

אתם יכולים להבין את כתבי הקודש!

הבשורה על-פי שאול אל הרומים

BOB UTLEY

פרופסור להרמנויטיקה

(פרשנות מקראית)

מדריך לימוד בפרשנות

ברית חדשה, כרך 2

BIBLE LESSONS INTERNATIONAL, MARSHALL, TEXAS
2011

תוכן העניינים

I.....	מספר מילים מהמחבר: אך פרשנות זו יכולה לעזור לך?.....
III.....	חיפוש אישי אחר האמת המוחלטת מדריך לקריאה טובה של הכתובים.....
	פרשנות;
5.....	רומים א..
40.....	רומים ב..
52.....	רומים ג..
68.....	רומים ד..
79.....	רומים ה..
95.....	רומים ו..
105.....	רומים ז..
116.....	רומים ח..
139.....	רומים ט..
162.....	רומים י..
172.....	רומים יא..
184.....	רומים יב..
199.....	רומים יג..
215.....	רומים יד..
226.....	רומים טו..
238.....	רומים טז..
250.....	תקציר הגדרות של במנה דקדוקי יוני..
258.....	ביקורת טקסטואלית..
261.....	מילון מונחים..
268.....	הצהרה דוקטרינרית..

נושא מיוחד תוכן העניינים

- 7..... לשלוח *APOSTELLŌ*, רומים א 1.....
- 8..... ה *KERYGMA* של הקהילה הקדומה, רומים א 2.....
- 9..... בן האלוהים, רומים א 3.....
- 10..... בשר, רומים א 3.....
- 12..... משיח, רומים א 4.....
- 12..... השמות לאלוהות, רומים א 4.....
- 16..... האמן, בטח, אמונה, ונאמנות בברית הישנה, רומים א 5.....
- 19..... תוכנית הגאולה הנצחית של יהוה, רומים א 5.....
- 20..... נקראים, רומים א 6.....
- 20..... קדושים, רומים א 7.....
- 21..... אלוהים כאב, רומים א 7.....
- 23..... רוח (*PNEUMA*) בברית החדשה, רומים א 9.....
- 25..... ישועה, רומים א 16.....
- 26..... צדקה, רומים א 17.....
- 30..... שפה אנטרופומרית לתאר אלוהות, רומים א 18.....
- 31..... "אמת" (מונח) בכתביו של שאול, רומים א 18.....
- 32..... לדעת (בעיקר בעזרת ספר דברים כפרדיגמה), רומים א 19.....
- 34..... להחריב, להרוס, להשחית *phtheirō*, רומים א 23.....
- 34..... הלב (בברית החדשה), רומים א 23.....
- 35..... לעולמים (ביטוי יווני), רומים א 25.....
- 35..... אמן, רומים א 25.....
- 36..... הומוסקסואליות, רומים א 26.....
- 37..... מדה רעה ומדה טובה בברית החדשה, רומים א 28.....
- 38..... השימוש של שאול במילה מורכבת *HUPER*, רומים א 30.....

42.....	חזרה בתשובה (הברית הישנה), רומים ב 4
45.....	גזענות, רומים ב 2
49.....	להתפאר, רומים ב 17
49.....	הסברים ביוונית למונח מבחן, רומים ב 18
54.....	לבטל ולהפר <i>katargeō</i> , רומים ג 3
60.....	תהילה/כבוד <i>doxa</i> , רומים ג 23
61.....	עדות לישועה על פי הברית החדשה, רומים ג 24
61.....	לפדות, רומים ג 24
65.....	ספרות מזרחית (פרדוקסים מקראיים), רומים ג 27
66.....	מונותאיזם, רומים ג 30
72.....	אמונה, להאמין, או לבטוח, רומים ד 5
74.....	חותם, רומים ד 11
81.....	שלום (<i>eirēnē</i>) בברית החדשה, רומים ה 1
82.....	לעמוד, רומים ה 2
83.....	מדוע המשיחיים סובלים, רומים ה 3
85.....	צרה (<i>thlipsis</i>), רומים ה 3
86.....	גדילה רוחנית (מאפיינים), רומים ה 4
92.....	למשול במלכות אלוהים, רומים ה 17
97.....	טבילה, רומים ו 3
98.....	התקדשות, רומים ו 4
102.....	תבנית, רומים ו 17
114.....	תפילת הלל שבח והודיה של שאול לאלוהים, רומים ז 25
121.....	ישוע והרוח, רומים ח 9
122.....	השילוש, רומים ח 11
125.....	ירושה של המאמינים (א"פ ט א), רומים ח 17
127.....	משאבים טבעיים, רומים ח 19
129.....	תקווה, רומים ח 25
130.....	הצורך להתמיד, רומים ח 25

132	האישיות של הרוח, רומים ח 27
134	בכור, רומים ח 29
136	בחירה/יעוד מקדם והצורך באיזון תיאולוגי, רומים ח 33
137	ARCHĒ התחלה, רומים ח 38
142	מצפון (<i>suneidēsis</i>), רומים ט 1
143	תפילת הפגעה, רומים ט 3
145	חרם (<i>anathema</i>), רומים ט 3
146	ישראל (השם), רומים ט 4
147	מצפון (<i>suneidēsis</i>), רומים ט 4
150	שפה אנטרופומורית לתאר אלוהות, רומים ט 13
152	חסד, רומים ט 15
155	שלושה פרושים למונח שארית, רומים ט 27
156	השמות לאלוהות, רומים ט 29
160	אבן, רומים ט 33
164	ידע (המחשה מספר דברים), רומים י 2
164	כניעה (<i>hupotassō</i>), רומים י 3
165	זמני הפועל היווניים שנעשה בהם שימוש לישועה, רומים י 4
167	הודאה, רומים י 9
167	שם האדון, רומים י 9
170	אילוּמִינָצְיָה, רומים י 18
178	כפירה (<i>APHISTĒMI</i>), רומים י 21
180	רז, רומים יא 25
185	קדוש, רומים יב 1
187	העידן הנוכחי והעידן שעתיד לבוא, רומים יב 2
188	התחדשות (<i>anakainōsis</i>), רומים יב 2
188	רצון (<i>thelēma</i>) אלוהים, רומים יב 2
190	נבואה בברית החדשה, רומים יב 6
192	נדיבות/כנות (<i>haplotēs</i>), רומים יב 8

195	13	רומים יב	<i>KOINŌNIA</i>
200	1	רומים יג	סמכות (<i>exousia</i>)
202	2	רומים יג	ממשלה אנושית
206	9	רומים יג	דעותיו של שאול השליח כלפי תורת משה
207	9	רומים יג	תובנות בהקשר לשמות כ 12-17 (עשרת הדיברות)
217	1	רומים יד	חולשה (<i>astheneō</i>)
220	13	רומים יד	האם המשיחיים צריכים לשפוט אחד את השני?
222	17	רומים יד	מלכות אלוהים
228	2	רומים טו	לבנות
231	13	רומים טו	שפע (<i>PERISEUŌ</i>)
234	26	רומים טו	רעב
240	1	רומים טז	נשים בכתבי הקודש
241	1	רומים טז	קהילה
246	20	רומים טז	רוע אישי
249	26	רומים טז	נצחי/עולם (<i>aiōnios</i>)

קיצורים המופיעים בפרשנות זו

AB	Anchor Bible Commentaries, ed. William Foxwell Albright and David Noel Freedman
ABD	Anchor Bible Dictionary (6 vols.), ed. David Noel Freedman
AKOT	Analytical Key to the Old Testament by John Joseph Owens
ANET	Ancient Near Eastern Texts, James B. Pritchard
BDB	A Hebrew and English Lexicon of the Old Testament by F. Brown, S. R. Driver and C. A. Briggs
IDB	The Interpreter's Dictionary of the Bible (4 vols.), ed. George A. Buttrick
ISBE	International Standard Bible Encyclopedia (5 vols.), ed. James Orr
JB	Jerusalem Bible
JPSOA	The Holy Scriptures According to the Masoretic Text: A New Translation (The Jewish Publication Society of America)
KB	The Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament by Ludwig Koehler and Walter Baumgartner
LAM	The Holy Bible From Ancient Eastern Manuscripts (the Peshitta) by George M. Lamsa
LXX	Septuagint (Greek-English) by Zondervan, 1970
MOF	A New Translation of the Bible by James Moffatt
MT	Masoretic Hebrew Text
NAB	New American Bible Text
NASB	New American Standard Bible
NEB	New English Bible
NET	NET Bible: New English Translation, Second Beta Edition
NRSV	New Revised Standard Bible
NIDOTTE	New International Dictionary of Old Testament Theology and Exegesis (5 vols.), ed. Willem A. VanGemeren
NIV	New International Version
NJB	New Jerusalem Bible
OTPG	Old Testament Passing Guide by Todd S. Beall, William A. Banks and Colin Smith
REB	Revised English Bible
RSV	Revised Standard Version
SEPT	The Septuagint (Greek-English) by Zondervan, 1970
TEV	Today's English Version from United Bible Societies
YLT	Young's Literal Translation of the Holy Bible by Robert Young
ZPBE	Zondervan Pictorial Bible Encyclopedia (5 vols.), ed. Merrill C. Tenney

מספר מילים מהמחבר

איך פרשנות זו יכולה לעזור לך?

הפרשנות של הכתובים היא תהליך שכלי ורוחני ויש בו ניסיון להבין את ההשראה של המחבר המקורי בצורה שנוכל ליישם ולהבין את המסר של אלוהים במציאות שלנו.

התהליך הרוחני הוא קריטי אבל גם קשה להגדרה. הוא דורש כניעה ופתיחות כלפי אלוהים. צריך להיות רעב למספר דברים (1) אליו (2) לדעת אותו (3) לשרת אותו. תהליך זה כרוך בתפילה, התוודות ונכונות לשנות את סגנון החיים. מקום הרוח הוא קריטי בתהליך הפרשנות, זו תעלומה מדוע, מאמינים כנים, ויראי שמיים מפרשים ומבינים את כתבי הקודש בצורה שונה.

התהליך הרציונלי הוא יותר קל לתיאור. עלינו להיות עקביים ודבוקים לטקסט ולא להיות מושפעים מהדעות האישיות או דומיננטיות. היסטורית כולנו מותנים. אף אחד מאתנו הוא פרשן אובייקטיבי, נטרלי. פרשנות זו מציעה לך תהליך רציונלי שמורכב משלושה עקרונות מובנים שיעזרו לך להתגבר על הדעות הקדומות.

העיקרון הראשון

העיקרון הראשון הוא לשים לב לרקע ההיסטורי שבו נכתבו הכתובים ומה היה האירוע ההיסטורי המיוחד עבור המחבר. למחבר המקורי הייתה מטרה, מסר אשר רצה להעביר. הטקסט לא יכול לתת לנו משמעות כלשהי שהמחבר המקורי, בעל ההשראה לא רצה להעביר לנו. הכוונות של המחבר הן כלל לא קשורות לצורך ההיסטורי, רגשי, תרבותי, או דתי שלנו- זהו מפתח. היישום הוא בשותפות אינטגרלית לפרשנות, אבל פרשנות נכונה חייבת להקדים את היישום. חשוב להדגיש שלכל טקסט מקראי יש משמעות אחת ויחידה. משמעות זו המחבר המקורי רצה להעביר דרך רוח הקודש עד ליום הזה. משמעות אחת זו יכולה לקבל מספר יישומים אפשריים לתרבויות ומצבים שונים. היישומים חייבים להיות מקושרים לאמת המרכזית של המחבר המקורי. מסיבה זו, פרשנות המחקר נועדה לספק הקדמה לכל ספר בכתבי הקודש.

העיקרון השני

העיקרון השני מתרכז בזיהוי היחידות הספרותיות. כל ספר מקראי הוא מסמך אחיד. לפרשנים אין זכות לבדוד היבט אחד של אמת על ידי ויתור על אחרים. לכן, עלינו לשאוף להבין את מטרת הספר המקראי כולו לפני שאנחנו מפרשים את שאר היחידות הספרותיות הפרטניות. החלקים הפרטניים – פרקים, פסקאות, או פסוקים – לא יכול להיות שהמשמעות שלהן שונה ממשמעות היחידה השלמה. הפרשנים חייבים לפעול מתוך גישה דדוקטיבית שקשורה לחלק השלם ולאחר מכן להמשיך לגישה אינדוקטיבית שמחולקת לחלקים. לכן, לימוד זה של הפרשנות נועד לסייע לתלמיד לנתח את המבנה של כל אחד מהיחידות הספרותיות. פרקים ופסקאות אינם מעוררים השראה, אבל הם מסייעים לנו בזיהוי יחידות מחשבה.

פרשנות ברמת הפסקה – לא משפט, סעיף, ביטוי או מילה – זה המפתח למשמעות המחבר המקראי. הפסקאות מבוססות על נושא מאוחד, לעיתים קרובות הוא נקרא הנושא או משפט אקטואלי. כל מילה, ביטוי, סעיף, משפט בפסקה מתייחס איכשהו לנושא האחד. הם מגבילים אותו, מרחיבים אותו, מסבירים אותו, או/מטילים ספק בו. המפתח לפרשנות נכונה הוא לעקוב אחרי המחשבה של המחבר המקורי פסקה אחר פסקה באמצעות היחידות הספרותיות שמרכיבות את ספרי הכתובים. מדריך הפרשנות זו נועד בכדי לעזור לתלמיד לעקוב אחרי המחשבה של המחבר המקורי על ידי השוואת תרגומים מודרניים שונים לכתבי הקודש. תרגומים אלו נבחרו כי הם עוסקים בתאוריות תרגום שונות:

1. הטקסט היווני של חברת הכתובים המאוחדת הוא המהדורה הרביעית (UBS⁴). טקסט זה סוּדר על ידי חוקרים מודרניים טקסטואליים.
2. הגרסה החדשה המלך ג'יימס (NKJV) הוא תרגום מילולי של מילה במילה של כתבי היד היוונים Textus Receptus. חלוקת הפסקאות היא ארוכה משאר התרגומים. אותם יחידות ארוכות מסייעות לתלמיד לזהות את הנושאים המאוחדים.
3. הגרסה הסטנדרטית החדשה המתוקנת (NRSV) The New Revised Standard Version זהו תרגום מתוקן של מילה במילה. התרגום יוצר נקודת מפגש בין שתי גרסאות מודרניות. חלוקת הפסקאות מסייעת בזיהוי נושאים.
4. The Today's English Version (TEV) זהו תרגום דינמי ובעל ערך שפורסם על ידי אגודת כתבי הקודש. הוא מנסה לתרגם את הכתובים בצורה כזו שהקורא המודרני יוכל להבין את משמעות הטקסט היווני. לעיתים קרובות, במיוחד בבשורות, יש חלוקה של פסקאות על ידי הדובר ולא על ידי הנושא, באופן

- דומה לתרגום NIV למטרות הפרשן זה לא מועיל. נקודה מעניינת היא ששני התרגומים TEV ו UBS⁴ התפרסמו על ידי אותה ישות אך הפסקאות שונות.
5. תרגום הכתובים הירושלמי (JB) הוא תרגום דינמי אֶקְוִילֵנְטִי המבוסס על תרגום קתולי צרפתי. תרגום זה מועיל מכיוון שניתן להשוות את הפסקה מנקודת מבט אירופית.
6. התרגום האמריקאי המעודכן הודפס ב 1995 Updated New American Standard Bible (NASB), הוא תרגום של מילה במילה. ישנם הערות פסוק בפסוק בכל פסקה.

העיקרון השלישי

העיקרון השלישי מבוסס על קריאת כתבי הקודש בתרגומים שונים וכך להבין את הטווח הכי רחב של משמעות (שדה סמנטי) המילים והביטויים המקראיים. לעיתים קרובות ניתן לפרש ולהבין ביטוי או משפט יווני בכמה דרכים. תרגומים שונים מסייעים בזיהוי והסבר של ווריאציות שונות של הכתב יד היווני. אין השפעה על הדוקטרינה, אבל התרגומים עוזרים לנו לנסות לחזור אחורה ולהבין את הטקסט המקורי שנכתב על ידי המחבר בעל ההשראה.

פרשנות זו מציעה לתלמיד דרך מהירה לבדוק את הפענוח העצמי שלו. דרך זו היא לא סופית, אלא היא אינפורמטיבית ומעוררת מחשבה. לעיתים קרובות, פרשנויות אחרות עוזרות לנו לא להיות כל כך מוגבלים, דוגמטיים, ובזרם אחד. הפרשנים צריכים להיות בעלי טווח רחב של תרגום על מנת לזהות עד כמה הטקסט המקראי יכול להיות רב משמעותי. זה מפתיע כמה חוסר הסכמה יש בין מאמינים שטוענים את כתבי הקודש כמקור האמת שלהם.

עקרונות אלה עזרו לי להתגבר על רוב ההתניה ההיסטורית שלי מכיוון שהם אילצו אותי להתמודד עם הטקסט המקראי העתיק. התקווה שלי שגם אתם תתברכו.

Bob Utley

June 27, 1996

Copyright ©2013 BibleLessons International

מדריך לקריאה טובה של הכתובים:

חיפוש אישי אחר האמת המוחלטת

להלן הסבר קצת על הפילוסופיה וחקר המקרא של Dr. Bob Utley והתהליך שעבר במהלך הפרשנות.

האם אנחנו יכולים לדעת את האמת? איפה היא נמצאת? האם ניתן לאמת אותה בצורה הגיונית? האם יש סמכות מוחלטת? האם יש עקרונות שיכולים להנחות את חיינו, את עולמנו? האם יש משמעות לחיים? למה אנחנו כאן? לאן אנחנו הולכים? השאלות האלה – שאלות שכל האנשים הרציונליים חושבים אליהן – ושאלות אלו רדפו את האדם מאז תחילת הזמן (קהלת א 13-18; ג 9-11). אני זוכר את החיפוש האישי שלי אחר מרכז החיים. האמנתי בישוע בגיל צעיר, האמונה שלי הייתה מבוססת בעיקר סביב העדות של בני משפחתי שהיו חשובים לי. ככול שגדלתי, גדלו גם השאלות על עצמי ועל עולמי. התרבות והדת לא נתנו משמעות והיו שונות מכל מה שקראתי או פגשתי. זה היה זמן של בלבול, חיפוש, כמיהה, ולעיתים קרובות תחושה של חוסר תקווה, בעולם קשה שבו חייתי.

רבים טענו שיש להם תשובות לשאלות אלו, אבל לאחר מחקר מצאתי שכל התשובות היו מבוססות על (1) פילוסופיות אישיות, (2) מיתוסים קדומים, (3) חוויות אישיות, (4) תחזיות פסיכולוגיות. הייתי זקוק לאיזו מידה של אימות, כמה ראיות, איזושהי הגיון שאליו אני יוכל לבסס את השקפת העולם שלי, את המרכז שלי, את הסיבה לחיות. מצאתי את כל אלא בחקר המקרא. התחלתי לחפש הכוחות למהימנות, שאותן מצאתי ב (1) האמינות ההיסטורית של המקרא שאושרה על ידי ארכאולוגיה, (2) דיוק הנובאות של הברית הישנה, (3) האחדות של המסר המקראי לאורך אלף שש מאות שנות יצור, (4) עדויות אישיות של אנשים שחיהם השתנו בעקבות כתבי הקודש. למשיחיות, כמערכת מאוחדת של אמונה, יש את היכולת להתמודד עם שאלות מורכבות בחיי בני האדם. לא רק מסגרת רציונאלית, אבל גם החוויה של האמונה המקראית שמספקת שמחה ויציבות רגשית.

חשבתי שמצאתי את המרכז של חיי – המשיח, כך הבנתי מכתבי הקודש. זה המסחרר, שחרור רגשי. עם זאת, אני עדיין זוכר את ההלם והכאב כאשר ראיתי כמה פרשנויות של כתבי הקודש זכו לתמיכה, לפעמים אפילו באותה הקהילה או בית ספר ניתן היה למצוא פרשנויות שונות. לא היה סוף לאמינות וההשראה של כתבי הקודש. אך אני יכול לאמת או לדחות פרשנויות שונות בכתבי הקודש, לאמת או לדחות את אלה שטענו סמכות ואמינות? משימה זו הפכה למשימה של חיי ולמסע אמונתי. ידעתי שאמונתי במשיח הביאה לי אושר ושלו. מוחי השתוקק לעקרונות בתוך היחסיות של התרבות ומערכת של דת וזרמים שונים. בחיפוש שלי אחר חוקי פרשנות של הספרות העתיקה, הופתעתי דברים אישיים על עצמי, התרבות, ההיסטוריה, והזרם. לעיתים קרובות קראתי את כתבי הקודש רק בשביל לחזק את דעותיי. השתמשתי בכתבי הקודש כעיקרון לתקוף אחרים דבר שעזר עם חוסר הביטחון והליקוי האישי שלי. ההבנה של המצב האישי שלי מאוד כאבה לי!

למרות שאני אף פעם לא יכול להיות אובייקטיבי לחלוטין, אני יכול להפוך לקורא טוב יותר של הכתובים. אני יכול לוותר על הדעות הקדומות שלי. אני עדיין לא חופשי מהן אבל אני נלחם נגד החולשות שלי. לעיתים קרובות הפרשן הוא האויב הכי גדול של קריאה טובה של הכתובים. אני רוצה לחלק אתכם את רשימת הנחות המוצא/יסוד שלי, וכך אתם הקוראים תוכלו לבחון רשימה זו ביחד איתי.

1. הנחות מוצא/יסוד

1. אני מאמין שכתבי הקודש הם התגלות והשראתו של אלוהים האחד והיחיד. לכן, הפרשנות חייבת להיות לאור הכוונה של המחבר המקורי באמצעות סופר אנושי ברקע היסטורי מסוים/
2. אני מאמין שכתבי הקודש נכתבו עבור האדם הפשוט – לכל האנשים! אלוהים התאים את עצמו על מנת שיוכל לדבר אלינו בצורה ברורה בהקשר היסטורי ותרבותי. אלוהים לא מסתיר אמת – הוא רוצה שנבין. לכן, יש לפרש את הכתובים לאור תקופת הכתובים, תקופת. לכתובים אין כוונה לתת לנו משמעות מזו שניתנה לאלו שקיבלו את הכתובים בראשונה. כל אדם ממוצע יכול להבין את הכתוב, כי הכתובים הם בעלי חיים תקשורת פתוחה.
3. אני מאמין שלכתבי הקודש יש מסר ותכלית אחת. המסר לא סותר את עצמו, הוא כן כולל מעברים חדים ופרדוקסליים. לכן, הפרשן הטוב ביותר של הכתובים הוא הכתובים עצמם.
4. אני מאמין שלכל קטע בכתובים (למעט נבואות) יש משמעות אחת ויחידה שמבוססת על כוונתו של המחבר המקורי. למרות שאנחנו לא יכולים להיות בטוחים לחלוטין שאנחנו יודעים את כוונתו, אבל ישנם הרבה חצים שיכולים להוביל אותנו:

- א. הסגנון (סוג ספרותי) שנבחר להביע את המסר
- ב. הרקע ההיסטורי או/ו אירוע מסוים שעורר את הכתיבה
- ג. ההקשר הספרותי של הספר כולו וגם ההקשר של כל יחידה ספרותית כפרט
- ד. העיצוב של הנוסח (תמצית) של היחידות הספרותיות והקשר שלהן למסר
- ה. דקדוק מיוחד שנבחר להעביר את המסר
- ו. המילים שנבחרו להציע את המסר.

המחקר של כל אחד מהנושאים הללו הופך למטרה המרכזית. לפני שאני נותן את ההסבר שלי מתודולוגיה נכונה לקריאה בכתובים, הרשו לי להציג בפניכם מספר שיטות פרשנות לא נכונות אשר משתמשים בהן כיום, יש להימנע משיטות אלו:

II. שיטות לא נכונות

1. התעלמות מההקשר הספרותי של הכתובים ושימוש במשפט, סעיף, או אפילו מילים בודדות כהצהרות אמת שאינן קשורות לכוונתו של המחבר המקורי או כוונת הכתוב. לעתים קרובות שיטה זו נקראת "הוכחה-מהטקסט".
2. התעלמות מהרקע ההיסטורי של הספרים על ידי החלפת הסיבה ההיסטורית ללא תמיכה מהכתוב.
3. התעלמות מהרקע ההיסטורי וקריאה של הכתובים כעיתון היום שנכתב בעיקרו למאמינים מודרניים.
4. התעלמות מהרקע ההיסטורי על ידי אלגוריה של הכתובים לפילוסופיה/תאולוגיה מסר שהוא כלל לא קשור לשומעים הראשונים ולכוונתו של המחבר המקורי.
5. התעלמות מהמסר המקורי והחלפתו בתאולוגיה אישית, דוקטרינה, או סוגיה שלא קשורה לכוונתו של המחבר המקורי. תופעה זו היא לעתים נקראת "תגובת הקורא" (פרשנות של "אך הכתוב מדבר אלי") ותופעה זו בעצם מגיעה ממקום של קריאה של כתובים לבניית סמכות הדובר.

ישנם לפחות שלושה מרכיבים משותפים שניתן למצוא בתקשורת בכתב

בעבר, שיטות קריאה התמקדו באחד מהמרכיבים. אבל כדי באמת לאשר את ההשאה הייחודית של הכתובים, על מנת לתאר זאת יותר טוב נשתמש בדיאגרמה:

למען האמת, שלושת התהליכים צריכים להיכלל בתהליך הפרשנות. לצורך אימות, תהליך הפרשנות שלי מתמקד בשני המרכיבים הראשונים: המחבר המקורי והטקסט. אני כנראה מגיב לשגיאות שהבחנתי (1) אלגוריה וטקסט רחני (2) "תגובת הקורא" פרשנות (מה אני מקבל מזה). שגיאה עלולה להתרחש בכל שלב. עלינו תמיד לבדוק את המניעים שלנו, דעות קדומות, שיטות ויישומים. אבל אך עלינו לעשות בדיקה אם אין גבולות לפרשנות, אין קריטריונים? זה המקום שהכוונה הסמכותית ומבנה הנוסח מספקים לי קריטריונים להגבלת היקף הפרשנות. מכיוון שישנם גם שיטות לא נכונות לקריאה בכתובים, מה הן הגישות הנכונות לקריאה טובה של הכתובים ופרשנות מאומתת ועקבית?

iii. גישות לקריאה נכונה של הכתובים

בשלב זה אני לא הולך לדון בשיטות ייחודיות של פרשנות אבל נתמקד יותר בעקרונות כללים בפרשנות שתקפים לכל סוגי הטקסטים המקראיים. ספר מומלץ בנושא גישות לפי סגנון הוא *How To Read The Bible For All Its Worth*, by Gordon Fee and Douglas Stuart, published by Zondervan.

המתודולוגיה שלי מתמקדת בתחילה בקורא שמאפשר לרוח הקודש להאיר את הכתובים דרך ארבעה מחזורי קריאה אישיים. זה הופך את הרוח, את הכתוב ואת הקורא לעיקר, לא משני. וזה גם מגן על הקורא מכל השפעה של פרשנויות. שמעתי מישהו אומר "הכתובים מאירים אור על פרשנויות". אני לא מזלזל בכלי לימוד ועזר, אבל יש תזמון נכון לכל כלי. עלינו לקבל פרשנות מכתוב בצורה אישית. להלן תחומים שלא מוגבלים מבחינת אימות

1. רקע היסטורי
2. הקשר ספרותי
3. מבנים דקדוקיים (תחביר)
4. שימוש במילה עכשווית
5. מעברים מקבילים רלוונטיים
6. ז'אנר

עלינו להיות מסוגלים לספק את הסיבות ואת ההיגיון מאחורי הפרשנויות שלנו. הכתובים הם המקור היחיד לאמונה. למרבה הצער, לעיתים קרובות האמינים חולקים על לימוד שבדבר אלוהים. ארבעת מחזורי קריאה נועדו לספק את התובנות הפרשנויות הבאות:

1. מחזור קריאה ראשון

- א. קרא את הספר בפעם אחת. ואז תקרא שוב בתרגום שונה, תרגום עם תאוריה אחרת.
 - (1) מילה במילה (NKJV, NASB, NRSV)
 - (2) אֶקְוִיֹּלְנְטִי דִינְמִי (TEV, JB)
 - (3) גרסה חופשית (Living Bible, Amplified Bible)
- ב. חפש את המטרה המרכזית של הכתוב. זהה את הנושא.
- ג. לבודד (אם אפשרי) יחידה ספרותית, פרק, או משפט אשר מבטא את התכלית או הנושא.
- ד. זהה סוג ספרותי הבולט
 - (1) ברית ישנה
 - א) עברית ספרותית
 - ב) שירה עברית (משלי, מזמור)
 - ג) נבואה עברית (ספרות, שירה)
 - ד) חוקי התורה
 - (2) ברית חדשה
 - א) הספרות/הסיפורים (בשורות, מעשי השליחים)
 - ב) משלים (בשורות)
 - ג) מכתבים/איגרות
 - ד) ספרות אפוקליפטית

2. מחזור קריאה שני

- א. קרא את הספר שוב ברציפות, תנסה לזהות נושאים מרכזיים.
- ב. תמצת את הנושאים המרכזיים וציין את התוכן שלהם בקצרה.
- ג. בדוק את הצהרת החקר שלך והנושאים המרכזיים עם כלי לימוד.

3. מחזור קריאה שלישי

- א. קראה את הספר שוב ברציפות, תנסה לזהות את הרקע ההיסטורי והנסיבות שגרמו לכתובת הספר.
- ב. ערוך רשימה של פרטים היסטוריים המוזכרים באותו ספר מהכתובים.
 - (1) המחבר
 - (2) התקופה
 - (3) המקבלים
 - (4) הסיבה לכתובה

- (5) היבטים תרבותיים שקשורים למטרת הכתיבה
- (6) התייחסות לאירועים או אנשים היסטוריים
- ג. כאשר אתה מפרש חלק של הכתובים תרחיב את התמצית שלך לגודל של פסקה. תמיד תזהה את התמצית של היחידה הספרותית. זה יכול להיות מספר פרקים או פסקאות. זה מאפשר לך לעקוב אחר ההיגיון והעיצוב של המחבר המקורי.
- ד. בדוק את הרקע ההיסטורי שלך באמצעות כלי לימוד.
4. מחזור קריאה רביעי
- א. קרא את היחידה שוב במספר תרגומים שונים
- (1) מילה במילה (NKJV, NASB, NRSV)
- (2) תרגום דינמי (TEV, JB)
- (3) תרגום חופשי (Living Bible, Amplified Bible)
- ב. חפש מבנה דקדוקי או ספרותי
- (1) ביטויים חוזרים (אפסים א 6, 12, 14)
- (2) מבנה דקדוקי חוזר (רומים ח 31)
- (3) מונחים מנוגדים
- ג. רשום את הפרטים הבאים
- (1) מונחים משמעותיים
- (2) מונחים יוצאי דופן
- (3) מבנים דקדוקיים חשובים
- (4) מילים קשות במיוחד, סעיפים ומשפטים
- ד. חפש קטעים מקבילים רלוונטיים
- (1) חפש את קטעי הלימוד הברורים בנושא שלך והשתמש ב (א) ספרים הנושא "תאולוגיה שיטתית" (ב) התייחסות של הכתובים (ג) קונקורדנציה, מילון המכיל מילים ומראי המקום שלהם.
- (2) לחפש פרדוקס בתוך הנושא. הרבה מהאמת בכתובים מוצגת בזוגות דיאלקטיים; המון וויכוחיים דתיים מגיעים כתוצאה ממתח וידע חלקי. כל הכתובים מלאי השראה, ועלינו לחפש את המסר המלא על מנת לספק איזון לפרשנות.
- (3) לחפש נושאים מקבילים באותו הספר, אותו מחבר או אותו הסגנון; לכתובים יש מחבר אחד והוא רוח הקודש והוא הפרשן הכי טוב של הכתובים.
- ה. השתמש בכלי לימוד על מנת לבדוק את התצפית שלך על הרקע והאירועים ההיסטוריים.
- (1) לימוד הכתובים
- (2) אנציקלופדיה, ספר עזר, מילון
- (3) קריאת המבוא של כל ספר בכתובים
- (4) פרשנויות של הכתובים (בשלב זה של המחקר שלך, תאפשר לקהילת המאמינים לסייע בתיקון החקר שלך).

IV. יישום פרשנות המקרא

בשלב זה אנחנו פונים ליישום. לקחת את הזמן להבין את הטקסט ואת הרקע המקורי; עכשיו אתה חייב ליישם את זה בחיים, ובתרבות שלך. אני מגדיר את הסמכות של הכתובים כ "להבין את דבריו של המחבר המקורי אשר דיבר את דבריו לתקופתו וליישם אמת זו לימנו."

היישום חייב לעקוב אחרי כוונתו של המחבר המקורי הן בזמן הן בהיגיון. אנחנו לא יכולים ליישם את דבר אלוהים לימנו אם לא נבין את היעוד שהיה כאשר נכתב לראשונה! אין לפרש קטע בכתובים בכוונה שונה מהמקורית! (מחזור קריאה שלישי), הוא ידריך אותך לכתיבה נכונה מהתמצית לרמת פסקה. היישום צריך להתחיל ברמת הפסקה, לא ברמת מילים. למילים יש משמעות רק בהקשר; לסעיפים יש משמעות רק בהקשר; למשטים יש משמעות רק בהקשר. האדם היחיד בעל ההשראה בתהליך הפרשנות הוא המחבר המקורי. אנחנו עוקבים אחריו רק כאשר יש הבהרה מרוח הקודש. אבל הבהרה זו לא השראה. על מנת להגיד "כה אמר אדוני" עלינו להיות באותו הרוח של המחבר המקורי. היישום הוא חייב להתייחס לכוונה הכללית של הכתיבה כולה, התפתחות החשיבה של הקטע והיחידה הספרותית.

אל תתנו לבעיות של ההווה לפרש את הכתובים; תנו לכתובים לדבר! זה עלול לדרוש מאתנו לשלוף עקרונות מהכתוב. דבר זה תקף אם הכתוב תומך בעיקרון. למרבה הצער, הרבה פעמים העקרונות שלנו הם רק "שלנו" עקרונות שמבוססים על דעתנו ולא על הכתובים.

ביישום הכתובים, חשוב לזכור שישנה רק אמת אחד עבור כל קטע בכתובים (למעט נבואות). משמעות זו קשורה למחבר המקורי שהתייחס למשבר או צורך אשר היה לו באותה התקופה. ישנם יישומים רבים אשר נגזרים ממשמעות זו. היישום יתבסס על הצורך של מקבלי דבר האלוהים, אבל תמיד חייב להיות קשר למשמעותו של המחבר המקורי.

V. ההיבט הרוחני של הפרשנות

עד כה דנתי בתהליך השכלי של תהליך הפרשנות והיישום. עכשיו תנו לי בקצרה לדון בהיבט הרוחני של הפרשנות. הרשימה הבאה עזרה לי:

1. התפללו לעזרת הרוח (ראה א קורנתים א 26-ב 16).
2. התפללו עבור סליחה אישית וחטא ידוע (ראה א יוחנן א 9).
3. התפללו לרצון עז לדעת את אלוהים (ראה תהילים יט 7-14; מב ff1; קיט ff1).
4. כל תבונה שאתם מקבלים הכניסו לתוקף מידי בחיים
5. תישאר תנוע ובר למוד.

זה קשה לשמור על איזון בין התהליך השכלי לבין המנהיגות של רוח הקודש. הציטוטים הבאים עזרו לי לאזן בין השניים:

1. מאת James W. Sire, *Scripture Twisting*, pp. 17-18: "ההבנה מגיעה למוחם של אנשי אלוהים – לא בהכרח למאמינים נבחרים, אין מעמד של גורו באמונה המשיחית, לא אילומינטי, אין אנשים מסוימים שרק דרכם הפרשנות צריכה לבוא. וכך, רוח הקודש נותן מתנות מיוחדות של תבונה, חכמה, והבחנה רוחנית לא רק למאמינים שחושבים שהם מוכשרים ורואים עצמם המוסמכים היחידים לפרש את דברו. לכל מאמין יש אפשרות ללמוד, לשפוט ולהבחין על ידי התייחסות לכתובים שהם הסמכות לכל אדם שמפרש גם אלו אשר קיבלו מתנות מיוחדות לאלוהים. לסיכום, המסקנה לאורך כל הספר היא בעצם שכתבי הקודש הם התגלותו של אלוהים לכל האנושות, הכתובים הם הסמכות לפרשנות, זה לא משהו מסתורי, וכל אדם מכל תרבות יכול להבין את הכתובים."
2. Kierkegaard, found in Bernard Ramm, *Protestant Biblical Interpretation*, p. 75: בהתאם ל Kierkegaard המחקר הדקדוקי, הלשוני, וההיסטורי הוא הכרחי כל עוד הוא צמוד לקריאה נכונה של הכתובים. "בשביל לקרוא את הכתובים כדבר אלוהים עלינו לקרוא מהלב, בשקט, בציפייה נלהבת, בודו שיח עם אלוהים. אם אתה קורא את הכתובים ללא מחשבה או תשומת לב או רק אקדמית או מקצועית זו לא קריאה נכונה כי אתה לא קורא את הכתובים כדבר אלוהים. כאשר אתה קורא את הכתובים כמכתב אהבה, אז אתה קורא את דבר אלוהים."
3. H. H. Rowley in *The Relevance of the Bible*, p. 19: "רק דרך הבנה מלאה של הכתובים ניתן לקבל את כל אוצרות הכתובים, אם אנחנו מקבלים רק הבנה שכלית אז הבנתו לא שלמה, הבנה שכלית היא חיונית אבל אנחנו צריכים להוביל את עצמנו להבנה רוחנית של אוצרות הרוח על מנת שהידע שלנו יהיה שלם. על מנת לקבל הבנה רוחנית אנחנו צריכים ליותר מאשר רק ערנות שכלית. דברים רוחניים נבחנים רוחנית, ולומדי הכתובים נדרשים לגישה של פתיחות רוחנית, ותשוקה למצוא את אלוהים, הוא המפתח לקחת אותנו ממחקר מדעי אל המורשת העשירה של הספר הגדול מכולם."

VI. שיטת פרשנות זו

מהדריך חקר הפרשנות נועד לסייע לתהליכי הפרשנות שלך בדרכים הבאות:

1. תמצית היסטורי קצר של כל ספר. אחרי שסיימת את "מחזור קריאה #3" בדוק מידע זה.
2. תבנות היסוד נמצאות בתחילת כל פרק. זה יעזור לך לראות את המבנה של היחידה הספרותית.
3. בתחילת כל פרק או יחידה ספרותית כל חטיבות הפסקה והכותרות מגיעות מתרגומים מודרניים שונים:

- א. The United Bible Society Greek text, fourth edition revised (UBS⁴)
- ב. The New American Standard Bible, 1995 Update (NASB)
- ג. The New King James Version (NKJV)
- ד. The New Revised Standard Version (NRSV)
- ה. Today's English Version (TEV)

1. The New Jerusalem Bible (NJB)

הפסקאות הן ללא השראה. יש לאמת אותן מחוץ להקשר. על ידי השוואת מספר תרגומים מודרניים משיטות תרגום פרספקטיבות תיאולוגיות שונות, אנחנו שואפים לנתח את מבנה המחשבה של המחבר המקורי. לכל פסקה יש אמת אחת גדולה. אמת זו נקראת "משפט מפתח" או "הרעיון המרכזי של הטקסט". מחשבה זו היא המפתח לפרשנות היסטורית, דקדוקית נכונה. חשוב לזכור שכל פסקה קשורה לפסקאות הסובבות אותה. זו הסיבה מדוע תמצית ברמת פסקה של כל הספר בעלת חשיבות. אנחנו חייבים לעקוב אחרי ההיגיון של הנושא שנדון על ידי המחבר המקורי.

4. הערותיו של בוב עובדות בגישת פרשנות של פסוק בפסוק. זה מאלץ אותנו לעקוב אחרי המחשבה של המחבר המקורי. ההערות מספקות מידע ממספר תחומים:

א. הקשר ספרותי

ב. תובנות היסטוריות ותרבותיות

ג. מידע דקדוקי (תחביר)

ד. לימוד המילה

ה. מעברים מקבילים רלוונטיים

5. בנקודות מסוימות של פרשנות, הנוסח המודפס של הגרסה האמריקאית החדשה New American Standard Version (update 1995) מבוסס ומושלם על ידי כמה תרגומים מודרניים שונים:

א. The New King James Version (NKJV), אשר עוקבת אחר כתב היד היווני (Textus Receptus)

ב. The New Revised Standard Version (NRSV), הוא תרגום של מילה במילה ועריכה של National Council of Churches of the Revised Standard Version.

ג. The Today's English Version (TEV), תרגום דינמי אֶקְוִיִּלְנְטִי מאת American Bible Society.

ד. The Jerusalem Bible (JB), תרגום לאנגלית המבוסס על דינמיקה צרפתית קתולית אקוויולנטית.

6. עבור אלו שאינם קוראים יוונית, השוואה בין תרגומים אמריקאים שונים יכולה לסייע בזיהוי בעיות בתוך הטקסט:

א. שוני של כתב יד

ב. משמעויות מילים חלופיות

ג. טקסטים קשים מבחינת דקדוק ומבנה

ד. טקסטים בעלי דו משמעות, למרות שתרגומים באנגלית לא יכולים לפתור בעיות אלו, הם כן מכוונים את הקורא למקומות של דו משמעות על מנת לעודד לימוד עמוק ומעמיק.

ה. בסיומו של פרק ישנם שאלות לדין רלוונטיות שמטרתן למקד את הסוגית הפרשנות של הפרק

מבוא אגרת אל הרומים

הצהרות פתיחה

- א. אל הרומים הוא הספר הכי שיטתי ולוגי מבחינה דוקטרינית שכתב על ידי שאול השליח. הוא הושפע מהנסיבות שהיו ברומא, לכן, זהו מסמך "ארעי". קרה משהו שגרם לשאול לכתוב את המכתב. עם זאת מדובר במכתב ניטרלי, מבחינת הדרך שבה שאול מתמודד עם הבעיה (יתכן והנושא הוא הקנאה בין המנהיגים היהודים והגויים, ראה רומים יד 1-13) באגרת יש הצגה ברורה של הבשורה ומשמעותה בחיי היומיום.
- ב. אגרת אל הרומים היא התפתחות תיאולוגית של האמיתות שנכתבו באגרת אל הגלטים. ואגרת אל האפסים היא התפתחות של אל הרומים לתוך מכתב סיכום. הבשורה של שאול לא השתנתה רק הדרך להציג אותה השתנתה!
- ג. הדרך שבה שאול הציג את הבשורה באל הרומים השפיעה על חיי הכנסייה בכל דור.
1. אוגוסטינוס הוסב בשנת 386 לספירה כאשר קרא אל הרומים יג 13-14.
 2. הבנתו של מרטין לותר על הישועה השתנתה באופן קיצוני ב-1513 לספירה כאשר הוא השווה תהילים לא 1 לרומים א 17 (ראה חבקוק ב 4)
 3. ג'ון וסלי הוסב בשנת 1738 לספירה, לאחר ששמע את הדרשה של לותר בנושא הקדמה לאגרת אל הרומים במפגש מונויט בלונדון בשנת 1738 לספירה, לותר לא היה אמור לדבר אבל המבשר שהוקצה לא הגיע!
- ד. לדעת את אגרת אל הרומים זה אומר לדעת את האמונה המשיחית! המכתב מעצב את חיינו ותורתו של ישוע לתוך אבן יסוד עבור הקהילה בכל דור. מרטין לותר אמר על הספר, "הספר הראשי של הברית החדשה והבשורה הטהורה ביותר!"
- ה. אני תמיד מעודד מאמינים חדשים לקרוא בכתובים בכל יום. אני ממליץ להתחיל עם שלושה ספרים מהברית החדשה.
1. הבשורה על פי יוחנן, בשביל להבין את ישוע
 2. אגרת אל הרומים, בשביל להבין את תורתו של ישוע וליישמה בחיי הקהילה.
 3. אגרת יוחנן הראשונה, בשביל לדעת אך לחיות את הבשורה בחיי היומיום.

המחבר

שאול הוא המחבר. ניתן לזהות את סגנון הכתיבה שלו בברכה ברומים א 1. בדרך כלל יש הסכמה בעניין שה "קוץ בבשר" של שאול הוא ראייה לא טובה, ולכן, פיזית הוא לא יכל לכתוב את המכתב בעצמו, והוא השתמש בסופר, טרטיוס (רומים טז 22).

תאריך

- א. קרוב לוודאי האגרת נכתבה בין השנים 56-58 לספירה. אחד הספרים הבודדים של הברית החדשה שניתן לתאריך באופן מדויק. השוואה בין מעשי שליחים כ 2 עם רומים טו 17 עוזרת בקביעת התאריך. כנראה האגרת נכתבה בקורינתוס לקראת סוף מסע הבישור-שלישי של שאול, לפני שיצא לירושלים.
- ב. להלן כרונולוגיה אפשרית של כתבי שאול על פי F. F. Bruce and Murry Harris עם מספר קטן של הסתגלויות.

ספר	תאריך	מקום כתיבה	הקשר למעשי שליחים
1 גלטים	48	אנטיוכיה סורית	מעשי שליחים יד 28; טו 2
2 א"תס	50	קורינתוס	מעשי שליחים יח 5
3 ב"תס	50	קורינתוס	
4 א"קר	55	אפסוס	מעשי שליחים יט 20
5 ב"קר	56	מקדוניה	מעשי שליחים כ 2
6 רומים	57	קורינתוס	מעשי שליחים כ 3

		מכתבים מהכלא	10-7
רומא	בתחילת שנות ה-60	קולוסים	
רומא	בתחילת שנות ה-60	פיליפון	
רומא	בתחילת שנות ה-60	אפסים	
רומא	63-62	פיליפוס	
אפסוס (?)		מסע בישור רביעי	13-11
מקדוניה	63 (או מאוחר יותר)	א"טמ	
	63 (אבל לפני שנת 68 לספירה)	טיטוס	
רומא	64	ב"טמ	

נמען

היעוד של המכתב הוא רומא. אנחנו לא יודעים מי ייסד את הקהילה ברומא.
 א. אולי אלה היו חלק מהאנשים שביקרו בירושלים בחג השבועות והם קיבלו את ישוע וחזרו הביתה כדי להקים קהילה (ראה מעשי שליחים ב 10).

ב. אולי אלה היו התלמידים שנמלטו מהרדיפות בירושלים לאחר מותו של סטפנוס (ראה מעשי שליחים ח 4).

ג. אולי אלה היו מתגיירים ממסע הבישור של שאול שנדדו לרומא. שאול מעולם לא ביקר בקהילה זו אבל הוא השתוקק לכך (ראה מעשי השליחים יט 21). היו לו הרבה חברים שם (ראה רומים טז)

נראה שתוכנתו היתה לבקר ברומא בדרכו לספרד (ראה רומים טו 28) לאחר מסעו לירושלים עם המתנה שרצה לתת שם. שאול הרגיש שהשרות שלו במזרח התיכון הסתיים. הוא חיפש אזורים חדשים (ראה רומים טו 23-28, 20, 28). השליחה שהעבירה את המכתב משאול בקורינתוס לרומא הייתה פבי, שמשיית, שנדדה בכיוון זה (ראה רומים טז 1).

מדוע מכתב זה, שנכתב ברחובות קורינתוס במאה הראשונה על ידי בונה אוהלים יהודים, בעל ערך רב? מרטין לותר כינה ספר זה כ- "הספר הראשי של הברית החדשה והבשורה הטהורה ביותר". הספר בעל ערך רב בגלל ההסבר המעמיק של הבשורה על ידי הרב שאול מטרסוס, אשר נקרא להיות שליח לגויים. רוב מכתביו של שאול מתקשרים למצב מקומי, אבל לא רומים. זוהי מצגת שיטתית של אמונת השליח. אחי המאמינים, האם אתם מבינים כי רוב המונחים הטכניים המשמשים כיום לתיאור "אמונה" ("הצדקה", "שיוך", "אימוץ", ו"התקדשות") מגיעים מהרומים? אגרת אל הרומים היא התפתחות תיאולוגית של האמיתות שנכתבו באגרת אל הגלטים. התפלל לאלוהים שיפתח בפניך מכתב זה, בזמן שאנחנו ביחד מחפשים את רצונו בחיינו!

מטרה

א. פנייה לעזרה מהקהילה לרומא עברו מסע הבישור לספרד. שאול הרגיש שהשרות שלו המזרח התיכון הסתיים (ראה רומים טו 20-23, 28).

ב. לטפל בבעיה בקהילה ברומא בין המאמינים יהודים לגויים. כנראה זו הייתה תוצאה של חזרתם של כל היהודים שגורשו מרומא לפני כן. בזמן שעבר המנהיגים משיחיים-יהודיים הוחלפו על ידי מנהיגים-משיחיים גויים.

ג. שאול רצה להציג את עצמו לקהילה ברומא. לשאול הייתה התנגדות מצד היהודים בירושלים (ראה מועצה בירושלים מעשי שליחים טו), ומצד מתיידיים (ראה ב"קר ג, 10-13), ומצד הגויים (קולוסים, אפסים) אשר ניסו לשלב את הבשורה ביחד עם תיאוריות/פילוסופיות שונות (כלומר, גנוסטיקה).

ד. שאול הואשם בכך שהוא חדשן, ושהוא מוסיף פזיזות לתורתו של ישוע. אגרת אל הרומים הייתה דרך באופן שיטתי ולהראות שהבשורה שלו היא אמת, אמצעות שימוש בברית הישנה ותורתו של ישוע (הבשורות).

תרשים קצר

א. מבוא (רומים א 1-17)
 1. ברכה (רומים א 7-1)

- א. מחבר (רומים א 5-1)
 ב. יעד (רומים א 6-7)
 ג. ברכה (רומים א 6-7)
 2. אירוע (רומים א 8-15)
 3. נושא (רומים א 16-17)
- ב. הצורך בצדקה מאלוהים (רומים א 18-20)
 1. התכחשות לאמת (18-32)
 2. הצביעות של היהודים או הכופרים (רומים ב 1-16)
 3. משפט היהודים (רומים ב 8-17)
 4. כל בני האדם חטאו (רומים ג 9-20)
- ג. מהי צדקת האלוהים (רומים ג 21-ח 39)
 1. צדקה על ידי אמונה (רומים ג 21-31)
 2. בסיס הצדקה: הבטחת אלוהים (רומים ד 1-25)
 א. אברהם (רומים ד 5-1)
 ב. דוד (רומים ד 6-8)
 ג. היחס של אברהם לברית המילה (רומים ד 9-12)
 ד. הבטחת אלוהים לאברהם (רומים ד 13-25)
 3. אך להשיג צדקה (רומים ה 1-21)
 א. ההיבט הסובייקטיבי: אהבה שלא היינו ראויים לה, ושמחה גדולה (רומים ה 1-5)
 ב. הבסיס האובייקטיבי: אהבתו הגדולה של אלוהים (רומים ה 6-11)
 ג. טיפולוגיה אדם/משיח: העברה של אדם, מתנת אלוהים (רומים ה 12-21)
 4. צדקת אלוהים צריכה להתבטא בצדקה אישית (רומים ו 1-7: 25)
 א. חופש מחטא (רומים ו 1-2)
 (1) התנגדות (רומים ו 2-1)
 (2) משמעות הטבילה (רומים ו 3-14)
 ב. הבחירה שלך: להיות עבד לשטן או לאלוהים (רומים ו 23)
 ג. נישואין ותורה (רומים ז 1-6)
 ד. התורה היא טובה, אבל החטא מונע את הטוב (רומים ז 7-14)
 ה. המאבק הנצחי בין הטוב לרע בחיי המאמין (רומים ז 15-25)
 5. תוצאות צדקת האלוהים (רומים ח 1-39)
 א. חיים ברוח (רומים ח 1-17)
 ב. הגאולה של הבריאה (רומים ח 18-25)
 ג. העזרה המתמדת של הרוח (רומים ח 26-30)
 ד. הנצחון של צדקה באמונה (רומים ח 31-39)
- ד. המטרה של אלוהים עבור כל בני האדם (רומים ט 1-יא 32)
 1. עם ישראל (רומים ט 1-33)
 א. יורשים אמתיים של אמונה (רומים א 13-1)
 ב. ריבונותו של אלוהים (רומים ט 14-26)
 ג. התוכנית האוניברסלית של אלוהים כוללת את הגויים (רומים ט 27-33)
 2. ישועת ישראל (רומים י 1-21)
 א. צדקת אלוהים לעומת צדקת בני אדם (רומים י 1-13)
 ב. חסד אלוהים מצריך שליחים, קריאה לשליחות (רומים י 14-18)
 ג. אי-אמונה של עם ישראל במשיח (רומים י 19-21)
 3. הכישלון של ישראל (רומים יא 1-36)
 א. שארית עם ישראל (רומים יא 1-10)
 ב. קנאה בבני עם ישראל (רומים יא 11-24)
 ג. העיוורון הזמני של עם ישראל (רומים יא 25-32)
 ד. הלל של שאול (רומים יא 33-36)
- ה. תוצאת מתנת הצדקה של אלוהים (רומים יב 1-טו 13)
 1. קריאה להקדשה (רומים יב 1-2)
 2. שימוש במתנות (רומים יב 3-8)

3. יחסי המאמינים עם מאמינים אחרים (רומים יב 9-21)
4. יחסים עם המדינה (רומים יג 7-1)
5. יחסים עם שכנים (רומים יג 8-10)
6. יחסים עם אדונו (רומים יג 11-14)
7. יחסים עם חברי הקהילה (רומים יד 1-12)
8. ההשפעה שלנו על אחרים (רומים יד 13-23)
9. יחסים בצלם המשיח (טו 1-13)

- א. סיכום
 1. התוכניות האישיות של שאול (רומים טו 14-29)
 2. בקשות תפילה (רומים טו 30-33)

- ב. נ"ב
 1. ברכות (רומים טז 1-24)
 2. תפלה (רומים טז 25-27)

מחזור קריאה ראשון

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתה אחראי לפרש בעצמך את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתה, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתה לא צריך להשאיר את זה לפרשן.

- תקרא את כל הבשורה בפעם אחת. לאחר מכן ציין את הנושא המרכזי של הספר במילים שלך.
1. הנושא של כל הספר
 2. סוג הספרות (ז'אנר)

מחזור קריאה שני

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתה אחראי לפרש בעצמך את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתה, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתה לא צריך להשאיר את זה לפרשן.

תקרא את כל הבשורה בפעם אחת. לאחר מכן ציין את הנושא המרכזי של הספר במילים שלך.

1. נושא היחידה הספרותית הראשונה
2. נושא היחידה הספרותית השנייה
3. נושא היחידה הספרותית השלישית
4. נושא היחידה הספרותית הרביעית
5. וכו'

רומים א

חלוקה של קטעים לפי תרגומים מודרניים

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
ברכות	ברכות שלום	ברכות	ברכות	למען
א 7-1	א 7-1	א 6-1	א 1	א 2-1
			א 6-2	
				א 7-3
		א 7	א 7	
		א 7	א 7	
הרצון של שאול לבקר ברומא	הרצון לבקר ברומא	הודיה	תפילת הודיה	הודיה ותפילה
א 15-8	א 15-8	א 15-8	א 12-8	א 15-8
			א 15-13	
כוח הבשורה	צדיק חי באמונה	נושא המכתב	כוח הבשורה	הנושא
א 17-16	א 17-16	א 17-16	א 17-16	א 17-16
אשמת בני האדם	זעם אלוהים על רשעתם של בני האדם	משפט אלוהים על החטא	אשמת בני האדם	גמול אלוהים לגוים
א 23-18	א 32-18	א 23-18	א 23-18	א 23-18
א 32-24		א 25-24	א 25-24	א 25-24
		א 27-26	א 27-26	א 27-26
		א 32-28	א 32-28	א 32-28

* למרות שהם לא השראה, חלוקה ופרשנויות אלו הם מפתח להבנת הכוונה המקורית של המחבר. כל תרגום מודרני מחלק ומסכם את הסעיפים. לכל סעיף יש נושא מרכזי, אמת, או מחשבה. כל גרסה/התרגום מתמצת את הנושא בדרך ייחודית. עלייך לקרוא את הכתוב, ולשאול את עצמך איזה תרגום הכי תואם את ההבנה שלך כלפי הנושא והקטעים שבכתובים. בכל פרק עלינו קודם כל לקרוא את הכתובים ולזהות את הנושא (פסקאות), ואז להשוות את ההבנה שלנו עם התרגומים המודרניים. רק כאשר אנחנו מבינים את הכוונה המקורית של המחבר על ידי מעקב אחרי ההיגיון וההצגה שלו אז נוכל באמת להבין את כתבי הקודש. רק המחבר המקורי הוא היה בעל השראה-לקוראים אין זכות לשנות או לתקן את המסר, כתבי הקודש. לקוראים יש את האחריות ליישם את האמת בהשראה בחיי היומיום. שים לב שכל המונחים הטכניים וקיצורי הדרך מוסברים במלואם בנספחים אחת, שתיים ושלוש: תקציר הגדרות של במנה דקדוקי יוני, ביקורת טקסטואלית, ומילון מונחים.

מחזור קריאה שלישי

מעקב אחר כוונתו המקורית של המחבר ברמת הפסקה

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתה אחראי לפרש בעצמך את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתה, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתה לא צריך להשאיר את זה לפרשן.

קרא את הפרק ברציפות. זהה את הנושאים. השווה את חלוקת הנושאים שלך עם חמשת התרגומים המודרניים. אין השראה בחלוקה לפסקאות, אבל זהו המפתח לעקוב אחר כוונתו המקורית של המחבר, שזה הלב של הפרשנות. לכל פסקה של נושא אחד ויחיד.

1. פסקה ראשונה

2. פסקה שנייה

תובנות הקשר

- א. פסוקים 1-7 ברומים א מהווים הקדמה למכתב. ההקדמה הארוכה ביותר מבין כל מכתביו של שאול. הוא ניסה להציג את עצמו ואת התיאולוגיה שלו לקהילה שלא הכירה אותו אישית ואולי שמעה עליו מידע שלילי.
- ב. רומים א 8-12 תפילה של הודיה. זה היה אופייני למכתבים ביוונית ובמיוחד לכתביו של שאול.
- ג. רומים א 16-17 מדובר על נושא הספר.
- ד. רומים א 18 עד ג 20 פסוקים אלה מהווים את היחידה הספרותית הראשונה ואת הנקודה הראשונה של בשורת שאול; כל בני האדם (3 קבוצות) אבודים וזקוקים לישועה (ראה בראשית ג)
1. עובדי אלילים לא מוסריים
 2. גויים
 3. יהודים
- ה. רומים א 18-20 משקף את הכתוב בבראשית ג (מפתיע שהרבנים לא מתמקדים בבראשית ג, אבל בבראשית ו, כמקור החטא). בני האדם נבראו בשביל לחיות בהתחברות עם אלוהים, בצלמו (ראה בראשית א 26-27). עם זאת, בני האדם בחרו בכוח ובעצמאות. למעשה, בני האדם התחילו להלל את עצמם במקום את אלוהים (אתאיסטים הומניזם)!
- אלוהים הרשה למשבר זה לקרות. להיות בצלם אלוהים זה אומר להיות אחראי מבחינה מוסרית, להיות חופשי עם השלכות בהתאם. הפרדה קיימת בגלל חופש הבחירה (יחסים של ברית)! הוא מאפשר לבני האדם לבחור ב "עצמם" ולכך יש השלכות. זה מצער את אלוהים (בראשית ו 5-7), אבל בני האדם הם יצורים חופשיים עם זכויות ואחריות. הביטוי החוזר "לִן מְסָרָם אֱלֹהִים" (ראה רומים א 24, 26, 28) הוא מתקשר להכרה של חופש שניתן לבני אדם, ולא דחייה מכוונת על ידי אלוהים. זו לא הייתה בחירה של אלוהים. זה לא היעוד שאלוהים הכין בשביל העולם (ראה בראשית ג 22; ו 6-7, 11-13)!
- ו. סיכום תיאולוגי של רומים א 18-3, 20 נמצא ברומים ג 21-31. זוהי הנקודה התיאולוגית הראשונה של "החדשות הטובות" של הבשורה, כל בני האדם חטאו והם זקוקים לסליחה של אלוהים. אלוהים מספק דרך חזרה להתחברות אינטימית עמו (כלומר כמו בגן העדן, השווה בראשית א-ב להתגלות כא-כב).
- ז. ביחידה הספרותית הראשונה שאול אפשר לזהות נקודה מעניינת, העולם החוטא אחראי למרד ולחטא ללא כל התייחסות לשטן ושדים (ראה רומים א 18-20). סעיף זה בהחלט משקף את התיאולוגיה של בראשית ג, אבל בלי מישהו שמביא פיתוי. אלוהים לא יאפשר לבני האדם להאשים את השטן שוב (ראה בראשית ג 13) או את אלוהים עצמו (ראה בראשית ג 12). בני האדם נבראו בצלם אלוהים (ראה בראשית א 26; ה 1, 3; ט 6). יש להם את הזכות, הכוח והחובה לבחור. הם אחראים על הבחירות שלהם הן בחברה והן אינדיווידואלית בחטא אישי (ראה רומים ג 23).

לימוד מילים וביטויים

רומים א 1-6 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)

¹מאת שאול, עבד המשיח ישוע, אשר נקרא להיות שליח יחד לבשורת אלוהים, ²בשורה שאֱלֹהִים הִבְטִיחַ מִקֵּדָם בְּפִי נְבִיאָיו בְּכַתְבֵי הַקֶּדֶשׁ, ³על-אודות בְּנוֹ, ישוע המשיח אֲדוֹנָנוּ, שֶׁלְפִי הִבְשֵׁר מוֹצְאוֹ מִזֶּרַע דָּוִד (תהילים קלב' יא') ⁴וְלִפִּי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ הַפָּגֵן שֶׁהוּא בֶן-אֱלֹהִים בְּגִבּוֹרָה בְּתַחֲיִיתוֹ מִן הַמֵּתִים. ⁵דָּרְכּוּ קִבְלָנוּ חֶסֶד וְשְׁלִיחוֹת לְהַבִּיאַ לְיַדֵּי צִיּוֹת שֶׁבְּאַמוֹנָה בְּכָל הָאֲמוֹת לְמַעַן שְׂמוֹ; ⁶בִּיְהוָה גַּם אַתֶּם קְרוּאֵי יֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ.

א 1 "שאול" לרוב היהודים בימי שאול היו שני שמות פרטיים, אחד יהודי, ואחד רומאי (ראה מעשי השליחים יג 9). שאול, כמו מלך ישראל, היה משבט בנימין (ראה רומים יא 1; פיליפים ג 5). השם הרומי שלו ביוונית, פאולוס, פירושו "קטן" זה מתייחס ל

1. גובהו הפיזי אשר מוזכר בספר שאינו קנוני, *The Acts of Paul*, בפרק על סלניקי בשם *Paul and Thekla*

2. התחושה האישית שלו שהוא פחות משאר השליחים כי הוא רדף את הקהילה (ראה א"ק"ר טו 9; אפסים ג 8; א"טמ א 15)
3. השם שקיבל מהוריו בלידה
אפשרות מספר 3 הכי מתאימה.

▣ "עבד" בתרגומים NKJV, NRSV, TEV, JB כתוב "משרת". מושג זה מתקשר ל

1. קשור לישוע כאדון
2. תואר מהברית הישנה אשר מפגין כבוד (ראה משה במדבר יב 7 ויהושע א 1; יהושוע כד 29; ודוד בתהילים (תואר), וישעיהו מב 19,1; נב 13)

NASB, TEV
NJB, REB
NKJV, NRSV
"המשיח ישוע"
"ישוע המשיח"

"ישוע המשיח" הוא יותר יוצא דופן, לכן, כנראה הוא מתקרב למקור (ראה MSS P¹⁰, B). טקסט UBS⁴ מדרג פסוק זה ב "B" (כמעט ודאי). עם זאת, לדפוס השני יש יותר תמיכה (ראה MSS P²⁶, A, D, G, ורוב אבות הקהילה הקדומה).

ראה נספח ב' ביקורת טקסטואלית. רוב הגרסאות הטקסטואליות אינן משפיעות על המשמעות הבסיסית של הטקסט היווני.

▣ "נקרא להיות שליח" מדובר בבחירה של אלוהים, לא בחירה אישית של שאול (ראה מעשי שליחים ט 15; גלטים א 15; אפסים ג 7). במשפט זה שאול קובע את הסמיכה והסמכות הרוחנית שלו (כפי שהוא עושה בא"ק"ר א 1; ב"ק"ר 1; גלטים א 1; אפסים א 1; קולוסים א 1; א"טמ א 1; טיטוס א 1) בפני קהילה שמעולם לא פגש. ראה נושא מיוחד "נקרא" ברומים א 6.

בקרב היהודים המונח היווני "שליח" פירושו "מישהו שנשלח כנציג רשמי" (ראה ב"ק"ר יז 9-7). בברית החדשה המונח היה בשימוש בשני מובנים: (1) שנים עשר תלמידים מיוחדים ושאלו ו- (2) מתנה רוחנית שקיימת בקהילה (ראה א"ק"ר יב 28-29; אפסים ד 11).

נושא מיוחד: לשלוח SPECIAL TOPIC SEND APOSTELLŌ

זו מילה יוונית נפוצה עבור "שלח" (כלומר, *apostellō*) למונח זה יש כמה שימושים תיאולוגיים.

1. הרבנים השתמשו במונח להגדיר אחד שנקרא ונשלח כנציג רשמי בשם מישהו, משהו בסגנון "שגריר" (ראה ב קורינתים ה 20).
2. בבשורות משתמשים במונח לתאר את ישוע שנשלח על ידי האב. ביוחן המונח בנוי צלילי על משיחיים (ראה מתי י 40; טו 24; מרקוס ט 37; לוקס ט 48 ובמיוחד ביוחן ה 36, 38; ו 29, 57; ז 29; ח 42; י 36; יא 42; יז 3, 8, 18, 21, 23, 25; כ 21). המונח מתאר את ישוע ששולח את המאמינים (ראה יוחן יז 18; כ 21 [המונח *apostellō* ושם נרדף *pempō* בשימוש בפסוק 21])
3. בברית החדשה המונח מתאר תלמידים
 - א. במקור המעגל הפנימי של שנים עשר התלמידים (למשל, מרקוס ו 30; לוקס ו 13; מעשי השליחים א 2,26)
 - ב. קבוצה מיוחדת של עמיתים ועוזרי השליחים
 - (1) בר נבא (ראה מעשי השליחים יד 4, 14)
 - (2) אנדרוניקוס ויוניס (KJV, ג'וניה, רומים טז 7)
 - (3) אפולוס (ראה א קורינתים ד 9-6)
 - (4) יעקב אחי אדוננו (ראה גלטים א 19)
 - (5) סילונס וטימותיאוס (ראה א תסלוניקים ב 6)
 - (6) אולי טיטוס (ב קורינתים ח 23)
 - (7) אולי אפפרודיטוס (ראה פיליפים ב 25)
 - ג. מתנה מתמשכת בקהילה (ראה א קורינתים יב 28-29; אפסים ד 11)
4. ברוב מכתביו שאול משתמש בתואר זה לעצמו כדרך להכריז על הסמכות שנתנה לו מאלוהים כנציג של המשיח (ראה רומים א 1; א קורינתים א 1; ב קורינתים א 1; גלטים א 1; אפסים א 1; קולוסים א 1; א טימותיאוס א 1; ב טימותיאוס א 1; טיטוס א 1).
5. הבעיה שאיתה מתמודדים מאמינים מודרניים היא שהברית החדשה לא מגדירה מה זו מתנה מתמשכת ואך היא מזהה אצל מאמינים. ברור שיש להבחין בין השליחים הראשונים (a#3) והשימוש המאוחר יותר (b#3). ראה נושא מיוחד השראה ונושא מיוחד: השליחים המודרניים ומדוע אין השראה

לכתוב עוד כתבי קודש (כלומר, הקאנון נסגר ראה יהודה פסוק 3; ראה נושא מיוחד קאנון), מה אנחנו עושים שהוא שונה מהשליחים או מבשרים (ראה אפסים ד 11)? להלן מספר אפשרויות.

א. הקמת קהילות באזורי בישור (היה בשימוש ב *Didache*)
 ב. מנהגי רועי קהילות באזורים או בזרמים שונים
 ג. ?

אני מתחבר לנקודה #1

□ **"יִחַד"** צורת בינוני בהווה, מרמז על כך שהוא נבחר על ידי אלוהים בעבר (ראה ירמיהו א 5-וגלטים א 15) וזה המצב שלו בהווה. יש אולי משחק מילים בארמית "פרושי". הייתה הפרדה בלגיטימיות היהודית (ושאל היה פרושי [פיליפ]) לפני המפגש עם ישוע בדמשק), אבל עכשיו הוא פועל למען הבשורה.
 יש קשר למילה "קדוש" בעברית (BDB 872), אשר פירושה "להפריד לשימוש של אלוהים" (ראה שמות יט 6; א"פ ט ב 5). המונח "קדוש", "לקדש", "להפריד" בעלי אותו שורש יוני "קדוש" (*hagios*).

□ **"לבשורת אלוהים"** מילת היחס *eis* בהקשר זה (וברומים א 5) מראה את מטרת "הקריאה" של שאול (רומים א 1) ושהוא יחד (רומים א 1).

המילה בשורה מורכבת משני מילים ביוונית "טוב" (*eu*) ו"מסר" (*angellos*). הבשורה הפכה למונח שמתאר את הדוקטרינות שהתגלו בברית החדשה (ראה ירמיהו לא 31-34; יחזקאל לו 22-32) וקשורות למשיח שאלוהים הבטיח מקדם (ראה רומים א 3-4). זוהי "הבשורה על אודות בנו" (ראה רומים א 2).
 זוהי הבשורה של אלוהים ולא של שאול (ראה רומים טו 16; מרקוס א 14; ב"קר יא 7; א"תס ב 2,8,9; א"פ ט ד 17). שאול לא התאים את עצמו לחברה, אלא הכריז את האמת שקיבל (ראה מעשי שליחים ט; א"קר א 18-25).

א 2 "בשורה שאלוהים הבטיח מקדם בפי נביאיו בכתבי הקדש" זהו חייוי אאוריסטי אמצעי. מופיע רק כתביו של שאול (כאן ובשנייה לקורינתים ט 5). הבשורה היא התוכנית הנצחית והתכליתית של אלוהים (ראה בראשית ג 15; יב 3; שמות יט 5; ישעיהו נג; תהילים קיח; מרקוס י 45; לוקס ב 22; מעשי שליחים ב 23; ש ג 18; ד 28; טיטוס א 2). הדרשה במעשי השליחים (ההכרזה האפוסטולית בדבר הישועה הנוצרית) מציגה את ישוע כהגשמת נבואות והבטחות של הברית הישנה.

הברית הישנה מתייחסת לברית החדשה בשתי דרכים נפוצות

1. "זה כתוב" ("הכתוב", לדוגמה ב"טמ ג 16; ב"פס ג 16)
2. כתבי הקודש

יש גם התייחסות לנביאים. ביהדות נביאים כתבו כתבי קודש.

1. "התורה או הנביאים", מתי ה 17-18; לוקס כד 44
2. "נבואה", לוקס כד 27
3. "כתבי הנביאים" מתי כו 56
4. "כתובים נבואיים", רומים טז 26 (ברומים א 2 יש הזכר "נביאים")
5. "נבואת המקרא" ב"פס א 20

יש שני מקומות שבהם המילה "קדוש" צמודה

1. "כתבי הקודש" (בפסוק יש גם הזכר של "נביאים"), רומים א 2
2. "כתבי הקודש", ב"טמ ג 15

נושא מיוחד: ה KERYGMA של הקהילה הקדומה
SPECIAL TOPIC THE KERYGMA OF THE EARLY CHURCH

- א. ההבטחות שאלוהים הבטיח בברית הישנה עכשיו התקיימו עם בואו של ישוע המשיח (ראה מעשי השליחים ב 30-31; ג 19, 24; י 43; כו 6-7, 22; רומים א 2-4; א טימותיאוס ג 16; עברים א 2-1; א פטרוס א 10-12; ב פטרוס א 18-19).
- ב. ישוע נמשח כמשיח על ידי אלוהים בעת טבילתו (מעשי השליחים י 38)
- ג. ישוע התחיל את שירותו בגליל לאחר טבילתו (מעשי שליחים י 37).
- ד. השרות שלו התאפיין במעשים טובים ואותות באמצעות כוחו של אלוהים (מרקוס י 45; מעשי שליחים ב 22; י 38).
- ה. המשיח נצלב על פי התכלית הנצחית של אלוהים (מרקוס י 45; יוחנן ג 16; מעשי שליחים ב 23; ג 15, 13, 18; ד 11; י 39; כו 23; רומים ח 34; א קורינתים 17-18; טו 3; גלטים א 4; עברים א 3; א פטרוס א 2, 19; ג 18; א יוחנן ד 10).

- ו. הוא קם לתחייה והופיע בפני תלמידיו (מעשי שליחים ב 24, 31-32; ג 15, 26; י 40-41; יז 31; כו 23; רומים ח 34; י 9; א קורינתים טו 4-7, 12; א תסלוניקים א 10; א טימותיאוס ג 16; א פטרוס א 2; ג 18, 21).
 - ז. ישוע רומם על ידי אלוהים וניתן לו השם "אדון" (מעשי השליחים ב 25-29, 33-36; ג 13; י 36; רומים ח 34; י 9; א טימותיאוס ג 16; עברים א 3; א פטרוס ג 22).
 - ח. הוא נתן את רוח הקודש בשביל לבנות את הקהילה החדשה של אלוהים (מעשי השליחים ג 20-21; י 42; יז 31; א קורינתים טו 20-28; א תסלוניקים א 10).
 - ט. הוא יחזור לשפוט ולשקם את הכל (מעשי השליחים ג 20-21; י 42; יז 31; א קורינתים טו 20-28; א תסלוניקים א 10).
 - י. כל שומעי המסר צריכים לחזור בתשובה ולהיטבל (מעשי השליחים ב 21, 38; ג 19; י 43, 47-48; יז 30; כו 20; רומים א 17; י 9; א פטרוס ג 21).
- סכמה זו שימשה כהכרזה חיונית של הקהילה הקדומה, אם כי מחברים שונים של הברית החדשה עשויים לדלג על חלק, דגש או פרטים אחרים בדרשנות שלהם. הבשורה של מרקוס עוקבת אחרי ההיבט של כיפא בנושא *kerygma*. ניתן לראות כי מרקוס בונה את הדרשות, ולימודיו של כיפא ברומא, ומכניס אותם לבשורה. גם מתי וגם לוקס עוקבים אחרי המבנה הבסיסי של מרקוס.

א 3 "על אודות בנו" המסר המרכזי של החדשות הטובות הוא ישות, ישוע מנצרת, נולד ממרים הבתולה. בברית הישנה, המלך, והמשיח נקראו "בן" (ראה ב"שמ ז 14; הושע יא 1; תהילים ב 7; מתי ב 15).

בברית הישנה אלוהים דיבר דרך משרתים ונביאים. ישוע לא היה משרת אלוהים. הוא היה בן משפחה (ראה עברים א 2-1; ג 6; ה 8; ז 28). באופן מפתיע זה המקום היחיד בספר שבו שאל מתמקד בכריסטולוגיה. האגרת אינה תיאולוגיה שיטתית שלמה.

נושא מיוחד: בן האלוהים SPECIAL TOPIC: THE SON OF GOD

אחד התארים הראשיים של ישוע בברית החדשה. בתואר יש קונוטציות אלוהיות. ישוע מתואר כ "הבן" או "בני", ואלוהים מתואר כ "אבא" (ראה נושא מיוחד האבהות של אלוהים). המונח מופיע מעל 124 פעמים בברית החדשה. אפילו התואר שישוע נותן לעצמו "בן האדם" בעל משמעות אלוהית מספר דניאל ז 13-14.

בברית הישנה התואר "בן" יכול להתייחס לארבע קבוצות ספציפיות (ראה נושא מיוחד: "בני...").

- א. מלאכים (בדרך כלל בגוף רבים, ראה בראשית ו 2; איוב א 6; ב 1)
- ב. מלך ישראל (ראה ב שמואל ז 14; תהילים ב 7; פט 26-27)
- ג. עם ישראל (שמות ד 22-23; דברים יד 1; הושע יא 1; מלאכי ב 10)
- ד. שופטי ישראל (ראה תהילים פב 6)

השימוש השני מקושר לישוע. התארים "בן דוד" וגם "בן האלוהים" מתייחסים לשמואל ב' פרק ז; תהילים ב; חט. בברית הישנה התואר "בן האלוהים" לא היה קשור ספציפית למשיח, יש הקשר למלך אֶסְכָּטוֹלוֹגִי שאחראי על "שירות המשיחה" של עם ישראל. עם זאת, במגילות ים המלח יש הקשרים בין בן האלוהים למשיחיות (ראה התייחסות ספציפית במילון *Dictionary of Jesus and the Gospels*, עמוד 770). כמו כן התואר "בן האלוהים" הוא תואר משיחי בשתי יצירות אפוקליפטיות יהודיות מקראיות (ראה ב עזרא החיצוני ז 28; יג 32, 37, 52; יד 9; א חנוך קה 2).

הרקע של הברית החדשה לתואר בן האלוהים וההתייחסות לישוע מתחלק למספר קטגוריות

1. טרום קיום של ישוע (ראה יוחנן א 30-15; ח 59-56; טז 28; יז 5; ב קורינתים ח 9; פיליפים ב 7-6; קולוסים א 17; עברים א 3; י 5-8)
2. הלידה הייחודית שלו (מבתולה) (ראה ישעיהו ז 14; מתי א 23; לוקס א 35-31)
3. טבילתו (ראה מתי ג 17; מרקוס א 11; לוקס ג 22; קל אלוהים מן השמיים מאחד את המלך בתהילים ב ואת המשרת בישעיהו נג).
4. הפיתוי מהשטן (ראה מתי ד 1-11; מרקוס א 12, 13; לוקס ד 1-13). השטן ניסה לפתות את ישוע להוכיח את מעמדו וגם ניסה לגרום לישוע להשיג את המטרה לשמה הגיע באמצעים שונים (מאשר הצלב).
5. מה הצהירו על ישוע
 - א. שדים (ראה מרקוס א 23-25; לוקס ד 31-37, 41; מרקוס ג 11-12; ה 7; ראה נשא מיוחד: השד [רוח טמאה])
 - ב. לא מאמינים (ראה מתי כז 43; מרקוס יד 61; יוחנן יט 7)

6. מה התלמידים הצהירו על ישוע

א. מתי יד 33; טז 16

ב. יוחנן א 49,34; ו 69; יא 27

7. מה ישוע הצהיר על עצמו

א. מתי יא 27-25

ב. יוחנן י 36

8. השימוש שלו במטאפורה המשפחתית של אלוהים כאבא

א. השימוש במונח אבא *abba* עבור אלוהים

1. מרקוס יד 36

2. רומים ח 15

3. גלטים ד 6

ב. השימוש החוזר במונח אבא (*patēr*) בשביל לתאר את יחסיו עם האלוהות.

לסיכום, התואר "בן האלוהים" היה בעל משמעות תיאולוגית גדולה לאלה שהכירו את הבטחות הברית החדשה, אך סופרי הברית החדשה לא אהבו את השימוש במונח בקרב גויים בגלל הרקע שקשור לעבודת אלילים, האלים היו לוקחים נשים והיו נולדים להם בני אלים "הטיטנים" או "הענקים".

■ **"מוצאו מזרע דוד"** זה מתייחס לנבואה של ב"ש"מ ז. המשיח הוא משושלת דוד המלך (ראה ישעיהו ט 7; יא 10, 1; ירמיהו כג 5; ל 9; לג 15) משבט יהודה (ראה בראשית מט 4-12; ישעיהו סה 9). בבשורה על פי מתי מזהים את ישוע כצאצא של דוד מספר פעמים (ראה רומים א 6; ט 27; יב 23; טו 22; כ 31,30; כא 9,15; כב 42), דבר המשקף את היהודית למשיח מזרע דוד.

מפתיע ששאל לא הדגיש היבט של ישוע. הוא מזכיר את זה רק כאן בב"טמ ב 8; שתי הקטעים עשויים להיות ציטוטים מתוך נוסח של הקהילה הקדומה. ספר NIDNTT כרך 3, עמוד 61, נותן רשימה של מספר מקומות בברית החדשה אשר משקפים אמונות/מזמורים/ליטורגיה קדומים (כלומר, רומים א 4-3; ח 34; א"ק"ר טו 3-4; פיליפים ב 11-6; א"טמ ג 16; ב"טמ ב 8; א"פט ג 18-20).

NASB

NKJV, NRSV

TEV

NJB

"לפי הבשר"

"באשר לאנושיותו"

"לפי הטבע האנושי"

זו גם הגשמת הנבואה וגם אישור לכך שישוע היה אדם במלואו, דבר אשר לעתים קרובות נדחה בעולם האקלקטי של המאה הראשונה (השווה א"יוח א 4-1; ד 3-1). פסוק זה מראה בבירור כי שאול לא תמיד השתמש במונח "בשר" (*sarx*) במובן שלילי (ראה רומים ב 28; ט 3). עם זאת, בדרך כלל שאול משתמש במונח "בשר" בניגוד ל"רוח" (ראה רומים ו 19; ז 25,18,5; ח 9-3,12,13; א"ק"ר ה 5; ב"ק"ר א 17; י 18; גלטים ג 3; ה 13,16,17,19-24; ו 8; אפסים ב 3; קולוסים ב 11,13,18,23).

מבנה דקדוקי זה של *kata* יחד עם יחסת המֶשָׂא הישיר מקביל ברומים א 4. ישוע הוא גם אדם (לפי הבשר, רומים א 3) וגם אלוהים (לפי הרוח, רומים א 4). דוקטרינה זו מאוד חשובה (ראה א"יוח ד 3-1). אולי זו הסיבה מדוע ישוע קורא לעצמו "בן האדם" (ראה תהילים ח 4; יחזקאל ב 1 [אדם] ודניאל ז 13 [אלוהי]).

נושא מיוחד: בשר - SPECIAL TOPIC: FLESH (SARX)

לרבות המונח הזה בשימוש על ידי שאול בגלטים והוא התפתח ברומא. יש חילוקי דעות של חוקרים שונים לגבי הקונטציות השונות של המונח. יש בוודאות חפיפה במשמעותו. להלן ניסיון לציין רוחב השדה הסמנטי של המונח.

- א. גוף האדם, יוחנן א 14; רומים ב 28; א קורינתים ה 5; ז 28; ב קורינתים ד 11; ז 5; יב 7; גלטים א 16; ב 16, 20; ד 13; פיליפים א 22; קולוסים א 22, 24; ב 5; א טימותיאוס ג 16
- ב. מוצא האנושות, יוחנן ג 6; רומים א 3; ד 1; ט 3, 5, 8; יא 14; א קורינתים י 18; גלטים ד 23, 29
- ג. האדם האנושי, רומים ג 20; ז 5; ח 7-8; א קורינתים א 29; ב קורינתים י 3; גלטים ב 16; ה 24
- ד. מבחינה אנושית, יוחנן ח 15; א קורינתים א 26; ב קורינתים א 12; ה 16; י 2; גלטים ו 12
- ה. החולשה האנושית, רומים ו 19; ז 18; ח 5-6, 9; ב קורינתים י 4; גלטים ג 3; ה 13, 16, 19-21
- קולוסים ב 18

ו. העוינות האנושית כלפי אלוהים, יש קשר לתוצאות הנפילה של האנושות, רומי ז 14; יג 14, א קורינתים ג 1, 3; אפסים ב 3; קולוסים ב 18; א פטרוס ב 11; א יוחנן ב 16

חשוב להדגיש שהמונח "בשר" לא נתפס כרשע בברית החדשה, כפי שהוא נתפס במחשבה היוונית. עבור פילוסופים יוונים "בשר הוא המקור לבעיות של בני האדם; המוות שיחרר מהשפעתו. בברית החדשה "הבשר" הוא מקום הקרב של הסכסוך הרוחני. (ראה אפסים ו 10-18), אבל הוא נטרלי. כל אחד יכול להשתמש בגוף הפיזי שלו לטוב ולרע.

	א 4
	NASB, NKJV
"הוצהר"	NRSV, NIV
"הוצג"	TEV
"מכונה"	NJB, RSV
"מונה"	NET
"הוכרז"	REB

זמן הטית הבינוני שלילי. אלוהים מינה את ישוע "בן האלוהים". זה לא מרמז כי בית לחם היה המקום שבו ישוע התחיל או שהוא נחות מהאב. ראה נושא מיוחד השילוש ברומים ח 11. ראה סעיף שלישי להלן.

□ **"בן אלוהים בגבורה"** לעתים קרובות מחברי הברית החדשה לא התייחסו לישוע בתואר "בן אלוהים" (ראה מתי ד 3) בגלל משמעות שקרית של מיתולוגיה היוונית (כנ"ל לגבי לידה מבתולה). המושג בדרך כלל "ייחודי, יחיד במינו" (*monogenēs*, ראה יוחנן א 18; ג 16, 18; א"יוח ד 9). לכן המשמעות היא "ישוע, בן האלוהים האמיתי והיחיד". ראה נושא מיוחד ברומים א 3.

לברית החדשה יש שני קטבים תיאולוגיים הקשורים לאלוהים האב וישוע הבן.

1. הם שווים (ראה יוחנן א 1; ה 18; י 30; יד 9; כ 28; ב"קר ד 4; פיליפים ב 6; קולוסים א 15; עברים א 3) אבל
2. הם שני ישויות נפרדות (ראה מרקוס י 18; יד 36; טו 34)

ייתכן כי שאול מצטט אמונה כריסטולוגית קדומה או מרמז על מלך יהוה משיחי מתהילים ב 6, 7 או קי 1 (ראה מעשי שליחים ב 34-36). בכך הוא מדגיש את הביטוי "בן אלוהים בגבורה" (NIDNTT, כרך 2, עמ' 79) אשר מתמקד לא על לידתו או טבילתו, אלא תקומתו. למרות זאת, בכריסטולוגיה (ראה מילון מונחים) יש זרמים שמשמשים בפסוק לחזק טענות אישיות. וכך כאשר משתמשים בשיטות פרשנות המקרא, כל אחד יכול לפרש את הכתוב בהתאם למה שנוח לו (יש סמינר חינוך בנושא פרשנות המקרא באתר www.freebiblecommentary.org).

□ **"בתחיתו מהמתים"** אלוהים האב העיד על חיו ומעשיו של ישוע בכך שהקים אותו מהמתים (ראה רומים ד 24; ו 9, 4 ח 11; מעשי שליחים ב 31-33). האלוהות (ראה יוחנן א 1-14; קולוסים א 15-19; פיליפים ב 6-11; עברים א 2-3) והתחייה מהמתים של ישוע (ראה רומים ד 25; י 9-13; א"קר טו) הם שני עמודי התווך של המשיחיות.

□ פסוק זה שימש לעתים קרובות כדי לתמוך בלימוד שקר שקשור ל "אימוץ" אשר קבע שישוע קיבל תגמול מאלוהים על כך שחיים של ציות למופת. הכופרים טענו שהוא לא תמיד היה אלוהים, אבל קיבל אלוהות כאשר אלוהים הקים אותו מהמתים. אומנם זה לא נכון, והכתובים מלמדים אחרת כגון יוחנן א; יז. קשה לתאר כיצד אלוהים יכול לקבל תגמול. אף על פי שישוע היה שותף לכבוד הנצחי עם האב, מעמדו הועשר בצורה מיוחדת לאחר שביצע את תפקיד הגואל. התחייה מהמתים היתה סימן לכך שהאב מעיד על החיים, הדוגמה, תורתו, ומותו של ישוע מנצרת; אלוהים במלואו, אדם במלואו, מושיע מושלם! ראה נספח ג' – אימוץ.

	NASB, NKJV
"ולפי רוח הקודש"	NKJV
"ולפי רוח הקודש" (באנגלית האות "ה" הוא אות גדולה לדגש)	TEV
"באשר לקדושתו האלוהית"	NJB
"בפקודת הרוח, רוח הקודש"	

בחלק מהתרגומים משתמשים באות "S" גדולה במילה רוח, בשביל לרמוז על רוח הקודש, ואילו אות "קטנה" מתייחסת לרוח האנושית של ישוע. כמו שאלוהים האב הוא רוח, כך גם ישוע. בעברית הקדומה ובטקסטים יווניים לא היה שימוש באותיות גדולות, פיסוק, פרק או חלוקה של פסוקים. אז בתרגומים מודרניים מדובר במסורת או פרשנות של המתרגמים.

ישנן שלוש דרכים להציג פסוקים 3 ו- 4

1. כהתייחסות לישוע כאדם במלואו וכאלוהים במלואו.
2. כהתייחסות לשני פרקים בחייו הארציים, חייו כאדם וכאדון שקם מהמתים.
3. מקביל ל- "ישוע המשיח אדוננו"

□ **"ישוע"** השם הארמי ישוע הוא זהה לשם העברי יהושע. הרכב של שני מילים "יהוה" ו- "ישועה". הפרוש יכול להיות "יהוה מושיע", "יהוה גואל" או "יהוה הוא ישועה". הנקודה המרכזית של המשמעות מופיעה במתי א 25,21.

□ **"משיח"** זה היה התרגום היווני של המנח משיח (BDB 603), פירושו "משוח". בברית הישנה היו מושחים את המנהיגים (נביאים, כהנים, מלכים) כסימן שכך שנבחרו על ידי אלוהים. ישוע הגשים את שלושת התפקידים (עברים א 2-3).
הברית הישנה ניבא כי אלוהים ישלח את המשיח כדי להוביל עידן החדש של צדקה. ישוע היה "משרת", "בן", "ומשיח"

נושא מיוחד: משיח SPECIAL TOPIC: MESSIAH

הקושי לפרש את המושג הזה הוא בגלל השימושים השונים הקשורים למונח "משיח" או "משוח" (BDB 603, KB 645). המונח מוזכר כאשר היו מושחים אדם בשמן מיוחד בשביל לציין קריאה מיוחדת מאלוהים עבור משימת מנהיגות, כלומר:

1. יש שימוש שמתקשר למלכים יהודיים (ראה א שמואל ב 10; יב 3; כד 10,6; ב שמואל יט 21; כג 1; תהילים צט 51 קלב 10,17)
 2. יש שימוש שמתקשר לכהנים יהודיים (ראה ויקרא ד 16,5,3; ו 15; ז 36; ח 12; שמות כט 7; כנראה תהילים פד 9-10; קלג 2)
 3. יש שימוש שמתקשר לראשי העם, ונביאים (ראה בראשית כו 7; א דברי ימים טז 22; תהילים קה 15, יש התייחסות לבית בני עם; אולי גם חבקוק ג 13)
 4. יש שימוש שמתקשר לנביאים (א מלכים יט 16; אולי גם א דברי הימים כט 22)
 5. יש שימוש שמתקשר לכורש (ראה ישעיהו מה 1)
 6. יש שילוב של סעיף #1 וסעיף #2 בתהילים קי וזכריה ד
 7. יש שימוש שמתקשר לבואו המיוחד של אלוהים, מלך משושלת דוד שיביא עידן חדש של צדקה.
 - א. משושלת דוד (ראה בראשית מט 10)
 - ב. מבית ישי (ראה ב שמואל ז)
 - ג. ימלוך לתמיד (ראה תהילים; ישעיהו ט 6; יא 5-1; מיכה ה 1-4)
- אני אישית מתחבר לכך שהמונח "משוח" מתקשר ישירות לישוע מנצרת מהסיבות הבאות
1. המבוא של המלכות הנצחית בספר דניאל ב' בתקופת האימפריה הרביעית
 2. המבוא של המונח "בן האדם" בספר דניאל ז 13 שלו תינתן המלכות הנצחית
 3. סעיפי הגאולה שכתובים בספר דניאל ט 24, שמצביעים על השיא של ההיסטוריה של העולם החוטא
 4. ישוע משתמש בספר דניאל בברית החדשה (ראה מתי כד 15; מרקוס יג 14)
- חשוב לציין שזהו תואר נדיר בברית הישנה, אולי רק בספר דן ט 25. כמו כן יש לציין שישוע לא מתאים לתיאור הכללי של המשיח בברית הישנה.
1. לא מנהיג בישראל
 2. לא קיבל משיחה רשמית על ידי כהן
 3. לא רק מושיע של ישראל
 5. לא רק "בן האדם", אלא גם באופן מיוחד "בן האלוהים"

□ **"אדוננו"** ביהדות שם הברית עבור אלוהים, יהוה, הפך לכל כך קדוש כי הרבנים החליפו את התואר ל "אדון", (Adon) וזאת מכיוון שפחדו לשאת את שם אלוהים לשווא (ראה שמות כ 7; דברים ה 11) ולשבור את אחת מעשרת הדברות. כאשר מחברי הברית החדשה קראו לישוע "אדון" ("Kurios") בהקשרים תיאולוגיים, הם למעשה אישרו את כך שהוא היה אלוהים במלואו (ראה מעשי שליחים ב 36; רומים י 9-13; פיליפים ב 6-11).

נושא מיוחד: השמות לאלוהות SPECIAL TOPIC THE NAMES FOR DEITY

א. אל EI (BDB 42, KB 48)

1. המשמעות המקורית של המונח הקדום והכללי לאלוהות אינו ידוע בוודאות, למרות שמלומדים רבים מאמינים שהוא מגיע משרש אכדי שמשמעו "להיות חזק" או "להיות עוצמתי" (השוו לבראשית יז 1; במדבר כג 19; דברים ז 21; תהלים נ 1)
2. בפנתיאון הכנעני האל העליון הוא אל *El* (Ras Shamra texts)
3. בכתבי הקודש אל בדרך-כלל מורכב עם מונחים אחרים. צירופים אלו הפכו לאמצעי לאפיין את אלוהים.
 - א. אל-עליון *El-Elyon* (BDB 42 & 751 II), ברא' יד 22-18; דבר' לב 8; ישע' יד 14
 - ב. אל-רואי *El-Roi* ("האל שרואה" או "האל שמראה את עצמו", BDB 42 & 909), ברא' טז 13
 - ג. אל-שדי *El-Shaddai* ("אל רב-כוח" או "אל מלא חמלה" או "אל ההר", BDB 42 & 994), ברא' יז 1; לה 11; מג 14; מט 25; שמות ו 3
 - ד. אל-עולם *El-Olam* (האל הנצחי, BDB 42 & 761), ברא' כא 33. מונח זה קשור באופן תיאולוגי להבטחת אלוהים לדוד בשמ"ב ז 13, 16
 - ה. אל-ברית *El-Berit* ("אל הברית", BDB 42 & 136), שופ' ט 46
4. אל משווה עם
 - א. יהוה בתהל' פה 9; ישע' מב 5
 - ב. אלהים בברא' מו 3; איוב ה 8, "אֲנֹכִי הָאֵל אֱלֹהֵי אֲבִיךָ"
 - ג. שדי בברא' מט 25
 - ד. "קנאה" בשמות לד 14; דבר' ד 24; ה 9; ו 15
 - ה. "רחמים" בדבר' ד 31; נחמ' ט 31
 - ו. "גדול ונורא" בדבר' ז 21; י 17; נחמ' א 5; ט 32; דני' ט 4
 - ז. "דעת" בשמ"א ב 3
 - ח. "מעוזי חיל" בשמ"ב כב 33
 - ט. "הנותן נקמות לי" בשמ"ב כב 48
 - י. "הקדוש" ביסע' ה 16
 - יא. "גבורה" ביסע' י 21
 - יב. "ישועתי" ביסע' יב 2
 - יג. "גדול וגיבור" בירמ' לב 18
 - יד. "גמול" בירמ' נא 56
5. שילוב של כל השמות העיקריים של אלוהים בתנ"ך נמצא ביהוש' כב 22 (אל, אלהים, יהוה, חוזר על עצמו)
 - ב. עליון (BDB 751, KB 832)
 1. המשעות הבסיסית היא "גבוה", "רם", או "נישא" (השוו לברא' מ 17; מל"א ט 8; מל"ב יח 17; נחמ' ג 25; ירמ' כ 2; לג 10; תהל' יח 13).
 2. נעשה שימוש בשם זה במשמעות מקבילה לכמה שמות/תארים אחרים של אלהים
 - א. אלהים *Elohim* - תהל' מז 2-1; עג 11; קז 11
 - ב. יהוה *YHWH* - ברא' יד 22; שמ"ב כב 14
 - ג. אל-שדי *El-Shaddai* - תהל' צא 1, 9
 - ד. אל *El* - במד' כד 16
 - ה. אלה *Elah* - נעשה בו שימוש לעתים קרובות בדני' ב-ו ועזרא ד-ז, קשור ל-*illair* ("אל עליון" בארמית) בדני' ג 26; ד 2; ה 18, 21
 3. לעתים קרובות נעשה שימוש בשם זה על-ידי אנשים שלא היו ישראלים
 - א. מלכיצדק, ברא' יד 22-18
 - ב. בלעם, במד' כד 16
 - ג. משה, כאשר הוא דיבר על העמים בדבר' לב 8
 - ד. הבשורה על-פי לוקס בברית החדשה נכתבה לגויים וגם עושה שימוש במקבילה היוונית *Hupsistos* (השוו לפרק א 32, 35, 76; ו 35; ח 28; מה"ש ז 48; טז 17)
 - ג. אלהים *Elohim* (רבים), אלה *Eloah* (יחיד), נעשה שימוש בעיקר בשירה (BDB 43, KB 52)
 1. מונח זה לא נמצא מחוץ לתנ"ך.
 2. המילה יכולה לציין את אלוהי ישראל או את אלוהי העמים (השוו לשמות יב 12; כ 3). משפחתו של אברהם הייתה פוליתאיסטית (השוו ליהושע כד 2).
 3. זה יכול להתייחס לשופטים ישראלים (השוו לשמות כא 6; תהל' פב 6).
 4. המונח אלהים מתייחס גם לישויות רוחניות אחרות (מלאכים, שדים) כמו בדבר' לב 8 (LXX); תהל' ח 5; איוב א 6; לח 7.
 5. בכתבי הקודש זהו השם/תואר הראשון לאלוהות (השוו לברא' א 1). נעשה שימוש בלעדי בשם זה עד בראשית ב 4, שם הוא משולב עם יהוה. הוא מתייחס באופן בסיסי (תיאולוגית) לאלהים כבורא, כמקיים וכמכלכל את כל החיים על הארץ (השוו לתהל' קד)

- שם זה נרדף לשם אל (השוו לדבר' לב 15-19). הוא גם יכול להקביל לשם יהוה מכיוון שמזמור יד (אלהים) זהה למזמור נג (יהוה), מלבד השינוי בשמות האלוהיים.
6. למרות שהוא בגוף רבים ונעשה בו שימוש בהתייחסות לאלוהים אחרים, מונח זה מציין לעתים קרובות את אלוהי ישראל, אך בדרך-כלל הגוף של הפועל שיצורף אל השם יהיה בגוף יחיד כדי לציין את השימוש המונותאיסטי.
7. מונח זה נמצא בפייהם של אנשים לא ישראלים כשם של האלוהות.
- א. מלכיצדק, ברא' יד 22-18
 ב. בלעם, במד' כד 2
 ג. משה, כאשר הוא מדבר על העמים, דבר' לב 8
8. זה מוזר ששם נפוץ לאל המונותאיסטי של ישראל הוא ברבים! למרות שאין וודאות, הנה התאוריות השונות.
- א. בעברית יש הרבה שמות בגוף רבים שלעיתים קרובות נעשה בהם שימוש לשם הדגשה. דבר נוסף הקשור להסבר זה הוא המאפיין העברי המאוחר שנקרא "ריבוי מלכותי", שבו נעשה שימוש בריבוי כדי להאדיר רעיון.
- ב. זה יכול להתייחס למועצה שמימית שאיתה אלוהים נפגש בשמיים ושעושה את רצונו (השוו למל"א כב 19-23; איוב א 6; תהל' פב 1; פט 5, 7).
- ג. ישנה אפילו האפשרות ששם זה משקף את ההתגלות של הברית החדשה של אל אחד בשלוש אישיות. בברא' א 1 אלוהים בורא; בראש' א 2 הרוח מרחפת, ומתוך הברית החדשה אנו יודעים שישוע הוא הגורם (agent) של אלוהים האב בבריאה (השוו ליוח' א 3, 10; רומ' יא 36; קור' א ח 6; קול' א 15; עבר' א 2; ב 10).
- ד. יהוה (BDB 217, KB 394)
1. זהו השם שמשקף את האל כאלוהים שכורת בריתות; אלוהים כמושיע, גואל! בני אדם מפרים בריתות, אך אלוהים נאמן לדברו, להבטחותיו ולבריתו (השוו לתהל' קג).
- שם זה נזכר לראשונה בשילוב עם אלהים בבראשית ב 4. בבראשית א-ב אין שני תיאורים של הבריאה, אלא שני דגשים שונים: (1) אלוהים כבורא של העולם (הפיזי) ו (2) אלוהים כבורא הייחודי של האנושות. בראשית ב 4 - ג 24 מתחיל את ההתגלות המיוחדת לגבי המטרה והמעמד המיוחד של האנושות, וכמו כן לגבי בעיית החטא והמרד הקשורים למעמד ייחודי זה.
2. בבראשית ד 26 נאמר: "אֵז הוּחַל לְקָרָא בְשֵׁם יְהוָה". אף על פי כן, שמות ו 3 רומז שאנשי הברית המוקדמים (האבות ומשפחותיהם) ידעו את אלוהים כ-אל שדי בלבד. ניתן הסבר לשם יהוה רק פעם אחת בשמות ג 13-16, במיוחד בפסוק 14. בכל זאת, הכתבים של משה מפרשים מילים לעתים קרובות באמצעות משחקי-מילים ולא לפי האטימולוגיה (השוו לברא' יז 5; כז 36; כט 35-13). יש מספר תאוריות בנוגע למשמעות של שם זה (לוקח מ-IDB, כרך 2, עמ' 409-411).
- א. משורש ערבי, "להראות אהבה עזה"
 ב. משורש ערבי "לנשוף" (יהוה כאל הסערה)
 ג. משורש אוגריתי (כנעני) "לדבר"
 ד. מכתובת פיניקית, צורת פועל גורמת (causative participle) שמשמעותה "האחד שמקיים", או "האחד שמייסד"
 ה. מבניין קל בעברית "האחד שהוא (קיים)", או "האחד שנכח" (בזמן עתיד, "האחד שיהיה")
 ו. מבניין הפעיל בעברית "האחד שמביא לידי קיום"
 ז. מהשורש העברי "לחיות" (השוו לברא' ג 20), במשמעות "האחד והיחיד שחי-לנצח"
 ח. מההקשר של שמות ג 13-16 יש משחק מילים של צורת העתיד שנעשה בה שימוש בעבר, "אני אמשיך להיות מה שהייתי" או "אני אמשיך להיות מה שתמיד הייתי" (השוו ל J. Wash, *A Survey of Syntax in the Old Testament*, Watts, עמ' 67). השם המלא יהוה מובע לעתים קרובות בקיצור או ייתכן גם בצורתו המקורית.
- (1) יה *Yah* (לדוגמא, הללו - יה, BDB 219, השוו לשמות טו 2; יז 16; תהל' פט 8; קד 35)
- (2) יהו *Yahu* (בסיום שמות, כמו ישעיהו)
- (3) יו *Yo* (בתחילת שמות, כמו יואל)
3. בתקופה יותר מאוחרת ביהדות שם ברית זה נעשה כל-כך קדוש (הטטרגראמטון) שיהודים יראו להביע אותו שמא הם יפרו את המצווה של שמות כ 7; דברים ה 11; ו 13. אז הם החליפו את המונח העברי ל-"בעל", "אדון *adonai*" -- "אדון או אדוני (האדון שלי). כאשר הם הגיעו לשם יהוה בקריאת התנ"ך, הם הגו אותו כ-"אדון". זאת הסיבה ש-יהוה נכתב כ-אדון (Lord) בתרגומים באנגלית.
4. כמו בשם אל, יהוה לעתים קרובות משולב עם מונחים אחרים כדי להדגיש מאפיינים מסוימים של אלוהים הברית של ישראל. למרות שיש הרבה שילובים אפשריים, הנה כמה מהם.
- א. יהוה - יְרָאָה *Yireh* (יהוה יספק, BDB 217 & 906), ברא' כב 14

- ב. יהוה - רפֶּאָךְ *Rophekha* (יהוה הוא הרופא שלך, BDB 217 & 950, בניין קל בזמן הווה), שמות טו 26
- ג. יהוה - נְסִי *Nissi* (יהוה הוא הדגל שלי, BDB 217 & 651), שמות יז 15
- ד. יהוה - מְקַדְשָׁכֶם *Meqaddishkem* (יהוה הוא האחד שמקדש אתכם, BDB 217 & 872, בניין פיעל בזמן הווה), שמות לא 13
- ה. יהוה - שְׁלוֹם *Shalom* (יהוה הוא שלום, BDB 217 & 1022), שופ' ו 24
- ו. יהוה - צְבָאוֹת *Sabaoth* (BDB 217 & 878), שמ"א א 3, 11; ד 4; טו 2; לעתים קרובות בספרי הנביאים
- ז. יהוה - רֹעִי *Ro'i* (יהוה הוא הרועה שלי, BDB 217 & 944, בניין קל בזמן הווה), תהל" כג 1
- ח. יהוה - צְדָקָנוּ *Sidqenu* (יהוה הוא הצדקה שלנו, BDB 217 & 841), ירמ' כג 6
- ט. יהוה - שְׁמָהּ *Shammah* (יהוה שם, BDB 217 & 1027), יחז' מח 35

א 5 "קבלנו" שאול לא מזכיר עוד אנשים בהקדמה של המכתב, כמו ברוב המכתבים שלו. הביטוי הראשון מתייחס למפגש של שאול וישוע בדמשק (ראה מעשי שליחים ט), אשר מרמז על שימוש ברבים "אנחנו"

■ "דָּרְכוּ קְבִלְנוּ חֶסֶד וְשְׁלִיחוֹת" שאול לא רק מצהיר על מתנת הישועה במשיח, אבל גם את הקריאה להיות שליח לגויים. כל זה קרה בכביש לדמשק (זמן הטית חיווי פעיל, ראה מעשי שליחים ט 22-1; כב 3-16; כו 9-18). זו לא זכות, אלא חסד תכליתי!

"יתן כי יש לראות ב"חסד"-ו "שליחות" כיחידה אחת, "מתנת השליחות" (NET הערה מספר 13). 26 תרגומים של הברית החדשה מופיעים בעמוד 646.

■ "להביא לידי" זהו שימוש שני ב eis בהקשר תכליתי (ראה רומים א 1). באמצעות האמונה בישוע המשיח הבשורה משקמת את צלם אלוהים בבני אדם. וכך המטרה המקורית של אלוהים יוצאת לפועל, בני אדם בהתחברות אינטימית עם אלוהים (ראה רומים א 7).

"ציות שבאמונה"	NASB, NJB
"לציות של האמונה"	NKJV
"להביא את הציות של האמונה"	NRSV
"להאמין ולציית"	TEV

זהו השימוש הראשון במונח המרכזי של ספר רומים והוא "אמונה", (ראה נושא מיוחד ברומים ד 5). הוא

מופיע בשלוש דרכים שונות בפרק זה ובספר.

1. בפסוק 5, המונח מסביר אמיתות או דוקטרינות הקשורות לישוע ולאורח חיים משיחי (ראה מעשי שליחים ו 7; יג 8; יד 22; טז 5; רומים יד 1; טז 26; גלטים א 23; ו 10; יהודה 3, 20).
2. בפסוק 8, המונח מופיע בהקשר של ביטחון אישי בישוע. באנגלית המונחים "להאמין", "אמונה", "בטחון" הם מתורגמים למונח אחד ביוונית. (*pistis/pisteuo*) הבשורה היא גם מושגית (דוקטרינה) וגם אישית (ראה פסוק 16; יוחנן א 12; ג 16). ראה נושא מיוחד ברומים ד 5.

3. בפסוק 17, המונח מסביר את המשמעות של אמינות, נאמנות, מהימנות מהצד של הברית הישנה. זאת המשמעות של עברים ב 4. בברית הישנה לא הייתה דוקטרינה של אמונה, אלא דוגמאות לחיי אמונה (לדוגמה אברהם בבראשית טו 6), לא אמונה מושלמת אלא נאמנה (ראה אל העברים יא). התקווה של בני האדם לא תלויה במעשים או אך להאמין בצורה נכונה, אלא באופי של אלוהים (ראה רומים ג 24; ו 23; אפסים ב 8-9). רק אלוהים הוא נאמן (השווה למלאכי ג 6)!

יש סדרה של מעשים שיכולים לגרום לישועה.

- א. חזרה בתשובה (ראה רומים ב 4; מרקוס א 15; לוקס יג 5, 3; מעשי השליחים ג 16, 19; כ 21)

- ב. אמונה (רומים א 16; יוחנן א 12; ג 16; מעשי שליחים טז 31, הטבילה היא הכרזה פומבית של אמונה)

- ג. ציות (רומים ב 13; ב"קר ט 13; י 5; א"פט א 22, 2)

- ד. התמדה (רומים ב 7; לוקס יח 1; ב"קר ד 16, 1; גלטים ו 9; ב"תס ג 13)

אלה התנאים של הברית החדשה. אנחנו צריכים לקבל/להאמין ולהמשיך לחיות חיים שמבוססים על

קבלה/אמונה באלוהים (ראה רומים א 16; יוחנן א 12).

נושא מיוחד: האמן, בטח, אמונה, ונאמנות בברית הישנה
SPECIAL TOPIC: Believe, Trust, Faith, and Faithfulness in the Old Testament

I. הצהרת פתיחה.

חשוב לציין שהשימוש בקונספט התאולוגי הזה, הוא מאוד קריטי בברית הישנה, זה לא מוגדר בצורה ברורה בברית הישנה. אבל זה בהחלט שם, אבל השימוש מופגן בקטעים ובני אדם מסוימים.

המיזוג בברית הישנה

א. היחידים והקהילה

ב. המפגש האישי והמשמעת של הברית

האמונה היא גם מפגש אישי וגם סגנון חיים יומי! יותר קל לתאר אמונה בחייו של מאמין נאמן מאשר לתאר אמונה בכתב (כלומר לימוד כתוב). זהו צד אישי שניתן להמחיש דרך

א. אברהם וזרעו

ב. דוד וישראל

האנשים האלה פגשו את אלוהים וחייהם השתנו לגמרי (לא חיים מושלמים אבל אמונה מתמשכת).

מבחינים גילו את החולשות והחזקות בזמן מפגש האמונה עם אלוהים, אבל המערכת יחסים של

אינטימיות ובטחון המשיכה עם הזמן! האמונה נבדקה ונצרפה, אבל הם המשיכו להאמין וזה העיד על מסירות וסגנון חיים.

II. השורש העיקרי שבשימוש

א. אמן (BDB 52, KB 63)

1. פועל

א. *Qal stem* שקד – לתמוך, לכלכל (כלומר ב מלכים י 1, 5; אסתר ב 7, שימוש לא תאולוגי).

ב. *Niphal stem* נפעל – לתמוך, להיות בטוח, לייסד, לאמת, להיות נאמן ואמין

(1) אנשים, ישעיהו ח 2; נג 1; ירמיהו מ 14

(2) דברים, ישעיהו כב 23

(3) אלוהים, דברים ז 9; ישעיהו מט 7; ירמיהו מב 5

ג. ריפצה *Hiphil stem* – לעמוד איתן, להאמין, לבטוח

(1) אברהם האמין לאלוהים, בראשית טו 6

(2) בני ישראל האמינו במצרים, שמות ד 31; יד 31 (שלילה בדברים א 32)

(3) בני ישראל האמינו שיהיה דיבר דרך משה, שמות יט 9; תהילים קו 12,24

(4) אחז לא בטח באלוהים, ישעיהו ז 9

(5) כל מי שמאמין בו, ישעיהו כח 16

(6) לאמין באמת על אלוהים, ישעיהו מג 10-12

2. שם עצם (זכר) – נאמנות (כלומר שמות לב 20; ישעיהו כו 2)

3. תואר הפועל- באמת, אני מסכים, שיהיה כך (ראה שמות כז 15-26; א מלכים א 36; א דברי הימים טז 36; ישעיהו סה 16; ירמיהו יא 5; כח 6). זהו השימוש הליטורגי של המילה "אמן" בברית הישנה והברית החדשה.

ב. אמת (BDB 54, KB 68) שם עצם בגוף נקבה, איתנות, נאמנות, ביטחון

1. של בני האדם, ישעיהו י 20; מב 3; מח 1

2. של אלוהים, שמות לד 6; תהילים קיז 2; ישעיהו לח 18, 19; סא 18

3. של אמת, דברים לב 4; א מלכים כב 16; תהילים לג 4; צח 3; ק 5; קיט 30; ירמיהו ט 5

זכריה ח 16

ג. אמונה (BDB 53, KB 62), תקיפות, איתנות, נאמנות

1. של ידדים, שמות יז 12

2. של זמן, ישעיהו לג 6

3. של בני האדם, ירמיהו ה 3; ז 28; ט 2

4. של אלוהים, תהילים מ 11; פח 11; פט 1, 2, 5, 8; קיט 138

III. השימוש של שאול בקונספט של ברית הישנה

א. שאול בסיס את ההבנה החדשה של יהוה והברית הישנה על המפגש האישי שקרה לו עם ישוע בדרכו לדמשק (ראה מעשי שליחים ט 1-19; כב 16-3; כו 18-9)

ב. הוא מצא תמיכה להבנתו החדשה בשני קטעי מפתח של הברית הישנה שהשתמשו בשורש (אמן).

1. בראשית טו 3 – המפגש האישי של אברהם שהיה יזום על ידי אלוהים (בראשית יב) והתוצאה הייתה חיי אמונה (בראשית יב-כב). שאול מזכיר זאת ברומים ד וגלטים ג.

2. ישעיהו כח 16 – אלא אשר מאמינים (כלומר אלוהים בחן את אמנתם ומיקם את אבן הפינה) הם אף פעם לא

- א. רומים ט 33, "המאמין בו לא יבוש", "יתאכזב"
 ב. רומים י 11, אותו הדבר כשורה מעל
 3. חבקוק ב 4 – אלה אשר יודעים את נאמנותו של אלוהים צריכים לחיות חיי נאמנות. (ירמיהו ז
 28). שאול משתמש בטקסט זה ברומים א 17 וגלטים ג 11 (גם לשים לב לעברים י 38)

IV. השימוש של פטרוס בקונספט הברית החדשה
 א. פטרוס משלב

1. ישעיהו ח 14 – א פטרוס ב 8 (אבן נגף)
 2. ישעיהו כח 16 – א פטרוס ב 6 (אבן הפינה)
 3. תהילים קיח 22 – א פטרוס ב 7 (אבן שמאסו הבונים)
- ב. הוא משתמש בשפה מיוחדת שמתארת את ישראל, "אָבֵל אַתֶּם עִם נְבִיָּא, מְמַלְכֵת כְּהֻנִּים וְגוֹי קְדוֹשׁ, עִם סְגֻלָּה", משתמש כמקור מ
1. דברים י 15; ישעיהו מג 21
 2. ישעיהו סא 6; סו 21
 3. שמות יט 6; דברים 6

ועכשיו הוא משתמש בזה לקהילת האמונה במשיח _ראה א פטרוס ב 5, 9)

V. השימוש של יוחנן בקונספט

א. הוא שימוש של ברית החדשה

המונח "האמין" הוא מהמונח היווני *pisteuō*. תן גם לתרגם "להאמין", "אמונה", "לבטוח". לדוגמא שם העצם לא מופיע בבשורה של יוחנן, אבל הפועל הוא בשימוש לעיתים קרובות. ביוחן ב 23-25 יש חוסר וודאות האם הקהל מקבל את ישוע מנצרת כמשיח או לא. עוד דוגמאות של שימוש פשוט של המונח "להאמין" ניתן למצוא ביוחן ח 31-59 ומעשי שליחים ח 13, יח 24. אמונה אמיתית בכתובים היא יותר מרק תגובה ראשונית. יש צורך בתהליך של תלמידות (ראה. מתי יג' 20-23, 31-32)

ב. השימוש עם מילות יחס

1. *Eis* משמעות "לתוך/אל". בנייה מיוחדת זו מדגישה שעל המאמינים לבטוח/להאמין בישוע
 - א. להאמין בשמו/אל שמו (יוחן א' 12; ב' 23; ג' 18; א' יוחן ה' 13)
 - ב. להאמין בו (יוחן ב 11; ג' 15, 18; ד 39; ו' 40; ז' 5, 31, 39, 48; ח' 30; ט' 36; י' 42; יא' 45, 48; יב' 37, 42; מתי יח' 6; מעשי השליחים י' 43; פיליפים א' 29; א' פטרוס א' 8)
 - ג. להאמין בי (יוחן ו' 35; ז' 38; יא' 25, 236; יב' 44, 46; יד' 1, 12; טז' 9; יז' 20)
 - ד. להאמין לתוך הבן (יוחן ג' 36; ט 35; א יוחן ה 10)
 - ה. להאמין לתוך ישוע (יוחן יב 11; מעשי שליחים יט' 4; גלטים ב' 16)
 - ו. להאמין לתוך האור (יוחן יב 36)
 - ז. להאמין לתוך אלוהים (יוחן יד 1)
2. *ev* משמעות המילה "בתוך/ב" כמו ביוחן ג' 15; מרקוס א' 15; מעשי שליחים ה' 14
3. *epi* משמעות המילה "על/ב" כמו במתי כז' 42; מעשי שליחים ט' 42; יא' 17; טז 31; כב' 19; רומים ד 5, 24; ט' 33; י' 11; א טימותיאוס א 16; א פטרוס ב' 6
4. נושא הדקדוק DATIVE CASE ללא מילות היחס כמו ביוחן ד 50; גלטים ג 6; מעשי השליחים יח' 8; כז 25; א יוחן ג 23; ה 10

5. *hoti* משמעות המילה "מאמין ש/בזה", אנחנו מקבלים תוכן במה להאמין

- א. ישוע הוא קדוש האלוהים (יוחן ו 69)
- ב. ישוע הוא "אני הוא" (יוחן ח 24)
- ג. ישוע באב והאב בישוע (יוחן י' 38)
- ד. ישוע הוא המשיח (יוחן יא 27; כ' 31)
- ה. ישוע הוא בן האלוהים (יוחן יא 27; כ' 31)
- ו. ישוע נשלח על ידי האב (יוחן יא 42; יז 8, 21)
- ז. ישוע אחד עם האב (יוחן יד 10-11)
- ח. ישוע הגיע מהאב (יוחן טז 27, 30)
- ט. ישוע מזדהה בשם הברית של האב, "אני הוא" (יוחן ח 24; יג 19)
- י. אנחנו נחיייה איתו (רומים ו 8)
- יא. ישוע מת וקם לתחייה (א התפלוניקים ד 14)

VI. סיכום

א. אמונה על פי הכתובים זו תגובה של בני אדם לדבר/הבטחה אלוהית. אלוהים הוא תמיד יוזם (ראה יוחן ו 44, 64), אבל חלק מהחיבור האלוהי הוא הצורך בתגובה מבני האדם (ראה נושא מיוחד

(הברית)

1. חזרה בתשובה (ראה נושא מיוחד : חזרה בתשובה)
2. אמונה/ביטחון (אה נושאים מיוחדים)
3. משמעת
4. התמדה (ראה נושא מיוחד התמדה)

ב. אמונה מקראית היא

1. מערכת יחסים אישית (אמונה התחלתית)
 2. האישור של האמת המקראית (אמונה בהתגלות אלוהית, כלומר בכתובים)
 3. תגובה ראויה שמבוססת על משמעת (נאמנות יומית)
- אמונה מקראית היא לא כרטיס לגן עדן או פוליסת ביטוח. זו מערכת יחסים אישית. זו תכלית הבריאה, בני האדם נבראו בצלמו ודמותו (ראה בראשית א 26-27) של אלוהים. הקושי הוא "אינטימיות". אלוהים חושק בחברות, לא בעמדה תאולוגית! אבל החברות דורשת מילדי המשפחה" להפגין את מאפייני המשפחה (כלומר קדושה, ויקרא יט 2; מתי ה 48; א פטרוס א 15-16). הנפילה (ראה בראשית ג) השפיעה על היכולת שלנו להגיב בהתאם. לכן, אלוהים פעל לטובתנו (ראה יחזקאל לו 27-38), נתן לנו "לב חדש" ו"רוח חדשה", ועכשיו יש לנו את האפשרות דרך אמונה וחזרה בתשובה להיות בחברות וחיבור איתו ולשמע בקולו. כל השלושה הם קריטיים. את שלושתם יש לשמר. המטרה היא לדעת את אלוהים (ההגדרה "לדעת" היוונית ועברית) ולשקף את האופי שלו בחיינו. המטרה של אמונה היא לא שנהיה בגן עדן יום אחד אלא לשקף את האמנה המשיחית שלנו בכל יום!

ג. נאמנות של בני האדם היא התוצאה (ברית חדשה), לא הבסיס (הברית הישנה) עבור מערכת יחסים עם אלוהים: האמונה של בני האדם בנאמנות שלו; הביטחון של בני אדם באמינות שלו. הלב של הברית החדשה רואה את הישועה כצעד שבני האדם צריכים לקחת בתחילה ולהמשיך אותו ללא הרף, להתקדם אל חסד והרחמים של אלוהים, צעד במופגן במשיח. הוא אהב, הוא שלח, הוא סיפק; עלינו להגיב באמונה ונאמנות (ראה. אפסים ב 8-10)!

אלוהים הנאמן רוצה אנשים נאמנים ואז הוא יוכל לחשוף את עצמו לעולם חסר אמונה ולהביא אותם לאמונה אישית בו.

Copyright © 2014 [Bible Lessons International](http://BibleLessonsInternational.com)

"למען שמו"	NASB
"על שמו"	NRSV
"למען השם שלו"	TEV
"למען כבוד שמו"	NJB

ראה נושא מיוחד ברומים י 9

▣ "לידי ציות שבאמונה" הביטוי המילולי ביוונית הוא "לציות (eis)" הבשורה מורכבת מ:

1. ציות מיידית של חזרה בתשובה ואמונה
2. אורח חיים של ציות התמדה בצלם המשיח.

הבשורה היא מתנת חסד אבל היא מצפה לתוצאות! הברית החדשה היא כמו הישנה. שתי הבריות דורשות אמונה/ציות. לשניהן יש יתרונות, אחריות, וציפיות (כלומר אפסים א 4; ב 10). לא מדובר בצדקה שמבוססת על מעשים אלא מעשים אשר מאשרים אמונה (ראה יעקב, א יוחנן)! לחיי נצח יש מאפיינים נצפים!

"בכל הגויים"	NASB, NRSV
"בכל האמות"	NKJV
"כל העמים"	TEV
"לכל העמים הפגאניים"	NJB

זוהי הבשורה האוניברסלית. ההבטחה של אלוהים לגאולה בבראשית ג 15 כללה את האנושות כולה. ישוע מת עבור כל הילדים של האדם (ראה רומים ה 18; יוחנן א 29; ג 16; ד 42; ו 33, 51; א"ק טו 22; ב"ק ה 19; אפסים ב 11-ג 13; א"ט מ ב 2; ד 10; טיטוס ב 11; עברים ב 9; ב"פ ט ג 9; א"יח ב 2; ד 14). שאלו רואה בקריאה שלו לבשר את הבשורה לגויים (מעשי שליחים ט 15; כב 21; כו 17; רומים יא 13; טו 16; גלטים א 16; ב 29; אפסים ג 2, 8; א"ט מ ב 7; ב"ט מ ד 17).

נושא מיוחד: תוכנית הגאולה הנצחית של יהוה
SPECIAL TOPIC: YHWH'S ETERNAL REDEEMPTIVE PLAN

אני חייב להודות בפני הקורא שאני מוטה בשלב זה. התיאולוגיה השיטתית שלי היא לא קלוויניזם או דיספנסציונליזם, אלא דרך לעשות את השליחות הגדולה ולבשר (ראה מתי כח 18-20; לוקס כד 46-47; מעשי שליחים א 8). אני מאמין שלאֱלוהים היתה תוכנית נצחית לגאולת בני האדם (ראה בראשית ג 15; יב 3; שמות יט 5-6; ירמיהו לא 31-34; יחזקאל יח; לו 22-39; מעשי שליחים ב 23; ג 18; ד 28; יג 29; רומים ג 9-18, 19-20, 21-31), אשר נבראו בצלמו ובדמותו (ראה בראשית א 26-27). הבריתות מאוחדות במשיח (ראה גלטים ג 28-29; קולוסים ג 11). ישוע היה מסתוריות של אֱלוהים, מוסתר אבל עכשיו נגלה (ראה אפסים ב 11-13)! הבשורה של הברית החדשה היא המפתח לכתובים, לא ישראל. הבנה זו משנה את הדרך שלי לפרש את כתבי הקודש. והדרך שלי לקרוא את הכתובים שונה עכשיו! המוקד של בראשית א-ב הוא על יהוה אשר בורא מקום שבני אדם יוכלו לחיות בהתחברות (ראה בראשית א 26, 27; ג 8). היצירה הפיזית היא במה לאג'דה האלוהית ובין אישית.

1. אוגוסטינוס אמר שיש חור/החלל בכל אדם אשר רק אֱלוהים יכול למלא.
2. ק.ס. לואיס כינה את כדור הארץ "כוכב הלכת שחווה נגיעה" (כלומר, מקום שהוכן על ידי אֱלוהים עבור בני האדם).

בברית הישנה יש הרבה רמזים לאג'דה אלוהית.

1. בראשית ג 15 ההבטחה הראשונה היא שיהוה לא יעזוב את בני האדם בבלגן הנמרא של חטא ומרד. זה לא מתייחס לישראל כי עוד לא היה את ישראל, או אנשים בברית, עד הקריאה של אברהם בבראשית יב.
2. בראשית יב 1-3 התגלות יהוה לאברהם וברית עם עמו, ישראל. אפילו בקריאה ראשונית זו, לאֱלוהים יש תוכנית עבור כל העולם. שים לב לפסוק 3!
3. בשמות כ' (דברים ה') יהוה נותן את התורה למשה בשביל להדריך את העם הנבחר. שימו לב בשמות יט 5-6 יהוה מגלה את היחס המיוחד שישראל תקבל. יש לשים לב שהעם נבחר, כמו אברהם, לברך את כל העולם (ראה שמות יט 5, "כי לי כל העולם"). עם ישראל היה צריך להיות מנגנון לעמים אחרים לדעת את יהוה ולהתקרב אליו. באופן טרגי עם ישראל נכשל (ראה יחזקאל לו 27-38)
4. בתהילים - כב 27-28; יו 4; פו 9 (התגלות טו 4).
5. דרך הנביאים יהוה המשיך לחשוף את תכניות הגאולה האוניברסליות שלו.
 - א. ישעיהו ב 2-4; יב 4-5; כה 6-9; מב 6, 10-12; מה 22; מט 5-6; נא 4-5; נו 6-8; ס 1-3; סו 18, 23
 - ב. ירמיהו ג 27; ד 2; יב 15-16; טז 19
 - ג. מיכה ד 3-1
 - ד. מלאכי א 11

דגש אוניברסלי קיבל הקלה בזכות "הברית החדשה" (ראה ירמיהו לא 31-34; יחזקאל לו 22-38), אשר המוקד הוא חסד יהוה, ולא הביצועים של העולם החוטא. יש "לב חדש", "נפש חדשה", ו-"רוח חדשה". הציות הוא חיוני אבל הוא פנימי, לא מדובר בכלל התנהגות חיצונית בלבד (ראה רומים ג 21-31). יש תוכנית גאולה אוניברסלית ברורה בברית החדשה.

1. השליחות הגדולה – מתי כח 18-20; לוקס כד 46-47; מעשי השליחים א 8
2. התוכנית הנצחית של אֱלוהים (כלומר, נקבע מראש) – לוקס כב 22; מעשי שליחים ב 23; ג 18; ד 28; יג 29
3. אֱלוהים רוצה שכל בני האדם ייושעו – יוחנן ג 16; ד 42; מעשי השליחים י 34-35; א טימותיאוס ב 4-6; טיטוס ב 11; ב פטרוס ג 9; א יוחנן ב 2; ד 14
4. המשיח מאחד את הברית הישנה והברית החדשה – גלטים ג 28-29; אפסים ב 11-13; קולוסים ג 11. כל מחסום או ההבדל מוסר במשיח. ישוע הוא "מסתורין של אֱלוהים", היה מוסתר אבל עכשיו נחשף (אפסים ב 11-13).

ברית החדשה מתמקדת בישוע, לא בישראל. הבשורה היא המרכז, ולא לאום או אזור גיאוגרפי. ישראל הייתה ההתגלות הראשונה, אבל ישוע הוא ההתגלות האולטימטיבית (ראה מתי ה 17-48). אני מקווה שתקדיש רגע כדי לקרוא את הנושא המיוחד: מדוע הבטחות הברית הישנה נראות שונות מהבטחות הברית החדשה. ניתן למצוא

באינטרנט www.freebiblecommentary.org

א 6 "גם אתם" שאול היה דוגמה קיצונית (כלומר, הוא רדף את הקהילה) לחסד של אֱלוהים, גם קוראיו היו דוגמה לחסד לא ראוי של אֱלוהים.

"קראי ישוע המשיח"	NASB, NKJV
"אשר נקראים להשתייך לישוע המשיח"	NRSV
"אשר אֱלוהים קרא להיות שייכים לישוע המשיח"	TEV
"על ידי קריאתו שייכים לישוע המשיח"	NJB

ישנתם מספר דרכים לפרש פסוק זה

1. מילים נרדפות למונח "קהילה", פרוש המילה "אלה אשר נקראו" או "אלא שנאספו"
 2. התייחסות לבחירה אלוהית (ראה רומים ח 29-30; ט 1; אפסים א 11,4; ג 21; ד 4,1)
 3. בתרגום ה- Revised English Bible הפסוק כתוב כך, "אתם אשר שמעתם את הקריאה ושייכים לישוע המשיח".
- זה גם משקף את ההבנה של ביטוי זה כפי שכתוב בתרגום NRSV, TEV, JB. ראה נושא מיוחד בהמשך.

נושא מיוחד: נקראים
SPECIAL TOPIC: CALLED

- אלוהים תמיד לוקח את היוזמה לקורא, לבחור, ומזמין את המאמינים לבוא אליו (ראה יוחנן ו 65,44; טו 16; א"ק א 2-1; אפסים א 11,5-4). המונח "קריאה" משמש במספר מובנים תיאולוגיים.
- א. בברית הישנה "לקרוא בשם" תמיד מדובר בהקשר של הלל/פולחן (ראה בראשית ד 26; יב 8; כא 33; כו 25; שמות לד 5).
 - ב. החוטאים נקראים לישועה בחסד אלוהים (לדוגמה שמות לד 6-7) דרך המשיח והרשעת הרוח (כלומר, *klētos*, רומים א 7-6; ט 24, דומה מבחינה תיאולוגית לכתוב ב א"ק א 2-1; ב"ט א 9; ב"פ א 10).
 - ג. החוטאים קוראים בשם אלוהים בשביל להיושע (כלומר, *epikaleō*, ראה מעשי שליחים ב 21; כב 16; רומים י 9-13). הצהרה זו מתקשרת לביטוי יהודי של הלל.
 - ד. המאמינים קוראים בשם אלוהים בזמן משבר ולחץ (כלומר, מעשי שליחים ז 59).
 - ה. המאמינים נקראים לחיות חיים בצלם המשיח (כלומר, *klēsis*, ראה א"ק א 26; ז 20; אפסים ד 1; פיליפים ג 14; ב"ט א 11; ב"ט א 9).
 - ו. המאמינים נקראים לשרת (ראה מעשי שליחים יג 2; א"ק יב 7-4; אפסים ד 1).

רומים א 7 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)
וַיִּבְכְּ, אֵל כָּל אֱהוּבֵי אֱלֹהִים בְּרֹמָא הַנִּקְרָאִים לְהִיּוֹת קְדוּשִׁים: חֶסֶד וְשָׁלוֹם לְכֶם מֵאֵת הָאֱלֹהִים אֲבִינוֹ וְהָאֱדוֹן יֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ.

א 7 "אהובי אלוהים" ישוע השתמש בביטוי זה לעתים קרובות (ראה מתי ג 17; יז 5). עכשיו שאלו משתמש בביטוי כלפי הקהילה ברומא! זה מראה את עומק אהבת אלוהים כלפי מי שבטוח בבנו. מעבר דומה מופיע באפסים י 20 (מעשיו של אלוהים בחייו של ישוע) ובאפסים ב 5-6 (מעשיו של ישוע בחייהם של המאמינים).

▣ "ברומא" שאלו לא הקים קהילה זו. לא ידוע מי הקים אותה (ראה מבוא). באגרת אל הרומים שאלו מציג את עצמו לקהילה שכבר הוקמה. ספר הרומים הוא המצגת של הבשורה ששאלו הטיף. האגרת לא נכתבה בגלל רקע/מצב מקומי למרות שהיה מתח בין מאמינים גויים ויהודים והוא מדבר על כך לאורך המכתב (ראה פרקים ט-יא).

"נקראים כקדושים"	NASB
"נקראים להיות קדושים"	,NKJV, NRSV
"נקראים להיות עמו"	NJB
	TEV

המונח "קדושים" מתייחס לעמדת המאמינים במשיח (ראה נושא מיוחד ברומים ו 4), לא מדובר בכך שהם לא חוטאים. מדובר גם בתהליך מתקדם של חיים בצלם המשיח. המונח היה תמיד ברבים למעט פעם אחת בפיליפים ד 21. למרות שבהקשר זה גם מדובר בקבוצה. להיות משיחי זה לחיות חלק מקהילה, משפחה, וגוף.

פסוק 1 מציין ששאלו נקרא להיות שליח. ובפסוק 6 המאמינים הם "קרואי ישוע המשיח". בפסוק 7 המאמינים נקראים להיות "קדושים". "קריאה" זו הייתה דרך של הברית החדשה להכריז את העדיפות של אלוהים (ראה נושא מיוחד ברומים א 6). העולם החוטא לא הביא את הקריאה על עצמו (ראה רומים ג 9-13; ישעיהו נג 6; א"פ ב 25).

אלוהים תמיד לוקח את היוזמה (ראה יוחנן ו 65,44; טו 16). הוא תמיד מביא את הברית (ראה נושא מיוחד ברומים ט 4) אלינו. זה נכון לגבי הישועה שלנו (הצדקה או המעמד שלנו), אך גם המתנות שלנו לשרות יעיל (ראה א"ק יב 11,7), ואורח חיים משיחי.

ראה נושא מיוחד להלן.

נושא מיוחד: קדושים

SPECIAL TOPIC: SAINTS (*hagios*)

מילה יוונית המקבילה למילה קדוש *kadosh* (שם עצם, BDB 871; פועל, BDB 872, KB 1067-1066; ראה נושא מיוחד: קדוש), המשמעות הבסיס היא להפריד מישהו, משהו, או מקום לשימוש בלעדי של יהוה (ראה א"פ ט ב 9; מקור בשמות יט 6). בטבעו (קדוש, ונצחי) באופיו (שלמות מוסרית) אלוהים הוא מופרד מבני האדם. הוא הסטנדרט שעל-פיו כל הדברים נמדדים ונשפטים. הוא טרנסצנדנטלי, וקדוש.

אלוהים ברא את בני האדם בשביל לחיות בהתחברות איתם, אך החטא (בראשית ג) גרם למחצה יחסי ומוסרי בין אלוהים קדוש ועולם חוטא. אלוהים בחר לשקם את היחסים; לכן, הוא קורא לעמו להיות "קדוש" (ראה ויקרא יא 44; יט 2; כ 26,7; כא 8). על ידי מערכת יחסים שמבוססת על אמונה עמו של יהוה הפך לקדוש בגלל עמדת הברית, אך גם יש לו את האחריות לחיות חיים קדושים (ראה נושא מיוחד: התקדשות, ראה מתי ה 48; אפסים ד 17,1; ה 3-15; א"פ ט א 15)

חיי הקדושה אפשריים רק כאשר המאמין מקבל סליחת חטאים דרך (1) החיים של ישוע (2) לאחר מכן מקבל את רוח הקודש ונותן לו לפעול בחייו. הנה מה קובע את המצב הפרדוקסלי של המאמינים:

1. להיות קדוש בגלל הצדקה של ישוע (כלומר, רומים ד)
2. קראיה לחיי קדושה בגלל נוכחות רוח הקודש (ראה נושא מיוחד: התקדשות)

המאמינים הם "קדושים" (*hagios*) בגלל

1. רצונו של הקדוש (האב, ראה יוחנן ו 40,29; א פטרוס א 15-16)
2. מה שהבן הקדוש עשה (ישוע, ראה ב"קר ה 21; א"פ ט א 18-21)
3. רוח הקודש השוכן בתוכנו (ראה רומים ח 9-11,27)

הברית החדשה מתייחס לקדושים ברבים (למעט פעם אחת בפיליפים ד 21. עם זאת, בהקשר זה גם מדובר בקבוצה). להיוושע זה אומר להיות חלק ממשפחה, גוף, ובניין! אמונה מקראית מתחילה מהחלטה אישית, ומתפתחת ליחסים עם כל הגוף. לכל אחד מאתנו יש מתנות (ראה א"קר יב 11) שמסייעות לצמיחה, גדילה, והתפתחות של גוף המשיח – הקהילה (ראה א"קר יב 7). נושענו בשביל לשרת! קדושה היא תכונה משפחתית!

קדושים הפך לתואר של המאמינים (ראה מעשי שליחים ט 41,32,13; כו 10; רומים א 7; א"קר 2; ב"קר א 1; אפסים א 1; פיליפים א 1; קולוסים א 2) ודרך שבה שרתו אחרים (ראה רומים יב 13; טז 2; אפסים א 15; קולוסים א 4; א"ט מ ה 10; עברים ו 10). שאול אסף כסף מהקהילות הגויים בשביל לתרום לעניי הקדושים בקהילה בירושלים (ראה רומים טו 24-26; א"קר טז 1; ב"קר ח 4; ט 1).

■ "חסד ושלום מאת האלוהים" זוהי ברכת הפתיחה האופיינית שאול. זהו משחק מילים של המונח בשפה יוונית המסורתית "ברכות" (*charein*) עם המונח הנוצרי ייחודי "חסד" (*charis*). שאל אולי שילב בין יוונית לעברית "shalom". עם זאת מדובר רק בספקולציות. יש לשים לב כי מבחינה תיאולוגית חסד תמיד מגיע לפני השלום.

"מאת האלוהים אבינו והאדון ישוע המשיח" בדרך כלל שאול משתמש במלת יחס אחת עבור שני השמות (ראה א"קר א 3; ב"קר א 3; גלטים א 3; אפסים א 2; פיליפים א 2; ב"תס א 2; א"ט מ א 2; ב"ט מ א 1; טיטוס א 4).

נושא מיוחד: אלוהים כאב THE FATHERHOOD OF GOD

א. ברית הישנה

א. במהלך הבריאה יש תחושה שאלוהים הוא אבא

1. בראשית א 26-27

2. מלאכי ב 10

3. מעשי שליחים יז 28

ב. זו אנלוגיה המשמשת בכמה חושים.

1. אב של עם ישראל (על ידי בחירה)

א. "בן" – שמות ד 22; דברים יד 1; ישעיהו א 2; סג 16; סד 8; ירמיהו ג 19; לא

20,9; הושע א 10; יא 1; מלאכי א 6

ב. "בכור" - ירמיהו לא 9

2. אב של מלך ישראל (יש קשר למשיח)

- א. ב"ש ז 11-16
 ב. תהילים ב 7; מעשי שליחים יג 33; עברים א 5; ה 5
 ג. הושע יא 1; מתי ב 15
 3. אנלוגיה של הורה אוהב
 א. אבא (מטאפורה)
 (1) נושא את בנו – דברים א 31
 (2) מחנך – דברים ח 5; משלי ג 12
 (3) מספק (כלומר, שמות) – דברים לב 6
 (4) לעולם לא יעזוב – תהילים כז 10
 (5) אוהב – תהילים קג 13
 (6) חבר/מדריך – ירמיהו ג 4
 (7) מרפא/סולח – ירמיהו ג 22
 (8) נתן רחמים – ירמיהו לא 20
 (9) מאמן – הושע יא 4-1
 (10) בן מיוחד מלאכי ג 17
 ב. אמא (מטאפורה)
 (1) לעולם לא יעזוב – תהילים כז 10
 (2) אהבה של אם – ישעיהו מט 15; סו 9-13 והושע יא 4 (הטקסט מתמקד על המילה "עול" ועל "תינוק")

II. ברית החדשה

- א. השילוש (מקומות שבהם יש הזכר לאב הבן ורוח הקודש)
 1. בשורות
 א. מתי ג 17-16; כח 19
 ב. יוחנן יד 26
 2. שאול
 א. רומים א 4-5; ה 1,5; ח 4-1, 8-10
 ב. א"קר ב 8-10; יב 4-6
 ג. ב"קר א 21-22; יג 14
 ד. גלטים ד 4-6
 ה. אפסים א 3-14, 17; ב 18; ג 14-17; ד 4
 ו. א"תס א 2-5
 ז. ב"תס ב 13
 ח. טיטוס ג 4-6
 3. פטרוס – א"פט א 2
 4. יהודה – פסוקים 20-21
 ב. ישוע
 1. ישוע "הבן היחיד" – יוחנן א 18; ג 16, 18; א"יוח ד 9
 2. ישוע "בן האלוהים" – מתי ד 3; יד 33; טז 16; לוקס א 32, 35; יוחנן א 34, 49; ו 69; יא 27
 3. ישוע הבן האהוב – מתי ג 17; יז 5
 4. ישוע מתאר את אלוהים כאבא *abba* – מרקוס יד 36
 א. "אבי" לדוגמה, יוחנן ה 18; י 30, 33; יט 7; כ 17
 ב. "אביכם" לדוגמה, מתי ה 16, 45, 48; ו 1, 4, 6, 8, 9, 14, 15, 18, 26, 32; ז 11; י 14, 20, 29
 ג. "אבינו" לדוגמה, מתי ו 9, 14, 26
 ג. להלן מספר המטאפורות המתארות את היחסים האינטימיים בין אלוהים לבני האדם:
 1. אלוהים כאב
 2. המאמינים הם כמו
 א. הבנים של אלוהים
 ב. ילדים
 ג. נולדו מאלוהים
 ד. נולדו מחדש
 ה. אומצו
 ו. בריאה
 ז. המשפחה של אלוהים

רומים א 8-15 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)
 8 ראשית, אני מודה לאלהי על כלכם באמצעות ישוע המשיח, משום שדבר אמונתכם נשמע בכל העולם.⁹ והאלהים אשר אני עובד אותו ברוחי בהקריזי את בשורת בנו, הוא עדי לך שאני מזכיר אתכם ללא הרף בתפילותי,¹⁰ ומבקש אני תמיד כי אצליח פעם באיזה אופן שהוא לבוא אליכם, אם ירצה אלהים,¹¹ שכן אני נכסף לראותכם כדי לחלק עמכם מתנה רוחנית לחזוקתכם;¹² כלומר, שנתעודד יחדיו באמונה המשתפת לכם וגם לי.¹³ אינני רוצה שיעלם מכם אחי, שפעמים רבות התכוונתי לבוא אליכם, כדי שגם בקרבכם אוכל לעשות פרי כבקרבת יתר הגויים, אך עד כה נמנע ממני לבוא.¹⁴ חייב אני ליזנים וגם לבני עמים אחרים, לבני תרבות וגם לחסרי תרבות.¹⁵ משום כך ברצוני לבשר את הבשורה גם לכם הנמצאים ברומא.

א 8 "ראשית" באנגלית זה פחות ברור אבל שאול בעצם אומר "אני רוצה להתחיל ב" (J. B. Phillips)

□ "אני מודה לאלהי על כולכם באמצעות ישוע המשיח" שאול בדרך כלל מתייחס לתפילותיו לאלוהים דרך ישוע המשיח. ישוע הוא הדרך היחידה להתקרב לאלוהים! ראה נושא מיוחד: תפילות הודיה של אול ברומים ז 25.

□ "על כולכם" שימוש במילה "כולכם", כמו ברומים א 7, אולי משקף את הקנאה והקונפליקט בין מנהיגים יהודים-משיחים שברחו מרומא בגלל הצו של נירון לבין המנהיגים הגויים-משיחים שהחליפו את תפקידם במשך כמה שנים. רומים ט-יא מתייחסים לאותה הבעיה. יתכן כי ההכללה מופנית אל "החלשים" ו- "החזקים שבניהם, רומים יד 1-טו 3. אלוהים את כל הקהילה ברומא בצורה שווה.

□ "משום שדבר אמונתכם נשמע בכל העולם" רומים טז 19 מרמז על אותה האמת. ללא ספק שיש כאן הגזמה (היפרבולה) שאול מתייחס לעולם הרומאי (ראה א"תס א 8).

א 9 "והאלוהים... הוא עדי" שאול נשבע בשם אלוהים (ראה רומים ט 1; ב"קר א 23; יא 31, 10-11; יב 19; גלטים א 20; א"תס ב 5). זו הייתה דרכו היהודית להוכיח שהוא דובר אמת.

"מתמיד"	NASB
"ללא הרף"	NKJV, NRSV
"ממשיך להזכיר"	NJB
"תמיד"	NIV

שאול התפלל בקביעות וללא הרף (ראה א"תס א 2; ב 13; ב"טמ א 3) וזו צריכה להיות דוגמה עבור מנהיגי הקהילות (ראה א"תס ה 17). התפילה פותחת דלת רוחנית חזקה. אנחנו לא מקבלים כי אנחנו לא מבקשים (יעקב ד 2)

□ "ברוחי" זוהי דוגמה טובה לשימוש במילה *pneuma* בשביל לדבר על רוח האדם (ראה רומים ח 5, 10, 16; יב 11) במובן של חיי אדם (כלומר, רוח/נשימה, *ruach*, ראה בראשית ו 17; ז 22, 15).

**נושא מיוחד: רוח (PNEUMA) בברית החדשה
 SPECIAL TOPIC SPIRIT (PNEUMA) IN THE NT**

בברית החדשה נעשה שימוש במונח היווני "רוח" במספר דרכים. להלן מספר דוגמאות ומיונים מייצגים.
 א. על שלוש ההוויות של אלוהים

1. על האב (השווה ליוח' ד 24)
2. על הבן (השווה לרומ' ח 9-10; קור' ב ג 17; גלט' ד 6; פטר"א א 11)
3. על רוח הקודש (השווה למרק' א 11; מתי ג 16; י 20; יוח' ג 5, 6, 8; ז 39; יד 17; מה"ש ב 4; ה 9; ח 29, 35; רומ' א 4; ח 11, 16; קור"א ב 4, 10, 11, 13, 14; יב 7)

ב. על כוח החיים האנושי

1. על ישוע (השווה למרק' ח 12; יוח' יא 33, 38; יג 21)
2. על בני האדם (השווה למתי כב 43; מה"ש ז 59; יז 16; כ 22; רומ' א 9; ח 16; קור"א ב 11; ה-5; ז 3; טו 45; טז 18; קור"ב ב 13; ז 13; פיל' ד 23; קול' ב 5)

ג. על העולם הרוחני

1. ישויות רוחניות
 - א. טובות (לדוגמא, מלאכים, השווה מה"ש כג 8-9; עבר' א 14)
 - ב. רעות (לדוגמא, שדים, השווה למתי ח 16; י 1; יב 43, 45; מה"ש ה 16; ח 7; טז 21; יט 21-12; אפס' ו 12)
 - ג. רוחות (השווה ללוקס כד 37)

2. הבחנה רוחנית (השווה למתי ה 3; כו 41; יוח' ג 6; ד 23; מה"ש יח 25; יט 21; רומ' ב 29; ז 6; ח 4, 10; יב 11; קור"א יד 37)
 3. דברים רוחניים (השווה ליוח' ו 63; רומ' ב 29; ח 2, 5, 9, 15; טו 27; קור"א ט 11; יד 12)
 4. מתנת רוחניות (השווה לקור"א יב 1; יד 1)
 5. השראת הרוח (השווה למתי כב 43; לוקס ב 27; אפס' א 17)
 6. גוף רוחני (השווה לקור"א טו 44-45)
- ד. תיאורים
1. הגישה של העולם (השווה לרומ' ח 15; יא 8; קור"א ב 12)
 2. תהליך החשיבה של בני האדם (השווה למה"ש ו 10; רומ' ח 6; קור"א ד 2)
- ה. על העולם הפיזי
1. רוח (השווה למתי ז 25, 27; יוח' ג 8; מה"ש ב 2)
 2. נשימה (השווה למה"ש יז 25; תסל"ב ב 8)
- זה מובן מאליו שמונח זה חייב להיות מפורש לאור ההקשר המידי. ישנם כמה צללים של משמעויות היכולות להתייחס ל (1) עולם הפיזי; (2) עולם הבלתי-נראה; (3) וכמו כן ליצורים של העולם הפיזי או הרוחני. רוח הקודש הוא החלק של שלוש ההוויות של אלוהים שפעיל בצורה עילאית בשלב הזה של ההיסטוריה. העידן החדש של הרוח הגיע. כל מה שטוב, קדוש, נכון ואמיתי מתקשר אליו. הנוכחות, המתנות והשירות שלו הכרחיים לקידום הבשורה והצלחת מלכות האלוהים (השווה ליוח' יד ו-טז). הוא לא מושך תשומת לב לעצמו, אלא למשיח (השווה ליוח' טז 13-14). הוא מוכיח, משכנע, מחזר, מטביל ועוזר לכל המאמינים להגיע לבגרות (השווה ליוח' טז 8-11).

א 10 "ומבקש אני תמיד" שאול לא הקים קהילה זו אך בכל זאת הוא מתפלל עבורה בעקביות (ראה ב"קר יא 28), כמו שהתפלל עבור כל הקהילות שהקים! ראה נושא מיוחד: תפילת הפגעה ברומים ט 3. עם זאת, כפי שאנחנו קוראים בפרק טז לשאול היו חברים ועמיתים רבים בקהילה ברומא.

▣ **"אם"** משפט תנאי ממעמד ראשון אשר נתפס כנכון מנקודת המבט של המחבר או למטרתו הספרותית. שאול תכנן לבקר ברומא בדרכו לספרד (ראה רומים טו 22-24). כנראה הוא לא תכנן להישאר לזמן רב. שאול תמיד רצה לשרת בתחום חדש, מקום שלפניו איש לא שירת (ראה רומים טו 20; ב"קר י 15, 16). זה אפשרי שאחת המטרות של המכתב הייתה לגייס כסף עבור מסע השרות שלו בספרד (ראה רומים טו 24).

▣ **"כי אצליח פעם באיזה אופן שהוא לבוא אליכם, אם ירצה אלהים"** זה מקביל לכתוב ברומים א 13; טו 32. שאול הרגיש שחיי ומסעותיו שייכים לאלוהים, לא לעצמו (ראה מעשי שליחים יח 21; א"קר ד 19; טז 7). ראה נושא מיוחד ברומים יב 2. שימו לב כי רצון אלוהים יכול להיות מושפע מתפילות המאמינים!

א 11 **"שכן אני נכסף לראותכם"** מקביל לרומים טו 23. כבר הרבה זמן ששאול רצה לפגוש את המאמינים ברומא (ראה מעשי שליחים יט 21).

▣ **"כדי לחלק עמכם מתנה רוחנית"** הביטוי "מתנה רוחנית" שימש במובן של תובנה רוחנית או ברכה (ראה רומים יא 27; טו 27). שאול ראה בחייו קריאה מיוחדת להיות שליח אל הגויים (ראה רומים א 15).

▣ **"לחזוקכם"** זמן הטית מקור שלילי של המילה *histēmi*. למילה יש שלוש משמעויות.

1. לייסד, רומים א 11; טז 25; א"תס ג 13; ב"פט א 12
2. לחזק, לוקס כב 32; א"תס ג 2; ב"תס ב 17; ג 3; יעקב ה 8; התגלות ג 2
3. שון שמית לקבלת החלטה מוצקה, לוקס ט 51.

ראה נושא מיוחד ברומים ה 2

א 12 זו היא המטרה של התחברות משיחית. המתנות נועדו לאחד את המאמינים לקהילה משרתת. המתנות הן לטובת הכלל (ראה א"קר יב 7). כל המתנות רלוונטיות. כל המתנות ניתנות על ידי הרוח בעת ישועה (ראה א"קר יב 11). כל המאמינים הם בעלי קריאה, מתנות, משרתים (ראה אפסים ד 11-12). שאול מכריז על הסמכות האפוסטולית שלו, אבל גם על יחס הדדי עם הקהילה. המאמינים זקוקים אחד לשני! המאמינים הם גוף המשיח.

א 13 **"אינני רוצה שיעלם מכם, אחי"** שאול משתמש בביטוי זה לעתים קרובות בשביל להציג אמירות חשובות (ראה רומים יא 25; א"קר י 1; יב 1; ב"קר א 8; א"תס ד 13). יש לזה מטרה ספרותית דומה לשל ישוע כאשר אמר "אמן".

□ **"אך עד כה נמנע ממני לבוא"** זהו פועל סביל. ביטוי זה מופיע בא"תס ב 18 שבו השטן הוא מתוך. שאול האמין שחיייו היו מודרכים על ידי אלוהים אבל בו זמנית השטן כל הזמן פעל בשביל לשבש דברים. איכשהו זה נכון (ראה איוב א-ב; דניאל י) שימוש במונח זה ברומים טו 22 מרמז שהעיקוב היה בגלל עבודת השרות של שאול במזח הים התיכון, שעדיין לא הושלמה (אבל בקרוב תושלם).

□ **"כדי שגם בקרבכם אוכל לעשות פרי"** בהקשר זה "פרי" עשוי להתייחס למאמינים חדשים, אבל ביוחן טו 8-1 וגלטים ה 22 התייחסות היא לבגרות רוחנית. במתי ז כתוב "בפירותיהם תפירו אותם", אבל הפרק לא מגדיר את המונח פרי. יש הקבלה מתאימה באפסים א 22 שם שאול משתמש במטפורה בתחום החקלאות.

א 14 **"חייב אני"** שאול משתמש במונח זה מספר פעמים באל הרומים.
1. שאול מחויב לבשר את הבשורה לכל הגויים (רומים א 14)
2. שאול אינו מחויב ל"בשר" (רומים ח 12)
3. קהילה הגויים מחויבת לסייע לקהילת האם בירושלים (רומים טו 27)

□ **"ליונים"** זו התייחסות לתרבות האנשים שחיים סביב הים התיכון. אלכסנדר הגדול וחסידיו תמכו בהתייוונות. הרומאים השתלטו והטמיעו התרבות היוונית.

□ **"לבני עמים אחרים"** מונח זה (אונומטופאה) פירושו קבוצות אנשים לא משכילים או לא תרבותיים, בדרך כלל באותה התקופה אנשים שחיו בצפון. אנשים שלא מדברים יוונית. שפתם לא הייתה ברורה ליוונים ולרומאים.

□ **"לבני תרבות וגם לחסרי תרבות"** ייתכן שזהו משפט מקביל ביוונית ל"בני עמים אחרים", אבל לא בהכרח. אולי זו דרך להתייחס לכל הקבוצות השונות של אנשים.

רומים א 16-17 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)
¹⁶ **אִינִי בּוֹשׁ בְּבִשׁוּרַת הַמְּשִׁיחַ, (תְּהִי לִי קִיט' מו') שֶׁהִרִי הָיָא כַּח הָאֱלֹהִים לְהוֹשִׁיעַ אֶת כָּל מִי שֶׁמֵּאֲמִין, אֶת הַיְהוּדִי בְּרֵאשׁוֹנָה וְגַם אֶת הַלֹּא-יְהוּדִי;¹⁷ כִּי בְּהַ צְדָקַת הָאֱלֹהִים מִתְגַּלִּית מִתּוֹךְ אֲמוּנָה לְתַכְלִית אֲמוּנָה, כְּכַתּוּב: "וְצִדִּיק בְּאֲמוּנָתוֹ יִחִיה."**

א 16-17 פסוקים אלה הם הנושא של כל הספר. נושא זה מורחב ומסוכם ברומים ג 21-31.

א 16
"איני בוש בבשורת המשיח"
NASB, NRSV
"אני לא מתבייש בבשורה של המשיח"
NKJV
"יש לי בטחון מלא בבשורה"
TEV
"איני בוש בבשורות הטובות"
NJB

שאול אולי מזכיר את מילותיו של ישוע מבשורת מרקוס ח 38 ולוקס ט 26. הוא אינו מתבייש בתוכן של הבשורה או מהרדיפות (ראה ב"טמ א 12, 16, 18)
בא"ק א 23 היהודים התביישו בבשורה מכיוון שהיא אישרה את סבל המשיח, והיוונים התביישו מכיוון שהבשורה אישרה את התחייה מהמתים.

□ **"להושיע"** בברית הישנה, המונח ישועה (*yasho*), התייחס בעיקר לגאולה פיזית (ראה יעקב ה 15), אבל בברית החדשה המונח היווני (*sōzō*) מתייחס בעיקר לגאולה רוחנית (ראה א"ק א 21, 18). ספר בנושא Robert B. Girdlestone, *Synonyms of the Old Testament*, pp. 124-126.

נושא מיוחד: ישועה (מונח מהברית הישנה)
SPECIAL TOPIC: SALVATION (OT Term)
מונח זה BDB 447, KB 446, שם עצם זכר ונקבה), פירושו "להיות פתוח לרווחה" או "להיות חופשי", והוא בעל מספר קונוטציות.
1. בטחון, ב"ש כב 3; איוב ה 11; תהילים יב 5
2. רווחה, שגשוג, איוב ל 15
3. ישועה אלוהית אשר מעניקה גאולה פיזית ורוחנית
א. בראשית מט 18

ב. דברים לב 15
 ג. ב"ש כג 5
 ד. תהילים ג 8,2; כב 1; לה 3; סב 2; סט 29; ע 5; עח 22; פ 3; פט 26; צא 16; קו 4; קמ 7
 ה. ישעיהו יב 2; לג 2; נא 8,6; נב 10,7; נו 1; נט 11; ס 18; סב 11,1
 4. הרעיון של גאולה רוחנית ופיזית הוא מופיע בבירור ביונה ב 9-10
 5. ניתחון, שמות יד 30; טו 2; א"ש יד 45; תהילים כ 6; כא 5; מד 5-4; סח 19-20; קיח 14,15,21; ישעיהו יב 2; חבקוק ג 8
 6. לעתים קרובות המילה "שמחה" קשורה לישועת יהוה, א"ש ב 1; ישעיהו כה 9; כו 1; תהילים ט 14; יג 5; כא 1; לה 9; קיח 15,21
 הישועה קשורה ליועד הראשוני של אלוהים שהיה התחברות עם בני האדם. הישועה מבוססת על שלמות אישית וחברתית!

NASB	"לכל מי שמאמין"
NKJV	"לכל המאמין"
NRSV	"לכל מי שיש אמונה"
TEV	"כל מי שמאמין"
NJB	"כל מי שיש לו אמונה"

הבשורה היא עבור כל בני האדם (אני מאוד אוהב את המילים "כולם", "כל מי", ראה הערות ברומים א 5, נקודה 6), אמונה היא אחת התנאים לקבלה (ראה מעשי השליחים טז 30-31), התנאי השני הוא חזרה בתשובה (ראה מרקוס כ 21). אלוהים פועל לפי ברית עם בני האדם (ראה נושא מיוחד ברומים ט 4). הוא תמיד לוקח את היוזמה וקובע סדר (ראה יוחנן ו 65,44). אבל יש מספר תנאים הדדיים (ראה הערות ברומים א 5 נקודה 4). המונח היווני, בפסוק זה מתורגם "מאמין", באנגלית תרגום נוסך למונח הוא "אמונה" או "ביטחון". ביוונית למילה יש קונטציה מורחבת יותר. זהו בינוני בזמן הווה. אמונה זו פעולה מתמשכת (ראה א"ק א 18; טו 2; ב"ק ב 15; א"תס ד 14! ראה נושא מיוחד ברומים י 4). במקור ההגדרה בעברית למונח היווני "אמונה" היא עמדה יציבה, אדם בעמידה יציבה שלא יזוז בקלות. דוגמה למטאפורה מנוגדת ניתן למצוא בתהילים מ 2, "יַעֲלֵי מְבוֹר שְׁאוֹן", "רַגְלֵי כְּאֵין שִׁפְכָה" (תהילים עג 2). מספר מונחים קשורים בעברית *emun, emunah, aman*, משמשים בצורה מטאפורית לתאר מישהו אמין, ונאמן. אמונה שמושיעה לא משקפת את הנאמנות של בני האדם אלא הנאמנות של אלוהים! תקוות המאמינים לא מבוסס בכוחם אלא באופי והבטחותיו של אלוהים. הנאמנות שלו והבטחותיו! ראה נושא מיוחד ברומים א 5.

☐ "את היהודי בראשונה" הסיבה לדיון זה כתובה בקצרה ברומים ב 9-10 וברומים ג 1-20 ומתוארת במלואה ברומים ט-יא. מתקשר לדבריו של ישוע במתי י 6; טו 24; מרקוס ז 27; יוחנן ד 22. אולי זה מתייחס לקנאה בין המאמינים היהודים למנהיגים הגויים בקהילה ברומא.

א 17 "צדקת האלוהים" ביטוי זה מתייחס ל (1) האופי של אלוהים, (2) אך הוא נתן את האופי שלו לעולם חוטא. בתרגום הירושלמי (JB) כתוב "הדבר שמגלה את צדקת אלוהים". אומנם זה מתייחס לאורח חיים מוסרי של המאמין, בעיקר זה מתייחס למעמד המשפטי לפני אלוהים השופט. מאז הרפורמציה צדקה זו כלפי העולם החטא מאופיינת כ "צדקה על ידי חסד באמצעות אמונה" (ראה ב"ק א 21; פיליפים ג 9). זה הפסוק ששינה את חייו של מרטין לותר וגם את התיאולוגיה שלו! עם זאת, מטרת הצדקה היא התקדשות ואורח חיים בצלם המשיח, לקבל את האופי של אלוהים (ראה רומים ח 28-29; גלטים ד 19; אפסים א 4; ב 10; ד 13; א"תס ג 13; ד 3; א"פט א 15). הצדקה היא לא רק הצהרה משפטית, אלא היא קריאה לחיים של קדושה; לשקם את צלם האלוהים בעולם החוטא (ראה ב"ק א 21).

נושא מיוחד: צדקה SPECIAL TOPIC: RIGHTEOUSNESS

"צדקה" הוא נושא מכריע כל כך, תלמיד המקרא חייב לערוך מחקר אישי נרחב על הנושא.

בברית הישנה טבע אלוהים מתואר כ"צדק" (פועל, DB 842, KB 1003; זכר, BDB 841, KB 1004; נקבה, BDB 842, KB 1006). שורש המונח מסופוטמי הוא "קנה נהר" ששימש ככלי בנייה לשפוט את הישר האופקי של קירות וגדרות. אלוהים בחר את המונח כדי מטפורית לתאר את הטבע שלו. הוא קצה הישר (מושל) שבאמצעותו כל הדברים מוערכים. מונח זה מכריז את צדקת אלוהים ואת זכותו לשפוט.

האדם נברא בצלם אלוהים (ראה בראשית א 26-27; ה 1,3; ט 6). בני האדם נבראו להתחברות עם אלוהים (ראה בראשית ג 8). כל הבריאה היא במה או רקע עבור האינטראקציה של אלוהים עם בני האדם. אלוהים רוצה שהבריאה הכי חשובה שלו, בני האדם, ידעו אותו, יאהבו אותו, ישרתו אותו, ויהיו בצלמו! נאמנותם של בני האדם הייתה במבחן (ראה בראשית ג) והזוג המקורי נכשל במבחן. הדבר הביא לשימוש היחסים בין אלוהים לבני האדם (ראה רומים ה 12-21).

אלוהים הבטיח לתקן ולשחזר את ההתחברות (ראה בראשית ג 15; ראה נושא מיוחד תוכנית הגאולה של יהוה). הוא מתקן את היחסים מרצונו ודרך בנו. בני האדם לא היו מסוגלים לשקם את הקרע (ראה רומים א 18-ג 20; התגלות ה).

לאחר החטא, הצעד הראשון של אלוהים לקראת שיקום היה הרעיון של ברית המבוססת על ההזמנה של אלוהים ותגובה של בני האדם, תגובה שמבוססת על חזרה בתשובה, נאמנות, ציות (ראה ירמיהו לא 31-34; יחזקאל לו 22-38). בגלל החטא בני האדם לא יכלו לעשות את הפעולה הדרושה (ראה רומים ג 21-31; גלטים ג).

- אלוהים עצמו היה צריך לקחת את היוזמה כדי לשחזר את הברית שבני האדם שברו. הוא עשה זאת בעזרת
1. הכריז שבני האדם קיבלו צדקה דרך העבודה של המשיח (כלומר, צדקה משפטית)
 2. נתן בחופשיות צדקה לבני האדם דרך העבודה של המשיח (כלומר, צדקה שתלויה במשיח)
 3. נתן את הרוח השוכן אשר מפיק צדקה (כלומר, צלם משיח, שיקום צלמו של אלוהים)
 4. שיקום ההתחברות של גן עדן (השווה בראשית א-ב עם התגלות כא-כב)

עם זאת, אלוהים דורש תגובה של ברית. אלוהים מצווה (כלומר, נתן בחופשיות, ראה רומים ה 8; ו 23) ומספק, אבל בני האדם חייבים להגיב ולחיות בתגובה מתמשכת שמבוססת על

1. חזרה בתשובה
2. אמונה
3. אורח חיים של ציות
4. התמדה

לכן, צדקה, היא פעולה צדדית, המבוססת על ברית בין אלוהים ובריאתו, ברית שמבוססת על אופיו של אלוהים, העבודה של המשיח, ופעולת הרוח, כל אדם חייב להגיב בצורה אישית. הרעיון הוא "צדקה בחסד על ידי אמונה" (ראה אפסים ב 8-9). אותו הרעיון מתגלה בבשורות, אך במונחים שונים. הרעיון מוגדר בעיקר על ידי שאול, אשר משתמש במונח היווני "צדקה" מעל 100 פעמים בצורות שונות.

שאול, בהיותו רב מלומד, משתמש במונח *dikaio sunē* בעברית צדיק *tsaddiq* בתרגום בשבעים, ולא בספרות היוונית. בכתבים ביוונית מושג זה קשור למישהו שתואם את הציפיות של אלוהים והחברה (לדוגמה, נח, איוב). במונח העברי הוא תמיד מובנה במונחים של ברית (ראה נושא מיוחד: ברית). יהוה הוא אלוהי צדק, ומוסר. הוא רוצה שאנשיו ישקפו את דמותו. בני אדם שקיבלו גאולה הופכים לבריאה חדשה (ראה ב קורינתים ה 17; גלטים ו 15). התוצאה היא אורח חיים שמבוסס על יראת אלוהים (ראה מתי ה-ז; גלטים ה 22-24; יעקב; א יוחנן). מאחר שישראל הייתה בשלטון הדת, לא היה הבדל ברור בין נורמות חילוניות (חברה) לבין מה שקדוש (רצון אלוהים). הבחנה זו באה לידי ביטוי במונחים עבריים ויוונים המתורגמים לאנגלית לדוגמה "צדקה" (בהקשר לחברה) ו "צדקה" (בהקשר לדת).

הבשורה (החדשות הטובות) של ישוע היא שהעולם החוטא שוקם וכעת יש התחברות עם אלוהים. השיקום נעשה באמצעות אהבתו, חסדו, ורחמיו של האב; חיון, מותו, ותחייתו של הבן; וקרבה, לבשורה בעזרת רוח הקודש. ההצדקה היא פעולת אלוהים, אבל התוצאה צריכה להיות אורח חיים שמבוסס על יראת אלוהים (עמדתו של אוגוסטינוס, שמשקפת דגש הרפורמיסטי של הבשורה וגם את הדגש הרומי קתולי שמבוסס על חיים חדשים של אהבה ונאמנות). עבור הרפורמים, המונח "צדקת האלוהים" הוא יחסת המִשָּׂא וּפְקִינָה (דְּקָדִיקָה) (כלומר, מעשה שהופך את האנושות החוטאת ראיה לאלוהים [קידוש מקומי] ואילו עבור הקתולים זהו קִנְיָן סִבְיָקְטִיבִי, דְּקָדִיקָה, אשר הוא תהליך של להיות יותר כמו אלוהים [התקדשות מתקדמת מבוססת על חויה]. במציאות שני הדגשים נכונים והולכים ביחד!!).

לדעתי כל הכתובים מבראשית ד – התגלות כ הם תיעוד של תהליך שאלוהים עושה על מנת לשקם את ההתחברות שהייתה בגן עדן. הכתובים מתחילים עם אלוהים ובני האדם בהתחברות במסגרת גשמית (ראה בראשית א-ב) והכתובים מסתיימים באותה המסגרת (ראה התגלות כא-כב). צלם אלוהים ותכליתו ישוחזרו!

כדי לתעד את הדיונים לעיל שים לב לפסוקים הבאים מהברית החדשה הממחישים את השימוש במילה היוונית.

1. אלוהים הוא צדיק (קשור לעתים קרובות לכך שאלוהים הוא שופט)

- א. רומים ג 26
 - ב. תסלוניקים א 5-6
 - ג. ב טימותיאוס ד 8
 - ד. התגלות טז 5
2. ישוע הוא צדיק
- א. מעשי שליחים ג 14; ז 52; כב 14 (התואר של משיח)
 - ב. מתי כז 19
 - ג. א יוחנן ב 29,1; ג 7
3. רצון האל לבריאתו הוא צדקה
- א. ויקרא יט 2
 - ב. מתי ה 48 (ראה ה 17-20)
4. האמצעים שבעזרתם אלוהים מספק ומעניק צדקה
- א. רומים ג 21-31
 - ב. רומים ד
 - ג. רומים ה 6-11
 - ד. גלטים ג 6-14
5. הצדקה ניתנה על ידי אלוהים
- א. רומים ג 24; ו 23
 - ב. א קורינתים א 30
 - ג. אפסים ב 8-9
6. צדקה מתקבלת על ידי אמונה
- א. רומים א 17; ג 26,22; ד 13,5,3; ט 30; י 4,6,10
 - ב. ב קורינתים ה 7,21
7. הצדקה ניתנה דרך העבודה של הבן
- א. רומים ה 21
 - ב. ב קורינתים ה 21
 - ג. פיליפים ב 6-11
8. רצונו של אלוהים הוא שחסידי יחיו בצדקה
- א. מתי ה 3-48; ז 24-27
 - ב. רומים ב 13; ה 1-5; ו 1-23
 - ג. אפסים א 4; ב 10
 - ד. א טימותיאוס ו 11
 - ה. ב טימותיאוס ב 22; ג 16
 - ו. א יוחנן ג 7
 - ז. א פטרוס ב 24
9. אלוהים יפשוט את העולם בצדקה
- א. מעשי שליחים יז 31
 - ב. ב טימותיאוס ד 8

צדקה היא מאפיין של אלוהים, היא נתנה כמתנה לעולם חוטא דרך העבודה של המשיח. הצדקה היא

1. צו אלוהים
2. מתנת אלוהים
3. מעשה של משיח
4. אורח חיים

צדקה היא תהליך שצריך להמשיך בחריצות ונמרצות, בביאה השנייה תהליך זה יושלם. כאשר אנחנו מקבלים ישועה אנחנו גם מקבלים את השיקום של ההתחברות עם אלוהים ואז נכנסים לתהליך של חיים פנים אל פנים איתו (ראה א יוחנן ג 2) במוות או *Parousia*!

הנה ציטוט טוב לסיום הדיון. נלקח ממילון של *Dictionary of Paul and His Letters from IVP* "קלווין, יותר מאשר לותר, מדגיש את ההיבט התייחסותי של צדקת האלוהים. זה נראה שהשקפתו של לותר מכילה היבט ל זיכוי. קלווין מדגיש את הטבע המופלא של צדקת האלוהים אלינו" (עמ' 834).

- בעיני למערכת יחסים בין אלוהים למאמין יש שלושה היבטים.
1. הבשורה היא אישיות (דגש של הכנסייה המזרחית קלווין)
 2. הבשורה היא אמת (דגש על אורליוס אוגוסטינוס ולותר)
 3. הבשורה היא חיים שעברו שינוי (דגש קתולי)

כל ההיבטים הם אמת, ויש לחיות אותם בשביל לקבל אמונה משיחית בריאה, עמוקה, ומקראית. אם שמים דגש על אחד ההיבטים ומזניחים אחר, ייווצרו בעיות.

אנחנו חייבים לקבל את ישוע!
אנחנו חייבים להאמין בבשורה!
אנחנו חייבים לשאוף לחיות בצלם המשיח!

NKJV, NASB "מתוך אמונה לתכלית אמונה"
NRSV "דרך אמונה לאמונה"
TEV "דרך אמונה, מראשית עד הסוף"
NJB "איך האמונה מובילה לאמונה"

משפט זה מכיל שתי מילות יחד, ek ו- eis, המצינות מעבר או התפתחות. שאול משתמש באותו מבנה בב"ק ב 16 ובמילות יחס apo ו- eis בב"ק ג 18. אלוהים מצפה שהאמונה המשיחית תהפוך לאורח חיים. ישנן מספר אפשרויות לתרגום ביטוי זה. בתרגום The Williams NT כתוב "דרך של אמונה למובילה לאמונה גדולה יותר". הנקודות התיאולוגיות העיקריות הן

1. האמונה מגיעה מאלוהים ("גילה")
2. בני האדם צריכים להגיב להזמנה של אלוהים
3. אמונה חייבת לגרום לשינוי באורח החיים.

דבר אחד בטוח, "אמונה" במשיח זו החלטה גורלית (ראה רומים ה 1; פיליפים ג 9). אלוהים מציע ישועה אבל היא מותנת בהחלטה להאמין (ראה מרקוס א 15; יוחנן א 12; ג 16; מעשי שליחים ג 16; יט; כ 21) ראה נושא מיוחד ברומים א 5; ד 5; י 4.

NASB "וצדיק באמונתו יחיה"
NKJV "הצדיק יחיה באמונה"
NRSV "זה אשר צדיק יחיה אמונה"
TEV "מי שנצדק על ידי אלוהים יחיה באמונה"
NJB "אדם ישר מוצא חיים באמצעות אמונה"

זהו ציטוט מחבקוק ב 4, ולא מתוך טקסט מסורתי (MT) או תרגום השבעים. בברית הסינה "אמונה" היתה המשמעות המטפורית המורחבת של "אמינות", "מהימנות" או "נאמנות" (ראה נושא מיוחד ברומים א 5). אמונה אשר מושיעה מבוססת על נאמנותו של אלוהים (ראה רומים ג 5, 21, 22, 25, 26). עם זאת, נאמנות של המאמין היא עדות לאמון בהוראת אלוהים. אותו הדבר כתוב בבראשית ג 11 ועברים י 38. היחידה הספרותית הבאה, רומים א 18-ג 20, מגלה את ההפך של נאמנותו של אלוהים.

להלן רשימה של מספר פרשנים מודרניים שדנים בנושא.

1. Vaughan: "begins in faith and ends in faith"
2. Hodge: "by faith alone"
3. Barrett: "on the basis of nothing but faith"
4. Knox: "faith first and last"
5. Stagg: "the upright out of faith shall live"

רומים א 16-17 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)
18 ואמנם זעם אלהים נגלה מן השמים על כל עולתם ורשעתם של בני אדם המעכבים ברשעתם את האמת; 19 כי מה שנודע על אלהים גלוי בקרבם, שהרי אלהים גלה להם. 20 הלא עצמותו הנעלמת, היא כחו הנצחי ואלהותו, נראית בברור מאז בריאת העולם בהיותה נתפסת בשכל באמצעות הדברים שנבראו. (איוב יב' ט'; תהילים יט' ב') לכן אין להם במה להצטדק, 21 שהרי למרות שיודעים הם את אלהים לא כבדו אותו כראוי לאלהים, אף לא הודו לו, אלא נתפסו למחשבת הבל ונטמטם לבם האילי. (איוב לה' י-יא; דניאל ה' כג') 22 הם התימרו להיות חכמים, אך נהיו לכסילים 23 והמירו את כבודו של אלהים בלתי חולף בדמות צלמו של אדם בן-חלוף ובדמות צלמי עופות, חיות ורמשים.

א 18 "אמנם" שימו למילת היחס gar אשר מופיע גם בפסוקים 16-17, שאול מציג את הנקודה הראשונה של הבשורה (א 18-ג 31), כוחו של אלוהים בישועה (א 16-17).

□ "זעם אלוהים" פסוקים 18-23 מתארים את העולם הפגאני בימיו של שאול. ניתן למצוא הקשרים לתיאור של שאול גם בספרות היהודית (ראה חכמת שלמה *Wisdom of Solomon* ג 1, *Letter of Aristeas* 134-38) ואפילו בכתבי המוסר היווניים והרומאיים. אותם הכתובים שמדברים על אהבת אלוהים מגלים גם את זעמו (ראה רומים א 23-32; ב 8,5; ג 5; ד 15; ה 9; ט 22; יב 19; יג 4-5).

הן זעם ואהבה הם מונחים אנושיים אשר קיימים באופי של אלוהים. הם מבטאים את האמרת שאומרת שאלוהים יש תוכנית והוא רוצה שאנשים יאמינו ויקבלו חיים. כאשר מישהו דוחה את אלוהים (הבשורה של המשיח) מתוך בחירה יהיו לכך השלכות גם בעולם הזה, כפי שמתואר בפסוק זה, וגם בעולם הבאה (ראה רומים ב 5). עם זאת, אנחנו לא צריכים לראות את אלוהים כמישהו נקמני. המשפט זו עבודתו (ראה ישעיהו כח 21). אהבה היא האישיות של אלוהים, השווה דברים ה 9 לדברים ה 10; ז 9. יש בו גם צדק וגם חמלה. וכל אחד יתן דין וחשבון לפני אלוהים (קהלת יב 13-14; גלטים ו 7), גם המאמינים (ראה רומים יד 10-12; ב"ק"ר ה 10).

נושא מיוחד: שפה אנטרופומורית לתאר אלוהות SPECIAL TOPIC: ANTHROPOMORPHIC LANGUAGE TO DESCRIBE DEITY

1. סוג זה של שפה (כלומר, אלוהות מתוארת מתארת במונחים אנושיים) נפוץ מאוד בבשרית השינה (כמה דוגמאות)

א. חלקי הגוף הפיזי

1. עיניים – בראשית א 4, 31; ו 8; שמות לג 17; מדבר יד 14; דברים יא 12; זכריה ד 10
2. ידיים – שמות טו 17; מדבר יא 23; דברים ב 15
3. זרוע – שמות ו 6; טו 16; דברים ד 34; ה 15
4. אוזניים – מדבר יא 18; א שמואל ח 21; ב מלכים יט 16; תהילים ה 1; י 17; יח 6
5. פנים – שמות לג 11; ויקרא כ 3, 5, 6; מדבר ו 25; יב 8; דברים לא 17; לב 20; לד 10
6. אצבע – שמות ח 19; לא 18; דברים ט 10; תהילים ח 3
7. קול – בראשית ג 9, 11, 13; שמות טו 26; יט 19; דברים כו 17; כז 10
8. רגל שמות כד 10; יחזקאל מג 7
9. צורה אנושית – שמות כד 9-11; תהילים נז; ישעיהו ו 1; יחזקאל א 26
10. מלאך אדוני – בראשית טז 7-13; כב 11-15; לא 11, 13; נח 15-16; שמות ג 4, 13-21; יד 19; שופטים ב 1; ו 22-23; יג 22-3

ב. פעולות פיזיות (ראה דוגמאות)

1. מדבר כמנגנון הבריאה – בראשית א 3, 6, 9, 11, 14, 20, 24, 26
2. הליכה (כלומר צליל) – בראשית ג 8; ויקרא כו 12; דברים כג 14
3. סוגר את הדלת של תיבת נח – בראשית ז 16
4. מריח את הקורבנות – בראשית ח 21; ויקרא כו 31; עמוס ה 21
5. יורד – בראשית יא 5; יח 21; שמות ג 8; יט 11, 18, 20
6. קובר את משה – דברים לד 6

ג. רגשות אנושיות (דוגמאות)

1. התחרט – בראשית ו 6, 7; שמות לב 14; שופטים ב 18; א שמואל טו 29, 35; עמוס ז 3, 6
2. כעס – שמות ד 14; טו 7; מדבר יא 10; יב 9; כב 22; כה 3, 4; לב 10, 13, 14; דברים ו 15; ז 4; כט 20
3. קנאה – שמות כ 5; לד 14; דברים ד 24; ה 9; ו 15; לב 16, 21; יהושע כד 19
4. שקץ/תיעוב – ויקרא כ 23; כו 30; דברים לב 19

ד. מונחים משפחתיים (כמה דוגמאות)

1. אבא
 - א. של ישראל – שמות ד 22; דברים יד 1; ישעיהו א 2; סג 16; סד 8; ירמיהו לא 9; הושע יא 1
 - ב. של המלך – ב שמואל ז 11-16; תהילים ב 7
 - ג. מטאפורות של פעולה אבהית – דברים א 31; ח 5; לב 6-14; תהילים כז 10; משלי ג 12; ירמיהו ג 4, 22; לא 20; הושע יא 4-1; מלאכי ג 17
 2. הורה – הושע יא 4-1
 3. אמא – ישעיהו מט 15; סו 9-13 (אנלוגיה לאם מניקה)
 4. מחצר צעיר ונאמן – הושע א-ג

11. סיבות לשימוש בשפה זו

- א. זה הכרחי לאלוהים לגלות את עצמו לבני אדם. אין אוצר מילים אחר מאשר אנושי. אלוהים הוא רוח ואנחנו משתמשים לתאר אותו בגוף זכר בגלל האנשה (אנתרופומורפיזם).
- ב. אלוהים לוקח את ההיבטים המשמעותיים ביותר בחיי האדם ומשתמש בהם כדי לגלות את עצמו לעולם חוץ (אבא, אמא, הורה, מחצר).

- ג. לפעמים זה הכרחי (למשל בראשית ג 8), אבל אלוהים לא רוצה להיות מוגבל לשום צורה פיזית (ראה שמות כ; דברים ה)
- ד. האנתרופומורפיזם האולטימטיבי הוא התגלמותו של ישוע! אלוהים הפך לאדם פיזי, ניתן היה לגעת בו (ראה א יוחנן א 3-1) המסר של אלוהים הפך לדבר אלוהים (ראה יוחנן א 1-18).

III. לדין קצר, קרא G. B. Caird, *The Language and Imagery of the Bible*, chapter 10, קרא "Anthropomorphism," in *The International Standard Bible Encyclopaedia*, pp. 152-154

□ **"נגלה"** כמו שהבשורה מגלה את האמת (רומים א 17) כך גם, זעם אלוהים! לא מדובר בגילוי אנושי או משהו שמסתדר עם ההגיון של בני האדם.

- **"המעכבים ברשעתם את האמת"** מדובר בחייה מכוונת של בני האדם, ולא בורות (ראה רומים א 32,21; יוחנן ג 21-17). מספר אפשרויות לפרש קטע זה
1. הם יודעים את האמת אבל דוחים אותה
 2. אורח החיים שלהם מראה שהם דוחים את האמת
 3. חייהם ו/או המילים שלהם פוגעים באחרים לדעת ולקבל את האמת

נושא מיוחד: "אמת" (הרעיון) בכתביו של שאול SPECIAL TOPIC "TRUTH" IN PAUL'S WRITINGS

השימוש של שאול במונח מגיע במקור מהמונח, אמת *emet*, מהברית הישנה, שפירושו אמין או נאמן (BDB 53; ראה נושא מיוחד אמונה, בטחון ונאמנות בברית הישנה). בכתבים יהודיים-מקראיים נעשה שימוש במונח אמת בניגוד לשקר. יש שימוש בפרקים של "מזמורי ההודיה" של מגילות ים המלח, יש שימוש בהקשר דוקטריני. חברי הקהילה הפכו ל"עדי אמת"

שאול משתמש במונח כדרך להתייחסות לבשורה של ישוע המשיח.

1. רומים א 25,18; ב 20,8; ג 7; טו 8
2. א"קר יג 6
3. ב"קר ד 2; ו 7; יא 10; יג 8
4. גלטים ב 14,5; ה 7
5. אפסים א 13; ו 14
6. קולוסים א 6,5
7. ב"תס ב 13,12,10
8. א"טמ ב 4; ג 15; ד 3; ו 5
9. ב"טמ ב 25,18,15; ג 8,7; ד 4
10. טיטוס א 14,1

שאול גם משתמש במונח כדרך להביע את המסר שלו בצורה מדויקת/כנה

1. מעשי שליחי כו 25
2. רומים ט 1
3. ב"קר ז 14; יב 6
4. אפסים ד 25
5. פיליפים א 18
6. א"טמ ב 7

הוא משתמש במונח גם בשביל לתאר את מניעיו בא"קר ה 8 ואורח חיים (לכל המאמינים) באפסים ד 24; ה 9; פיליפים ד 8. לפעמים הוא משתמש במונח בשביל אנשים.

1. אלוהים, רומים ג 4 (ראה יוחנן ג 33; יז 17)
2. ישוע, אפסים ד 21 (דומה ליוחנן יד 6)
3. עדים אפוסטוליים, טיטוס א 13
4. שאול, ב"קר ו 8

שאול משתמש בצורת הפועל (כלומר, *alētheuō*) רק בגלטים ד 16 ואפסים ד 15, ושם ההתייחסות היא לבשורה. למידע נוסף ניתן לעיין במילון Colin Brown (ed.), *The New International Dictionary of New Testament Theology*, vol. 3, pp. 784-902

א 19 "כי מה שנודע על אֱלֹהִים גְּלוֹי בְּקִרְבָּם, שְׁהָרִי אֱלֹהִים גְּלֵה לָהֶם" כל בני האדם יודעים משהו על אלוהים מהבריאה (ראה רומים א 20; איוב יב 7-10; תהילים יט 1-6 דרך הטבע). בתיאולוגיה זה נקרא "התגלות טבעית". מדובר ברעיון שלאֱלֹהִים יש אחריות כלשהי כלפי אנשים שלא נחשפו ל"התגלות מיוחדת" של אלוהים בכתבים (ראה תהילים יט 7-14), או לא קיבלו את ההתגלות של ישוע המשיח (ראה קולוסים א 15; ב 9).
בברית החדשה המונח "ידע" בעל שתי משמעויות: (1) בברית הישנה המשמעות של יחסים אינטימיים (ראה בראשית ד 1; ירמיהו א 5) ו- (2) משמעות יוונית שקשורה לעובדות בנושא מסוים (ראה רומים א 21). הבשורה היא גם ישות שעלינו לקבל וגם מסר שעלינו לקבל ולהאמין בו! בפסוק זה משמעות #2 מתאימה.

נושא מיוחד: לדעת (בעיקר בעזרת ספר דברים כפרדיגמה)
SPECIAL TOPIC: KNOW (using mostly Deuteronomy as a paradigm)

בעברית המילה "ידע" (BDB 393, KB 390, yada) בעלת מסר חושים ב Qal.

1. להבין טוב ורע – בראשית ג 22; דברים א 39; ישעיהו ז 14-15; יונה ד 11
2. לדעת על ידי הבנה – דברים ט 6,3,2; יח 21
3. לדעת על ידי ניסיון – דברים ג 19; ד 35; ח 5,3,2; יא 2; כ 20; לא 13; יהושע כג 14
4. לשקול – דברים ד 39; יא 2; כט 16
5. לדעת אישית
 - א. אדם – בראשית כט 5; שמות א 8; דברים כב 2; לג 9; ירמיהו א 5
 - ב. אל – דברים יא 28; יג 13,6,2; כח 64; כט 26; לב 17
 - ג. יהוה – דברים ד 39,35; ז 9; כט 6; ישעיהו א 3; נו 11-10
 - ד. מינית – בראשית ד 25,17,1; כד 16; לח 26
6. מיומנות או ידע שנרכש – ישעיהו כט 12,11; עמוס ה 16
7. להיות חכם – דברים כט 4; משלי א 2; ד 1; ישעיהו כט 24
8. תובנת אלוהים
 - א. של משה – דברים לד 10
 - ב. של ישראל – דברים לא 21

תאולוגית סעיף #5 הוא מאוד חשוב. אמונה מקראית היא יומית, מבוססת על גדילה, והתחברות אינטימית עם אלוהים (ראה נושא מיוחד: Koinōnia). לא מדובר בעקרי אמונה או חיים מוסריים בלבד. זוהי מערכת יחסים אישית של אמונה. זו הסיבה ששאלו השתמש בדוגמה של חיי משפחה משיחית באפסים ה 22-9 כדי להמחיש את אהבת ישוע לקהילה.

א 20 בפסוק זה מוזכרים שלושה היבטים של אלוהים.

1. תכונות בלתי נראות (אופי, ראה קולוסים א 15; א"ט מ א 17; עברים יא 27)
2. כוחו הנצחי (גלוי דרך הבריאה, ראה תהילים יט 6-1)
3. הטבע של אלוהים (מתגלה במעשיו ובמניעיו, ראה בראשית א-ב).

□ "מאז בריאת העולם" מילת המפתח apo משמשת במובן זמני. ביטוי דומה כתוב במרקוס י 6; יג 19; ב"פט ג 4.

אלוהים הבלתי נראה מתגלה דרך

1. בריאה פיזית (רומים א 20)
2. כתבי הקודש (תהילים יט, קיט)
3. בסופו של דבר בישוע (ראה יוחנן יד 9)

□ "כחו הנצחי ואלהותו" בספרות היוונית theiotēs התרגום הוא "רוממות אלוהית". ניתן לראות את באופן ישיר בישוע. הוא נושא באופן ייחודי את צלם האלוהים (ראה ב"קר ד 4; עברים א 3). התגלות אלוהים בצורה אנושית (ראה קולוסים א 19; ב 9). האמת הגדולה של הבשורה היא שדרך אמונה בישוע למאמין יש חלק בצלם המשיח (ראה עברים יב 10; א"יוח ג 2). צלם אלוהים בבני האדם (ראה בראשית א 26-27) שוקם (theios, ראה ב"פט א 3-4)!

NASB	"נראית בבירור, נתפסת בשכל באמצעות הדברים שנבראו"
NKJV	"נראים בבירור, נתפסים בשכל בגלל הדברים שנבראו"
NRSV	"נתפסו בשכל ונראו באמצעות הדברים שהוא עשה"
TEV	"נראה בבירור; ונתפס בדברים שאלוהים עשה"
NJB	"נראה בבירור בעזרת ההבנה של הדברים שנבראו"

השילוב של המילה היוונית noeō (ראה מתי טו 17) עם המילה kathoraō (הווה בינוני) מרמז על אמת. אלוהים כתב שני ספרים: (1) טבע (ראה תהילים יט 6-1) ו- (2) כתבים (ראה תהילים יט 7-14). בני האדם מסוגלים להבין את שני הספרים וגם להגיב בהתאם (ראה Wisdom יג 9-1).

□ **"לכן אין להם במה להצטדק"** פשוטו כמשמעו "אין הגנה משפטית". מונח יווני זה (*apologeomai* - a) מופיע רק בפסוק זה וברומים ב 1 בכל הברית החדשה. יש לזכור שהמטרה התיאולוגיה של רומים א 18-20 היא להראות את המצב הרוחני האבוד של כל בני האדם. לבני האדם יש אחריות מכיוון שיש להם ידע על אלוהים. אלוהים דורש תגובה רק ממי שבעל ידע כלשהו (ראה רומים ד 15; ה 13).

א 21 "שְׁהִי לְמֵרוֹת שְׂיֻדְעִים הֵם אֶת אֱלֹהִים" בני האדם אינם מתמקדים בצדקה אלא ברשע. מאז בראשית ג כל האנושות במדרון. החושך הולך וגובר!

□ **"לא כָּבְדוּ אוֹתוֹ כְּרֵאוֹי לְאֱלֹהִים, אֲפִי לֹא הוֹדוּ לוֹ"** מתוארת הטרגדיה של עבודת אלילים כמו ברומים א 23, 24 (ראה ירמיהו ב 9-13). המאמינים "מפארים" את אלוהים כאשר הם חיים באורח חיים של המשיח (ראה מתי ה 16; רומים יב 2-1; א"פ ט ד 11). יהוה רוצה מאמינים אשר ישקפו/יחשפו את אופיו בפני העולם החוטא!

□ **"אֵלֶּא נִתְפָּסוּ לְמַחְשַׁבַת הַבֵּל וְנִטְמָטְם לִבֵּם הָאֵוִילִי"** בתרגום *A New Translation by Olaf M. Morlie* כתוב "אלא שהם עסקו בספקולציות מטופשות על אלוהים, ומוחם הטיפש מגשש בחושך". מערכת דתית של בני אדם היא יד למרד רוחני וגאווה (ראה רומים א 22; קולוסים ב 16-23). המילה "הבל" בתרגום LXX מתייחסת למילה "שווא", "לא-קיימים" בהקשר של אלילי שקר של עמים זרים. שאלוהים הוגה עברי שהכיר את תרגום השבעים. השימוש במילים יווניות בתרגום ה LXX הוא מדריך טוב להבנת קו המחשבה של המחבר, יותר טוב ממילון יווני. שני הפעלים הם בזמן הטית חיווי שלילי. האם זה מרמז שחוסר תגובתם והבנתם נבעו מכך שאלוהים הקשיח את ליבם או בגלל שהם דחו את האור ליבם נהיה קשה (ראה רומים י 12-16; ב"מלכ יז 15; ירמיהו ב 5; אפסוס ד 19-17)? אותה שאלה תיאולוגית נשאלת בעניין לפרעה בזמן יציאת מצרים.

אלוהים הקשה את ליבו של פרעה	פרעה הקשה את ליבו
שמות	שמות
ד 21	ח 15
ט 21	ח 32
י 20	ט 34
יא 10	
יד 4	
יד 8	
יד 17	

אנחנו לא יכולים לדעת בוודאות. זוהי תעלומה אלוהית וגם עניין של רצון חופשי שניתן לבני אדם!

□ **"לבם"** בברית הישנה המונח שימש לתאר את האדם. עם זאת, זו גם הייתה דרך להתייחס לתהליך הרגשות ומחשבות. ראה נושא מיוחד ברומים א 24.

א 22

NASB, NKJV	"הם התימרו להיות חכמים, אך נהיו לכסילים"
NRSV	"טענו שהם חכמים, הם נהיו לכסילים"
TEV	"הם אומרים שהם חכמים, אבל הם כסילים"
NJB	"ככל שהם יותר קוראים לעצמם פילוסופים, טיפשותם גדלה יותר"

מהמילה היוונית "כסיל/שוטה" אנו מקבלים את המילה באנגלית "טיפש". הבעיה היא בגאווה וידע אנושי (ראה א"ק א 18-31; קולוסים ב 8-23). זה מחזיר אותנו לבראשית ג. החכמה הביאה הפרדה ומשפט. זה לא שחכמה אנושית היא תמיד שגויה, היא פשוט לא מושלמת!

א 23 בגלל הרצון והחופשי והבורות בני האדם שנבראו בצלם אלוהים (ראה בראשית א 26-27; ה 1, 3; ט 6) החליטו שהם נבראו בצלם אחר כמו

1. בעלי חיים (מצרים)
2. כוחות הטבע (פרס)
3. דמות אנושית (יוון/רומא) – אליל! אפילו עם ישראל עשה את אותו הדבר (ראה דברים ד 15-24)

שיטות מודרניות שהן בעצם פרי של אותו חטא

1. אקולוגיה (כדור הארץ)
2. העידן החדש (מיסטיקה, ספיריטואליזם, ותורת הנסתר)
3. הומניזם אתאיסטי (מרקסיזם, אוטופיה, אידיאליזם מתקדם, ואמונה בפוליטיקה או חינוך).
4. רפואה אלטרנטיבית (בריאות ואריכות חיים)
5. חינוך.

נושא מיוחד: להחריב, להרוס, להשחית (phtheirō)
Special Topic: DESTROY, RUIN, CORRUPT (phtheirō)

המשמעות הבסיסית של המונח *phtheirō* היא להחריב, להרוס, להשחית, או לקלקל. המונח מתקשר ל

1. הרס פיננסי (אולי ב"קר ז 2)
 2. הרס פיזי (ראה א"קר ג 17)
 3. שחיתות מוסרית (ראה רומים א 23; ח 21; א"קר טו 50,42,33; גלטים ו 8; התגלות יט 2)
 4. סטייה מינית (ראה ב"קר עא 3)
 5. הרס נצחי (ראה ב"פט ב 19,12)
 6. מסורת של בני אדם אבודים (ראה קולוסים ב 22)
- לעתים קרובות משתמשים במונח זה בהקשר של ההיפך השולל (ראה רומים א 23; א"קר ט 25; טו 53,50). שימו לב לניגודים המקבילים בין גופנו הפיזי לגופנו הנצחי.
1. מושחת לעומת בלתי מושחת, א"קר טו 50,42
 2. חרפה לעומת כבוד, א"קר טו 43
 3. חולשה לעומת גבורה א"קר טו 43
 4. חוף פיזי לעומת הגוף החדש, א"קר טו 44
 5. האדם הראשון לעומת האדם האחרון, א"קר טו 45
 6. צלם ארצי לעומת הצלם השמימי, א"קר טו 49

רומים א 24-25 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)
24 לכן מסרם אלהים לטמאה בידי תאוות לבם, לחלל את גופם בינם לבין עצמם -- (תהילים פא' יג')²⁵ אנשים שהמירו את אמת האלהים בשקר וכבדו ועבדו את הנברא במקום את הבורא המברך לעולמים. **אמן.**

24, 26, 28 "מסרם אלוהים" זהו המשפט הכי קשה שבני אדם יכלו לקבל. בעצם אלוהים אומר "שהעולם החטא יעשה כרצונו" (ראה תהילים פא 12; הושע ד 17; במעשי שליחים ז 42 ישנם מספר ציטוטים מהברית החדשה שמדברים על סוגיה תיאולוגית זו). פסוקים 23-32 את דחייתו של אלוהים (זעמו הזמני) כלפי עולם האלילים והדתות! פגאניזם מאופיין בסטייה וניצול מיני!

א **24 "לבם"** ראה נושא מיוחד

נושא מיוחד: הלב (בברית החדשה)
SPECIAL TOPIC: THE HEART (NT)

בתרגום השבעים ובברית החדשה משתמשים במונח היווני *kardia* כדי לשקף את המונח העברי לב (BDB 523). משתמשים בו בכמה דרכים (השווה ל-*A Greek-English Lexicon*, עמ' 403-404).

1. מרכז החיים הפיסיים, מטאפורה לאדם (השווה למה"ש יד 17; קור"ב ג 2-3; יעקב ה 5)
2. מרכז החיים הרוחניים (לדוגמא, מוסר)
 - א. אלוהים מכיר את הלב (השווה ללוקס טז 15; רומ' ח 27; קור"א יד 25; תסל"א ב 4; התג' ב 23)
 - ב. תיאר את החיים הרוחניים של האדם (השווה למתי טו 18-19; יח 35; רומ' ו 17; טימ"א א 5; טימ"ב ב 22; פטר"א א 22)
3. מרכז חיי המחשבות (לדוגמא, תבונה, השווה למתי יג 15; כד 48; מה"ש ז 23; טז 14; כח 27; רומ' א 21; י 6; טז 18; קור"ב ד 6; אפס' א 18; ד 18; יעקב א 26; פטר"ב א 19; התג' יח 7; לב היא מילה נרדפת לשכל בקור"ב ג 14-15 ופיל"ד 7)
4. מרכז הרצון (לדוגמא, בחירה, השווה למה"ש ה 4; יא 23; קור"א ד 5; ז 37; קור"ב ט 7)
5. מרכז הרגשות (השווה למתי ה 28; מה"ש ב 26, 37; ז 54; כא 13; רומ' א 24; קור"ב ב 4; ז 3; אפס' ו 22; פיל"א 7)
6. מקום מיוחד בו הרוח פועלת (השווה לרומ' ה 5; קור"ב א 22; גלט' ד 6 [כלומר, המשיח בלבבנו, אפס' ג 17])
7. הלב הוא דרך מטאפורית להתייחס לכל האדם (השווה למתי כב 37, מצטט את דבר' ו 5). המחשבות, המניעים והמעשים המיוחסים ללב חושפים לחלוטין את סוג האדם האינדיבידואלי. בתנ"ך ישנם כמה שימושים בולטים במונח

- א. ברא' ו 6; ח 21, "אלוהים התעצב אל ליבו", שימו לב גם להושע יא 8-9
 ב. דבר' ד 29; ו 5, "בכל לבבך ובכל נפשך"
 ג. דבר' י 16, "לב ערל" ורומ' ב 29
 ד. יחז' יח 31-32, "לב חדש"
 ה. יחז' לו 26, "לב חדש" מול "לב אבן" (יחזקאל יא 19; זכריה ז 12)

א 25 "שהמירו את אמת האלהים בשקר" ניתן להבין משפט זה בכמה אופנים.

1. האלה העצמית של בני האדם (ראה ב"תס ב 11,4)
 2. בני האדם מהללים את הנברא (ראה ישעיהו מד 20; ירמיהו יג 25; טז 19) במקום את יהוה שברא את כל הדברים (ראה רומים א 18-23)
 3. דחייתם של האמת והבשורה (ראה יוחנן יד 17; א"יוח ב 21,27).
- בהקשר זה אפשרות #2 הכי מתאימה.

□ "כבדו ועבדו" לבני האדם תמיד יהיו אלילים, כל בני האדם מבינים שיש משהו שיותר גדול ואמיתי מהם.

- "המבורך לעולמים. אמן" שאלו משתמש בברכה יהודים, דבר שמאוד מאפיין אותו (ראה רומים ט 5; ב"קר יא 31). לעתים קרובות שאלו מתפלל בזמן כתיבת מכתביו (ראה רומים ט 5; יא 36; טו 33; טז 27).
- "לעולמים" ראה נושא מיוחד

נושא מיוחד: לעולמים (ביטוי יווני) SPECIAL TOPIC: FOREVER (GREEK IDIOM)

תרגום אחד הוא "לעולם" (ראה לוקס א 33; רומים א 25; יא 36; טז; גלטים א 5; א"טמ א 17). ניתן לקרוא ספר הנושא Robert B. Girdlestone, *Synonyms of the Old Testament*, pp. 319-321 כמו כן נושא מיוחד; עולם.

תרגום נוסף ביוונית מופיע במקומות הבאים (מתי כא 19; מרקוס יא 14; לוקס א 55; יוחנן ו 58; ח 35; יב 34; יג 18; ב"קר ט 9) והמונח "לעולם ועד" (ראה אפסים ג 21). זה נראה שביוונית אין הבדל בין הניבים למילה "לעולמים". המונח "עידן" ברבים במונח הפיגורטיבי ובצורה דקדוקית מכונה ריבוי הוד", והוא מתייחס למספר "עידנים" ביהדות למשל "עידן הרשע", או "עידן הצדקה" (ראה נושא מיוחד: העידן הנוכחי והעידן שעתיד לבוא).

□ "אמן" ראה נושא מיוחד

נושא מיוחד: אמן SPECIAL TOPIC: AMEN

א. בברית הישנה

- א. המונח "אמן" משמעותו בעברית
1. "אמת" (*emeth*, BDB 49)
 2. "אמון", "אמתות" (*emun, emunah*, BDB 53)
 3. "אמונה" או "נאמנות"
 4. "לבטוח" (*dmn*, BDB 52)
- ב. האטימולוגיה שלו מסמלת עמדה יציבה של האדם. ההפך מאדם כזה הוא אדם לא יציב, מועד (ראה תהילים לה 6; נ 2; עג 18; ירמיהו כג 12) אדם מועד (תהילים עג 3). שימוש מילולי זה התפתח למונחים כמו "נאמן", "אמתות", "אמין" (ראה אל העברים ב 4).
- ג. שימושים מיוחדים (ראה נושא מיוחד: האמן, בטח, אמונה, ונאמנות בברית הישנה)
1. עמוד, ב מלכים יח 16 (א טימותיאוס ג 15)
 2. הבטחה, שמות יז 12
 3. קביעות, שמות יז 12
 4. יציבות, ישעיהו לג 6
 5. נאמן, א מלכים י 6; יז 24; כב 16; משלי
 6. איתן, ב קורינתים כ 20; ישעיהו ז 9
 7. אמין (תורה), תהילים קיט 43, 142, 151, 160
- ד. בברית הישנה ישנם שני מונחים המשמשים לאמונה פעילה.
1. בטח *_bathach* (BDB 105)

2. יראה *yra* (BDB 431) פחד, עבוד, הלל (ראה בראשית כב 12)

- ה. המונח התפתח וקיבל שימוש ליטורגי בשביל להצהיר על אמת, והצהרת אמת של האדם (ראה במדבר ה 22; דברים כז 15-26; א מלכים א 36; א קורנתים טז 36; נחמיה ה 13; ח 6; תהילים מא 13; עב 19; פט 52; קו 48; ירמיהו יא 5; כח 6).
- ו. המפתח התאולוגי למונח זה הוא לא מתקשר לנאמנותו של האדם, אלא של יהוה (שמות לד 6; דברים לב 4; תהילים קח 4; קטו 1; קיז 2; קלח 2). התקווה היחידה של העולם החוטא היא רחמיו, הבטחותיו, ונאמנותו של יהוה. מי שיודע את יהוה עליו להיות כמוהו (חבקוק ב 4). כתבי הקודש הם ההיסטוריה והתייעוד של התהליך שאלוהים עושה על מנת לשקם את צלמו בבני האדם. הישועה משחזרה ומשקמת את היכולות של שני האדם להיות במערכת יחסים אינטימית עם אלוהים. לשם כך נבראנו.

ii. בברית החדשה

- א. שימוש נפוץ במילה "אמן" בשביל לאמת הצהרות ממסוימות בברית החדשה (ראה א קורנתים יד 16; התגלות א 7; ה 14; ז 12).
- ב. המונח מתקשר לסגירת תפילה בברית החדשה (ראה רומים א 25; ט 5; יא 36; טז 27; גלטים א 5; ו 18; אפסים ג 21; פיליפים ד 20; ב תסלוניקים ג 18; א טימותיאוס א 17; ו 16; ב טימותיאוס ד 18).
- ג. ישוע הוא היחיד שמשמש במונח (מונח מוכפל ביוחן כה לדוגמה יוחן א 51; ג 3, 5, 11; וכו') כדי להדגיש הצהרות משמעותיות. (ראה לוקס ד 24; יב 37; יח 17, 29; כא 32; כג 43).
- ד. משתמש כשם תואר לישוע בהתגלות ג 14 (ראה ב קורנתים א 2, כנראה יש הקשר לתואר של יהוה מספר ישעיהו סה 16).
- ה. מושג של נאמנות או אמונה, אמינות, ובטחון מתבטא במונח היווני *pistos* או *pistis*, מתורגם לאנגלית כ "אמן", "אמונה" (ראה נושא מיוחד: האמן, בטח, אמונה, ונאמנות בברית הישנה)

רומים א 26-27 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)

²⁶משום כך הסגרים אלהים לתשוקות בזויות, עד כי אפלו נשיהם החליפו יחסים טבעיים בבלתי טבעיים.²⁷ וכן גם הגברים נטשו את היחסים הטבעיים עם הנשים ובערו בתאוה זה אל זה; גברים עשו תועבה בגברים וקבלו בגופם הם את הגמול הראוי לסטיה שלהם.

א 27,26 הומוסקסואליות היא דוגמה אחת לחיים שהם נגד רצונו הברור של אלוהים כפי שמוצג בבריאה (פרו ורבו). זה חטא ובעיה תרבותית רצינית.

1. בברית הישנה (ויקרא יח 22; כ 13; דברים כג 18)
2. בעולם היווני-רומי (ראה א"ק ר ו 9; א"ט מ א 10)
3. בימנו

הומוסקסואליות היא דוגמה אחת להשלכות החטא וההפך ממה שכתוב בבראשית א-ג. בני האדם נבראו בצלם אלוהים (ראה בראשית א 27). המצווה של אלוהים הייתה פרו ורבו (בראשית א 28; ט 1, 7). בני האדם חטאו (ראה בראשית ג) ושיבשו את תוכניתו ורצונו של אלוהים. הומוסקסואליות היא הפרה ברורה! עם זאת יש לציין שזה לא החטא היחיד שמוזכר בטקסט (ראה רומים א 29-31). כל החטאים מפרידים את בני האדם מאלוהים ומביאים עונש. כל חטא, שנא על ידי אלוהים, במיוחד חטא שמבוסס על אורח חיים.

נושא מיוחד: הומוסקסואליות SPECIAL TOPIC: HOMOSEXUALITY

יש הרבה לחץ בתרבות המודרנית לקבל את הומוסקסואליות כאורח חיים הולם. בכתובים אורח חיים כזה מתואר כהרסני אשר נוגד את רצון אלוהים.

1. זה מפר את המצווה של פרו ורבו (בראשית א)
 2. המשפט עבור חטא זה מתואר בבראשית יט (ראה ב"פט ב 6-8; יהודה 7) ובשופטים יט.
 3. החטא מאפיין עבודת אלילים (ראה ויקרא יח 22; כ 13; רומים א 18-28; יהודה א 7)
 4. החטא חושף טבע אנוכי שמבוסס על עצמאות ללא אלוהים (ראה א"ק ר ו 9-10; א"ט מ א 10).
- עם זאת, אהבתו וסליחתו של אלוהים היא גדולה יותר מכל חטא. הומוסקסואליות היא לא "חטא שאין עליו סליחה". למאמינים אין זכות לנהוג בשנאה וביהירות כלפי חטא זה, במיוחד כאשר ברור שכולנו חוטאים, וכפי שישוע ציין בדרשה על ההר (ראה מתי ה 27-28), אנחנו חוטאים גם במחשבות וגם במעשים. תפילה, דאגה, עדות, וחמלה הן דרכים מועילות יותר מאשר גינוי. דבר אלוהים ורוחו יעשו עבודה טובה אם נאפשר להם. כל

החטאים המיניים (כלומר, מין לפני נישואין, נישואים מרובים, גלוי ערוות, בְּהִמְיֹת) לא מוצאים חן בעיני אלוהים ומובילים למשפט. מיניות היא מתנה גדולה מאלוהים לשמחה, רווחה, ויציבות בני האדם. אבל לעתים קרובות דחף זה, שניתן מאלוהים הופך לאורח חיים שמבוסס על מרד, לסיפוק עצמי, תענוגות, "הכל בשבילי בכל מחיר" (ראה רומים ח 1-8; גלטים ו 7-8).

לעתים קרובות אנשים אומרים "אלוהים ברא אותי כזה". זה נכון שאנחנו עדיין לא יודעים את מקור ההומוסקסואליות (אם זה משהו גנטי או חברתי), אבל בכל מקרה, הכתובים צריכים להנחות את הבחירות שלנו; לבחירות יש השלכות. לכתובים יש עדיפות על פני רגשות או העדפות אישיות. אנחנו קהילה שמבוססת על אמונה ומודרכת בהתגלות אלוהית, ולא על זכות או חרות אישית.

מספר מילות סיכום, כמנהיג בקהילה אני יודע שיש אחוז טוב של מאמינים שמתמודדים עם נושא זה. הבעיה היא לא בכך שיש משיכה אלא במעשה. מספר סטודנטים מאמינים מכללה שלי מתמודדים עם סוגיות מיניות אחרות (הם כל כך חזקים בשלב זה של החיים). אלה שבחרים להגביל את הדחפים שלהן (כלומר, הימנעות) הם ללא ספק מועמדים לעבוד בשרות. זה נכון גם למי שנאבק בהומוסקסואליות. המעשה, ולא המחשבה, זאת ההתמודדות האמתית. מדוע יש אנשים שנמשכים לאותו מין זו תעלומה. אבל גם בתחום הזה יש לנו את הכוח לבחור (כמו בכל תחום בחיים). אנו אחראים לבחירות שלנו!

אלוהים אוהב את בני האדם והוא רוצה שהם יחיו בריאים, באושר, ובכוח כי הם נבראו בצלמו ובדמותו (בראשית א 26-27; ראה נושא מיוחד: מיניות). אותם המעשים/דברים אשר משבשים את האושר והבריאות של הקהילה יעמדו לדין לפני אלוהים. אלוהים רוצה בטובתנו! אבל אנחנו רוצים את הסיפוק המידי שלנו! כולנו זקוקים לחסד.

רומים א 28-32 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)

²⁸ וְכִיּוֹן שֶׁלֹא חָשְׁבוּ לִנְכוֹן לְהַכִּיר בְּאֱלֹהִים, הִסְגִּירוּ אֱלֹהִים לְהֵלֶךְ-רוּחַ מְגָה, לַעֲשׂוֹת אֶת הַדְּבָרִים שְׂאִינִם הַגּוֹנִים.²⁹ אֲכַן מְלֵאִים הֵם בְּכָל עוֹלָה, רָשָׁע, חֲמַדְנוּת, רָע; מְלֵאֵי קְנָאָה, רָצַח, מְרִיבָה, מְרָמָה, מְזִמָּה.³⁰ הוֹלְכֵי רְכִיל הֵם, מוֹצִיאֵי דָבָר, שׁוֹנְאֵי אֱלֹהִים, חֲצוּפִים, גָּאִים, רְבֻרְבָּנִים, חוֹרְשֵׁי רַעָה, מְמַרִים פִּי הוֹרִים,³¹ חֲסָרֵי הַבְּנָה, בְּלִתֵּי נְאֻמִּים, קְשׁוּחֵי לֵב, אֲכַזְרִים.³² הֵם יוֹדְעִים אֶת חֻקַּת אֱלֹהִים, אֲשֶׁר לִפְיָהּ עוֹשֵׂים מַעֲשִׂים כְּאֵלֶּה רְאוּיִים לְמִיתָה, אָךְ לֹא זֹאת בְּלִבָּד שֶׁהֵם עוֹשִׂים אוֹתָם, הֵם גַּם תּוֹמְכִים בְּעוֹשֵׂיהֶם.

א 28-31 זהו משפט ביונית. אשר מאפיין את המין האנושי המרדני, החוטא, העצמאי (ראה רומים יג 13; א"ק ה 11; 9; גלטים ה 19-21; אפסים ה 5; א"ט מ א 10; התגלות כא 8).

החטא האנושות היה בכך שהם בחרו בקיום ללא אלוהים. גהינם הוא התוצאה. עצמאות מובילה לטרגדיה! המין האנושי זקוק לאלוהים; הוא אבוד, לא מספק ולא ממומש בלי אלוהים. החלק הגרוע ביותר בגיהינם הנצחי הוא היעדר יחסים עם אלוהים!

א 28 "הלך רוח מגונה" למה שבני האדם קוראים חופש הוא בעצם סגידה עצמית: "הכל בשבילי"! היחס השלילי בפסוק זה שונה מ רומים א 24, 26, 28, בהקשר זה יש יחס לבראשית א-ג, הבחירה של בני האדם ללכת על פי ידע ואנוכיות הם שורש הבעיה. אלוהים איפשר לבני האדם לשאת בהשלכות של הבחירות שעשו, ההשלכות של עצמאותם.

▣ "מלאים הם בכל" צורת הבינוני שלילית ומושלמת. בני האדם בונים תכונות ואופי בהתאם לבסיס שהם בחרו בחיים. הרבנים אומרים שבכל לב אנושי יש כלב שחור (יצר הרע yetzer) וכלב לבן (יצר טוב yetzer). ואת הכלב שאנחנו בחרים להאכיל יותר גדל יותר.

א 29-31 אלה התוצאות והתסמינים לאורח חיים ללא אלוהים. חברה שמאופיינת באנשים שבחרים לדחות את אלוהים. זה אחד מהחטאים ששאל מציין (ראה א"ק ה 11; ו 9; ב"ק יב 20; גלטים ה 19-21; אפסים ד 31; ה 3-4; קולוסים ג 5-9).

נושא מיוחד: מדה רעה ומדה טובה בברית החדשה SPECIAL TOPIC: VICES AND VIRTUES IN THE NT

רשימה של מדות טובות ורעות בברית החדשה. לעתים קרובות הן משקפות רשימה רבנית ותרבותית (פְּטוֹאִיקוֹן). להלן רשימה של מאפיינים מנוגדים בברית החדשה:

	מידה רעה	מידה טובה
1. שאול	רומים א 28-32	---
	רומים יג 13	רומים יב 9-21
	א"ק ה 9-11	---
	א"ק ו 10	א"ק ו 6-9

ב"קר ו 10-4	ב"קר יב 20	
גלטים ה 23-22	גלטים ה 21-19	
---	אפסים ד 32-25	
---	אפסים ה 5-3	
פיליפים ד 9-8	---	
קולוסים ג 14-12	קולוסים ג 8-5	
---	א"טמ א 10-9	
---	א"טמ ו 5-4	
ב"טמ ב 22, 24	ב"טמ ב 22-23	
טיטוס א 9-8; ג 2-1	טיטוס א 7, ג 3	
יעקב ג 18-19	יעקב ג 16-15	2. יעקב
א"פט ד 11-7	א"פט ד 3	3. פטרוס
ב"פט א 8-5	ב"פט א 9	
---	התגלות כא 8; כב 15	4. יוחנן

א 30 "רברבנים" ראה תרגום למילה *hyperēphanous* (סעיף C, 3).

נושא מיוחד: השימוש של שאול במילה מורכבת *HUPER* SPECIAL TOPIC: PAUL'S USE OF HUPER COMPOUNDS

שאול אהב ליצור מילים חדשות ממילת היחס *hyper*, פירוש המילה הוא "מעל" או "עליון". ביחד עם יחסת הקנן הפירוש הוא "בשם". משמעות נוספות היא "בערך" או "בהקשר", כמו *peri* (ראה ב"קר ח 23; ב"טס ב 18). כאשר השימוש הוא בהקשר יחסת המשא הישיר הפירוש הוא "מעל", או "מעבר" (ראה A. T. Robertson, *A Grammar of the Greek New Testament in the Light of Historical Research*, pp. 625-633). כאשר שאול רצה להדגיש מושג מסוים הוא השתמש במילת יחס זו. להלן רשימה של מקומות שבהם שאול השתמש בשילוב זה.

- א. מילה יחידאית (מופיעה רק פעם אחת בברית החדשה)
1. *Huperakmos*, מישהו בעל ניסיון בחיים, א"קר ז 36
 2. *Huperauxanō*, להגדיל במידה ניכרת, ב"טמ א 3
 3. *Huperbainō*, לחרוג או לעבור, א"טס ד 6
 4. *Huperkeina*, מעבר, ב"קר י 16
 5. *Huperekteina*, הרחבה, ב"קר י 14
 6. *Huperentugchanō*, להתערב, רומים ח 26
 7. *Hupermikaō*, להיות מנצח, רומים ח 37
 8. *Huperpleonazō*, מלאות יתר, א"טמ א 14
 9. *Huperupsoō*, לרומם, פיליפים ב 9
 10. *Huperphroneō*, בעל מחשבות נעלות, רומים יב 3
- ב. מילים אשר מופיעות רק בכתביו של שאול
1. *Huperairomai*, לרומם את עצמו, ב"קר יב 7; ב"טס ב 4
 2. *Huperballontōs*, מעל ומעבר, בצורה יוצאת דופן, ב"קר יא 23; (תואר הפועל, אבל הפועל מופיע בב"קר ג 10; ט 14; אפסים א 19; ב 7; ג 19)
 3. *Huperbolē*, שריון יוצא דופן, רומים ז 13; א"קר יב 31; ב"קר א 8; ד 17, 7; יב 7; גלטים א 13
 4. *Huperekperissou*, מעבר לכל מידה, אפסים ג 20; א"טס ג 10; ה 13
 5. *Huperlian*, בדרגה גבוהה או עליונות, ב"קר יא 5; יב 11
 6. *Huperochē*, הבלטה, מצוינות, א"קר ב 1; א"טמ ב 2
 7. *Huperperisseuō*, שפע רב, רומים ה 20 (להתמלא, ב"קר ז 4)
- ג. מילים אשר שאול השתמש ולעתים רחוקות גם סופרים אחרים בברית הישנה
1. *Huperanō*, הרחק מעל, אפסים א 21; ד 10; עברים ט 5
 2. *Huperechō*, מצוינות, עליונות, רומים יג 1; פיליפים ב 3; ג 8; ד 7; א"פט ב 13
 3. *Huperēphanos*, לשער או לנהוג ביהירות, רומים א 30; ב"טמ ג 2 ולוקס א 51; יעקב ד 6; א"פט ה 5

שאול הי אדם בעל תשוקה גדולה; הוא היה מביע את עצמו בטוב ורע, כאשר הכל היה טוב, זה היה טוב טוב מאוד, וכאשר היה רע, זה היה רע מאוד. מילת יחס זו אפשרה לו להביע את רגשותיו לגבי חטא, אגו, המשיח והבשורה.

א 32 "עושי מעשים כאלה ראויים למיתה". משפט זה משקף את תורת משה. הסיכום כתוב ברומים ו' 16, 21, 23; ח 13,6. המוות הוא ההפך מרצונו של אלוהים (ראה יחזקאל יח 32; א"ט מ ב 4; ב"פ ט ג 9).

□ "הם גם תומכים בעושיהם" אומללות תמיד מחפשת חברה. העולם החוטא מלא בתירוצים, "כולם עושים את זה". לכל תרבות יש חטאים ספציפיים!

שאלות לדין

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתם אחראים לפרש בעצמכם את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתם, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתם לא צריכים להשאיר את זה לפרשן.

שאלות לדין אלו ניתנו כדי לעזור לכם לחשוב היטב על הנושאים הגדולים בחלק זה של הספר. הן נועדו להיות מעוררות חשיבה ולא סופיות.

1. מדוע שאל כתב מכתב לקהילה הרומית?
2. מדוע לרומים הייתה חשיבות תאולוגית של המשיחיות?
3. תמצת את רומים א 18-ג 20 במילים שלך.
4. האם מי שמעולם לא שמע את הבשורה ידחה בגלל שלא האמין במשיח?
5. מה ההבדל בין "התגלות טבעית" ו-"התגלות מיוחדת"?
6. תאר את חיי האדם ללא אלוהים.
7. האם פסוקים 24-27 עוסקים בנושא ההומוסקסואליות?

רומים ב

חלוקה של קטעים לפי תרגומים מודרניים

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
משפט הצדק של אלוהים	משפט הצדק של אלוהים	היהודים תחת המשפט	משפט אלוהים	היהודים אינם פוטרם מתגמול
ב 16-1	ב 16-1	ב 11-1	ב 16-1	ב 11-1
היהודים והתורה	היהודים אשמים כמו הגויים	הבסיס למשפט	היהודים והמשפט	התורה לא תציל אותם
		ב 16-12		ב 16-12
ב 17 ג 8	ב 24-17	ב 24-17	ב 24-17	ב 24-17
	מה התועלת של המילה			המילה לא תציל אותם
	ב 29-25	ב 29-25	ב 29-25	ב 29-25

מחזור קריאה שלישי

מעקב אחר כוונתו המקורית של המחבר ברמת הפסקה

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתם אחראים לפרש בעצמכם את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתם, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתם לא צריכים להשאיר את זה לפרשן.

קראו את הפרק ברציפות. זהו את הנושאים. השוו את חלוקת הנושאים שלכם עם חמשת התרגומים המודרניים. אין השראה בחלוקה לפסקאות, אבל זהו המפתח לעקוב אחר כוונתו המקורית של המחבר, שזה הלב של הפרשנות. לכל פסקה של נושא אחד ויחיד.

1. פסקה ראשונה
2. פסקה שנייה
3. פסקה שלישית
4. וכו'

תובנות בהקשר לרומים ב 1:20-3

- א. רומים ב-ג משלימים את היחידה הספרותית שהתחיל ברומים א 18. פרק זה עוסק ב:
1. אובדן האנושות
 2. המשפט אלוהים על חטא
 3. הצורך של בני האדם לצדקת אלוהים דרך המשיח באמצעות אמונה וחזרה בתשובה.

- ב. ברומים ב ישנתם שבעה עקרונות של משפט אלוהים
1. פסוק 2, על פי האמת
 2. פסוק 5, אשמה
 3. פסוק 6 ו-7, על פי המעשים
 4. פסוק 11, חוסר כבוד
 5. פסוק 13, אורח חיים
 6. פסוק 16, תעלומות לב האדם
 7. פסוקים 17-29, אין קבוצה מיוחדת של אנשים

ג. היו הרבה דיונים בקרב הפרשנים סביב השאלה למי מכוונים הפסוקים ברומים ב 1-17. זה ברור שפסוקים ב 12-29 מדברים על היהודים. פסוקים 1-17 מדברים גם אל הגוים (נורמות חברתיות) וגם אל היהודים (תורת משה)

ד. ברומים א 18-21, שאול טוען כי בני האדם יכולים להכיר את אלוהים דרך הבריאה. ברומים ב 14-15, שאול טוען שלבני האדם תורה פנימית ומצפון שניתן על ידי אלוהים. שני העדים הבריאה והמצפון, הם הבסיס למשפט אלוהים, שחל גם על אלה שלא נחשפו לברית החדשה או למסר של הבשורה. בני האדם אחראים משום שהם התעלמו מהאור הפנימי שניתן להם מאלוהים.

לימוד מילים וביטויים

רומים ב 1-11 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)

¹ על כן אתה, בן-אדם החורץ משפט, אין לך במה להצטדק, ותהיה מי שתהיה, כי בשפטך את הזולת אתה מרשיע את עצמך, שכן אתה החורץ משפט עושה אותם דברים. (שמואל ב', יב' ה'-ז')² אנחנו יודעים שאֱלֹהִים שופט על-פי האמת את העושים דברים כאלה.³ ואתה, בן-אדם, החורץ משפט על העושים דברים כאלה ובעצמך עושה אותם, החושב אתה כי תמלט ממשפט אֱלֹהִים?⁴ או שמא אתה מזלזל בשפע טובו וארך רוחו וסבלנותו, ואינך מבין כי טובו זה של אֱלֹהִים מדריך אותך לתשובה? (שמות לד' ו'-ז')⁵ בעקשנותך ובסרוב לבבך לחזר בתשובה אתה צובר לך זעם ליום זעם, ביום שיתגלה משפט-הצדק של אֱלֹהִים,⁶ אשר ישלם לכל איש כמעשיו: (תהילים סב' יג')⁷ עולם לאנשים המתמידים לעשות את הטוב ומבקשים את התפארת והכבוד והאלמות,⁸ אך חמה זעם לסוררים אשר אינם נשמעים לאמת אלא לעולה;⁹ צרה ומצוקה על נפש כל אדם העושה רע, על היהודי בראשונה וגם על הלא-יהודי;¹⁰ אך תפארת וכבוד ושְׁלוֹם לכל העושה את הטוב, ליהודי בראשונה וגם למי שאינו יהודי;¹¹ כי אין משוא פנים עם האֱלֹהִים

ב 1

NASB	"אין תרוץ, לכל אחד ששופט את הזולת"
NKJV	"אין מחילה לאדם ששופט את הזולת"
NRSV	"אין לך תירוץ, תהיה מי שתהיה, בשפטך את הזולת"
TEV	"אין לך תירוץ בכלל, תהיה מי שתהיה. כי אתה שופט אחרים"
NJB	"לא משנה מי אתה, אם אתה שופט אין לך שום תרוץ"

פשוטו כמשמעו "אין הגנה משפטית" (ראה רומים א 20). המשפט נכתב קודם ביוונית בשביל להגדיל את המשמעות. זה נראה שפסוקים 1-16 מתייחסים גם ליהודים (צדקה עצמית) וגם ליוונים (מורליסטים). בכך שהם שופטים אחרים הם שופטים את עצמם.

אותו משפט מופיע ברומים א 20, מילת היחס שם היא "הם", ובפסוק זה "אתה". ברור ששאול פונה לקבוצות שונות של מרד/חטא. הוא עצמו היה בעבר חבר באחת הקבוצות! יש שתי בעיות

1. לדחות ולסטות מידיעת אלוהים
 2. להפוך את ידיעת אלוהים למערכת של כללים שמבוססת על משפט וצדקה עצמית.
- שימו לב שמילת היחס "הם" מפרק א הפכה ל- "אתה" ברומים ב 1-8. זה אוניברסלי גם יהודים וגם יוונים "נפש כל אדם" ברומים ב 9-11. אם כי ישנן קבוצות שונות (שתיים או שלוש) בסוף זה לא משנה כי כולם יעמדו למשפט (ראה רומים ג 23).

ב 2 "אנחנו יודעים" כינוי זה כנראה מתייחס ליהודים משיחיים, אף שהוא יכול להתייחס לכל המשיחיים. ברומים ב 4-2, שאול חוזר לטכניקה של תבנית שאלה ותשובה, שמה ביקורת חריפה (ראה רומים ב 1-11, 17-29). אותה תבנית שימשה גם את חבקוק, מלאכי, ואת הרבנים, כמו כן את הפילוסופים היוונים (כגון סוקרטס והסטואיקה). הביטוי "אנחנו יודעים" מופיע מספר פעמים ברומים (ראה רומים ב 2; ג 19; ז 14; ח 22, 28). שאול משער שמקבלי המכתב בעלי ידע מסוים, בשונה מעובדי אלילים ברומים א.

☐ **"אלוהים שופט"** הכתובים מאוד ברורים בנושא זה. כל בני האדם יתנו דין וחשבון לאלוהים (ראה רומים ב 5-9; מתי כה 31-46; התגלות כ 11-15). אפילו המאמינים יעמדו לפני ישוע (ראה רומים יד 10-12; ב"ק ה 10).

ב 3 על פי הצורה הדקדוקית של שאלתו הרטורית של שאול אנחנו מצפים לתושבה "לא".

□ "החושב אתה" פועל ביוונית *logizomai*. שאל משתמש בו לעתים קרובות (רומים ב 26,3; ג 28; ד 24,23,22,11,10,9,8,6,5,4,3; ו 11; ח 36,18; ט 8; יד 14; גלטים ג 6; עשר פעמים בראשונה והשנייה אל הקורינתים, ופעמים בפיליפיים). ראה הערות ברומים ד 3; ח 18.

□ "בן האדם" אותו ניב כמו ברומים ב 1. ברומים ט 20 הניב מתייחס ליהודים.

ב 4 זו גם שאלה ביוונית

NASB, NKJV, NRSV	"חושב בקלילות"
TEV, REB	"מזלזל"
NJB	"מתעלם"
NIV	"מראה זלזול"
NET	"בז ל"

כאשר משווים תרגומים שונים באנגלית, הפועל מקבל תחושה סמנטית. מונח שמגדיר קיצון של דחייה מכוונת. ניתן לראות את אותו השימוש במקומות הבאים:

1. מילותיו של ישוע, מתי ו 24; יח 10
2. שאל, א"ק יא 22; א"ט מ ד 12; ו 2
3. עברים, יב 2
4. פטרוס, ב"פט ב 10
5. שם העצם במעשי שליחים יג 41

□ "בְּשֹׁפֵע טוֹבו וְאָרְךָ רוּחוֹ וְסִבְלָנוּתוֹ" לעתים קרובות בני האדם לא מבינים את טובו וסבלנותו של אלוהים ומנצלים זאת לרעה כאשר בוחרים לחטוא במקום לחזור בתשובה (ראה ב"פט ג 9).
שאל משתמש במילה "שפע" בשביל לתאר את אלוהים (ראה רומים ט 23; יא 33; קולוסים א 27; אפסים א 18,7; ב 4,7; ג 8,16; פיליפיים ד 19).
שם העצם "סבלנות" מופיע רק פעמיים בברית החדשה, בשתי הפעמים על ידי שאל ביחידה ספרותית זו (א 18-ג 31), בפסוק זה וברומים ג 26. פעמיים התייחסות לסבלנותו של אלוהים כלפי חוטאים.

□ "מדריך אותך לתשובה" חזרה בתשובה היא חיונית ליחסים של ברית עם אלוהים (ראה מתי ג 2; ד 17; מרקוס א 15; ו 12; לוקס יג 5,3; מעשי שליחים ב 38; ג 19,16; כ 21). בעברית משמעות המונח היא לשנות את המעשים, ואילו ביוונית פירושו שינוי נפשי. חזרה בתשובה היא מעבר מריכוז עצמי לחיים שמבוססים על הכוונה של אלוהים. זה דורש שינוי סדר העדיפויות. בעצם זו גישה חדשה, השקפת עולם חדשה, אדון חדש. חזרה בתשובה היא רצונו של אלוהים עבור כל אדם חוטא שנברא בצלמו (ראה יחזקאל יח 32,23,21; ב"פט ג 9).

הפסוקים בברית החדשה שמשקפים בצורה טובה מונחים ביוונית לחזרה בתשובה כתובים בב"ק ז 8-11.
1. *lupeō*, "צער" או "אבל" ברומים ב 8 (פעמים), 9 (פעמים), 10 (פעמים), 11
2. *metamelomai*, "חרטה" או "זהירות", ברומים ב 8 (פעמים), 9
3. *metanoia*, "חזרה בתשובה" או "מחשבה", רומים ב 10,9
הניגוד הוא חזרה בתשובה שגויה (*metamelomai*) (ראה יהודה, מתי כז 3, ועשוי, עברים יב 16-17) לעומת חזרה בתשובה אמיתית (*metanoēō*).

חזרה בתשובה אמיתית תיאולוגית קשורה ל:

1. הלימוד של ישוע בנושא התנאים של הברית החדשה (ראה מתי ד 17; מרקוס א 15; לוקס יג 5,3)
 2. הדרשות האפוסטוליות במעשי השליחים (*kerygma*, ראה מעשי שליחים ג 19,16; כ 21)
 3. מתנה מאלוהים (ראה מעשי שליחים ה 31; יא 18; ב"ט מ ב 25)
 4. קצר ראות (ראה ב"פט ג 9)
- חזרה בתשובה אינה אופציונלית!

נושא מיוחד: חזרה בתשובה (הברית הישנה)
SPECIAL TOPIC: REPENTANCE (OT)

מונח זה מאוד חשוב וקשה להגדרה. לרובנו יש הגדרה שמקורה בקבוצת השייכות שלנו. עם זאת, יש מספר הגדרות בעברית וביוונית. יש לזכור כי סופרי הברית החדשה (פרט ללוקס) היו הוגים עבריים שהשתמשו ביוונית קוינה, כך שנקודת ההתחלה היא המונחים בעברית, בעיקר שניים

1. *nacham* נחם, (KB 688, 636 BDB)

2. *shub* שוב (KB 1427, 96 BDB)

המילה הראשונה, *nacham*, במקור פרושה "לשאוף נשימה עמוקה", למילה מספר מובנים.

א. "מנחה" או "נחמה" (למשל, בראשית ה 29; כד 67; כז 42; לז 35; לח 12; נ 21; המילה מופיעה בשמות של אנשים, ראה ב"מל טו 14; א דברי הימים ד 19; נחמיה א 1; ז 7; נחום א 1)

ב. "צער" (למשל, בראשית ו 7,6)

ג. "שינוי מחשבה" (למשל, שמות יג 17; לב 12,14; במדבר כג 19; איוב מב 5-6)

ד. "חמלה" (למשל, דברים לב 36)

שימו לב שהמונחים קשורים לרגש עמוק! המפתח הוא: רגשות עמוקים המובילים לפעולה. שינוי זה לאנשים אחרים, אך גם לאלוהים. שינוי הגישה והמעשים כלפי אלוהים הם אלה שנותנים משמעות תיאולוגית למונח זה. יש לאמן תכונה זו. אלוהים אומר "לחזור בתשובה" (ראה בראשית ו 7,6; שמות לב 14; שופטים ב 18; א"ש טו 11,35; תהילים קו 45), אבל הוא אומרת זאת לא מתוך צער כלפי חטא, אלא בשביל לגלות את חמלתו וחסדו (ראה במדבר כג 19; א"ש טו 29; תהילים קי 4; ירמיהו ד 27-28; יחזקאל כד 14). אנחנו יכולים לקבל סליחה על המרד והחטא שלנו אם אנחנו פונים לאלוהים. כיוון חדשה בחיים.

המונח השני, *shub*, פירושו "לפנות" (לשוב מ, לשוב חזרה, לשוב אל). הפועל *shub* (BDB 996, KB 1427) פירושו "לשוב" או "לחזור". למונח מספר מובנים:

1. להתרחק מאלוהים, ויקרא יד 43; הושע כב 16,18,23,29; שופטים ב 19; ח 33; א"ש טו 11; א"מל ט 6; ירמיהו ג 19; ח 4

2. לשוב לאלוהים, א"מל ח 33,48; ב"דברי ימים ז 14; טו 4; ל 9; תהילים נא 13; קטז; ישעיהו ו 10; י 22,21; לא 6; ירמיהו ג 7,12,14,22; ד 1; ה 3; הושע ג 5; ה 4; ו 1; ז 10,16; יא 5; יד 2,1; עמוס ד 8,6-יא (שימו לב בעיקר בירמיהו ז ועמוס ד)

3. בתחילה יהיה אומר לישיעהו כי יהודה לא יכול לחזור בתשובה (ראה ישעיהו ו 10), אבל בכל זאת הוא קורא להם לשוב אליו.

חזרה בתשובה היא לא רגש אלא יותר גישה כלפי לאלוהים. שינוי המיקוד מאנכי לאלוהים. זה לא אומר שנוכל להפסיק לחטוא לגמרי אבל זה אומר שהגישה שלנו כלפי חטא משתנה, אנחנו מפסיקים לחיות במרד מכוון! שיקום של החטא שנכנס בבראשית ג. צלמנו של אלוהים למרות שנפגע כאשר אנחנו חוזרים בתשובה הוא משתקם בנו (בראשית א 26-27)! יש הזדמנות למערכת יחסים בין העולם החוטא לאלוהים.

חזרה בתשובה בברית הישנה פירושה "שינוי מעשה/פעולה", ואילו חזרה בתשובה בברית החדשה "שינוי תודעה/שכל" (ראה נושא מיוחד: חזרה בתשובה בברית החדשה). שני המרכיבים דרושים בשביל חזרה בתשובה מקראית. כמו כן יש להבין כי חזרה בתשובה היא מעשה ראשוני וגם תהליך מתמשך בחיי המאמין. הצעד הראשון מתואר במרקוס א 15; מעשי שליחים ג 16,19; כ 21, והתהליך המתמשך מתואר בא"יוח א 9; התגלות ב, ג. חזרה בתשובה אינה אופציונלית (ראה לוקס יג 3,5)!

אם זה נכון ששתי דרישות הברית הן "חזרה בתשובה" ו-"אמונה" (למשל, מתי ג 2; ד 17; מרקוס א 15,4

ב 17; לוקס ג 8; ה 32; יג 5,3; טו 7; יז 3), אז המילה *nacham* מתייחס לרגשות האינטנסיביים של הכרת החטא ועזיבתו, בעוד שהמילה *shub*, מתייחס לעזיבת החטא והפנייה לאלוהים (דוגמה אחת לשתי הפעולות הללו נמצאת בעמוס ד 6-11, "לא שבתם אלי" [חמש פעמים] ובעמוס ה 4,6,14 "דרשוני").

דוגמה אחת לכוחה של חזרה בתשובה היא בחייו של דוד כאשר חטא עם בת שבע (ראה ב"שם יב; תהילים

לב 51). היו השלכות שהשפיעו על חיו, משפחתו, ועמו של דוד אך למרות הכל מערכת היחסים של דוד עם אלוהים שוקמה! אפילו מנשה יכל לחזור בתשובה ולקבל סליחה (ראה ב"דברי ימים לג 12-13).

שני המונחים מופיעים במקביל בתהילים צ 13. קודם צריכה להיות הכרה בחטא אחרי זה צריך לקחת החלטה

אישית ולעזוב אותו, ואז צריך לרצות לחפש את אלוהים וצדקתו (ראה ישעיהו א 16-20). לחזרה בתשובה יש היבט קוגניטיבי, אישי ומוסרי. שלושתם נדרשים בשביל לפתוח ולתחזק את המערכת יחסים עם אלוהים. הרגש העמוק של חרטה הופך לעמידה באלוהים!

ה 5-9 הפסוקים הללו מתארים (1) את העקשנות של בני האדם (2) זעתם אלוהים ומשפטו.

ה 5 "עקשנותך" שם עצם זה נמצא רק בפסוק זה בכל הברית החדשה. ישראל מתאורת באותה הדרך בשמות לב 9; לג 5,3; לד 9; דברים ט 27,13,6 (שימו לב לעברים ג 15,8; ד 7).

▣ "לב" ראה נושא מיוחד ברומים א 24.

▣ "יום זעם" בברית הישנה יום זה נקרא "יום אדוני" (ראה יואל, עמוס). מונח שקשור ליום הדין, או יום התחייה עבור המאמינים. בני האדם יתנו דין וחשבון לאלוהים (ראה מתי כה 31-46; התגלות כ 11-15). שימו לב שהחוטאים עצמם ("אתה" ו-"עצמכם") צוברים זעם. בעצם בשלב מסוים אלוהים יתן לאותו זעם לפרוץ. זעם, כמו כל המילים שאנחנו משתמשים לתאר את אלוהים הן באופן אנלוגי (אֲנִתְרוּפּוֹמֹרְפִי, ראה נושא מיוחד ברומים א 18) מתייחסות לאלוהים! אלוהים הוא נצחי, קדוש והוא רוח: בני האדם הם זמניים, וחוטאים. אלוהים לא כועס בצורה רגשית. הכתובים מתארים את אלוהים כסבלני כלפי חוטאים ורוצה בחזרתם, אך גם בעל עמדה ברורה כלפי המרד של בני האדם. אלוהים לוקח את החטא באופן אישי ואנחנו אחראים באופן אישי לחטא שלנו. מחשבה אחרונה בנושא זעם אלוהים. בכתובים הזעם מתגלה גם בהווה (רומים א 28,26,24) וגם באחרית הימים (אֶפְסֹטוֹלוֹגִי, ראה רומים ב 5-8). נביאי הברית הישנה הזהירו את עם ישראל על יום הדין ודרשו חזרה בתשובה בשביל שיקבלו ברכה ולא משפט (ראה דברים כז-כח). לעתים נביאי הברית הישנה השתמשו במשבר שהיה בהווה בשביל לתאר את אחרית הימים.

ב 6 ציטוט מתהילים סב 12 (ראה מתי טז 27). זהו עיקרון אוניברסאלי (ראה הערה ברומים ב 1, פסקה שנייה), בני האדם אחראים למעשיהם והם יתנו דין וחשבון לאלוהים (ראה איוב לד 11; משלי כד 12; קהלת יב 14; ירמיהו יז 10; לב 19; מתי 27; כה 31-46; רומים ב 6; יד 12; א"קר ג 8; גלטים ו 7-10; ב"טמ ד 14; א"פט א 17; התגלות ב 23; כ 12; כב 12). אפילו מאמינים יתנו דין וחשבון על חיייהם ושרותם לשירותם למשיח (ראה ב"קר ה 10). המאמינים לא נושעים בגלל המעשים אבל הפרי של ישועה הוא מורכב ממעשים (ראה אפסים ב 8-10 [במיוחד ב 14-26]; יעקב ו-א"יוח). עדות לישועה אמיתית היא חיים של אהבה, שרות וחוסר אנוכיות.

ב 7 "לאנשים" יש ניגוד בין האנשים המתוארים ברומים ב 7 לבין האנשים ברומים ב 8.

NASB	"לאלה המתמידים לעשות טוב ומחפשים את הכבוד והתפארת והאלמות; חיי עולם"
NKJV	"חיי עולם לאנשים שבסבלנות ממשיכים לעשות טוב ומבקשים תפארת וכבוד והאלמות"
NRSV	"לאלה שבסבלנות עושים את הטוב ומחפשים תפארת כבוד והאלמות, הוא יתן חיי עולם"
TEV	"לאנשים שממשיכים לעשות את הטוב, ומבקשים תפארת, כבוד והאלמות; להם אלוהים יתן חיי עולם"
NJB	"למי שחיפש מוניטין וכבוד והאלמות על ידי עשיית מעשים טובים יקבל חיי עולם"

הפסוק מתייחס לאנשים כמו קורנליוס (ראה מעשי שליחים י 34-35). קטע זה אולי נשמע כמו מעשים שמובילים לצדקה (להשיג צדקה באמצעות מאמץ אנושי), אך זה נוגד את הנושא המרכזי של ספר הרומים. חשוב לזכור שרומים ה 1-16 ורומים ב 1-11 הם לא פסקה. הנקודה התיאולוגית היא שאלוהים לא יכול לכבד את בני האדם (פסוק 11) בגלל שכולם חטאו (רומים ב 12). אם בני האדם היו חיים בהתאם להתגלות שקבלו (התגלות מתוך אמונה לגויים והתגלות מתוך התורה ליהודים, ראה רומים י 5) אז הם היו שלמים מול אלוהים. עם זאת, הסיכום של רומים ג 9,18-23 מסביר לנו שאף אחד לא יכול לעמוד מול אלוהים! אורח חיים חדש אצל המאמין הוא עדות לאמונתו ועדות לכך שהוא חיי בהדרכת רוח אלוהים (ראה פסוקים 10,13; מתי ז; אפסים ב 8-10; יעקב ב 14-26; א"יוח). ראה נושא מיוחד: התמדה ברומים ח 25.

▣ "חיי עולם" מונח אופייני לכתביו של יוחנן ומופיע גם בבשורות. נראה ששאלו לקח את המונח מדניאל יב 2 (ראה טיטוס א 2; ג 7), שם הוא מציין את העידן החדש, חיים של התחברות עם אלוהים, חיי התחייה. שאלו גם משתמש במונח בגלטים ו 8. זה מונח נפוץ בחלק הדוקטריני של אל הרומים (ראה ב 7; ה 21; ו 22,23). הוא מופיע גם מספר איגרות אחרות (ראה א"טמ א 16; טיטוס א 2; ג 7).

NASB	ב 8
NKJV, NRSV	"אלה בעלי שאיפות אנוכיות"
TEV	"אלה המחפשים טובת עצמם"
NJB	"אנשים אחרים הם אנוכיים"
	אלה שליבם בקנאה"

במקור פירוש המונח "עבודה שכירה" (ראה *Tobit* ב 11).

בספר Louw and Nida, *Greek-English Lexicon*, vol. Two-ישנם שני שימושים למונח

1. "שאיפה אנוכית", בהקשר לרומים ב 8 הכוונה ל "רצון להיות יותר טוב מאחרים", שמתאים בהקשר זה.

2. "איבה", בהקשר לפיליפים א 17 הכוונה ל "יריבות" (ראה ב"ק"ר יב 20; גלטים ה 20; פיליפים ב 3; יעקב ג 14, 16)

□ **"אינם נשמעים לאמת"** המונח "אמת" (*alētheia*) פירושו אמינות ואמינות. בהקשר זה, יש מיקוד מוסרי ולא אינטלקטואלי, ראה נושא מיוחד: אמת בכתביו של שאול ברומים א 18.

ב 9 "על נפש כל אדם" שאול משתמש במונח יוני *pas*, פירושו "כל" או "כולם" לעתים קרובות המונח מופיע בתחילת הפרק בשביל להדגיש את ההשלכות האוניברסליות של השתי הבשורות, "הבשורות הרעות" (חטא בני האדם ומשפט אלוהים) ו- "הבשורות הטובות" (אלוהים נתן ישועה וסליחת חטאים במשיח לכל מי שבחר להאמין ולחזור בתשובה). ההקשר מרמז על כך שיהיה משפט אוניברסלי והשלכותיו.

אמת זו דורשת שתהיה תחיית המתים, גם של צדיקים וגם של רשעים (ראה דניאל יב 2; יוחנן ה 28-29; מעשי שליחים כד 15).

אם פסוקים 6-11 הם אנטומיה, אז רומים ב 8-9 הם פסוקי המפתח שמציינים על משפט.

ב 9-10 "היהודי בראשונה" משפט זה חוזר על עצמו לצורך הדגשה. היהודים היו הראשונים שקיבלו התגלות מאלוהים (ראה רומים א 16; מתי י 6; טו 24; יוחנן ד 22; מעשי שליחים ג 26; יג 46), אך גם יהיו הראשונים לעמוד לדין (ראה רומים ט-יא) בגלל שהייתה להם את ההתגלות מאלוהים (ראה רומים ט 4-5).

ב 11

NASB, NKJV

"כי אין משוא פנים עם האלהים"

NRSV

"כי אלוהים אינו משוא פנים"

TEV

"כי אלוהים שופט את כולם באותה המידה"

NJB

"אין משוא פנים עם אלוהים"

פשוטו כמשמעו "ישא פנים", זוהי מטאפורה מהברית הישנה (ראה ויקרא יט 15; דברים י 17; ב"דברי ימים יט 7; מעשי שליחים י 34; גלטים ב 6; אפסים ו 9; קולוסים ג 25; א"פ ט 17). אם השופט היה רואה למי הוא נותן את פסק הדין אז יש מקום למתח/השפעה. לכן, השופט לא היה מרים את פניו כלפי מי שעומד לפניו.

נושא מיוחד: גזענות RACISM SPECIAL TOPIC

א. הקדמה

א. גישה זו של עליונות היא ביטוי אוניברסלי של העולם החוטא בתוך הקהילה. זהו האגו של האנושות, התומך בעצמו על חשבונם של אחרים. גזענות היא, במובנים רבים, תופעה מודרנית, בעוד הלאומיות (או שבטיות) היא ביטוי עתיק יותר.

ב. הלאומיות התחילה בבבל (בראשית יא) ובמקור קשורה לשלושת בניו של נח שמהם התפתחו הגזעים כביכול (בראשית י'). עם זאת, מהכתובים אנחנו לומדים בבירור כי האנושות היא ממקור אחד (ראה הראשית א-ג; מעשי השליחים יז 24-26).

ג. גזענות היא אחת מדעות קדומות. יש עוד

1. יהירות חינוכית
2. יהירות חברתית-כלכלית
3. לגליזם דתי של צדקה עצמית
4. קשרים פוליטיים דוגמטיים

II. חומר מקראי

א. ברית ישנה

1. בראשית א 27 – המין האנושי, זכר ונקבה, נבראו בדמותו וצלמו של אלוהים, מה שהופך אותם לייחודיים. זה גם מדגיש את הערך והכבוד האישי שלהם (ראה יוחנן ג 16).
2. בראשית א 11-25 – בפסוקים אלה כתוב, "...למינהו" עשר פעמים. דבר כתוב על מנת לתמוך הבדלה גזענית. עם זאת, ההקשר הוא ברור, ההתייחסות לבעלי חיים וצמחים ולא לאנושות.
3. בראשית ט 18-27 – מקום זה שימש כדי לתמוך דומיננטיות גזעית. יש לזכור שאלוהים לא קילל את כנען. נח, סבו, קילל אותו (בגלל חטא אביו, חם) לאחר שהתערער מקהות חושים. אין תיעוד

- בכתובים שאלוהים אישר את השבועה/קללה. גם אם הוא עשה, זה לא משפיע על גזע השחור. נענן היה אביהם של תושבי ארץ-ישראל, ואמנות הקיר המצרית מראה שהם לא היו שחורים.
4. מדבר יב 1 – משה מתחתן עם אישה שחורה
 5. יהושע ט 23 - זה שימש כדי להוכיח שגזע אחד ישרת אחר. עם זאת, בהקשר זה, הגיבונים הם אותו הגזע עם היהודים.
 6. עזרא ט-י וגם נחמיה יג – לעיתים קרובות משתמשים בפרקים אלה במובן גזעני, אבל אם אנחנו מסתכלים על ההקשר אנחנו מבינים שהנישואין נידונו לא בגלל הגזע (כולם היו מאותו הבן של נח, בראשית י'), אלא מסיבות דתיות.

ב. ברית החדשה

1. הבשורות
 - א. ישוע דיבר על השנאה בין היהודים לשומרונים במספר מקרים, דבר המעיד על כך שהשנאה הגזעית אינה הולמת.

- (1) המשל של השומרוני הטוב (לוקס י 25-37)
- (2) האישה ליד הבאר (יוחנ ד)
- (3) המצורע אסיר תודה (לוקס יז 11-19)

ב. הבשורה היא לכל האנושות

- (1) יוחנ ג 16
- (2) לוקס כד 46-47
- (3) עברים ב 9
- (4) התגלות יד 6

ג. הממלכה תכלול את כל האנושות

- (1) לוקס יג 29
- (2) התגלות ה

2. מעשי השליחים

- א. מעשי השליחים פרק י הוא קטע על אהבתו האוניברסלית של אלוהים ועל המסר האוניברסלי של הבשורה.
- ב. כיפא הותקף בעקבות מעשיו במעשי השליחים יא והבעיה נפתרה רק לאחר שהמועצה בירושלים נתנה מענה ופתרון במעשי שליחים טו. המתח בין יהודים מהמאה הראשונה לגויים היה אינטנסיבי מאוד.

3. שאול

- א. אין מחסומים במשיח
 - (1) גלטים ג 26-28
 - (2) אפסים ב 11-22
 - (3) קולוסים ג 11
- ב. אלוהים שופט בלי משוא פנים
 - (1) רומים ב 11
 - (2) אפסים ו 9

4. פטרוס ויעקב

- א. אלוהים שופט בלי משוא פנים
- ב. אלוהים לא מגלה העדפה, וכך גם המאמינים צריכים לחיות, יעקב ב 1

5. יוחנן

- א. בראשונה ליוחנן ד 20 ניתן למצוא את אחת ההצהרות החזקות ביותר על האחריות של המאמינים.

III. סיכום

- א. הגזענות, או לצורך העניין, דעות קדומות מכל סוג שהוא, אינה הולמת לחלוטין את ילדי האלוהים. הנה ציטוט של "Racism is heretical because it is unbiblical and unchristian, not to mention unscientific." Glorieta, New Mexico, for the Christian Life Commission in 1964. היא כפירה מכיוון שהיא נוגדת את הכתובים ואת המשיחיות, שלא לדבר על נקודה מדעית."
- ב. נושא זה מעניק לנוצרים להראות את האהבה, והסליחה, וההבנה של המשיח. הגזענות נוצרית היא סממן לחוסר בגרות, וזהו דלת לתת לאויב לפגוע באמונה, הבטחה, והגדילה של המאמין. הדבר גם ישמש למכשול לאנשים להגיע למשיח.
- ג. מה אני יכול לעשות? (סעיף זה נלקח מ Christian Life Commission tract entitled "Race Relations").
"ברמה האישית"

- קבל את האחריות שלך בפתרון בעיות הקשורות גזע.
- באמצעות תפילה, ולימוד הכתובים עם אנשים מגזע שונה תשאף להיפטר מכל מגזענות שמבוססת על דעות קדומות.
- תביע את ההרשעות שיש לך בעניין הגזע, ותאתגר אנשים שאין להם רצון להשתנות.

"בחיים המשפחתיים"

- הכיר בחשיבות ההשפעה המשפחתית על התפתחות של עמדות כלפי גזעים אחרים.
- לשמוע מבני המשפחה אך מדברים על נושא הגזע מחוץ לבית, ולפתח עמדות משיחיות.
- על ההורים להקפיד על הדוגמה המשיחית ביחס לאנשים מגזעים אחרים.
- לחפש הזדמנויות לבנות קשרים חברתיים משפחתיים עם גזעיים שונים.

"בקהילה שלך"

- להטיף וללמד את האמת המקראית הנוגעת לגזע, הקהילה יכולה להיות מוטיבציה ודוגמה לכלל הקהילה.
- יש לוודא שאספות הקהילה, ההלל, וההתחברות פתוחים לכל, כמו שבקהילות בברית החדשה לא היו מחסומים גזעיים (אפסים ב 22-11; גלטים ג 26-29).

"בחי" היום יום"

- עזור להתגבר על כל אפליה גזעית בעולם העבודה.
- יש צורך לעבוד דרך ארגונים קהילתיים מכל הסוגים כדי להבטיח שוויון הזדמנויות וזכויות, תמיד לזכור שהבעיה שיש לתקוף זו בעיות הגזענות, לא בעיית האנשים. המטרה היא לקדם הבנה, לא ליצור מרירות.
- לחשוב בחכמה ואולי לארגן ועדה מיוחדת של אזרחים מודאגים ולבנות תקשורת בקהילה לחינוך הציבור הרחב, ולבניית פעולות בשיפור יחסי גזע.
- לתמוך בחקיקה ובמחוקקים על פי חוק לקידום צדק גזעני ולהתנגד לאלה המנצלים דעות קדומות בשביל רווח פוליטי.
- לשבח את גורמי אכיפת החוק על אכיפת החוקים ללא הפליה.
- להימנע מאלימות, ולכבד את החוק, לעשות את כל ממה שאפשר כאזרח משיחי בשביל לוודא שהמבנים המשפטיים לא יהפכו לכלי בידיו של שמי שמקדם אפליה.
- להדגים את הרוח ואת הדעת של המשיח בכל מערכות יחסים עם בני אדם.

רומים ב 12-16 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)

12 שכן כל אשר חטאו בלי תורה גם יאבדו בלי תורה, וכל אשר חטאו ויש להם תורה, על-פי התורה ישפטו. 13 הרי לא שומעי התורה צדיקים לפני אלהים, אלא המקימים את התורה הם אשר יצדקו -- 14 גויים שאין להם תורה והם מקימים את דברי התורה כדבר מובן מאליו, הם תורה לעצמם אף שאין להם תורה. 15 הם מראים שפעל התורה כתוב בלבם, שכן מצפונם מעיד בהם ומחשבותיהם מחיבות או מזכות אותם -- 16 ביום שישפט אלהים את תעלומות בני אדם על-ידי ישוע המשיח, כדבר בשורת.

ב 12 "שכן כל אשר חטאו בלי תורה" כל בני האדם ישאו באחריות מול אלוהים גם אם הם מעולם לא נחשפו לברית הישנה או לבשורה. לכל אדם יש ידע כלשהו על אלוהים (ראה רומים א 19-20; תהילים יט 1-6), וחוש מוסר מולד, (ראה רומים ב 14-15). הטרגדיה היא שכולם בחרו ללכת נגד האור הפנימי שלהם (ראה רומים א 21-23; ג 9, 19, 23; יא 32; גלטים ג 22).

☐ "תורה" מבנה דקדוקי זה מדגיש בדרך כלל את שם העצם. עם זאת, ברומים שאול משתמש במונח "תורה" בשביל להתייחס למספר דברים.

1. החוק הרומי

2. תורת משה

3. באופן כללי בהקשר למוסר חברתי

ההקשר צריך לגלות למה שאול מתייחס. ההקשר מדבר על כך שלכל בני האדם יש התגלות טבעית על אלוהים בליבם (ראה רומים ב 15).

ב 13 "הרי לא שומעי התורה צדיקים לפני אלהים" המונח "שומעי" יכול להתייחס ל- (1) שימוש רבני, תלמידי תורה או (2) אלה ששמעו את הכתובים בבתי הכנסה. חשוב לזכור שכותבי ברית החדשה היו הוגים עבריים שכתבו הכל ביוונית קוינה. לכן, צריך לעשות ניתוח מילים מתרגום השבעים, ולא מהלקסיקון היווני.

המונח "צדיק" (*dike*) הוא מונח חשוב בתיאולוגיה של שאול (ראה רומים ג 20, 24, 26, 28, 30; ד 5, 2; ה 1, 9; ו 1; ז 33, 30). המילים "צדיק", "נצדק", "הצדקה", "צודק", "צדקה" הן נגזרות של המילה *dikaiois*. ראה נושא מיוחד צדקה ברומים א 17. בעברית (*tsadag*, BDB 843) במקור זה מתייחס לקנה ישר (7-8 מטר) ששימש למדידה של דברים כמו קירות וגדרות. המונח קיבל שימוש מטאפורי כקנה מידה של אלוהים למשפט.

בכתביו של שאול למונח היו שני מוקדים. הראשון, צדקת אלוהים ניתנת לעולם חוטא כמתנה באמצעות אמונה במשיח. לעתים הדבר נקרא צדקה משפטית. מתייחס למצב חוקי של אדם מול אלוהים צדיק. שאול אומר "צדקה בחסד באמצעות אמונה".

השני, אלוהים פעל בשביל לשקם את צלמו בעולם החוטא (ראה בראשית א 26-27), במילים אחרות, אורח חיים בצלם המשיח. פסוק זה כמו מתי ז 24; לוקס ח 21; יא 28; יוחנן יג 17; יעקב א 25, 22-23 קורא לאמינים לא רק להיות שומעי הדבר אלא גם עושי הדבר. הצדקה שאנחנו מקבלים צריכה להביא פרי באורח החיים שלנו (התקדשות). אלוהים סולח ומשנה אדם חוטא. שאול מדבר מבחינה חוקית וגם מוסרית. הברית החדשה מעניקה לבני האדם מעמד חוקי אך גם דורשת אורח חיים שמבוסס על יראת אלוהים. אנחנו מקבלים זאת בחינם, אבל הצדקה היא מאוד יקרה.

□ "המקימים את התורה" אלוהים דורש אורח חיים שמבוסס על ציות (ראה ויקרא יח 5; מתי ז 24-27; לוקס ח 21; יא 28; יוחנן יג 17; יעקב א 22-25; ב 14-28). במובנים רבים מונח זה קשור למונח שמע *shema* (BDB 1033), שפרשו לשמוע ולעשות (ראה דברים ה 1; ו 4; ט 1; כ 3; כז 9-10).

ב 14

"כי כאשר הגויים שאין להם תורה עושים באופן טבעי את דברי התורה, הם תורה לעצמם"

NASB

"כי כאשר הגויים, שאין להם תורה, מטבעם מקמים את דברי התורה, למרות שאין להם תורה, הם תורה לעצמם"

NKJV

"כשגויים שאין להם תורה, עושים באופן אינסטינקטיבי את מה שהתורה דורשת, למרות שאין להם תורה, הם תורה לעצמם"

NRSV

"לגויים אין את התורה, אבל בכל פעם שמרצונם החופשי הם עושים את מה שהתורה מצווה, הם תורה לעצמם, למרות שאין להם את התורה"

TEV

"למשל, גויים שמעולם לא שמעו על התורה אבל מתוך הגיון עושים את מה שהתורה מצווה, הם אולי לא באמת מחזיקים בתורה, אבל מסכימים עם התורה"

NJB

לכל התרבויות יש חוק מוסרי פנימי, או נורמה חברתית. הם אחראים לחיות בהתאם למצפון (ראה א"ק ר ט 21). פסוק זה לא רומז שמישהו יכול להיות צדיק בגלל המעשים, אלא הוא מצביע שכל אדם בעל תודעה פנימית שיש אלוהים.

ב 15 "שֶׁכֶּן מִצְפּוֹנָם מַעֲדִי בָהֶם וּמְחַשְׁבוֹתֵיהֶם מְחִיבוֹת אוּ מְזַכּוֹת אוֹתָם" יש קול מוסרי פנימי. אבל רוח הכתובים שמלאים ברוח יכולים באמת להעיד על לב האדם. החטא השפיע על מצפוננו. עם זאת, הבריאה (א 18-20) והתורה שבלב (ב 14-15) זה הידע הפנימי שיש לאדם. אין מונח בעברית שווה ערך למילה היוונית "מצפון" (*syneidesis*). הרעיון של קול פנימי שמבדיל בין נכון ולא נכון היה נושא לדיון בקרב הפילוסופים הסטואיים. שאול הכיר פילוסופים יוונים (הוא ציטט את קלאנטס במעשי שליחים יז 28; מינדר בא"ק טו 33; ואפימנידס בטיטוס א 12) מהתקופה שלמד בטרסוס. עיר הולדתו נודעה בזכות הרבה בתי ספר טובים לרטוריקה ופילוסופיה.

ב 16 "ביום" ראה הערות ברומים ה 5.

□ "כדבר בשורת" בהקשר זה מדובר על כך ששאול בישר על התגלות ישוע המשיח. שם הגוף "שלי (בשורת)" שיקף את הבנתו של התפקיד החשוב שהופקד בידו (ראה רומים טז 25; א"ק ר טו 1; גלטים א 11; א"ט מ א 11; ב"ט מ ב 8). הבשורה לא הייתה שלו באופן ייחודי, אבל כשליח לגויים הוא חש אחריות רבה לבשר את האמת של ישוע לעולם היווני-רומי.

□ "ביום שִׁישַׁפֵּט אֱלֹהִים אֶת תְּעֻלּוֹמוֹת בְּנֵי אָדָם" אלוהים יודע את לב כל בני האדם (ראה א"ש מ ב 7; טז 7; א"מ ל; ח 39; א"דברי הימים כח 9; ב"דברי הימים ו 30; תהילים ז 9; מד 21; קלט 1-6; משלי טו 11; כא 2; ירמיהו יא 20; יז 10; כ 12; לוקס טו 16; מעשי שליחים א 24; טו 8; רומים ח 27; התגלות ב 23). אלוהים יגלה גם את המניע וגם את המעשה ביום הדין (ראה מתי כה 31-46; התגלות כ 11-15).

□ "על ידי ישוע המשיח" ישוע לא הגיע לשפוט (ראה יוחנן ג 17-21). הוא הגיע בשביל לגלות את אלוהים האב, למות עברנו, ולתת דוגמה למאמינים. כאשר אנשים דוחים את ישוע את למעשה שופטים את עצמם. עם זאת, הברית החדשה מלמדת אותנו שישוע יהיה כנציג של האב במשפט (ראה יוחנן ה 22, 27; מעשי שליחים י 42; יז 31; ב"ט מ ד 1). ניתן לראות את המתח שקיים בין ישוע כשופט וישוע כמושיע בבשורה של יוחנן (ראה רומים ג 17-21; ט 39).

רומים ב 17-24 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)

¹⁷ אָבֵל אִם אַתָּה נִקְרָא יְהוּדִי וְאַתָּה נִשְׁעָן עַל הַתּוֹרָה וּמִתְהַלֵּל בְּאֱלֹהִים,¹⁸ וְאַתָּה יוֹדֵעַ אֶת רְצוֹנוֹ וּמִבְחִין בְּדַבְרֵי הַטּוֹבִים, מִהֵיטֵב מְחַנֵּךְ בְּתוֹרָה, (דְּבָרִים ד' ח') וְאַתָּה סְמוּךְ וּבְטוּחַ כִּי אַתָּה מוֹרֶה דֶרֶךְ לְעוֹרִים, אֹר לְשֵׁרִיִּים בְּחֶשֶׁךְ,²⁰ מְדַרֵּךְ לְפִתְאִים וּמְלַמֵּד לְעוֹלָלִים, וְלֶךְ בְּטוֹי הַדַּעַת וְהָאֲמֶת שֶׁבְּתוֹרָה --²¹ הֲאֵם לֹא תִלְמַד אֶת עֲצֻמְךָ, אַתָּה הַמְלַמֵּד אֲחֵרִים? אַתָּה הַמְכַרֵּז לֹא תִגְנֹב, (שְׁמוֹת כ' יב'; דְּבָרִים ה' טז') הַתִּגְנֹב אַתָּה? (דְּבָרִים ז' כה'-כו') אַתָּה הָאוֹמֵר לֹא תִנְאַף, הַתִּנְאַף אַתָּה? אַתָּה הַמִּתְעַב אֶת הָאֱלֹהִים, הַתְּבַזֵּז אֶת מִקְדָּשֵׁיהֶם? (מְלָאכִי ג' ח'-ט') אַתָּה הַמִּתְגָּאָה בְּתוֹרָה, הַתְּחַלֵּל אֶת שֵׁם אֱלֹהִים בְּהִפְיֹרֵךְ אֶת הַתּוֹרָה?²⁴ הֲרִי, כְּפִי שֶׁכְּתוּב, שֵׁם אֱלֹהִים מְחַלֵּל בְּגוֹיִים בְּגִלְלָכֶם.

ב 17 "אם" זהו משפט תנאי ממעמד ראשון, ניתן להניח שהוא נכון מנקודת מבט של המחבר או למטרותיו הספרותיות. ההקשר ממשיך עד לפסוק 20 אבל ללא סיכום, לכן תרגום TEV מתרגם את הפסוק כהצהרות שישוע היה אומר. היהודים סמכו על השושלת, מסורת, ומעשיהם בשביל לקבל ישוע (ראה מתי ג 9; יוחנן ח 33,37,39).

□ "מתהלל באלוהים" הרבה יהודים סמכו על (1) שושלתם לאברהם (2) מאמץ אישי לשמור את התורה ולהיות רצויים לפני אלוהים. עם זאת, הצדקה העצמית שלהם הפרידה אותם מאלוהים (ראה מתי ה 20; גלטים ג). איזו אירוניה טרגית! שאול מפתח את הרעיון של להתהלל בא"ק. שאול התמודד גם עם יהירות עם ישראל וגם עם יהירות אינטלקטואליזם של היוונים. שורה תחתונה היא ששום אדם לא יתפאר בפני אלוהים.

נושא מיוחד: להתהלל/להתפאר SPECIAL TOPIC: BOASTING

שאלו משתמש מונחים היווניים, *kauchaomai, kauchēma, kauchēsis*, שלושים וחמש פעמים, ויוחן משתמש בהם פעמיים. הן מופיעות הכי הרבה באיגרות אל הקורינתים.

ישנן שתי אמיתות עיקריות הקשורות למונח זה

- א. למען לא יתהלל איש לפני האלוהים (ראה א:קרא 29; אפסים ב 9)
- ב. על המאמינים להתהלל בהוה (ראה א"קרא 31; ב"קרא 17, יש רמז לכתוב בירמיהו ט 23-24)

לכן, יש התהללות הולמת ולא הולמת (כלומר, גאוה)

א. התהללות/התפארות הולמת

1. בתקווה לכבוד (ראה רומים ד 2)
2. באלוהים דרך ישוע המשיח (ראה רומים ה 11)
3. בצלב ישוע המשיח (כלומר, הנושא המרכזי של שאול, ראה א"קרא 17-18; גלטים ו 1)
4. שאול מתפאר ב:
 - א. השרות שלו ללא גמול (ראה א"קרא ט 15, 16)
 - ב. הסמכות שקיבל מהמשיח (ראה ב"קרא י 8, 12)
 - ג. הוא לא מתגאה במעשים של אנשים אחרים (כמו שהיו בקורינתוס, ראה ב"קרא י 15)
 - ד. המורשת שלו כיהודי (כפי שאחרים נהגו לעשות בקורינתוס, ראה ב"קרא יא 17; יב 1, 5, 6)
 - ה. לא התפאר בקהילות שהקים

(1) קורינתוס (ב"קרא ז 14, 4; ח 24; ט 2; יא 10)

(2) סלוניקי (ראה ב"תס א 4)

(3) ביטחון באמונה וגאולתו

ב. התהללות/התפארות לא הולמת

1. ביחס למורשת היהודית (ראה רומים ב 17-23; ג 27; גלטים ו 13)

2. חלק בקהילה בקורינתוס התפארו ב:

א. באנשים (ראה א"קרא ג 21)

ב. בחכמה (ראה א"קרא ד 7)

ג. בחרות/חופש (ראה א"קרא ה 6)

3. מורי שקר ניסו להתפאר בקהילה בקורינתוס

ב 18 "מבחין" זהו הפועל היווני *dokimazō* חיווי פעיל בהווה. ראה נושא מיוחד להלן.

נושא מיוחד: הסברים ביוונית למונח מבחן SPECIAL TOPIC: GREEK TERMS FOR TESTING AND THEIR CONNOTATIONS

ישנם שני מונחים ביוונית שקשורים למבחן עם מטרה.

1. *Dokimazō, Dokimion, Dokimasia*

מונח מטלורגיסטי שמדבר על מבחן (כלומר, בצורה מטאפורית) באש (ראה נושא מיוחד: אש). האש מגלה את המתכת האמתית ומסירה (כלומר, מטהרת) את הסיגים. תהליך פיזי זה הפך לצרוף מילים עבור אלוהים/ או שטן/ או בני אדם אחרים בהקשר של מבחן. מונח זה בשימוש רק באופן חיובי, לבחון בשביל קבלה (ראה נושא מיוחד: אלוהים בוחן את עמו [ברית ישנה]).

יש שימוש בברית החדשה

א. שורים – לוקס יד 19

ב. עצמנו – א קורינתים יא 28

ג. האמונה שלנו – יעקב א 3

ד. אפילו אלוהים – עברים ג 9

התוצאות של מבחנים הללו היו חיוביות (ראה רומים ב 18; יד 22; טז 10; ב קורינתים י 18; יג 7; 7; פיליפים ב 27; ש א פטרוס א 7), ולכן, המונח קשור למישהו שעבר מבחן ואושר ל-

א. כדי להיות ראוי

ב. להיות טוב

ג. להיות אמתי

ד. להיות בעל ערך

ה. להיות מכובד

2. *Peirazō, Peirasmus*

לעתים קרובות למונח זה יש משמעות של מבחן לצורך איתור בעיה או דחייה. הוא בשימוש בזמן הניסיון של ישוע במדבר

א. יש ניסיון ללכוד את ישוע (מתי ד 1; טז 1; יט 3; כב 18; מרקוס א 13; לוקס ד 2; עברים ב 18).

ב. מונח זה (*peirazōn*) משמש כתואר של השטן במתי ד 3; א תסלוניקים ג 5 (כלומר, "המנסה")

ג. שימוש

(1) ישוע השתמש במונח בשביל להזהיר את בני האדם לא לנסות את אלוהים

(ראה מתי ד 7; לוקס ד 12, [או משיח ראה א' קורינתים י 9]).

(2) מציין ניסיון לעשות משהו שנכשל (ראה עברים יא 29)

(3) יש קשר לפיתויים וניסיונות של מאמינים (ראה א קורינתים ז 5; י 9; יג גלטים ו

1; א תסלוניקים ג 5; עברים ב 18; יעקב א 14, 13, 2; א פטרוס ד 12; ב פטרוס

9).

□ "תורה" פסוק 17 מדבר על העם היהודים לפיכך המונח חוק בעצם כתוב "תורה". זה מאושר על ידי רומים ב 25 פסוק העוסק בברית מילה.

ב 18-20 המנהיגים היהודים האמינו כי דרכם (כת היהדות) הייתה הדרך הנכונה, הדרך היחידה לאלוהים. הם היו בטוחים כי שהם המורים האמתיים לענייני דת (ראה מתי טו 14). חשוב לזכור שלזכות יש אחריות (ראה לוקס יב 48). שימו לב לביטויים המקבילים הקשורים (ראה מתי טו 14; כג 16, 24; לוקס ו 39).

1. מורה דרך לעורים, רומים ב 19

2. אור לשרויים בחשך, רומים ב 19

3. מדריך לפתאים, רומים ב 20

4. מלמד לעוללים, רומים ב 20

5. ולך הביטוי הדעת והאמת שבתורה, רומים ב 20

ב 21-24 אם אדם בטוח במשמעת עצמית, אז משמעות זו צריכה להיות שלמה (ראה מתי ה 48, 20; גלטים ג 10, ציטוט מדברים כז 26, ויעקב ב 10), דבר שבלתי אפשרי עובר עולם חוטא. ברומים ב 21-23 שואל שואל את קוראיו שאלות רטוריות.

ב 22 קשה לדעת למה שואל התכוון ברומים ב 22-23 מכיון שתיאור לא תואם את רוב היהודים בימיו של שואל אז ייתכן ששואל מדבר על חטאים במובן רוחני בדומה לדרך שבה ישוע פירש את תורת משה במתי ה 20-48. בספר של George Ladd in *A Theology of the New Testament* המחבר כותב, "כנראה שואל מתייחס לבני אדם שלא נותנים כבוד לאלוהים, נואפים רוחנית, ומחללים את האמונה באלוהים בכך ששמים את עצמם כשופטים על חבריהם." עמ' 505.

ב 22 "המתעב את האילים" שורש של מונח זה פרושו להפנות גב למשהו בגלל הצחנה.

□ "התבזז את מקדשיהם" מבחינה היסטורית לא ברור למה שאול מתייחס, אבל איכשהו היה קשר לעבודת אילים.

ב 23 "מתגאה" ראה נושא מיוחד ברומים ב 17.

ב 24 ציטוט מתרגום השבעים של ספר ישעיהו נב 5. הברכות שאלוהים נתן לעם ישראל (ראה דברים כז-כח) נועדו להיות עדות לעולם. עם זאת, עם ישראל לא שמר על הברית, לכן, העולם ראה רק את המשפט של אלוהים (יחזקאל לו 32-22). ישראל הייתה אמורה להיות ממלכת כוהנים (שמות יט 5-6), ולהביא את כל העולם לאמונה ביהוה (ראה בראשית יב 3; אפסים ב 11-13). ראה נושא מיוחד: תוכנית הגאולה של יהוה ברומים א 5.

רומים ב 25-29 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)
25 **אִמְנֵם יֵשׁ עִרְךָ לְמִילָה אִם אַתָּה מְקַיֵּם אֶת הַתּוֹרָה, אֲךָ אִם אַתָּה מְפָרֵת אֶת הַתּוֹרָה, מִלְתָּךְ נִהְיִיתָ לְעֵרְלָה.** (ירמיהו ט' כד'-כה)²⁶ לִכֵּן אִם יִשְׁמַר עֵרְלָתְךָ אֶת דִּינֵי הַתּוֹרָה, הָאֵם לֹא תִחְשַׁב לּוֹ עֵרְלָתוֹ לְמִילָה? (ישעיהו נו' ו'-ז')²⁷ וְהָעֵרְלָה מִבְּחִינָה גּוֹפְנִית, הַמְקַיֵּם אֶת הַתּוֹרָה, יִחְרָץ עָלֶיךָ מִשְׁפָּט, שֶׁהָרִי לֶךְ הַכְּתוּבִים וְהַמִּילָה וְאַתָּה מְפָרֵת אֶת הַתּוֹרָה.²⁸ הֵן לֹא עַל-פִּי מְרָאִית עֵין יְהוּדִי הוּא יְהוּדִי, וְלֹא מֵה שְׂרֹאִים בְּגוֹף הוּא מִילָה.²⁹ יְהוּדִי הוּא זֶה שֶׁבְּתוֹךְ תּוֹכּוֹ הוּא יְהוּדִי וּמִילָה הִיא זֹו שֶׁבְּלֵב, לְפִי הָרוּחַ וְלֹא לְפִי אוֹת כְּתוּבָה; שֶׁבַחּוֹ אֵינוֹ בָּא מִבְּנֵי אָדָם, כִּי אִם מֵאֱלֹהִים.

ב 25 "מילה" שאול ממשיך עם הביקורת. הוא עושה זאת משום שיש אנשים שחושבים לצדקה את מילה (ראה בראשית יז 10-11). את העובדה שהם משושלת אברהם. שאול מדבר על כך בפשטות ובאומץ ומסביר בבירור (ראה מתי ג 7-10; יוחנן ח 31-59).

עמים שכני ישראל גם נימולו. לא המעשה היה בעל המשמעות; אלא האמונה המתמשכת הייתה בעלת המשמעות (ראה רומים ב 26-27; דברים י 16; ל 6). וזה נכון לגבי כל טקס דתי אחר. לרוב אנשי דת רוצים את ברכות הברית ללא אחריות.

ב 25-26 "אם...אם...אם" משפטי תנאי ממעמד שלישי המתייחסים לפעולה אפשרית בעתיד. ציות (ראה דברים כז-ל) הוא המפתח לטיעון של שאול ברומים ג 21-31 (ראה גלטים ג). הציות הוא התוצאה של ישועה אבל החסד הוא הבסיס (ראה אפסים ב 8-10).

ב 26-27 הפסוקים ההלו מחזיקים בתקווה שחלק מהגויים הגיבו לאור הפנימי שיש להם (מבחינה דקדוקית התשובה ברומים ב 26 היא "כן"). דוגמה מקראית יחידה לכך הוא קורנליוס במעשי שליחים י. עם זאת הוא לא דוגמה ממש מתאימה מכיוון שהיה אדם ירא שמיים והיה מגיע לבית כנסת המקומי. פסוקים אלה הם למעשה ניגוד משלים לטענתו של שאול בנושא הצורך של היהודים בישועה. הפסוק ברומים כ 23 הוא הסיכום שכל בני האדם אבודים מבחינה רוחנית ללא המשחה. אם יש גויים שחיים על פי אור פנימי אישי ומצפון נקי, אלוהים ייתן להם הזדמנות לקבל את ישוע - איכשהו, מתישהו.

ב 28-29 "לא על פי מראית העין הוא יהודי...הוא יהודי" זה דיון חשוב מאוד מכיוון שישנם קבוצות תיאולוגיות מודרניות שמנסות להפריד או לבודד את אנשי הברית הישנה של אלוהים מאנשי הברית החדשה של אלוהים. יש רק ברית אחת ועם אחד (ראה רומים ט 6; גלטים ג 29, 7-9; ו 16; א"פ ט ג 6). הברית החדשה היא התפתחות והתממשות של הברית הישנה. אנשי אלוהים תמיד היו מבוססים על אמונה ולא על פי שושלת. אלוהים בוחר עם על פי "הלב" ולא טקס או שושלת. המפתח הוא אמונה, והברית היא מבוססת על שינוי הדעת ולא משהו פיזי.

□ "בגוף" ראה נושא מיוחד ברומים א 3.

ב 29 בברית הישנה הסמל של המילה (ראה בראשית יז 14) היה מטאפורה לכך שאותו אדם רוצה בקשר עם אלוהים. המונח התפתח מטאפורית בכמה אופנים:

1. המילה שבלב (ראה דברים י 16; ל 6; ירמיהו ד 4; ט 24-25)
2. המילה שבאוזן (ראה ירמיהו ו 10)
3. המילה שבפה (ראה שמות ו 12, 30)

התורה לא נועדה להיות קוד חיצוני, אלא רוח חיים שמבוסס על מערכת יחסים עם יהוה אשר מגלה את אופיו והבטחותיו לכל ילדיו. ראה נושא מיוחד: דעותיו של שאול השליח כלפי תורת משה ברומים יג 9.

NASB
NKJV
NRSV

"זה שבלב, לפי הרוח, ולא לפי אות כתובה"
"זה של הלב, ברוח, ולא לפי אות כתובה"
"מה שנוגע ללב – הוא רוחני ולא מילולי"

ביטוי בעל דו משמעות. חלק מהתרגומים מתייחסים לרוחני לעומת המילולי (להלן אותם תרגומים, NRSV, the Twentieth Century New Testament, the Knox translation, the Lamsa translation of the Peshitta, the Williams translation and the New Berkeley Version). תרגומים אחרים מדגישים את הניגוד בין רוח הקודש (ראה רומים ז 6; ב"קר ג 6, מבנה דומה) והטקסט הכתוב (ראה TEV, NIV, NEB, NKJV, NASB). בעמוד 299 של הפרשות המקראית *The Jerome Biblical Commentary*, יש הצעה שמבוססת על ב"קר ג 6 עלפיה זו הייתה דרכו המטאפורית / ספרותית של שאול להתייחס לברית השנייה והחדשה; הברית הראשונה מאופיינת בקוד חיצוני והברית השנייה מאופיינת בשינוי הדעת ומתנת רוח הקודש בעידן בחדש. שאול דיבר על כך שיש גויים שמהללים את אלוהים בלי התורה. אם הדבר נכון אז ילדי אלוהים הם לא רק אלה בעלי המילה הפיזית (גלטים). משפחתו של אלוהים מורכבת לא רק מהיהודים (ראה בראשית ג 15; יב 3; שמות יט 5) איוב, מלכיצדק, כלב, רחב, ורות לא היו יהודים. אפילו שפט אפרים ומנשה היה חצי מצרי (ראה בראשית מא 52-50).

שאלות לדין

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתם אחראים לפרש בעצמכם את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתם, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתם לא צריכים להשאיר את זה לפרשן.

שאלות לדין אלו ניתנו כדי לעזור לכם לחשוב היטב על הנושאים הגדולים בחלק זה של הספר. הן נועדו להיות מעוררות חשיבה ולא סופיות.

1. כיצד אי-נאמנותם של היהודים משפיעה על הבטחת אלוהים (ג 3-4)?
2. האם יש לך יתרון לפני אלוהים בגלל שאתה יהודי (ג 1-8)?
3. מה היא טכניקה ספרותית הנקראת ביקורת?
4. מה הייתה המטרה של הביקורת ברומים ב 5-8?
5. האם יש משמעות לאורח חיים ומעשים אם גם ככה אנחנו מוצדקים בחסד באמצעות אמונה (ג 8)?
6. מה הרעיון התיאולוגי של המושג שחיתות (ג 10-18)?
7. מה היעוד של תורת משה, או החוק בכלל (ג 20; גלטים ג 24-25)?
8. מדוע השטן כלל לא מוזכר בכל הפרקים שמדברים על אובדן בני האדם (רומים א-ג)?
9. האם הבטחות ברית הישנה הן מותנות או לא?
10. מה התכלית של תורת משה בחייו של: (1) הלא יהודי; ו- (2) היהודי?
11. תמצת במילים שלך את טענותיו של שאול ברומים א 18-20 פסקה אחר פסקה.

רומים ג

חלוקה של קטעים לפי תרגומים מודרניים

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
היהודים והתורה (ב) (ג 8-17)	משפט אלוהים הוגן	היתרונות של להיות יהודי	היהודים והתורה (ב ג 8-17)	הבטחת אלוהים לא תציל אותם
ג 8-1	ג 8-1	ג 8-1	ג 4-1 ג 6-5 ג 8-7	ג 8-1
אין צדיק	כולם חטאו	כולם אשמים	אין אדם צדיק	כולם אשמים
ג 20-9	ג 20-9	ג 18-9 ג 20-19	ג 18-9 ג 20-19	ג 18-9 ג 20-19
צדקה באמצעות אמונה	צדקת אלוהים באמצעות אמונה	צדקה אמיתית	אך אלוהים מצדיק את האדם	התגלות משפט אלוהים
ג 26-21	ג 26-21	ג 26-21	ג 26-21	ג 26-21
	אין מקום לגאווה	אין מקום לגאווה		מה עושה האמונה
ג 31-27	ג 31-27	ג 31-27	ג 31-27	ג 31-27

מחזור קריאה שלישי

מעקב אחר כוונתו המקורית של המחבר ברמת הפסקה

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתה אחראי לפרש בעצמך את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתה, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתה לא צריך להשאיר את זה לפרשן.

קרא את הפרק ברציפות. זהה את הנושאים. השווה את חלוקת הנושאים שלך עם חמשת התרגומים המודרניים. אין השראה בחלוקה לפסקאות, אבל זהו המפתח לעקוב אחר כוונתו המקורית של המחבר, שזה הלב של הפרשנות. לכל פסקה של נושא אחד ויחיד.

1. פסקה ראשונה
2. פסקה שנייה
3. פסקה שלישית
4. וכו'.

תובנות הקשר

א. פסוקים 8-1 הם קשורים לתוכן, אבל קשה לעקוב אחר הקו מחשבה של שאול מכיוון שהוא משתמש בטכניקה ספרותית שנקראת ביקורת.

ב. נראה כי שאול כבר צופה כיצד יגיבו חלק מהיהודים לדבריו ברומים ב 17-29, אז הוא נתן מענה להתנגדותם (Corley, Vaughan, Romans, עמודים 37-39)

1. שאלה ראשונה. האם באמת אין יתרונות ליהודים? (רומים ג 1-2)
2. שאלה שנייה. האם דבר אלוהים נכשל מכיוון שהיהודים לא היו נאמנים? (רומים ג 3-4)
3. שאלה שלישית. אם אלוהים השתמש ביהודים בשביל לגלות את אופיו האם עדיין יש להם אחריות? (רומים ג 5-8)

- ג. המסקנה מופיעה ברומים ב 11. אין משוא פנים עם אלוהים. בני האדם ישאו אחריות על ההתגלות שקבלו (התגלות טבעית/או התגלות מיוחדת).
- ד. הפסוקים ברומים ג 9-18 מכילים סדרה של ציטוטים מהברית הישנה המצהירים על חטאי היהודים.
- ה. רומים ג 19-20 מסכם את המצב הרוחני של עם ישראל ואת היעוד של הברית הישנה (ראה גלטים ג).
- ו. רומים ג 21-31 הוא סיכום של רומים א 18-ג 20. הנקודה התיאולוגית הראשונה של הבשורה (ראה תמצית בעמוד 2).

לימוד מילים וביטויים

רומים ג 1-8 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)

1 אם כן, מהו יתרונו של היהודי או מה התועלת אשר במילה? ²הרבה, מכל הבחינות; ראשית כל, בידיהם הפקדו דברי אלהים. (דברים ד' ז'-ח'; תהילים קמז' יט'-כ') ³ואם יש שלא האמינו, אזי מה? האם יבטל חסר אמונתם את נאמנותו של אלהים? ⁴חלילה! צריך שיכיר כי האלהים נאמן וכל אדם נוזב, (תהילים קטז' יא') ככתוב: "למען תצדק בדברך, תזכה בשפטך." (תהילים נא' ו') ⁵אבל אם רשעתנו מפגינה את הצדק של אלהים, מה נאמר? האם יש עול באלהים השופך את זעמו -- ואני מדבר מנקדת מבטו של האדם -- ⁶חס וחלילה! שאם כן, איך ישפט אלהים את העולם? (איוב לד' יז') ⁷אך אם בגלל מרמתי משגשגת אמת האלהים לתהלתו, מדוע עוד אשפט כחוטא? ⁸ומדוע לא נעשה את הרע כדי שייצא טוב", כפי שמעילים עלינו וטוענים כי כך אנו אומרים? אכן משפט צדק נחרץ עליהם.

ג 1 "מה יתרונו של היהודי" שאול ממשיך להשתמש בטכניקה הספרותית של ביקורת, בשביל להעביר את המסר שלו. לרשימת זכויות היהודים ראו רומים ג 2; ט 4-5. שאול מרחיב פסקה זו ברומים ט-יא.

ב 2 "ראשית כל" שאול משתמש במילה "ראשית" ברומים א 8. ההבדל הוא שברומים א 8 הוא כותב "ראשית" ללא המילה "כל". בגלל שכתובתו של שאול הייתה אינטנסיבית לעתים קרובות המבנה הדקדוקי שלו לא היה שלם.

□ "בידיהם הפקדו דברי אלוהים" מי שמקבל את התגלות אלוהים מקבל זכות גדולה אך גם אחריות (ראה רומים ט 5-4). הם היו צריכים להביא את מתנת אלוהים לכולם (זמן הטית פועל שלילי, ראה א"ת ס ב 4). המילה logion (דבר אלוהים) בתרגום השבעים משמשת כדבר אלוהים (ראה במדבר כד 16,4; דברים לג 9; תהילים קז 11; קיט 67; ישעיהו ה 24; כח 13), הכוונה לברית הישנה. באותו המובן משתמשים גם בברית החדשה (ראה מעשי שליחים ז 38; עברים ה 12; א"פ ט ד 11).

ג 3 "אם" משפט תנאי ממעמד ראשון, כלומר הוא נכון מבחינת נקודת מבט של המחבר או למטרותיו הספרותיות. פסוקים 7,5 הם גם משפט תנאי ממעמד ראשון. לפי צורת הדקדוק ברומים ג אנחנו מצפים לתשובה "לא".

NASB, NKJV
NRSV, NJB
TEV

"חלק לא האמינו"
"חלקם לא היו נאמנים"
"ואם יש חלק שלא היו נאמנים"

שאלו אולי מתייחס (1) לאי נאמנותם או (2) לאי-אמונה אישית ביהוה של עם ישראל. קשה להתייחס אינטלקטואלית להבטחותיו של אלוהים שהן ללא תנאי (כלומר, גאולת בני האדם) והצורך בתגובה מצד בני האדם. ראה נושא מיוחד ברית ברומים ט 4. זה בעצם פרדוקס מקראי (ראה רומים ג 3-5). אלוהים נאמן אפילו כאשר עמו לא (ראה הושע א 3,1; ב"ט ב 13).

□ "יבטל" ראה נושא מיוחד להלן.

נושא מיוחד: לבטל ולהפך (*katargeō*)
SPECIAL TOPIC: NULL AND VOID (*katargeō*)

המילה (*katargeō*) הייתה אחת המילים האהובות על שאול. הוא השתמש במילה לפחות עשרים וחמש פעמים. מילה זו בעלת משמעות סמנטית.

א.	השורש האטימולוגי הוא <i>argos</i> שפירושו
1.	לא פעיל
2.	בטל
3.	לא בשימוש
4.	חסר תועלת
5.	לא פעיל
ב.	המילה בשילוב עם <i>kata</i> , משמשת לביטוי
1.	חוסר פעילות
2.	חוסר תועלת
3.	משהו מבוטל
4.	משהו שנגמר
5.	משהו שלא פעיל בכלל
ג.	בלוקס המילה משמשת לתיאור עץ חסר פרי, ולכן חסר תועלת (ראה לוקס יג 7)
1.	אלוהים פועל נגד דברים שעוינים את בני האדם
א.	הטבע החוטא של בני האדם – רומים ו 6
ב.	את תורת משה בהקשר להבטחת "הזרע" – רומים ד 14; גלטים ג 17; ה 11,4; אפסים ב 15
ג.	כוחות רוחניים – א"ק ר טו 24
ד.	"הרשע" – ב"תס ב 8
ה.	מוות פיזי – א"ק ר טו 26; ב"טמ א 10 (עברים ב 14)
2.	אלוהים מחליף את הישן (ברית, עידן) בחדש
א.	דברים שקשורים לתורת משה – רומים ג 31,3; ד 14; ב"ק ר ג 14,13,11,7
ב.	אנלוגיה של נישואין בהקשר של התורה – רומים ז 6,2
ג.	דברים של העידן הנוכחי – א"ק ר יג 11,10,8
ד.	הגוף הנוכחי – א"ק ר ו 13
ה.	מנהיגי עידן נוכחי – א"ק ר א 28; ב 6
	מילה זו מתורגמת בדרכים שונות, אבל המשמעות העיקרית היא להפוך משהו לחסר תועלת, בטל, חסר תוקף, חסר כוח, אך לא בהכרח למשהו שכלל לא קיים, הרוס, או מושמד.

□ "נאמנותו של אלוהים" אמת זו (א"ק ר א 9; י 13; ב"ק ר א 18) היא יסוד לבטחון של בני האדם באלוהים (ראה דברים 9; ישעיהו מט 7).

1. אופיו הבלתי משתנה
2. הבטחותיו הנצחיות

אלוהים גילה את עצמו בבריאה, בהתגלות, בברית ובמשיח! אפילו באי נאמנותו הוא נשאר נאמן (ראה ב"טמ ב 13)!

ג 4

NASB	"שלעולם זה לא יקרה"
NKJV, TEV	"בוודאות לא"
NRSV	"בשום פנים ואופן"
NJB	"חלילה"

זהו שימוש נדיר באופן שמביע משאלה או תפילה והתרגום הנכון הוא, "זה לא יקרה לעולם". אולי הוא משקף ניב עברי. הביטוי מבטא "התפלות" שדרכה שאול מביע את הטכניקה הספרותית של ביקורת (ראה רומים ג 4,6,31; ו 15,2; ז 13,7; ט 14; יא 1; א"ק ר ו 15; גלטים ב 17; ג 21; ו 14). זו היא דרכו של שאול בתקיפות להביע דעה.

שימו לב לדרכים הספרותיות שבעזרתן שאול דוחה שאול והצהרות

1. "חלילה", רומים ג 4,6
2. "צריך שיכיר כי האלהים נאמן וכל אדם כוזב", רומים ג 4
3. "אני מדבר מנקדת מבטו של האדם", רומים ג 5
4. "פי שמעלילים עלינו וטוענים כי קר אנו אומרים", רומים ג 8

□ "צריך שיכיר כי האלהים נאמן וכל אדם כוזב" ציווי בזמן הווה. מבנה דקדוקי שמתמקד במצב נתון של הנושא; אלוהים הוא נאמן ודובר אמת (ראה נושא מיוחד ברומים א 18) בני האדם כוזבים ודוברי שקר! יש קשר לתהילים קטז 11 ודומה למה שלמד איוב בהתאם לרומים לב 2; נ 8.

שימו לב שאול משתמש במונח *pas* (כולם, כל), בשביל להציג את המרכיב האוניברסלי של החטא ברומים ג 24,23,20,19,12,9,4, אבל תודה לאל הוא גם מציג את ההצעה האוניברסלית לישועה בשביל כולם (ראה רומים ג 22).

□ **"ככתוב"** פשוטו כמשמעו "היה כתוב וזה כתוב עדיין". זהו חיווי שלילי מושלם. זהו ניב המשמש לתאר את השראתו של אלוהים בכתבי הקודש (ראה מתי ה 17-19). יש ציטוט מתהלים נא 4 תרום השבעים (LXX).

ג 5-6 בפסוקים אלה שאול מביע טענה שקשורה לבחירתו של אלוהים בעם ישראל כאמצעי להגיע לעולם (ראה בראשית יב 3; שמות יט 6-5). בברית הישנה "בחירה" התייחסה לשרות, ולא לפריבילגיה מיוחדת. אלוהים כרת ברית עם ישראל. הוא היה נאמן; והם לא היו נאמנים (ראה נחמיה ט). משפט אלוהים על עם ישראל הוא עדות לצדקתו. עם ישראל היה אמצעי להגיע לגויים. עם ישראל נכשל במשימה (ראה רומים ג 24)! תכנית אלוהים לישועת העולם (ראה בראשית ג 15) לא הושפעה מכישלון עם ישראל. נאמנותו של אלוהים לבירתו אושרה ברומים ט-יא. עם ישראל דחה את אלוהים, אבל ברגע שיאמין תוכנית הגאולה של אלוהים תגיע לשיא. הביקורת של שאול ברומים ג 5-6 מקבילה לכתוב ברומים ג 7-8.

ג 5 **"אם"** משפט תנאי ממעמד ראשון, ניתן להניח שהוא נכון מנקודת מבט של המחבר או כתוב למטרותיו הספרותיות. פסוקים 3 ו-7 הם גם משפטי תנאי ממעמד ראשון.

□ **"אם רשעתנו מפגינה את הצדק של אלהים"** שם הגוף "שלנו" חייב להתייחס לכל היהודים. ראה נושא מיוחד ברומים א 17.

□ **"מה נאמר"** שאול שוב משתמש בביקורת (ראה רומים ג 5; o 7; n 31; ט 14, 39). שאול מבהיר את דעתו בצורה דקדוקית (ראה מתי א 2, 6, 7, 12, 13; ב 14, 17 [פעמיים]; ג 7, 13, 14).

NASB	"(אני מדבר במונחים אנושיים)"
NKJV	"(אני מדבר כאדם)"
NRSV	"(אני מדבר מנקודת מבטו של האדם)"
TEV	"(אני מדבר כאם כמו שבני אדם מדברים)"
NJB	"- להשתמש באנלוגיה אנושית-"

לעתים קרובות שאול השתמש בהיגיון אנושי בטיעונו התיאולוגיים (ראה רומים ו 19; א"ק ר ט 8; גלטים ג 15). כאן שאול מנסה לחדות דעותיו של המתנגדים.

ב 7-8 יש הקבלה ברור בין רומים ג 5 ו-7 (שניהם מתחילים בצורת דקדוק ביוונית - *ei de*). ישנן שתי אפשרויות.
1. שאול ממשיך להשתמש בביקורת (ראה רומים ג 5, 7; ז 7; n 31; ט 14, 30)
2. או ששאול מגיב לביקורת שקיבל בטענה שהצדקה מתקבלת באמונה בלבד (ראה רומים ג 8)
שאול לא מפרט את כל העניין אבל מגנה את ההאשמה. אולי ההאשמות היו מבוססות על גם שצדקה שמבוססת על אמונה בלבד תוביל לחוסר ציות ומשמעת. שאול האמין שהחסד יוביל לאורח חיים בצלם המשיח דרך רוח הקודש! היהודים, היוונים, ושאול כולם רצו שהמאמינים יחיו חיים אתיים! אבל הבסיס הוא לא התאמה לחוק חיצוני, אלא לב חדש ושינוי הדעת והרוח (ראה ירמיהו לא 31-34; יחזקאל לו 22-36).

ג 7 **"אם"** משפט תנאי ממעמד ראשון, ניתן להניח שהוא נכון מנקודת מבט של המחבר (רומים ג 3, 5) או כתוב למטרותיו הספרותיות.

□ **"משגשגת"** ראה נושא מיוחד ברומים טו 13.

□ **"תהילתו"** ראה הערה ברומים ג 23

רומים ג 9-18 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)
9 וְכֵן, הַטּוֹבִים אֲנִי מְאַחֲרִים? לֹא, כָּלֵל וְכָלֵל לֹא; שֶׁהָרִי כָּבֵד הוֹכְחֵנוּ לְעֵיל כִּי הַיְהוּדִים וְהַגּוֹיִים כָּאֶחָד מִשְׁעֲבָדִים כָּלֵם לַחֲטָא, ¹⁰ כְּכַתּוּב: "אֵין צְדִיק, אֵין גַּם אֶחָד. (קוהלת ז' כ') ¹¹ אֵין מִשְׁכִּיל, אֵין דְּרֹשׁ אֶת-אֱלֹהִים. ¹² הַכֵּל סָר, יַחְדּוֹ נֶאֱלָחוּ; אֵין עֲשֵׂה-טוֹב, אֵין גַּם-אֶחָד. (תהילים יד' א'-ג'; נג' ב'-ד') ¹³ קִבְּר-פְּתוּחַ גְּרִנָּם, לְשׁוֹנָם יִחְלִיקוּן, חֶמֶת עֲקָשׁוּב תַּחַת שְׁפָתֵימוֹ; (תהילים ה' י'; קמ' ד') ¹⁴ אֲשֶׁר אֱלֹהִים פִּיהֶם מֵלֵא וּמְרֹרוֹת. (תהילים י' ז') ¹⁵ רִגְלֵיהֶם יִמְהָרוּ לְשַׁפֵּךְ דָּם. ¹⁶ שֵׁד וְשֶׁבֶר בְּמִסְלוֹתֵם, ¹⁷ וְדֶרֶךְ שְׁלוֹם לֹא יִדְעוּ. (ישעיהו נט' ז'-ח') ¹⁸ אֵין-פֶּחַד אֱלֹהִים לְנִגְדַ עֵינֵיהֶם.

ג 9 **"הטובים אנו מאחרים"** הדקדוק במשפט זה הוא דו משמעי. ברור כי האמת העיקרית של קטע זה היא שכל האנושות זקוקה לחסדו של האל (ראה רומים ג 9, 19, 23; יא 32; גלטים ג 22). עם זאת, לא ברור אם שאול מתייחס לעם היהודי (שאול ואחיו, ראה TEV, RSV) או לכל המאמינים. ליהודים אכן היו יתרונות (ראה רומים ג 1-2; ט 4-5), אבל אותם יתרונות נלוו עם אחריות (ראה לוקס יב 48)! כל בני האדם אבודים רוחנית וזקוקים לחסדו של אלוהים.

מספר חוקרים מתרגמים את המונח "טובים" כסביל, והתרגום הוא "מצטיין ב". לעתים קרובות אנחנו שומעים שאיגרת אל הרומים זו האיגרת הכי ניטראלית מבין כל איגרות שאול. רוב מכתביו מופנים כלפי משבר/צורך מקומי. עם זאת, ברומים א-ג; ט-יא אנחנו מזהים ששאל מתייחס למשבר בקהילה בין המנהיגים היהודים והגויים.

▣ **"היהודים והגויים כאחד משעבדים כלם לחטא"** פועל זה (זהו חיווי אאוריסטי אמצעי) כתוב רק כאן בכל הברית החדשה. לשאל מתייחס לוויכוח שכתוב ברומים א 18-ב 29.

▣ **"משועבדים כולם לחטא"** שאול מציג את החטא (על פי הפרשנות *Jerome Biblical Commentary*, עמוד 300) כמעביד אכזרי של העולם החוטא (ראה רומים ו 16-23).

ג **10-18 "ככתוב"** ביטוי זה מופיע גם ברומים ג 4. הצהרות שלהלן הן סדרה של ציטוטים מהברית הישנה שמטאפורית מתארים את חטא בני האדם.

1. פסוקים 10-12, קהלת ז 20; תהילים יד 3-1

2. פסוק 13, תהילים ה 9; קמ 3

3. פסוק 14, תהילים י 7

4. פסוקים 15-17, ישעיהו נט 7-8 ומשלי א 16

5. פסוק 18, תהילים לו 1

6. מפתיע ששאל לא השתמש בישעיהו נג 6.

רומים ג 19-20 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)
 19 אָנוּ יוֹדְעִים כִּי כָל מֵה שֶׁהַתּוֹרָה אוֹמֶרֶת, הִיא אוֹמֶרֶת לְאֲנָשִׁים הַכּוֹפִּים לְתוֹרָה, כְּדִי שֶׁלֹּא יִהְיֶה פְתָחוֹן פֶּה לְאִישׁ וְכָל הָעוֹלָם יִמְצָא אֶשֶׁם לְפָנָי אֱלֹהִים.²⁰ זֹאת מִפְּנֵי שֶׁבְּמַעֲשֵׂי הַתּוֹרָה לֹא יִצְדַּק לְפָנָיו כָּל בָּשָׂר, (תהילים קמג' ב') כִּי הַתּוֹרָה רַק מְבִיאָה לִידֵי הַכָּרַת חַטָּא.

ג **19 "אנו יודעים"** ראה הערות ברומים ב 2.

▣ **"התורה"** בהקשר זה אני מניח ששאל מתייחס לכל הספרים בברית הישנה (ראה רומים ג 21). בגלל הציטוטים השונים ברומים ג 10-18. שאול מייעד את המילה "תורה" כמו את המילה "חטא" בפסוק 9 (ראה רומים ו 16-23).

▣ **"אנשים הכופים לתורה"** באופן ייחודי ליהודים וגוים שעברו גיור. אני חייב לציין שיש כמה ציטוטים מהברית הישנה שמתייחסים לגויים. כל בני האדם חוטאים (ראה רומים ג 23)!

NASB	"כדי שלא יהיה פתחון פה לאיש, וכל העולם יתן דין וחשבון לאלוהים"
NKJV	"כל לשון תנצור, וכל העולם ימצא אשם לפני אלוהים"
NRSV	"שכל פה ישתתק, וכל העולם יתן דין וחשבון לאלוהים"
TEV	"בשביל לעצור את כל התירוצים של בני האדם, ולהביא את כל העולם למשפט לפני אלוהים"
NJB	"זה נועד בשביל להשתיק את כולם ולהביא את כל העולם למשפט לפני אלוהים"

זהו הנושא העיקרי של רומים א 18-ג 20 המסוכם ברומים ג 23.

▣ **"פה"** יש מספר ביטויים ברומים ג 19-20 שמדברים לכלל האנושות

1. "פה/כל פה", רומים ג 19

2. "כל העולם", רומים ג 19

3. "כל בשר", רומים ג 20

ג **20 "זאת מפני שבמעשי התורה לא יצדק לפניו כל בשר"** יש רמז לכתוב בתהילים קמג 2 (ראה גם איוב ד 17; ט 2; כה 4; תהילים קל 3; משלי כ 9; קהלת ז 20; א"מל ח 46; ב"דברי ימים ו 36), עם מפשט פתיחה נוסף. זה היה נושא עיקרי בבשורת שאול (ראה גלטים ב 16; ג 11). כפרוש לשעבר, שאול ידע שדת לא יכול לספק שלום פנימי. ראה נושא מיוחד "בשר" ברומים א 3.

NASB, NRSV	"דרך התורה באה ידיעת התורה"
NKJV	"כי לפי התורה יש ידיעת חטא"
TEV	"מה שהתורה עושה זה לגרום לאדם לדעת שהוא חוטא"
NJB	"כל מה שהתורה עושה זה להביא לידיעת החטא"

זו הייתה אחת המטרות של הברית הישנה. ראה נושא מיוחד יג 9. התורה לא נועדה להביא ישועה לעולם החוטא. מטרתה הייתה להביא להכרת החטא ולהניע את כל בני האדם לחסד יהוה (ראה רומים ד 15; ה 13, 20; ז 7; גלטים ג 19-22, 23-29).

שאלות לדיון

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתם אחראים לפרש בעצמכם את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתם, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתם לא צריכים להשאיר את זה לפרשן.

שאלות לדיון אלו ניתנו כדי לעזור לכם לחשוב היטב על הנושאים הגדולים בחלק זה של הספר. הן נועדו להיות מעוררות חשיבה ולא סופיות.

1. כיצד אי-נאמנותם של היהודים משפיעה על הבטחות אלוהים? (ג 3-4)
2. האם ליהודי יש יתרון לפני אלוהים? (ג 1-8)
3. מה הייתה המטרה של הביקורת ברומים ב 5-8?
4. האם יש משמעות לאורח חיים ומעשים אם גם ככה אנחנו מוצדקים בחסד באמצעות אמונה (ג 8)?
5. מה הרעיון התיאולגי של המושג שחיתות (ג 10-18)?
6. מה היעוד של תורת משה, או החוק בכלל (ג 20; גלטים ג 24-25)?
7. מדוע השטן כלל לא מוזכר בכל הפרקים שמדברים על אובדן בני האדם (רומים א-ג)?

תובנות הקשר לפסוקים 31-21

- א. רומים 31-21
1. סיכום של רומים א 18-ג 20
 2. הרחבה של רומים א 16-17
 3. מבוא לרומים ד-ח (במיוחד ג 28)
- ב. סיכום של הדוקטרינה של צדקה בחסד באמצעות אמונה על פי מספר רפורמים.
1. מרטין לותר "נקודת יסוד ומקום מרכזי של האיגרת וכל הכתובים"
 2. ג'ון קלווין "ככל הנראה אין מקום אחר בכתובים שמתאר בצורה כל כך טובה את צדקת אלוהים במשיח"
- ג. זוהי המהות התיאולוגית של המשיחיות האוונגליסטית. אם אנחנו מבינים את ההקשר הזה אנחנו מבינים את המשיחיות. זהו הסיכום של הבשורה בדומה ליוחנן ג 16. זה לב ליבה של בשורתו של שאול.
- שלושת השאלות הקשורות לפרשנות הן:
1. מה פירוש המונח "תורה"?
 2. מה משמעות הביטוי "צדקת אלוהים"?
 3. מה משמעות המונחים "אמונה", ו- "להאמין"?
- ד. אני מודה לאלוהים על המילה "כל" שכתובה ברומים ג 22 (ראה רומים ג 29) והמילה "מתנה" ברומים ג 24 (ראה רומים ה 15, 17; ו 23).

לימוד מילים וביטויים

רומים ג 21-26 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)

²¹ אך כעת נגלתה צדקת האלהים בלי תורה, צדקה שהתורה והנביאים מעידים עליה. (תהילים צח' ב')²² והיא צדקה של האלהים, באמצעות אמונת ישוע המשיח, אל כל ועל כל המאמינים; שהרי אין הבדל,²³ כי הכל חטאו ומחסרי כבוד אלהים המה. (קוהלת ז' כ')²⁴ אך הם מצדקים בחסדו, בחנם, הודות לפדות שבמשיח ישוע,²⁵ אשר האלהים שם אותו לכפרה בדמו, כפרה על-יסוד אמונה. כל זה כדי להראות את הצדקה של אלהים בכך שבאֶרֶץ רוחו פסח על חטאי העבר,²⁶ ולהראות את צדקתו בזמן הזה: שהוא צדיק ומצדיק את בן אמונת ישוע

"אך כעת" שאול משווה את הברית הישנה לברית החדשה, עידן המרד לעידן הצדקה. מקביל לפסוק 26 "בזמן הזה" (ראה גם רומים ו 22; ז 6).

□ **"בלי התורה"** לפעמים קשה לדעת בוודאות אם שאל מתייחס לתורת משה (NASB) או לחוק באופן כללי (NRSV, TEV, NJB, NIV) בפרקים הראשונים. בהקשר זה תורת משה מתאימה לטיעון של שאול. כל בני האדם הפרו חוקים שקשורים למוסר ונורמה חברתית. הבעיה של החברה המודרנית היא שכל אחד רוצה ללכת לפי החזק האמני ולא לפי הכוונה מאלוהים (בראשית ג).

NASB, NKJV, NRSV
TEV
NJB

"צדקה של אלוהים"
"הדרך של אלוהים להצדיק את בני האדם"
"הצדקה המושיעה של אלוהים"

לא מדובר על אופי אלוהים, אלא לדרך של אלוהים לתת לבני האדם סליחה וקבלה. ביטוי זה מופיע כנושא תיאולוגי של רומים א 16-17. הדרך היא להאמין בישוע המשיח שנצלב עבורנו (ראה רומים ג 22-24). בגלל העבודה שמונח זה (*dikaioisunē*) והנגזרת שלו (ראה הערות ברומים ב 13) מופיע פעמים רבות מעיד שהוא בעל משמעות רבה (ראה רומים א 17; ג 26,25,22,21,5; ד 22,13,11,9,6,5,3; ה 21,17; ו 20,19,18,16,13; ז 10; ח 31,30,28; ט 17,10,6,5,4,3; י 17). השורש של מונח יווני זה מגיע מהברית הישנה, מטאפורה (*tsadak*) של "תקן" או "קנה מידה" (ראה נושא מיוחד ברומ א 17. התקן הוא אלוהים עצמו. המונח משקף את אופי האלוהים שהוא נתן כמתנה לבני האדם דרך המשיח (ראה פרק ד; ב"ק ה 21). להודות בצורך ולקבל את מתנת אלוהים זה דבר לא קל לבני האדם מכיוון שרבים מלאים בגאווה, אנוכיות, ודת.

□ **"נגלתה"** ביטוי זה דומה לביטוי ברומים א 17. עם זאת הפועל בזמן שונה. את הפועל בפסוק זה ניתן לתרגם "נגלה וימשיך להתגלות בצורה ברורה". זהו חייו של מושלם, בעוד שהמילה הנרדפת ברומים א 17 חייו שלילי בהווה. אלוהים מגלה בבירור את הבשורה גם בברית הישנה (ראה רומים ד) וגם בישוע.

□ **"שהתורה והנביאים מעידים עליה"** זה מתייחס לתורה נביאים וכתובים. התורה והנביאים מתייחס למכלול (ראה הערה ברומים ג 19; מתי ה 17). זה מראה בבירור שבברית הישנה יש לנו תצוגה מקדימה של הבשורה (ראה לוקס כ 44,27; מעשי שליחים י 43). זה לדובר בתוכנית ב' של אלוהים (ראה רומים א 2).

ג 22 "באמצעות אמונת ישוע המשיח". דקדוקית זה יחסת הקנין, דרך האמונה בישוע. הנושא חוזר על עצמו בגלטים ב 16 ובפיליפים ג 9 וכן בצורה דומה ברומים ג 26; גלטים ב 20,16; ג 22. המשמעות היא:

1. האמונה של ישוע (יחסת הקנין)
2. ישוע כבסיס לאמונתנו

אותה בנייה דקדוקית ניתן לראות בגלטים ב 16 ועלפיה אפשרות #2 הכי מתאימה. זה מראה את הצד העיקרי של צדקת אלוהים. כאשר האדם בוחר להאמין/לבטוח בישוע (ראה אפסים ב 8-9) ולחיות אורח חיים חדש (אפסים א 4; ב 10) הוא מקבל את צדקת אלוהים במתנה (ראה רומים ד 5; ו 23).

□ **"אל כל ועל כל"** הבשורה מיועדת לכל בני האדם (ראה רומים ג 24; ישעיהו נג 6; יחזקאל יח 32,23; יוחנן ג 16-17; ד 42; א"ט מ ב 4; ד 10; טיטוס ב 11; ב"פ ט ג 9; א"יוח ב 1; ד 14). איזו אמת חזקה! זה מאזן את נושא הבחירה האלוהית. אלוהים לא עושה את הבחירה מתוך העדפה או משוא פנים. הבחירה של הברית הישנה הייתה לשרות ולא לפריבילגיה! אלוהים הבטיח לגאול את העולם החוטא (בראשית ג 15). אלוהים קורא ובחר בכל בני האדם דרך ישראל (ראה בראשית יב 3; שמות יט 5-6). אלוהים בוחר באמצעות אמונה במשיח. אלוהים תמיד זה שלוקח יוזמה לישועה (ראה יוחנן ו 65,44). אפסים א ורומים ט הם הקטעים המקראיים שקשורים לדוקטרינת בחירה מראש. אלוהים בוחר במאמינים לא רק בשביל ישועה (צדקה), אלא גם בשביל התקדשות (ראה אפסים א 4; קולוסים א 12). זה יכול להתייחס ל:

1. המקום שלנו במשיח (ראה ב"ק ה 21)
 2. רצונו של אלוהים לשקף את דמותו וצלמנו בילדיו (ראה רומים ח 28-29; גלטים ד 19; אפסים ב 10). רצונו של אלוהים עבור ילדיו הוא גם שהם יגיעו לגן עדן בעתיד וגם אורח חיים בצלם המשיח בהווה! המטרה של בחירת אלוהים היא קדושה (ראה אפסים א 4), לא פריבילגיה! הקריאה של אלוהים היא לא למספר מוגבל של בני האדם, אלא עבור כולם! זו קריאה לקבל את דמותו (ראה א"תס ה 23; ב"תס ב 13). כאשר אנחנו הופכים את בחירתו של אלוהים למערכת תיאולוגית ולא לאורח חיים שמבוסס על קדושה אנחנו עושים טעות חמורה. לעתים התיאולוגיה שלנו מעוותת את האמת של דבר אלוהים!
- ראה נושא מיוחד: בחירה/יעוד מקדם והצורך באיזון תיאולוגי ברומים ח 33.

□ **"המאמינים"** ישוע מת עבור כל בני האדם. לכל אחד יש פוטנציאל להיושע. הבחירה של האדם (צורת הבינוני בהווה, ראה נושא מיוחד ברומים י 4) להאמין בישוע היא זו שמעניקה צדקה לחייו (ראה רומים א 16; יוחנן א 12; ג 16; כ 31; רומים י 9-13; א"יוח ה 13). הכתובים מציגים שני תנאים לקבלת צדקה: אמונה וחזרה בתשובה (ראה

מרקוס א 15; מעשי שליחים ג 16, 19; כ 31, ראה הערה ברומים א 5). קטע זה חושף בבירור את ההצעה האוניברסלית לישועה, אבל הטרגדיה והמסתורין הם שלא כולם ישועו.

□ **"שהרי אין הבדל"** יש רק דרך אחת להיושע והיא דרך ישוע המשיח (גם עבור היהודים וגם עבור הגויים, ראה יוחנן י 7, 2-1; יא 25; יד 6). כל אחד יכול להושע דרך אמונה בישוע (ראה רומים א 16; ד 11, 16; י 4, 12; גלטים ג 28; קולוסים ג 11).

ג 23-26 זהו משפט ביוונית.

NASB, NKJV, NRSV
TEV
NJB

"כי כולם חטאו ומחוסרי"
"כל בני האדם חטאו והם רחוקים מאלוהים"
"חטאו וחיללו"

זהו סיכום של רומים א 18-20. כולם צריכים להיושע על ידי המשיח (ראה רומים ג 9, 19; יא 32; גלטים ג 22; ישעיהו נג 6). "חטאו" זהו חיווי אאוריסטי, ו-"מחוסרי כבוד" חיווי אאוריסטי בהווה. אולי משפט זה מתייחס ל: (1) החטא הקולקטיבי של האדם הראשון (ראה רומים ה 12-21) ו-(2) המרד המתמשך מימי האדם הראשון. אין תרגום באנגלית שמשקף הבחנה זו.
תיאולוגית פסוק זה מתייחס לרומים ג 24 ולא ישירות לרומים ג 24.

□ **"כבוד אלוהים"** מכל הבריאה בני האדם הם היחידים שנבראו בצלם אלוהים (ראה בראשית א 26-27). הם נבראו בשביל להיות בהתחברות עם אלוהים ולשקף את צלמו ודמותו! החטא פגע בדמותו בנו, אך חסדו של אלוהים דרך מותו של ישוע והאמונה משקם את הצלם האלוהים במאמין (ראה קולוסים ג 10).
בברית הישנה המילה הנפוצה בעברית ל"כבוד" (*kbd*) במקור הייתה מונח מסחרי (אשר התייחס לזוג סולמות) פירושה "להיות כבד". ראה נושא מיוחד להלן.

נושא מיוחד: תהילה/כבוד – SPECIAL TOPIC: GLORY (*doxa*)

המושג המקראי של המילה "תהילה/כבוד" הוא קשה להגדרה. תרגום "השבעים" ביוונית לתורה (LXX) משתמש במילה *doxa* לתרגם למעלה מעשרים מילים בעברית. יש שימוש במילה בדרכים שונות בברית הישנה.
המילה מתקשרת לאלוהים, ישוע, בני אדם, והממלכה המשיחית.

בברית הישנה המילה "כבוד" (BDB 458) (*kabod*, BDB 458, KB 455-458) במקור מונח מסחרי (יש הקשר למאזניים), כמשמעו, "להיות כבד". מה שהיה כבד ובעל ערך. לעיתים קרובות המילה "זוהר" היא גם חלק מהטקסט מנת להביע את גדולתו של אלוהים (ראה שמות יט 16-18; כד 17; לג 18; ישעיהו ס 1-2). הוא לבדו ראוי לכבוד (ראה תהילים כד 7-10; ס 2; עט 9). הוא חכם מידי בשביל האנושות שנפלה, הוא מלביש את עצמו בענן, יד, או עשן (ראה שמות טז 7, 10; לג 23-17; ישעיהו ו 5). אפשר לדעת את יהוה רק דרך המשיח (ראה יוחנן א 18; ו 46; יב 45; יד 11-8; קולוסים א 15; א טימותיאוס ו 16; עברים 3; א יוחנן ד 12).

הדיון המלא על המילה "כבוד" *kabod* ניתן למצוא בנושא מיוחד כבוד בברית הישנה: Special Topic: Glory (OT). הכבוד של האמינים מגיע מהעובדה שהם מוצאים את הכבוד והתפארת באלוהים, לא בתוך עצמם (ראה א קורינתים א 29-31; ירמיהו ט 23-24). לדיון מפורט ניתן לקרוא NIDOTTE, vol. 2, pp. 577-587.

ג 24 **"אך הם מצדקים בְּחַסְדּוֹ"** צורת הבינוני שלילית בהווה. זה המקום שבו הבשורה מתחילה – חסדו של אלוהים הנותן צדקה (ראה רומים ה 15-17; ו 23; אפסים ב 8-9) המונח היווני "להצדיק" (*dikaioō*) היה מאותו השורש כמו "צדקה" (*dikaionē*, ראה נושא מיוחד ברומים א 17). אלוהים תמיד לוקח יוזמה (ראה יוחנן ו 65, 44).
בפסוקים 24-25 ישנם שלוש מטפורות לתיאור ישועה.

1. "מוצדקים" שהיה מונח משפטי שפירושו "לא ניתן עונש" או להצהיר על אחד שלא אשם.
2. "פדות" מונח שקשור לעבדים פירושו "נקנה בחזרה" או "לשחרר לחופשי".
3. "כפרה" מונח שקשור לקורבן, יש התייחסות למכסה של ארון הברית שעליו היה נשפך דם הקורבן ביום כיפורים (ראה ויקרא טז; עברים ט 5).

נושא מיוחד: עדות לישועה על פי הברית החדשה NEW TESTAMENT EVIDENCE FOR ONE'S SALVATION

העדות מבוססת על הברית החדשה (ראה ירמיהו לא 31-34; יחזקאל לו 22-38) בישוע:

1. העדות מבוססת על אופיו של האב (ראה יוחנן ג 16), העבודה של הבן (ראה ב קורינתים ה 21), ושרות הרוח (ראה רומים ח 14-16), לא מעשי אדם, של שכר של ציות, לא רק עיקרון אמונה.
2. זו מתנה (ראה רומים ג 24; ו 23; אפסים ב 8,5-9)
3. חיים חדשים, והשקפת עולם חדשה (ראה יעקב; א יוחנן).
4. ידע (הבשורה), התחברות (אמונה בישוע), ואורח חיים חדש (בהדרכת הרוח לצלם המשיח), שלושת המרכיבים, לא רק אחד בפני עצמו.
5. ראה בדיקות לישועה אמיתית בתובנות הקשר לראשונה ליוחן ב 3-27, C, באינטרנט.

▣ "בחינם" שאול משתמש במושג זה במספר מונחים

1. *dōrean*, תואר הפועל "באופן חופשי"
2. *dōrea*, שם עצם, "מתנת חינם"
3. *dōron*, שם עצם, "מתנה"
4. *charisma*, שם עצם, (ראה רומים א 11; ה 15,16; ו 23; יא 29; יב 6)
5. *charisomai*, פועל, "העניק לנו טובה בחינם" (ראה רומים ח 32)
6. *charis*, שם עצם, "מתנה בחינם" (ראה רומים ד 16,4; יא 6,5; אפסים ב 8,5)

▣ "הודות לפדות שבמשיח ישוע" ישועתנו היא דרך מותו ותחייתו של ישוע. המוקד המקראי אינו על גודל המחיר ששולם (אוגוסטינוס), אך על העובדה שבני האדם ניצלו מעונש החטא באמצעות קורבן תמים (ראה יוחנן א 29,36; ב"קר ה 21; א"פט א 19).

פסוק זה גם מראה את המחיר הכבד שישוע שילם בגלל חטא האדם הראשון (ראה בראשית ג 15). ישוע לקח את הקללה (ראה גלטים ג 13) ומת (ראה ב"קר ה 21) עבור העולם החוטא. הישועה בחינם אבל המחיר ששולם עבורה הוא רב.

נושא מיוחד: גולה/לפדות SPECIAL TOPIC: RANSOM/REDEEM

1. ברית ישנה

א. יש בעיקר שני מונחים שמתארים מושג זה

1. *Ga'al* (BDB 145 I, KB 169 I), משמעות המונח היא "לשחרר באמצעות תשלום מחיר". במונח *go'el* יש הקשר למישהו אישי שמשלם את המחיר, בדרך כלל קרוב משפחה (כלומר גואל קרוב). היבט זה נותן את הזכות לקנות בחזרה רכוש, חפצים, בעלי חיים, אדמות (ראה ויקרא כה, כז), או קרובי משפחה (ראה רות ד 14; ישעיהו כט 22) תיאולוגית ניתן לראות זאת בדרך שבה אלוהים גאל את בני ישראל משעבוד במצרים (ראה שמות ו 6; טו 13; תהילים עד 2; עז 15; ירמיהו לא 11). הוא הפך ל "גואל" (ראה איוב יט 25; תהילים יט 14; עז 35; משלי כג 11; ישעיהו מא 14; מג 14; מד 24,6; מז 4; מח 17; מט 26,7; נד 8,5; נט 20; ס 16; סג; ירמיהו נ 34).
2. *Padah* (BDB 804, KB 911), משמעות המונח היא "לגאול" או "להציל"
 - א. פדיון הבכור (שמות יג 13-15; במדבר יח 15-17)
 - ב. פדיון פיזי משקף פדיון רוחני (תהילים מט 15,8,7)
 - ג. יהוה פידה את עמו מהמרד והחטא (תהילים קל 7-8)
- ב. הרעיון התיאולוגי כולל מספר סעיפים קשורים זה לזה.
 1. יש שיעבוד, מאסר, כליאה
 - א. פיזי
 - ב. חברתי
 - ג. רוחני (ראה תהילים קל 8)
 2. יש לשלם מחיר עבור חופש, שחרור ושיקום
 - א. של עם ישראל (ראה דברים ז 8)

- ב. של אדם יחיד (ראה איוב יט 25-27; לג 28' ישעיהו נג)
 3. מישוה צריך לנהוג כמתווך וגומל חסד. בהקשר של המונח *ga'al* בדרך כלל מדובר בקרוב משפחה (כלומר, גואל, BDB 145, *go'el*).
 4. לעתים קרובות יהוה מתאר את עצמו במונחים שקשורים למשפחה
 א. אבא
 ב. בעל
 ג. הפדיון שולם על ידי יהוה; שולם מחיר שבאמצעות הושג פדיון!

II. ברית חדשה

- א. יש מספר מונחים שמתארים מושג תיאולוגי זה
 1. *Agorazō* (ראה א"ק ר ו 20; ז 23; ב"פט ב 1; התגלות ה 9; יד 3-4). זהו מונח מסרחי המשקף מחיר ששולם עבור משהו. אנחנו כמאמינים נקנו בדם יקר, כעת שייכים למשיח ולא לעצמנו.
 2. *Exagorazō* (ראה גלטים ג 13; ד 5; ה 16; קולוסים ד 5). זהו גם מונח מסרחי. הוא משקף את מותו של ישוע עבורנו. ישוע נשא את "הקללה" של התורה (כלומר, תורת משה, ראה אפסים ב 14-16; קולוסים ב 14), משהו שבני האדם לא יכלו לעשות. הוא נשא את הקללה (ראה דברים כא 23) עבור כולנו (ראה מרקוס י 45; ב"קר ה 21)! בישוע, צדקתו ואהבתו של אלוהים התמזגו לסליחה, קבלה וגישה מלאה!
 3. *Luō*, "לשחרר"
 א. *Lutron*, "שולם מחיר" (ראה מתי כ 28; מרקוס י 45). אלו מילים בעלות עוצמה מפיו של ישוע, המתארות את מטרת בואו, להיות מושיע העולם על ידי תשלום מחיר החטא עבורנו (ראה יוחנן א 29).
 ב. *Lutroō*, "לשחרר"
 (1) לגאול את ישראל (לוקס כד 21)
 (2) לתת את עצמו עבור גאולת בני האדם (טיטוס ב 14)
 (3) להיות שה תמים (א"פט א 18-19)
 ג. *Lutrōsis*, "גאולה", "פדות", או "שחרור"
 (1) נבואתו של זכריה על ישוע, לוקוס, לוקס א 68
 (2) שבחי חנה לאלוהים על ישוע, לוקס ב 38
 (3) הקורבן הרצוי של ישוע, עברים ט 12
 4. *Apolytrōsis*
 א. גאולה בביאה השנייה (ראה מעשי שליחים ג 19-21)
 (1) לוקס כא 28
 (2) רומים ח 23
 (3) אפסים א 14; ד 30
 (4) עברים ט 15
 ב. הגאולה במוות של ישוע
 (1) רומים ג 24
 (2) א"ק א 30
 (3) אפסים א 7
 (4) קולוסים א 14
 5. *Antilytron* (ראה א"ט מ ב 6). קטע חשוב (כמו טיטוס ב 14) שמתחבר למוות של ישוע על הצלב. הוא היחיד שהביא קורבן ראוי, האחד שמת עבור "כולם" (ראה יוחנן א 29; ג 16-17; ד 42; א"ט מ ב 4; ד 10; טיטוס ב 11; ב"פט ג 9; א"יוח ב 2; ד 14).
 ב. התפיסה התיאולוגית בברית החדשה
 1. בני האדם משועבדים לחטא (ראה יוחנן ח 34; רומים ג 10-18; ו 23).
 2. עול החטא התגלה על ידי תורת משה (ראה גלטים ג) ועל ידי הדרשה על ההר של ישוע (ראה מתי ה-ז). על פי המעשים גזר דין של בני האדם היה מוות (ראה קולוסים ב 14).
 3. ישוע, שה תמים, מת עבורנו (ראה מרקוס י 45; יוחנן א 29; ב"קר ה 21). נפקדנו מחטא בשביל שנוכל לשרת את אלוהים (ראה רומים ו)
 4. במשתמע, יהוה וגם ישוע הם אותם "קרובי משפחה", ששילמו את המחיר עבורנו. זה ממשיך את המטאפורה המשפחתית (כלומר, אב, בעל, בן, אח, קרוב משפחה).
 5. הגאולה היא לא מחיר ששולם לשטן (היו תיאולוגיות בימי הביניים שטענו זאת), אבל הפיוס של צדקת אלוהים ודברו עם אהבתו והמחיר על הצלב. השלום הוחזר בצלב, בני האדם קיבלו סליחה על המרד, צלם האלוהים שוקם וכעת יש לנו התחברות עם אלוהים!
 6. יש עדיין היבט עתידי של גאולה (ראה רומים ח 23; אפסים א 14; ד 30), שיקלול תקומה מהמתים והתחברות נצחית עם אלוהים (ראה נושא מיוחד: השילוש). הגוף החדש שלנו יהיה

כמו שלו (ראה א"יח ג 2). קשה להגדיר את הפרדוקס של א"ק ר טו 12-19 עם א"ק ר טו 58-35. כמו שיש לנו גוף פיזי כך גם יהיה לנו גוף נצחי. כמו לישוע!

ג 25

NASB "אותו אשר אלוהים גילה בפומבי"
 NKJV "אשר האלוהים שם אותו"
 NRSV "אשר אלוהים מסר"
 TEV "אלוהים הציע"
 NJB "אשר מונה על ידי אלוהים"

זהו חייוי אאוריסטי אמצעי של המילה *protithēmi* (ברומים א 13; אפסים א 9; פירושו "לתכלית", גם מופיע שם העצם ברומים ח 28), המשמעות היא שאלוהים גילה את ליבו ותכליתו על ידי הקורבן של ישוע (ראה אפסים א 9; גלטים ג 1). תוכנית הגאולה של אלוהים (ראה מעשי שליחים ב 23; ג 18; ד 28; יג 29; כו 22; ראה נושא מיוחד ברומים א 5) כרוכה בקורבן של ישוע (ראה ישעיהו נג 10; התגלות יג 8). ראה הערות ברומים ט 11.

□ "להראות" מונח יווני זה *endeiknumai* (*endeixis*, ראה רומים ג 25, 26) מופיע מספר פעמים ברומים (ראה רומים ב 15; ט 17, 23; LXX שמות ט 16). משמעות המונח היא לגלות או להציג/להראות. אלוהים רצה שבני האדם יראו בבירור את צדקתו, מטרתו, וגאולתו. הקשר זה מציג תפיסת עולם מקראית שקשורה לנקודות הבאות:

1. אופיו של אלוהים
2. השרות של המשיח
3. הצורך של בני האדם באלוהים
4. תכלית של הגאולה

אלוהים רוצה שאנחנו נראה ונבין את הנקודות הללו! הקשר זה חייוני להבנה נכונה של המשיחיות. חלק מהמילים וביטויים הם דו משמעיים וניתן להבין אותם בכמה אופנים, אבל הלב של התוכן הוא ברור ופשוט. הקשר זה הוא כוכב הצפון-התיאולוגי של הבשורה.

NASB "רצוי בדמו"
 NKJV "להיות רצוי בגלל דמו"
 NRSV "קורבן כפרה בדמו"
 TEV "שבאמצעות דמו בני האדם יקבלו סליחת חטאים"
 NJB "להקריב את חייו כדי לתת פיוס"

בעולם היווני-רומי מילה זו קשורה לרעיון של שיקום חברות עם אלוהות באמצעות מחיר ששולם. עם זאת, בתרגום השבעים אנחנו לא רואים שימוש במונח זה. בתרגום השבעים ובעברים ה 5 התרגום הוא "כס החסד" (ראה שמות כה 21-22; ויקרא טז 12-15), וזה היה מכסה ארון הברית בקודש הקודשים, המקום בו היו שמים את הכפרה ביום הכיפורים (ראה ויקרא טז). זה ברור ששאלו משתמש מטאפורית במונחים שקשורים לקורבן (כלומר, ויקרא א-ז). מטאפורות אלה (כלומר, כפרה, קורבן, פדיון) היו ברורות רק בהקשר של הברית הישנה. שאול מסביר את ההקשר לכל בני האדם. יהוה גילה את עצמו לאברהם/ישראל בשביל דרכם לגלות את עצמו לכולם; כולם בצלמו ודמותו; כולם מרדו; כולם יכולים להיוושע דרך אמונה המשיח (המשיח היהודי).

מונח זה לא מקטין את הסלידה שיש לאלוהים לחטא, אלא הוא מעיד על גישת הגאולה שיש לו כלפי בני אדם חוטאים. ניתן לעיין בספר שקשור לנושא James Stewart's *A Man in Christ*, pp. 214-224. צריך לתרגם את המונח בצורה שתשקף את רצון אלוהים במשיח; "קורבן פיוס"; או "עם כח הפיוס" "בדמו" בעברית היא דרך להתייחס לקורבן תמים של שה אלוהים (ראה יוחנן א 29). בשביל להבין מושג זה צריך להבין את ויקרא א-ז ורומים טז (יום הכיפורים). דם מתייחס לישוע שחיי חיים ללא חטא ונתן עצמו כקורבן (ראה רומים ה 12-21) עבור כל בני האדם (ראה ישעיהו נב 13-12)!

□ "דרך אמונה" שוב מדובר על אותה הדרך (ראה רומים א 17; ג 22, 25, 26, 27, 28, 30) שפתוחה עבור כל אחד שיקבל את קורבן ישוע.

ביטוי זה מושמט מכתב יד קדום בשם A מהמאה החמישית (וגם הטקסט היווני מאת יוחנן כריסוסטומוס) וכתב היד MS (2127) מהמאה ה-12. חלק מהתרגומים מוסיפים את המילה אמונה (MSS P⁴⁰, B, C³, D³) וחלק מהם לא (MSS א, G, F, D*, C*). עם זה הדבר לא משפיע על המשמעות. UBS³ נותן דירוג B (כמעט ודאי).

□ "כדי להראות את הצדקה" אלוהים חייב להיות נאמן לאופיו ודברו (ראה מלאכי ג 6). בברית הישנה הנשמה החוטאת מתה (ראה בראשית ב 17; יחזקאל יח 20,4). אלוהים אמר שהוא לא יזכה את האשם (ראה שמות ג 7). אהבתו של אלוהים כה גדולה, עד שהיה מוכן להיות לבשר בשביל לקיים את התורה, למות במקום העולם החוטא (ראה רומים ה 12-21). אהבתו וצדקתו של אלוהים משתלבים בישוע (ראה רומים ג 23).

NASB, NKJV, NRSV
TEV
NJB

"פסח על החטאים שבוצעו בעבר"
"בעבר הוא היה סבלני והתעלם מחטאי האדם"
"בעבר, כאשר החטאים לא קיבלו עונש"

המונח "פסח" מופיע רק בברית החדשה ולא בתרגום השבעים. האבות היוונים לקחו את המשמעות הספרותית "מחילת חוב" (ראה Moulton and Milligan, p. 493). עם זאת הפועל *pariēmi*, פירושו "לעבור בצד" או "להירגע" (ראה לוקס יא 42).

אז השאלה היא האם אלוהים שכח את חטאי העבר כאשר הסתכל על העתיד ועל המשיח או שהוא פשוט התעלם מהם בידיעה שמותו של ישוע ינצח את החטא? בשני המקרים אנחנו מקבלים את אותה התוצאה. חטאי העבר, הווה והעתיד כולם נצחו על הצלב.

זה היה מעשה חסד של אלוהים עם מבט לעבודת הצלב (ראה מעשי שליחים יז 30; רומים ד 15; ה 13) למרות שהיה בעבר הוא תקף להווה ולעתיד (ראה רומים ג 26). זה לא שאלוהים מקבל את החטא בקלילות, אלא הוא מקבל את הקורבן של ישוע כמושלם. אין יותר מחסום להתחברות עם אלוהים, התחברות איתו זו הסיבה לבריאה (ראה רומים א 26-27).

ג 26 המונח "צדקה" ברומים ג 25 קשור מבחינה אטימולוגית למונחים "צדיק" ו "מצדיק" (רומים ג 26). אלוהים רוצה שדמותו תתגלה בחיי המאמינים באמצעות אמונה במשיח. ישוע הפך לצדקתנו (ראה ב"קר ה 21), אבל אנחנו כמאמינים צריכים לבחור באורח חיים בצלם המשיח (ראה רומים ח 26; מתי ה 48; ויקרא יט 2). ראה נושא מיוחד ברומים א 17.

NASB, NKJV, NRSV
TEV
NJB
REB
NET

"המאמין בישוע"
"כל מי שמאמין בישוע"
"לכל מי שיש אמונה בישוע"
"כל מי שם את אמונתו בישוע"
"זה שחי בזכות נאמנותו של ישוע"

בטקסט היווני כתוב "זה שבעל אמונת ישוע". יש שלל שימושים של יחס הקנין (ראה ספר הנושא G. B. Caird, *The Language and Imagery of the Bible*, p. 99). מרבית התרגומים באנגלית מתרגמים זאת כאמונה אישית/ביטחון בישוע. תרגום NET מייחס מקום זה לרומים ג 22. עם זאת, הפסוק ברומים ג 22 מתייחס לשני דברים

1. נאמנותו של ישוע

2. האמונה של המאמינים

הישועה היא תוצאה של נאמנותו של ישוע אז אותה על המאמין לקבל (ראה רומים ג 30).

רומים ג 27-30 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)

27 אם כן, היש מקום לגאווה? לא, אין לה מקום. הודות לאיזו תורה? של המעשים? לא, הודות לתורה של אמונה. 28 ואמנם אנו קובעים שהאדם מצדק על-ידי אמונה ללא תלות במעשי התורה. 29 או שמא הוא אלהי היהודים בלבד? האין הוא גם אלהי הגויים? כן, גם אלהי הגויים הוא, 30 שכן אלהים אחד הוא המצדיק את הנמולים על-יסוד אמונה, ואת הערלים על-ידי האמונה.

ג 27 "היש מקום לגאווה" המילה "גאווה" אולי משקפת את הגאווה של היהודים (ראה רומים ב 17, 23). הבשורה היא ענווה. לבני האדם (יהודים וגויים) קשה להתמודד עם גאווה (ראה אפסים ב 8-9). ראה נושא מיוחד להתהלל/להתפאר ברומים ב 17.

בשביל להבהיר את ההצהרה הקודמת שלי אני רוצה להוסיף הערה. למרות שבני האדם לא יכולים להרוויח את אהבת וסליחת אלוהים זה לא אומר שלהם אין אחריות בישועתם. על בני האדם לזהות בחטא בחיים שלהם ולקבל את ההזמנה שאלוהים נתן במשיח. אלוהים בונה יחסים של "ברית" עם בני האדם. עלינו למלא את הצד שלנו באורח חיים שמבוסס על:

1. חזרה בתשובה
2. אמונה
3. ציות
4. התמדה

יש לנו חלק חשוב במערכת יחסים עם אלוהים. אנחנו צריכים להגיב להזמנתו! רצון חופשי הוא דוקטרינה חשובה בחיי המאמין. הכתובים הם כתב יד מזרחי המציג את האמת במספר דרכים.

נושא מיוחד: ספרות מזרחית (פרדוקסים מקראיים) SPECIAL TOPIC: EASTERN LITERATURE (biblical paradoxes)

1. כאדם שאוהב מאוד את כתבי הקודש ומאמין שהם דבר אלוהים, תובנה זו (כלומר, שכתבי הקודש הם ספרות מזרחית, ולא מערבית) הועילה לי באופן אישי. כאשר אני לומד את הכתובים באופן רציני אני מבין שטקסטים שונים חושפים את האמת בדרכים נבחרות ולא שיטתיות. טקסט בהשראה לא יכול לבטל או להוריד מערכו של טקסט אחד! האמת מורכבת מקבלת כל הכתובים (כל הכתובים הם בהשראת הרוח ולא רק חלקים נבחרים, ראה ב"טמ ג 16-17), זה לא נכון לצטט רק חלקים נבחרים (למשל כאשר יש יכוח מסוים)!
2. רוב האמיתות המקראיות (ספרות מזרחית) מוצגות בזוגות דיאלקטיים או פרדוקסאליים (זכרו כי כתבי הברית החדשה, פרט ללוקס, הם הוגים עבריים, שכתבו ביוונית. ספרות חוכמה וספרות פואטית מציגות אמת בקווים מקבילים. הקבלה מנוגדת מתפקדת כפרדוקס. הקבלה סינתטית מתפקדת כקטעים מקבילים). איכשהו שני ההקבלות נכונות! לכן פרדוקסים מסוג זה לא תואמים למסורת ספרותית מודרנית.
 - א. גורל לעומת רצון חופשי
 - ב. ביטחון המאמין לעומת הצורך בהתמדה (ראה נושא מיוחד: התמדה)
 - ג. החטא הראשון לעומת חטא מרצון
 - ד. ישוע כאלוהים לעומת ישוע כאדם
 - ה. ישוע כשווה עם האב לעומת ישוע הכפוף לאב
 - ו. הכתובים כדבר אלוהים לעומת כספר שנכתב בידי אדם
 - ז. חיים ללא חטא (שלמות, רומים ו) לעומת אורח חיים שחוטא פחות
 - ח. צדקה ראשונית לעומת התקדשות (ראה נושא מיוחד: התקדשות)
 - ט. צדקה על ידי אמונה (רומים ד) לעומת מעשים שמעידים על צדקה (ראה יעקב ב 14-26)
 - י. החופשי של המאמין (ראה רומים יד 23-1; א"ק ר ח 13-1; י 23-33) לעומת האחריות של המאמין (ראה גלטים ה 21-16; אפסים ד 1)
 - יא. נשגבות לעומת פנימיות (של אלוהים)
 - יב. אלוהים הנשב והעליון לעומת ידיעת אלוהים במשיח המטאפורות ששאל משתמש לתאר ישועה
 - (1) אימוץ
 - (2) קידוש
 - (3) הצדקה
 - (4) גאולה
 - (5) פאר/הדר
 - (6) ייעוד מראש
 - (7) פיוס
 - יג. מלכות אלוהים בהווה לעומת מלכות אלוהים בעתיד
 - יד. חזרה בתשובה כמתנת אלוהים (ראה מעשי שליחים יא 18; רומים ב 4; ב"טמ ב 25) לעומת חזרה בתשובה שהכרחית לישועה (ראה מרקוס א 15; מעשי שליחים כ 21)
 - טו. ברית הישנה כמשהו שעומד לעד לעומת הברית השינה שכבר לא בתוקף (ראה מת' ג 17-19 לעומת מת' ה 21-48; רומים ז לעומת גלטים ג)
 - טז. המאמינים משרתים/עבדים לעומת המאמינים כילדים/יורשים

□ "אין לה מקום" מונח זה (*ek* [חוץ] עם המונח *kleiō* [נסגר]) מופיע רק כאן ובגלטים ד 17. פרושו "לנעול".

□ "לתורה של אמונה" הברית החדשה של אלוהים (ירמיהו לא 31-34; יחזקאל לו 22-38) לא מבוססת על מעשים, אך על אמונה/בטחון/אמון (*pistis*) בישותו והבטחותיו. שני הבריתות נועדו בשביל שבני האדם יוכלו להשתנות לצלם אלוהים (צדיקים, כלומר, ויקרא יט 2; מת' ה 48; רומים ח 29).

ג 28 "ואמנם אנו קובעים שהאדם מצדק על-ידי אמונה ללא תלות במעשי התורה" זהו הסיכום של רומים ג 21-26 והקדמה לרומים ד-ח (ראה ב"טמ א 9; טיטוס ג 5). הישועה היא מתנה דרך עבודת הצלב של המשיח (ראה רומים ג 24; ה 15, 17; ו 23; אפסים ב 8-9). עם זאת, בגרות רוחנית מבוססת חיי ציות "בכל מחיר" (ראה גלטים ה 6; אפסים 10; פיליפים ב 12; ראה הערה ברומים א 5).

ג 29 מטרתו של אלוהים תמיד היה לגאול את כל בני האדם שנבראו בצלמו (בראשית א 26, 27; ה 1; ט 6). הבטחת הגאולה של בראשית ג 15 היא לכל בני האדם. הוא בחר באברהם בשביל לבחור בעולם (ראה בראשית יב 31; שמות יט 4-6; יוחנן ג 16). פסוק זה, בדומה לרומים ג 9, עשוי לשקף את המתח בין הקהילה ברומא לבין מנהיגות של יהודים משיחיים אשר עזבו את רומא בגלל הצו של נרו שאסר על היהודים לקיים אספות, לכן לאחר שעזבו מנהיגים גויים תפסו את מקומם. כנראה שגם פרקים ט-יא מדברים על אותו הנושא.

ג 30

NASB	"שכן אלוהים אחד הוא"
NKJV	"מכיוון שיש אלוהים אחד"
NRSV	"מכיוון שאלוהים הוא אחד"
TEV	"אלוהים אחד הוא"
NJB	"מכיוון שיש רק אלוהים אחד"

זהו משפט תנאי ממעמד ראשון, ניתן להניח שהוא נכון מנקודת מבטו של הכותב או למטותיו הספרותיות. אם המונותאיזם הוא נכון אז אלוהים יש רק אחד.

נושא מיוחד: מונותאיזם SPECIAL TOPIC: MONOTHEISM

בני אדם תמיד הרגישו שיש משהו יותר גדול מהעולם הפיזי (כלומר, דברים שאינם בשליטתם, כגון סופות, ליקויי חמה, מזג אוויר, אירועים, מוות וכו'). אנתרופולוגים מספרים על מציאות בתוך קברים של זן פרימיטיבי אשר קשורים לעולם הבא, אשר הם המשכיות לחיים האלה. התרבות הכתובה הראשונה הייתה "שומר" (ארץ שומר השתרעה על רובו של אזור הנמצא בדרום מסופוטמיה אשר בדרום עיראק המודרני). התרבות החלה כ 8,000-10,000 לפני הספירה. הם כתבו שירים כדי להביע את דעתם על האלים ועל האינטראקציה שלהם. בצורה דומה לכל בני האדם עם החולשות שלהם. המסורות שלהם היו קיימות בעל פה הרבה לפני שהם נכתבו.

התפתחות תיאולוגית נבע מ:

1. מאמניזם ל
2. פוליתאיזם ל
3. אל עליון (או דואליזם)

הרעיון של מונותאיזם (אלוהים אחד ויחיד), לא רק הרעיון של "אל עליון" בפוליתאיזם או האל הטוב של הדואליזם האיראני (הדת הזורואסטרית), ייחודי לישראל (אברהם, שנת 2000 לפנה"ס). ישנו רק יוצא דופן נדיר אחד לזמן קצר במצרים (אמנחותפ הרביעי, הידוע גם כאחנתון, 1350-1367 או 1361-1386 לפנה"ס). רעיון זה מובע בכמה ביטויים בתנ"ך.

1. "אין כיהוה אלוהינו", שמות ח 10; ט 14; דבר' לג 26; מל"א ח 23
2. "אין עוד מלבדו", דבר' ד 35, 39; לב 39; שמ"א ב 2; שמ"ב כב 32; ישע' מד 6, 8; מה 6, 21
3. "יהוה אחד", דבר' ו 4; רומ' ג 30; קור"א ח 4, 6; טימ"א ב 5; יעקב ב 19
4. "אין כמוך", שמ"ב ז 22; ירמ' י 6
5. "אתה אלהים לבדך", תהל' פו 10; ישע' לז 16
6. "לפני לא נוצר אל ואחרי לא יהיה", ישע' מג 10
7. "אין עוד, זולתי אין אלהים", ישע' מה 5, 6, 22
8. "אין עוד אפס אלהים", ישע' מה 14, 18
9. "אין זולתי", ישע' מה 21
10. "אין עוד; ... אפס כמוני", ישע' מו 9

חייבים להודות שדוקטרינה קריטית זו נחשפה בדרכים הדרגתיות. ניתן להבין את ההצהרות המוקדמות כ-"הנותאיזם" או מונותאיזם מעשי (ישנם אלים רבים, אך רק אל אחד בשבילנו, השוו לשמות טו 11; כ 2-5; דבר' ג 28; ה 7; ו 4, 14; י 17; לב 12; מל"א ח 23; תהל' פג 18; פו 8; קלו 1-2).

הטקסטים הראשונים שמתחילים לציין ייחודיות (מונותאיזם פילוסופי) הם מוקדמים (השוו לשמות ח 10; ט 14; דבר' ד 35, 39; לג 26). הטקסטים המלאים והשלמים נמצאים בישע' מג-מו (השוו לפרק מג 11; מד 6, 8; מה 7, 14, 18, 22; מו 5, 9).

הברית החדשה רומזת אל דבר' ו 4 ברומ' ג 30; קור"א ח 4, 6; אפס' ד 6; טימ"א ב 5; יעקב ב 19. ישוע מצטט אותו כמצווה הראשונה במתי כב 36-37; מרק' יב 29-30; לוקס' י 27. התנ"ך, כמו הברית החדשה, עומד על המציאות של ישויות רוחניות אחרות (מלאכים, שדים), אך רק אל בורא/גואל אחד (יהוה, ברא' א 1). מונותאיזם תנ"כי מתאפיין ב-

1. אלוהים הוא אחד וייחודי (האונתולוגיה מונחת, לא מפורטת)
2. אלוהים הוא אישי (השוו לברא' א 26-27; ג 8)
3. אלוהים הוא אתי (השוו לשמות לד 6; נחמ' ט 17; תהל' קג 8-10)

4. אלוהים ברא את בני האדם בצלמו (ברא' א 26-27) עבור התחברות (כלומר, סעיף 2). הוא אל קנא (השוו לשמות כ 2-3) מהברית החדשה
1. לאלוהים יש שלוש התגלמות אישיות ונצחיות (ראו נושא מיוחד: השילוש בפרק ח 11)
 2. אלוהים מתגלה באופן מושלם ושלם בישוע (השוו ליוח' א 1-14; קול' א 15-19; עבר' א 2-3)
 3. התכנית הנצחית של אלוהים עבור גאולת האנושות הנפולה היא הקרבת בנו היחיד (ישע' נג; מרק' י 45; קור' ב ה 21; פיל' ב 6-11; עבר')

□ **"המצדיק את הנימולים על יסוד אמונה"** המילה היוונית "להצדיק היא מאותו השורש כמו "צדקה". ראה נושא מיוחד ברומים א 17. יש רק דרך אחת לעמוד בצדקה מול אלוהים (ראה רומים ט 30-32). שני הקריטריונים לישועה הם חזרה בתשובה ואמונה (ראה מרקוס א 15; מעשי שליחים ג 16, 19; כ 21; ראה הערה ברומים א 5). הדבר נכון גם ליהודים וגם לגויים.

□ **"על ידי אמונה"** ישנה הקבלה ברור בין שני הסעיפים. מילות היחס *ek* ו-*dia* משמשות באופן סינונימי. אין כוונה לייחוד.

רומים ג 31 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)
31 האם אנו מבטלים אפוא את התורה על-ידי האמונה? חס וחלילה! אדרבא, אנו נותנים תקף לתורה.

ג 31

NASB	"האם אנחנו מבטלים את התורה על ידי אמונה"
NKJV	"האם אנחנו מבטלים את התורה באמצעות אמונה"
NRSV	"האם אנחנו מפילים את התורה על ידי אמונה זו"
TEV	"האם זה אומר שעל ידי אמונה זו אנחנו מפסיקים את התורה"
NJB	"האם אנחנו מתכוונים שהאמונה הופכת את התורה לחסרת תכלית"

הברית החדשה מציגה את הברית הישנה בשתי דרכים שונות.

1. כברית אלוהים שניתנה בהשראה והתגלות, שלא תחלוף לעולם (ראה רומים ז 12, 14, 16)
2. כברית שעשתה את תפקידה ועבר זמנה (ראה עברים ח 13).

שאל משתמש במונח "בטל" לפחות עשרים וחמש פעמים. כלומר "לבטל משהו", "משהו חסר כח", "ומשהו ללא כל השפעה". ראה נושא מיוחד ברומים ג 3. עבור שאול התורה הייתה מורה (ראה גלטים ג 23) ומדריך (ראה גלטים ג 24), אבל היא לא יכלה לתת חיי נצח (ראה גלטים ב 16, 19; ג 19). התורה היא בסיס לטעונו של הרשעת בני האדם (ראה גלטים ג 13; קולוסים ב 14). תפקידה של התורה היה לתת התגלות ומבחן מוסרי בדומה לתפקיד של העץ "הדעת טוב ורע".

קיימת אי וודאות באשר לכוונתו של שאול מאחורי המילה "תורה".

1. מערכת של מעשי צדקה ביהדות
2. שלב שאותו הגויים צריכים לעבור בשביל לקבל ישועה המשיח (מתייהדים בגלטים)
3. תקן שלפיו כל בני האדם נכשלים (ראה רומים א-ג 20; ז 7-25; גלטים ג 1-29).

□ **"אנחנו נותנים תוקף לתורה"** לאור הביטוי בתחילת הפסוק, מה משמעות ביטוי זה? הביטוי יכול להעיד על:

1. התורה היא לא דרך לישועה אלא מדריך מוסרי
 2. התורה מעידה על הדוקטרינה של "הצדקה באמונה", ג 21; ד 3 (גלטים טו 6; תהילים; תהילים לב 2, 10, 11)
 3. מה שהתורה לא יכלה לעשות (מרד של בני האדם, ראה רומים ז; גלטים ג) עשה המשיח, ח 3-4
 4. תכלית ההתגלות היא להחזיר את צלם אלוהים בבני האדם
- לאחר הצדקה, התורה הופכת להיות למדריך לצדקה אמיתית או לאורח חיים בצלם המשיח. ראה נושא מיוחד: דעותיו של שאול השליח כלפי תורת משה ברומים יג 9.
- ישנו פרדוקס, התורה לא הצליחה לייסד את צדקת אלוהים, אך באמצעות ההפירה, אלוהים נתן את מתנת החסד באמצעות האמונה, שהיא חיי צדקה. התורה מימשה את תכליתה, לא במעשי אדם, אלא באמצעות מתנת החסד של אלוהים במשיח! ראה נושא מיוחד ברומים ה 2 בנושא "תוקף".

שאלות לדין

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתם אחראים לפרש בעצמכם את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתם, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתם לא צריכים להשאיר את זה לפרשן.

שאלות לדין אלו ניתנו כדי לעזור לכם לחשוב היטב על הנושאים הגדולים בחלק זה של הספר. הן נועדו להיות מעוררות חשיבה ולא סופיות.

1. תמצת את רומים ג 21-31 במילים שלך.
2. מדוע אלוהים פסח על חטאי העבר (רומים ג 25)?
3. כיצד בברית הישנה המאמין נושע מחטא (ג 25)?
4. כיצד האמונה בישוע מאשרת את התורה (ג 31)?

רומים ד

חלוקה של קטעים לפי תרגומים מודרניים

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
הדוגמא של אברהם	אברהם הוצדק באמצעות אמונה	אברהם הוצדק באמצעות אמונה	הדוגמא של אברהם	אברהם הוצדק באמצעות אמונה
ד 12-1	ד 4-1	ד 8-1	ד 8-1	ד 8-1
	דוד חוגג באותה השמחה			מוצדק לפני המילה
	ד 8-5			
	אברהם הוצדק לפני המילה			
	ד 12-9	ד 12-9	ד 12-9	ד 12-9
מימוש ההבטחה דרך האמונה	ההבטחה ניתנה דרך אמונה	הצאצאים האמתיים של אברהם	הבטחת אלוהים התקבלה	הצדקה לא באמצעות קיום התורה
ד 25-13	ד 25-13	ד 15-13 ד 25-16	ד 15-13 ד 25-16	ד 17-13 אמונתו של אברהם היא דוגמה לאמונה של ימנו
				ד 25-18

מחזור קריאה שלישי

מעקב אחר כוונתו המקורית של המחבר ברמת הפסקה

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתה אחראי לפרש בעצמך את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתה, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתה לא צריך להשאיר את זה לפרשן.

קרא את הפרק ברציפות. זהה את הנושאים. השווה את חלוקת הנושאים שלך עם חמשת התרגומים המודרניים. אין השראה בחלוקה לפסקאות, אבל זהו המפתח לעקוב אחר כוונתו המקורית של המחבר, שזה הלב של הפרשנות. לכל פסקה של נושא אחד ויחיד.

1. פסקה ראשונה
2. פסקה שנייה
3. פסקה שלישית
4. וכו'.

תובנות הקשר

א. התיאולוגיה של שאול ברומים ג 21-31 מכריזה שבני האדם קיבלו את מתנת הצדקה מאלוהים ללא קיום תורת משה. ברור שלשאול ראה התנגדות לתיאולוגיה שלו מצד היהודים! כעת שאול מנסה להוכיח שהבשורה היא לא משהו חדש (ראה רומים ג 21) על ידי מתן דוגמאות מהברית הישנה (גם אברהם וגם דוד, ראה רומים 8-6)

ב. בפרק ד שאול מציג הוכחות מתורת משה, בראשית – דברים, המחזקות את הדוקטרינה של צדקה בחסד באמצעות אמונה. סיכום מופיע ברומים ג 21-31. עבור היהודים, כל ציטוט מתורת משפה היה בעל משקל

תיאולוגי רב, במיוחד בהתייחס לאברהם, אשר נחשב כאב של העם היהודי. דוד נתפס כמשיח שעתידי לבוא (ראה ב"שמ ז).

ג. ייתכן כי המתח שהיה ברומא בין יהודים וגויים משיחיים היה הסיבה לדיון זה. יתכן כי הכל התחיל מכך שנו הוציא פקודה לסלק את המנהיגים היהודיים-משיחיים מרומא (אותם יהודים ביטלו את הטקסים שהיו ביהדות). כאשר עזבו תפסו את מקומם גויים-משיחיים. לאחר מכן כאשר חלק מהיהודים חזרו נוצרו מחלוקות בעניין המנהיגות.

ד. פרק ד מראה כי בני האדם תמיד נושעו בחסד באמצעות אמונה וחזרה בתשובה (בראשית טו 6; רומים ד 3). בהרבה מובנים הברית החדשה (הבשורה, ראה ירמיהו לא 31-34; יחזקאל לו 22-38) אינה שונה באופן קיצוני מהברית הישנה.

ה. דרך זו לצדקה בחסד באמצעות אמונה פתוחה לכל אדם, לא רק לעם ישראל. שאול מריח את טיעונו התיאולוגי באמצעות הדוגמה של אברהם, בדומה למה שכתב בגלטים ג.

ו. אני חייב להודות, כמאמין אוונגלי, רומים ג 21-31; ד 25-1; ה 1-21; גלטים פרק ג הם מקומות מאוד חשובים שמסבירים את האמונה המשיחית בצורה ברורה! התקווה שלי מבוססת על:

1. חסדו של אלוהים
2. עבודת המשיח
3. אמינות הכתובים
4. כתביו הברורים של שאול

לימוד מילים וביטויים

רומים ד 1-8 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)
1 וּבְכֵן, מַה נֹאמֵר עַל אַבְרָהָם אֲבִינוּ, מַה הַשִּׁיג בְּזָכוֹת מַעֲשָׂיו הַזֵּה? אִם אִמָּנָם הַצְדָקָה אֲבְרָהָם בְּגִלְלַת מַעֲשִׂים, כִּי אִזּוֹ יֵשׁ לוֹ בְּמַה לְהִתְפָּאֵר, אֲךָ לֹא לְפָנֵי אֱלֹהִים.³ מַה אֹמֵר הַכְּתוּב? "וְהֶאֱמַן אַבְרָהָם בַּיהוָה וַיִּחְשְׁבֶהָ לוֹ צְדָקָה." (בראשית טו ו')⁴ וְהִרִי שְׂכָרוֹ שֶׁל עֹבֵד אֵינוֹ נֶחְשָׁב לוֹ כְּחֹסֵד, אֲלֵא כְּחֹב הַמְגִיעַ לוֹ.⁵ אֲבָל זֶה שְׂאִינוֹ עֹבֵד, אֲלֵא מֵאֲמִין בְּמַצְדִּיק אֶת הַחוּטָא, אֲמוּנָתוֹ נֶחְשְׁבֶת לוֹ לְצְדָקָה.⁶ כִּךְ גַּם דָּוִד מְבִיעַ אֶת אֲשֶׁרוֹ שֶׁל הָאִישׁ אֲשֶׁר אֱלֹהִים יֶחְשַׁב לוֹ צְדָקָה בְּלִי תְלוּת בְּמַעֲשִׂים:⁷ "אֲשֶׁרִי נְשׂוּי-פֶשַׁע, כְּסוּי חַטָּאָה.⁸ אֲשֶׁרִי-אָדָם לֹא יֶחְשַׁב יְהוָה לוֹ עוֹן."

ד 1 "ובכן, מה נאמר על אברהם אבינו" פירוש שמו הוא "אב המון" (ראה ד 16-18). שמו הראשוני, אברם, פירושו "אב גבוה/רם". הטכניקה הספרותית שבה שאול משתמש נקראת ביקורת (ראה רומים ד 1; ו 1; ז 7; ח 31; ט 14, 30). הסיבה ששאול משתמש בדוגמה של אברהם (בראשית יא 27-כה 11) היא:

1. מכיוון שהיהודים מיחסים חשיבות רבה למוצאם (ראה מתי ג 9; יוחנן ח 33, 37, 39)
2. מכיוון שאמונתו האישית מדגימה את דפוס הברית (בראשית טו 6)
3. אמונתו הקדימה את תורת משה (ראה שמות יט-כ)
4. מורי שקר השתמשו בדוגמה של אברהם (מתייהדים, בגלטים)

משום מה היו ספר חלוקי דעות בים הסופרים הקדומים

1. אב קדמון, MSS א *², C, A *

2. אבינו, MSS א¹, C³, E, D, G

אולי שאול מתייחס לאברהם כאב לעם היהודי לעומת אברהם אב הון גוים (כל אשר המאמין באלוהים יהודים וגוים, ב 28-29).

ד 2 "אם" משפט תנאי ממעמד ראשון (ראה A. T. Robertson, *Word Pictures*, vol. 4, p. 350), ניתן להניח שהמשפט נכון מנקודת מבטו של המחבר או למטרתו הספרותית. זו דוגמה טובה לדרך שבה שאול משתמש במשפט תנאי שהוא שקרי בשביל לחדד ולהציג נקודה תיאולוגית (ראה רומים ד 14).

על פי, Joseph A. Fitzmyer, *The Anchor Bible*, vol. 33, p. 372, יתכן כי זה משפט תנאי שמורכב

ממעמד ראשון ומעמד שני.

▣ "הוצדק אברהם בגלל המעשים" זה ההפך מהצדקה באמצעות אמונה במשיח. אם הישועה דרך מעשים הייתה אפשרית (ד 4), אז לא היה צורך במשיח. רבנים רבים טענו שאברהם בכל זאת הוצדק בגלל המעשים (ספר בן סירא 5; קהלת מד 20-21; א מכבים ב 52; ספר היובלים ו 19-20; טו 1-2). שאול, כתלמיד של רב, היה מודע לטקסטים אלה.

עם זאת כאשר אנחנו קוראים את הברית הישנה אנחנו רואים בבירור את חוסר יכולתם של בני האדם לשמור על הברית בעזרת המעשים. לכן, הברית הישנה הפכה לקללה, גזר דין מוות (ראה גלטים ג 13; קולוסים ב 14). החוקרים היהודים ידעו שאברהם קדם לתורת משה, אז הם האמינו שהוא חזה את התורה ושמר את המצוות (ראה קהלת מד 20 וספר היובלים ו 19; טו 1-2).

■ **"יש לו במה להתפאר"** מונח זה מופיע לעתים בכתביו של שאול. בגלל הרקע של שאול כפרוש יש לו רגישות לנושא (ראה רומים ג 27; א"ק א 29; אפסים ב 8-9). ראה נושא מיוחד להתהלל/להתפאר ברומים ב 17.

ד 3

NASB, NKJV, NRSV, TEV
NJB

"וְהָאֵמֵן אַבְרָהָם בַּיהוָה"
"אברהם שם את אמונתו ביהוה"

שאול משתמש בציטוט זה מבראשית טו 6 שלוש פעמים בפרק זה (ראה רומים ד 22,9,3), דבר מעיד על החשיבות שיש לפסוק זה על הבנתו התיאולוגית בנושא ישועה. בברית הישנה פירוש המונח "אמונה" היה נאמנות, אמינות, ותיאור טבעו של אלוהים, לא של בני האדם. השורש הוא אמן (*emun, emunah*) פירושו "להיות בטוח או יציב". אמונה מושיעה היא:

1. להסכים שכלית עם האמת (מערכת אמיתות)
2. התחייבות מרצון (החלטה)
3. חיים מוסריים (אורח חיים)
4. בעיקר מערכת יחסים (לקבל את הישות של אלוהים)

ראה נושא מיוחד האמן, בטח, אמונה, ונאמנות בברית הישנה ברומים א 5. יש להדגיש שאמונתו של אברהם לא הייתה במשיח שעתידי לבוא אלא בהבטחת אלוהים לגבי ילדיו וצאצאיו (ראה בראשית יב 2; טו 5-2; יז 8-4; יח 14). אברהם הגיב להבטחת אלוהים בכך שבטח בו. עדיין היו לו ספקות ובעיות, למעשה הוא חיכה להבטחה שלוש עשרה שנה. האמונה שלו לא הייתה מושלמת אך היא התקבלה על ידי אלוהים. אלוהים מוכן לעבוד עם בני אדם לא מושלמים כאשר הם מוכנים להגיב להזמנה שלו, גם אם אמונתם כגרגור (ראה מתי יז 20).

ד 24,23,22,10,9,8,6,5,4,3

NASB, NRSV
NKJV
TEV
NJB

"זה נחשב לו"
"ויחשב לו"
"כי אלוהים קיבל אותו"
"אמונה זו נחשבה"

"יחשב לו" זה מתייחס לאמונה של אברהם בהבטחות אלוהים. "יחשב" (*logizomai*, ראה רומים ג 28, מופיע 11 פעמים ברומים ד) פירושו "הופקד על חשבוננו" (ראה LXX בראשית טו 6; ויקרא ז 18; יז 4). אותה אמת כתובה ב"ק"ר ה 21 וגלטים ג 6. ישתכן ששאול שילב את הכתוב בבראשית טו 6 עם תהילים לב 2 מכיוון ששניהם משתמשים במונח "חשב". שילוב טקסטים זה היה העיקרון ההרמנויטי שהרבנים השתמשו בו. השימוש במונח זה בתרגום השבעים יותר קשור להנהלת חשבונות, יתכן ויש הקשר ל"ספרים" בדניאל ז 10; יב 1. אלה שני ספרים מטאפוריים (יומנו של אלוהים)

1. ספר המעשים או הזיכרונות (ראה תהילים נו 8; קלט 16; ישעיהו ח 6; מלאכי ג 16; התגלות כ-13 12)
2. ספר החיים (ראה שמות לב 32; תהילים סט 28; ישעיהו ד 3; דניאל יב 1; לוקס י 20; פיליפים ד 3; עברים יב 23; התגלות ג 5; יג 8; יז 8; כ 15; כא 27).

אמונתו של אברהם שנחשבה לצדקה מתייחסת ל"ספר החיים"

ד 25,22,13,11,10,9,6,5,3 **"צדקה"** מונח זה משקף מונח מהברית הישנה "קנה מדידה" (*tsadak*). זה הייתה מטפורה קונסטרוקטיבית לתאר את ישותו של אלוהים. אלוהים הוא ישר ובני האדם לא. בברית החדשה המונח שימש באופן משפטי חיובי אשר מוביל את המאמין לאורח חיים שמבוסס על צלם המשיח. מטרתו של אלוהים היא שכל המאמין יקבל דמותו, במילים אחרות אורח חיים של המשיח (ראה רומים ח 28-29; גלטים ד 19). ראה נושא מיוחד צדקה ברומים א 17.

ד 5 מהות האמונה היא להגיב להזמנה ששל אלוהים, בלי להסתמך על מאמץ אישי או זכות. זה לא אומר שלאחר שנושענו וקיבלנו את רוח הקודש אין משמעות לאורח החיים שלנו. המטרה של האמונה המשיחית היא לא רק להגיע לגן עדן בעתיד אלא גם לאורח חיים בצלם המשיח בהווה. אנחנו לא מוצדקים, נושעים בגלל המעשים שלנו, אבל

נושענו בשביל לעשות מעשים טוב או יותר נכון קיבלנו הזמנה לאורח חיים של המשיח (ראה אפסים ב 8-10 & יעקב וראשונה ליוחן). חיים שמבוססים על שינוי הם עדות לישועה. הפרי של צדקה הוא התקדשות!

□ "מאמין" צורת הבינוני פועל הפעילה בהווה. ראה נושא מיוחד להלן.

SPECIAL TOPIC: FAITH, BELIEVE, OR TRUST - או לבטוח, להאמין, אמונה

א. זה מונח מאוד חשוב בכתובים (ראה. אל העברים יא' 1,6). זה הנושא של לימודיו הראשונים של ישוע (ראה. מרקוס א' 15). ישנם לפחות שני דרישות לברית: חזרה בתשובה ואמונה (מרקוס א' 15; מעשי השליחים ג' 16,19; כ' 21).

ב. אטימולוגיה

1. המונח "אמונה" בברית הישנה משמעתו נאמנות, דבקות, אמינות והמונח היה מאפיין את טבע האלוהים, לא את הטבע שלנו.
2. במקור מעברית, *emun, emunah*, BDB 53, אמון, אמונה, אל העברים ב' 4), המשמעות "להיות בטוח או יציב". אמונה שמצילה היא
א. קבלת פני אדם (כלומר, האמונה או הביטחון של אדם, ראה. למטה סעיף ה' 1)
ב. אמונה וביטחון סביב אותו אדם (כלומר, הכתובים, ראה. סעיף ה' למטה)
ג. לחיות חיים בדרך של אותו האדם (כלומר, בצלם משיח)

ג. שימוש של הברית הישנה

חשוב להדגיש שהאמונה של אברהם לא הייתה סביב המשיח שעתיד לבוא, אבל בהבטחת אלוהים שהוא יעניק לו ילדים וצאצאים (ראה. בראשית יב' 2; טו' 2-5; יז 8-4; יח' 14; רומים ד' 5-1) אברהם הגיב להבטחה זו על ידי ביטחון באלוהים (ראה נושא מיוחד: להאמין, לבטוח, אמונה בברית הישנה) ודברו. היו לו עדיין חששות ודאגות לגבי ההבטחה, שלקח לה שלוש עשר שנים להתממש.
האמונה שלו לא הייתה מושלמת אבל, אלוהים קיבל אותה. אלוהים מוכן לעבוד עם בני אדם שבורים אשר מוכנים להגיב להבטחה שלו באמונה, אפילו אם האמונה היא כגרגיר החרדל (מתי 20) או אמונה במחסור (ראה. מרקוס ט' 22-24)

ד. השימוש בברית החדשה

המונח "להאמין" הוא מהפועל היווני *pisteuō* או *pistis*, באנגלית "להאמין", "אמונה", או "לבטוח. לדוגמה, שם העצם לא מופיע בבשורת יוחן, אבל שם הפועל בשימוש חוזר. ביוחן ב' 23-25 יש חוסר וודאות האם הקהל מקבל את ישוע מנצרת כמשיח או לא. דוגמאות נוספות לשימוש של המונח "לאמין" ניתן למצוא ביוחן ח' 31-59 ובמעשי שליחים ח' 13, 18-24. אמונה אמיתית בכתובים היא יותר מרק תגובה ראשונית. יש צורך בתהליך של תלמידות (ראה. מתי יג' 20-23, 31-32; כח' 19-20).

ה. שימוש ביחד עם מילות יחס

1. *eis* משמעות "לתוך/אל". בנייה מיוחדת זו מדגישה שעל המאמינים לבטוח/להאמין בישוע
א. להאמין שמו/אל שמו (יוחן א' 12; ב' 23; ג' 18; א' יוחן ה' 13)
ב. להאמין בו (יוחן ב' 11; ג' 15, 18; ד' 39; ו' 40; ז' 5, 31, 39, 48; ח' 30; ט' 36; י' 42; יא' 45, 48; יב' 37, 42; מתי יח' 6; מעשי השליחים י' 43; פיליפים א' 29; א' פטרוס א' 8)
ג. להאמין בי (יוחן ו' 35; ז' 38; יא' 25, 236; יב' 44, 46; יד' 1, 12; טז' 9; יז' 20)
ד. להאמין לתוך הבן (יוחן ג' 36; ט' 35; א יוחן ה' 10)
ה. להאמין לתוך ישוע (יוחן יב' 11; מעשי שליחים יט' 4; גלטים ב' 16)
ו. להאמין לתוך האור (יוחן יב' 36)
ז. להאמין לתוך אלוהים (יוחן יד' 1)
2. *ev* משמעות המילה "בתוך/ב" כמו ביוחן ג' 15; מרקוס א' 15; מעשי שליחים ה' 14
3. *epi* משמעות המילה "על/ב" כמו במתי כז' 42; מעשי שליחים ט' 42; יא' 17; טז' 31; כב' 19; רומים ד' 5, 24; ט' 33; י' 11; א טימותיאוס א' 16; א פטרוס ב' 6
4. נושא הדקדוק ללא מילות היחס כמו ביוחן ד' 50; גלטים ג' 6; מעשי השליחים יח' 8; כז' 25; א יוחן ג' 23; ה' 10
5. *hoti* משמעות המילה "מאמין/ש/בזה", אנחנו מקבלים תוכן במה להאמין
א. ישוע הוא קדוש האלוהים (יוחן ו' 69)

ב. ישוע הוא "אני הוא" (יוחן ח 24)
 ג. ישוע באב והאב בישוע (יוחן י' 38)
 ד. ישוע הוא המשיח (יוחן יא 27; כ' 31)
 ה. ישוע הוא בן האלוהים (יוחן יא 27; כ' 31)
 ו. ישוע נשלח על ידי האב (יוחן יא 42; יז 8, 21)
 ז. ישוע אחד עם האב (יוחן יד 10-11)
 ח. ישוע הגיע מהאב (יוחן טז 27, 30)
 ט. ישוע מזדהה בשם הברית של האב, "אני הוא" (יוחן ח 24; יג 19)
 י. אנחנו נחיה איתו (רומים ו 8)
 יא. ישוע מת וקם לתחייה (א התפלוניקים ד 14)

NASB, NKJV
 NRSV
 TEV, NJB

"אמונתו"
 "אמונה כזו"
 "אמונה זו"

אמונתו של אברהם נחשבה לו לצדקה. צדקה לא מבוססת על מעשיו, אלא על תגובתו. מעשיו העידו על אמונתו (ראה יעקב ב 14-26).

המילה "חשב" מופיע בהקשר לפינחס בתרגום LXX של תהילים קו 31, המתייחס לספר במדבר כה 11-13. בפסוק זה יש הקשר בין "חשב" למעשיו, אבל בבראשית טו 6 זה שונה בהקשר לאברהם!

□ **"מאמין במצדיק את החוטא, אמונתו נחשבת לו לצדקה"** זוהי הצהרה חזקה! זו הקבלה ברורה לאברהם ברומים ד 3 (בראשית טו). הצדקה היא מתנת אלוהים (ראה הערה ברומים ג 24), ולא תוצאה של מעשים. ראה נושא מיוחד ברומים א 17.

□ **"דוד"** כשם שאברהם לא היה אדם מושלם, אך הוצדק באמצעות אמונה, כך גם דוד (ראה תהילים לב; נא). אלוהים אוהב את בני האדם (בראשית ג) והוא מוכן להיכנס לברית עם כל המאמין בו (ברית ישנה) ובבנו (ברית החדשה).

ד 6 "בלי תלות במעשים" שאול מדגיש ביטוי זה בכך שהוא כותב אותו לפני הציטוט מהברית הישנה (ראה תהילים לב 1-2). בני האדם מוצדקים בפני אלוהים בחסד דרך המשיח באמצעות אמונה, ולא מעשים שקשורים לדת (ראה רומים ג 21-31; אפסים ב 8-10).

ד 7-8 זהו ציטוט מתהילים לב 1-2. שני הפעלים ברומים ד 7 "נְשׂוּ-פֶשַׁע, כְּסִי חֲטָאָה" הם זמן הטית פועל שלילי. "לא יחשב", בשום פנים ואופן. שימו לב לשלושת הפעלים; כולם מציינים זיכוי מחטא.

ד 7 "כְּסִי חֲטָאָה" ציטוט מתהילים לב 1. המושג "כיסוי" היה מושג מרכזי שהיה קשור לטקסי קורבנות (כלומר, ויקרא א-ז). בכך שאלוהים כיסא את חטא (זמן הטית פועל שלילי), הוא השליך אותו מעיניו (ישעיהו לח 17; מיכה ז 19, Brown, Driver, Briggs, p. 491). אותו הקשר קיים במילה "כפרה" (*caphar*), בה משתמשים בטקס של יום הכיפורים (כיסוי), הדם מונח על "כס החסד" בשביל לכסות על חטאי עם ישראל (כלומר, ויקרא טז). מטאפורה המקראית שקשורה לנושא היא למחוק (ראה ישעיהו א 18; מג 25) או למחות (ראה מעשי שליחים ג 19; קולוסים ב 14; התגלות ג 5) חטא של מישהו אחר.

ד 8 "אֲשֶׁר-אָדָם לֹא יִחְשַׁב יְהוָה לוֹ עוֹן" ציטוט מתהילים לב 2. המונח "יחשב", להפקיד לחשבון של מישהו אחר, משמש באופן שלילי. אלוהים לא מפקיד חטא לחשבון הבנק הרוחני של המאמין (שלילי); אלא הוא מפקיד צדקה. זה מבוסס על חסד, מתנה, וישות של אלוהים, לא השג ידי אדם!

רומים ד 9-12 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)

⁹האם האֲשֶׁר הָזָה רַק לְנִמּוּלִים, או גַּם לְעֵרְלִים? וְהֲרִי אֲנִי אוֹמְרִים כִּי אֲמוֹנְתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם נִחְשְׁבָה לוֹ צְדָקָה.¹⁰ מִתִּי נִחְשְׁבָה לוֹ? כִּאֲשֶׁר הָיָה נִמּוּל אוֹ כִּשְׁהִיָּה עֵרְלִי? -- לֹא בְהִיּוֹתוֹ נִמּוּל, כִּי אִם בְּהִיּוֹתוֹ עֵרְלִי.¹¹ הוּא קִבַּל אֶת אוֹת הַמִּילָה כְּחוֹתֵם לְצְדָקָה שֶׁזָכָה בָּהּ בְּגִלְלַת הָאֲמוּנָה בְּעוֹדוֹנוֹ עֵרְלִי, (בראשית יז י'-יא') כְּדִי שִׁיְהִיָּה אָב לְכָל הַמֵּאֲמִינִים הַבְּלִיתִי נִמּוּלִים, לְמַעַן תִּחְשַׁב גַּם לָהֶם צְדָקָה,¹² וְאֵב לְנִמּוּלִים, לְאוֹתָם שֶׁאֵינָם נִמּוּלִים בְּלִבָּד אֲלָא גַּם הוֹלְכִים בְּעֵקְבוֹת הָאֲמוּנָה שֶׁהִיָּתָה לְאַבְרָהָם אֲבִינוֹ בְּטָרֵם נִמּוּל.

ד 9-12 כלל הנראה שאול פותח את הדיון סביב נושא המילה בגלל אותם המתייחדים שטענו שברית המילה נחוצה בשביל לקבל ישועה (ראה באיגרת אל הגלטים ובמעשי שליחים טו).

שאל, כאחד שלמד רבנות, ידע שבבראשית טו 6 ובתהילים לב 2 מופיע אותו הפועל (גם בטקסט העברי וגם בתרגום השבעים). יש מטרות תיאולוגיות לחיבור של שני הקטעים.

ד 9 התשובה ההגיונית לשאלה היא "לא". אלוהים מקבל את כל בני האדם, אפילו את הגויים, כאשר הם באים לפניו באמונה. שוב ישנו ציטוט מבראשית טו 6. אברהם, אב העם היהודי, נחשב לצדיק (ראה בראשית טו) עוד לפני תורת משה (רומים ד 13) ולפני שהיה נימול (ראה בראשית יז).

ד 10-11 "אות המילה, כחותם לצדקה" לאחר שנחשבה לאברהם צדקה, אלוהים נתן לו את המילה כחותם וסימן של ברית (ראה הראשית יז 9-14). כל העמים של המזרח הקדום נימולו למעט הפלישתים שהיו ממוצא יווני מהאיים האגאיים. עבור עמים זרים טקס הברית המילה היה טקס מעבר לבגרות. עבור עם ישראל זה היה טקס לאות של ברית לצדקה, וכל זכר עבר אותו ביום השמיני לאחר הלידה. בפסוק זה המילה "סימן/חותם" מתייחסת לאמונה של אברהם. המילה הייתה אות שאותו אדם מאמין באלוהים. הביטוי "צדקה על סמך אמונה" חוזר על עצמו ברומים ד 13. המפתח לצדקה הוא לא במילה, אלא באמונה.

ד 11 "כדי שיהיה אב לכל המאמינים הבלתי נמולים" ספר אל הרומים נכתב אחרי איגרת אל הגלטים. שאל היה רגיש לכך שליהודים הייתה נטייה לייחס חשיבות רבה ל- (1) שושלת הגזעית (ראה מתי ג 9; יוחנן ח 39,37,33) ו- (2) למסורת מנהגים ודת שקשורים לתורת משה (התורה שבעל פה, והתלמוד). לכן שאל השתמש באברהם כתבנית של המאמינים (אב המאמינים, גויים, ראה רומים ב 28-29; גלטים ג 29).

▣ "חותם" ראה נושא מיוחד להלן

SPECIAL TOPIC: SEAL חותם: נושא מיוחד:

החותם אולי הוא דרך עתיקה להראות

1. אמת (ראה יוחנן ג 33)
 2. בעלות (ראה יוחנן ו 27; ב טימותיאוס ב 19; התגלות ז 3-2; ט 4)
 3. בטחון או הגנה (ראה בראשית ד 15; מתי כז 66; רומים ד 11; טו 28; ב קורינתים א 22; אפסים א 13' ד 30; התגלות כ 3)
 4. יכול להיות גם כסימן למציאות של הבטחת אלוהים למתנה (ראה רומים ד 11; א קורינתים ט 2)
- מטרת החותם הזה בספר התגלות ז 2-4; ט 4 היא לזהות את אנשי אלוהים, כך שזעם האלוהים לא יפגע בהם. בהתגלות "הצרה" (יוונית *thlipsis*) תמיד מתייחסת ללא מאמינים שרודפים את המאמינים, בעוד המילה זעם/כעס (ביוונית *orgē* או *thumos*) תמיד מתייחסת למשפטו של אלוהים כלפי הלא מאמינים בשביל שהם יוכלו לחזור בתשובה ולהאמין במשיח. את המטרה החיובית של המשפט ניתן גם לזהות בברית של הברכה/קללה בויקרא כו; דברים כז-כח; ל; תהילים א.

ד 12 "הולכים בעקבות" זהו מונח צבאי (*stoicheō*) שמדבר על חיילים שצועדים בשורה ערפית (ראה מעשי שלחים כא 24; גלטים ה 25; ו 16; פיליפים ג 16). בפסוק זה שאל מדבר על היהודים ("אב לנימולים") אשר האמינו. אברהם הוא אב לכל המאמינים באלוהים והבטחותיו. בגלל התווית לייחוד שם עצם (*tois*) "יתכן שההיבט השני (ללכת בעקבותיו) מדבר על אורח חיים שמבוסס על אמונה (צורת הבינוני בהווה). ישועה היא מערכת יחסים מתמשכת, ולא רק החלטה או רגע רצוני.

רומים ד 13-15 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)
13 הרי ההבטחה כי יירש את העולם לא נתנה לאברהם או לזרעו על-סמך תורה, אלא על-סמך צדקה שהשיג באמונה, (בראשית יח' יח' 14) שכן אם מחזיקי התורה הם היורשים, אזי האמונה היא לשוא וההבטחה חסרת תקף. 15 התורה מביאה זעם, ובמקום שאין תורה אין עברה על התורה.

ד 13 "ההבטחה כי יירש את העולם לא נתנה לאברהם או לזרעו" אלוהים נתן לאברהם הבטחה ("ארץ זרע", ראה בראשית יב 3-1; טו 6-1; יז 1-8; כב 17-18). הברית הישנה התמקדה בארץ (כנען), והברית החדשה התמקדה על ה"זרע" (ישוע המשיח, ראה גלטים ג 16, 19), שאל מכוון את המילה "זרע" לאנשי אמונה (ראה גלטים ג 29). הבטחות אלוהים הינן הבסיס לאמונה (ראה גלטים ג 14, 17, 18, 19, 21, 22, 29; ד 28; עברים ה 13-18).

▣ "כי יירש את העולם" אמירה אוניברסלית זו חשובה מאוד לאור הכתוב בבראשית יב 3; יח 18; כב 18; שמות יט 6-5. אלוהים קרא לאברהם לקרוא לכל בני האדם (ראה בראשית א 26-27; ג 15)! אברהם וצאצאיו היו אמורים להיות אמצעי להתגלות של אלוהים. זו דרך נוספת להתייחס למלכות אלוהים כאן בארץ (ראה מתי ו 10).

□ **"לא נתנה לאברהם או לזרעו על-סמך תורה"** בתקופה של אברהם עוד לא הייתה תורה. בתרגום ביווני משפט זה כתוב בתחילה בגלל חשיבותו. זו נקודה מאוד חשובה אשר מדגישה את ההבדל בין מאמץ אנושי לחסד אלוהים (ראה רומים ג 21-31). החסד ולא התורה זו הדרך לישועה (ראה עברים ח 13,7). ראה נושא מיוחד: דעותיו של שאול השליח כלפי תורת משה ברומים יג 9.

ד 14 "אם" משפט תנאי ממעמד ראשון שמעיד על כך שהוא נכון מנקודת מבטו של המחבר או למטרותיו הספרותיות. שאול השתמש בהצהרה זו בשביל להסביר את הצד שלו. זו דוגמא טובה למשפט תנאי שמטרתו לתת דגש רטורי. הוא לא חשב שהצהרה זו אמת, אך הוא ציין אותה בשביל להראות סברה מוטעת (ראה רומים ד 2). ילדיו של אלוהים הם לא בהכרח יהודים שנמלו, אלא כל המאמין בו ובדברו הם ילדיו ויורשיו. אמונה היא האות לברית ולא המילה (ראה רומים ב 28-29).

NASB, NKJV	"האמונה חסרת תוקף"
NRSV	"האמונה היא לשווא"
TEV	"אמונת האדם לא אומרת כלום"
NJB	"האמונה הופכת לחסרת משמעות"

זהו חיווי שלילי מושלם של המילה *kenoō*, המדגישה על פועל יווני שפרושו "לרוקן", "משהו ללא יסוד", אפילו "לזייף" (ראה א"ק א 17). שאול השתמש במונח זה בא"ק א 17; ט 15; ב"ק ט 3; פיליפים ב 7.

NASB	"וההבטחה מבוטלת"
NKJV	"להבטחה אין השפעה"
NRSV	"ההבטחה חסרת תוקף"
TEV	"הבטחת אלוהים היא חסרת ערך"
NJB	"ההבטחה לא שווה כלום"

זהו חיווי שלילי מושלם, המדגיש תנאי ל מילת הפועל ביוונית "לרוקן", "לבטל", "להביא לסיום", ואפילו "להרוס ולהשמיד". שאול משתמש במונח זה ברומים ג 31,3; ו 6; ז 6,2; א"ק ב 6; יג 8; טו 24,26; ב"ק ג 7; גלטים ה 4; ב"תס ב 8. קיימת הקבלה ברורה בפסוק זה. אין שתי דרכים לישועה. הברית של החסד ביטלה את התוקף של ברית המעשים! ראה נושא מיוחד ברומים ג 3.

ד 15 "התורה...תורה" במונח הראשון יש תוית ידע ביוונית ובשני אין. למרות שאין צורך לייחס הרבה חשיבות לתוית ידע, אבל בפסוק זה כנראה שאול השתמש בתוית ידע בשביל להסביר שני מובנים.

1. תורת משה והתורה שבעל פה. חלק מהיהודים האמינו שיקבלו ישועה דרך התורה.
2. מושג התורה/חוק בכלל.

באופן כללי אפשר להגיד ששאול גם דיבר לגויים שהתאימו את עצמם לקוד תרבותי או מוסרי שמבוסס על מעשים ובכך חשבו את עצמם צדיקים לפני אלוהים.

□ **"התורה מביאה זעם"** הצהרה רצינית (ראה רומים ג 20; גלטים 10-13; קולוסים ב 14). תורת משה לא נועדה להיות דרך לישועה (ראה גלטים ג 23-29). הצהרה זו היא אמת קשה עבור כל יהודי. אך בכל זאת זה הבסיס לטענתו של שאול. ראה נושא מיוחד ברומים יג 9.

□ **"ובמקום שאין תורה אין עברה על התורה"** לבני האדם יש אחריות לאור האמת שקבלו. הגויים לא ישפטו על פי תורת משה שמעולם לא שמעו. הם יהיו אחראים על ההתגלות הטבעית (ראה רומים א 19-20; ב 14-15). שאול לוקח טיעון זה צעד קדימה. לפני שאלוהים נתן את תורת משה הוא לא רשם את העבירות של בני האדם (ראה רומים ג 20,25; ד 15; ה 13,20; ז 5,7-8; מעשי שליחים טו 56).

רומים ד 16-25 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)
16 לכן על-ידי אמונה, כדי שכל זה יהיה בחסד וההבטחה תחול על כל הצאצאים, לא רק על בני התורה, אלא גם על בני אמונת אברהם, שהוא אב לכלנו -- **17** כפי שכתוב: "כי אב-המון גוים נתתיך" (בראשית יז ה') -- לעיני אלהים אשר בו האמין, האלהים המחיה את המתים והקורא בשם דברים בעוד אינם בנמצא. **18** ובאין סבה לתקוה הוא האמין וקוה כי יהיה לאב-המון גוים, כפי שנאמר: "כה יהיה זרעך." (בראשית טו ה') **19** אמונתו לא נתרופפה גם כאשר בהיותו כבן מאה שנים חשב על תשישות גופו ועל עקרות שרה. **20** הוא לא חדל מאמונה ולא פקפק בהבטחת אלהים, אלא התחזק באמונתו ונתן כבוד לאלהים, **21** בהיותו בטוח לחלוטין כי את אשר הבטיח יוכל גם לקיים. **22** לכן נחשבה לו זאת לצדקה. (בראשית טו ו') **23** ולא למענו בלבד נכתב שנחשבה לו, **24** כי אם גם למעננו;

וְהִיא עֲתִידָה לְהִחְשֵׁב לָנוּ -- הַמֵּאֲמִינִים בְּמִי שֶׁהֵקִים אֶת יֵשׁוּעַ אֲדוֹנָנוּ מִן הַמֵּתִים, 25 הוּא אֲשֶׁר נִמְסַר לְמוֹת מִפְּנֵי חֲטָאֵינוּ (יִשְׁעִיהוּ נֶגַד ד' - ה') וְהוּקַם לְתַחֲיָה כְּדִי לְהַצְדִּיקָנוּ.

ד 16 סיכום טוב של הטיעון של שאול ברומים ד 14,

1. בני האדם חייבים להגיב באמונה
2. להבטחת החסד של אלוהים
3. הבטחה לכל צאצאיו (יהודי וגוי) של אברהם אשר בחרים להאמין
4. אברהם הציג את התבנית לכל המאמינים

NASB, NRSV, TEV, NIV	"מובטח"
NKJV	"בטוח"
REB	"תחול"
NET	"ודאי"

ראה נושא מיוחד להלן

נושא מיוחד: בטחון/ערבות
SPECIAL TOPIC: GUARANTEE

זהו מונח יווני *bebaios*, בעל שלוש קונוטציות.

1. משהו שניתן לסמוך עליו, ודאי, בטוח (ראה רומים ד 16; ב"קר א 7; עברים ב 20; ג 14,6; ו 19; ב"פט א 19,10).
2. תהליך שבאמצעותו ניתן לגלות אמיתות ובסיס (ראה רומים טו 8; עברים ב 2, Louw and Nida, *Greek-English Lexicon of the New Testament*, Vol. 1, עמודים 340,377,670)
3. בכתב יד פפירוס זהו מונח טכני שפרושו ערבות חוקית (ראה ספר בנושא Moulton and Milligan, *The Vocabulary of the Greek New Testament*, עמודים 8-107).

□ "כל...כל" התייחסות לכל המאמינים (יהודים וגויים).

ד 17-23 שאול שוב משתמש בדוגמה של אברהם בשביל להראות את העדיפות של (1) הבטחות החסד של אלוהים (ברית) ו-(2) יש דרישה לתגובה ראשונית ואמונה מתמשכת מצד בני האדם (ברית, ראה הערות ברומים א 5). ברית תמיד מורכבת משני צדדים.

ד 17 "כְּפִי שְׁכֵתוֹב: כִּי אֲב־הַמוֹן גּוֹיִם" ציטוט מבראשית יז 5. אלוהים תמיד רצה לגאול את כל בני האדם (ראה בראשית ג 15), בגלל זה אלוהים שינה את שמו של אברם לאברהם. עכשיו אנחנו יודעים שאלוהים דיבר לא רק על צאצאיו הפיזיים אלא צאצאי האמונה.

□ "המחיה את המתים" בהקשר זה הוא מדבר על כך שאלוהים עשה נס ונתן לאברהם ושרה ילד למרות הגיל המבוגר (ראה רומים ד 19).

□ "וְהִקְוֵא בְּשֵׁם דְּבָרִים בְּעוֹד אֵינָם בְּנִמְצָא" בהקשר זה מתייחס להריונה של שרה, אך גם מציין היבט של אמונה (ראה עברים יא 1).

ד 18

NASB	"וּבְאֵין סִבָּה לְתַקּוּהָ הוּא הָאֵמִין וְקוּהָ"
NKJV	"אשר, בניגוד לתקוה הוא האמין וקוה"
NRSV	"באין תקוה הוא האמין"
TEV	"אברהם האמין וקוה, אפילו שלא היתה לו סיבה לתקווה"
NJB	"למרות שלא נראתה שום תקווה, הוא קיווה והאמין"

ניתן למצוא נושא מיוחד "תקווה" ברומים יב 12. זהו מונח בעל מספר משמעויות, בספר של Harold K. Moulton, *The Analytical Greek Lexicon Revised*, עמוד 133-אנחנו לומדים מספר שימושים
1. המשמעות הבסיסית של תקווה (ראה רומים ה 4; מעשי שליחים כד 15)

2. מושא של המילה (ראה רומים ח 24; גלטים ה 5)
3. המחבר או המקור (ראה קולוסים א 17; א"ט מ א 1)
4. בטחון, אמון (ראה א"פ ט א 21)
5. ביטחון עם ערבות (ראה מעשי שליחים ב 26; רומים ח 20).

בהקשר זה למונח שני מובנים שונים. תקווה בכוח ויכולת אישית (ראה רומים ד 19-21) לעומת תקווה בהטחתו של אלוהים (ראה רומים ד 17).

NASB, NKJV	" כֹּה יִהְיֶה זְרָעְךָ "
NRSV	" כֹּה רַבִּים יִהְיוּ צִאצְאֵיךָ "
TEV	" צִאצְאֵיךָ יִהְיוּ רַבִּים "
NJB	" צִאצְאֵיךָ יִהְיוּ רַבִּים כְּמוֹ הַכּוֹכָבִים "

זהו ציטוט מבראשית טו 5 המדגיש את הבטחתו של אלוהים לאברהם בנוגע לבנו (ראה רומים ד 19-22).

זכרו שיצחק נולד

1. שלוש עשרה שנה אחרי ההבטחה
 2. לאחר שאברהם ניסה לוותר על שרה (פעמיים, ראה בראשית יב 10-19; כ 1-7)
 3. לאחר שנולד לאברהם בן מהגר, שפחתה של שרה (ראה בראשית טז 1-16)
 4. לאחר שגם אברהם וגם שרה צחקו על ההבטחה (ראה בראשית יז 17)
- לאברהם ושרה לא הייתה אמונה מושלמת! תודה לאל, הישועה אינה דורשת אמונה מושלמת, היא רק דורשת שנאמין בישות הנכונה (אלוהים בברית הישנה ובנו בברית החדשה)

ד 19 "נתרופפה" למילה מספר תרגומים MSS א, B, C, A. ישנם כתבי יד קדומים שלא מוסיפים מילת חיבור שלילית (ou), D, F, G. לפי UBS⁴ אין הבחנה מדויקת (דירוג "C"). תרגום NET תומך בטקסט הקצר יותר.

ד 20 בתחילה אברהם לא לגמרי הבין את ההבטחה, בעצם לא הבין שהילד יבא משרה. אפילו אמנותו של אברהם לא הייתה מושלמת. אלוהים מקבל אמונה לא מושלמת מכיוון שהוא אוהב אנשים לא מושלמים!

□ **"לא חדל מאמונה"** ישוע משתמש בפועל זה, *diakrinō*, במתי כא 21; מרקוס יא 23. לאברהם היו סיבות (ראה רומים ד 19) להטיל ספק בדבר אלוהים (הבטחה), אך במקום זאת הוא התחזק. שני הפעלים ברומים ד 20 הם בזמן הטית חיווי שלילי. יש רמז לפעילות של אלוהים כמתווך, אבל לאברהם היה צריך לאפשר (ברית) לכוחו של אלוהים לפעול!

□ **"נתן כבוד לאלוהים"** ראה נושא מיוחד ברומים ג 23.

ד 21

NASB	" בהיותו בטוח לחלוטין "
NKJV, NRSV	" בהיותו משוכנע לחלוטין "
TEV	" היה בטוח לחלוטין "
NJB	" משוכנע לחלוטין "

זהו זמן הטית הבינוני שלילי, המסמל ביטחון מלא במשהו (ראה לוקס א 1; קולוסים ד 12) או במישהו (ראה רומים ד 21; יד 5). שם העצם מופיע בקולוסים ב 2; א"טס א 1. ביטחון ברצון, כח, מילה של אלוהים מאפשר לבני האדם לחיות באמונה!

□ **"את אשר הבטיח יוכל גם לקיים"** זהו חיווי אמצעי מושלם, זה מעיד על פעולה מהעבר שהושלמה בהווה. תמצית האמונה היא שהאדם בטוח בישות אלוהים והבטחותיו (ראה רומים טז 25; אפסים ג 20; יהודה 24) ולא במעשי אדם. האמונה בוטחת בהבטחותיו של אלוהים (ראה ישעיהו נה 11).

ד 22 יש הקשר לבראשית טו 6 (ראה רומים ד 3) בעצם הנקודה התיאולוגית העיקרית בטיעון של שאול; אלוהים מעניק את צדקתו לבני אדם חוטאים.

ד 23-25 הפסוקים הללו הם משפט אחד ביוונית. שימו לב לשלבים.

1. למען אברהם, רומים ד 23
2. למען המאמינים, רומים ד 24
3. בהקימו את ישוע, רומים ד 24

4. ישוע ניתן עבור חטאינו (ראה יוחנן ג 16), ישוע הוקם מהמתים על מנת שנקבל סליחה על חטאינו (הצדקה), רומים ד 25.

ד 24 אמונתו של אברהם הפכה לתבנית של אמונה עבור צאצאיו. אברהם האמין (ראה נושא מיוחד ברומים ד 5) בהטחתו של אלוהים בנוגע לבן וצאצאיו. המאמינים בברית החדשה מאמינים שישוע המשיח הגשים את כל הבטחותיו של אלוהים.

□ "הקים" ראה הערות ברומים ח 11.

ד 25 "הוא אשר נמסר למות מפני חטאינו" משמעות הדבר קשורה למונח משפטי "למסור מישהו לעונש". פסוק 25 הוא אמירה כריסטולוגית המשקפת את תרגום השבעים (LXX) של ישעיהו נג 11-12.

□ "והוקם לתחייה כדי להצדיקנו" שני הסעיפים של פסוק 25 הם מקבילים (אותן מילות מפתח בזמן הטית חיווי שלילי), מסיבה של סגנון כתיבה ולא מסיבה תיאולוגית (ראה רומים ה 9-10; ב"ק יג 4) ציטוט מהתרגום של Frank (Stagg's translation (New Testament Theology) עמוד 97 "נמסר בגלל חטאינו והוקם כאשר פניו ראות אותנו מוצדקים". פרשנות זו כוללת את שני ההיבטים של המונח "להצדיק" (1) מעמד פלילי (משפטי)-ו- (2) אורח חיים בצלם המשיח! ראה נושא מיוחד ברומים א 17.

עבור שאול תחייתו של ישוע היא אמת תיאולוגית מרכזית (ראה רומים א 3-4; ד 24-25; ו 9,4; ז 4; ח 34,11; י 9; א"ק ו 14; טו 20-23,3-11; ב"ק א 9; ד 14; ה 15; יג 4; גלטים א 1; אפסים ב 20; קולוסים ב 12; א"תס א 10; ב"טמ ב 8). אם הקבר אם ריק אז האמונה המשיחית היא שקר (ראה א:קר טו 12-19)!

שאלות לדיון

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתם אחראים לפרש בעצמכם את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתם, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתם לא צריכים להשאיר את זה לפרשן.

שאלות לדיון אלו ניתנו כדי לעזור לכם לחשוב היטב על הנושאים הגדולים בחלק זה של הספר. הן נועדו להיות מעוררות חשיבה ולא סופיות.

1. מדוע פרק ד הוא כל כך חשוב?
2. מדוע שאול השתמש באברהם ודוד כדוגמאות?
3. הגדירו את מילות המפתח שלהלן, בהתאם לשימוש של שאול (לא על פי ההגדרה אישית שלכם)
 - א. "צדקה"
 - ב. "יחשב"
 - ג. "אמונה"
 - ד. "הבטחה"
4. מדוע המילה היא בעלת משמעות רבה עבור היהודים (ראה רומים ד 9-12)?
5. למי המילה "זרע" מתייחסת הפסוקים 13 ו-16?

רומים ה

חלוקה של קטעים לפי תרגומים מודרניים

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
תוצאות הצדקה	ניצחון האמונה בצרות	השלכות של צדקה	צדקה עם אלוהים	אמונה מבטיחה ישועה
ה 11-1	ה 5-1	ה 5-1	ה 5-1	ה 11-1
	המשיח לקח את מקומו			
	ה 11-6	ה 11-6	ה 11-6	
אדם הראשון והמשיח	מוות באדם, חיים במשיח	אדם והמשיח; אנלוגיה וניגודיות	אדם והמשיח	אדם וישוע המשיח
ה 14-12	ה 21-12	ה 14-12	ה 14-12 ה 14-17	ה 14-12
ה 21-15		ה 17-15 ה 21-18	ה 19-18 ה 21-20	ה 21-15

מחזור קריאה שלישי

מעקב אחר כוונתו המקורית של המחבר ברמת הפסקה

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתה אחראי לפרש בעצמך את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתה, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתה לא צריך להשאיר את זה לפרשן.

קרא את הפרק בריצפות. זהה את הנושאים. השווה את חלוקת הנושאים שלך עם חמשת התרגומים המודרניים. אין השראה בחלוקה לפסקאות, אבל זהו המפתח לעקוב אחר כוונתו המקורית של המחבר, שזה הלב של הפרשנות. לכל פסקה של נושא אחד ויחיד.

1. פסקה ראשונה
2. פסקה שנייה
3. פסקה שלישית
4. וכו'.

תובנות הקשר

א. פסוקים 11-1 הם משפט אחד ביוניתי. הם מפתחים את התפיסה המרכזית של שאול בנושא "צדקה בחסד באמצעות אמונה" (ראה רומים ג 21-25).

ב. מספר ראשי פרקים של רומים ה 11-1:

פסוקים 11-9	פסוקים 8-6	פסוקים 5-1
1. הודאות של ישועה בעתיד	1. הבסיס לישועה	1. היתרונות של ישועה
2. וודאות של הצדקה בעתיד	2. עובדות חיוניות של הצדקה	2. חוויה אישית של צדקה
3. התקדשות	3. התקדמות	3. הצדקה
4. חזון אחרית הימים	4. תיאולוגיה	4. אנתרופולוגיה

ג. פסוקים 21-12 עוסקים בדיון סביב הנושא של ישוע כאדם השני (ראה א"ק ר טו 22-21, 45-49; פיליפים ב 8-6). יש דגש על המושגים התיאולוגיים של חטא אישי ואשמת החברה. הצורה שבה שאול תיאר את התפתחות

החטא באדם (ובבריאה) הייתה כה ייחודית ושונה מהרבנים (אשר פיתחו את דוקטרינת החטא מבראשית ו), בעוד תפיסתו שנוא החברה הייתה קרובה לזו של הרבנים. הדבר מעיד על יכולתו של שאול בהשראה להשתמש בידע והאמת שלמד בירושלים מגמליאל (ראה מעשי שליחים כב 3). הדוקטרינה האוונגליסטית הרפורמית של החטא מבראשית ג פותחה על ידי אוגוסטין וקלווין. עלפיה בני האדם נולדים חוטאים (שפל מוחלט). לחיזוק הטענה לעתים משתמשים בתהילים נא 5; נח 3; איוב טו 14; כה 4. העמדה התיאולוגית החלופית אומרת שהאדם אחראי לבחירותיו וגורלו והיא פותחה על ידי ארמיניוס ופלגיוס. יש מספר פסוקים המחזקים את עמדתם; דברים א 39; ישעיהו ז 15; יהודה ד 11; יוחנן ט 41; טו 22, 24; מעשי שליחים יז 30; רומים ד 15. על פי עמדה זו ילדים הם תמימים עד גיל הבגרות (אצל הרבנים זה גיל בר/מת מצווה). ישנה גם עמדה מאוזנת שכוללת את שני העמדות, גם רע מבראשית וגם אחריות מוסרית, וזה נכון כי יש אמת שתי העמדות! הרע לא נמצא רק בחברה אלא מתפתח בכל אחד בצורה אישית כאשר הוא חוטא (הדבר גורם להתרחק יותר ויותר מאלוהים). כולם חטאו (ראה בראשית ו 11, 12-13; רומים ג 9-18, 23), אבל השאלה מתי, האם רק כאשר נולדו או באורח החיים שלהם?

- ד. היו מספרות תיאוריות בנושא השלכות של הכתוב ברומים ה 12
1. כל בני האדם מתים כי בחרו לחטוא (פלגיוס)
 2. חטא האדם הראשון השפיע על כל הבריאה, וכתוצאה מכך כולם מתי (רומים ה 18-19, אוגוסטינוס).
 3. במציאות כנראה יש שילוב של החטא הראשון וחטא רצוני
- ה. שאול עושה השוואה שמתחילה ברומים ה 12 ומסתיימת ברומים ה 18. פסוקים 13-17 מאפיינים מאוד את סגנון הכתיבה של שאול.
- ו. יש לזכור שהדרך שבה שאול מציג את הבשורה, רומים א 18-ח 39, גורמת לטיעון מתמשך. צריך לראות את התמונה הגדולה בשביל להבין כל חלק באיגרת.
- ז. מרטין לותר אמר על רומים ה, "בכל הכתובים אין פרק נוסף שמשותווה לפרק ניצחון זה".

לימוד מילים וביטויים

רומים ה 1-5 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)
1^{על כן לאחר שהצדקנו על-סמך אמונה יש לנו שלום עם אלהים הודות לאדוננו ישוע המשיח. ²דרכנו יש לנו גם גישה, באמצעות אמונה, לחסד הזה שאנו עומדים בו, (ישעיהו נג' ה') ואנו מתהללים בתקוה אל כבוד אלהים. ³אך לא זאת בלבד; אנחנו מתהללים גם בצרות, שכן יודעים אנו כי הצרה מביאה לידי סבלנות, ⁴והסבלנות לידי עמידה בנסיון, ועמידה בנסיון לידי תקוה. ⁵והתקוה אינה מקזיבה, כי אהבת אלהים הוצקה לתוך לבנו על-ידי רוח הקדש שנתנה לנו.}

ה 1 "הוצדקנו" זמן הטית הבינוני שלילי; אלוהים הצדיק את המאמינים. בטקסט היווני זו המילה הראשונה (ראה רומים ה 1-2) להדגשה. זה נראה שיש סדרה עתית ברומים ה 1-11.

1. רומים ה 1-5 חווית החסד בהווה
2. רומים ח 6-8, עבודת הצלב שישוע עשה למעננו
3. רומים ה 9-11, בטחון הישועה ותקווה עתידית.

ממליץ לקרוא תקציר B בסוף הספר.

הרקע של הברית הישנה (חשוב לזכור כי מחברי ברית החדשה הם הוגים עבריים שכתבו ביוונית) למונח "צדק" (*dikaioō*) קשור ל "סרגל" או "קנה מידה". אלוהים משתמש במונח בצורה מטאפורית. ראה נושא מיוחד צדקה ברומים א 17. אופיו של אלוהים מבוסס על קדושה ובהתאם לכך גם משפטו (ראה תרגום השבעים של ויקרא כד 22; ותיאולוגית במתי ה 48). בגלל הקורבן של ישוע (ראה ישעיהו נג), למאמינים יש עמדה חוקית (משפטית) לפני אלוהים (ראה הערה ברומים ה 2). זה לא מעיד על חוסר אשמה של המאמין, אלא יותר כמו חנינה. מישהו אחר שילם את העונש (ראה ב"קר ה 21). המאמינים קיבלו סליחה (ראה רומים ה 9, 10).

□ **"על סמך אמונה"** רק דרך אמונה אפשר לקבל את המתנה של אלוהים (ראה רומים ה 2; רומים ד 1). האמונה לא מתמקדת על מידת הכוח שיש למאמין או על נחישותו (ראה מתי יז 20) אלא על ישותו והבטחותיו של אלוהים (ראה אפסים ב 8-9). בברית החדשה המילה "אמונה" מתייחסת למישהו בעל עמידה יציבה. מטאפורית מדובר על מישהו שהיה נאמן, אמין, ויודע דבר. האמונה של מתמקדת באמינות והנאמנות שלו אלא באלוהים. ראה נושא מיוחד ברומים ד 5.

- **"יש לנו שלום"** יש כאן גרסת כתב יד יוונית. פועל זה הוא התנייה פעילה בהווה (MSS, *echōmen*, א, B*, C, A, i*, D) או חיווי פעיל בהווה (MSS, *echōmen*, א, B², F, G, א¹). אותה דו משמעות דקדוקית נמצאת ברומים ה 3,2,1.
 1. או זו דרך האווי אז התרגום הנכון הוא "הבה נמשיך ליהנות מהשלום" או "נמשיך ליהנות".
 2. אם זה חיווי אז התרגום הנכון "יש לנו שלום".
- ההקשר של רומים ה 1-11 מצהיר על מה שיש למאמינים דרך המשיח. לפיכך, ככל הנראה הפועל הוא חיווי, "יש לנו שלום". על פי USB⁴ הסבירות היא וודאית (דירוג A). רבים מכתבי היד היוונים-קדומים נכתבו בשיטה שאחד היה מקריא את הטקסט ומספר אנשים אחרים כותבים אותו. כתוצאה מכך היו שגיאות כתיב (מילים דומות וכו'). לכן לפעמים יש חשיבות לסגנון כתיבה, אוצר מילים, והקשר אשר מסייעים למתרגם.
- **"שלום"** ראה נושא מיוחד להלן.

נושא מיוחד: שלום (eirēnē) בברית החדשה
SPECIAL TOPIC: PEACE (eirēnē) [NT]

מונח יווני זה מתייחס להעדר סכסוך, אבל בתרגום השבעים, המונח מציין שלום פנימי עם אלוהים ועמיתים (ראה לוקס ב 14; י 6). הברית החדשה, בדומה לברית הישנה, משתמש במונח כברכת שלום בפגישה (ראה לוקס י 5; יוחנן כ 26,21,19; רומים א 7; גלטים א 3) ובפרדה (ראה מרקוס ה 34; לוקס ב 29; ז 50; ח 48; יעקב 16).

משמעותו המקורית של מונח יווני זה היתה "לכרוך ביחד משהו שהיה שבור". ישנן שלושה דרכים שבהן הברית החדשה מדברת על שלום:

1. היבט אובייקטיבי של השלום שלטן עם אלוהים דרך המשיח (השווה לקול' א 20)
2. היבט סובייקטיבי של להיות בקשר תקין עם אלוהים (השווה ליוח' יד 27; טז 33; פיל' ד 7)
3. שאלוהים איחד אותנו לגוף חדש אחד, דרך המשיח, הכולל גם יהודים וגם גויים מאמינים (השווה לאפס' ב 14-17; קול' ג 15). ברגע שיש שלום עם אלוהים, הפרי הוא שלום עם אחרים!

ל-Newman and Nida, ב-*A Translator's Handbook on Paul's Letter to the Romans*, עמ' 92, יש הערה טובה בנוגע למילה "שלום".

"גם בתנ"ך וגם בברית החדשה למונח שלום יש תוֹך רחב של משמעויות. באופן בסיסי הוא מתאר את הרווחה השלמה של חיוו של אדם; הוא אפילו אומץ בקרב היהודים כנוסחת ברכה (*shalom*). למונח זה היתה משמעות כל-כך עמוקה שהיהודים יכלו להשתמש בו כתיאור של הגאולה המשיחית. בשל עובדה זו, ישנם פעמים שבהם משתמשים במונח זה כמעט כמילה נפרדת למונח שמביע 'להיות בקשר תקין עם אלוהים'. כאן נראה שהמונח שימש כתיאור של הקשר ההרמוני שנוסד בין האדם לאלוהים על היסוד של ריצו האדם על-ידי אלוהים לעצמו" (עמ' 92).

- **"עם אלוהים הודות לאֲדוֹנֵנו יֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ"** ישוע הוא המתווך (*dia*, ראה רומים ה 2,9,11,17,21; של הרוח ברומים ה 5) אשר מביא את שלום אלוהים. ישוע הוא הדרך היחידה לשלום עם אלוהים (ראה יוחנן י 7-8; יד 6; מעשי שליחים ד 12; א"ט ב 5). ראה הערות ברומים א 4.

ה **2 "דַּרְכּוֹ יֵשׁ לָנוּ גַם גִּישָׁה"** חיווי פעיל מושלם; מעיד על פעולה בעבר שהושלמה בהווה. המונח גישה (*prosagōgē*, ראה אפסים ב 18; ג 12) באופן מטאפורי מדבר על:

1. היכרות אישית עם משפחת מלוכה
2. להביא מישהו קרוב למחסה (ראה א"פ ט ג 18).

ביטוי זה מכיל גרסת כתב יד יוונית. מספר כתבי יד הוסיפו את "באמונה" (ראה, א², C, וכן כמה גרסאות לטיניות ישנות, וולטה, סורית וקופטית). כתבי יד אחרים מוסיפים מילת מפתח "באמצעות אמונה" (ראה א¹, A). עם זאת כתבי היד G,F,D,B השמיטו את המילה אמונה. זה נראה שיש הקבלה לבין רומים ה 1 לרומים ד 16 (פעמיים), 19, 20. "באמצעות אמונה" מתאים כי זה הנושא ששאל חוזר עליו הרבה פעמים!

- **"לחסד זה"** מונח זה (*charis*) פירושו אהבת אלוהים ללא תנאים ופשרות (ראה אפסים ב 4-9). אשר התגלתה דרך מותו של ישוע עבור החוטאים (ראה רומים ה 8).

□ **"שאנו עומדים בו"** חיווי פעיל מושלם, "עומדים בהווה ונמשיך לעמוד". זה משקף את עמדתם התיאולוגית של המאמינים במשיח ואת מחויבותם להישאר באמונה, בנושא זה ישנו פרדוקס תיאולוגי של ריבונותו של אלוהים (ראה א"ק ר טו 1) ורצונם החופשי של בני האדם (ראה אפסים ו 11,13,14).

נושא מיוחד: לעמוד (*histēmi*)
SPECIAL TOPIC: STAND (*histēmi*)

למונח תיאולוגי זה יש מספר משמעויות בברית החדשה

1. להקים/לייסד
 - א. את התורה של הברית הישנה, רומים ג 31
 - ב. צדקה של משהו, רומים י 3
 - ג. הברית החדשה, עברים י 9
 - ד. חיוב, ב"קר יג 1
 - ה. האמת של אלוהים, ב"טמ ב 19
2. להתנגד רוחנית
 - א. לרע, אפסים ו 11
 - ב. ביום המשפט, התגלות ו 17
3. להתנגד על ידי עמידה יציבה
 - א. מטאפורה צבאית, אפסים ו 14
 - ב. מטאפורה אזרחית, רומים יד 4
4. עמידה באמת, יוחנן ח 44
5. עמידה בחסד
 - א. רומים ה 2
 - ב. א"קר טו 1
 - ג. א"פט ה 12
6. עמידה באמונה
 - א. רומים יא 20
 - ב. א"קר ז 37
 - ג. א"קר טו 1
 - ד. ב"קר א 24
7. עמידה של יהירות, א"קר י 12

מונח זה מבטא גם את חסדו ורחמיו של אלוהים וגם את הצורך של המאמין להגיב להזמנה של אלוהים ולעמוד באמונה! שתיהן אמיתות מקראיות שהולכות ביחד! ראה נושא מיוחד: ברית ונושא מיוחד: פרדוקס בכתובים.

▣ **"אנו מתהללים"** ניתן להבין צורה הדקדוקית זו בשתי דרכים (1) חיווי בהווה "אנחנו מהללים" או (2) התניה אמצעית בהווה, "הבה נהלל". ישנם חילוקי דעות בין החוקרים בנושא זה. המילה "מתהלל" קשורה למילה "לרומם" (JB, NRSV). ראה נושא מיוחד ברומים ב 17. המאמינים לא צריכים להתפאר בעצמם (ראה רומים ג 27), אלא במה שאלוהים עשה עבורם (ראה ירמיהו ט 23-24). אותו שורש יוני חוזר על עצמו ברומים ה 11, 3.

▣ **"בתקווה אל"** שאול משתמש במונח זה לעתים קרובות במשמעויות שונות אך קשורות זו לזו. ראה הערות ברומים ד 18. לעתים זה קשור להשלמת אמנותו של המאמין. זה יכול לדבר על תהילה, חיי נצח, ישועה, הביאה השנייה, וכו'. התקווה תממש בעתיד, אך אנחנו לא יודעים את המועד. לעתים קרובות יש קשר ל "אמונה" ו- "אהבה" (ראה א"קר יג 13; גלטים ה 5-6; אפסים ד 2-5; א"תס א 3; ה 8). להלן רשימה חלקית של דוגמאות בהן שאול משתמש במונח.

1. הביאה השנייה, גלטים ה 5; אפסים א 18; טיטוס ב 13
2. ישוע תקוותנו, א"טמ א 1
3. המאמין נותן את עצמו לאלוהים, קולוסים א 22-23; א"תס ב 19
4. התקווה בשמיים, קולוסים א 5
5. ישועה, א"תס ד 13
6. כבוד אלוהים, רומים ה 2; ב"קר ג 12; קולוסים א 27
7. ביטחון הישועה, א"תס ה 8-9
8. חיי נצח, טיטוס א 2; ג 7
9. תוצאות של בגרות רוחנית, רומים ה 2-5
10. גאולת כל הבריא, רומים ח 20-22
11. תואר אלוהים, רומים טו 13
12. הגשמת האימוץ, רומים ח 23-25
13. ברית הישנה כמדריך למאמיני הברית החדשה, רומים טו 4

נושא מיוחד: ביטחון
SPECIAL TOPIC: ASSURANCE

- א. אך משיחיים יכולים לדעת שהם נושעו (ראה א יוחנן ה 13)? בראשונה ליוחנן יש לנו שלושה מבחנים/בדיקות
1. דוקטרינה (אמונה, א יוחנן א 1,5,10; ב 18-25; ד 1-6, 14-16; ה 11-12)
 2. אורח חיים (ציות, א יוחנן ב 2-3; ב 3-6; ג 10-1; ה 18)
 3. חברתי (אהבה, א יוחנן א 2-3; ב 7-11; ג 11-18; ד 7-12, 16-21)
- ב. הביטחון הפך לבעיה דומיננטית
1. ז'אן קלווין ביסס את הביטחון על בחירתו של אלוהים. הוא אמר שלעולם לא נוכל להיות עד שלא נגיע לשמיים.
 2. ג'ון וסלי ביסס את הביטחון על ניסיון דתי. הוא האמין שיש לנו את לחיות ממעל חטא ידוע.
 3. הקתולים הרומיים וכנסיית המשיח ביססו את הביטחון על סמכות הכנסייה. קבוצת השייכות של אדם היא מפתח לביטחון.
 4. רוב האוונגליסטים מבססים את הביטחון על הבטחות הכתובים, ביחד עם פירות הרוח (ראה גלטים ה 22-23) בחיי המאמין (כלומר, אורח חיים בצלם המשיח).
- ג. הביטחון הראשי של המאמין קשור לדמותו של אלוהים (שילוש)
1. אהבת אלוהים האב
 - א. יוחנן ג 16; י 28-29
 - ב. רומים ח 31-39
 - ג. אפסים ב 5, 8-9
 - ד. פיליפים א 6
 - ה. א פטרוס א 3-5
 - ו. א יוחנן ד 7-21
 2. מעשיו של אלוהים הבן
 - א. מת עבורנו
 - 1) מעשי השליחים ב 23
 - 2) רומים ה 6-11
 - 3) ב קורינתים ה 21
 - 4) א יוחנן ב 2; ד 9-10
 - ב. תפילת הכוהן הגדול (יוחנן יז 12)
 - ג. מפגיע בעדנו
 - 1) רומים ח 34
 - 2) עברים ז 25
 - 3) א יוחנן ב 1
 3. השרות של אלוהים הרוח
 - א. קריאה (יוחנן ו 44, 65)
 - ב. חתם
 - 1) ב קורינתים א 22; ה 5
 - 2) אפסים א 13-14; ד 3
 - ג. הבטחה
 - 1) רומים ח 16-17
 - 2) א יוחנן ה 7-13
- ד. בני האדם חייבים להגיב להצעת הברית של אלוהים (תגובה ראשונית ואורח חיים של התמדה)
1. המאמינים חייבים להפסיק לחטוא (לחזור בתשובה) ולבוא לאלוהים דרך המשיח (אמונה)
 - א. מרקוס א 15
 - ב. מעשי השליחים ג 16, 19; כ 21
 2. המאמינים חייבים לקבל את ההצעה של אלוהים במשיח (ראה נושא מיוחד: מה זה אומר "לקבל", "לאמין", "להתוודות", "להקראתה"?)
 - א. א יוחנן א 12; ג 16
 - ב. רומים ה 1 (אנלוגיה עם י 9-13)
 - ג. אפסים ב 5, 8-9
 3. על המאמינים להמשיך לחיות חיי אמונה (ראה נושא מיוחד: התמדה)
 - א. מרקוס יג 13

- ב. א קורנתים טו 2
- ג. גלטים ו 9
- ד. עברים ג 14
- ה. ב פטרוס י 10
- ו. יהודה 20-21
- ז. התגלות ב 2-3, 7, 10, 17, 19, 25-26; ג 5, 10, 11, 21

ה. הביטחון הוא נושא מורכב מכיוון ש

1. לעתים קרובות מאמינים מחפשים חוויות מסוימות אשר לא מובטחות בכתובים.
2. לעתים קרובות מאמינים לא מבינים את הבשורה
3. לעתים קרובות מאמינים ממשיכים לחטא מרצון (ראה א קורנתים ג 10-15; ט 27; א טימותיאוס א 19-20; ב טימותיאוס ד 10; ב פטרוס א 8-11)
4. טיפוסים מסוימים של אישיות (כלומר, פרפקציוניסטים) לא יכולים לקבל את האהבה והקבלה של אלוהים שהיא ללא תנאים.
5. בכתובים יש דוגמאות להכרזות שקר (ראה מתי יג 23-23; ז 21-23; מרקוס ד 14-20; ב פטרוס ב 18-19; א יוחנן ב 18-19, ראה נושא מיוחד: כפירה.)
ראה נושא מיוחד: ביטחון משיחי למתווה שונה לדוקטרינה זו.

□ "כבוד אלוהים" ביטוי מהברית הישנה שמסמל את נוכחותו האישית של אלוהים. זה מתייחס לכך שמאמין עומד בצדקה מול אלוהים בגלל אמונה בישוע המשיח שקם מהמתים (ראה ב"קר ה 21). לעתים קרובות מונח זה מכונה "אדר" (ראה רומים ה 9-10; ח 30). המאמינים מקבלים את ישותו של ישוע בחייהם (ראה א"יוח ג 2; ב"פט א 4). ראה נושא מיוחד כבוד ברומים ג 23.

ה 3

NASB	"אך לא זאת בלבד, אלא"
NKJV	"אך לא רק זה, אלא"
NRSV	"אך לא רק זה, אלא"
TEV	- הושמט -
NJB	"לא רק זה"

שאלו משתמש בשילוב מונחים זה מספר פעמים (ראה רומים ה 3, 11; ח 23; ט 10; ב"קר ח 19).

NASB	"אנחנו מתהללים גם בצרות שלנו"
NKJV	"אנחנו מתהדרים גם בצרות שלנו"
NRSV	"אנחנו מתהללים בסבל שלנו"
TEV	"אנחנו מתהדרים בצרות שלנו"
NJB	"הבה נשמח, בצרות שלנו"

אם העולם שונא את ישוע, הוא גם ישנא את תלמידיו (ראה מתי י 22; כד 9; יוחנן טו 18-21). הסבל שעבר ישוע גרם לו לגדול (ראה עברים ה 8). הצרה מביאה לידי אמון ובגרות. אורח חיים בצלם המשיח זו תוכניתו של אלוהים עבור כל מאמין, וסבל הוא חלק מהתהליך (ראה רומים ח 17-19; מעשי שליחים יד 22; יעקב א 2-4; א"פט ד 12-19)!

נושא מיוחד: מדוע המשיחיים סובלים? SPECIAL TOPIC: WHY DO CHRISTIANS SUFFER?

1. בגלל חטא אישי (משפט זמני). אין פירוש הדבר כי כל הבעיות והנסיבות הקשות הן תוצאה של חטא (ראה איוב; תהילים עג; לוקס יד 5-5; נחמיה ט; יוחנן ט; מעשי שליחים ה 1-11; א"קר יא 29-30; גלטים ו 7).
2. לדמות את אורח החיים של המשיח (ראה עברים ה 8). אפילו ישוע גדל והתבגר (בצורה אנושית), גם כך תלמידיו (ראה רומים ה 3-4, ח 28-29; ב"קר יב 7-10; פיליפים ג 10; עברים יב 5-12; יעקב א 2-4; א"פט א 7).
3. לפתח עדות חזקה (ראה מתי ה 10-12; יוחנן טו 18-22; א"פט ב 18-21; ג 13-17).
4. כסימן לכאבי לידה של העידן החדש (בריאה חדשה, ראה מתי כד 6; מרקוס יג 8).

שני ספרים שעזרו לי להתמודד עם חוסר ההגינות והרוע של העולם הם: Hannah Whithall Smith, *The*

על המאמינים לזכור כי סבל וצרות אינם בהכרח סימן לכעס או דחייה של אלוהים. דברים רעים קורים לתלמידיו של ישוע בעולם חוטא (ראה א"פ ט ד 12-19). אהבתו של אלוהים מתגלה דרך הבטחותיו ועבודת הצלב (ראה רומים ה 8). אנחנו צריכים לתת עדיפות לאמת של הכתובים על פני נסיבות זמניות!

□ "יודעים" צורת הבינוני מושלמת של המילה "oida". כאשר המאמינים מבינים את אמת הבשורה בכל הנוגע לסבל וצרות הם מצליחים להתמודד עם החיים בשמחה וביטחון לא משנה מה הנסיבות ביים, אפילו בזמן רדיפות (ראה פיליפים ד 4; א"תס ה 16, 18). המאמינים מתהללים בצרות בגלל הכוח של אלוהים בחייהם!

ה 3 "צרות" ראה נושא מיוחד להלן.

נושא מיוחד: צרה (thlipsis) SPECIAL TOPIC: TRIBULATION (thlipsis)

צריכה להיות הבחנה תיאולוגית בין השימוש של שאול משתמש במונח (thlipsis) והשימוש של יוחנן.

א. השימוש של שאול (המשקף את השימוש של ישוע)
1. בעיות, סבל, ומעורבת ברע של העולם החוטא

א. מתי יג 21

ב. רומים ה 3

ג. א"קר ז 28

ד. ב"קר ז 4

ה. אפסים ג 13

2. בעיות, סבל, רע שנגרם על ידי הלא מאמינים

א. רומים ה 3; ח 35; יב 12

ב. ב"קר א 8, 4; ו 4; ז 4; ח 13, 2

ג. אפסים ג 13

ד. פיליפים ד 14

ה. א"תס א 6

ו. ב"תס א 4

3. בעיות, סבל, רוע של אחרית הימים

א. מתי כד 29, 21

ב. מרקוס יג 19, 24

ג. ב"תס א 6-9

ב. השימוש של יוחנן

1. יוחנן עושה הבחנה ספציפית בין המונח thlipsis ו- orgē או thumos (זעם) בספר התגלות. Thlipsis מתאר את מה שהלא מאמינים עושים למאמינים והמונח thlipsis ו- orgē מדברים על מה שאלוהים עושה ללא מאמינים.

א. thlipsis – התגלות א 9; ב 9-10, 22; ז 14

ב. orgē – התגלות ו 16-17; יא 18; טז 19; יט 15

ג. thumos – התגלות יב 12; יד 8, 10, 19; טו 7, 1; טז 1; יח 3.

2. יוחנן משתמש במונח זה בבשורה בשביל לתאר בעיות וצרות שהמאמינים חווים בכל דור – יוחנן טז 33.

ה 4, 3 "סבלנות" פירוש מונח זה הוא "מרצון", "פעיל", "יציבות", "סיבולת". המונח קשור לסבלנות כלפי אנשים אחרים וכלפי נסיבות. ראה נושא מיוחד ברומים ח 25.

ה 4

"אופי מוכח"

NASB
NKJV, NRSV

"אופי"

TEV

"אישור אלוהים"

NJB

"אופי שעבר את המבחן"

בתרגום השבעים של בראשית כג 16; "א"מל י 18; "א"דברי ימים כח 18 מונח זה מתאר תהליך בדיקת איכות המתכת (ראה ב"קר ב 9; ח 2; ט 13; יג 3; פיליפים ב 22; ב"טמ ב 15; יעקב א 12). כל מבחן שאלוהים שולח לחיים שלנו הוא בשביל לחזק אותנו (ראה עברים יב 10-11)! ראה נושא מיוחד; מבחן ברומים ב 18.

**נושא מיוחד: גדילה רוחנית (מאפיינים)
CHRISTIAN GROWTH (characteristics)**

רומים ה 3-4 הצרה גורמת לה * סבלנות * עמידה בניסיון * תקווה (ראה פסוק 2)	גלטים ה 22-23 פרות הרוח * אהבה * שמחה * שלום * אורח רוח * נדיבות * טוב לב * נאמנות * ענוה * ריסון עצמי	יעקב א 3-4 הנסיין מניב * סבלות * שלמות 1. בלא דופי 2. לא יחסר דבר	ב"פט א 5-7 שקידה * מעלה מוסרית * דעת * כבוש היצר * סבלנות * חסידות * אחוה (Philadelphia) * אהבה (agapē)
---	--	--	---

ה 5 "התקווה ראינה מכזיבה" כנראה יש רמז למונח בושה (ראה תהילים כה 3, 20; לא 1, 17; קיט 116; ישעיהו כח 16 [יש ציטוט ברומים ט 33]; פיליפים א 20).

□ "כי אהבת אלהים הוצקה לתוך לבנו" יש הקשר לרוח הקודש (ראה מעשי שליחים ב 17, 18, 33; י 45; טיטוס ג 6), אולי גם משקף את הכתוב ביואל ב 28-29 (ישעיהו לב 15). הביטוי "אהבת אלוהים" דקדוקית יכול להתייחס ל (1) אהבתנו לאלוהים או (2) אהבתו של אלוהים כלפינו (ראה יוחנן ג 16; ב"קר ה 14). על פי ההקשר אפשרות מספר שתיים מתאימה.

□ "רוח הקודש שנתנה לנו" זמן הטית הבינוני שלילי. יש רמז לכך שאלוהים הוא המתווך שנתן את הרוח. המאמינים לא זקוקים ליותר מרוח הקודש. או שיש בתוכם את רוח הקודש או שאין (ראה רומים ח 9). מתן רוח הקודש היה סימן לעידן החדש (ראה יואל ב 28-29), הברית החדשה (ראה ירמיהו לא 31-34; יחזקאל לו 22-32).

- שימו לב לשילוש בפסקה זו
1. אלוהים, רומים ה 1, 2, 5, 8, 10
 2. ישוע, רומים ה 1, 6, 8, 9, 10
 3. הרוח, רוצים ה 5
- ראה נושא מיוחד: השילוש ברומים ח 11.

רומים ה 6-11 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)
⁶ הנה בעוד שהיינו חסרי אונים, בהגיע השעה מת המשיח בעד הרשעים. ⁷ והרי לא במהרה ימות מישהו בעד אדם צדיק, אם כי בעד האיש הטוב אולי יעז מישהו למות. ⁸ אולם אלהים מגלה את אהבתו אלינו בכך שהמשיח מת בעדנו כאשר עוד היינו אנשים חוטאים. ⁹ וכעת, לאחר שכבר הצדקנו בדמו, (ישעיהו נג' יא; דניאל ט' כד') בודאי ובודאי שננשע על-ידו מן הזעם; ¹⁰ שכן אם בזמן שהיינו אויבים נרצינו לאלהים במות בנו, על אחת כמה וכמה ננשע בחיינו בנו לאחר שכבר נרצינו. ¹¹ ולא זאת בלבד, אנחנו גם מתהללים באלהים הודות לאדוננו ישוע המשיח שבאמצעותו קבלנו עתה את הרצוי

	ה 6
NASB	"בעוד שהיינו חסרי אונים"
NKJV	"כי כאשר היינו חסרי כוח"
NRSV	"בזמן שהיינו עדיין חלשים"
TEV	"בזמן שהיינו חסרי אונים"
NJB	"כשהיינו עדיין חסרי אונים"

הפועל הוא צורת הבינוני בהווה. זה מתייחס לטבע החוטא של בני האדם. בני האדם הם חסרי אונים נגד חטא. שם הגוף "אנו" מסבירה ומקבילה לשם העצם "רשע" ברומים ה 6, "חטאים" ברומים ה 8, ו"אויבים" ברומים ה 10. יש הקבלה תיאולוגית בין פסוקים 8 ו-6. שימו לב להקבלה:

③	②	①	
---	מת המשיח בעד הרשעים	היינו חסרי אונים	פסוק 6
---	המשיח מת עבורנו	היינו חוטאים	פסוק 8
הוצדקנו	בדמו	---	פסוק 9
קיבלנו זיכוי	המוות של בנו	היינו אויבים	פסוק 10

האמיתות העיקריות חוזרות על עצמן לצורך הדגשה.

1. הצורך שלנו
2. עבודת הצלב
3. המעמד החדש שלנו

NASB, NRSV NKJV TEV NJB	"בזמן הנכון" "בהגיע השעה" "בזמן שאלוהים בחר" "ברגע שנקבע"
----------------------------------	--

1. זה יכול להתייחס לזמן היסטורי
 2. השלום ברומה (והדרכים הפתוחות) שאפשר לנוע בקלות ממקום למקום
 3. השפה היוונית אפשרה קשר בין תרבויות
 4. המוות של האלילים היווניים/רומיים אשר גרם לציפייה למשהו אמיתי/רעב רוחני (ראה מרקוס א 15; גלטים ד 4; אפסים א 10; טיטוס א 3).
- תיאולוגיה של התגלמות הייתה אירוע מתוכנן על ידי אלוהים (ראה לוקס 22; מעשי שליחים ב 23; ג 18; ד 28; אפסים א 11).

ה 10,8,6 "בעד הרשעים" זמן הטית פועל. זה מעיד על כך שחיינו ומוותו של ישוע הם אירוע אחד. "ישוע שילם את החוב שלנו ולנו היה חוב שלא יכולנו לשלם" (גלטים ג 13; א"יוח ד 10).
מותו של ישוע היה נושא שחזר על עצמו כתביו של שאול. הוא השתמש במספר מונחים וביטויים שונים שמתייחסים למוותו של ישוע.

1. "דם" (ראה רומים ג 25; ה 9; א"קר יא 25,27; אפסים א 7; ב 13; קולוסים א 20).
2. "נתן את עצמו" (ראה אפסים ה 25,2)
3. "להצדיקנו" (ראה רומים ד 25; ח 32)
4. "הקרבה" (ראה א"קר ה 7)
5. "מת" (ראה רומים ה 6; ח 34; יד 9,15; א"קר ח 11; טו 3; ב"קר ה 15; גלטים ה 21; א"תס ד 14; ה 10)
6. "צלב" (ראה א"קר א 17-18; גלטים ה 11; ו 12-14; אפסים ב 16; פיליפים ב 8; קולוסים א 20; ב 14)
7. "צליבה" (ראה א"קר א 23; ב 2; ב"קר יג 4; גלטים ג 1)

מה משמעות המונח *huper* בהקשר זה

1. ייצוג, "בשמנו"
2. החלפה, "במקומנו"

בדרך כלל המשמעות הבסיס של *huper* היא "במקום/בשם". הוא מבטא יתרון שיש לאדם (The New International dictionary of New Testament Theology, vol. 3, p. 1196). עם זאת, המונח *huper* יכול גם לסמל "במקום מישהו", בצורה תיאולוגית להתייחס לכפרה שניתנה עבור מישהו (ראה מרקוס י 45; יוחנן יא 50; יח 14; ב"קר ה 14; א"ט מ ב 6). בספרו של M. J. Harris NIDNTT, vol. 3, p. 1197 כתוב "מדוע שאול לא השתמש במונח *anti hēmōn* (הכי קרוב למונח זה הוא *antilutron huper pantōn* בא"ט מ ב 6)? כנראה בגלל שהמונח *huper* בשונה מהמונח *anti*, יכול בו זמנית לייצג גם החלפה וגם ייצוג".

גם בספר של M. R. Vincent, Word Studies, vol. 2, כתוב

"יש הרבה מחלוקת האם המונח *huper*, מתאים או מונח *anti*. סופרים קלאסיים מספקים דוגמאות שמראות כי יש משמעות למונח המדויק...משמעות המונח לא וודאית מכיוון שאין ראיות. למילת היחס יש משמעות. אף אחד מהקטעים הללו הוא סופי. אפשר להגיד שהמונחים *huper* ו-*anti* בעלי משמעות דומה. רוב הקטעים המובן הוא ברור, למען, ובשם. נראה שההסבר האמיתי בקטעים שמדברים על מותו של ישוע, כמו בגלטים ג 13; רומים יד 15; א"פ ט ג 18, המונח *huper* מאפיין את העמדה הכללית, המשיח מת בשם החוטאים. המשמעות לא סופית (עמוד 692)"

TEV ,NKJV ,NASB
NRSV
NJB

"עבור אדם צדיק"
"עבור איש צדיק"
"עבור אדם טוב"

מונח זה שימש באותו מובן כמו שנח ואיוב היו אנשים צדיקים. הם מילאו את הדרישות הדתיות של ימם. זה לא מרמז על חוסר חוטא. ראה נושא מיוחד חוסר חטא ברומים א 17.

ה 8 "אלוהים מגלה את אהבתו" present active indicative (ראה רומים ג 5). האב שלח את הבן (ראה רומים ח 32,3; ב"קר ה 19). אהבתו של אלוהים אינה סנטימנטלית, אלא מתגלה במעשים (ראה יוחנן ג 16; א"יוח ד 10) וקבועה.

□ "כאשר עוד היינו אנשים חוטאים" זה מאוד עמוק להבין שאהבתו של אלוהים התגלה לאנשים "חוטאים", לא לאנשים יראי שמיים או ממוצא לאומי מסוים, אלא אהבתו התגלתה למורדים! חסד, לא זכות, הוא היסוד האמת! אלוהים עדיין חפץ בהתחברות עם בני האדם. אופיו הבלתי משנה הוא זה שמעניק לנו שלום ותקווה (ראה שמות לד 6; נחמיה ט 17; תהילים קג 8; קנה 8).

ה 9 "לאחר" זה אחד הביטויים האהובים על שאול (ראה רומים ה 10, 15, 17). אם אלוהים כל כך אהביו את המאמינים כאשר היו חוטאים, עד כמה אהבתו יותר גדולה עכשיו כאשר הם נקראים ילדי (ראה רומים ה 10; ח 22).

□ "שכבר הוצדקנו" זמן הטית הבינוני שלילי, יש הדגשה על כך שהצדקה היא מעשה שהושלם על ידי אלוהים. שאול חוזר על האמת של רומים ה 1. שימו לב להקבלה בין המונחים "הוצדקנו" (רומים ה 9) ו-"נרצנו" (רומים ה 10-11).

□ "בדמו" זה מתייחס לעובדת הצלב של המשיח (ראה רומים ג 5; ד 25; מרקוס י 45; ב"קר ה 21). מונח של קורבן מדבר על חיים תמימים שניתנים במקום חיי אשמה, ספר ויקרא א - ז ואולי גם שמות יב (שה פסח), תיאולוגית מונח זה מדבר על ישוע בישעיהו נג 4-6. המונח התפתח במובן הכריסטולוגי בספר אל העברים (ראה פרקים ט-י). ספר אל העברים למעשה משווה בין הברית הישנה לחדשה במספר נקודות.

"נושענו" חיווי שלילי בעתיד (ראה רומים ה 10). יש התייחסות לישועתנו, "כבוד אלוהים" (ראה רומים ה 2; ח 30). הברית החדשה מתארת את המונח ישועה בכל זמני הפועל.

1. מעשה שהושלם (זמן הטית פועל ביוונית), מעשי שליחים טו 11; רומים ה 2; ח 24; ב"טמ א 9; טיטוס ג 5
2. מעשה בעבר בגרם למצב קיים בהווה (מושלם), אפסים ב 8,5
3. תהליך מתמשך (הווה), א"קר א 18; טו 2; ב"קר ב 15; א"תס ד 14; א"פט ג 21
4. השלמה עתידית (עתיד), רומים ה 10,9; י 9

ראה נושא מיוחד ברומים י 4. הישועה מתחיל בהחלטה ראשונית (ראה רומים י 9-13; יוחנן א 12; ג 16) שהופכת למערכת יחסים יומית שיום אחד תושלם ותהיה לנצח. ניתן לתאר מושג זה בשלושה מונחים תיאולוגיים.

1. הצדקה, פירושה "להינצל מהעונש של החטא"
2. התקדשות, פירושה "להינצל מכוח החטא"
3. אדר/פאר, פירושו "להינצל מנכחות החטא"

ראוי לציין כי צדקה והתקדשות הן מעשי חסד של אלוהים, שניתנים למאמין דרך האמונה במשיח. עם זאת, הברית החדשה מדברת על התקדשות כתהליך מתמשך שמשנה את המאמין לצלם המשיח. מסיבה זו התיאולוגים מבדילים בין "עמדת ההתקדשות" ו-"תהליך מתקדם של התקדשות". הישועה קשורה לאורח חיים שבוסס על יראת שמיים! ראה נושא מיוחד ברומים ו 4.

□ "מן הזעם" זהו הקשר אֶסְקֵטוֹלוֹגִי. הכתובים מספרים על אהבתו הגדולה של אלוהים, אך גם על התנגדותו לחטא ומרד. אלוהים סיפק ישועה וסליחה דרך המשיח, אך מי שדוחה אותו לא יוכל להימלט מהזעם (ראה רומים א 18-ג 20). זהו ביטוי אנתרופומורפי (ראה נושא מיוחד ברומים א 18), שמתבטא במציאות. אכן נורא ליפול ביד אלוהים חיים (ראה עברים י 31).

ה 10 "אם" משפט תנאי ממעמד ראשון, כלומר הוא נכון מנקודת מבטו של המחבר או למטרותיו הספרותיות. בני האדם, בריאתו של אלוהים (ראה בראשית א 26-27), הפכו לאויבים! לבני האדם (ראה בראשית ג 5) היה רצון לשלוט להיות אלים.

□ "נרצינו" זמן הטית הבינוני שלילי. הפועל "רציו/פיוס" (ראה א"קר ז 11; ב"קר ה 18, 19, 20; קולוסים א 20) במקור פרושו "להחליף". אלוהים החליף את חטאו בצדקתו של ישוע (ראה ישעיהו נג 4-6). השלום שוקם (ראה רומים ה 1)!

□ "במות בנו" הבסיס של בשורת הסליחה הוא

1. אהבתו של אלוהים (ראה יוחנן ג 16)
 2. עבודתו של המשיח (ח 32; גלטים א 4; ב 20)
 3. חופש הרוח (יוחנן ו 65,44)
 4. האמונה/חזרה בתשובה מצד בני האדם (ראה מרקוס א 15; יוחנן א 12; מעשי שליחים כ 21)
- אין דרך אחרת להצטדק בפני אלוהים (ראה רומים י 1-2, 7-8; יוחנן יד 6; מעשי שליחים ד 12; א"ט מ ב 5). ביטחון הישועה מבוסס על ישותו של אלוהים/שילוש (ראה שמות לד 6; נחמיה ט 17; תהילים קג 8; קמה 8), ולא על מעשי אדם! הפרקודס הוא שעשיו של המאמין לאחר הישועה הם עדות לכך שהוא נושע (ראה יעקב; א"יח).

□ **"נושע"** הברית החדשה מדברת על ישועה בעבר, הווה ועתיד. מילה זו מתייחסת להשלמת הישועה בביאה השנייה (ראה א"יח ג 2). ראה נושא מיוחד ברומים י 13.

□ **"בחינו בנו"** מונח יווני זה הוא *zoa* (חיים). בכתביו של יוחנן מונח זה מתייחס לתחייה מהמתים, חיי נצח, חיי מלכות שמיים. שאול גם משתמש במונח באותו מובן תיאולוגי. מאחר ואלוהים שילם מחיר כה גדול עבור סליחת חטאים אז יש לכך השלכות מתמשכות. "חיים" יכולים להתייחס ל:

1. תחייתו של ישוע (ראה רומים ח 34; א"ק ר טו)
2. עבודת הצלב (ראה רומים ח 34; עברים ז 25; א"יח ב 1)
3. הרוח שבונה את צלם המשיח בחיינו (ראה רומים ח 29; גלטים ד 19)

שאל טען כי חייו מותו ותחייתו של ישוע (מעשי שליחים א) הם הבסיס לפיוס שלנו.

ה 11 **"ולא זאת בלבד"** ראה הערה בפסוק 3.

□ **"אנחנו גם מתהללים"** ראה הערה ברומים ה 2. זו הפעם השלישית שמילה זו מופיע בהקשר זה.

1. מתהללים בתקווה אל כבוד, רומים ה 2
2. מתהללים בצרה, רומים ה 3
3. מתהללים בריצוי, רומים ה 11

שימוש שלילי במילה מופיע ברומים ב 17, 23!

□ **"קבלנו עתה את הרצוי"** זמן הטית חייו פעיל, מעשה שהושלם. נושא הרצוי/פיוס ("החלפה") מופיע גם ברומים ה 10; ב"ק ר ה 18-21; אפסים ב 16-22; קולוסים א 19-23. בהקשר זה המילה "רצוי" היא שם נרדף ל"צדקה".

רומים ה 12-14 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)
 12 לפיכך, כשם שעל-ידי אדם אחד בא החטא לעולם, ועקב החטא בא המוות, (בראשית ב' יז; ג' יט) כך עבר המוות לכל בני אדם משום שכלם חטאו.¹³ הרי עוד לפני התורה היה החטא בעולם, אלא שאין הוא נחשב באין תורה.¹⁴ בכל זאת שלט המוות מאדם ועד משה גם על אלה שלא חטאו בעברה דומה לעברה של אדם, אשר הוא דמות מקבילה לאחד שהיה עתיד לבוא.

ה 12 **"לפיכך"** בספר רומים למונח זה מספר מקומות אסטרטגיים (ראה רומים ה 1; ח 1; יב 1). השאלה הפרשנית שעולה היא, למה הם מתקשרים. הם יכולים להיות דרך להתייחס לכל טיעון ששאול מציג. בטוח שאחד ההקשרים הוא לספר בראשית, וככל הנראה גם לרומים א 18-32.

□ **"כשם שעל-ידי אדם אחד בא החטא לעולם"** שלושת הפעלים ברומים ה 12 הם בזמן הטית פועל. חטא האדם הביא מוות (ראה א"ק ר טו 22). הכתובים לא מתמקדים על מקור החטא. חטא גם התרחש בשמים (ראה בראשית ג והתגלות יב 9-7). אך ומתי אנחנו לא יודעים (ראה ישעיהו יד 12-27; יחזקאל כח 12-19; איוב ד 18; מתי כה 41; לוקס י 18; יוחנן יב 31; התגלות יב 9-7).

לחטאו של אדם היו שני היבטים (1) אי ציות למצווה ספציפית (ראה בראשית ב 16-17), ו- (2) אנוכיות וגאווה (ראה בראשית ג 5-6). יש רמז לבראשית ג (בדומה לרומים א 18-32).

התיאולוגיה של החטא היא שמבדילה באופן ברור את שאול מהרבנים. הרבנים לא התמקדו בבראשית ג; במקום זאת הם טענו שבכל אדם יש שני יצרים (*yetzers*). יש אמירה רבנית מפורסמת "בלב כל אדם יש כלב שחור ולבן. את מי שתאכיל יותר יגדל יותר". שאול ראה בחטא מכשול מרכזי בין אלוהים הקדוש לבריאתו. שאול לא היה תיאולוג שיטתי (ספר בנושא. *A Man in Christ's James Steward*). שאול דיבר על מסר יסודות/שורשים של החטא (1) החטא הראשון, (2) פיתוי מהשטן, (3) המרד המתמשך של בני האדם (כלומר, אפסים ב 2-3). ישנן שתי דברים משותפים לניגודים וההקבלות התיאולוגיים בין האדם הראשון לישוע:

1. האדם הראשון היה אדם אמיתי בהיסטוריה
2. ישוע היה אדם אמיתי.

שתי אמיתות הללו מאשרות את כתובי הקודש. שימו לב לשימוש החוזר במונח "אדם אחד" ו-"האדם". אלו דרכים התייחסות לאדם הראשון ולישוע, מופיעים אחת עשרה פעמים בהקשר זה.

□ **"אדם אחד"** ביטוי כללי זה (*henos anthrōpou*) משמש לייצוג את האדם הראשון (רומים ה' 12,16,17,18,19) או את ישוע (ראה רומים ה' 15 [פעמיים], 17 [פעמיים], 18,19). כל אחד מהם מייצג קבוצה או קהילה (כלומר, "רבים", ראה רומים ה' 15 [פעמיים], 19 [פעמיים]; "כולם", ראה רומים ה' 12,13,18 [פעמיים]).

□ **"עקב החטא בא המוות"** אוגוסטין הטביע את המונח "חטא מקורי/ראשוני". מונח זה מתאר את ההשלכות של הבחירות של אדם/חווה כפי שמתואר בבראשית ג. המרד שלהם השפיע על כל הבריאה. בני האדם מושפעים מ:
1. המערכת של העולם החטא

2. פיתוי אישי

3. טבע שנפל לחטא

החטא המקורי (ראה רומים ה' 12-14, 16, 17) נכנס לשותפות עם החטא האישי (ראה רומים ה' 12, 16) כדי להפוך את כל בני האדם לחוטאים! תוצאת החטא מביא ל "מוות" (ראה רומים א' 32; ו' 23, 21, 16, 13; ז' 5, 9, 10, 11, 13, 24; ח' 13).

בפרשנות המקראית של The Jerome Biblical Commentary (p. 308) יש אזכור של שלושה תקופות היסטוריות ברבנות.

1. אדם - משה

2. משה - משיח

3. משיח - אחרית ימים

אם שאול מדבר על התקופות הללו אז

1. אדם - משה (חטא ראשוני, אין תורה רק מוות)

2. משה - משיח (חטא אישי, הפרת התורה)

3. משיח - חופש מהתורה, תורת החסד

□ **"כך עבר המוות לכל בני האדם"** הנקודה המרכזית של פסקה זו היא האוניברסליות של תוצאת החטא (ראה רומים ה' 16-19; א"ק"ר טו 22; גלטים א' 10), שהיא מוות.

1. מוות רוחני - בראשית ב' 17; ג' 24-1; ישעיהו נט 2; רומים ז' 10-11; אפסים; ב' 13; יעקב א' 15

2. מוות פיזי - בראשית ג' 4-5; ה' 1-32

3. מוות נצחי - התגלות ב' 11; כ' 14, 6; כא 8

□ **"משום שכולם חטאו"** כל בני האדם חטאו (כלומר, ירשו את החטא). כל אחד בוחר לחטוא בצורה אישית. הכתובים מלמדים שבני האדם חטאו באופן אישי וגם כחברה (ראה א"מל ח' 46; ב"דברי ימים ו' 36; תהילים יד' 1-2; קל 3; קמג 2; משלי כ' 9; קהלת ז' 20; ישעיהו ט' 17; נג 6; רומים ג' 9-18, 23; ה' 18; יא 32; גלטים ג' 22; א"יוח א' 8-10).

עם זאת חשוב לציין שבהקשר זה (ראה רומים ה' 15-19) חטא אחד גרם למוות (אדם) ומעשה של אדם אחד גרם לחיים (ישוע). עם זאת, אלוהים בנה את המערכת יחסים עם בני האדם בצורה כזו שהפרה של הברית היא היבט משמעותי של "אובדן" ו"צדקה". בני האדם מעורבים בעתיד ובגורל שלהם! הם יכולים להמשיך לבחור בחטא או במשיח. הם לא יכולים להשפיע על הבחירות הללו, אבל רצונם החופשי מעיד על בחירתם!

התרגום של המילה "משום" הוא נפוץ אבל לעיתים המשמעות לפעמים מעוררת. שאול משתמש במונח *eph hō* בב"ק"ר ה' 4; פיליפים ג' 12; ד' 10 במובן של "בגלל/משום". לכן כל אדם בוחר באופן אישי לקחת חלק בחטא ובמרד נגד אלוהים. חלק בני האדם דוחים התגלות מיוחדת שקיבלו מאלוהים, ואחרים דוחים את ההתגלות הטבעית שיש בכל אדם (ראה רומים א' 18-20).

ה' 13-14 אותה אמת כתובה ברומים ג' 20; ד' 15; מעשי שליחים יז' 30. אלוהים הוא הוגן. בני האדם אחראים על מה שיש ברשותם. פסוק זה מדבר רק על התגלות מיוחדת (ברית הישנה, ישוע, ברית החדשה), לא התגלות טבעית (ראה תהילים יט' 6-1; רומים א' 18-23; ב' 11-16). שימו לב שתרגום NKJV מפריד את ההשוואה של רומים ה' 12 באמצעות סוגריים (ראה רומים ה' 13-17) מהמסקנה שרשומה ברומים ה' 18-21.

ה' 14

NJB, NKJV, NASB

NRSV

TEV

"שלט המוות"

"המוות היה בעל שליטה"

"המוות שלט"

המוות שלט כמלך (ראה רומים ה' 17, 21). השילוב של המוות והחטא הוא נושא שחוזר על עצמו לאורך פרק ו. מוות מאשר את החטא שנמצא באנושות. בפסוקים 17, 21 החסד הוא מולך! לבני האדם יש בחירה (שתי דרכים של הברית הישנה, כלומר, מוות או חיים, ראה דברים יא' 26; ל' 19, 1), מי שולט בחיים שלך, מוות או חיים?

□ **"גם על אלה שלא חטאו בעברה דומה לעברה של אדם"** אדם הפר את מצוות אלוהים (כלומר, בראשית ב' 17-19), אפילו החטא של חווה היה שונה. אדם סיפר לה על העץ, לא ישירות מאלוהים. מהאדם הראשון ועד משה בני האדם הושפעה מהמרד של האדם הראשון! לאחר המרד הראשון בני האדם לא הפרו מצווה מסוימת, אך לפני פסוקים א' 18-32, אנחנו מבינים שהם הלכו נגד האור הפנימי שקיבלו מבראשית ולכן הם אחראים למרד/לחטא. החטא של אדם התפשט לכל ילדיו.

קטע זה מבטא בצורה קונקרטי את הטיפולוגיה של אדם-ישוע (ראה א"ק ר טו 22-21, 45-49; פיליפים ב-8). שניהם דמות ראשונה בסדה, מקור של הגזע (ראה א"ק ר טו 45-49). אדם הוא היחיד שמכונה "דמות" בברית החדשה (עבור "ישראל" ראה א"ק ר י 6). ראה נושא מיוחד דמות/צלים (Typos) ברומים ו 17.

רומים ה 15-17 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)

¹⁵אולם לא הרי העברה כהרי מתנת החסד; שכן אם בגלל העברה של אחד מתו הרבים, על אחת כמה וכמה, בחסד האדם האחד ישוע המשיח, שפעו לרבים חסד אלהים ומתנתו.¹⁶ ואין המתנה כמעשה האחד שחטא; כי המשפט עקב עברה אחת יצא להרשעה, אבל לאחר עברות רבות מתנת החסד היא זכוי;¹⁷ שהרי אם על-ידי עברה של אדם אחד מלך המות, כל שכן המקבלים את שפע החסד ואת מתנת הצדקה ימלכו בחיים בגלל האחד ישוע המשיח.

ה 15-19 זהו טיעון מתמשך בעל ביטויים מקבילים. תרגומים NASB, NRSV, TEV מחלקים את הפסקה ברומים ה 18. עם זאת תרגומים UBS⁴, JB, NKJV מתרגמים את הפסקה היחידה אחת. חשוב לזכור שהמפתח לפרשות הוא להבין את כוונת המחבר המקורי בכל פסקה.

שימו לב למונח "רבים", ברומים ה 15, 19, הוא שם נרדף ל "כולם" ברומים ה 12. הדבר נכון גם לגבי ישעיהו נג 12-11 ורומים ה 6. אין לבצע הבחנות תיאולוגיות (כשם קלווין היה מדגיש פסוקים נבחרים) על סמך מונחים אלה!

ה 15 "מתנת חסד" ישן שתי מילים יווניות שונות למילה "מתנה" בהקשר זה - *charisma*, רומים ה 15, 16 (ו 23) ו-*doramaldorea*, רומים ה 15, 16, 17 (ראו הערה ברומים ג 24) - אלו מילים נרדפות. מתנת החסד זו בעצם הישועה. מתנה מאלוהים דרך ישוע המשיח (ראה רומים ג 24; ו 23; אפסים ב 8, 9) לכל המאמינים בו.

□ "אם" משפט תנאי ממעמד ראשון, המעיד שהדבר נכון מנקות מבטו של המחבר או למטרותיו הספרותיות. החטא של אדם הביא מוות לכל בני האדם. מקביל למה שכתוב ברומים ה 17.

□ "שפעו" ראה נושא מיוחד ברומים טו 13.

ה 16 "הרשעה...זכוי" שני מונחים משפטיים. לעתים קרובות אנחנו רואים בברית הישנה שהנביא מעביר את המסר דרך זירת משפט. שאול משתמש באותו אופן (ראה רומים ח 31-34, 1).

ה 17 "אם" משפט תנאי ממעמד ראשון, המעיד שהדבר נכון מנקות מבטו של המחבר או למטרותיו הספרותיות. החטא של אדם גרם למוות של בני האדם.

□ "כל שכן המקבלים" אין איזון תיאולוגי בין פסוקים 18-19. אי אפשר להסיר ביטוי מההקשר של רומים א-ח ולהשתמש בו לחזק אוניברסליזם (שכולם ייושעו בסופו של דבר). על בני האדם לקבל (רומים ה 17) את מתנת החסד במשיח. הישועה זמינה לכולם, אבל כל אחד צריך לקבל אותה בצורה אישית (ראה יוחנן א 12; ג 16; רומים י 9-13). מעשה אחד של מרד גרם למרד של בני האדם! הקורבן של המשיח מצדיק את חטאי האדם והחברה. יש דגש על המילים "עד אחד כמה וכמה) מדובר בעבודת הצלב (ראה רומים ה 9, 10, 15, 17). שפע של חסד!

ה 17, 18 "מתנת הצדקה ימלכו בחיים...מעשה צדקה אחד הוא זכוי של חיים" ישוע הוא מתנת אלוהים, והוא מעניק מענה לכל הצרכים הרוחניים של בני האדם (ראה א"ק ר א 30). להלן מספר משמעויות לביטויים מקבילים של פסוק 17, 18.

1. בני האדם מוצדקים לפני אלוהים באמצעות עבודת הצלב והתוצאה היא "אורח חיים שבוסס על יראת שמיים"
2. זהו ביטוי נרדף ל "חיי נצח"

על פי ההקשר כנראה מדובר באפשרות הראשונה. ניתן לקבל עוד חומר לימוד על המילה "צדקה" בנושא מיוד ברומים א 17.

הפועל "ימלכו" מופיע מספר פעמים בהקשר זה.

1. "שלט המוות מאדם ועד משה", ראה רומים ה 14 (באנגלית זו אותה המילה אבל בעברית מופיעות שתי מילים "מלך" ו-"שלט")
 2. "על ידי עברה אחת מלך המות", רומים ה 17 זמן הטית חיווי פעיל.
 3. "כל שכן המקבלים את שפע החסד ואת מתנת הצדקה ימלכו בחיים", רומים ה 17 (חיווי פעיל בעתיד).
 4. "החטא משל במוות", רומים ה 21 זמן הטית חיווי פעיל
 5. "משול החסד", רומים ה 21 התניות אאוריטטיות פעילות
 6. "אל ימשול החטא", רומים ו 12 צורת חיווי אימפּרטיבית פעילה בהווה
- הדרך שבה שאול נותן חיים למונחים חטא ומוות לעומת מתנת החסד היא דרך טובה לבטא את האמת התיאולוגית!

נושא מיוחד: למשול במלכות אלוהים
REIGNING IN THE KINGDOM OF GOD

המושג של למשול עם ישוע הנו חלק מקטגוריה תיאולוגית גדולה יותר שנקראת "מלכות אלוהים". המונח מגיע מהברית הישנה בהקשר שאלוהים הוא המלך האמיתי של ישראל (ראה א"ש מ ח 7). הוא מולך באופן סמלי (א"ש מ ח 7; י 17-19) דרך הצאצאים משפט יהודה (ראה בראשית מט 10) ומהמשפחה של ישי (ראו ב"ש מ ז).

ישוע הגשים את הנבואות של הברית הישנה שדיברו על המשיח. הוא פתח את מלכות השמיים דרך התגלמותו בבית לחם. מלכות אלוהים הפכה לעמוד התווך המרכזי של לימודיו. מלכות אלוהים התגלתה דרך (ראו מתי י 7; יא 12; יב 28; מרקוס א 15; לוקס י 11,9; יא 20; יז 20; יז 21-20).

עם זאת, מלכות אלוהים היא גם אירוע עתידי (אסכטולוגיה). מלכותו בהווה אך היא עוד לא הושלמה (ראו מתי ו 10; ח 11; טז 28; כב 14-1; כו 29; לוקס ט 27; יא 2; יג 29; יד 10-24; כב 16,18). בביאה הראשונה ישוע הגיע כעבד סובל (ראה ישעיהו נב 13-12; עניו (ראו זכריה ט 9), אך הוא ישוב כמלך המלכים (ראו מתי ב 2; כא 5; כז 11-14). המושג "למשול/למלוך" הוא חלק מתיאולוגית "המלכות". אלוהים נתן את המלכות לתלמידיו של ישוע (ראו לוקס יב 32).

למושג של לשלוט עם ישוע יש מספר היבטים ושאלות.

1. האם המקומות שמכריזים שאלוהים נתן את מלכותו למאמינים דרך המשיח מתייחסים למונח "למשול/למלוך" (ראו מתי ה 3,10; לוקס יב 32)?
2. האם דבריו של ישוע שנאמרו לתלמידיו הראשונים בהקשר יהודי של המאה הראשונה מתייחסים לכל המאמינים (ראו מתי יט 28; לוקס כב 28-30)?
3. האם הדגש של שאול בנושא לשלוט בחיים עלי אדמות נוגד או משלים את הטקסטים לעיל (ראו רומים ה 17; א"ק ד 8)?
4. אך הסבל והשלטון מתקשרים (ראו רומים ח 17; ב"ט מ ב 11-12; א"פ ט ד 13; התגלות א 9)?
5. הנושא החוזר של ספר התגלות הוא השותפות של במאמינים במלכותו של ישוע, אבל האם מדובר למשול במלכות
 - א. ארצית, התגלות ה 10
 - ב. אלף השנים, התגלות כ 4-6
 - ג. נצחית, התגלות ב 26; ג 21; כב 5; דניאל ז 14,18,27

רומים ה 21-18 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)

¹⁸ ובכן, כשם שעברה אחת היא הרשעה לכל בני אדם, כן גם מעשה צדקה אחד הוא זכוי של חיים לכל בני אדם; ¹⁹ כי כשם שבגלל אי-ציותו של אדם אחד נעשו הרבים לחוטאים, כן גם בגלל ציותו של האחד יעשו הרבים לצדיקים. ²⁰ התורה באה ובכך רבו העברות. אבל היכן שהתרבה החטא, החסד שפע עוד יותר. ²¹ וכך כשם שהחטא משל במות, כן גם ימשל החסד באמצעות צדקה, והתוצאה -- חיי עולם על-ידי ישוע המשיח אדוננו.

ה 18

NASB	"כן גם מעשה אחד של צדקה הוא זכוי של חיים לכל בני האדם"
NKJV	"דרך מעשה צדקה של אדם אחד ניתנה המתנה לכל בני האדם"
NRSV	"כך גם מעשה צדקה של אדם אחד מוביל לצדקה וחיים לכולם"
TEV	"באותה הצורה מעשה צדקה אחד שחרר את בני האדם ונתן להם חיים"
	"כן גם מעשה טוב של אדם אחד מביא לכולם חיים והופך אותם למוצדקים" NJB

לא מדובר בכך שכולם ייושעו (אוניברסליזם). אי אפשר להוציא את הפסוק מהקשרו של כל הספר. יש התייחסות לפוטנציאל שיש לכל אדם להיושע דרך ישוע המשיח. בני האדם צריכים להגיב להצעת הבשורה דרך חזרה בתשובה ואמונה (ראה מרקוס א 15; מעשי שליחים ג 16,19; כ 21). אלוהים תמיד לוקח את היזמיה (ראו יוחנן ו 64,44), אבל הוא רוצה בכך שכל אחד יגיב באופן אישי (ראה מתי יא 28-29; יוחנן א 12; ג 16; רומים י 9-13). זו הצעה אוניברסלית (ראה א"ט מ ב 4,6; ב"פ ט ג 9; א"יוח ב 2), אבל התעלומה היא מדוע רבים אומרים "לא" להזמנתו של אלוהים. "מעשה הצדקה" מתייחס ל:

1. חייו ושורתו של ישוע גילו את האב
2. במיוחד מותו עבור החוטאים

כשם שחיייו של אדם אחד השפיעו על כולם (החברה היהודית, ראה יהושע ז), כך גם החיים התמימים של האדם האחרון השפיעו על כולם (ראה ויקרא א-ז, טז). שני מעשים מקבילים, אך בעלי ערך שונה. כולם הושפעו מהחטא של

האדם הראשון אך לא כולם מושפעים מעבודת הצלב, רק המאמינים אשר מקבלים את מתנת הצדקה. עבודת הצלב משפיעה על כל חטא, בעבר בהווה ובעתיד!

ה 18-19 "הרשעה לכל בני אדם...נעשו הרבים לחוטאים...יעשו הרבים לצדיקים" אלה ביטויים מקבילים המעידים על הכללה. אותה הקבלה נמצאת בישיעהו נג 6 "כל", ובישיעהו נג 11,12 "רבים". המונח "רבים" מדגיש את הצעת הישועה עבור כל בני האדם. שימו לב שזהו פועל סביל. יש התייחסות למעשה אלוהים. בני האדם חוטאים ביחס לאופיו של אלוהים (התקן הופר) והם מוצדקים ביחס לאופיו (מתנת החסד).

ה 19 "אי ציות של אדם אחד...ציותו של האחד" שאול משתמש במושג תיאולוגי מהברית הישנה. מעכשיו של אדם אחד השפיעו על כל הקהילה/עם (ראו יהושע ז). אי ציות של אדם וחווה הביא את משפט אלוהים על כל הבריא (ראה בראשית ג). הבריא הושפעה מההשלכות של המרד הראשון (ראה רומים ח 18-25). העולם ובני האדם השתנו. המוות הפך לתחנה אחרונה עבור כל היצורים החיים (ראה בראשית ה). זה לא העולם שאלוהים רצה! באותו אופן מעשה ציות של ישוע, הצלב, הביא ל (1) עידן חדש, (2) אנשים חדשים (3) ברית חדשה. תיאולוגיה זו מכונה "טיפולוגית אדם-משיח" (ראה פיליפים ב 6). ישוע הוא האדם השני. הוא ההתחלה החדשה עבור בני האדם שחטאו.

□ "יעשו רבים לצדיקים" ראה נושא מיוחד ברומים א 17.

ה 20

NASB	"והתורה באה ובכך רבו העברות"
NKJV	"יתר על כן התורה נכנסה בשביל שהעברות ירבו"
NRSV	"אבל התורה נכנסה, והתוצאה שרבו העברות"
TEV	"התורה באה בשביל להגביר את העוולות"
NJB	"כאשר התורה באה, כדי להגדיל את ההזדמנויות לחטא"

מטרת החטא מעולם לא הייתה להושיע את בני האדם אלא להראות לבני האדם את הצורך שלהם ואת חוסר האונים (ראה אפסים ב 1-3) ובכך להביא אותם למשיח (ראה רומים ג 20; ד 15; ז 5; גלטים ג 19, 23-26). התורה היא טובה, אבל בני האדם חוטאים (ראה רומים ז)!

□ "החסד שפע עוד יותר" זה היה הנושא העיקרי של שאול בחלק זה. החטא הוא תפשט, אבל החסד שופע ומתגבר על השפעתו של החטא! זו הייתה דרך לעודד את הקהילה של המאה הראשונה. הם היו מנצחים במשיח (ראו רומים ה 9-11; ח 31-39; א"יוח 4). זה לא נותן רשות לחטוא יותר! ראו נושא מיוחד: השימוש של שאול במונח *Huper Compounds* ברומים א 30. ראה נושא מיוחד השימוש במילה (*abound*) ברומים ה 15 (הנושא מופיע ברומים טו 13).

ה 21 גם "חטא" וגם "חסד" מקבלים מאפיינים של מלוכה. החטא שלט בכוחו של המוות (רומים ה 14,17). החסד שולט בכוח הצדקה דרך עבודת הצלב, אמונה אישית בבשורה וחזרה בתשובה. כילדיו של אלוהים, גוף המשיח, המשיחיים ישלטו עם המשיח (ראה רומים ה 17; ב"טמ ב 12; התגלות כב 5). ניתן לראות את זה בשלטון אלף שנים (ראו התגלות ה 9-10; כ). הכתובים מדברים על אותה האמת בהקשר של מלכות אלוהים שניתנה לקדושים (ראה מתי ה 10,3; לוקס יב 32; אפסים ב 5-6). ראה נושא מיוחד: מלכות אלוהים ברומים ה 17,18.

שאלות לדיון

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתם אחראים לפרש בעצמכם את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתם, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתם לא צריכים להשאיר את זה לפרשן.

שאלות לדיון אלו ניתנו כדי לעזור לכם לחשוב היטב על הנושאים הגדולים בחלק זה של הספר. הן נועדו להיות מעוררות חשיבה ולא סופיות.

1. הגדירו את "צדקתו" של אלוהים.
2. מה ההבחנה התיאולוגית בין "מצב של קדושה" ל "התקדשות מתמשכת"?
3. הם נשענו בחסד או באמונה (ראה אפסים ב 8-9)?
4. מדוע מאמינים עוברים צרות?
5. הם נשענו, או שאנחנו נשעים, או ש**ניוושע בעתיד**?
6. האם החטאים שלנו הופכים אותנו לחוטאים, או שנולדנו חוטאים ולכן הפעולה הטבעית היא לחטוא?

7. כיצד המונחים צדקה", "ישועה", "וזיכוי" קשורים זה לזה בפרק זה?
8. מדוע אלוהים מרשיע אותי על חטא של האדם הראשון שחיי לפני אלפי שנים (ראה רומים ה 12-21)?
9. מדוע בתקופה בין אדם למשה משל המוות, הרי עוד לא הייתה התורה (רומים ה 13-14)?
10. האם המונחים "כולם" ו "רבים" הם נרדפים (רומים ה 18-19, ישעיהו נג 11-12,6)?

רומים ו

חלוקה של קטעים לפי תרגומים מודרניים

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
מתים לחטא אבל חיים במשיח ו 11-1	מתים לחטא, חיים לאלוהים ו 14-1	מתים וקמים לתחייה עם המשיח ו 4-1 ו 11-5	מתים לחטא אך חיים במשיח ו 4-1 ו 11-5	טבילה ו 7-1 ו 11-8 הקדושה שולטת ולא החטא ו 14-12
ו 14-12	מעבדות לחטא לעבדות לצדקה ו 23-15	שני סוגי העבדות ו 19-15	עבדים לצדקה ו 19-15	המשיחיים שוחררו מעבדות החטא ו 19-15 שכר החטא ושכר הצדקה ו 23-20
		ו 23-20	ו 23-20	ו 23-20

מחזור קריאה שלישי

מעקב אחר כוונתו המקורית של המחבר ברמת הפסקה

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתה אחראי לפרש בעצמך את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתה, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתה לא צריך להשאיר את זה לפרשן.

קרא את הפרק ברציפות. זהה את הנושאים. השווה את חלוקת הנושאים שלך עם חמשת התרגומים המודרניים. אין השראה בחלוקה לפסקאות, אבל זהו המפתח לעקוב אחר כוונתו המקורית של המחבר, שזה הלב של הפרשנות. לכל פסקה של נושא אחד ויחיד.

1. פסקה ראשונה
2. פסקה שנייה
3. פסקה שלישית
4. וכו'.

תובנות הקשר

א. פרקים ו 1-39 יוצרים יחידת מחשבה (יחידה ספרותית) העוסקת ביחס של המשיחיים לחטא (כלומר, התקדשות). זהו נושא חשוב מכיוון שהאיגרת מבוססת על חסדו של אלוהים דרך המשיח (ג 21-21) אם כן, כיצד משפיע החטא על חייו של המאמין? פרק ו מבוסס על שני חלקים, רומים ו פסוק 1 ופסוק 15. פסוק 1 מתייחס לרומים ה 20, בעוד שפסוק 15 מתייחס לרומים ו 14. הראשון קשור לחטא כאורח חיים (זמן הווה), והשני למעשי חטא יחידים (זמן הטית הפועל ביוני קלאסית). זה ברור שרומים ו 14-1 עוסק בחופש של המאמינים משליטת החטא, ואילו רומים ה 23-15 החופש של המאמינים לשרת את אלוהים באותה מידה שהם שירתו את החטא, בחופש, ובלב שלם.

- ב. התקדשות היא (ראו נושא מיוחד ברומים ו 4)
 1. עמדה (שאותה מקבלים ברגע הישועה, בדומה לצדקה, רומים ג 32-21)
 2. אורח חיים שמבוסס על צלם

- א. פרקים ו 1-39 מבטאים אמת זו בצורה תיאולוגית
 ב. פרקים יב 1-13 מבטאים אמת זו באופן מעשי (ראה נושא מיוחד ברומים ו 4)

ג. לעתים קרובות על הפרשנים להפריד בין נושא הצדקה ועמדת התקדשות בשביל לעזור לקורא להבין את המשמעות המקראית של כל מונח. במציאות מדובר בעשי חסד סימולטיים (מדובר בעמדה שמקבל המאמין, א"ק א 30; ו 11). המנגנון הוא זהה - חסדו של אלוהים התגלה בחייו, מותו, ותחייתו של ישוע, ואנחנו מקבלים את חסד באמונה (ראה אפסים ב 8-9).

ד. פרק זה מלמד על בגרות רוחנית (להילחם בחטא, ראו א"יוח ג 9,6; ה 18) של המאמינים המשיח. רומים ז וראשונה ליוחן א 8-ב 1 מראים את המציאות של התמודדות עם חטא. חלק גדול מהקונפליקט סביב השקפתו של שאול בנושא הסליחה (כלומר, צדקה בחסד באמצעות אמונה) היה קשור לנושא מוסריות. היהודים רצו להבטיח אורח חיים יראה שמיים על דרישה לגיור וציות לתורת משה. יש להודות כי היו אנשים שהשתמשו בהשקפתו של שאול בשביל להצדיק חטא, ורישיון לחטוא (ראה רומים ט 15,1; ב"פט ג 15-16). שאול האמין שבעזרת רוח הקודש, המאמינים יוכלו לחיות אורח חיים בצלם המשיח, ולא בעזרת קוד דתי/חיצוני. במציאות זהו ההבדל בין הברית הישנה (ראה דברים כז-כח) לברית החדשה (ראה ירמיהו לא 31-34; יחזקאל לו 26-27).

ה. הטבילה היא המחשה פיזית של המציאות הרוחנית, צדקה/התקדשות. ברומים יש דגש על הצדקה והתקדשות (צלם משיח). אנחנו מתים איתו (ראה רומים ו 4) זו הקבלה לפסוק 6 (אנחנו נצלבים איתו).

- ו. המפתחות להתגבר על פיתוי וחטא בחיי המאמין הם:
1. דע מי אתה במשיח. דע מה הוא עשה בשבילך. אתה חופשי מחטא! אתה מת לחטא!
 2. תפעיל/קבע את עמדתך במשיח בחיי היומיום.
 3. אנחנו לא שייכים לעצמנו! עלינו לשרת/לציית לאדוננו. השרות/ציות הוא פרי של אהבה והערכה כלפי זה שאהב אותנו ונתן את חייו בעדנו!
 4. החיים המשיחיים הם אל על טבעיים. בדומה לישועה, חיינו הם מתנה מאלוהים במשיח. הוא היוזם וזה שמעניק כוח. עלינו להגיב בחזרה בתשובה ובאמונה ראשונית וגם מתמשכת.
 5. אל תשחק עם חטא. תבין את התוכן שלו. תפנה את גבך אליו; וברח ממנו. אל תכניס את עצמך למקום שיש בו פיתויים.
 6. החטא בחיי המאמין הוא התמכרות הניתנת לשבירה, אך הדבר דורש את ידיעת הבשורה, נוכחות רוח הקודש, זמן, מאמץ, ורצון.

לימוד מילים וביטויים

רומים ו 1-7 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)
 1^{אם כן, מה נאמר? הנמשיך בחטא כדי שירבה החסד?} 2^{חס וְחִלְיָה! אֲנִי שָׂמְתִנוּ לְגַבִּי הַחֲטָא, אִיךָ נִמְשִׁיךְ וְנִחְיָה בּוֹ?} 3^{הַאִינְכֶם יוֹדְעִים כִּי כָלְנוּ אֲשֶׁר נִטְבַּלְנוּ לְמִשִּׁיחַ יֵשׁוּעַ, לְמוֹתוֹ נִטְבַּלְנוּ? 4^{נִקְבְּרָנוּ אִתּוֹ בְּטַבִּילָה לְמוֹת כְּדֵי שְׁנַתְהַלֵּךְ גַּם אֲנַחְנוּ בְּחַיִּים חֲדָשִׁים, כְּשֶׁם שֶׁהַמִּשִּׁיחַ הוֹקֵם מִן הַמֵּתִים עַל-יְדֵי כְבוֹדוֹ שֶׁל הָאֵב; 5^{שָׁכַן אִם הַתְּאַחְדָנוּ אִתּוֹ בְּמוֹת דוֹמָה לְמוֹתוֹ, כִּךָ גַּם נִתְאַחַד אִתּוֹ בְּתַחִיְתוֹ. 6^{זֹאת אֲנִי יוֹדְעִים: הָאָדָם הַיֵּשֵׁן אֲשֶׁר בָּנוּ נִצְלַב אִתּוֹ כְּדֵי שֶׁיִּהְרַס גּוֹף הַחֲטָא וְלֹא נִהְיָה עוֹד עֹבְדִים לְחֲטָא; 7^{שֶׁהָרִי הַמֵּת מִשְׁחָרֵר מִן הַחֲטָא.}}}}}

ו 1

NASB	"הנמשיך בחטא כדי שירבה החסד"
NKJV	"הנמשיך בחטא בשביל שהחסד יהיה בשפע"
NRSV	"האם עלינו להמשיך בחטא כדי שירבה החסד"
TEV	"שנמשיך לחיות בחטא בשביל שחסדו של אלוהים ירבה"
NJB	"האם זה אומר שעלינו להישאר בחטא בשביל שהחסד יגדל"

דרך האיווי בהווה פעיל. זה כמו לשאול את השאלה, האם על המאמינים "לאמץ" חטא? שאלה זו מתקשרת ברומים ה 20. שאול משתמש בביקורת בשביל להתמודד עם שימוש לרעה בחסד אלוהים (ראה א"יוח ג 9,6; ה 18). רחמיו וחסדו של אלוהים הם לא רישיון למרד וחטא.

הבשורה של שאול, ישועה שנתנה כמתנת חסד מאלוהים באמצעות המשיח (ראה רומים ג 24; ה 17,15; ו 23), העלתה הרבה שאלות בנושא אורח חיים של צדקה. אך מתנת החסד מניבה מוסר ויושר? אסור להפריד בין צדקה והתקדשות (ראה מתי ז 27-24; לוקס ח 21; יא 28; יוחן יג 17; רומים ב 13; יעקב א 22-25; ב 14-26) בשלב זה אני רוצה לצטט מהספר של F. F. Bruce: *Apostle of the Heart Set Free*:
 "הטבילה המשיחית מציירת גבול בין אורח חיים פוחד וישן והחיים החדשים במשיח:"

זה מסמן את מותם לאדם הישן, בעצם להמשיך לחטוא זה מגוחך כמו שעבד שקיבל חופש יחזור לשעבוד (ראה רומים ו 4-1, 15-23), או אלמנה שתישאר כפופה ל "ברית עם בעלה" (עמודים 281-282, ראו רומים ז 6-1)
 ציטוט נוסף מספרו של James S. Stewart, *A Man in Christ*, "קו המחשבה של שאול מתואר לארוך פרק ו. בפרק זה שאול מתאמץ מאוד בשביל להוביל את הקוראים למסר והלקח, להיות באחדות עם המשיח במותו פירושו למות לחטא ולשבור אותו בצורה דרסטית" (עמודים 187-188)

2 ו "חס וחלילה" צורה דקדוקית מיוחדת או משאלה/תפילה. זוהי דרכו המיוחדת של שאול לענות בצורה שלילית לשאלה (ניב עברי). זה הביע התנגדות חריפה מצד שאול בנושא שימוש לרעה בחסד אלוהים (ראה רומים ג 4,6).

□ **"אנו שמתנו לגבי החטא"** זמן הטית חיווי פעיל. החטא כתוב בגוף יחיד וזה אופייני לפרק זה. נראה שיש התייחסות "לטבע החוטא" שירשנו מהאדם (ראה רומים ה 12-21; א"ק טו 21-22). לעתים קרובות שאול משתמש במושג מוות כמטאפורה כדי להראות את היחסים בין המאמין לישוע. בני האדם כבר אל כפופים לשליטה של החטא.

□ **"אך נמשיך ונחיה בו"** המילה כאן היא "הליכה". מטאפורה שמדגישה אורח חיים שמבוסס על אמונה (ראה אפסים ד 1; ה 2,15) או אורח חיים המבוסס על חטא (ראה רומים ו 4; אפסים ד 17). המאמינים לא יכולים לשמוח בחטא!

3-4 "נטבלנו...נקברנו" זמן הטית חיווי שלילי. לעתים קרובות הצורה דקדוקית זה מדגיש על מעשה שהושלם על ידי מתווך, במקום זה מדובר על רוח הקודש. יש הקבלה הקשר זה.

נושא מיוחד: טבילה SPECIAL TOPIC: BAPTISM

I. טבילה ביהדות

- א. זה היה טקס נפוץ בקרב היהודים של המאה הראשונה והשנייה
1. הכנה לפני עבודה במקדש (כלומר, טקס טיהור)
 2. טבילה למי שעבר גיור
 - א. ברית מילה, אם מדובר בזכר
 - ב. טבילה, בנוכחות שלושה עדים
 - ג. הקרבה במקדש
 3. מעשה של קידוש (ראו ויקרא טו)

במספר כתות בארץ כנען, ככול הנראה הטבילה הייתה חוויה נפוצה בקרב העמים. עם זאת, עבור יהודים מזרע אברהם זה היה משפיל לעבור טבילה לחזרה בתשובה על ידי יוחנן המטביל מכיוון שזה היה גם טקס של גויים.
 - ב. מספר תקדימי טבילה מהברית החדשה
 1. סמל לטיהור רוחני (ראה ישעיהו א 16)
 2. טקס רגיל שמבוצע על ידי כוהנים (ראו שמות יט 10; ויקרא טז)

חשוב לציין שכל סוגי הטבילות בתרבות היהודית של המאה הראשונה בוצעו על ידי היהודים.

II. טבילה בקהילה

- א. מטרות תיאולוגיות
1. סליחת חטא – מעשי שליחים ב 38; כב 16
 2. קבלה של רוח הקודש – מעשי שליחים ב 38 (מעשי שליחים י 44-48)
 3. איחוד עם המשיח – גלטים ג 26-27
 4. להיות חבר בקהילה – א"ק יב 13
 5. סמל לשינוי רוחני – א"פ ט ג 20-21
 6. סמל למוות ותחייה מבחינה רוחנית – רומים ו 1-5
- ב. טבילה הייתה ההזדמנות של הקהילה הקדומה להכריז על האמונה בציבור (או התודות). הטבילה היא לא מפתח לישועה, אלא יותר כמו אירוע שבו אדם מכריז על אמונתו. זכרו כי לקהילה הקדומה לא היו בניינים גדולים והאספות נעשו בבתים או לעתים קרובות במקומות סודיים בגלל הרדיפות.
- ג. פרשנים רבים טענו כי האיגרת הראשונה לפטרוס היא דרשה בנושא טבילה. למרות שזה אפשרי, זו לא האפשרות היחידה. נכון שכיפא השתמש בטבילה כמעשה מכריע באמונה (ראו מעשי שליחים ב 38, 41; י 47. עם זאת, הטבילה היא לא אירוע סקרמנטלי, אלא אירוע שמצהיר על אמונה ומסמל הזדהות למוות, הקבורה, והתחייה של המשיח (ראו רומים ו 7-9; קולוסים ב 12). המעשה הוא סמלי, לא סקרמנטלי; מעשה של הכרזה, ולא מפתח לישועה.

בספרו של Curtis Vaughan, יש מחשבה מעניינת בנושא הטבילה בהקשר למעשי שליחים ב 38. "המילה היוונית לטבילה היא ציווי גוף שלישי; המילה "לחזור בתשובה" היא ציווי בגוף שני. הבדל זה מרמז שהמיקוד העיקרי של כיפא הוא חזרה בתשובה"

זה מתקשר להטפה של יוחנן המטביל (ראו מתי ג 2) וישוע (ראו מתי ד 17). זה נראה כי חזרה בתשובה היא מפתח רוחני והטבילה היא ביטוי חיצוני לשינוי רוחני. הברית החדשה לא מפרט כלל על מאמינים שלא עברו טבילה! לקהילה הקדומה הטבילה הייתה הכרזה על אמונה בפני הציבור. זו הזדמנות להכריז על האמונה המשיחית, ולא מפתח לישועה! צריך לזכור כי נושא הטבילה לא עלה באגרת השנייה של פטרוס, לעומת זאת נושא החזרה בתשובה עלה (ראו מעשי שליחים ג 19; לוקס כד 17). ישוע הווה דוגמה כאשר עשה את הטבילה (ראו מתי ג 13-18). ישוע ציווה להטביל (ראו מתי כח 19). הברית החדשה לא עונה על השאלה האם הטבילה הכרחית לישועה; יש ציפייה שכל המאמינים יעברו טבילה. עם זאת, יש להיזהר ולא להתמקד בטקסים וסמלים! ישועה באה מאמונה, ולא ממעשה נכון, מקום נכון, טקס מסוים!

□ **"למשיח ישוע"** יש שימוש במונח *eis* (לתוך) מקביל למצווה הגדולה במתי כח 19, מאמינים חדשים נטבלו *eis* (לתוך) השם של האב הבן ורוח הקודש. מילת המפתח משמשת בשביל לתאר את המאמין שנטבל ברוח למשיח ישוע, א"ק ר יב 12. המונח *Eis* הוא שם נרדף למונח *en* בהקשר ברומים ו 1, זו הדרך שבה שאול מגדיר מאמינים. המאמינים חיים בתוך המשיח. מילות מפתח אלו מבטאות איחוד אינטימי זה, מערכת יחסים קרובה, גפן ושריגים. המאמינים מזדהים ומצטרפים למותו של המשיח (ראה רומים ו 6; ח 17), תחייתו (ראו רומים ו 5), שרותו לאלוהים, ולמלכותו!

□ **"למותו...ונקברנו איתו"** הטבילה ממחישה מוות וקבורה (ראה רומים ו 5; קולוסים ב 12). ישוע השתמש בטבילה כמטאפורה למותו (ראה לוקס יב 50). הדגש כאן הוא לא על דוקטרינת הטבילה אלא על היחסים החדשים שיש למאמין עם מותו וקברתו של המשיח. המאמינים מזדהים עם טבלתו, ישותו, קורבנו, ומשימתו של המשיח. לחטא אין שליטה על המאמינים!

□ **4 ו "נקברנו אתו בטבילה למות"** בפרק זה, שאול משתמש בצרוף כבול *sun* (למשל, שלוש פעמים באפסים ב 5-6).

1. *sun + thaptō* = נקברנו, רומים ו 4; קולוסים ב 12; ראו הערה ברומים ו 8
2. *phuō + sun* = נתאחד, רומים ו 5
3. *stauroō + sun* = נצלבנו, רומים ו 6; גלטים ב 20
4. *zaō + sun* = נחיה, רומים ו 8; ב"ט מ ב 11.

□ **"כדי שנתהלך גם אנחנו בחיים חדשים"** התניות אאוריסטיות פעילות. התוצאה של ישועה היא התקדשות. בגללו שהמאמינים קיבלו את חסדו דרך המשיח והתמלאו ברוח, חיייהם חייבים להשתנות. החיים החדשים (*zoē*) שלנו לא נותנים לא ישועה, אלא הם התוצאה של ישועה (ראו רומים ו 16, 19; ח 4; יג 13; יד 15; אפסים א 4; ב 8-9, 10; יעקב ב 14-26). זו לא שאלה או בחירה, אמונה או מעשים, אלא סדר נכון, קודם להאמין והפרי הוא מעשים.

נושא מיוחד: התקדשות SPECIAL TOPIC: SANCTIFICATION

הברית החדשה מכריזה כי כאשר חוטאים באים לישוע באמונה וחזרה בתשובה (ראה מרקוס א 15; מעשי השליחים ג 16, 19; כ 21), באופן מידי הם מוצדקים ומקודשים. זוהי עמדתם החדשה במשיח. הצדקה של המשיח זוכה למאמינים (ראה גלטים טו 6; רומים ד). כעת הם צדיקים וקדושים (מעשה אלוהים שקשור למשפט). אבל הברית החדשה גם מעודדת את המאמינים לחיות חיי קדושה והתקדשות. זו גם עמדה תיאולוגית בעבודה שהמשיח עשה וגם קריאה לחיות חיים בצלם המשיח ביום יום. כמו שהישועה מצד אחד היא מתנה מאלוהים אבל מצד שני היא דורשת אורח חיים בצלם המשיח, כך גם התקדשות.

אורח חיים בצלם המשיח

תגובה ראשונית

רומים ו 19	מעשי שליחים כו 18
ב קורינתים ז 1	רומים טו 16
אפסים א 4; ב 10	א קורינתים א 2-3; ו 11
א תסלוניקים ג 13; ד 3, 4-7; ה 2	ב תסלוניקים ב 13
א טימותיאוס ב 15	עברים ב 11; י 10, 14; יג 12
ב טימותיאוס ב 21	ב פטרוס א 2

א פטרוס א 15-16
עברים יב 14

- **"חיים חדשים"** לא רק מדובר במשהו שיקרה בעתיד, אלא משהו חדש בהווה. הברית החדשה מדברת במגוון דרכים על השינוי שהמשיח מביא בחיי המאמין. זהו העידן החדש, ישעיהו מ-10
1. ברית חדשה, לוקס כב 20; א"ק יא 25; עברים ח 13, ט 8; ט 15
 2. מצווה חדשה; יוחנן יג 34; א"יוח ב 8,7; ב"יוח 5
 3. בריאה חדשה, ב"קר ה 17; גלטים ו 15
 4. חידוש חיים, רומים ו 4
 5. חידוש הרוח, רומים ז 6
 6. אדם חדש, אפסים ב 15; ד 24
 7. שמים וארץ חדשים, ב"פט ג 13; התגלות כא (ראו ישעיהו ו 22)
 8. שם חדש, התגלות ג 12; כא 2
 9. ירושלים חדשה, התגלות ג 12; כא 2
 10. שיר, התגלות ה 9; יד 3 (ראו ישעיהו מב 10)

□ **"המשיח הוקדם"** בהקשר אנחנו רואים שאלוהים האב קיבל ואישר את דבריו ומעשיו של בנו, זה בא לידי ביטוי שני אירועים גדולים:

1. תחייתו של ישוע מהמתים
 2. עלייתו של ישוע לימין האב
- שלושת ישויות של השילוש מעורבות בתחייתו של ישוע. ראו הערה ברומים ו 9; ח 11.

□ **"כבודו של האב"** בנושא "כבוד" ראה נושא מיוחד ברומים ג 23. בנושא "האב" ראה נושא מיוחד ברומים ו 7.

□ **5 "אם"** משפט תנאי ממעמד ראשון, ניתן לשער שהוא נכון מנקודת מבטו של המחבר או למטרותיו הספרותיות. שאלו הניח שקוראי האיגרת הם מאמינים.

□ **"התאחדנו אתו"** חיווי פעיל מושלם, ניתן לתרגם אותו בצורה הבאה "התאחדנו ונמשיך להתאחד ביחד". אמת זו תיאולוגית מקבילה למונח "שכינה" ביוחנן כו. תיאולוגית אם המאמינים מתו עם המזיח (ראו גלטים ב 19-20; קולוסים ב 20; ג 3-5), אז הם גם קמו איתו לתחייה (ראו רומים ו 10). המטרה של הביט המטאפורי של הטבילה (כמוות) היה בשביל להראות:

1. אנחנו מתים לחיים הישנים, לברית הישנה
2. אנחנו חיים ברוח, בברית החדשה

לכן הטבילה המשיחית אינה דומה לטבילתו של יוחנן המטביל, שהיה הנביא האחרון של הברית הישנה. עבור הקהילה הקדומה הטבילה הייתה הזדמנות להכריז על האמונה בציבור. בקהילה הקדומה על המאמין היה להכריז "אני מאמין שישוע הוא אדון" (ראו רומים י 9-13). הכרזה פומבית זו הייתה פעולה פורמלית. הטבילה לא הייתה מפתח לסליחה, ישועה, או ביאת הרוח, אלא אירוע הכרזה (ראו מעשי שליחים ב 38). עם זאת, זה לא היה משהו אופציונאלי. ישוע ציווה להיטבל (ראו מתי כח 19-20), ובעצמו נטבל, (ראו מתי ג; מרקוס א; לוקס ג) וזה הפך מחלק מהדרשות האפוסטוליות של מעשי השליחים.

6 ו

NASB	"זאת אנו יודעים, האדם הישן אשר בנו נצלב אתו"
NKJV	"זאת אנו יודעים, שהאדם הישן שלנו נצלב אתו"
NRSV	"אנחנו יודעים שהאדם הישן שלנו נצלב אתו"
TEV	"וזאת אנו יודעים: ישותנו הישנה מתה עם המשיח על הלב"
NJB	"עלינו להבין שהאדם הישן שלנו נצלב אתו"

זמן הטית חיווי שלילי, המשמעות היא "האדם הישן שלנו נצלב על ידי הרוח". חיווי שלילי מעיד על שהייתה עבודה של ישות אלוהית. אמת זו גורלית עבור אורח חיים משיחי. על המאמינים להבין אך עליהם להתייחס לחטא (ראו גלטים ב 20; ו 14). האופי הישן (של האדם הראשון) מת עם המשיח (ראו רומים ו 7; אפסים ד 22; קולוסים ג 9). כמאמינים יש לנו כעת בחירה האם לחטוא או לא, בדיוק כמו לאדם הראשון.

NKJV, NASB	"כדי שיהרס גוף החטא"
NRSV	"בשביל שגוף החטא ייהרס"
TEV	"כדי שהכוח של החטא ייהרס"
NJB	"כדי להשמיד את הגוף החוטא"

שאלו משתמש במונח "גוף" (soma) עם מספר ביטויים

1. גוף החטא, רומים ו 6
2. גוף המוות, רומים ז 24
3. גוף הבשר, קולוסים ב 11

שאל מדבר על החיים הפיזיים בעידן של חטא ומרד. הגוף החדש של ישוע הוא גוף החדש של עידן הצדקה (ראו ב"קר ה 17). הגוף הוא לא בעיה (פילוסופיה יוונית), אלא חטא ומרד. הגוף לא רשע. במלכות השמיים יהיו לנו גוף (ראו א"קר טו). עם זאת, המלחמה עם חטא והפיתויים מתרחשת בגוף. זמן הטית פועל שלילי. פירוש הביטוי "יהרס" הוא "להפוך ללא פעיל", "חסר כוח", "לא מועיל". שאול משתמש במילה יותר מ 20. ראה נושא מיוחד: מבטל (*katargeō*) ברומים ג 3. הגוף הפיזי שלנו הוא נטרלי מבחינה מוסרית, אך הוא שדה הקרב לסכסוך הרוחני המתמשך (ראו רומים ו 12-13; ה 12-21; יב 1-2).

ו 7 "שְׁהָרִי הַמֵּת מִשְׁחָרֵר מִן הַחֲטָא" זמן חיווי בינוני וזמן חיווי שלילי מושלם, משמעותו "מי שמת שוחרר וימשיך להיות חופשי מחטא". בגלל שהמאמינים במשיח הם בריאה חדשה הם ימשיכו לחיות בחופש מעבדות החטא שירשו מהאדם הראשון (ראו רומים ז 6-1). המונח היווני "משחרר" תואם למונח בתחילת הפרק "מוצדק" (ASV). בהקשר זה המילה "משוחרר" (NKJV, NRSV) מתאימה יותר (שימוש דומה לזה שבמעשי שליחים יג 39). זכרו, ההקשר קובע את משמעות המילים, ולא מילון או הגדרה טכנית. אנחנו מבינים את משמעות המילה במשפט ומשמעות המשפט בפסקה.

רומים ו 8-11 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)
8 אָבֵל אִם מֵתָנוּ עִם הַמְּשִׁיחַ, מֵאֲמִינִים אָנוּ כִּי גַם נְחִיָּה עִמּוֹ.⁹ אֲנַחְנוּ יוֹדְעִים כִּי הַמְּשִׁיחַ, לְאַחַר שְׁקָם מִן הַמֵּתִים, לֹא יָמָת עוֹד; הַמּוֹת לֹא יוֹסִיף לְשַׁלֵּט בּוֹ.¹⁰ הָרִי בְּמוֹתוֹ מֵת אַחַת וְלִתְמִיד לְגַבֵּי הַחֲטָא, אַךְ בְּחַיּוֹתוֹ הוּא חַי לְאַלְהִים.¹¹ בְּדֶרֶךְ זֹאת גַּם אַתֶּם חֲשַׁבּוּ אֶת עַצְמְכֶם מֵתִים לְגַבֵּי הַחֲטָא, אַךְ חַיִּים לְאַלְהִים בְּמִשְׁחֵי יֵשׁוּעַ.

ו 8 "אם" משפט תנאי ממעמד ראשון, ניתן להניח שהוא נכון מנקודת מבטו של המחבר או למטרותיו הספרותיות. טבילתו של המאמין מדגימה את הזדהותו עם המוות של המשיח.

▣ **"כי גם נחיה עמו"** על פי ההקשר אנחנו מבינים ששאול מדבר על ההווה "כאן ועכשיו" (ראה א"יוח א 7), לא משהו בלעדי שיקרה בעתיד. פסוק 5 מדבר על כך שניקח חלק במוות ואילו פסוק 8 מדבר ל כך שניקח חלק בתחייתו וחיוו. אותו מתח קיים בתפיסה המקראית של מלכות אלוהים. שני המונחים מדברים על משהו שמתרחש בהווה אך גם בעתיד. פרי החסד הוא ריסון עצמי.

ו 9 "לאחר שקם מן המתים" זמן הטית הבינוני שלילי (ראו חיווי שלילי בפסוק 4). הברית החדשה מאשרת ששלושת הישיות של השילוש לקחו חלק בתחייתו של ישוע
 1. הרוח (ראה רומים ח 11)
 2. הבן (ראו יוחנ ב 19-22; י 17-18)
 3. והאב, (ראו מעשי שליחים ב 32,24; ג 15,26; ד 10; ה 30; י 40; יג 30,33,34,37; יז 31; רומים ו 4,9)
 מעשיו של האב אישרו שהוא קיבל את חיו, מותו ולימודיו של ישוע. זה היה היבט מרכזי בהטפות של השליחים. ראה נושא מיוחד: *Kerygma* ברומים א 2.

NASB NRSV, NKJV TEV NJB	"המוות כבר לא שולט עליו" "למוות אין יותר שליטה עליו" "המוות לא יוסיף לשלוט בו" "למוות אין כוח עליו"
--	--

הפועל *kurieuō* השורש שלו במונח *kurios* (כלומר, אדון), פירושו "אדון", "בעלים", "בעל", "שליט", ישוע עכשיו אדון על המוות (ראו התגלות א 18). ישוע הוא הפרי הראשון של תחיית המתים. היו מספר אנשים אשר
 1. נלקחו לשמיים עוד בהיותם חיים (חנוך ואליהו)
 2. חזרו לחיים (כלומר, תחייה מהמתים)
 ישוע הוא היחיד שקם לתחייה עם גוף חדש. ישוע הוא הראשון ששבר את כוח של המוות (ראו א"קר טו)!

ו 10 "הרי במוותו מת אחת ולתמיד לגבי חטא" ישוע ח"י בעולם חוטא ולמרות שהוא מעולם לא חטא, העולם החוטא צלב אותו (ראו עברים י 10). הקורבן של ישוע ביטל את חוק המוות של התורה (ראו גלטים ג 13; קולוסים ב 13-14).

▣ **"אחת ולתמיד"** בהקשר זה שאול מדגיש את צליבתו של ישוע. מותו של ישוע לגבי חטא השפיע על כל תלמידיו. ספר אל העברים גם מדגיש את האולטימטיביות של קורבן המשיח. אחת ולתמיד יש לנו סליחת חטאים וישועה (אטו "אחת ולתמיד" [*ephapax*], רומים ז 27; ט 12; י 10; "עבור כולם" [*hapax*], רומים ו 4; ט 27,26,28; יב 27,26). נושא עבודת הצלב, הקורבן של המשיח, הוא נושא שחוזר על עצמו ברומים.

□ **"אך בחיותו הוא חי לאלוהים"** שני ההטיות ברומים ו 10 מנגדות לחייו פעיל בהווה ברומים ו 10. המאמינים מתו עם המשיח; המאמינים חיי לאלוהים, דרך המשיח (ראה גלטים ב 19-20). המטרה של הבשורה היא לא רק סליחה (הצדקה) אלא גם שרות לאלוהים (התקדשות). המאמינים נושעו בשביל לשרת את אלוהים!

ו 11 **"חשבו את עצמם מתים לגבי החטא"** ציווי אמצעי בהווה. זו מצווה מתמשכת עבור המאמינים. על המאמינים להבין את משמעות עבודת הצלב בשביל לחיות באורח חיים בצלם המשיח. המונח "חשבו" (ראו רומים ד 9,4), בעל משמעות מעולם החשבונאות, כלומר "להוסיף בזהירות" ולפעול בהתאם. פסוקים 1-11 מכירים בעמדה שיש למאמין במשיח (עמדת קדושה), ואילו פסוקים 12-13 מדגישים את ההליכה בו (תהליך ההתקדשות). ראה נושא מיוחד ברומים ו 4.

"ישוע המשיח" NJB ,TEV ,NRSV ,NASB
"ישוע המשיח אדוננו" NKJV

האפשרות הראשונה מופיעה בתרגום MSS P⁴⁶, A, B, G, F, D. תרגום UBS⁴ נתון דירוג "A" (ודאי). אפשרות השנייה מופיע במספר תרגומים (MSS P⁹⁴, א, C), כנראה התווסף על ידי הסופר מרומים ו 23. כמו רוב המכריע של גרסאות טקסטואליות, זה לא משפיע על משמעות הטקסט.

רומים ו 12-14 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)
12 לכן, אל ימשל החטא בגופכם בן התמותה ואל יכניע אתכם לתאוותיו.¹³ ואל תמסרו את איבריכם לחטא ככלים של רשע, אלא מסרו את עצמכם לאלהים כאנשים חיים שהוקמו מן המתים, ואת איבריכם תמסרו לאלהים ככלים של צדקה.¹⁴ החטא לא ישלט בכם, כי אינכם תחת יד התורה אלא תחת יד החסד.

ו 12 **"לכן, אל ימשול החטא בגופכם"** צורת חייו אימפֶּרְטִיבית פעילה בהווה עם מילת יחס שלילית, בדרך כלל מדובר על לעצור פעולה בתהליך. המונח "ימשול" מתייחס לפסוקים ה 17-21; ו 23. שאול מדבר על מספר מושגים תיאולוגיים.

1. המוות שמשל כמלך (ראו רומים ה 14, 17; ו 23)
2. החסד משל כמלך (ראו רומים ה 21)
3. החטא מושל כמלך (ראו רומים ו 12, 14)

השאלה האמתית היא מי מושל בחיים שלך? למאמין יש את הכוח במשיח לעשות בחירה! זו טרגדיה עבור המאמין, הקהילה מקומית ומלכות אלוהים כאשר המאמינים בוחרים בחטא בזמן שהם קיבלו את החסד! ראה נושא מיוחד למשול במלכות אלוהים ברומים ה 17, 18.

ו 13 **"אל תמסרו את איבריכם לחטא"** צורת חייו אימפֶּרְטִיבית פעילה בהווה, בדרך כלל מדובר על לעצור-ב פעולה בתהליך. שאול מראה שלחטא יש פוטנציאל להמשיך לפעול בחיי המאמינים (ראו רומים ז; א"יח א 8-1). הנחיצות החוטא סולקה מחיי המאמין בגלל מערכת היחסים החדשה עם המשיח, רומים ו 1-11.

□ **"ככלים"** מונח זה (*hoplon*) מתייחס ל "כלי נשק של חייל" (ראו פסוקים 12, 13; יוח יח 3; ב"קר ו 7; י 4) הגוף שלו הוא השדה קרב של הפיתויים (ראו רומים ו 12, 13; יב 1-2; א"קר ו 20; פיליפים א 20). החיים שלנו מציגים את הבשורה.

□ **"אלא מסרו את עצמם לאלוהים"** חייו אאוריסטי פעיל, בעצם קריאה למעשה מכריע (ראו רומים יב 1). המאמינים מוסרים את עצמם באמונה ומקבלים ישועה, אך הם חייבים להמשיך לחיות מסורים לאלוהים לאורך חייהם. שימו לב להקבלה שיש בפסוק זה.

1. אותו פועל ושני ציוויים
2. מטאפורות של כלי מלחמה
- א. ככלים של רשע
- ב. ככלים של צדקה

3. המאמינים יכולים למסור את גופם או לחטא או לאלוהים

זכרו, פסוק זה מתייחס למאמינים - יש חשיבות לבחירה; הקרב נמשך (ראו רומים ו 12, 19; א"קר ו 18-19; אפסים ו 18-19)!

ו 14 **"החטא לא ישלוט בכם"** חייו פעיל בעתיד (ראו תהילים יט 13) הפועל כציווי, "אסור שהחטא ישלוט בכם!" החטא לא שולט על המאמינים מכיוון שהוא לא שולט במשיח, (ראו רומים ו 9; יוחנן טז 33).

רומים ו 15-19 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)
15 ובכן מה? האם נחטא מפני שאין אנו תחת יד התורה אלא תחת יד החסד? חס וחסלה!¹⁶ האינכם יודעים שכאשר אתם מוסרים את עצמכם לעבדים למישהו כדי לצית לו, עבדים אתם למי שאתם מציתים -- או לחטא המוליק אל מות, או לציות המוליק אלי צדקה.¹⁷ אך תודה לאלהים על שאתם, אשר קדם לכן הייתם עבדים לחטא, נשמעתם בכל לב לדרך התורה אשר חנכתם בה.¹⁸ ולאחר ששחררתם מן החטא נעשיתם עבדים

לְצִדְקָה.¹⁹ אֲנִי מְדַבֵּר בְּדִגְמָאוֹת אֲנוּשִׁיּוֹת בְּגִלְל חֲלָשְׁתְּכֶם, חֲלָשֶׁת בֶּשֶׂר וְדָם. כְּמוֹ שְׂכַעְבָּדִים לְטִמְאָה וְרָשָׁע מִסְרָתָם אֶת אִיבְרִיכֶם לְתַכְלִית שֶׁל רָשָׁע, כֵּן עַתָּה כְּעַבְדִּים לְצִדְקָה מִסְרוּ אֶת אִיבְרִיכֶם לְתַכְלִית שֶׁל קְדֻשָּׁה.

ו 15 שאלה זו (ביקורת) דומה לרומים ו 1. מתייחסת לנושא היחס של המאמין לחטא. פסוק 1 מדבר על כך שאין להשתמש בחדש כרישיון לחטוא, בעוד שפסוק 15 עוסק בחובתו של המאמין להילחם, להתנגד למעשי חטא. כמו כן, באותו זמן על המאמין לשרת את אלוהים באותה תשוקה שבעבר הוא שירת את החטא (ראו ו 14).

TEV ,NKJV ,NASB "האם נחטא"
NRSV "האם עלינו לחטא"
NJB "שאנחנו חופשיים לחטוא"

שני התרגומים Williams and Phillips מתרגמים התניה אאוריסטית פעילה זו כדרך האווי דומה לרומים ו 1. אבל זה לא המיקוד. שימו לב לתרגומים חלופיים
1. ASV, NIV, KJV - "האם החטא?"
2. תרגום המאה - "האם עלינו לעשות מעשי חטא?"
3. RSV - "האם עלינו לחטוא?"

ביוונית שאלה זו מודגשת והתשובה הצפויה היא "כן". שאול השתמש בביקור להעביר את המסר שלו. פסוק זה מבטא תיאולוגית שקר! התשובה של שאול היא "חס וחלילה". בשרתו של שאול שמבוססת על חסד שניתן מאלוהים כמתנה נוצלה לרעה על ידי מורי שקר.

ו 16 התשובה הצפויה היא "כן" בני האדם משרתים משהו או מישהו. מי שולט בחיים שלך, חטא או אלוהים? למי שני האדם מצייתים אותו הם משרתים (ראו גלטים ו 7-8).

ו 17 "אך תודה לאלוהים" לעתים קרובות שאול נותן שבח לאלוהים. כתביו נובעים מתפילותיו, ותפילותיו מידעת הבשורה שלו. ראו נושא מיוחד: השבח, תפילה, והלל של שאול לאלוהים ברומים ז 25

□ "הייתם" שאול מדבר על המצב שבו הם היו בעבר (עבדים לחטא) ולאחר מכן אנחנו רואים ששאול משתמש בזמן הטית הפועל ביוונית קלאסית שמצהיר שמצב המרד שלהם עבר.

□ "נשמעתם בכל לב לדרך התורה" הקשר זה מתייחס לצדקה באמצעות אמונה, והתוצאה של הצדקה היא אורח חיים בצלם המשיח. המונח "נשמעתם" מתייחס להוראה האפוסטולית או לבשורה.

□ "לב" ראה נושא מיוחד: לב ברומים א 24.

NASB "לדרך הלימוד שאליה התחייבתם"
NKJV "לדוקטרינה שאליה נושעתם"
NIV ,NRSV "לדרך הלימוד שניתנה לכם"
TEV "האמת נמצאת בתורה שקיבלתם"
NJB "לתבנית התורה שהוצגה בפניכם"

זו מחשבה מקבילה לא"ק"ר טו 1 ומתייחסת לאמיתות הבשורה שהמאמינים ברומא קיבלו ושמעו. הבשורה

היא:

1. ישות שיש לקבל
2. להבין באמת של הישות
3. ולחיות אורח חיים של הישות

□ "דרך" ראה נושא מיוחד להלן

נושא מיוחד: תבנית/דרך (TUPOS) SPECIAL TOPIC: FORM (TUPOS)

הקושי במילה *tupos*, נובע מזה שהיא בעלת שימושים שונים.
1. Moulton and Milligan, *The Vocabulary of the Greek New Testament*, p. 645

- א. דפוס
- ב. תכנית
- ג. צורת או אופן כתיבה
- ד. צו או פקודה
- ה. פסק-דין או החלטה

1. דגם של גוף האדם כקורבן מקודש לאל הרפואה
 2. פועל המשמש במובן של אכיפת כללי החוק
 Louw and Nida, *Greek-English Lexicon*, Vol. 2, p. 249
- א. צלקת (השוו ליוח' כ 25)
 ב. צלם (השוו למה"ש ז 43)
 ג. תבנית (השוו לעבר' ח 5)
 ד. דוגמא (השוו לקור"א י 6; פיל' ג 17)
 ה. דמות (השוו לרומ' ה 14)
 ו. סוג (השוו למה"ש כג 25)
 ז. תוכן (השוו למה"ש כג 25)

3. Harold K. Moulton, *The Analytical Greek Lexicon Revised*, p. 411

- א. מכה, טביעה, סימן (השוו ליוח' כ 25)
 ב. סימון
 ג. צלם (השוו למה"ש ז 43)
 ד. נוסחה, סכימה (השוו לרומ' ו 17)
 ה. צורה, משמעות (השוו למה"ש כג 25)
 ו. דמות, עותק (השוו לקור"א י 6)
 ז. דמות או דגם מצופה (השוו לרומ' ה 14; קור"א י 11)
 ח. דפוס מופת (השוו למה"ש ז 44; עבר' ח 5)
 ט. דפוס מוסרי (השוו לפיל' ג 17; תסל"א א 7; תסל"ב ג 9; טימ"א ד 12; פטר"א ה 3)
- זכור, לקסיקונים אינם קובעים משמעות; רק השימוש במלים במשפטים / פסקאות קובע משמעות (כלומר, הקשר). יש להיזהר ולא לפרש מילה ואת אותו הפרוש לייחס לכל מקום בכתובים, רק הקשר, ושוב הקשר, קובע משמעות!

18 "שוחרתם מן החטא" זמן הטית הבינוני שלילי. הבשורה שחררה את המאמינים באמצעות הרוח דרך עבודת הצלב. המאמינים שוחררו גם מהעונש של החטא (צדקה) וגם מעריצות החטא (התקדשות, ראו רומים ו 7, 22). ויום יבוא והמאמינים יהיו חופשיים מנוכחות החטא (פאר, ראו רומים ח 29-30).

□ "נעשיתם עבדים לצדקה" זמן הטית חייו שלילי, "נעשיתם משועבדים לצדקה". ראה נושא מיוחד ברומים א 17. המאמינים שוחררו מחטא בשביל לשרת את אלוהים (ראו רומים ו 14, 19, 22; ז 4; ח 2)! מטרת החסד של אלוהים היא להביא את המאמין לאורח חיים יראה שמיים. הצדקה היא גם הצהרה משפטית וגם עידוד לאורח חיים שמבוסס על צדקה. אלוהים רוצה להושיע ולשנות אותנו בשביל שנוכל לגעת בחיים של אחרים! החסד לא מפסיק כאשר המאמין מקבל ישועה (ראו מתי כח 18-20; לוקס כד 47; מעשי שליחים א 8).

19 "אני מדבר בְּדִגְמָאוֹת אֲנוּשִׁיּוֹת בְּגִלְל חֲלֻשְׁתְּכֶם, חֲלֻשַׁת בָּשָׂר וְדָם". שאול פונה למאמינים ברומא. האם מתייחס לבעיה מקומית (קנאה בקרב מאמינים יהודים ומאמינים גויים) או שהוא מדבר אל כל המאמינים? שאול השתמש בביטוי זה ברומים ג 5, וגם בגלטים ג 15.

פסוק 19 מקביל לפסוק 16. שאול חוזר על אותן הנקודות התיאולוגיות לצורך הדגשה. יש כאלו שאומרים שבביטוי זה שאול מתנצל על כך שהשתמש במטאפורה מעולם העבודות. למרות זאת, "בגלל חלשתכם, חולשת בשר ודם" לא תואם פרשנות זו. העבודות לא הייתה משהו שנחשב רע על ידי החברה של המאה הראשונה, במיוחד ברומא זה נחשב משהו נורמלי. עבודות הייתה חלק מהתרבות באותם הימים. שני שליש מהעולם הרומי היו עבדים.

□ "בשר" ראו נושא מיוחד ברומים א 3.

□ "תכלית של קדושה" זו המטרה של הצדקה (ראו רומים ו 22). הברית החדשה משתמש במונח זה בשתי משמעויות תיאולוגיות הקשורות לישועה.

1. עמדה של קדושה, זו מתנה מאלוהים (!חֲסֵת הַמֶּשָׂא) במעמד הישועה ביחד עם צדקה באמצעות האמונה במשיח (ראו מעשי שליחים כו 13; ב"תס ב 13; עברים י 10; יג 12; א"פט 2).
 2. התקדשות, זו גם עבודה שאלוהים עושה דרך רוח הקודש. חייו של המאמין משתנים לצלם ובגרות של המשיח (ראו ב"קר ז 1; א"תס ד 7, 3; א"טמ ב 15; ב"טמ ב 21; עברים יב 10, 14).
 4. ראה נושא מיוחד: התקדשות ברומים ו 4.
- התקדשות היא גם מתנה וגם מצווה! זו גם עמדה וגם ציווי (מצווה)! תהליך שמתחיל בישועה והוא מתפתח ומתבגר לאורך כל חיים עלי אדמות (ראו פיליפים א 6; ב 12-13).

רומים ו 20-23 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)
 20 הַרִי בַעֲת שְׁהִיִּיתֶם עֲבָדִים לַחֲטָא חֲפָשִׁים הֵיִיתֶם מִן הַצְּדָקָה.²¹ וְאוֹלָם אֵיזָה פְּרִי הֵיָה לָכֶם אִזּ מֵאוֹתָם דְּבָרִים שְׂאֲתֶם מִתְבַּיְשִׁים בָּהֶם עַכְשָׁו? הֲלֹא הַמּוֹת הוּא תוֹצְאָתָם. (יחזקאל טז' טז; טז' טז)²² אֲבָל כְּעַת, קְשָׂאתֶם

משחררים מהחטא ומשעבדים לאלהים, יש לכם פרי המביא לידי קדשה, והתוצאה היא חיי עולם;²³ כי שכר החטא הוא מות, (יחזקאל יח' כ') אבל מתנתו של אלהים היא חיי עולם במשיח ישוע אדוננו.

ו 20-21 הפסוקים הללו מציינים את ההפך של רומים ו 18,19. המאמינים יכולים לשרת רק אדון אחד (ראו לוקס טז 13).

ו 22-23 הפסוקים הללו את ההתקדמות של השכר שכל אדון משלם. תודה לאל שהדין סביב הנושא של חטא מסתיים במוקד על החסד של אלוהים! ראשית, אנחנו מקבלים את מתנת הישועה דרך שיתוף פעולה, לאחר מכן מתנת החיים המשיחיים, גם באמצעות שיתוף הפעולה שלנו. שני המתנות מגיעות דרך אמונה וחזרה בתשובה.

ו 22 "יש לכם פרי המביא לידי קדשה, והתוצאה היא חיי עולם" המונח "פרי" מופיע ברומים ו 21 והוא מדבר על השלכות החטא, אך ברומים ו 22 המונח מדבר על השלכות של שרות אלוהים. הפרי הראשון/מידי הוא אורח חיים בצלם המשיח. הפרי השני/סופי הוא להיות איתו ובדמותו לנצח (ראו א"יוח ג 2). אם אין פרי ראשון/מידי (שינוי בחיים, ראו יעקב ב) אז יש ספק לגבי הפרי השני/סופי (חיי עולם, ראו מתי ז). "אין פרי, אין שורש!"

ו 23 זה הסיכום של הפרק כולו. שאלו מצויר את משמעות הבחירה שחור על גבי לבן. הבחירה היא שלנו – חטא ומוות או מתנת החסד באמצעות המשיח וחיי עולם. בדומה "לשתי הדרכים" הספות חכמה של הברית הישנה (דברים ל 17,1; תהילים א; משלי ד 10-19; מתי ז 13-14).

■ "שכר החטא" החטא מתואר כ- (1) בעל עבדים, (2) מפקד בצבא, או (3) מלך שמשלם שכר (ראו רומים ג 9; ה 21; ו 17,19).

■ "מתנתו של אלוהים היא חיי עולם" המילה מתנה (*charisma*) השורש שלה הוא חסד (*charis*), ראו רומים ג 24; ה 17,16,15; אפסים ב 8-9). ראו הערה ברומים ג 24.

שאלות לדין

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתם אחראים לפרש בעצמכם את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתם, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתם לא צריכים להשאיר את זה לפרשן.

שאלות לדין אלו ניתנו כדי לעזור לכם לחשוב היטב על הנושאים הגדולים בחלק זה של הספר. הן נועדו להיות מעוררות חשיבה ולא סופיות.

1. כיצד מעשים טובים קשורים לישועה (ראו אפסים ב 8-9,10)
2. כיצד חטא מתמשך בחיי המאמין מתקשר לישועה (ראו א"יוח ג 9,6)?
3. האם הפרק מלמד על "שלמות ללא חטא"?
4. כיצד רומים ו' מתקשר לרומים ו', ז'?
5. מדוע עולה נושא הטבילה?
6. האם משיחיים שומרים את הטבע הישן? למה?
7. מה המשמעות של הפעלים בזמן הווה ברומים ו 14-14 והפעלים בזמן הטית בפסוקים 15-23?

רומים ז

חלוקה של קטעים לפי תרגומים מודרניים

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
אנלוגיה מעולם הנישואים	החופש מהתורה	אנלוגיה מעולם הנישואים	דוגמה מעולם הנישואים	המשיחי הוא חופשי מעבדות לתורה
ז 6-1	ז 6-1	ז 3-1	ז 6-1	ז 6-1
הבעיה של חטא	היתרון של החטא בתורה	התורה והחטא	תורה וחטא	תפקיד התורה
ז 12-7	ז 12-7	ז 12-7	ז 11-7	ז 8-7
	התורה לא יכולה להציל מחטא		ז 13-12	ז 11-9
ז 25-13	ז 25-13	ז 13		ז 13-12
		הקונפליקט הפנימי	הקונפליקט באדם	הקושי הפנימי
		ז 20-14	ז 20-14	ז 20-14
		ז 25-21	ז 25-21	ז 23-21
				ז 25-24
		ז 25	ז 25	ז 25

מחזור קריאה שלישי

מעקב אחר כוונתו המקורית של המחבר ברמת הפסקה

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתם אחראים לפרש בעצמכם את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתם, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתם לא צריכים להשאיר את זה לפרשן.

קראו את הפרק ברציפות. זהו את הנושאים. השוו את חלוקת הנושאים שלכם עם חמשת התרגומים המודרניים. אין השראה בחלוקה לפסקאות, אבל זהו המפתח לעקוב אחר כוונתו המקורית של המחבר, שזה הלב של הפרשנות. לכל פסקה של נושא אחד ויחיד.

1. פסקה ראשונה
2. פסקה שנייה
3. פסקה שלישית
4. וכו'

תובנות הקשר לפסוקים 6-1

- א. הדרך הנכונה לפרש את פרק ז' היא:
1. לאור מה שלמדנו ברומים ו', במיוחד כאשר אנחנו מפרשים את רומים ז 12-14 (גם ג 20, 21, 21-31; ד 13-16; ה 20).
 2. יש לקשר את הפרשנות למתח שהיה בקהילה ברומא בין גויים מאמינים ליהודים מאמינים (פסוקים 9-11).
- הסיבה למתח היא לא מפורטת; להלן מספר אפשרויות
- א. לגליזם שמבוסס על תורת משה,

- ב. הדגש של היהדות על תורת משה כבסיס, ואחר כך המשיח,
 ג. חוסר הבנה כיצד הבשורה חלה על היהודים,
 ד. חוסר הבנה בקשר בין הברית הישנה לחדשה.
 ה. הקנאה שנוצרה בין המנהיגים היהודים שעזבו והחליפו על ידי מנהיגים גויים. הדבר נבע
 בגלל האיסור לבצע כל טקס יהודי ברומא שהוציא הקיסר. שבגללו הרבה יהודים משיחיים
 עזבו את רומא.

- ב. פסוקים ז 1-6 ממשיכים את השפה הפיגורטיבית של הרומים ו אודות הטבע הישן של המאמין. המטאפורות
 המופיעות בפסוקים הן
 1. מוות והשחרור מעבדות לאדון אחר (רומים ו)
 2. מוות ושחרור מחובות הנישואין (רומים ז)
 ג. רומים ו', ז' מקבילים מבחינה ספרותית; פרק ו' עוסק בנושא אך המאמין צריך להתייחס ל "חטא" ופרק ז' עוסק
 אך המאמין צריך להתייחס ל "תורה". האנלוגיה של המוות שמשחרר את העבד (ו 12-23) מקבילה למוות
 שמשחרר את הקשר של נישואין (ז 1-6).

רומים ז	רומים ז
ז 1 "תורה"	ו 1 "חטא"
ז 4 "מתנו לתורה"	ו 2 "מתנו לחטא"
ז 6 "לעבוד את אלוהים בחדשות הרוח"	ו 4 "שנתהלך בחיים חדשים"
ז 6 "כבל אותנו, שוחררנו מהתורה"	ו 7 "שהרי שהמת משוחרר מחטא"
ז 3 "פטורה היא מאותו החוק"	ו 18 "שוחררתם מן החטא"

(תרשים לקוח מפרשנות של Anders Nygren's Commentary on Romans, translated by Carl C. (Rasmussen, p. 268)

- ד. הפסק דין של התורה היה מוות. כל בני האדם מורשעים תחת התורה (ראו רומים ו 14; ז 4; גלטים ג 13;
 אפסים ב 15; קולוסים ב 14). תורת משה הפכה לקללה!
 ה. היו ארבע תיאוריות עיקריות לגבי פירוש הרומים ז
 1. פול מדבר על עצמו (אוטוביוגרפי)
 2. פול מדבר כנציג של כל בני האדם
 3. שאול מדבר על החוויה של האדם הראשון
 4. שאול מדבר על החוויה של עם ישראל

ו. במובנים רבים פרק ז' מתפקד כמו בראשית ג'. זה מראה את המשיכה הפנימית שיש לבני האדם למרוד,
 אפילו לאלה שמכירים את אלוהים. הידע לא יכול לתת חופש לעולם החוטא; רק חסדו של אלוהים, רק לב
 חדש, נפש חדשה ורוח חדשה יכולים לעשות זאת (הברית החדשה, ראו ירמיהו לא 31-34; יחזקאל לו 27-
 26). וגם אז, יש מאבק מתמשך (ראו רומים ז 12, 19; א"ק ו 10-19; אפסים ו 10-18)!

לימוד מילים וביטויים

רומים ז 1-3 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)
¹אחי, האם אינכם יודעים -- והרי אני מדבר אל יודעי תורה -- כי לתורה יש מרות על האדם כל זמן שהוא
 חי? ²האשה הנשואה קשורה לבעלה על-ידי התורה כל עוד הוא חי, אך אם ימות בעלה פטורה היא מחק התורה
 הקושר אותה לבעלה. ³לכן אם תנשא לאיש אחר בעוד בעלה חי, היא תקרא נואפת. (ויקרא כ' י') אך אם ימות
 בעלה, פטורה היא מאותו חק ובהנשאה לאיש אחר אין היא נואפת.

- ז 1 -- " והרי אני מדבר אל יודעי תורה --" יכול להתייחס ל:
 1. רק ליהודים משיחיים
 2. הסכסוך בין היהודים והגויים בקהילה ברומא.
 3. התורה באופן כללי ביחס לכל בני האדם (ראו רומים ב 14-15)
 4. למאמינים חדשים (גויים) אז לומדים על האמונה (קטכזם ו 17) דרך הברית הישנה

□ "התורה" זהו הנושא העיקרי של הפרק (ראו רומים ז 1,2,4,5,6). עם זאת, שאול משתמש במונח במספר מובנים שונים (חוק; תורה; נורמות חברתיות). נראה כי הדיון של שאול נבע מהכתוב ברומים ו 14. הדרך שבה הוא מציג את דעתו מקבילה למבנה של רומים ו. ראו תובנות הקשר, C. נושא היחסים בין תורת משה לברית החדשה במשיח מופיע גם ברומים ג 21-23; ד 13-16

NASB	"כי לתורה יש סמכות שיפוט על האדם כל זמן שהוא חי"
NKJV	"כי לתורה יש מרות על האדם כל זמן שהוא חי"
NRSV	"התורה מחייבת אדם רק במהלך הזמן שהוא חי"
TEV	"התורה שולטת על האדם כל זמן שהוא חי"
NJB	"התורה משפיעה על האדם כל זמן שהוא חי"

המשמעות היא "לשלוט" (*kurieuō*, ראו רומים ו 9,14). תורת משה היא גם ברכה (ראו תהילים יט; קיט), וגם קללה (ראו גלטים ג 13; אפסים ב 15; קולוסים ב 14). התורה מתבלטת במוות. אותה מטאפורה מופיעה ברומים ו' בנוגע לכך שהמאמינים מתים לחטא.

ז 2 "האשה הנשואה" זו הדוגמה העיקרית שבה משתמש שאול ברומים ז 1-6. ברומים ו' הוא השתמש בדומה של המוות שמשחרר העבד. בפסוק זה שאול לוקח דוגמה מעולם הנישואין. האילוסטרציה הפוכה מכיוון שזה הבעל שמת בשביל שהאלמנה תוכל להינשא מחדש, ואילו באנלוגיה של שאול, המאמין מת לחטא ולכן חי לאלוהים.

□ "פטורה היא" אותו פועל כמו ברומים ו 6; פירושו "להפוך לבלתי פעיל", "לסיים פעולה". ברומים ו 6 הפועל בזמן הטית פועל שלילי, ובפסוק זה הפועל בזמן שלילי מושלם, "היא פטורה ותישאר פטורה". ראו נושא מיוחד ברומים ג 3.

ז 3 "היא תקרא נואפת" הערה זו קשורה לזיכרון היהודי בין שמאי הזקן והלל הזקן בנושא דברים כד 1-4; במיוחד בנושא "חוסר צניעות". הבית ספר של הלל הזקן היה מורכב מאנשים ליברליים שאישרו גירושין מכל סיבה. ואילו הבית ספר של שמאי הזקן היה יותר שמרני ואישר גירושין רק בגין ניאוף או סטייה מינית אחרת (ראו מתי ה 32; יט 9).

רומים ז 4-6 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)
 4 כן גם אתם, אחי, מתם לגבי התורה בגופו של המשיח, באפן שנעשיתם שיכים לאחר, לזה שהוקם מן המתים, כדי שנעשה פרי לאלהים.⁵ הרי כאשר היינו משעבדים לבשריות, תאוות החטא שנעורו על-ידי התורה פעלו באברינו לעשות פרי הגורם למות.⁶ אבל כעת, לאחר שמתנו לגבי מה ששכבל אותנו, שחררנו מן התורה כדי לעבד את אלהים בחדשות הרוח ולא בישן של אות כתובה.

ז 4 "כן גם אתם, אחי מתם" זה הנושא העיקרי של פסקה זו (ורומים ו). זה קשור לאנלוגיה של רומים ו, המאמינים מתו לחטא בגלל שהם "נקברו" (ו 4) ו "נצלבו" (ו 6) עם המשיח (ראו ב"קר ה 14-15; גלטים ב 20). המאמינים הם בריאה חדשה במשיח (ראו הערה ברומים ו 4), בעידן החדש של הרוח (ראו ב"קר ה 17). הטבילה סימנה את הגבול בין העידן הישן, האדם הישן, והעידן החדש, האדם החדש.

□ "בגופו של המשיח" אין הקשר לתפיסה התיאולוגית של הקהילה כגוף המשיח (ראו א"קר יב 12,27), אלא יש התייחסות לגוף הפיזי של המשיח כמו ברומים ו' 3-11, כשם שהמשיח מת כך בהזדהות המאמין מת איתו בטבילתו. מותו הוא מותם לחטא (ראו ב"קר ה 14-15; גלטים ב 20). תחייתו נותנת למאמינים לשרת את אלוהים מאמינים סביבם.

□ "שנעשה פרי לאלוהים" זו גם הקבלה לרומים ו, במיוחד רומים ו 22. המאמינים חופשיים עכשיו לתת את עצמם למשיח. זה מתקשר לאנלוגיה של נישואין. כמו שהמשיח מת עבור המאמינים, עכשיו הם חייבים למות לחטא (ב"קר ה 14-14; גלטים ב 20). כשם שהמשיח קם לתחייה, כך גם המאמינים צריכים לקום לחיים חדשים ברוח ולשרת את אלוהים (ראו רומים ו 22; אפסים ב 5-6) ואת המאמינים האחרים (ראו א"יוח ג 16).

	5 ז
NASB	"הרי בזמן היינו בבשר"
NKJV	"הרי כאשר היינו בבשר"
NRSV	"בזמן שחינו בבשר"
TEV	"כי כאשר חיינו לפי הטבע האנושי שלנו"
NJB	"לפי השינוי שלנו"

פסוק זה מהווה ניגוד לרומים ז 4. פסוק 4 מתייחס לחוויה של המאמין, וכך גם פסוק 6. פסוק 5 מתאר את "הפרי" של חיים ללא כוחו של אלוהים (גלטים ה 18-24) התורה מראה למאמינים את החטא שלהם (ראו רומים ז 7-9; גלטים ג 23-25), אך היא לא יכולה לתת להם את הכוח להתגבר על החטא. בהקשר זה ביטוי זה מתייחס לטבעו של החוטא של המאמינים שאותו ירשו מהאדם הראשון (ראו רומים ו 19). שאול משתמש במונח *sarx* בשתי דרכים שונות (1) טבע החטא (האדם הישן) ו (2) גוף הבשר (ראו רומים א 3; ד 1; ט 3,5). כאם זה במובן שלילי, אבל שימו לב לרומים א 3; ד 1; ט 3,5; גלטים ב 20 הבשר/הגוף (*sarx/soma*) הוא לא רע בפני עצמו, אבל בדומה למחשבות שלנו (*nous*), זהו שדה קרב ומקום העימות בין כוחות רעים ורוח הקודש. שאול משתמש במונח זה באופן שתואם את תרגום השבעים ולא את הספרות היוונית. ראו נושא מיוחד בשר (*sarx*) ברומים א 3.

▣ **"שנוערו על ידי התורה"** מדובר בהיבט המרד שפועל נגד כל סמכות, מתבטא בבירור בבראשית ג. התורה הציבה גבולות (ראו אומים ז 7-8). אותם גבולות היו בשביל להגן על בני האדם, אבל בני האדם ראו בהם כבלים והגבולות התורה גרמה לאותה רוח של מרד ועצמאות להתפשט עוד יותר. הבעיה לא הייתה בגבולות (התורה, ראו רומים ז 13-12), אלא באנטומיה ורצון חופשי של בני האדם.

▣ **"לעשות פרי הגורם למוות"** איזה ניגוד בולט בין

1. רומים ז 5 – לעשות פרי לאלוהים

2. רומים ז 6 – לעשות פרי הגורם למוות

המאמינים מתו לחטא, תורה ועכשיו עושים פרות עבור מלכות אלוהים! שאול כותב את זה שחור על גבי לבן (ראו הערה ברומים ח 2). האדם משתייך לאחת משתי קבוצות – קבוצת האדם הראשון והקבוצה של המשיח (ראו רומים ה 21-12). מי שבמשיח הוא חופש, וחדש (ראו גלטים ב 19-20)! עלינו להתהלך המשיח! ולגלות זאת לאחרים!

ז 6 **"אבל כעת"** בספר של Newman and Nida, *A Translator's Handbook on Paul's Letter to the Romans*, יש הערה מעניינת.

"חשוב לשים לב להקבלות בין פסוקים 5 ו-6, ובו זמנית להקשר להם להמשך הפרק. פסוק 5 מתאר את

החוויה לפי קבלת האמונה, ומקביל לכתוב בפרק ז פסוקים 7-25; פסוק 6 מתאר את ח"י האמונה בהווה תחת הנהגת רוח אלוהים, ומקביל לכתוב בפרק ח פסוקים 1-11" (עמוד 130).

▣ **"שוחררנו"** זמן הטית חייו שלילי. בניגוד לחייו בעבר לא-מושלם, רומים ז 5. המאמינים הוחזקו על ידי החטא שהתגלה בתורה, אך כעת הם שוחררו על ידי הרוח באמצעות החדשות הטובות של הבשורה. אותה מילה מופיעה בדוגמה של האלמנה שמשוחררת לאחר שבעלה נפטר (רומים ז 2).

▣ **"לאחר שמתנו לגבי מה שִׁכְבַּל אוֹתֵנו"** זמן הטית הבינוני פעיל ואחריו חייו שלילי לא-מושלם. אלוהים שיחרר את המאמינים באמצעות מותו של המשיח מ:

1. הקללה של הברית הישנה

2. החטא האנוכי שלהם ("אני")

בני האדם היו כבולים בגלל החטא, פיתוי, והמרד נגד אלוהים (ראו אפסים ב 2-3)!

▣ **"בחדשות...בישן"** נראה כי הדרך הרוחנית מתייחסת לברית החדשה (ראו ירמיהו לא 31-34; יחזקאל לו 22-32). המונח היווני "חדש" (*kainos – kainotēs*) מופיע על ידי שאול במספר הקשרים:

1. החיים החדשים, רומים ו 4 (ראו הערה ברומים ו 4)

2. חידוש הרוח, רומים ז 6

3. הברית החדשה, א"ק יא 2; ב"ק ג 6

4. בריאה חדשה, ב"ק ה 17; גלטים ו 15

5. האדם החדש, אפסים ב 15; ד 24

המונח "ישן" מתייחס לתורת משה ופירושו "נשחק". שאול משווה בין הברית הישנה לחדשה, וכך גם מחבר איגרת אל העברים (ראו רומים ח 13,7).

NASB, NKJV

NRSV

TEV

NJB

"כדי שנשרת בחדשות הרוח"

"כך שאנחנו עבדים לא תחת התורה הישנה אלא בחיים בחדשים ברוח"

"אך בדרך החדשה של הרוח"

"חופשיים לעבוד בדרך רוחנית חדשה"

זו המשמעות של "חידוש הרוח". לא בטוח אם שאול מתייחס לרוח המחודשת של בני האדם או לרוח הקודש. מרבית התרגומים באנגלית מתייחסים לרוח הקודש. יש דו משמעות ברומים ח (15 פעמים). המונח "רוח" יכול להתייחס לרוח האנושית שתחדשה ופועלת בעזרת הבשורה ורוח הקודש ברומים א 4,9; ב 29; ז 6; ח 15; יא 8; יב 11; א"ק ר ב 11; ד 21; ה 3,4,5; ז 34; יד 15,16,32; טז 18. בכתביו של שאול "בשר" ו- "רוח" עומדים זה כנגד זה כשתי דרכי חשיבה וחיים (ראו רומים ז 14; ח 4; גלטים ג 3; ה 16,17,25; ו 8). חיים פיזיים ללא אלוהים הם "בשר" (ראה נושא מיוחד ברומים א 3), אך חיים עם אלוהים הם "רוח". רוח הקודש הופכת את המאמין לבריאה חדשה במשיח (חווייה ועמדה).

תובנות הקשר לפסוקים ז 7-25

א. רומים ז 7-25 מבטאים מציאות אנושית. כל בני האדם, גם אלה שנושעו וגם אלה שלא, חווה את המתח שיש בין טוב לרע בעולם שלהם, במחשבות שלהם ובלבם. השאלה ההרמנויטית היא, "אך שאול רצה שאנחנו נבין קטע זה?" הוא בטח קשור מחינת ההקשר לרומים א 18-23; ח 1-39. יש הטוענים שהקטע מתמקד בכל בני האדם, לכן ראו בחווה האישית של שאול כפרדיגמה. פרשנות זו מכונה "התיאוריה האוטוביוגרפית". שאול השתמש במילת יחס "אני" במובן לא אישי עוד מראשונה לקורינתים יג 1-3. שימוש זה יכול להיות ששאול למד מהרבנות. אם הדבר נכון, אז קטע זה מתייחס למעבר של בני האדם מתמימות להרשעה ולבסוף לישועה (רומים ח) "התיאוריה הייצוגית" (ראה פרשנות של *Jerome Biblical Commentary*, p 312 עם זאת, אחרים ראו הפסוקים הללו התייחסות למאבק המתמשך של המאמין עם הטבע החוטא (כלומר, Augustine, Thomas Aquinas, Martin Luther, John Calvin, Karl Barth). הזעקה של רומים ז 24 מבטא את המתח הפנימי. זמן הטית והפועל הלא-מושלם שולטים ברומים ז 7-13, בעוד בפסוקים 14-25 הזמן השולט הוא הווה. הדבר הוביל ל "תיאוריה האוטוביוגרפית" שעל-פיה שאול מתאר חוויה אישית מתמימות, להרשעה, לצדקה ולאורח חיים של התקדשות (ראו *autos egō*, "בשבילי אני", ראו רומים ז 25). יתכן ששתי הדעות נכונות. ברומים ז 7-13, שאול נותן אוטוביוגרפיה, בעוד שברומים ז 14-25, הוא מדבר על הניסיון שלו ועל המאבק הפנימי עם חטא, כמייצג של כל בני האדם שנושעו. עם זאת, כאשר אנחנו קוראים קטע זה יש לזכור כי שאול היה איש דת לפי שיש המפגש עם ישוע. החוויה של שאול הייתה ייחודית ואישית.

ב. התורה היא טוב. היא מאלוהים. לתורה הייתה ועדיין יש מטרה אלוהית (ראו רומים ז 7,12,14,22,25; מתי ה 17-19). היא לא יכולה לתת שלום או ישועה (ראו גלטים ג). בספרו של James Stewart in his book *A Man in Christ*, המחבר מדבר על קו המחשבה וכתובתו הפרדוקסלית של שאול: "הייתם חושבים לעצמם ששאול ישנה בצורה קיצונית ככל האפשר את משמעות המונחים שבהם הוא השתמש בעבר (כאיש דת). הייתם מצפים ממנו לכוון לדייק בביטויים של רעיונותיו המובילים. אתם מצפים שאותה המילה שהמחבר השתמש במובן מסוים תישא את אותו המובן לאורך כל הספר. מי שמחפש סגנון כתיבה דומה אצל שאול הולך להתאכזב. חלק גדול מהפּרָזֶאוּלוּגְיָה של שאול היא לא נוקשה... 'התורה היא קדושה' שאול כתוב שהוא מקבל תענוג מהתורה באדם בפנימי (ראו רומים ז 12-13) אך זה ברור שיש הבט נוסף של המונח *nomos* שבגללו במקום אחר שאול אומר, 'ישוע גאל אותנו מקללת התורה' (ראו גלטים ג 13) (עמוד 26).

ג. הראיות שבטקסט עוסקות בשאלה, "האם שאול מתייחס לאדם שנושע או לא נושע ברומים ז 14-25?" להלן מספר אפשרויות

1. אדם שלא נושע

א. זו הייתה הפרשנות של אבות הקהילה היוונית הקדומה

ב. הביטויים הבאים תומכים בדעה זו

(1) "אני מהבשר", רומים ז 14

(2) "הנני בשר ודם ומכור לחטא", רומים ז 14

(3) "כלומר בבשר לא שוכן הטוב", רומים ז 18

(4) "וּמִשְׁעָבֵד אוֹתִי לְחֶק הַחֲטָא הַשׁוֹרֵר בְּאִיבְרִי", רומים ז 23

(5) "אומלל שכמותי מי יצילני מגוף זה שְׁהֵמֶת בּוֹ?", רומים ז 24

ג. ההקשר של רומים ו' הוא שאנחנו חופשיים מעבודת החטא. ההקשר של פרק ח' מתחיל ב "לכן".

ד. אין התייחסות כלשהי לרוח או המשיח עד לסוף ההקשר הזה (ראה רומים ז 25)

2. אדם שנושע

א. זו הייתה הפרשנות של אוגוסטינוס, קלווין והמסורת הרפורמית.

ב. הביטויים הבאים תומכים בדעה זו

(1) "אנחנו יודעים שהתורה היא רוחנית", רומים ז 14

(2) "אני מודה שהתורה היא טובה", רומים ז 16

(3) "את הטוב שאני רוצה אני לא עושה" רומים ז 19

(4) "בְּאֶדְם הַפְּנִימִי שָׁבִי אֲנִי שָׁמֵם בְּתוֹרַת אֱלֹהִים", רומים ז 22

ג. ההקשר הגדול של רומים ז עוסק בתהליך ההתקדשות.
 ד. השינוי הברור של זמן הפועל מהטית לא מושלם ברומים ז 7-13 לשימוש עקבי בזמן הווה ברומים ז 14-24 מרמז קטע חדש בחייו של שאול (כלומר, השינוי שעבר כאשר פגש את ישוע).

ד. ככל שהמאמין שואף לחיות מצלם המשיח, כך הוא חווה יותר את החופש מהחטא. פרדוקס זה מתאים היטב להקשר זה ולאישיותו של שאול (למען האמת זה תואם את רוב המאמינים; אם אתם מעוניינים לראות דעה הפוכה ראו את הספר *Gordon Fee, Paul, The Spirit, and the People of God*). שורה מתוך מזמור לותרני מאת Henry Twells:

"אין איש, שיש לו שלוה מושלמת,
 כי איש אינו משוחרר מהחטא;
 והם החלשים ישרתו בצורה טובה
 הכי מודעים לרוע הפנימי."

אני חושב ששאול נאבק עם העבר שלו הדתי שלו שנתן לו תבנית להצגת ה"תורה" ו-"חטא/מוות". עם זאת, גם אני מושפע מהמאבק שלי עם פיתוי והחטא גם אחרי שנושעתי. ללא ספק הפסוקים נתנו עוד זווית לפרשנות שלי. אני חושב שבספרו *Gordon Fee, Paul, The Spirit, and the People of God*, גורדון מציג חוויה ונקודת מבט שונה על האמונה המשיחית. אני יודע דבר אחד, כל המתח בין

1. העידן הישן – והעידן החדש
2. האדם הישן – והאדם החדש
3. התורה – והרוח

הוא לא קיים במשיח, הנצחון שלו גבר! ועכשיו הנצחון שלו הוא שלנו. אסור להתמקד על רומים ז מבלי לשים לב לרומים ו' ורומים ח'. קיבלנו את הנצחון במשיח.

ה. *Sun* (מילת המפתח ברומים ח 32) מילה מורכבת לאורך פרק ח

- פסוק 16 – sun+עד
- פסוק 17 – sun+יורש
- פסוק 17 – sun+סובלים
- פסוק 17 – sun+כבוד
- פסוק 22 – sun+אנחה
- פסוק 22 – sun+צירי לידה
- פסוק 26 – sun+מפגיעה
- פסוק 28 – sun+חוברים
- פסוק 29 – sun+להדמות

מילת מפתח זו מציינת "שיתוף פעולה עם".

רומים ז 7-12 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)

7 **אם כן, מה נאמר? האם התורה היא בחזקת חטא? חס וחלילה! אך לא הייתי יודע מהו חטא אלולי התורה; הרי לא הייתי מכיר את התאווה אלו לא אמרה התורה "לא-תחמד".** (שמות כ' יג'; דברים ה' יז')⁸ **החטא נצל את האסור שבדבר כדי לעורר בקרבי כל מיני תאוות, שכן בלי תורה החטא מת.**⁹ **בעבר אני הייתי חי בלי תורה, אך כשהופיע הדבר נעור החטא לחיים** 10 **ואני מתי. ומצאתי כי הדבר, שהיה דרך לחיים, גורם מות;**¹¹ **שכן החטא, בנצלו את הדבר, התעה אותי ובאמצעותו המית אותי.**¹² **ובכן התורה קדושה, והדבר הוא קדוש וישר וטוב.**

ז 7 "אם כן, מה נאמר" שאול חוזר לשימוש בביקורת (ראו רומים ו 15,1; ז 13,1).

□ **"האם התורה היא בחזקת חטא?"** אחד הפרדוקסים של התגלות הוא שאלוהים השתמש בטוב ובקדושה של התורה בשביל לחשוף את החטא, בשביל להביא את בני האדם למקום של חזרה בתשובה ואמונה (ראו רומים ז 13-12; גלטים ג). כמו כן, התורה ממשיכה לפעול בתהליך ההתקדשות אבל היא לא מעניקה צדקה (ראו נושא מיוחד: דעותיו של שאול השליח כלפי תורת משה ברומים יג 9).

□ **"חס וחלילה!"** שאול דוחה טענה שקרית (ראו רומים ז 13; ג 31,6,4; ו 15,2; ט 14; יא 11,1; גלטים ב 17; ג 21).

□ **"לא הייתי יודע"** שאול משתמש בסגנון כתיבה עם ניגודים חזקים בשביל להדגיש את נקודותיו (ראו רומים ג 31,6,4; ו 15; ז 13; ט 14; יא 11,1).

□ שאול משתמש הרבה פעמים בגוף ראשון בהקשר של רומים ז 7-25. יותר מארבעים פעם.

□ **"אך לא הייתי יודע מהו חטא אלולי התורה"** זה אחד מקטעי המפתח של רומים ז', הקטע חושף שתפקיד התורה הוא לחשוף את החטא (ראו רומים ג 20; ד 65; ה 20; גלטים ג 29-14, במיוחד רומים ז 24). לא לציית לתורה פעם אחת זה אומר לשבור את הברית ובכך, לשאת בהשלכות (ראו רומים ז 10; יעקב ב 10)!

□ **"הרי לא הייתי מכיר את התאווה אלו לא אמרה התורה"** זהו משפט תנאי ממעמד שני המכונה "בניגוד לעובדה". שאלו הורשע בחטא. זו דוגמה עם מבנה דקדוקי בעל תכונה אפינית. היא גם מופיעה בגלאים א 10; ג 21; א"ק ב 8; ה 10; יא 31; ב"ק יב 11.

□ **"לא תחמוד"** זהו ציטוט של המצווה האחרונה של עשרת הדיברות (ראו שמות כ 17; דברים ה 21). מצווה אחרונה זו מתמקדת בגישה נכונה, שהיא תמצית לכל המצוות האחרות (ראו מתי ה-ז). לעתים קרובות התורה מתייחסת "לעשרת הדיברות" (ראו רומים ז 8, 9, 11, 12, 13).

המונח "תחמוד" פירושו "לשים לב" או "לחשוך בצורה עזה". אלוהים נתן לבני האדם (גם למי שנושע וגם למי שלא) דברים רבים וטובים דרך הבריאה, אבל בני האדם נוטים לקחת את מתנותיו של אלוהים ולעבור את הגבולות. "אני רוצה יותר ויותר בכל מחיר" זה המוטו שלהם! הם מכורים לאני העצמי! ראה נושא מיוחד: הערות על ספר שמות כ 17 ברומים יג 8-9.

ז 8

NASB, NKJV
NRSV
TEV
NJB

"ניצל את ההזדמנות"
"אחז בהזדמנות"
"מצא הזדמנות"
"ניצל את"

זה היה מונח צבאי שדיבר על בסיס מבצעי (ראו רומים ז 11, 8). זה מותאם בצורה אישית בהקשר זה (ראו רומים ז 11, 9). החטא מתאפיין כמבצע צבאי (ראו פסוק 11) שמונהג על ידי מפקד צבאי (ראו רומים ז 17, 11; ו 16, 14, 12).

□ **"שכן בלי התורה החטא מת"** חטא הוא במרד נגד רצונו של אלוהים (ראו רומים ד 15; ה 13; א"ק טו 56). אין פועל בביטוי זה; למרות שחסר פועל. אם מדובר בזמן הווה, אז יש התייחסות לעיקרון אוניברסאלי. אם מדובר בזמן הטיה, אז יש התייחסות לחייו של שאול.

ז 9 **"בעבר אני הייתי חיי"** זה יכול להתייחס לחייו של שאול כ (1) ילד בתקופת התמימות (כלומר, לפני הבר מצווה) או (2) כפרוש לפני שפגש באמת הבשורה (ראו מעשי שליחים כג 1; פיליפים ג 6; ב"טמ א 3). האפשרות הראשונה מציגה את "התיאוריה האוטוביוגרפית" של הפרשנות והאפשרות השנייה מציגה את "התיאוריה הייצוגית" של הפרשנות לרומים ז.

□ **"אך קשהוֹפִיעַ הַדְּבָר נְעוֹר הַחַטָּא לְחַיִּים"** רוח המרד של בני האדם מונעת על ידי איסורים. כאשר אלוהים אומר "לא תעשה" הדבר מעורר את הגאווה של העולם החוטא (ראו בראשית ב 16-17; ג 6-1). שימו לב כיצד החטא מקבל מאפיינים, ברומה לרומים ה 21; ז 8, 11, 17, 20.

ז 10 **"ואני מתי. ומצאתי כי הדבר, שהיה דרך לחיים גורם מוות"** זו כנראה התייחסות להבטחה בספר ויקרא יח 5; דברים ד 1; או אולי רומים ב 13. התורה הבטיחה משהו שלא הצליחה לקיים, לא בגלל שהתורה היא חטא, אלא בגלל שבני האדם הם חלשים ומורדים. התורה הפכה לגזר דין מוות (ראו גלטים ג 13; אפסים ב 15; קולוסים ב 14).

ז 11 **"התעה אותי ובאמצעותו המית אותי"** שני פעלים בזמן הטיה חיווי פעיל. המונח "התעה" מתקשר לנחש מבראשית ג 13. שאול משתמש בפועל זה מספר פעמים (ראו רומים טז 18; א"ק ג 18; ב"ק יא 3; ב"תס ב 3; א"טמ ב 14). הבעיה של אדם וחווה הייתה קשורה לתאווה וחמדנות (ראו ב"ק יא 3; א"טמ ב 14). בגלל האי ציות לאלוהים אדם וחווה מתו רוחנית (אי ציות למצוות שהתגלו בתורה, ראו א"ק טו 56), וכך גם שאול וכל בני האדם מתו רוחנית (א 18-20).

ז 12 כאן שאול מאשר שהתורה היא טובה. התורה היא לא הבעיה. שאול משתמש בהקבלה, הוא משתמש במילה "חטא" ברומים ו' ובמילה "תורה" ברומים ז. הקבלה זו לא מצא חן בעיני כל היהודים המשיחיים (החלשים יותר כמתואר ברומים יד 1-10 ו 13) בקהילה ברומא.

רומים ז 13 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)
13 היתכן, מכאן, שדבר טוב גרם לי מות? בשום פנים לא! אולם החטא, למען יראה שהוא חטא, גרם לי מות באמצעות משהו טוב כדי שעל-ידי הדבר יבלט החטא במלא חמרתו

NASB
NKJV
NRSV
TEV
NJB

"חטא, למען יראה שהוא חטא"
"חטא עלול לצאת משליטה"
"חטא, למען יראה חטא...יהפוך לחטא גדול יותר"
"כדי שאופיו האמיתי של החטא יתגלה"
"בשביל שהחטא יראה את עצמו לגמרי...היה מסוגל לגלות את כוחו החוטא"

ניתן לראות את הטבע הרע של החטא בעובדה שהוא לקח משהו טוב, חיוני, מתנה מאלוהים כמו התורה (ראו תהילים יט, קיט) והפכה אותה לכלי של הרשעה ומוות (ראו אפסים ב 15; קולוסים ב 14). בני האדם לקחו כל מתנה טובה שהעניק אלוהים והשתמשו בה לרעה! שימו לב למונח *hina* (המטרה) שפירושו "למען". מילת מפתח שמדגישה את מטרת המחבר!

□ "חטא במלוא" ראה נושא מיוחד: השימוש של שאול במונח *Huper* ברומים א 30. החטא מגלם את הטבע של הרוע. ראו נושא מיוחד: רוע אישי ברומים טז 20.

רומים ז 14-20 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)
 14 אֲנִי יוֹדְעִים שֶׁהַתּוֹרָה הִיא רוּחִינִית, אֲךָ אֲנִי הֲנִי בָּשָׂר וְדָם וּמְכוֹר לַחֲטָא. (בראשית ו' ג')¹⁵ אֲכַן אֲנִי מֵבִין אֶת מַעֲשֵׂי, כִּי לֹא אֶת מֶה שְׁאֲנִי חָפֵץ אֲנִי עוֹשֶׂה, אֲלֵא דוֹקָא אֶת מֶה שְׁשָׂנוֹא עָלַי אֲנִי עוֹשֶׂה.¹⁶ וְאִם אֲנִי עוֹשֶׂה אֶת מֶה שְׁאֲנִי חָפֵץ לַעֲשׂוֹת, אֲנִי מוֹדֶה שֶׁהַתּוֹרָה טוֹבָה.¹⁷ מִכַּאֵן שֶׁלֹּא עוֹד אֲנִי עוֹשֶׂה אֶת הַמַּעֲשֶׂה, אֲלֵא הַחֲטָא הַשּׁוֹכֵן בִּי,¹⁸ שֶׁהָרִי אֲנִי יוֹדֵעַ כִּי בִי, כְּלוֹמֵר בְּבָשָׂרִי, לֹא שׁוֹכֵן הַטּוֹב. אֲמֵנָם לְרִצּוֹת אֲנִי יָכוֹל, אֲךָ לַעֲשׂוֹת אֶת הַטּוֹב אֲנִי יָכוֹל; (בראשית ו' ה')¹⁹ כִּי אֲנִי עוֹשֶׂה אֶת הַטּוֹב שְׁאֲנִי חָפֵץ בּוֹ, אֲלֵא אֶת הָרַע שְׁאֲנִי חָפֵץ בּוֹ -- אוֹתוֹ אֲנִי עוֹשֶׂה.²⁰ וְאִם אֲנִי עוֹשֶׂה אֶת מֶה שְׁבִנְגוֹד לְרִצּוֹנִי, הָרִי שֶׁלֹּא עוֹד אֲנִי עוֹשֶׂה אוֹתוֹ, אֲלֵא הַחֲטָא הַשּׁוֹכֵן בִּי.

ז 14 "התורה היא רוחנית" התורה היא טובה והיא לא הבעיה (ראו רומים ז 12, 16).

□ "אני הנני בשר" שאול משתמש במונח זה במובן (1) ניטרלי שמשמעותו גוף פיזי (ראו רומים א 3; ב 28; ד 1; ט 5,3); ו- (2) במובן שלילי הכוונה לטבע החוטא שירשו מהאדם הראשון (ראו רומים ז 5). לא בטוח לאיזה מובן שאול מתכוון.

□ "מכור לחטא" צורת הבינוני שלילית ומושלמת משמעותה "הייתי ואני עדיין מכור לחטא". החטא שוב מקבל ישות, בפסוק זה כאדון של עבדים. אופן פועל שלילי אינו ודאי. זה יכול להתייחס לשטן, לחטא, לשאול, או לאלוהים. בברית הישנה המונח העיקרי שהתקשר לפעולה שאלוהים עושה בשביל להחזיר את עמו היה "כפרה" (ועוד מילים נרדפות). במקור הפירוש הוא "לקנות בחזרה" (ומילים נרדפות. ראה נושא מיוחד ברומים ג 24). הביטוי ההפוך הוא "נמכר לידי..." (ראו שופטים ד 2; י 7; א"ש"מ יב 9).

ז 15-24 לילדיו של אלוהים יש את "טבע האלוהים" (ראו ב"פט א 4), אך גם את הטבע החוטא (ראו גלטים ה 17). עקרונית, החטא כבר איבד את כוחו (ראו רומים ו 6), אבל בפועל מה שכתוב ברומים הוא עדיין קיים. היהודים אומרים שבליבו של כל אדם יש כלב שחור ולבן. את הלב שתאכיל יותר יהפוך לגדול יותר. כשאני קורא קטע זה אני מרגיש באופן אישי את הכאב שחוזה שאול בזמן שהוא מתאר את המלחמה הפנימית בין הטוב לרע. המאמינים שוחררו מהטבע החוטא, אנחנו זקוקים לחסד כי אנחנו ממשיכים להיכנע לפיתוי. לעתים זה מפתיע שהמלחמה הרוחנית מתחילה לאחר הישועה. הבגרות הרוחנית מבוססת על מערכת יחסים יומיומית עם אלוהים ומלחמה יומית עם הרוע (ראו רומים ח 12-25, 26; גלטים ה 16-18; אפסים ו 10-18; קולוסים ג 5-10; ראו ספר בנושא (J. D. G. Dunn, *Jesus and the Spirit*)).

ז 16, 20 "אם" משפטי תנאי ממעמד ראשון, נכונים מנקודת מבטו של המחבר או למטרותיו הספרותיות.

ז 18 "אני יודע כי בי, כלומר בבשרי, לא שוכן הטוב" שאול לא טועם כי הגוף הפיזי הוא רע, אלא שזה הקרב בין החטא לרוח אלוהים. היוונים טענו שהגוף, וכל דבר חומרי היה רע. בעקבות זאת התפתחה כפירה הדואליסטית של גנוסטיות (ראו אפסים, קולוסים, א"יוח). היוונים האשימו את "הפיזי" בבעיות הרוחניות. שאול לא הסכים עם פרשנות זו. שאול נתן לחטא ישות והסביר שהמרד של בני האדם נגד התורה נתן הזדמנות לרוע להיכנס לטבע האדם. משמעות המונח "בשר" בכתביו של שאול היא: (1) הגוף הפיזי שהוא ניטרלי מבחינה מוסרית (ראו רומים א 3; ב 28; ד 1; ט 5,3) ו- (2) הטבע החוטא שירשנו מהאדם הראשון (ראו רומים ז 5). ראו נושא מיוחד: בשר (*sarx*) ברומים א 3.

ז 20 "החטא השוכן בתוכי" מעניין שספר אל הרומים מראה בבירור את החטא שבבני האדם, אבל השטן לא מוזכר לפני רומים טז 20. בני האדם לא יכולים להאשים את השטן בבעיית החטא. יש לנו בחירה. החטא מתאפיין כמלך, אדון של עבדים. הוא מפתה אותנו לעצמאות ללא אלוהים, גאוה בכל מחיר. בדרך שבא שאול מתאר את החטא והבחירה החופשית משקפת את בראשית ד 7.

שאלו משתמש במונח "שוכן" מספר פעמים בפרק זה (ראו רומים ז 17, 18, 20). טבעו של החטא לא נהרס בזמן ישועה, אבל הוא הופך להיות לא פעיל. חוסר האונים שלנו תלוי עד כמה נשתף פעולה עם רוח הקודש (ראו רומים ח 9, 11). אלוהים סיפק למאמינים בו את כל הכילים הדרושים כדי להילחם בישות של החטא (ספרותית) וברוע אישי (שטן ורוחות רעות). יש לנו ניצחון בכוח של רוח הקודש. כשם אנחנו מקבלים את מתנת הישועה מאלוהים, כך עלינו לקבל את רוח הקודש. הישועה ואורח חיים משיחי זה תהליך יומיומי הוא מתחיל ומסתיים בחלטה של המאמין. אלוהים סיפק את כל מה שאנחנו צריכים: הרוח (רומים ח), מלוא נשק האלוהים (אפסים ו 11), התגלות (אפסים ו 17), ותפילה (אפסים ו 18). הקרב הוא קשה (רומים ז), אך הניצחון בידנו (רומים ח).

רומים ז 21-25 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)
21 לפיכך אני מוצא את החק הזה: רצוני לעשות את הטוב, אלא שהרע עומד לפני. 22 באדם הפנימי שבי אני שמח בתורת אלהים, (תהילים א' ב') 23 אך באיברי אני רואה חק אחר, והוא נלחם נגד החק שבשכלי ומשעבד אותי לחק החטא השורר באיברי. 24 או לי, אדם אמלל שכמותי, מי יצילני מגוף זה שהמות בו? 25 תודה לאלהים על ישוע המשיח אדוננו! ובכן, בשכלי אני עבד לתורת אלהים, אך בבשרי אני משעבד לחק החטא.

ז 22 "תורת אלוהים" בשביל היהודי הכוונה היא לתורת משה. לגויים זה יכול להתייחס למספר דברים:

1. העדות של הטבע לכך שאלוהים קיים (ראו רומים א 19-20; תהילים יט 1-6)
2. המצפון הפנימי-מוסר (ראו רומים ב 14-15)
3. נורמות או מוסר חברתי

NASB	"באדם הפנימי"
NKJV	"על פי האדם הפנימי"
NRSV, NJB	"בעצמי הפנימי"
TEV	"בישות הפנימית"

שאלו משווה בין האדם החיצוני (הפיזי) לאדם הפנימי (הרוחני) בב"ק ד 16. בהקשר זה הביטוי מתייחס לשאלו או למאמינים שנושעו וקיבלו את רצון אלוהים ותורתו.

1. "התורה היא רוח", רומים ז 14
2. "מה שאני רוצה לעשות", רומים ז 15
3. "אני מודה שהתורה טובה", רומים ז 16
4. "לרצות אני יכול", רומים ז 18
5. "הטוב שאני חפץ בו", רומים ז 19
6. "את הרע שאינני חפץ בו -- אותו אני עושה", רומים ז 19
7. "אני עושה את מה שבנגוד לרצוני", רומים ז 20
8. "רצוני לעשות את הטוב", רומים ז 21
9. "אני שמח בתורת אלוהים", רומים ז 22
10. "החוק שבשכלי", רומים ז 23
11. "שכלי אני עבד לתורת אלהים", רומים ז 25

פרק ז מראה כי זה לא מספיק לדעת את דבר אלוהים. המאמינים זקוקים לרוח (רומים ח)!

ז 23 יש ניגוד בין רומים ו 2; ח 2 ורומים ז 23. פסוק זה מראה בבירור ששאלו משתמש במונח תורה (*nomos*) בשביל להתייחס ל (1) התורה של החטא (ראו רומים ז 25, 21) ו- (2) התורה של אלוהים (ראו רומים ז 22, 25). ברומים ז 4, 5, 6, 7, 9, 12 שאלו השתמש במונח בהקשר לברית הישנה. שאלו לא היה תיאולוג שיטתי. היה לו קושי עם המונח "תורה". במובן אחד התורה הייתה התגלות, מתנה מאלוהים לבני האדם במובן אחר התורה הגדירה מהו חטא וקבע בבירור גבולות שני האדם לא יכלו לשמור. הגבולות לא היו רק התגלות של הברית הישנה (ראו תהילים יט 7-14; קיט) אלא גם התגלות של המוסר והמצפון: התגלות טבעית (ראו תהילים יט 1-6; רומים א 18-ג 31) ונורמות חברתיות. בני האדם מורדים כי הם רוצים לשלוט על כל תחום בחיים שלהם!

ז 24 האם זו הצהרה מאדם שנושע? יש האומרים שלא, ולפיכך הפרק מתייחס לאדם מוסרי, דתי שלא נושע. אחרים אומרים שכן, שזו התייחסות למתח שקיים באיגרת, "הווה הקיים ומה שעוד לא הושלם" בחייהם של המאמינים. ההגשמה האסכטולוגית טרם באה לידי ביטוי. מאמין בוגר יכול להבין את הפסוק בצורה הכי טובה.

NASB	"גוף המוות הזה"
NKJV, NRSV	"גוף זה שהמוות בו"
TEV	"הגוף הזה שמביא אותי למוות"
NJB	"הגוף שחרץ את גורלי למוות"

הגוף והשכל אינם רעים. הם נבראו על ידי אלוהים להתחברות עמו. אלוהים ברא ואמר "טוב מאוד" (בראשית א 31). אבל בבראשית ג הכל השתנה. אלוהים לא רצה שהעולם ובני האדם יגיעו למצב הנוכחי. החטא השפיע באופן קיצוני על הבריאה. החטא לקח את מה שטוב והפך אותו לאנוכי ורע. הגוף והשכל הפכו לשדה קרב של הפיתוי והחטא.

שאל מרגיש את הקרב שמתחולל בתוכו! הוא מצפה לעידן החדש, לגוף החדש, להתחברות עם אלוהים (ראו רומים ח 23).

ז 25 זהו הסיכום והמעבר לרומים ח. עם זאת, אפילו ברומים ח מופיע אותו המתח כמו ברומים ז 5-11. השאלה עבור הפרשנים היא: על מדבר שאול?

1. על עצמו והניסיון שלו עם היהדות
 2. כל המשיחיים
 3. האדם כדוגמה של בני האדם
 4. עם ישראל שידעו את התורה אך נכשלו לציית לה.
- באופן אישי, אני משלב בין #1 (רומים ז 7-13, 25) וסעיף #2 (רומים ז 14-25) ראה תובנות בהקשר לרומים ז 7-25. □ "תודה לאלוהים" ראה נושא מיוחד להלן

נושא מיוחד: תפילת הלל שבח והודיה של שאול לאלוהים PAUL'S PRAISE, PRAYER, AND THANKSGIVING TO GOD

שאול היה איש של הלל. הוא הכיר את הברית הישנה. כל אחת מהחטיבות של ספר תהילים מסתיימת בדוקסולוגיה (ראו תהילים מא 13; עב 19; פט 52; קו 48). בני האדם שמכירים את אלוהים מהללים ומשבחים אותו.

1. פסקת פתיחה במכתביו
א. שאול פותח את המכתבים באיחולים (ראו רומים א 7; א"קר א 3; ב"קר א 2)
ב. ברכות (*eulogētos*, "ב"קר א 3-4; אפסים א 3-14)
2. דברי הלל לאלוהים לאורך מכתביו
א. רומים א 25; ט 5
ב. "ב"קר יא 31
3. דוקסולוגיה (מאופיינת בשימוש במונח [1] *doxa* {כבוד} ו-[2] "לנצח נצחים")
א. רומים יא 36; טז 25-27
ב. אפסים ג 20-21
ג. פיליפים ד 20
ד. א"טמ א 17
ה. ב"טמ ד 18
4. הודיה
א. דבר פתיחה (ראו רומים א 8; א"קר א 4; ב"קר א 11; אפסים א 16; פיליפים א 3; קולוסים א 12, 3; א"טס א 2; ב"טס א 3; פילימו א 4; א"טמ א 12; ב"טמ א 3)
ב. קריאה להודיה (ראו אפסים ה 4, 20; פיליפים ד 6; קולוסים ג 15, 17; ד 2; א"טס ה 18)
5. דברי שבח לאורך מכתביו
א. רומים ו 17; ס 25
ב. א"קר טו 57
ג. ב"קר ב 14; ח 16; ט 15
ד. א"טס ב 13
ה. ב"טס ב 13
6. איחולים בסוף מכתביו
א. רומים טז 24, 20
ב. א"קר טז 23-24
ג. ב"קר יג 14
ד. גלטים ו 18
ה. אפסים ו 24

שאול הכיר את השילוש באופן תיאולוגי וחוויתי. הוא פותח את כתביו בהלל ושבח. אפילו באמצע מכתביו הוא פורץ בשבח והודיה. בסיום מכתביו, הוא תמיד זוכר להתפלל, לשבח ולהודות לאלוהים. כתביו של שאול מלאים בתפילה, הלל, והודיה. הוא ידע את אלוהים, הוא הכיר את עצמו, והוא ידע את הבשורה.

שאלות לדיון

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתם אחראים לפרש בעצמכם את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתם, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתם לא צריכים להשאיר את זה לפרשן.

שאלות לדין אלו ניתנו כדי לעזור לכם לחשוב היטב על הנושאים הגדולים בחלק זה של הספר. הן נועדו להיות מעוררות חשיבה ולא סופיות.

1. כיצד רומים ו' ורומים ז' קשורים?
2. מה בקשר בין התורה של הברית הישנה למאמינים של הברית החדשה? (ראו ב"ק ג 1-11; עברים ח 7,13)
3. באילו שני איורים משתמש שאול ברומים ו' ז' כדי לתאר כיצד עלינו להתייחס לאדם הישן שלנו?
4. כיצד המשיחיים קשורים לתורת משה?
5. הסביר במילים שלך את ההבדל בין התיאוריה האוטוביוגרפית לתיאוריה הייצוגית של פרשנות רומים ז 7-25.
6. האם פרק ז' מתייחס לאדם שלא נושע, או למאמין לא בוגר או לכל המאמינים?

רומים ח

חלוקה של קטעים לפי תרגומים מודרניים

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
החיים ברוח ח 11-1	חופשיים מחטא ח 11-1	מעשה יד אלוהים ח 4-1	חיים ברוח ח 8-1	החיים של הרוח ח 11-1
		החיים בבשר והחיים ברוח ח 8-5		
		הרוח ואימוץ ח 11-9	ח 11-9	
ח 17-12	ח 17-12	ח 17-12	ח 17-12	ח 13-12 ילדי אלוהים ח 17-14
הכבוד שיהיה בעתיד ח 25-18	מסבל לכבוד ח 30-18	התקווה שתתגלה ח 25-18	הכבוד העתיד להתגלות ח 25-18	הכבוד הוא גורלנו ח 25-18
		חולשת בני האדם ח 27-26	ח 7-26	ח 27-26
		ח 30-28	ח 30-28	אלוהים קורא לנו להיכנס לכבודו ח 30-28
אהבת אלוהים ח 39-31	אהבתו הנצחית של אלוהים ח 39-31	הביטחון שלנו באהבת אלוהים ח 39-31	אהבתו של אלוהים במשיח ח 39-31	מזמור על אהבת אלוהים ח 39-31

מחזור קריאה שלישי

מעקב אחר כוונתו המקורית של המחבר ברמת הפסקה

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתה אחראי לפרש בעצמך את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתה, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתה לא צריך להשאיר את זה לפרשן.

קרא את הפרק ברציפות. זהה את הנושאים. השווה את חלוקת הנושאים שלך עם חמשת התרגומים המודרניים. אין השראה בחלוקה לפסקאות, אבל זהו המפתח לעקוב אחר כוונתו המקורית של המחבר, שזה הלב של הפרשנות. לכל פסקה של נושא אחד ויחיד.

1. פסקה ראשונה
2. פסקה שנייה
3. פסקה שלישית
4. וכו'.

תובנות הקשר

- א. פרק זה הוא הפסגה של הטיעון ששאל התחיל ברומים א 18. הפרק מתחיל עם הביטוי "שום הרשעה" (מעמד חוקי) ומסתיים בביטוי "לא יוכלו להפרידנו" (התחברות אישית). תיאולוגית שאל עובר מהצדקה להתקדשות ולפאר (ראו רומים ח 29-30).
- ב. כאן שאל מפתח את התיאולוגיה שלו כאשר מדבר על רוח הקודש שאלוהים העניק למאמיניו (ראו אך יוחנן מציג את רוח הקודש בבשורת יוחנן יד 12-31; טז 7-16). הרוח היא מתווך של הפועל ברומים ח 14 המתייחס לבשורה שפועלת בעולם החוטא. רוח הקודש תשכון בתוכם ותשנה אותם לצלם המשיח. בפרק ח' שאל משתמש במונח רוח, *pneuma*, יותר מ 21 פעמים בעוד שברומים ז' המונח כלל לא מופיע (גם לא מופיע ברומים ג-ו', הוא רק מופיע שלוש פעמים ברומים א-ב; קשה לדעת בוודאות מתי המונח *pneuma* מתייחס לרוח האדם או לרוח הקודש).
- ג. בחיים שלנו יש שתי נקודות מבט (תפיסות עולם אישיות), שני סוגים של אורח חיים, שתי סדרי עדיפויות, שני דרכים (דרך רחבה והדרך הצרה) שבהם בני האדם הולכים, או הבשר או הרוח. דרך אחת מובילה למוות; והדרך השנייה לחיים. בספרות החכמה של הברית הישנה היה מונח שנקרא "שתי הדרכים" (ראו תהילים א; משלי ד 10-19). חיי עולם, החיים ברוח, הם בעלי אופי (כלומר, אחרי הבשר לעומת אחרי הרוח).
- שימו לב להיעדרו של השטן בכל ההקשר התיאולוגי הזה (ראו רומים א-ח). הוא לא מוזכר עד לרומים טז 20. המוקד הוא הטבע החוטא של האדם הראשון. בדרך זו שאל הסיר את התירוץ של בני האדם (כלומר, "השטן גרם לי לעשות את זה") לפיתוי ומרד נגד אלוהים. בני האדם אחראיים למעשיהם!
- ד. קשה לתמצת את הפרק בגלל שקו המחשבה מתפתח גלים לאורך הפרק ובדפוסים חוזרים, אך ללא יחידות הקשר.
- ה. פסוקים 12-17 מדברים על הביטחון האמונה
1. הצעד הראשון הוא שינוי של תפיסת עולם ואורח חיים באמצעות הרוח
 2. הצעד השני הוא שינוי ממערכת יחסים שמבוססת על פחד למערכת יחסים מבוססת על אהבה עם אלוהים באמצעות הרוח.
 3. הצעד השלישי הוא האישור הפנימי שאנחנו מקבלים מהשכינה של הרוח, אנחנו ילדיו של אלוהים.
 4. הצעד הרביעי לחיות ברוח גם בצרות ובעיות וקשיים בעולם הזה
- ו. פסוקים 31-39 הם כמו סצנה מבית משפט, זו טכניקה ספרותית טיפוסית של נביאי הברית הישנה. אלוהים הוא השופט; השטן הוא התובע; ישוע הוא סניגור ההגנה; המלאכים הם הצופים; והמאמינים מקבלים עובדים למשפט (כלומר, איוב א-ב; זכריה ג).
1. מונחים משפטיים
 - א. נגדנו (רומים ח 31)
 - ב. יטען (רומים ח 33)
 - ג. מצדיק (רומים ח 33)
 - ד. מרשיע (רומים ח 34)
 - ה. מפגיע (רומים ח 34)
 2. תביעה, "מי" (רומים ח 31, 33, 34 [פעמיים], 35)
 3. הביטחון שלנו במשיח (ראו רומים ח 32, 34)
 4. אין דבר שיפריד אותנו מאלוהים
 - א. נסיבות ארציות (רומים ח 35)
 - ב. ציטוט מתהילים מד 22 (רומים ח 36)
 - ג. ניצחון (רומים ח 37, 39)
 - ד. נסיבות על טבעיות או מלאכים (ראו רומים ח 37-39)

לימוד מילים וביטויים

רומים ח 1-8 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)
¹לכן אין עכשו שום הרשעה על אלה שנמצאים במשיח ישוע, ²כי חק רוח החיים שבמשיח ישוע שחרר אותי מחק החטא והמוות; ³שכן מה שלא יכלה התורה לעשות, מפני שלא יכלה להתגבר על הבשר, זאת עשה אלהים: הוא שלח את בנו לבוש בשר בדמות בשר החטא, להיות קרבן על חטא, וחרץ את דינו של החטא בבשר, ⁴כדי שחקת התורה תתקיים בנו, המתהלכים לא לפי הבשר אלא לפי הרוח. ⁵אנשים שחיים לפי הבשר הוגים במה ששייך לבשר, אך אנשים שחיים לפי הרוח הוגים במה ששייך לרוח. ⁶מחשבות הבשר מות הן, אבל מחשבות הרוח הן

ח 1

NASB	"לכן עכשיו"
NKJV, NRSV	"לכן אין עכשיו"
TEV	"יש"
NJB	"לכן הסיבה"

זה מתקשר להקשר של הפרקים קודמים. יש הרואים התייחסות לרומים ז 24-25 אבל זה נראה שההקשר מתקשר לרומים ג 21-25.

□ **"אין"** זה מודגש "אין הרשעה" על אלה שנמצאים במשיח (ראו רמים ח 1-3), ועל אלה שהולכים ברוח (ראו רומים ח 11-4). הנה שני הצדדים של הברית החדשה.
 1. זוהי מתנת חינם במשיח
 2. אורח חיים, יש צורך להגיב לברית הצדקה (ראו רומים ה 11-1) היא גם אובייקטיבית (עמדה) וגם סובייקטיבית (ציווי). כלומר גם עמדה וגם אורח חיים.

□ **"הרשעה"** מונח זה *katakrima* לא מופיע לעתים קרובות בתרגום בשבעים, אבל הוא משקף אי ציות לדוגמה דברים כז 26 (ראה ציטוט של דברים כז 26 בגלטים ג 10 המונח שווה בערכו ל "קללה"). פירוש המונח "עונש בעקבות גזר דין של בית משפט". בעצם ההפך של הצדקה. מונח לא נפוץ כתביו של שאול (ראו רומים ה 16, 18) והוא לא מופיע בשום מקום אחר בברית החדשה.

הרעיון של הרשעה מתרחש כאשר השטן מאשים את עם ישראל בהפרת בריתו של אלוהים, ולאחר מכן גם אנשים כמו איוב שלא היה חלק מעם ישראל (ראו איוב א-ב). אבל כעת המאמינים מתו עם המשיח לתורה (ראו רומים ו) ולכן כעת אין לתורה או לשטן עילה להאשמות.

בתרגום של KJV יש תוספת לפסוק 1, "מי שהולך לא אחר הבשר אלא אחר הרוח". הביטוי זה לא מופיע בכתבי יד רבים של היוונית הקדומה. תרגום UBS⁴ נותן דירוג "A" (ודאי). הביטוי מופיע ברומים ח 4. מבחינה תיאולוגית הביטוי לא מתאים לפסוק 1 אבל משתלב בצורה מושלמת בפסוק 4. פסוקים 1-3 עוסקים בעמדת הצדקה, ואילו פסוק 4-11 עוסקים החוויות ההתקדשות (ראו נושא מיוחד ברומים ו 4) או באורח חיים בצלם המשיח (ציווי, ראה הערה ברומים ח 29). שימו לב להערת שוליים בספרו של William R. Newell's *Romans Verse by Verse* (Moody, 1938) עמוד 289.

"על פי תרגום Revised Version כתוב "מי שלא הולך אחרי הבשר אלא אחרי הרוח" מאז תרגום KJV, לפני למעלה מ-300 שנה, שהיה מבוסס על כתבי יד יוונים מדויקים ששוחזרו; ואנשים יראי אלוהים עבדו קשה על התיקון ועבודה על השגיאות והעתקה. כמו שכולנו יודעים, אין לנו את כתבי היד המקוריים של כתבי הקודש: אלוהים בחר לא לתת את כתבי היד המקוריים לבני האדם.

עלינו לסיים את פסוק 1 עם המילים "במשיח ישוע", בגלל ארבע סיבות: (1) כתב היד היווני תומך באופן מוחלט שצריך להשמיט את הביטוי "מי שהולך לא אחר הבשר אלא אחר הרוח" מפסוק 1, והמקום הנכון של הביטוי הוא בפסוק 4, (2) על פי הסכמה רוחנית, אנחנו לא נשענים על ההליכה שלנו או על הכוח שלנו אלא על רוח אלוהים. כל מי שבמשיח ניצל מהרשעה, כפי שמלמדים בפשטות לאורך האיגרות. הביטחון שלנו לא תלוי בנו אלא בעמדה שקיבלנו במשיח. (3) המקום המתאים לביטוי זה הוא בפסוק 4, - שמתקשר לאופן ההליכה של המאמין, ולא בביטחון מהרשעה. (4) זה נראה כי הביטוי בתרגום KJV הוא תוספת (מופיע כהערה שולית של הכותב), הביטוי לא מופיע בכל כתבי היד הראשיים (A, B, C, D, F, G; A, D (corr) Aleph, A, B, C, D, F, G; A, D Olshausen, (ספר בנושא, Olshausen, Meyer, Alford, J. F. and B., and Darby's *Synopsis, in loc*); כנראה מדובר בביטוי שאותו הוסיף הכותב בשביל להכניס יראה, דבר דומה קרה בקטעים אחרים.

אלוהים נתן את דברו וסמכותו לידי בני האדם בשביל שיכתבו ויתרגמו אותו, כפי שאנחנו רואים בבירור בתרגומים השונים של הברית החדשה ביוונית והברית הישנה, ותרגום השבעים.

עלינו להודות לאלוהים על האנשים המסורים אשר השקיעו את חייהם בלימוד מעמיק של כתבי היד שאלוהים הפקיד בידיהם, ושהם עבדו ותרגמו את הכתובים. עלינו להבדיל פרשנים כאלה באופן מוחלט מהפרשנים "מודרניים" (או כמו שקראו להם בימים קדומים "כותבי ביקורות"), פרשנים מודרניים לא תמיד מפרשים בענוה" (עמוד 289).

□ **"אלה שנמצאים במשיח ישוע"** זהו ביטוי אופייני לשאלו והוא מקביל לביטוי מודרני "קשר אישי". "שאלו אהב, שירת, ושמח בישוע. הבשורה היא גם מסר שיש לקבל באמונה, וישות שיש לקבל בברכה. הכוח לחיות מגיע מקשר אישי של שאלו עם המשיח שקם לתחייה, ופגש אותו בדרך לדמשק) ראו מעשי שליחים ט. (החוויה שלו עם ישוע קדמה לתיאולוגיה שלו. החוויה שלו מבוססת על שרות מיסיונרי) ראו מתי כח; 18-20 לוקס כד; 47; מעשי שליחים א. 8) לדעת אותו זה אומר לשרת אותו. בגרות רוחנית היא גם מסר, גם ישות, וגם אורח חיים) !ראו הערות ברומים א. 5)

ח 2 "חוק רוח החיים...חוק החטא והמות" זה יכול להתייחס למספר דברים

1. הניגוד בין החוק של החטא (ראו רומים ז 10, 23, 25) לבין החוק החדש של אלוהים (ראו רומים ז 22, 25)
 2. "תורת האהבה" (ראו יעקב א 25; ב 8, 12)
 3. העידן הישן לעומת העידן החדש
 4. הברית הישנה לעומת הברית החדשה (ראו ירמיהו לא 31-34; הברית החדשה אל העברים)
שאל ממשך עם אותו סגנון כתיבה
 1. תורת הרוח החיים במשיח לעומת חוק חטא ומות, רומים ח 2
 2. לפי הבשר לעומת לפי הרוח, רומים ח 4, 5
 3. הוגים בבשר לעומת הוגים ברוח, רומים ח 5
 4. מחשבות הבשר לעומת מחשבות הרוח, רומים ח 5, 6
 5. בבשר לעומת ברוח, רומים ח 6
 6. הגוף מת לעומת הרוח היא חיים, רומים ח 10
 7. על פי הבשר תמותו לעומת על פי הרוח תחיו, רומים ח 13
 8. לא רוח של עבדות לעומת רוח המקנה מעמד של בנים, רומים ח 15
- בספר הלימוד NASB Study Bible (עמוד 1645) יש רשימת השימוש של שאל במונח "חוק/תורה" בספר רומים.
1. כוח שולט, רומים ח 2
 2. חוק אלוהים, רומים ב 17-20; ט 31; י 3-5
 3. תורת אלוהים, רומים ג 21
 4. כל הברית הישנה, רומים ג 19
 5. עיקרון, רומים ג 27

NJB, NRSV, NASB **"שיחרר אותכם"**
NKJV, TEV **"שיחרר אותי"**

פסוקים 2-3 הם מבטאים את המסר התיאולוגי של רומים ו'. ישנן מספר מילות גוף שונות אשר מופיעות בטקסטים יוונים קדומים

1. "אותי" מילת גוף מופיעה בכתבי יד, P & K, D, A
 2. "אתכם" מילת גוף מופיעה בכתבי יד, G & F, B, A
 3. "אותנו" מילת הגוף מופיעה בכתב יד, Ψ
- תרגום USB⁴ נותן דירוג "B" למילת היחס "אותך". תרגום UBS⁴ נתן דירוג "D" (קושי גדול) מילות גוף "אותנו", "אתם", או "אני/אנחנו" חוזרות על עצמן בכתבי היד של שאל.

ח 3 "מה שלא יכלה התורה לעשות" תורה היא טובה וקדושה, אבל בני האדם הם חלשים וחוטאים (ראו רומים ז 16, 12). הפועל *adunaton* הוא שם תואר, פירושו בדרך כלל "בלתי אפשרי" (ראו מתי יט 26; עברים ו 18, 4; י 4; יא 6), אבל הפירוש גם יכול להיות (בלי כוח) (ראו מעשי שליחים יד 8; רומים טו 1). התורה לא יכלה לספק גאולה (ראו גלטים ג 21). התורה עשתה את ההפך, הרשעה ומוות (ראו גלטים ג)!

▣ **"לא יכלה להתגבר על הבשר"** טיעון הבסיס של שאל ברומים ז. תורת אלוהים היא טובה וקדושה, אבל בני האדם החוטאים והמורדים לא לעבוד בדרישות התורה. שאל, בשונה מהרבנים, הדגיש את ההשלכות של המרד בבראשית ג. רוב הרבנים מייחסים חשיבות לרוע שנכנס לעולם בבראשית ו.

▣ **"זאת עשה אלוהים: הוא שלח את בנו"** מה שבני האדם לא יכלו לעשות תחת הברית הישנה, עשה אלוהים בעזרת הברית החדשה (ראו ירמיהו לא 31-34; יחזקאל לו 22-36) דרך ישוע (ראו ישעיהו נג; יוחנן ג 16). במקום דרישות חיצוניות אלוהים סיפק רוח פנימית ולב חדש. הברית החדשה מבוססת על חזרה בתשובה ואמונה בעבודת הצלב, לא במעשי אדם (ראו אפסים ב 8-9). עם זאת, שתי הבריתות מצפות לאורח חיים חדש שמבוסס על יראת אלוהים (ראו אפסים א 14; ב 10).

▣ **"בדמות בשר החטא"** אותה אמת כתובה בפיליפים ב 7-8. ישוע היה בעל גוף פיזי (אך ללא הטבע החוטא, ראו פיליפים ב 7-8; עברים ז 26). הוא נהיה אחד איתנו. הוא עבר פיתויים אבל לא חטא (ראו עברים ד 15). הוא מבין אותנו. והוא מליץ בעדנו (ראו רומים ח 34; עברים ז 25; ט 24).

▣ **"קרבן על חטא"** ביטוי זה מופיע בתרגום NJB והוא כתוב בשוליים בתרגום NRSV. אותו הקשר מופיע בב"ק ר 21; א"פ ט ב 24. ישוע הגיע למות (ראו ישעיהו נג 4-6, 10-12; מרקוס י 45). ישוע כשה תמים היה לקורבן על חטא (ראו יוחנן א 29) עבור בני האדם (ראו עברים י 8, 6; יג 11).

▣ **"חרץ את דינו של החטא בבשר"** מותו של ישוע על הצלב טיפל בטבע החוטא, ולא רק מעשי חטא אינדיבידואליים (כמו שעשתה תורת משה). חיו, מותו ותחייתו שלימו את תוכנית הגאולה של אלוהים (ראו מעשי שליחים ב 23; ג 18; ד 28; יג 29). הוא גם הראה לנו אך להיות ולחיות (ראו יוחנן יג 15; א"פ ט ב 21).

ח 4 ככל הנראה פסוק זה מתייחס לברית החדשה (ראו ירמיהו לא 33 & יחזקאל לו 26-27). הפסוק עוסק בשני היבטים של ישועתנו

1. ישוע קיים את דרישות הברית הישנה ובאמצעות אמונה בו המאמינים מקבלים את מתנת הצדקה. אנחנו קוראים להיבט זה עמדת צדקה.
 2. אלוהים נתן למאמינים לב חדש, דעת חדשה ורוח חדשה. אנחנו הולכים לפי הרוח ולא לפי הבשר. והיבט זה נקרא "התקדשות".
- למשיחיים בברית החדשה יש גם זכויות (מתנת הישועה) וגם אחריות (אורח חיים בצלם המשיח, ראו רומים ו 13)

בפרשנות The Jerome Bible Commentary (עמוד 315) יש הערה דקדוקית בקשר לצורת בינוני בהווה *mē* שמציינת הצהרה מותנית המרמזת על כך שהחיים המשיחיים לא מתחילים אוטומטית מרגע הטבילה. אנחנו כבני האדם צריכים לבחור בישועה וגם באורח חיים בצלם המשיח! הרוח מובילה ומחזקת אותנו אך היא לא מכריחה אותנו לציית!

▫ **"המתהלכים לא לפי הבשר אלא לפי הרוח"** ניגוד זה נמצא בגלטים ה 16-25. עמדת הצדקה צריכה להיות מלווה באורח חיים שמבוסס על התקדשות. הלב החדש של הברית החדשה הוא לא הבסיס של ישועתנו, אלא התוצאה. לחיים עולם יש היבטים בולטים באורח החיים (מתי ז)!

ח 5 שאול משווה בין החיים "בבשר" והחיים "ברוח" ברומים ח 5-8 ("מעשי הבשר", ראו גלטים ה 19-21 עם "פירות הרוח" ראו רומים ה 22-25). ראו הערה מורחבת ברומים ח 2.

ח 6 **"מחשבות"** היהודים הבינו שהעיניים והאוזניים הן החלונות לנפש. החטא מתחיל במחשבה. אנחנו הופכים בהתאם למחשבות שלנו "היכן שוכנות המחשבות שלנו?" (ראו רומים יב 1-2; פיליפים ד 8)!
שאל לא בדיוק עקב אחר ההשקפה הרבנית המסורתית שמבוססת על שני "היצרים" (*yetzers*) שיש בתוך האדם. מנקודת מבטו של שאול היצר הטוב לא היה קיים בעולם החוטא, רק במפגש עם ישוע. עבור זה רק כאשר רוח הקודש נכנסת לחיים מתחיל הקונפליקט הרוחני-פנימי (ראו יוחנן טז 7-14).

▫ **"חיים"** מונח זה (*zoē*) מתייחס לחיי נצח, חיים בעידן החדש.

▫ **"שלום"** במקור פירוש המונח הוא "להשלים משהו שנשבר" (ראו יוחנן יד 27; טז 33; פיליפים ד 7). ראה נושא מיוחד: שלום ברומים ה 1. הברית החדשה מדבר על השלום בשלוש דרכים:
1. האמת האובייקטיבית של השלום שיש לנו עם אלוהים באמצעות ישוע (ראו קולוסים א 20)
2. התחושה הסובייקטיבית שלנו לגבי צדקה מול אלוהים (ראו יוחנן יד 27; טז 33; פיליפים ד 7)
3. אחדות במשיח שאלוהים נותן דרך ישוע, גם ליהודי וגם לגוי (ראו אפסים ב 14-17; קולוסים ג 15)

ח 7-11 שאול תיאר את בני האדם בנפרד מאלוהים במספר דרכים

1. עוין כלפי אלוהים, רומים ח 7
 2. לא כפופים לאלוהים, רומים ח 7
 3. לא מסגולים לרצות את אלוהים, רומים ח 8
 4. מתים רוחנית, רומים ח 10-11
- ראו הקבלה ברומים ה 6, 8, 10

ח 7

NASB, NRSV	"מחשבות הבשר עוינות את אלוהים"
NKJV	"המחשבות הן האויב נגד אלוהים"
TEV	"אנשים הפוכים לאויבי אלוהים"
NJB	"השקפת הטבע האנושי מתנגדת לאלוהים"

שימו לב שביטוי זה מקביל ל "מחשבות הבשר הן מות" רומים ח 6 ולביטוי "ההולכים לפי הבשר" ברומים ח 5. שימו לב, הטבע החוטא של בני האדם הוא גם במחשבות (השקפת עולם) וגם באורח חיים (ראו רומים ז 5). ראו נושא מיוחד בשר (*sarx*) ברומים א 3.

▫ **"אף אינן יכולות"** לא רק שהעולם החוטא לא רוצה ללכת אחרי אלוהים, הוא גם לא יכול בכוחות עצמו, העולם החוטא זקוק לקודש (ראו ישעיהו נג 6; א"פ ט ב 24-25). אלוהים תמיד צריך לקחת יוזמה (ראו יוחנן ו 65, 44). זה לא אומר שעכשיו אין חשיבות לבחירה שלנו, אבל הביטוי רומז על כך שבני האדם יכולים רק להגיב להזמנה של אלוהים, ואלוהים הוא היוזם.

ח 8 **"והכפופים לבשר"** שאול משתמש בביטוי זה בשתי דרכים
1. הגוף הפיזי (ראו רומים א 3; ב 28; ד 1; ט 3, 5)
2. המאמצים של בני האדם בלבד אלוהים (ראו רומים ז 5; ח 4-5).

רומים ח 9-11 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)

9 אך אתם אינכם כפופים לבשר, כי אם לרוח, אם אמנם רוח אלהים שוכנת בכם. ומי שאין לו רוח המשיח אינו שייך למשיח.¹⁰ אבל אם המשיח בקרבכם, אזי הגוף אמנם מת עקב החטא, אך הרוח היא חיים מפני שהצדקתם.¹¹ ואם רוחו של המקיים את ישוע מן המתים שוכנת בקרבכם, זה שהקים את המשיח מן המתים יחיה גם את גופכם בן התמותה על-ידי רוחו השוכנת בקרבכם.

ח 9 "אם" יש סדרה של משפטי תנאי ברומים ח 109, 11, 13, 17 (פעמיים), 17 (פעמיים). כולם משפטי תנאי ממעמד ראשון, כלומר ניתן לשער שהם נכונים מנקודת מבטו של המחבר או למטרותיו הספרותיות. שאול הניח כי קוראי האיגרת הם משיחיים (ראו רומים ח 9).

□ "רוח המשיח" יש שתי אפשרויות או שיש לך את הרוח וזה אומר שאתה מאמין או שאין לך את הרוח ואתה אבוד רוחנית. כולנו מקבלים את רוח אלוהים במעמד הישועה. אנחנו לא זקוקים ליותר מזה; הוא זקוק ליותר מאתנו! כל הביטויים "רוח", "רוח אלוהים", ו"רוח המשיח" הם שמות נרדפים.

נושא מיוחד: ישוע והרוח

SPECIAL TOPIC: JESUS AND THE SPIRIT

ישנה נזילות בין עבודת הרוח לעבודת הבן. G. Campbell Morgan אמר שהשם הכי טוב לרוח הוא "ישוע האחר" (אף על פי כן, הם ישויות נפרדות ונצחיות). להלן משוואה מתארית של העבודה והתארים של הבן והרוח.

1. הרוח נקראת "רוח ישוע" או ביטויים דומים (השוו לרומ' ח 9; קור"ב ג 17; גלט' ד 6; פטר"א א 11).

2. שניהם נקראים באותם מונחים

א. "אמת"

(1 ישוע יוח' יד 6)

(2 הרוח יוח' יד 17; טז 13)

ב. "מליץ"

(1 ישוע יוח"א ב 1)

(2 הרוח יוח' יד 16, 26; טו 26; טז 7)

ג. "קדוש"

(1 ישוע (מרק' א 24; לוקס א 35; מה"ש ג 14; ד 24, 30)

(2 הרוח (לוקס א 35; ד 34)

3. שניהם שוכנים בתוך מאמינים

א. ישוע (מתי כח 20; יוח' יד 20, 23; טו 4-5; רומ' ח 10; קור"ב יג 5; גלט' ב 20; אפס' ג 17; קול"א א 27)

ב. הרוח (יוח' יד 16-17; רומ' ח 9, 11; קור"א ג 16; ו 19; טימ"ב א 14)

ג. האב (יוח' יד 23; קור"ב ו 16)

4. המשימה של הרוח היא להעיד על ישוע (ראה יוחנן טו 29; טז 13-15)

ח 10 "אם" משפט תנאי ממעמד ראשון (e) הפועל מעיד על "להיות"). שאול מניח שקוראי האיגרת הם (הקהילה ברומא).

1. שוכנים במשיח

2. וישוע שוכן בקרבם

□ "המשיח בקרבכם" "בקרבכם" ברמים. המונח "המשיח" מתייחס לשכינה של רוח (ראו יוחנן יד 16-17; קולוסים א 27). אם הרוח לא שוכנת בקרבך אז אתה לא משיחי (ראו א"יוח ה 12). עבור שאול הביטוי, "במשיח", תיאולוגית זהה לביטוי "ברוח".

□ "הגוף אמנם מת עקב החטא" אפילו משיחיים ימותו פיזית בגלל החטא של האדם הראשון (ראו רומים ה 12-21). החטא תמיד מוצא את הדרך. המוות הרוחני (ראו בראשית ג; אפסים ב 1) הוביל למוות הפיזי (ראו בראשית ה; עברים ט 27, ראו הערה ברומים ח 13). המאמינים חיים גם בעידן החדש של הרוח (ראו יואל ב 28-29; מעשי שליחים ב 16) וגם בעידן הישן של חטא ומרד (ראו רומים ח 21, 35).

□ "הרוח היא חיים מפני שהצדקתם" היו מספר חילוקי דעות בין תרגומים ופרשנים סביב השאלה האם "רוח" מתייחסת לרוח האנושית (NASB, ASV, NIV, Williams, Jerusalem Bible), או רוח הקודש (KJV, TEV, REB,) (Karl Barth, C. K. Barrett, John Murray, and Everett Harrison).

ביטוי זה מרחיב את הבנתנו של ההקשר. אפילו המאמינים במשיח עדיין ימותו כי הם חיים בעולם חוטא. עם זאת, בגלל הצדקה שקיבלו המאמינים דרך המשיח יש להם חיי עולם (ראו אפסים ב 4-6). שוב מדובר במתח בין ההווה לעתיד "משכבר קיים ומה שעדיין לא". העידן החדש והישן חופפים.

□ **"צדקה"** בהקשר זה ביטוי יכול להתייחס ל:

1. הצדקה (עמדה של צדקה) שאנחנו מקבלים במשיח (ראו רומים ד)
2. החיים החדשים ברוח (תהליך ההתקדשות) שהם עדות לישועה.

ראה נושא מיוחד ברומים א 17.

ח 11 **"אם"** ראה הערה בפסוק 9.

□ **"רוחו של המקים את ישוע מן המתים שוכנת בקרבכם"** איזו ישות מהשילוש שוכנת במאמין? רוב המאמינים יענו "הרוח". זה בהחלט נכון, אבל במציאות, שלושת הישויות של השילוש שוכנות במאמין.

1. הרוח, יוחנן יד 16-17; רומים ח 11; א"קר ג 16; ו 19; ב"טמ א 14
2. הבן, מתי כח 20; יוחנן יד 23, 20; טז 4-5; רומים ח 10; ב"קר יג 5; גלטים ב 20; אפסים ג 17; קולוסים א 27
3. האב, יוחנן יד 23; ב"קר ו 16

ביטוי זה מראה אך הברית החדשה מתייחסת לשיתוף של השילוש בהקשר של עבודת הגאולה

1. אלוהים האב הקים את ישוע (ראו מעשי שליחים ב 24; ג 15; ד 10; ה 30; י 40; יג 30, 33, 34, 37; יז 31; רומים ו 4, 9; י 9; א"קר ו 14; ב"קר ד 14; גלטים א 1; אפסים א 20; קולוסים ב 12; א"תס א 10)
2. אלוהים הבן קם מהמתים (ראו יוחנן ב 19-22; י 17-18)
3. אלוהים הרוח הקים את ישוע (ראו רומים ח 11, את אותו הדגש על השילוש ניתן למצוא ברומים ח 9-11)

נושא מיוחד: השילוש

SPECIAL TOPIC: THE TRINITY

שימו לב לפעילות של כל שלוש הישויות של השילוש בהקשרים מאוחדים. המונח "שילוש", שלראשונה נטבע על-ידי טרטוליאנוס, הוא לא מילה שמופיעה בכתובים, אבל הרעיון הוא מפושט.

א. הבשורות

1. מתי ג 17-16; כח 19 (והמקבילות)
2. יוח' יד 26

ב. מעשי השליחים - מה"ש ב 32-33, 38-39

ג. שאול

1. רומ' א 5-4; ה 1, 5; ח 1-4, 8-10
2. קור"א ב 10-8; יב 6-4
3. קור"ב א 22-21; יג 14
4. גלט' ד 6-4
5. אפס' א 14-3, 17; ב 18; ג 17-14; ד 6-4
6. תסל"א א 5-2
7. תסל"ב ב 13
8. טיט' ג 6-4
- ד. פטרוס - פטר"א א 2
- ה. יהודה - פס' 20-21

ריבוי בתוך האלוהות נרמז בתנ"ך.

א. שימוש בגוף רבים בהתייחסות לאלוהים

1. השם אלוהים הוא ברבים, אך כאשר נעשה בו שימוש בהקשר לאלוהים, הפועל הוא תמיד ביחיד
2. כינוי הגוף הנסתר "אנו" בברא' א 27-26; ג 22; יא 7

ב. מלאך ה' היה נציג גלוי של האלוהות

1. ברא' טז 7-13; כב 11-15; לא 11, 13; מח 15-16
2. שמות ג 2, 4; יג 21; יד 19
3. שופ' ב 1; ו 23-22; יג 22-3
4. זכר' ג 2-1

- ג. אלוהים ורוחו נבדלים, ברא' א 2-1; תהל" קד 30; ישע' סג 9-11; יחז' לז 13-14
- ד. אלוהים (יהוה) והמשיח (אדון) נבדלים, תהל" מה 6-7; קי 1; זכר' ב 8-11; י 9-12
- ה. המשיח והרוח נבדלים, זכר' יב 10
- ו. כל השלושה מוזכרים בישיעהו מח 16; סא 1

האלוהות של ישוע וישות של הרוח גרמו לבעיות עבור המאמינים האדוקים והמונותאיסטים הראשונים.

בהקשר זה הביטוי "מעללי הגוף" מתייחס לאורח חיים בעידן החטא (ראו גלטים ה 19-21). שאול מדבר על רוח הקודש השוכנת בנו (עידן חדש) והמאבק הרוחני המתמשך עם חטא (העידן הישן).

ח 14 "כָּל אֲשֶׁר רוּחַ אֱלֹהִים מְדַרְכָּה אוֹתָם" צורת הבינוני שלילית בזמן הווה, הביטוי מעיד על הדרכה מתמשכת של הרוח. הרוח מחזירה אותנו למשיח (ראו יוחנן ו 44,64) ואז בונה את המשיח בתוכנו (רומים ח 29-30). האמונה המשיחית יותר גדולה מרק החלטה ראשונית. זהו תהליך של תלמידות (ראו מת כח 19) אשר בתחילה בהחלטה (ראו רומים י 9-13; יוחנן א 12; ג 16). זה לא מתייחס לאירוע, זמן, שרות מיוחד אלא להדרכה יומית.

□ **"בנים הם לאלוהים"** זה ביטוי בלשון רבים מהברית הישנה ובדרך כלל מתייחס למלאכים ולפעמים לבני אדם. בלשון יחיד התייחסות היא לאדם הראשון, ישראל, מלך ישראל, והמשיח. במקום זה שאול מתייחס לכל המאמינים (ראו גלטים ד 6-7). ברומים ח 14 המונח היווני *huioi* (בנים) מופיע, וברומים ח 16 המונח *tekna* (ילדים) מופיע. המאמינים כבר אינם עבדים אלא בני משפחה (ראו רומים ח 15-17; גלטים ד 7).

ח 15 "רוח" פסוק זה, כמו רומים ח 10 הוא בעל דו משמעות. הוא יכול להתייחס לרוח הגאולה שקיבלו בני האדם במשיח או לרוח הקודש. שניהם האפשרויות נמצאות בפסוק 16. ישנם מספר מקומות בכתביו של שאול שהם הוא משתמש בצורה דקדוקית זו כדי לתאר את פרי של רוח הקודש בחיי המאמין.

1. "לא רוח של עבדות", אלא רוח המקנה מעמד של בנים, רומים ח 15
2. "ענות הרוח", א"ק ד 31
3. "רוח של אמונה", ב"ק ד 13
4. "רוח של חכמה והתגלות", אפסים א 17
5. "רוח של ישוב הדעת", ב"ט מ א 7

ישנם מספר מקומות (במיוחד א"ק), בהם שאול משתמש במונח *pneuma* בשביל להתייחס לעצמו (ראו א"ק ב 4-11; ה 3,14; ז 34; טז 8; קולוסים ב 5). בהקשר זה רומים ח 10,15 מתאימים לקטגוריה זו.

□ **"עבדות לחזר אל הפחד"** המאפיין של הטבע הישן הוא פחד (ראו עברים ב 15). המאפיין של הטבע החדש מתואר ברומים ח 14-17.

□ **"מעמד של בנים"** החוק הרומי הקשה מאוד על אימוץ, אבל מי שהצליח לאמץ זה היה לתמיד (ראו גלטים ד 4-6). מטאפורה זו תומכת באמת התיאולוגית של ביטחון המאמין (ראו נושא מיוחד ברומים ה 5). זו הייתה אחת המטאפורות האהובות על שאול בהקשר של ישועה (ראו רומים ח 15,23). יוחנן וכיפא השתמשו בביטוי "נולד מחדש" (ראו יוחנן ג 3; א"פ ט 3,23). למידע נוסף יש לקרוא את הפרשנות של גלטים ד 5.

□ **"אבא"** זהו מונח ארמי. ישוע ותלמידיו דיברו ארמית (ראו מרקוס ה 41; יד 36; א"ק טז 22). המאמינים יכולים לבוא לפני אלוהים באמצעות דמו של המשיח, דרך רוח הקודש בביטחון מלא (ראו מרקוס יד 36; גלטים ד 6). זה מדהים כי העולם החוטא יכול לקרוא לאלוהים אבא, ואלוהים הקדוש רוצה בקשר הזה! ראה נושא מיוחד: אבא ברומים א 7.

ח 16 "הרוח עצמה" המילה היוונית לרוח היא *neuter*, לכן תרגום KJV תרגם את הביטוי "הרוח עצמה" (בעברית זה רשום בצורה כזו אבל באנגלית זה שונה מתרגום לתרגום), הרוח היא ישות; היא יכולה להיות עצובה (ראו אפסים ד 30; א"תס ה 19). ראו נושא מיוחד אישיות הרוח ברומים ח 27.

□ **"מְעִידָה יַחַד עִם רוּחָנוּ שְׁבָנִים לְאֱלֹהִים אֲנִי"** כפי שצוין ברומים ח 13, היבט אחד של ביטחון המאמין הוא שינוי בחיים (ראו הבשורה של יוחנן ואיגרת הראשונה על פי יוחנן). היבט נוסף הוא רוח הקודש השוכנת ושמחליפה את הפחד באהבת אלוהים (ראו א"יוח ד 17-18). רוח הקודש עצמה מעידה ביחד עם הרוח שלנו שבנים לאלוהים אנו (ראו גלטים ד 6). זה מרמז על כך שהביטחון מגיע כאשר המאמינים קוראים לאלוהים, אבא, ברוח. העדות הפנימית מתבטאת בצורה מעשית:

1. אשמה על חטא
 2. רצון להיות כמו ישוע
 3. רצון להיות עם המשפחה של אלוהים
 4. רעב לדבר אלוהים
 5. צורך פנימי לבשר
 6. צורך פנימי לחיות חיי נתינה והקרבה
- אלה מספר שינויים פנימיים אשר עדות לרוח הקודש. ביטחון הישועה הפך לנושא דתי.

1. התיאולוגיה הרומית-קתולית טוענת שביטחון הישועה מבוסס על היותך חבר בכנסייה "האמתית".
2. ג'ון קלווין (המסורת הרפורמית) טען שביטחון המאמין מבוסס על בחירה (אלוהים יעד מראש), איש לא יכול לדעת בוודאות אם הוא נושע עד ליום הדין.
3. ג'ון ווסלי (מסורת מתודיסטית) טען שהביטחון מבוסס על אהבה מושלמת (אהבה שגדולה מחטא)

4. רוב הבפטיסטים טענו שהביטחון מבוסס על ההבטחות של חסד חנים (הם התעלמו מכל ההזרות והמשמעת).

ישנן שתי סכנות שקשורות לדעות סביב ביטחון המאמין.

1. דגש יתר על "פעם נושע, תמיד נושע"

2. דגש יתר על המעשים שקשורים לביטחון האמונה.

באל העברים ו אנחנו לומדים על כך שאסור לקחת את חסד אלוהים בקלות דעת. מעשי אדם (מעשים טובים) לא יכולים לשמור על ישועתנו (ראו גלטים ג 14-1). אבל מעשים טובים הוא חלק מהפרות והמטרות של האמונה המשיחית (ראו אפסים ב 10). הם תוצאה טבעית של מפגש עם אלוהים ושכינה של רוח הקודש. הוא עדות לשינוי פנימי.

ביטחון הישועה הוא לא בשביל לרכך את הקריאה לקדושה! מבחינה תיאולוגית, הביטחון מבוסס על ישות ומעשיו של אלוהים:

1. אהבתו וחסדו של האב

2. עבודת הצלב

3. רוח הקודש השוכנת במאמין

עדות לישועה היא שינוי בהשקפת עולם, לב חדש, ואורח חיים שמבוסס על תקווה! עדות לא יכולה להיות

מבוססת על החלטה רגשית שלא מלווה באורח חיים חדש (כלומר פירות, ראו מתי ז 15-23; יג 20-22; יוחן טו).

הביטחון, כמו ישועה, ואורח חיים משיחי מתחיל מתגובה מתמשכת לחסדו של אלוהים. חיי אמונה!

□ **"מעידה"** מילה מורכבת *syn*. רוח הקודש ביחד עם רוחו של המאמין. שאלו משתמש במילה זו ברומים ב 15; ח 16; ט 1.

ח 17 "אם" יש סדרה של משפטי תנאי ברומים ח 109, 11, 13, 17 (פעמיים), 17 (פעמיים). כולם משפטי תנאי ממעמד ראשון, כלומר ניתן לשער שהם נכונים מנקודת מבטו של המחבר או למטרותיו הספרותיות. שאלו הניח כי קוראי האיגרת הם משיחיים.

□ בפסוק זה יש שלוש מילים מורכבות אשר משתמשות בביטוי *syn*, אשר פירושו "שותפות עם"

1. המאמינים שותפים בירושה עם המשיח

2. המאמינים שותפים לסבל של המשיח

3. המאמינים שותפים לכבוד אלוהים עם המשיח

יש עוד מילים מורכבות ברומים ח 22 (פעמיים), 26, 28; אפסים ב 5-6. ביטוי *syn* מתאר את החיים במשיח.

□ **"יורשים"** זוהי מטאפורה נוספת שמתארת את החיים החדשים שיש למאמינים (ראו רומים ד 13-14; ט 8; גלטים ג 29). ראה נושא מיוחד להלן.

נושא מיוחד: ירושה של המאמינים (א"פ ט א)

SPECIAL TOPIC: BELIEVERS' INHERITANCE (from 1 Peter 1)

בברית הישנה כל שבט קיבל אדמה כירושה חוץ משבט לוי (ראו יהושע יד-כב). הלויים, כשבט הכהנים, עובדי המקדש, לא קיבלו אדמה אבל העם ראה בהם כיורשי יהוה עצמו (ראו תהילים טז 5; עג 23-26; קיט 57; קמב 5; איכה ג 24). סופרי הברית החדשה לקחו על עצמם את הזכויות והחובות של הלויים. זו הייתה דרכם להכריז שתלמידיו של ישוע הם העם האמיתי של אלוהים וכעת כולם נקראו לשרת ככהנים (ראו א"פ ט ב 9, 5; התגלות א 6), כשם שהברית הישנה הכריזה על כל עם ישראל (ראו שמות יט 4-6). הברית החדשה שמה דגש כי כל המאמינים תפקידם לשרת ככהנים (ראו א"ק ר יב 7). המאמינים של הברית החדשה קיבלו את המשימה של הברית הישנה, להביא את הבשורה לכל העולם (ראו בראשית יב 3; שמות יט 5; מתי כח 18-20; לוקס כד 46-47; מעשי שליחים א 8; ראה נושא מיוחד: תוכנית הגאולה של יהוה).

מושג זה קשור לישוע שהיה חלק מהבריאה, הוא המתווך של האב (ראו יוחנן א 10, 3; א"ק ר ח 6; קולוסים א 16; עברים א 2-3). אנחנו יורשים מכיוון שהוא יורש (ראו רומים ח 17; גלטים ד 7; קולוסים ג 24). הכתובים מדברים על הירושה של המאמינים (ראו מעשי שליחים כ 32; כו 18; אפסים א 4; קולוסים א 12; ג 24) בגלל המערכת היחסים החדשה עם המשיח שהוא יורש כל הדברים (ראו עברים א 2). לכן הם יורשי: (רומים ח 17; גלטים ד 7)

1. מלכות (ראו מתי כה 34; א"ק ר ו 9-10; טו 50; אפסים ה 5)

2. חיי נצח (ראו מתי יט 29; עברים ט 15)

3. הבטחותיו של אלוהים (ראו עברים ו 12)

4. הביטחון של הבטחותיו (ראו א"פ ט א 4-5)

□ **"יורשים שותפים"** מילה מורכבת. שאלו משתמש בהרבה מונחים ברומים ח בשביל להדגיש את השותפות שיש למאמין עם מותו ותחייתו של המשיח.

1. יורשים שותפים, רומים ח 17

2. סובלים עמו, רומים ח 17
 3. נזכה לכבוד עמו, רומים ח 17

NASB, NKJV
 NRSV
 TEV
 NJB

"אם אכן אנו סובלים עמו"
 "אם, למעשה, אנו סובלים עמו"
 "אם אנחנו חולקים את סבל המשיח"
 "משתתפים בסבלו"

סבל זה דבר רגיל עבור המאמין בעולם החוטא (ראו מתי ה 12-10; יוחנן טו 21-18; טז 2-1; יז 14; מעשי שליחים יד 22; רומים ה 4-3; ח 17; ב"קר ד 18-16; פיליפים א 29; א"תס ג 3; ב"טמ ג 12; יעקב א 2-4; א"פט ד 19-12). ישוע קבע את התבנית (ראו עברים ה 8). שאר הפרק מרחיב את הנושא. ראו נושא מיוחד: מדוע המשיחיים סובלים ברומים ה 3.

□ "נזכה לכבוד איתו" בכתביו של יוחנן בכל פעם שישוע דיבר על מותו הוא דיבר על "הכבוד". ישוע קיבל כבוד בגלל סבלו. לעתים קרובות, המאמינים שותפים לאירועי חייו של ישוע (ראו רומים ו). ראה נושא מיוחד: למשול במלכות אלוהים ברומים ה 18-17.

רומים ח 18-25 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)
 18 אני סבור שסבלות הזמן הזה אינם שקולים כנגד הכבוד העתיד להגלות בנו. 19 כל הבריאה מצפה בכסופים להתגלות הבנים-לאלהים. 20 הן הבריאה -- לא מרצונה אלא על-ידי המכניע אותה -- הכנעה להבל בתקוה 21 שגם הבריאה עצמה תשחרר משעבוד הפליון אל החרות והכבוד של הבנים-לאלהים. 22 אנו יודעים שכל הבריאה נאנחת וסובלת כבצירי לדה עד היום הזה. 23 ולא זאת בלבד, אלא גם אנחנו, שיש לנו בכורי הרוח, נאנחים בנפשנו ומצפים לממוש אמוצנו לבנים -- לפדות גופנו, 24 שכן בתקוה נושענו. אך תקוה לדבר שנראה לעינים אינה תקוה, כי מדוע יקנה אדם למה שהוא רואה? 25 אבל אם אנו מקיים לדבר שאיננו רואים, מצפים אנו לו בסבלנות.

ח 18 "סבור" המשמעות היא "חשבו". זהו חיווי אמצעי בהווה. שאול ממשיך לדבר על ההשלכות של סבל המשיח. זהו מונח מעולם החשבונאות שקשור לסיכום מדויק. זהו נושא חוזר ברומים (ראה הערה ברומים ב 3). על המאמינים לחיות בהתאם לאמת הרוחנית שקיבלו.

□ "סבלות" אנחנו מקבלים על מושג הסבל שקשור בשרות למשיח בא"קר ד 12-9; ב"קר ד 12-7; ו 4-10; יא 24-27; עברים יא 38-35.

□ "הזמן הזה" היהודים האמינו כי ההיסטוריה של העולם מחולקת לשני עידנים, העידן הנוכחי של הרוע ועידן הצדקה שעתיד לבוא (ראו מתי יב 32; מרקוס י 30). הברית הישנה ציפתה שהמשיח יקים את עידן הצדקה. עם זאת, שני ביאות המשיח, הביאה כמשיח (עבד סובל) והביאה השנייה כאדון האדונים, גרמו לחפיפה בין שני העידנים. המאמינים חיים במתח בין מה שהמשיח כבר עשה ומה שעתיד לבוא. ראה נושא מיוחד העידן הזה והעידן שעתיד לבוא ברומים יב 2.

□ "שקולים...כבוד" שני המונחים הללו קשורים להקשר של משקל כבד בברית הישנה. השורש של המונח "כבוד" הוא "משהו כבד", במובן של בעל ערך, כמו זהב. ראו הערה ברומים ג 23. בכתביו של שאול המונח "כבוד" היה קשור לאמונה בעולם הבא (ראו ב"קר ד 18-16). הוא התייחס לכבוד המשיח שיחזור בגבורה ובכוח (ראו קולוסים ג 4). ראו נושא מיוחד כבוד (DOXA) ברומים ג 23.

□ "להגלות בנו" אופן פועל שלילי התייחס לעבודת אלוהים או רוח הקודש (ראו רומים ח 20). המאמינים חיים באמונה (ראו רומים ח 24; א"קר ב 9; יג 12; ב"קר 9; יג 12; ב"קר ה 7; עברים יא 11). המילה מופיע מספר פעמים ברומים בשביל להדגיש כי האמת היא מאלוהים, לא משהו שבני האדם גילו.

1. הפועל
 - א. רומים א 17 – צדקת אלוהים התגלתה (חיווי שלילי בהווה)
 - ב. רומים א 18 – זעם אלוהים נגלה (חיווי שלילי בהווה)
 - ג. רומים ח 18 – העתיד להגלות בנו (זמן הטית מקור שלילי)
2. שם העצם
 - א. רומים ב 5 – ביום הזעם והתגלות משפט אלוהים
 - ב. רומים ח 19 – כל הבריאה מצפה בכסופים להתגלות הבנים לאלוהים
 - ג. רומים טז 25 – התגלות הרז

ח 19 "כל הבריאה מצפה בכסופים" הבריאה מתוארת כאדם שמביט אל האופק. החטא של האדם הראשון השפיע על הבריאה בצורה שלילית (ראו בראשית ג 17-19). כל הבריאה תיגאל (למעט מלאכים שמרדו, בני אדם שבחרו לא

הפועל "מצפה" (חיווי אמצעי בהווה) מופיע שלוש פעמים בהקשר זה.

1. רומים ח 19 – הבריאה מצפה לעידן החדש
 2. רומים ח 23 – המאמינים מצפים לגוף החדש
 3. רומים ח 25 – המאמינים מצפים בסבלנות לעידן החדש
- שאלו משתמש בפועל זה באופן דומה בא"קרא 7; גלטים ה 5; פיליפים ג 20. בשביל המאמינים הביאה השנייה היא לא אירוע מפיח אלא איחוד משפחתי!

נושא מיוחד: משאבים טבעיים SPECIAL TOPIC: NATURAL RESOURCES

א. הקדמה

- א. הבריאה היא חלק התגלות אהבתו של אלוהים
- ב. הבריאה היא חלק מההשלות של החטא (ראו בראשית ג 17; ו 1; ישעיהו כד 3-8; רומים ח 20-18). כמו כן, היא תהיה חלק מהגאולה (ראו ישעיהו יא 9-6; רומים ח 22-20; התגלות כא 22-21)
- ג. העולם החוטא השחית והרס את הסביבה הטבעית. להלן ציטוט מספרו של *The Canon of Westminster* by Edward Carpenter.
"כאשר האדם תוקף את הבריאה ואת הסביבה שלו – מזהם את האוויר שהוא נושם; נתיבי המים שהוא מלכלך; האדמה שהוא מרעיל; היערות שהוא חוצב, הוא עושה זאת ללא מחשבה על ההשפעה ארוכת טווח של ההרס. זו התקפה רצינית. האדם נותן התייחסות מועטה לאיזון בטבע ומעביר את ההרס לדור הבא."
- ד. לא רק שאנחנו קוצרים את הנזקים של הזיהום והפגיעה בכדור הארץ, אנחנו גם מעברים נזק בלתי הפיך ודורות הבאים.

א. חומר מקראי

א. ברית ישנה

1. בראשית א-ג
 - א. הבריאה היא מקום מיוחד שאלוהים ברא להתחברות עם בני האדם (ראו בראשית א 25-1)
 - ב. הבריאה היא טובה (ראו בראשית א 4, 10, 12, 18, 21, 25), ויראה כי טוב (ראו בראשית א 31). הבריאה היא עדות לאלוהים (ראו תהילים יט 14-1)
 - ג. בני האדם הם שיא הבריאה (ראו בראשית א 26-27).
 - ד. בני האדם נבראו למשול וליוצג את אלוהים (ראו בראשית א 25-30; תהילים ח 3-8; עברים ב 6-8). אלוהים הוא הבורא/המקיים/הגואל/ואדון הבריאה (ראו שמות יט 5; איוב לז-מא; תהילים כד 1-2; צה 3-5; קב 25; קטו 15; קכא 12; קכד 8; קלד 3; קמו 6; ישעיהו לז 16).
 - ה. ניתן לראות את השותפות של בני האדם בבריאה בבראשית ב 15 "בעבדה ובשמרה" (ראו ויקרא כה 23; א"דברי ימים כט 14).
2. אלוהים אוהב את הבריאה, במיוחד את החי
 - א. מצוות התורה בהקשר לטיפול נכון בבעלי חיים
 - ב. יהוה ברא את הלווייתן הגדול (ראו תהילים קד 26)
 - ג. אלוהים דואג לבעלי חיים (ראו יונה ד 11)
 - ד. לטבע יש מקום בעולם הבא (ראו ישעיהו יא 9-6; התגלות כא-כב)
3. במידה מסוימת, הטבע מפאר את אלוהים
 - א. תהילים יט 6-1
 - ב. תהילים כט 9-1
 - ג. איוב לז-מא
4. אלוהים משתמש בטבע כאמצעי להראות את נאמנותו לברית
 - א. דברים כז-כח; א"מל יז
 - ב. דרך הנביאים

ב. ברית חדשה

1. אלוהים מוצג כבורא. יש רק בורא אחד השילוש (Elohim), בראשית א 1; הרוח, בראשית א 2; וישוע, הברית החדשה). כל השאר נברא.
 - א. מעשי שליחים יז 24
 - ב. עברים יא 3
 - ג. התגלות ד 11
2. ישוע הוא המתווך של אלוהים בבריאה

א. יוחנן א 10,3	א. סיוכום
ב. א"ק ר ח 6	א. אנחנו מחוברים לסדר בטבע!
ג. קולוסים א 16	ב. העולם החוטא השחית והרס את המתנות הטובות של אלוהים.
ד. עברים א 2	ג. הסדר הטבעי הוא זמני. הוא יחלוף (ב"פ ט ג 10,7). למרות החטא הקיים, אלוהים קובע את הגבולות. כל הבריאה תיגאל (ראו אומים ח 18-25)
3. ישוע מדבר על אלוהים ובריאתו באופן עקיף בדרשותיו	
א. מתי ו 26, 28-30, עופות השמיים	
ב. מתי י 29, ציפורי הדרור	
4. שואל מכריז שלכל בני האדם יש אחריות כי הם מכירים את אלוהים דרך הבריאה (כלומר, התגלות טבעית, ראו רומים א 19-20; התגלות כא-כב)	
	א. אנחנו מחוברים לסדר בטבע!
	ב. העולם החוטא השחית והרס את המתנות הטובות של אלוהים.
	ג. הסדר הטבעי הוא זמני. הוא יחלוף (ב"פ ט ג 10,7). למרות החטא הקיים, אלוהים קובע את הגבולות. כל הבריאה תיגאל (ראו אומים ח 18-25)

□ **"להתגלות"** מונח זה פירושו "להוריד את הווילון" בשביל לחשוף משהו. המונח הוא גם השם של הספר האחרון של הברית החדשה. הביאה השנייה מכונה לעתים קרובות כהתגלות (ראו א"ק ר א 7-8; א"פ ט 13,17).

□ **"הבנים לאלוהים"** שאלו השתמש במטאפורה בשביל להתייחס למשיחיים (ראו רומים ח 14,16). אלוהים האב וישוע הבן (ראו יוחנן א 18; ג 16,18; עברים א 2; ג 6; ה 8; ז 28; א"יח ד 9).
בברית הישנה עם ישראל היה בנו של אלוהים (ראו הושע יא 1), אך גם המלך היה בנו של אלוהים (ראו ב"ש ז). מושג זה מוזכר לראשונה בברית החדשה בבשורה של מתי ה 9 (ראו גם יוחנן א 12; ב"ק ר ו 18; גלטים ג 26; א"יח ג 1,10; התגלות כא 7).

**NASB, NKJV, NRSV
TEV
NJB**

**"כי הבריאה הייתה נתונה לכליון"
"כי הבריאה נידונה להיות חסרת ערך"
"זו לא הייתה אשמתה של הבריאה שהיא לא הצליחה להשיג את המטרה"**

במספר תרגומים המילה "הירות" מופיעה. לדוגמה בתרגום השבעים כתוב, חסר ערך, חוסר משמעות, אלילים, ריקנות. כל הבריאה חסרת תועלת בגלל החטא (ראו בראשית ג 17-19; ישעיהו כד 3-8), אבל יום אחד אלוהים יסיר את קללת החטא (ראו התגלות כב 3). אלוהים לא רצה שהעולם יגיע למצב הנוכחי!

□ **"המכניע אותה -- הכנעה להבל בתקוה"** הפועל זמן הטית שלילי וכנראה מתייחס לאלוהים (ראו NASB, NKJV, TEV). אלוהים הכניע את הבריאה בגלל:

1. המרד של בני האדם
 2. כניסיון להחזיר את בני האדם (ראו דברים כז-כט)
- חוסר התכלית הזו היא זמנית (ראו רומים יא 11-32). תהיה גאולה פיזית בעתיד (גוף ועולם). אלוהים חזה מראש את המרד של בני האדם. הוא נתן למרד לקרות ובחר לעבוד עם בני האדם בעולם חוטא. זו לא הייתה התוכנית הראשונית של אלוהים. והעולם שאנחנו מכירים עכשיו ישתנה בעתיד (ראו ב"פ ט ג 10; התגלות כא 3-1). ראו הערות בנושא "תקווה" ברומים ה 2.

ח **21 "הַבְּרִיאָה עֲצָמָה תִּשְׁחָרַר מִשְׁעֲבֹד הַכְּלִיּוֹן"** הבריאה תהיה חלק מהנצח (ראו ישעיהו יא 6-10). גן עדן מגיע לאדמה חדשה (ראו מתי ה 18; כד 35; ב"פ ט ג 10; התגלות כא 1). בעתיד יהיה גן עדן; התחברות בין אלוהים לאדם, בין האדם לחיות, ובין האדם לבריאה! הכתובים מתחילים מאלוהים, בני האדם, ובעלי החיים (כלומר ישעיהו יא 6-9) שחיו בהתחברות והרמוניה בגן העדן (ראו בראשית א-ב) והכתובים מסתיימים באופן דומה (ראו התגלות כא-כב).

□ **"כליון"** ראה נושא מיוחד ברומים א 23.

□ **"הַכְּבוֹד שֶׁל הַבְּנִים-לְאֱלֹהִים"** ברומים ח 14 המאמינים נקראים "הבנים של אלוהים", ברומים ח 16 "ילדי אלוהים", ובפסוק 17 "יורשים". ברומים ח 18 כבוד האלוהים מתגלה למאמינים. ובפסוק 19 הבריאה מחכה להתגלות הבנים לאלוהים כי היא תהיה חלק מכבוד אלוהים (ראו רומים ח 21). שיקום זה של הבריאה, במיוחד שיקום בני האדם יאפשר לתכלית הבריאה להתממש (בני האדם שנבראו בצלמו חיים בהתחברות עם אלוהים).

ח **22 "הַבְּרִיאָה נֶאֱנַחַת"** עוד מילה מורכבת, הבריאה נאנחת עם בני האדם. יתכן ששאלו רמז על הכתוב בירמיהו יב 11,4 (דברים כז-כט), שם האדמה מתאבלת בגלל השממה שנגרמה על ידי החטא. שימו לב שמונח "נאנחת" מוזכר שלוש פעמים בהקשר זה:

1. הבריאה נאנחת (חיווי פעיל בהווה) לקראת העידן החדש, רומים ח 22 (ראו רומים ח 19-21)
2. המאמינים נאנחים למימוש אמוצנו (כלומר, הגוף החדש, ראו ב"ק ר ה 2,4), רומים ח 23

3. הרוח שהיא הפרי הראשון של העידן החדש (מפגיעה, חיווי פעיל בהווה), רומים ח 26

□ **"סֹבְלֵת כְּבָצִירִי לְדָה"** ביהדות מושג זה נקרא לעתים קרובות "כאבי הלידה של העידן החדש" (ראו מרקוס יג 8). העידן החדש של צדקה לא יגיע ללא בעיות. התנאים המוסריים והרוחניים של העולם החוטא יחמירו יותר ויותר (ראו מתי כד; מרקוס יג; לוקס כא; ב"תס ב 12-1; שימו לב לכתוב בספר התגלות ה-18). עם זאת, כאבי הלידה הם כאבים של תקווה ושמחה בגלל הלידה הקרבה, וכך גם העידן החדש!

ח 23 **"אנחנו"** שם הגוף חוזר על עצמו בפסוק זה.

□ **"בכורי הרוח"** מונח זה (*aparchē*) מקביל תיאולוגית ל"חותם הרוח" בב"ק א 22, "וערבון הרוח" בב"ק ה 6; אפסים א 14.

הביכורים בברית הישנה היו הבטחה לקציר שיבוא. הם סימלו את הבעלות של אלוהים על כל הקציר (כלומר, דברים כו 11-1). הרוח היא הפרי הראשון של העידן החדש, ישוע היה הפרי הראשון של התחייה (ראו א"ק ר טו 20). המאמינים כילדיו של אלוהים, אפילו כעת חווים שמחה של גן עדן באמצעות רוח הקודש השוכנת איתם ובהם. זהו אותו המתח של הווה שכבר קיים והעתיד שיושלם, החפיפה של שני העידנים. המאמינים הם אזרחי גן עדן ששוכנים עלי אדמות!

□ **"נאנחים בנפשנו"** נראה ששאלו מתייחס למתח בין הקיים ולמה שעתיד לבוא, החפיפה של שני העידנים (ראו ספר בנושא (Gordon Fee and Douglas Stuart, *How To Read the Bible For All Its Worth*, pp. 145-148). מלכות אלוהים היא בהווה אך עוד לא הושלמה. למאמינים יש חיי עולם, ובכל זאת הם ימותו פיזית (ראו ב"ק ה 2-4). נושענו מחטא אך אנחנו עדיין נאבקים בחטא (ראו רומים ז; אפסים ו 18-10).

□ **"מִצְפִּים לְמַמּוֹשׁ אֲמוּצָנוּ לְבָנִים"** מטאפורה של אימוץ היא האהובה על שאול בהקשר של ישועה (ראה רומים ח 15). ישועת המאמין היא תהליך שמתחיל בהחלטה ראשונית של חזרה בתשובה ואמונה ומתפתח לאורח חיים בצלם המשיח. המאמינים לא יממשו את מלוא הגאולה עד ליום התחייה (ראו רומים ח 30; א"יוח ג 2). המונח "אימוץ" מושמט בכמה כתבי יד יווניים (כלומר, MSS P⁴⁶, D, F, G, Vulgate, Syriac, Coptic, and Armenian versions). תרגום ה-UBS⁴ נותן דירוג "A" (ודאי).

□ **"לְפָדוֹת גּוֹפְנוּ"** פירוש המונח "לקנות בחזרה" בברית הישנה המונח תיאר מישהו ששוחרר מעבדות על ידי קרוב משפחה (גואל *go'el*). מטאפורית המונח מדבר על אלוהים שגואל את בני האדם מעבדות לחטא. המחיר שהוא שילם היה החיים ללא חטא של בנו. ראה נושא מיוחד ברומים ג 24. המשיחיות, כמו היהדות (ראו איוב יד 14-15; יט 25-26; דניאל יב 12), טוענת כי למאמינים יהיה גוף פיזי (לא בהכרח הוּמָנָאִי, ראו א"ק ר טו 35-49) בנצח. הגוף הרוחני החדש יהיה מוכן לחיים בעידן החדש, חיים של התחברות עם אלוהים.

ח 24 **"בתקוה נושענו"** זמן הטית חיווי שלילי. כמו שרומים ח 23 מתייחס לישועתנו בעתיד, רומים ח 24 מתייחס לישועתנו שקיבלנו דרך הרוח. הברית החדשה משתמשת במספר זמני פועל לתיאור ישועה (ראו נושא מיוחד ברומים י 4).

1. זמן הטית, מעשי שליחים טו 11 (רומים ח 24; ב"טמ א 9; טיטוס ג 5; רומים יג 119)
2. זמן מושלם, אפסים ב 8,5
3. זמן הווה, א"ק ר א 18; טו 2; ב"ק ר ב 15; א"פט ג 21; ד 18
4. עתיד (בזמן הפועל או בהקשר קונטקסטואלי), רומים ה 10,9; י 9; א"ק ר ג 15; פיליפים א 28; א"תס ה 8-9; עברים א 14; ט 28.

לכן הישועה מתחילה בהחלטה ראשונית וממשיכה עם אורח חיים של אמונה שיום אחד יושלם (ראו א"יוח ג 2).

ח 25 **"תקווה"** ראה נושא מיוחד להלן

נושא מיוחד: תקווה (*elpis*, בכתביו של שאול) SPECIAL TOPIC: HOPE (*elpis*, in Paul)

שאול השתמש במונח זה לעתים קרובות במספר מובנים שהיו קשורים זה לזה. לעתים קרובות בהקשר של השלמת אמונתו של המאמין (למשל, א"טמ א 1). המונח מתבטא בכבוד, חיי נצח, ישועה, וביאה שנייה, וכו'. התקווה היא ודאית, אך יסוד הזמן הוא בעתיד ולא ידוע. התקווה קשורה עתים קרובות ל"אמונה" ו-"אהבה" (ראו א"ק ר יג 13; א"תס א 3; ב"תס ב 16). רשימה חלקית של חלק מהשימושים של שאול במונח:

1. הביאה השנייה, גלטים ה 5; אפסים א 18; ד 4; טיטוס ב 13
2. ישוע הוא תקוותנו, א"טמ א 1 (אלוהים תקוותנו, א"טמ ה 5; א"פט ג 5)

3. המאמין צריך לתת את עצמו לאלוהים, קולוסים א 22-23; א"תס ב 19
4. התקווה בגן עדן, קולוסים א 5
5. ביטחון בבשורה, קולוסים א 23; א"תס ב 19
6. ישועה, קולוסים א 5; א"תס ד 13; ה 8
7. כבוד אלוהים, רומים ה 2; ב"קר ג 12; קולוסים א 27
8. ישועת הגויים על ידי ישוע, קולוסים א 27
9. ביטחון הישועה, א"תס ה 8
10. חיי נצח, טיטוס א 2; ג 7
11. תוצאות של בגרות רוחנית, רומים ה 2-5
12. גאולה של כל הבריאה, רומים ח 20-22
13. השלמת האימוץ, רומים ח 23-25
14. תואר לאלוהים, רומים טו 13
15. רוצנו של שאול עבור המאמינים, ב"קר א 7
16. הברית הישנה כמדריך עבור מאמיני הברית החדשה, רומים טו 4

□ "בסבלנות" מונח זה *hupomonē* מופיע גם ברומים ה 3; טו 4-5. ישועת המאמינים היא בתהליך של בגרות ויום אחד היא תושלם. התמדה/סבלנות (ראו התגלות ב 8, 11, 17, 26; ג 5, 12, 21; כא 7) מביא לאיזון מקראי "לישועה הראשונית". רוב האמיתות המקראיות (כלומר, ספרות המזרח, ראה ושא מיוחד ברומים ג 27) מתבטאות במתח דיאלקטי.

נושא מיוחד: הצורך להתמיד SPECIAL TOPIC THE NEED TO PERSEVERE

הדוקטרינות של הכתובים הקשורות לחיים המשיחיים קשות להסבר מכיוון שהן מוצגות בזוגות דיאלקטיים מזרחיים טיפוסיים. זוגות אלו נראים מנוגדים, אך שניהם מבוססות על הכתובים. משיחיים מערביים נוטים לבחור אמת אחת ולהתעלם או להמעיט בערכה של האמת השנייה. תנו לי להדגים.

- א. האם הישועה היא החלטה ראשונית לבטוח במשיח או התחייבות של תלמידות לכל החיים?
- ב. האם הישועה היא בחירת חסד של אלוהים ריבון או תגובה אנושית של אמונה וחזרה בתשובה להצעה אלוהית?
- ג. האם הישועה, ברגע שמקבלים אותה, בלתי ניתנת לאיבוד, או שיש צורך בהתמדה מתמשכת? הנושא של ההתמדה היה נושא פולמוסי במהלך ההיסטוריה של הקהילה. הבעיה מתחילה עם קטעים שנראים לכאורה סותרים בברית החדשה:
 - א. טקסטים על ביטחון
 1. הצהרות של ישוע (יוח' ו 37; י 28-29)
 2. הצהרות של שאול (רומ' ח 35-39; אפס' א 13; ב 5, 8-9; פיל' א 6; ב 13; תסל"ב ג 3; טימ"ב א 12; ד 18)
 3. הצהרות של פטרוס (פטר"א א 4-5)
 - ב. טקסטים על הצורך להתמיד
 1. הצהרות של ישוע (מתי י 22; יג 9-1, 24-30; כד 13; מרק' יג 13; יוח' ח 31; טו 4-10; התג' ב 7, 17, 26; ג 5, 12, 21)
 2. הצהרות של שאול (רומים יא 22; א קורינתים טו 2; ב קורינתים יג 5; גלטים א 6; ג 4; ה 4; ו 9; פיליפים ב 12; ג 18-20; קולוסים א 23; ב"טמ ג 2)
 3. הצהרות של מחבר האיגרת אל העברים (ב 1; ג 6, 14; ד 14; ו 11)
 4. הצהרות של יוחנן (יוח"א ב 6; יוח"ב ט)
 5. הצהרת האב (התג' כא 7)

הישועה שבכתובים נובעת מהאהבה, הרחמים והחסד של האל הריבון בעל שלוש הישויות. אף אדם לא יכול להיוושע ללא היוזמה של הרוח (ראו יוחנן ו 44, 65). האלוהות באה תחילה וקובעת את האג'נדה, אבל דורשת שבני האדם חייבים להגיב באמונה וחזרה בתשובה, גם בהתחלה וגם באופן מתמשך. אלוהים פועל עם בני האדם במערכת יחסים המבוססת על ברית. ישנן זכויות וגם התחייבויות. הישועה מוצעת לכל בני האדם. מותו של ישוע טיפל בבעיית החטא של הבריאה הנפולה. אלוהים סיפק דרך ורוצה שכל אלו אשר נבראו בצלמו יגיבו לאהבתו ואספקתו בישוע.

אם ברצונכם לקרוא עוד על הנושא מנקודת מבט שהיא לא קלוויניסטית, ראו Dale Moody, *The Word of Truth*, Eerdmans, 1981 (pp. 348-365) .1

Howard Marshall, *Kept by the Power of God*, Bethany Fellowship, 1969 .2

Robert Shank, *Life in the Son*, Westcott, 1961 .3

כתבי הקודש מתייחסים לשתי בעיות שונות בתחום הזה: (1) שימוש בביטחון כרישיון לחיות חיים חסרי פרי, חיים אנוכיים, ו (2) עידוד אלו שמתקשים עם שירות וחטא אישי. הבעיה היא שקבוצות לא נכונות לוקחות מסר לא נכון ובונות שיטות תיאולוגיות על קטעים מוגבלים בכתובים. חלק מהמשיחיים צריכים נואשות את המסר של הביטחון, בזמן שאחרים צריכים את האזהרות! לאיזו קבוצה אתה שייך?

רומים ח 26-27 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)

²⁶ וכן גם הרוח עוזרת לנו בחלשותינו, כי אין אנו יודעים להתפלל כראוי. ואולם הרוח עצמה מפגיעה בעדנו באנחות עמוקות ממילים.²⁷ והבוחן לבבות יודע את מחשבות הרוח, מפני שהיא מפגיעה בעד הקדושים בהתאם לרצון אלהים.

ח 26 "וכן גם" זה מקשר בין שרות הרוח "והאנחות ותקווה" שמוזכרות ברומים ח 18-25.

□ "הרוח עוזרת" חיווי אמצעי בעתיד. לפועל יש מילה מורכבת, *syn* (ראו רומים ח 28) ו-*anti*. התרגום הכי טוב הוא "מחזיקה". מונח זה מופיע רק כאן ובלוקס י 40. השילוש מיועד למאמינים. האב שלח את הבן למות עבור בני האדם (ראו יוחנן ג 16, עכשיו הוא מליץ בעדנו, ראו רומים ח 34; עברים ז 25; ט 24; א"יוח ב 1). הרוח מביאה את בני האדם למשיח ובונה את המשיח במאמין (ראו יוחנן טז 8-15). עם זאת, הפועל "עוזרת", פירושו "להחזיק עם מישהו", מרמז שלמאמינים יש בעבודה של הרוח (שותפות).

□ "חולשותינו" שם עצם זה משמש את שאול במספר מובנים (BAGD, עמוד 115).

1. חולשה או מחלה בגוף, ב"קר יא 30; יב 10,9,5; גלטים ד 13; א"טמ ה 23
2. מצב אנושי, א"קר טו 43; ב"קר יג 4
3. תיאור של

א. ביישנות, א"קר ב 3

ב. משפט, רומים ו 19

ג. חוסר של תובנה, רומים ח 26

הפועל משמש בדרכים דומות

1. חולשה או מחלה בגוף, פיליפים ב 26-27; ב"טמ ד 20
2. מצב אנושי, רומים ח 3; ב"קר יא 21; (שימו לב למתי ח 17; ציטוט מישעיהו נג 4)
3. תיאור של

א. חולשה מוסרית, רומים יד 2; א"קר ח 11-12

ב. אמונה חלשה, רומים ד 19; יד 1

ג. מלא בפחד, ב"קר יא 29

חשוב לזכור כי ההקשר קובע את המשמעות. אוצר המילים רק עוזר עם אפשרויות קונוטציות ושימושים.

□ "הרוח עצמה מפגיעה בעדנו באנחות עמוקות ממילים" המאמינים נאנחים בגלל חולשתם והרוח מפגיעה עבורם. הרוח שבתוך המאמינים מתפללת עבורם, וכן גם ישוע שישב לימין האלוהים (ראו רומים ח 27,34; עברים ז 25; ט 24; א"יוח ב 1). הפגעה זו נותנת כוח לתפילות המאמין (ראו רומים ח 15; גלטים ד 6). בהקשר זה הקטע לא מתייחס למתנת הרוח של דיבור בלשונות, אלא בהפגעת הרוח עבור המאמינים.

NASB, NRSV

NKJV

TEV

NJB

"עמוקות ממילים"

"שאי אפשר לבטא"

"במילים שאי אפשר לתאר"

"לא ניתן לתאר במילים"

זו מילה נפוצה שפירושה "לדבר", "שפה" (ראו א"קר יג 1) עם אלפא יוונית. בברית החדשה היא מופיע רק בפסוק זה. צורה אחרת של המילה מופיע בבשורה של מרקוס והיא מתארת אנשים אילמים/חרשים (ראו רומים ז 37; ט 25,17).

□ "בעדנו" ראה נושא מיוחד: השימוש של שאול במילה *Huper* ברומים א 30.

ח 27 "והבוחן לבבות" זה היה נושא שחזר על עצמו בברית הישנה (ראו א"שמ ב 7; טז 7; א"מל ח 39; א"דברי ימים ו 30; תהילים ז 2; מד 21; משלי טו 11; כ 27; כא 2; ירמיהו יא 20; יז 9-10; כ 12; לוקס טז 15; מעשי שליחים א 24; טו 8). אלוהים באמת מכיר אותנו ולמרות הכל אוהב אותנו (ראו תהילים קלט).

□ "היא מפגיעה בעד הקדושים" המשימה של הרוח מתוארת בבירור ביוחנן טז 2-15. אחת המשימות היא הפגעה.

המונח "קדושים" כתוב תמיד ברבים בפיליפים ד 21 ושם הוא מתייחס לכל המאמינים. המאמינים הם בני משפחת אלוהים, גוף המשיח, מקדש אלוהים נמצא בתוך המאמינים. זה איזון תיאולוגי נחוץ עובר אינדיבידואליזם מערבי (אמריקאי). ראו נושא מיוחד: קדושים ברומים א 7.

נושא מיוחד: האישיות של הרוח SPECIAL TOPIC: THE PERSONHOOD OF THE SPIRIT

בתנ"ך "רוח אלוהים" (*ruach*) היה כוח אשר השלים את מטרותיו של אלוהים, אבל אין רמז שהוא היה אישי (ר"ל, המונותאיזם התנ"כי). אף על פי כן, בברית החדשה האישיות והייחודיות של הרוח כן מתועדת.

1. ניתן לגדף אותו (השוו למתי יב 31; מרק' ג 39)
2. הוא מלמד (השוו ללוקס יב 12; יוח' יד 26)
3. הוא נושא עדות (השוו ליוח' טו 26)
4. הוא מוכיח, מדריך (השוו ליוח' טז 7-15)
5. הוא נקרא "אשר" (כלומר, *hos*, השוו לאפס' א 14)
6. ניתן להעציב אותו (אפס' ד 30)
7. ניתן לכבות אותו (השוו לתסל"א ה 19)
8. אפשר להתנגד אליו (ראה מעשי שליחים ז 51)
9. מליץ עבור המאמינים (ראה יוחנן יד 26; טו 26; טז 7)
10. הוא מרומם את הבן (ראה יוחנן טז 14)

טקסטים הקשורים לשילוש גם מדברים על שלושה ישויות.

1. מתי כח 19
2. קור'ב יג 14
3. פטר'א א 2

למרות המילה היוונית "רוח" (*pneuma*) היא סתמי (דקדוק), בברית החדשה לעתים קרובות הרוח בגוף זכר (ראה יוחנן טז 8, 13-14)

הרוח קשורה לפעילות האנושית.

1. מה"ש טו 28
2. רומ' ח 26
3. קור'א יב 11
4. אפס' ד 30

בתחילת ספר מעשי השליחים יש דגש על תפקיד הרוח. חג השבועות לא היה תחילתה של עבודת הרוח, אלא פרק חדש. הרוח תמיד שכן בישוע. טבילתו לא היתה תחילתה של עבודת הרוח, אלא פרק חדש. לוקס מכין את הקהילה לפרק חדש של שירות אפקטיבי. ישוע הוא עדיין הדגש, הרוח הוא עדיין האמצעי האפקטיבי, והאהבה והסליחה של האב, והשיקום של כל בני האדם שנבראו בצלמו הם המטרה!

רומים ח 28-30 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)

²⁸אנו יודעים כי אלהים גורם לכך שכל הדברים חוברים יחד לטובת אוהביו, הקרואים על-פי תכניתו;²⁹שכן את אלה שהפיר מקדם, אותם גם יעד להדמות לצלם בנו, כדי שיהיה הבכור בין אחים רבים.³⁰ואת אלה שיעד, להם גם קרא; ואת הקרואים גם הצדיק; ואת המצדקים אף פאר בכבודו.

ח 28 "אנו יודעים" פועל זה (*oida*) מופיע ארבע פעמים בהקשר זה.

1. המאמינים יודעים שכל הבריא נאנחת (רומים ח 22)
2. המאמינים לא יודעים אך להתפלל (רומים ח 26)
3. האב מכיר את לב האדם ומחשבות הרוח (רומים ח 27)
4. המאמינים יודעים שכל הדברים חוברים לטובת אוהביו (רומים ח 28)

NASB, TCNT, NKJV, NRSV
NET
TEV, NIV

"אלוהים גורם לכל הדברים"
"כל הדברים"
"כל הדברים אלוהים מחבר"

השאלה הטקסטואלית היא כמה פעמים מופיע המונח "Theos" (או "Theon") בפסוק זה? אין גרסת כתב יד שקשורה לביטוי "אהוביו", אבל קיימת גרסה לביטוי "כל הדברים חוברים לטובת"

1. כתבי יד מסוימים הוסיפו את המונח "*ho Theos*" אחרי הפועל, P⁴⁶, A, B, 81, ועוד כתבי יד מאתיופיה.
 2. רוב כתבי היד משמיטים את המילה אהוביו א, C, D, F, G. תרגום UBS⁴ נותן דירוג "B" (כמעט ודאי).
- תרגום NASB השאיר את הביטוי בשביל להדגיש את עבודת אלוהים. ההקשר מעיד שזו עבודת הרוח (ראו רומים ח 27; REB, NEB).

□ **"חוברים יחד לטובת"** חיווי פעיל בהווה. שוב תרכובת של המונח *syn* (ראו רומים ח 26). לכן, המשמעות היא "שכל הדברים ממשיתים לעבוד בשיתוף פעולה לטובה". זהו מושג לא קל להבנה בעולם של סבל ורוע (שני ספרים מועלים בנושא הם *The Goodness of God* by Wenham and Hannah Whithall Smith, *The Christian's Secret of a Happy Life*). ההגדרה של "טובת" נמצאת ברומים ח 29 "עַד לְהַדְמוֹת לְצֶלֶם בְּנוֹ". צלם המשיח לא קשור לשגשוג, תהילה או בריאות, אלא קשור לתוכנית שיש לאלוהים עבור כל מאמין.

□ **"הקרואים על פי תוכניתו"** בינוני פעיל בהווה. הקריאה עוזרת למאמין לחיות את החיים בצורה חיובית בלי קשר לנסיבות (ראו רומים ח 15). שימו לב להיבט של קריאתו של אלוהים, בני האדם צריכים לקבל את הקריאה. המונח "תוכניתו" מתקשר לתוכנית הגאולה הנצחית של אלוהים, ראו רומים ט 11; אפסים א 11; ג 11; ב"טמ א 9. לאלוהים יש תוכנית גאולה עבור העולם החוטא. ראה נושא מיוחד: תוכנית הגאולה של יהוה ברומים א 5.

ח 29-30 הפעלים בפסוקים אלו הם בזמן הטית חיווי פעיל. הם יוצרים שרשרת זמן מבראשית עד לנצח. אלוהים מכיר אותנו והוא בצד שלנו ורוצה שנהיה איתו. ההקשר מדבר על הקבוצה ולא על הכלל. פאר וכבוד יושלמו בעתיד, אך בהקשר זה שאלו מתאר אותם כאירוע שהושלם.

ח 29 "הכיר" שאלו משתמש במונח זה פעמיים, בפסוק זה ובפרק יא 2. ברומים יא 2 המונח מתייחס לברית אהבה של אלוהים עם ישראל. זכרו כי המונח "ידע" מתקשר ליחסים אינטימיים, אישיים, ולא בהקשר של עובדות על מישו (ראו בראשית ד 1; ירמיהו א 5). כאן המונח בתוך שרשרת אירועים (ראו רומים ח 29-30). מונח זה קשור לגורל. עם זאת, יש לציין כי למרות שאלוהים הכיר אותנו זה לא מעיד על בחירה מיוחדת וספציפית, כי אם זה היה כך, אז הבחירה הייתה מבוססת על תגובה עתידית של בני האדם, כלומר בחירה על בסיס מעשים. מונח זה מופיע במעשי השליחים כו 5; א"פט א 20, 22; ב"פט ג 17.

□ **"יעד"** המונחים "*foreknow*" (*proginōskō*), "*predestine*" (*proorizō*) שניהם מילים מורכבות עם מילס היחס "לפני" (*pro*), ולכן התרגום הנכון הוא "ידע לפני", "הגדיר גבולות לפני", או "סמן לפני". הקטעים שמדברים על יעוד/גורל בברית החדשה הם רומים ח 28-30; אפסים א 3-14 ורומים ט. הדגש של הפסוקים הללו הוא שאלוהים הוא ריבון. הוא בשליטה מחולטת על כל הדברים, כולל על ההיסטוריה. קיימת תוכנית גאולה שאלוהים קבע עוד מראשית. עם זאת תוכנית זו מחייבת וגם לא סלקטיבית. היא לא מבוססת רק על ריבונותו של אלוהים אלא על אופיו של אהבה חסד ורחמים.

עלינו להיזהר מהאינדיבידואליזם המערבי (ארה"ב) להשפיע על אמת זו. עלינו גם להיזהר מעימותים היסטוריים מיותרים בין אוגוסטין מול פלגיוס או קלוויניזם לעומת ארמיניאניזם.

גורל/יעוד הוא לא דוקטרינה שנועדה להביל את אהבתו, חסדו ורחמיו של אלוהים, וגם לא בשביל לשלול ממישהו את הבשורה. יש המטרה של יעוד היא לחזק את המאמינים על עיצוב של השקפת עולמם. אלוהים הוא בעד כל בני האדם (ראו יוחנן ג 16; א"טמ ב 4; ב"פט ג 9). אלוהים הוא בשליטה על כל הדברים. מה יכול להפריד אותנו מן (ראו רומים ח 31-39)? היעוד עוזר לבנות השקפת עולם. אלוהים רואה את כל ההיסטוריה בהווה; בני האדם קשורים לזמן. פרספקטיבה והיכולות המנטליות שלנו מוגבלות. אין סתירה ריבונותו של אלוהים והרצון החופשי של בני האדם. זה מבנה של ברית. זו עוד דוגמה לאמת מקראית במתח של דיאלקטיקה (ראה נושא מיוחד; ספרות המזרח ברומים ג 27). דוקטרינות מקראיות בדרך כלל מוצגות ממספר נקודות מבט שונות. לעתים קרובות נראה שיש פרדוקס. צריך תמיד לאזן בין נקודות מבט. אסור לנו פשוט לבחור באחת האמיתות. אסור להוציא פסוקים מהקשרם. חשוב להוסיף כי מטרת היעוד היא לא רק שנגיע לגן עדן כשנמות, אלא גם אורח חיים בצלם המשיח בהווה (ראו אפסים ד 4; ב 20)! נבחרנו להיות "קדושים ללא דופי". אלוהים בוחר לשנות אותנו בשביל שכאשר אחרים יראו את השינוי הם יגיבו באמונה. יעוד הוא לא פריבילגיה אלא אחריות של ברית!

□ **"להדמות לצלם בנו"** זו אמת מרכזית של קטע זה. זו מטרת האמונה המשיחית (ראו רומים ח 9; ב"קר ג 18; גלטים ד 19; אפסים א 4; ב 10; ד 13; א"תס ג 13; ד 3; א"פט א 15). קדושה היא רצון אלוהים עבור כל המאמינים. אלוהים יעד אותנו להידמות לצלם בנו (ראו אפסים א 4), ולא למעמד מיוחד. צלם אלוהים שניתן לבני האדם (ראו בראשית א 26; ה 1, 3; ט 6) עכשיו שוקם (ראו קולוסים ג 10). ראו הערה ברומים ח 21 ונושא מיוחד: קריאה ברומים א 6.

□ **"שיהיה הבכור בין אחים רבים"** בתהילים פט 27 "בכור" הוא תואר למשיח. בברית הישנה לבן הבכור היו זכויות מיוחדות. בקולוסים א 15 המונח משמש להראות את עליונותו של ישוע בבריא ו בספר התגלות א 5 וקולוסים א 18 הוא משמש להראות את עליונותו של ישוע בתחייה מהמתים. בקטע זה עכשיו המאמינים קיבלו את אותו המעמד! מונח זה אינו מתייחס להתגלמותו של ישוע, אלא לישוע כראש של הגזע (ראו רומים ה 12-21), הוא הראשון, המוביל של האמונה שלנו, הדרך לברכות ומשפחתו של אלוהים! ראה נושא מיוחד להלן.

נושא מיוחד: בכור
SPECIAL TOPIC: FIRSTBORN

המילה "בכור" (*prōtotos*) מופיע בכתובים במספר מובנים

1. בברית הישנה המילה מתייחסת ל
 - א. הבכור שייך ליהוה (114 BDB, 131 KB, ראו שמות יג 2,12; כב 29; לד 19; במדבר ג 13)
 - ב. הבן הבכור של המשפחה (ראו דברים כא 17; תהילים פט 27; לוקס ב 7; רומים ח 29; עברים יא 28)
2. בקולוסים א 15 המילה מתייחסת לישוע כראשון הבריא ואולי זה רמז לברית הישנה במשלי ח 22-31, או מתייחסת לישוע המתווך של אלוהים בבריא (ראו יוחנן א 3; א"ק ר ח 6; קולוסים א 15-16; עברים א 2)
3. בקולוסים א 18,15; א"ק ר טו 23,20; התגלות א 5 המילה מתייחסת לישוע כי הבכור שקם לתחייה
4. זהו תואר של הברית הישנה למשיח (ראו תהילים פט 27; עברים א 6; יב 23); תואר המשלב מספר היבטים של מרכזיותו של ישוע.

ח 30 **"פאר בכבודו"** לעתים קרובות בכתובים מונח זה מתקשר לתואר של אלוהים. השורש הוא מעולם המסחר "כבד" ומשתמע מכך, בעל ערך, כמו זהב. ראו נושא מיוחד ברומים ג 23. מבחינה תיאולוגית אלוהים גואל את העולם החוטא באמצעות סדרה של שלבים המופיעים ברומים ח 29-30. השלב האחרון הוא "פאר". זו הישועה השלמה. הפאר יתרחש ביום התחייה כאשר המאמינים יקבלו את הגוף החדש (ראו א"ק ר טו 50-58) ויהיו מאוחדים עם השילוש (ראו א"ת ס ד 13-18; א"יוח ג 2).

לעתים קרובות התהליך המוזכר ברומים ח 29-30 מרכיב קטגוריות תיאולוגיות

1. הצדקה, רומים ח 30 – שחרור מעונש החטא (אימוץ, ירשים, רומים ח 16-17)
2. התקדשות (כלומר, "להדמות לצלם בנו"), רומים ח 29 – שחרור מהכוח של החטא (אורח חיים בצלם המשיח)
3. פאר, רומים ח 30 – משוחררים מהנוכחות של החטא (כלומר גן עדן)

רומים ח 31-39 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)

³¹אם כן מה נאמר על הדברים האלה? אם אלהים אֵתנו, מי יַעֲמֵד נִגְדָנוּ? (תהילים נו' י'; קיח' ו')³²הוא אֲשֶׁר לא חָשָׂה אֶת בְּנוֹ שְׁלוֹ, אֲלֵא מִסַּר אוֹתוֹ בְּעַד כְּלוֹנוֹ, הֲאֵם לֹא יַעֲנִיק לָנוּ אֶת הַכֹּל?³³מי יִטְעַן נֶגֶד בְּחִירֵי אֱלֹהִים? הֲרֵי אֱלֹהִים הוּא הַמְצַדִּיק! (ישעיהו נ' ח' ט')³⁴מי הַמְרַשֵּׁיעַ? הֲאֵם הַמְשִׁיחַ יִשׁוּעַ אֲשֶׁר מֵת, וְלֹא זֶה בְּלִבְדֵּי אֵם קָם לַתְּחִיָּה, וְהוּא נִמְצָא לִימִין אֱלֹהִים וּמִפְגִּיעַ בְּעַדָּנוּ? (תהילים קי' א')³⁵מי יִפְרִידֵנוּ מֵאֲהַבַת הַמְשִׁיחַ? הֲאֵם צָרָה אוּ מִצוּקָה, רְדִיפוֹת אוּ רָעַב, הֲאֵם עִירָם אוּ סִכְנָה אוּ חֲרָב?³⁶כְּכָתוּב: "כִּי-עֲלִיךָ הֲרֹגֵנוּ כָּל-הַיּוֹם, נִחְשָׁבְנוּ כְצֹאן טִבְחָה." (תהילים מד' כג')³⁷בְּרַם בְּכָל אֱלֹהִים, בְּעֶזְרַת הָאוֹהֵב אוֹתָנוּ, אֲנַחְנוּ יוֹתֵר מִמְּנַצְחִים.³⁸וְאֲנִי בְטוֹחַ כִּי לֹא הַמּוֹת וְלֹא הַחַיִּים, לֹא מְלֹאכִים וְלֹא שְׁלִיטִים, לֹא דְבָרִים שְׁבָהוּהוּ וְלֹא דְבָרִים שְׁעִתִּידִים לְבוֹא, לֹא כְחוֹת,³⁹לֹא גְבָהִים וְלֹא מַעֲמָקִים וְלֹא שׁוֹם יִצוֹר אַחַר לֹא יִכְלוּ לְהַפְרִידֵנוּ מֵאֲהַבַת אֱלֹהִים שְׁבַמְשִׁיחַ יִשׁוּעַ אֲדוֹנָנוּ.

ח 31 **"מה נאמר על הדברים האלה"** שאול אוהב להשתמש בביטוי זה והוא משקף את צורת הכתיבה שלו שמתלווה הרבה פעמים בביקורת (ראו רומים ג 5; ד 1; ו 1; ז 7; ט 14,30). שאלה זו מתייחסת לאמיתות שנכתבו בפסוקים לפני. קשה לדעת למה בדיוק שאול מתייחס, אולי הוא מדבר עם רומים ג 21-31 או ח 1 או ח 18. בגלל השימוש ב"אם כן" ברומים ח 1 וההקשר, ניחוש טוב יהיה ששאל משאל מדבר על רומים ח 18.

□ **"אם"** משפט תנאי ממעמד ראשון, ניתן להניח שהוא נכון מנקודת מבטו של המחבר או למטרותיו הספרותיות. מדהים, בתוך כל המאבקים שלנו עם החטא, אלוהים הוא לצדנו!

□ **"מי יעמוד נגדנו"** שם הגוף "מי" חוזר על עצמו ברומים ח 33,34,35. והוא מתייחס לשטן (שלא מוזכר עד לפרק טז 20). פסקה זו, פסוקים 31-39, כתובה בשיטה ספרותית של נביאי הברית הישנה, תיק בית משפט (ראו מיכה ט, ו). יהוה לוקח את עמו למשפט בגלל ניאוף רוחני. יש רמז לישעיהו נ 8-9.

שימו לב למונח המשפטי "נגד", רומים ח 31; "יטען", רומים ח 33; "מצדיק", רומים ח 33; "מרשיע"; "מפגיע", רומים ח 34. אלוהים השפוט. ישוע הוא סניגור ההגנה. השטן הוא הפרקליט (אבל הוא שותק). מלאכים ממלאים את חדר הבית משפט המתבוננים (ראו א"ק ר ד 9; אפסים ב 7; ג 10).

ח 32 "הוא אשר לא חשך את בנו שלו" אלוהים האב נתן את הכי טוב שלו עבור העולם החוטא. הוא לא יעזוב את המאמינים (ראו יוחנן ג 16; רומים ה 8). אהבתו של אלוהים התגלה דרך ישוע! מתנה זו היא ההבטחה שאלוהים נתן לאברהם בבראשית כב 16,12. הרבנים לא פירשו נכון את הקטע כי פספסו את המשיח.

□ "אלא מסר אותו בעד כולנו" המילה "כולנו" בטקסט זה היא משמעותית. יש מת בגלל חוטאיו של העולם (ראו לוקס ב 11-10; יוחנן ג 16; ד 42; יא 51; א"ט מ ד 10; א"יח ב 2; ד 14). זה משקף את הטיפולוגיה של אדם-ישוע ברומים ה 21-12. המות של ישוע טיפל בבעיית החטא. אבל עכשיו יש בעיה אחרת כי לא כולם מוכנים "להאמין ולקבל"

□ "יעניק לנו את הכל" השורש של הפועל ביוניית הוא חסד. "הכל" מתייחס לרומים ח 17. ראה הערה ברומים ג 24.

ח 33-34 "יטען...מצדיק...מרשיע...מפגיע" כל אלה הם מונחים משפטיים. פסוקים 31-39 מתארים תיק בבית משפט. אולי יש רמז לישעיהו נ 8-9.

ח 33 "בחירי אלוהים" ישוע הוא הבחיר של אלוהים לכל בני האדם (Barth). הקטעים הכי ברורים סביב האמת זו בברית החדשה הם אפסים א 3-4 ורומים ט 14-26. האב בחר בישוע לבחור בכל בני האדם. ישוע הוא האישור של אלוהים למרות כל הסירוב של בני האדם!

נושא מיוחד: בחירה/יעוד מקדם והצורך באיזון תיאולוגי SPECIAL TOPIC: ELECTION/PREDESTINATION AND THE NEED FOR A THEOLOGICAL BALANCE

הבחירה היא דוקטרינה נפלאה. אף על פי כן, זאת לא קריאה להעדפה, אלא קריאה להיות ערוץ, כלי או אמצעי עבור הגאולה של אחרים! בתנ"ך מונח זה שימש בעיקר עבור שירות; בברית החדשה הוא משמש בעיקר עבור ישועה אשר מובילה לשירות. כתבי הקודש אף פעם לא מפייסים את הסתירה כביכול שבין הריבונות של אלוהים והרצון החופשי של בני האדם, אלא מאשרים את שניהם! דוגמא טובה למתיחות הזאת שבכתובים תהיה פרק ט של האיגרת אל הרומים בהקשר לבחירה הריבונית של אלוהים ופרק י של האיגרת אל הרומים בהקשר לתגובה הנדרשת מצד האנושות (השווה לפרק י 11, 13).

המפתח למתיחות התיאולוגית הזאת נמצא אולי באפסים א 4. ישוע הוא האיש הנבחר על-ידי אלוהים וכולם נבחרים באופן פוטנציאלי בו (Karl Barth). ישוע הוא ה-"כן" של אלוהים לצורך של אנושות נפולה (Karl Barth). אפס' א 4 גם יכול לעזור להבהיר את הנושא בכך שהוא מציין שהמטרה של הבחירה מקדם היא לא השמיים, אלא קדושה (דימיון למשיח). לעתים קרובות אנחנו נמשכים ליתרונות של הבשורה ומתעלמים מהאחריות! הקריאה של אלוהים (הבחירה) היא לזמן מסוים כמו גם לנצח!

הדוקטרינות באות ביחס לאמיתות אחרות, ולא כאמת יחידה ולא קשורה. אנלוגיה טובה תהיה קבוצת כוכבים מול כוכב יחיד. אלוהים מציג את האמת בז'אנרים מזרחיים, לא מערביים. אסור לנו להסיר את המתיחות שנגרמת על-ידי זוגות דיאלקטיים (פרדוקסליים) של אמיתות דוקטרינריות:

1. הבחירה מקדם מול הרצון החופשי של בני האדם
2. הביטחון של המאמינים מול הצורך בהתמדה
3. החטא הראשון מול חטא מבחירה
4. חוסר חטא (שלמות) מול פחות חטא
5. הצדקה והתקדשות התחלתית ומיידית מול התקדשות הדרגתית
6. חירות משיחית מול אחריות משיחית
7. העליונות של אלוהים מול הפנימיות (immanence) של אלוהים
8. אלוהים כמישהו שבאופן אולטימטיבי לא ניתן לדעת אותו מול האפשרות לדעת אותו דרך הכתובים
9. מלכות האלוהים כמשהו בהווה מול ההשלמה העתידית
10. חזרה בתשובה כמתנה מאלוהים מול חזרה בתשובה כתגובה הכרחית לישועה שלנו
11. ישוע כאל מול ישוע כאדם
12. ישוע כאחד השווה לאב מול ישוע כאחד הכפוף לאב

הרעיון התיאולוגי של "ברית" מאחד את הריבונות של אלוהים (אשר תמיד לוקח את היוזמה וקובע את האג'נדה) עם התגובה ההכרחית ההתחלתית, החזרה בתשובה המתמשכת ותגובת האמונה מהאנושות (השווה למרק' א 15; מה"ש ג 16, 19; כ 21). היו זהירים מפני הוצאת צד אחד של הפרדוקס מהקשרו והמעטה בערכו של הצד השני! היו זהירים מלעמוד רק על הדוקטרינה או שיטת התיאולוגיה המועדפת עליכם!

ח 34 בפסוק זה מופיעות מספר סיבות למה "אין הרשעה" (ראו רומים ח 1)

1. הוא מת
2. הוא קם לתחייה
3. הוא יושב לימין האלוהים

4. הוא מפגיע בעד המאמינים

המוות של ישוע שילם את העונש על חטאיו (ראו ישעיהו נג; מרקוס י 45; ב"ק ה 21). תחייתו של ישוע היא עדות לכך שאלוהים אישר את עבודת הצלב (הפרי הראשון של רבים אשר עדיין ישנים), תחייתו גם נותנת תקווה בזמן של צרה ומוות. ישוע יושב לימין האלוהים ומפגיע בעד המאמינים ובכך הוא נותן לנו אומץ להילחם במלחמה הטובה.

□ **"ימין אלוהים"** זוהי מטאפורה אנתרופומורפית (ראו נושא מיוחד ברומים א 18). לאלוהים אין גוף פיזי. הוא "רוח". מטאפורה זו מתייחסת לסמכות כוח ועליונות. שאול אינו משתמש בביטוי זה לעתים קרובות (ראו אפסים א 20; קולוסים ג 1). יתכן ששאול מצטט את רומים ח 34 (ראו פיליפים ב 6; א"ט מ ג 16).

□ **"מפגיע"** ישוע ממשיך בשרות שלו. הוא מפגיע בעדנו (ראו עברים ד 4-16; ז 25; ט 24; א"יוח ב 1) וכך גם רוח הקודש (רומים ח 26-27). המילה היא מהמונח *paraclete*, אשר מתאר את רוח ביוחן יד 16 ואת הבן בא"יוח ב 1. זהו גם רמז לעבד הסובל (ראו ישעיהו נג 12).

ח 35 "אהבת המשיח" זה או יחס קנין סובייקטיבי או אובייקטיבי. שאול התכוון ל (1) אהבתו של המשיח למאמינים או (2) האהבה של המאמינים למשיח. בהקשר זה אפשרות מספר 1# מתאימה (ב"ק ה 14) בגלל שאהבתם של המאמינים היא חולפת, אך אהבתו של ישוע היא בטוחה ויציבה.

- ישנה גרסה של כתב יד יווני הקשורה לביטוי זה
1. בכתב יד יווני עתיק אחד מופיע הביטוי "אהבתו של אלוהים" (MS, א)
 2. בכתב יד אחר יש שילוב של הביטויים, "אהבת אלוהים במשיח" (ראו MS B).
 3. תרגום UBS⁴ נותן דירוג "A" לביטוי "אהבת המשיח" (ודאי). הביטוי כתוב בתרגומים MSS C, D, F, G, וברוב הגרסאות הלטיניות הישנות.

□ **"צרה או מצוקה, רדיפות או רעב"** למשיחיים יהיו בעיות בעולם הזה, אבל שום דבר לא יכול להפריד אותם מאלוהים. ראה נושא מיוחד צרות ברומים ה 3.

ח 36 ציטוט מתהילים מד 22. במזמור זה יש קריאה לאלוהים שיתן גאולה לעמו.

ח 37

NASB	"אבל בכל אלה, אנחנו יותר ממונצחים"
NKJV	"ברם בכל הדברים האלה אנחנו יותר ממונצחים"
NRSV	"לא, בכך אלה אנחנו יותר ממונצחים"
TEV	"לא, בכל הדברים האלה יש לנו ניצחון מוחלט דרכו"
NJB	"אלה הצרות שדרכם אנחנו מונצחים"

זו צורה מוגברת של המונח "לכבוש/לנצח". שאול שילב מונח זה (*huper + nikaō*). זו מטאפורה חזקה, "מונצחים". המאמינים הם מונצחים דרך המשיח (ראו יוחן טז 33; א"יוח ב 13-14; ד 4; ה 4). ראה נושא מיוחד השימוש של שאול במונח *Huper* ברומים א 30.

□ **"בעזרת האוהב אותנו"** שם הגוף מתייחס לאב או לבן.

ח 38 "ואני בטוח" חיווי שלילי מושלם, כלומר "אני בטוח ואמשיך להיות בטוח".

□ **"מלאכים"** בגלל שאלוהים אוהב את בני האדם הרבנים חשבו שהמלאכים מקנאים בהם ולכן הם עוינים כלפי בני האדם. מורי השקר הגנוסטיים טענו כי הישועה אפשרית רק דרך סיסמאות סודיות או גלגול של מלאכים או *eons* (ראו קולוסים ואפסים).

George Eldon Ladd בספרו *A Theology of the New Testament* יש סיכום טוב של המונחים שבהם השתמש שאול בהקשר של מלאכים:

"שאול לא רק מתייחס למלאכים טובים ורעים, לשטן ולשדים; הוא משתמש בקבוצת מילים שונה בשביל להבדיל בין דרגות רוחניות שוות. המינוח הוא כדלקמן:

- 'מושל' [*arche*], א"ק טו 24; אפסים א 21; קולוסים ב 10
'מושלים' [*archai*], RSV; אפסים ג 10; ו 12; קולוסים א 16; ב 15; רומים ח 38
'סמכות' [*exousia*], א"ק טו 24; אפסים א 21; קולוסים ב 10
'רשויות' [*RSV; exousia*] אפסים ג 10; ו 12; קולוסים א 16; ב 15
'כוח' [*dynamis*], א"ק טו 24; אפסים א 21
'כוחות' [*dynameis*], רומים ח 38
'כסאות' [*thronoi*], קולוסים א 16
'אדון' [*RSV; kyriotes*], "שלטון", אפסים א 21
'ממשלות' [*kyriotetes*], קולוסים א 16
'מושלי חשכת העולם', אפסים ו 12

'כוחות רוחניים רעים בשמים', אפסים ו 12

'שלטון החשך', קולסים א 13

'כל שם נקרא', אפסים א 21

'כל ברך בשמים ובארץ', פיליפים ב 10" (עמוד 401).

בכתובים אין מידע אך המלאכים שנפלו בברית הישנה קשורים למלאכים שמתוארים בברית החדשה. רבים מניחים שהם זהים. אולם בספרות האפוקליפטית של היהדות, השדים הם הנפילים מבראשית ו, הם חצי מלאכים חצי בני אדם. גופם נהרס במבול ועכשיו הם מחפשים התגלמות! אלו רק ספקולציות. הכתובים לא עונים על כל השאלות שיש על היסודות. המטרה היא גאלה ולא לענות על סקרנות!

▣ **"שליטים...כוחות"** זה מתייחס ל (1) מושלי חשכת העולם, שדים (ראו אפסים ב 2; ו 12; א"ק טו 24; קולוסים א 16) או (2) אולי המבנה של העולם החוטא (דת, ממשלה, ממסד, רפואה, וכו') שמאפשר לבני האדם לחיות בעצמאות ללא אלוהים (ראו ספר בנושא *Hendrickus Berkhoff, Principalities and Powers*). ראו הערה ברומים יג 1.

נושא מיוחד: ביונית התחלה - *ARCHĒ* - SPECIAL TOPIC:

המונח היווני *archē* אומר "ההתחלה" או "מקור" של משהו.

1. התחלתו של הסדר שנוצר (ראה. יוחנן א' 1; אל העברים א' 10)
 2. ההתחלה של הבשורה (ראה. מרקוס א' 1; פיליפים ד' 15; השנייה לתסלונים ב' 13; אל העברים ב' 3)
 3. עדי ראייה ראשונים (ראה. לוקס א' 2)
 4. תחילת האותות (ניסים, ראה יוחנן ב' 11)
 5. תחילת העקרונות (ראה. אל העברים ה' 12)
 6. התחלת של ההבטחות שמבוססת על אמיתות הבשורה (ראה. אל העברים ג' 14)
 7. ההתחלה, קולוסים א' 18; התגלות ג' 14
- יש שימוש של "חוק" או "סמכות"

1. של פקידי השלטון האנושי
 - א. לוקס יב' 11
 - ב. לוקס כ' 20
 - ג. רומים יג' 3; טיטוס ג' 1
2. של שלטון של מלאכים
 - א. רומים ח' 38
 - ב. א' קורינתים טו' 24
 - ג. אפסים א' 21; ג' 10; ו' 12
 - ד. קולוסים א' 16; ב' 10, 15
 - ה. יהודה א' 6

לימודי השקר שמתוארים בספר יהודה בזים כל סמכות, גם אנושית וגם של מלאכים. הם אנשים אנטינומים והוללים. הם שמים את עצמם במקום הראשון לפני אלוהים, מלאכים, שלטון אנושי, ומנהיגי קהילות.

Copyright © 2014 Bible Lessons International

ח 39 "גובה, ולא עומקים" מונחים אלה שימשו את באסטרונומיה, והאמין שאלים שולטים על חיי האדם (אסטרולוגיה). מאוחר יותר מונחים אלה הפכו לחלק מתורת שקר שנקראה גנוסטיקה שעל-פיה יש רמות מלאכיות בין האל הקדוש והאל הפחות קדוש שיצא חטא מחומר.

▣ **"ושום יצור אחר"** (*heteros*). בהקשר זה יש התייחסות נוספת למלאכים. ביונית קוינה אין ההבחנה בין מילת היחס היוונית *heteros* (מאותו הסוג) והמילה *allos* (מסוג אחר), בהקשר יש הבחנה מסוימת.

▣ **"ולא... לא יוכלו להפרידנו מאהבת אלהים שבמשיח ישוע אדוננו"** איזו הבטחה אדירה. הפרק מתחילה ללא הרשעה ומסתיים בכך שאין הפרדה. אף אחד לא יכול לקחת את הישועה מהמאמין. עם זאת, על המאמין להגיב בהתחלה (ראו רומים ג 21-31) ולחיות באורח חיים מתמשך (ראו רומים ד-ח). הרוח היא המפתח, אך יש צורך בתגובה לברית. יש צורך בחזרה בתשובה ואמונה (ראו מרקוס א 15; מעשי שליחים ג 16, 19; כ 21), וכמו כן בציות והתמדה!

שאלות לדין

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתם אחראים לפרש בעצמכם את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתם, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתם לא צריכים להשאיר את זה לפרשן.

שאלות לדין אלו ניתנו כדי לעזור לכם לחשוב היטב על הנושאים הגדולים בחלק זה של הספר. הן נועדו להיות מעוררות חשיבה ולא סופיות.

1. כיצד רומים ח' מתקשר לרומים ז'?
2. אם אין הרשעה, אך משפיע החטא בחיי המאמין?
3. האם הרוח שוכנת במאמינים או ישוע (רומים ח 9)?
4. כיצד הטבע הושפע מחטא האדם (רומים ח 19-22)? האם הטבע יהיה חלק מגן העדן (ראו ישעיהו יא 6-10)?
5. כיצד הרוח מפגיעה בעדנו (רומים ח 26-27)? האם זה מתייחס "לדיבור בלשונות"?
6. אך הכתובים מלמדים אותנו שכל הדברים חוברים לטובה בעולם כל כך רשע (רומים ח 28)? הגדר מהו "טוב" (רומים ח 29).
7. מדוע תהליך ההתקדשות הוא לא מופיע רשימת האירועים התיאולוגיים בפסוק 30?
8. מדוע פסוקים 31-39 מתארים בית משפט?
9. פרט את ארבעת הדברים שפסוק 34 מכריז על ישוע.

רומים ט

חלוקה של קטעים לפי תרגומים מודרניים

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
הבחירה של אלוהים	ישראל דוחה את המשיח	אי האמונה של ישראל	אלוהים ועמו	הפריבילגיה של ישראל
ט 5-1	ט 5-1	ט 5-1	ט 5-1	ט 5-1
	הדחייה של ישראל והמטרה של אלוהים	המטרה של אלוהים	הבטחת אלוהים לעם ישראל בתוקף	אלוהים קיים את הבטחתו
ט 13-6	ט 13-6	ט 13-6	ט 9-6	ט 13-6
	הדחייה והצדק של אלוהים	הזכות של אלוהים לבחור	ט 13-10	אלוהים הוא אל הצדק
ט 18-14	ט 29-14	ט 18-14	ט 18-14	ט 18-14
זעם אלוהים ורחמיו			כעס אלוהים ורחמיו	
ט 29-19		ט 26-19	ט 21-19	ט 21-19
			ט 29-22	ט 24-22
				כל הנבואות היו בברית הישנה
		ט 29-27		ט 29-25
ישראל והבשורה	המצב הנוכחי של ישראל	צדקה אמיתית היא על יסוד אמונה	ישראל והבשורה	
ט 4-30	ט 33-30	ט 4-30	ט 4-30	ט 33-30

מחזור קריאה שלישי

מעקב אחר כוונתו המקורית של המחבר ברמת הפסקה

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתה אחראי לפרש בעצמך את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתה, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתה לא צריך להשאיר את זה לפרשן.

קרא את הפרק ברציפות. זהה את הנושאים. השווה את חלוקת הנושאים שלך עם חמשת התרגומים המודרניים. אין השראה בחלוקה לפסקאות, אבל זהו המפתח לעקוב אחר כוונתו המקורית של המחבר, שזה הלב של הפרשנות. לכל פסקה של נושא אחד ויחיד.

1. פסקה ראשונה
2. פסקה שנייה
3. פסקה שלישית
4. וכו'.

הקשר בין רומים ט-יא לרומים א-ח

- א. היו שתי דרכים להבין את ההקשר הספרותי של פרקים ט-יא לפרקים א-ח.
1. זהו נושא נפרד לחלוטין, נושאים תיאולוגיים בסוגריים.
 - א. יש ניגוד דרסטי וחוסר קשר לוגי בין רומים ח 39 ורומים ט 1.
 - ב. יש קשר ישיר למתח ההיסטורי שהיה בין היהודים והגויים המאמינים. כנראה המתח היה קשור למנהיגים הגויים שקמו בקהילה.
 - ג. הייתה אי הבנה לגבי צורת הבישור של שאול בעניין ישראל (והתורה) ושליחותו ולגויים (מתנת החסד), לכן שאול מתייחס לנושאים אלה בחלק זה.
 2. זהו השיא והסיכום של הבשורה על פי שאול
 3. שאול מסיים את פרק ח' עם ההבטחה "שאינ דבר שיכול להפריד אותנו מאהבת אלוהים". מה לגבי אי האמונה של אנשי הברית?
 4. רומים ט-יא עונים על הפרדוקס של הבשורה בנוגע לאי האמונה של עם ישראל!
 5. שאול התייחס לסוגיה זו לאורך המכתב (ראו רומים א 16,3; ג 31,21; ד 1).
 6. שאול טוען שאלוהים הוא נאמן לדברו. מה לגבי דברו לעם ישראל בברית הישנה? האם כל ההבטחות התבטלו?
- ב. יש כמה דברים לתמצית יחידה ספרותית זו
1. על ידי השימוש של בסגנון כתיבה של ביקורת
 - א. רומים ט 6
 - ב. רומים ט 14
 - ג. רומים ט 19
 - ד. רומים ט 30
 - ה. רומים יא 1
 - ו. רומים יא 11
 2. רומים ט-יא מהווים יחידה ספרותית (חלוקות הפרקים והפסוקים הן ללא השראה מכיוון שנוספו מאוחר יותר). צריך לפרש את הפרקים כיחידה אחת. עם זאת, יש לפחות שלוש חטיבות נושא.
 - א. רומים ט 1-29 (התמקדות על ריבונותו של אלוהים)
 - ב. רומים ט 3-21 (התמקדות על האחריות של בני האדם)
 - ג. רומים יא 1-32 (מטרת הגאולה הנצחית של אלוהים)
 3. לפי נושאים עיקריים: תמצית טובה של ראשי הפרקים ניתן למצוא בתרגום NKJV מאת Thomas Nelson Publishers.
 - א. עם ישראל דוחה את המשיח, רומים ט 5-1
 - ב. עם ישראל דוחה מטרתו של אלוהים, רומים ו 6-13
 - ג. עם ישראל דוחה את צדקת אלוהים, רומים ט 14-29
 - ד. המצב הנוכחי של ישראל, רומים ט 30-33
 - ה. ישראל והבשורה, רומים י 1-13
 - ו. ישראל דוחה את הבשורה, רומים י 14-21
 - ז. דחיית ישראל אינה מוחלטת, רומים יא 1-10
 - ח. דחיית ישראל אינה סופית, רומים יא 11-36
- ג. הפרקים האלה הם זעקה פנימית והבעה של מחשבות (תמצית הגיון). התשוקה של שאול מזכירה את הכאב של אלוהים בגלל המרד של בני האדם בהושע יא 1-4,8-9. במובנים רבים יש הקבלה בין הכאב והטוב של התורה, הקבלה בין רומים ז לרומים ט-י'. בשני המקרים ליבו של שאול נשבר בגלל האירוניה שהתורה של אלוהים הביא מוות במקום חיים!
- ד. שאול משתמש במעל 25 ציטוטים מהברית הישנה ברומים ט-יט, הדבר מעיד על רצונו להמחיש את הפרדוקס של ישראל ממקורות של הברית הישנה, כפי שעשה ברומים ד, כי הוא לא רצה רק לדבר על המצב הנוכחי. אפילו בעבר, רוב צאצאיו הפיזיים של אברהם דחו את אלוהים (ראו מעשי שליחים; נחמיה ט).
- ה. טקסט זה, כמו אפסים א 3-14, עוסק סביב המטרת הגאולה הנצחית של אלוהים. בהתחלה זה נראה כי אלוהים בחר בכמה אנשים בודדים ודוחה את השאר (קְלוּיִינִיזְם, זרם בנצרות הפרוטסטנטית), עם זאת, אני חושב שהמיקוד אינו על אנשים בודדים, אלא על תוכנית בגאולה הנצחית של אלוהים (ראו בראשית ג 15; יב 3; מעשי שליחים ב 23; ג 18; ד 28; יג 29; ראו נושא מיוחד ברומים ח 28).

The Jerome Biblical Commentary, vol. 2, "The New Testament,"
 .edited by Joseph A. Fitzmyer and Raymond E. Brown
 "חשוב להבין שנקודת המבט של שאול היא מתייחסת לקבוצה; הוא לא דן באחריות של
 היחיד. גם אם זה נראה ששאול דן בשאלה של בחירה מראש/גורל, אין לזה קשר לבחירה מראש/גורל
 לתפארת היחיד" (עמוד 318).

תובנות בהקשר לפרק ט'

- א. ישנו שינוי קיצוני בגישה בין רומים ח' לרומים ט'.
- ב. יחידה ספרותית זו (רומים ט-יא) עוסקת תיאולוגית ב:
1. בסיס הישועה
 2. המטרה של בחירת אלוהים
 3. אי האמונה של עם ישראל לעומת נאמנותו של יהוה
 4. הכללת כל בני האדם בגאולתו של ישוע
- ג. רומים ט' הוא אחד הפרקים העמוקים ביותר בנושא של ריבונותו של אלוהים (בברית החדשה, פרק נוסף הוא אפסים א 3-14) בעוד שפרק י' מדבר על הרצון החופשי של בני האדם (ראו "כולם", רומים ט 4; "כל" רומים ט 11,13; "כולם" רומים ט 12 [פעמיים]). שאול אף פעם לא מנסה ליישב מתח תיאולוגי זה. כי שני הצדדים נכונים! רוב הדוקטרינות המקראיות מוצגות בזוגות פרדוקסאליים או דיאלקטיים. מרבית המערכות של התיאולוגיה מבוססת על הגיון, אך הוכחת הטקסט היא רק היבט אחד של האמת המקראית. לכל הזרמים השונים; הזרם של אוגוסטינוס, קלוויניזם פלגיאניזם, ארמניאניזם יש אלמנטים של אמת ושגיא. עדיף שיהיה מתח מקראי בין דוקטרינות מאשר שתהיה מערכת תיאולוגית דוגמטית, ורציונלית שתכניס את הכתובים לפרשנות מוגדרת מראש! ראו נושא מיוחד: ספרות המזרח ברומים ג 27.
- ד. פסוקים 30-33 הם הסיכום של פרק ט' והנושא של פרק י'.
- ה. שימו לב כמה פעמים שאול משתמש בפסוקים מהברית הישנה כדי לבסס את טיעונו. ניתן להניח שחלק מקוראיו היו יהודים שחיו ברומא
1. רומים ט 7 – בראשית כא 12
 2. רומים ט 9 – בראשית יח 14,10
 3. רומים ט 12 – בראשית כה 32
 4. רומים ט 13 – מלאכי א 2-3
 5. רומים ט 15 – שמות לג 19
 6. רומים ט 17 – שמות ט 16
 7. רומים ט 25 – הושע ב 23
 8. רומים ט 26 – הושע א 10
 9. רומים ט 27 – ישעיהו י 22
 10. רומים ט 28 – ישעיהו י 23
 11. רומים ט 29 – ישעיהו א 9
 12. רומים ט 33 – ישעיהו כה 16; ח 14
- יש עוד הרבה ציטוטים מהברית הישנה ברומים יא; ט.

לימוד מילים וביטויים

רומים ט 1-5 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)
 1 אמת אני מדבר, במשיח, אינני משקר; מצפוני מעיד עמדי ברוח הקדש: גדול צערי ולבי דואב תמיד, עד כי הייתי מוכן להיות מנדה מן המשיח למען אחי, שהם בני עמי, עצמי ובשרי, (שמות לב' לב') בני ישראל; אשר להם מעמד הבנים, (שמות ד' כב') הכבוד, (שמות מ' לד') הבְּרִיתוֹת, (בראשית יז' ז'; שמות כד' ז'; דברים כח' סט'; ירמיהו לא' ל-לא') מתן התורה, (דברים ד' ח') עבודת הקדש (דברים יח' ה') והבטחות; (שמות יט' ו')⁵ להם האבות, ומָהם, מצד יחוסו האנושי, המשיח שהוא מעל כל, אל מברך לעולמים. אמן.

- ט 1-2 ביוונית פסוקים 1-2 הם משפט אחד. שאול נותן מספר סיבות (לקהילה ברומא) לכך שהוא דובר אמת.
1. האיחוד שלו עם ישוע, רומים ט 1
 2. מצפונו שמודרך על ידי הרוח, רומים ט 1

ט 1 "אמת אני מדבר, במשיח, אינני משקר" שאל לעתים מצהיר שהוא דובר אמת (ראו ב"קרא יא 10; גלטים א 20; א"טמ ב 7) וגם על כך שאלוהים עמו (ראו רומים א 9; ב"קרא א 23; יא 31; פיליפים א 8; א"טס ב 10,5). זו הייתה דרכו להכריז על האמת של לימודיו. החוויה בדרך לדמשק שינתה את חיו!

▣ **"מצפוני"** זה התייחס לחוש המוסרי שניתן מאלוהים בהדרכת הרוח. במובן מסוים זהו מקור הסמכות של המאמינים. המצפון הוא דבר אלוהים שמתגלה על ידי הרוח במחשבותינו (ראו א"טמ א 19,5). הבעיה מתעוררת כאשר בני האדם ממשיכים לדחות את דבר אלוהים ואת הרוח; ואחרי זה קל יותר לתרץ את החטא (ראו א"טמ ד 2). המצפון שלנו יכול להיות מותנה תרבותית וחוויתית.

נושא מיוחד: מצפון (suneidēsis)
SPECIAL TOPIC: CONSCIENCE (suneidēsis)

אין מונח מקביל בברית הישנה למונח היווני "מצפון" או "לב" (ראה נושא מיוחד: לב), שמרמז על ידע פנימי ומניעים. במקור המונח היווני התייחס לתודעה הקשורה לחמשת החושים. המונח מתאר חושים פנימיים (ראו רומים ב 15). שאל השתמש במונח פעמיים במעשי השליחים (ראו מעשי שליחים כג 1; כד 16). דרך חוש זה שאל תיאר את תחושתו שהוא לא הפר (במודע) שום חובה כלפי אלוהים (ראו א"קרא ד 4). המצפון הוא ההבנה המתפתחת של המניעים והמעשים של המאמין, והוא מבוסס על:

1. השקפת עולם מקראית
2. שכינה של רוח הקודש
3. אורח חיים שמבוסס על דברים אלוהים.

מצפון משיחי מתפתח כאשר האדם מקבל בצורה אישית את הבשורה.

שאל משתמש במונח "מצפון" באיגרות אל הקורинתים (ראו א"קרא ח 12,10,7; י 25,27,28,29; ב"קרא א 12; ד 2; ה 11). המצפון מתייחס לתחושה הפנימית של מה נכון או לא נכון (ראו מעשי שליחים כג 1). המצפון יכול להיות מושפע מהעבר שלנו, מהבחירות הלא נכונות שלנו, או מרוח אלוהים. הוא לא המדריך המושלם, אבל הוא כן נותן גבולות בריאים לאמונה שלנו. לכן כאשר אנחנו הולכים נגד המצפון, גם אם בגלל חולשה או טעות, אנחנו גורמים לבעיה באמונה שלנו.

מצפון של המאמין צריך להיבנות יותר ויותר על ידי דבר אלוהים ורוחו (ראו א"טמ ג 9). אלוהים ישפוט ישפוט את המאמינים (ראו ב"קרא ה 10) בהתאם לאור שיש בתוכם (כלומר, חלש או חזק), אבל כולנו צריכים לפתוח את הכתובים בשביל לקבל יותר מהאור שלו ולגדול מידי בדיעת האדון ישוע המשיח.

NASB, NKJV	"מעיד שאני ברוח הקודש"
NRSV	"מאשר זאת על ידי רוח הקודש"
TEV	"נשלט על ידי רוח הקודש"
NJB	"מעיד שאני באחדות עם רוח הקודש"

שאל האמין שיש לו קריאה מיוחדת ומנדט מישוע (ראו מעשי שליחים ט 1-22; גלטים א 1). יש שילוב בין המילולי (צורת הבינוני פועל הפעילה בהווה, ראו רומים ב 15) עם המונח *sun* (דבר נפוץ בכתביו של שאל). שאל היה משוכנע שההבנה החדשה שלו התבססה על:

1. התגלות של המשיח
 - א. בדרך לדמשק
 - ב. הלימוד בערב (נבטים)
2. עדות פנימית של הרוח

הוא היה שליח והוא דיבר בסמכות מאלוהים (ראו א"קרא ז 25,40). הוא שיתף את צערו של אלוהים על אי-אמונתם של בני ישראל (ראו רומים ט 2). היו להם יתרונות רבים (ראו רומים ט 4-5).

NASB, NKJV, NRSV	"אני הייתי רוצה..."
TEV	"למענם הייתי רוצה"
NJB	"הייתי מוכן"

ליבו של שאל היה מלא צער ודאגה, הוא אפילו היה מוכן להיות מנודה מהמשיח אם הדבר היה משפיע על המצב של עם ישראל (רומים ט 3). לפסוק זה יש מבנה דקדוקי כל כך חזק ומודגש (חיווי אמצעי לא מושלם עם *autos*

ו-egō, ומקור בהווה). העומק של התפילה דומה לתפילה המתמשכת של משה עבור עם ישראל שחוטא בשמות לב ו-35-30. זו בעצם הצהרת רצון, לא עובדה. זה דומה לשימוש בזמן לא מושלם בגלטים ד 20. ראה נושא מיוחד להלן.

נושא מיוחד: תפילת הפגעה SPECIAL TOPIC: INTERCESSORY PRAYER

- א. מבוא
- א. תפילה היא משמעותית בגלל הדוגמה של ישוע
1. תפילה אישית, מרקוס א 35; לוקס ג 21; ו 12; ט 29; כב 31-46
 2. טיהור בית המקדש, מתי כא 13; מרקוס יא 17; לוקס יט 46
 3. תבנית התפילה, מתי ו 13-5; לוקס יא 2-4
- ב. תפילה היא פעולה אישית שבה אנחנו שמים את אמונתנו באלוהים אשר נוכח, מוכן, ומסוגל לפעול בשמנו.
- ג. בתחומים רבים אלוהים הגביל מענה לתפילה של ילדיו (יעקב ד 2)
- ד. המטרה העיקרית של אלוהים היא התחברות עם אלוהים (שילוש)
- ה. היקף התפילה הוא כל דבר או כל אדם שקשור למאמינים. אני יכולים להתפלל פעם אחת באמונה, או להתפלל שוב ושוב כמו מחשבה או דאגה.
- ו. תפילה יכולה לכלול מספר אלמנטים
1. הלל ושבח לאלוהים (שילוש)
 2. הודיה לאלוהים על הנוכחות שלו, התחברות איתו, ודאגתו.
 3. התוודות על חטאי, עבר והווה.
 4. בקשה של צרכים ורצונו
 5. הפגעה בעד אחרים לפני אלוהים
- ז. תפילת הפגעה היא תעלומה. אהבתו של אלוהים כלפי האנשים שאנחנו מפגעים גדולה משלנו, עם זה התפילות שלנו לעתים קרובות מביאות לשינוי, תגובה, או צורך, לא רק בנו אלא גם בהם.
- ב. חומר מקראי
- א. ברית הישנה
1. מספר דוגמאות תפילת הפגעה
- א. אברהם מתחנן עבור סדום, בראשית יח 22
- ב. תפילת משה עבור עם ישראל
- (1) שמות ה 23-22
 - (2) שמות לב 9-14, 35-35
 - (3) שמות לג 12-16
 - (4) שמות לד 9
 - (5) דברים ט 18, 25-29
- ג. שמואל מתפלל עבור עם ישראל
- (1) א שמואל ז 5-6, 8-9
 - (2) א שמואל יב 23-16
 - (3) א שמואל טו 11
- ד. דויד מתפלל עבור הילד שלו, ב שמואל יב 16-18
2. אלוהים מחפשים אנשי הפגעה, ישעיהו נט 16
 3. חשוב לדעת, כל חטא ידוע ואי חזרה בתשובה משפיע על התפילות שלנו
- א. תהילים סו 18
- ב. משלי כח 9
- ג. ישעיהו נט 2-1; סד 7
- ב. ברית החדשה
1. שרות הפגעה של הבן והרוח
- א. ישוע
- (1) רומים ח 34
 - (2) עברים ז 25
 - (3) א יוחנן ב 1
- ב. רוח הקודש, רומים ח 26-27
2. שרות הפגעה של שאול
- א. התפלל עבור יהודים
- (1) רומים ט 1
 - (2) רומים י 1
- ב. התפלל עבור קהילות

- (1) רומים א 9
 - (2) אפסים א 16
 - (3) פיליפים א 3,9-4
 - (4) קולוסים א 3,9
 - (5) א תסלוניקים א 2-3
 - (6) ב תסלוניקים א 11
 - (7) ב טימותיאוס א 11
 - (8) פילימון, פסוק 4
- ג. שאול ביקש מהקהילות להתפלל עבורו

- (1) רומים טו 30
- (2) ב קורינתים א 11
- (3) אפסים ו 19
- (4) קולוסים ד 4
- (5) א תסלוניקים ה 25
- (6) ב תסלוניקים ג 1

3. שרות ההפגעה של הקהילה

א. תפילה אחד עבור השני

- (1) אפסים ו 18
- (2) א טימותיאוס ב 1
- (3) יעקב ה 16

ב. תפילה עבור קבוצות מיוחדות

- (1) אויבינו, מתי ה 44
- (2) תפילה עבור משרתים, עברים יג 18
- (3) שליטים, א טימותיאוס ב 2
- (4) חולים, יעקב ה 13-16
- (5) אח שחוטא, א יוחנן ה 16

ג. תנאים בשביל לקבל מענה לתפילה

א. היחס שלנו למשיח ולרוח הקודש

- 1. לעמוד/לשכון באדון, יוחנן טו 7
- 2. להתפלל בשמו, יוחנן יד 13,14; טו 16; טז 23-24
- 3. ברוח, אפסים ו 18; יהודה 20
- 4. על פי רצונו של אלוהים, מתי ו 10; א יוחנן ג 22; ה 14-15

ב. מניעים

- 1. לא להתלבט, מתי כא 22; יעקב א 6-7
- 2. ענווה וחזרה בתשובה, לוקס יח 9-14
- 3. לא לבקש מכונה רעה, יעקב ד 3
- 4. אנוכיות, יעקב ד 2-3

ג. היבטים אחרים

1. התמדה

- א. לוקס יח 8-1
- ב. קולוסים ד 2
- 2. להמשיך לבקש
- א. מתי ז 8-7
- ב. לוקס יא 5-13
- ג. יעקב א 5
- 3. מחלוקת בבית, א פטרוס ג 7
- 4. חופש מחטא ידוע

- א. תהילים סו 18
- ב. משלי כח 9
- ג. ישעיהו נח 2-1
- ד. ישעיהו סד 7

ד. סיכום תיאולוגי

- א. איזו זכות. איזו הזדמנות. איזו חובה ואחריות.
- ב. ישוע הוא הדוגמה שלנו. הרוח היא המדריך שלנו. האב ממתין בקוצר רוח.
- ג. זה יכול לשנות אותך, את המשפחה שלך, את החברים שלך ואת העולם.

NKJV
NRSV
TEV
NJB

"להיות מנודה מהמשיח"
"להיות מקולל ומנותק מהמשיח"
"להיות תחת קללת אלוהים ומופרד מהמשיח"
"מוכן להיות נידון ומנודה מהמשיח"

האטימולוגיה הבסיסית של המונח "קדוש" היא להיות מופרד לאלוהים. אותו רעיון מוצג במונחים "מנודה/מקולל" (*anathema*, ראו א"ק"ר יב 3; טז 22; גלטים א 9,8). מישהו או משהו שמופרד לאלוהים. זו יכולה להיות חוויה חיובית (ראו ויקרא כז 28; לוקס כא 5) או חוויה שלילית (ראו הושע ו-ז; רומים ט 3), תלוי בהקשר.

נושא מיוחד: חרם (*anathema*)
SPECIAL TOPIC: CURSE (*anathema*)

- i. ברית השינה
בעברית יש כמה מילים למונח "חרם". חרם (*Herem*, KB 353, BDB 356) שימש כמשהו שניתן לאלוהים (תרגום השבעים LXX מתרגם את המילה כ-*anathema*, 54 BAGD, ויקרא כז 28). זה בדרך כלל היה קשור להרס של פריט שהיה קדוש מדי לשימוש של בני האדם (ראו דברים ז 26; יהושע ו 17-18; יז 12). המונח שימש בהקשר של "מלחמה קדושה". אלוהים אמר ליהושע להשמיד הכנענים. ירחו הייתה ההזדמנות הראשונה, "הפירות הראשונים" של הטיהור/ההרס הקדוש של אלוהים.
- ii. ברית החדשה
בברית החדשה המונח הוא *anathema* וצורתיו השונות שימשו במספר מובנים שונים:
- א. כמתנת מנחה לאלוהים (ראו לוקס כא 5)
 - ב. כשבועת מוות (ראו מעשי שליחים כג 14)
 - ג. לקלל ולהישבע (ראו מרקוס יד 71)
 - ד. קללה שקשורה לישוע (ראו א"ק"ר יב 3)
 - ה. להביא מישהו או משהו למשפט לפני אלוהים (ראו רומים ט 3; א"ק"ר טז 22; גלטים א 8-9)
- סעיף ד' מוביל למחלוקות. להלן הערות שרשמתי מהפרשנות של א"ק"ר יב 3:
להגיד "ישוע חרם הוא" זו הצהרה חריפה. מדוע שמישהו (למעט יהודיים מסורתיים) שמדבר בשם יגיד דבר כזה? למונח *anathema* יש רקע מהברית הישנה (כלומר, חרם *herem*). המונח קשור למלחמה הקדושה, שבה העיר הייתה מוקדשת לאלוהים, ולכן הייתה הופכת לקדושה. כלומר כל מה שחיי, בני אדם, חיו, הומת (ראו יהושע ו 17; ז 12). להלן התיאוריות לגבי אופן השימוש במונח בקורינתוס:
1. זה היה טקס יהודי הקשור להצבעה בבית הכנסה (ראו מעשי שליחים כו 11, כלומר מאוחר יותר, היו נוסחאות לקללות של רבנים בשביל להוציא משיחיים מבתי כנסת). בשביל להישאר חבר בבית הכנסת היית צריך להתכחש או לקלל את ישוע מנצרת.
 2. יש קשר לרקע רומי. יש לפאר רק את הקיסר ורק לו לקרוא "אדון"
 3. יש קשר לרקע של פולחן הלל שבו היו מקללים אנשים בעזרת שמות של אלים שונים. "מי שאני אוהב את האדון, חרם" (ראו א"ק"ר כז 22).
 4. יש קשר לרקע התיאולוגי שישוע נשא את הקללה של הברית הישנה עוברנו (ראו דברים כא 23; גלטים ג 13).
 5. מחקרים אחרונים בקורינתוס (ראו הערות בעמוד 164 בספר *Bruce Winter's After Paul* *Left Corinth*) מתעדים את רשימת הקללות שנמצא בגבעת אקרופוליס. חוקרי המקרא משערים שיש להוסיף את שם הפועל במשפט, "ישוע חרם הוא", אך עדויות ארכיאולוגיות אלה מראות בבירור כי הקללות מהמאה הראשונה נכתבו ללא שם הפועל (כמו חלק מהקללות בתרגום בשבעים LXX של דברים כב 15-20), כמו כן א"ק"ר יב 3. ישן עדויות ארכיאולוגיות נוספות לכך שהנוצרים בקורינתוס, רומא במהלך המאה הראשונה השתמשו בקללות בהליכי קבורה (כלומר בתקופת האימפריה הביזנטית נמצאו קללות על קברים של משיחיים. ספר בנושא J. H. Kent, *The Inscriptions*, 1926-50. Princeton: American School of Classical Studies, 1966, vol. 8:3, no. 644).
- חלק מחברי הקהילה בקורינתוס השתמשו בשמו של ישוע בטקסים פולחניים בשביל לקלל אנשים אחרים בקהילה. לא רק שהשיטה לא נכונה, היא גם מונעת על ידי שגאה. זו דוגמה נוספת למתח שהיה קיים בקהילה זו. שאול רצה לבנות את הקהילה, ולכוון אותה; הם רצו לקלל את הקהילה!

□ "בְּנֵי עַמִּי, עֲצְמִי וּבִשְׂרִי" ראו נושא מיוחד ברומים א 3.

ט 4-5 ביטוי שם העצם בפסוקים האלה מפרטים בפירוש את הזכויות של עם ישראל. לאור כל היתרונות אי-אמונתם מודגש עוד יותר. כָּל מִי שֶׁנִּתֵּן לוֹ הַרְבֵּה, יִדְרֹשׁ מִמֶּנּוּ הַרְבֵּה (לוקס יב 48)!

ט 4 "בני ישראל" זה היה שם הברית לזרעו של אברהם. לאחר שיעקב פגש את אלוהים שמו שונה לישראל (ראו בראשית לב 28). זה הפך לתואר של העם היהודי. ייתכן שהאטימולוגיה של המונח היא "שאלוהים ישמור" ומשתמע מכך, שאלוהים שמר ולא ההונאה של יעקב.

נושא מיוחד: ישראל (השם)
SPECIAL TOPIC: ISRAEL (the name)

א. באופן מפתיע משמעותו של השם אינה ודאית (BDB 975, KB 442).

א. *EI* אל מתמיד

ב. *EI* אל יתמיד (ציווי)

ג. *EI* אל שומר

ד. לתת לאל *EI* לטעון

ה. *EI* אל נלחם

ו. הוא אשר נלחם עם אלוהים (משחק מילים בראשית לב 28)

ז. אמין (VOL 2, IDB, עמוד 765)

ח. מוצלח

ט. שמח

א. שימוש בברית הישנה

א. א. שמו של יעקב (ויגע בכף ירכו, BDB 784, KB 872, ראו בראשית כה 26) שונה לאחר שהוא נאבק עם האישיות הרוחנית בנהר (ראו בראשית לב 22-32; שמות לב 13). לעתים משמעות השם בעברית היא לפי צליל ולא אנטומולוגיה (ראו בראשית לב 28). הוא קיבל את השם "ישראל" (בראשית לה 10).

ב. זה שימש כשם קולקטיבי לכל שנים עשר בניו של יעקב (למשל, בראשית לב 32; מט 16; שמות א 7; ד 22; כח 11; דברים ג 18; י 6)

ג. זה מסמל את האומה שהוקמה על ידי שנים עשר השבטים לפני יציאת מצרים (ראו בראשית מז 27; שמות ד 22; ה 2) ולאחר מכן (ראו דברים א 1; יח 6; לג 10).

ד. לאחר המלוכה של שאול, דוד, ושלמה השבטים התפצלו תחת המלוכה של רחבעם (ראו א"מל יב)

1. הבידול מתחיל עוד לפני הפיצול הרשמי (למשל, ב"שמ ג 10; ה 5; כ 1; כד 9; א"מל א 35; ד 20)

2. השם סימל את שבטי הצפון עד לנפילת שומרון לידי אשור בשנת 722 לפנה"ס (ראו ב"מל יז)

ה. לאחר הגולה של אשור ובבל ישראל הפך שוב לשם הקולקטיבי של כל צאצאי יעקב החיים בארץ ישראל (למשל, ישעיהו ב 4; נ 17, 19).

ו. השם שימש להפריד בין העם לכהנים (ראו א"דברי ימים ט 2; עזרא י 25; ש נחמיה יא 3).

▣ "אשר להם מעמד הבנים" בברית הישנה המילה "בנים" בדרך כלל התייחסה למלאכים (ראו איוב א 6; ב 1; לח 7; דניאל ג 25; תהילים כט 1; פט 6-7), והמילה "בן" התייחסה ל

1. מלך ישראל (ראו ב"שמ ז 14)

2. העם (ראו שמות ד 22, 23; דברים יד 1; הושע יא 1)

3. המשיח (ראו תהילים ב 7)

4. מילה יכולה להתייחס לבני האדם (ראו דברים לב 5; תהילים עג 15; יחזקאל ב 1; הושע א 10; בראשית ו 2 יש דו משמעות). בברית החדשה המילה מתייחסת לאדם השייך למשפחתו של אלוהים.

שאל השתמש במטאפורה של "אימוץ" בהקשר לישועה (ראו רומים ח 15, 23; גלטים ד 5; אפסים א 5), בעוד כיפא ויוחנן השתמש במונח "נולד מחר". שניהן מטאפורות שקשורות למשפחה. זו מטאפורה מהעולם הרומי ולא היהודי. בחוק הרומי הליך האימוץ היה מאוד יקר וגזל הרבה זמן. אדם שאומץ קיבל זכויות של אדם חדש, אביו המאמץ לא יכל להיפטר ממנו או להרגו.

▣ "הכבוד" השורש הוא "להיות כבוד" זו מטאפורה למשהו בעל ערך. בפסוק זה ההתייחסות היא ל:

1. ההתגלות של אלוהים בהר סיני (ראו שמות יט 18-19)

2. הענן שהוביל את בני ישראל במדבר (ראו שמות מ 34-38)

יהיה גילה את עצמו באופן ייחודי לעם ישראל. נוכחותו של אלוהים מתייחס לכבוד שלו (ראו א"מל ח 10-11; יחזקאל א 28). ראו נושא מיוחד ברומים ג 23.

□ "הבריתות" בכתבי היד היווניים הקדומים כגון G, F, B, P⁴⁶ המילה מופיע ביחיד "ברית". עם זאת, המילה מופיע רבים בתרגומים MSS, א, C, ועוד מספר גרסאות לטיניות ישנות. תרגום UBS⁴ נותן דירוג "B" (כמעט ודאי). עם זאת, בברית הישנה המילה ברית תמיד הופיע ביחיד. יש מספר בריתות בברית הישנה: אדם, נח, אברהם, משה, ודוד. מכיוון שבפסוקים הבאים שאול מדבר על מתן התורה, כנראה הוא מתייחס לברית של אברהם, שמבחינתו הייתה היסוד (ראו רומים ד 1-25; גלטים ג 16-17) שהוא הדגיש מספר פעמים (ציטוטים מבראשית יב, טו, יז).

נושא מיוחד: מצפון (*suneidēsis*) SPECIAL TOPIC: COVENANT

berith הוא מונח מהברית הישנה (136 BDB, 157 KB), והוא קשה להגדרה. אין פועל תואם בעברית. כל הניסיונות להפיק הגדרה אטימולוגית או קוגניטיבית נכשלו. הניחוש הטוב ביותר קשור למונח "לכרות" (BDB 144). בהקשר לטקס הקרבת הקורבן במעמד הברית (ראו בראשית טו 15, 17). עם זאת, המרכזיות של המושג אילצה את החוקרים לבחון את השימוש של המילה בשביל לקבוע את משמעותה התפקודית.

אלוהים משתמש בברית כאמצעי (ראו נושא מיוחד: מונותאיזם) להתחבר לבני האדם. מושג הברית, אמנה, הסכם הוא קריטי להבנת ההתגלות המקראית. המתח בין ריבונותו של אלוהים לרצון החופשי של בני האדם מתגלה בבירור במושג הברית. חלק מהבריתות מבוססות אך ורק על אופיו ומעשיו של האל.

1. בריאה (ראו בראשית א-ב)
 2. התוכנית וההבטחה לנח (ראו בראשית ו-ט)
 3. הקריאה של אברהם (ראו בראשית יב)
 4. הברית עם אברהם (בראשית טו)
- עם זאת, הברית דורשת מענה/תגובה.

1. באמונה האדם היה צריך לציית לאלוהים ולא לאכול מהפרי
 2. באמונה נח היה חייב לבנות את התיבה ולרכז את החיות
 3. באמונה אברהם היה צריך לעזוב את משפחתו, ללכת אחרי אלוהים, ולהאמין הבטחת אלוהים לגבי זרעו
 4. באמונה הוציא משה את בני ישראל ממצרים להר סיני וקיבל הנחיות לאורח חיים דתי וחברתי שהיה מלווה בהבטחות לברכות ולקללות (ראו ויקרא כו; דברים כז-כח)
- אותו מתח קיים "בברית החדשה" (ראו ירמיהו לא 31-34; עברים ז 2; ח 6, 8, 13; ט 15; יב 24). ניתן לראות בבירור את המתח כאשר עושים השוואה בין יחזקאל יח 31 עם יחזקאל לו 27-38 (מעשיו של יהוה). האם הברית מבוססת על חסד אלוהים או על התגובה של האדם? זה נושא חם בין הברית הישנה לחדשה. אבל המטרות של שני הבריתות הן זהות:

1. לשקם את ההתחברות עם יהוה (שנשברה בבראשית ג)
 2. להקים עם צדיק שישקף את אופיו של אלוהים.
- הברית החדשה שמתוארת בירמיהו לא 31-34 מביאה פתרון למתח בכך שהיא מבטלת את המעשים כאמצעי לבוא לפני אלוהים. תורת אלוהים הופכת לרצון פנימי במקום לקוד מוסרי חיצוני. המטרה של עם צדיק היא זהה בשני הבריתות, אבל המתודולוגיה משתנה. העולם החוטא הוכיח שהוא לא יכול לשקף את אופיו של אלוהים. הבעיה לא הייתה בברית של אלוהים, אלא בטבע החוטא והחלש של בני האדם (ראו בראשית ג; רומים ז; גלטים ג).

אותו המתח קיים בברית החדשה. הישועה היא מתנת חנם שניתנה לנו בגלל עבודת הצלב, אך יש צורך להאמין ולחזור בתשובה (גם כמעשה ראשוני וגם כהליך מתמשך, ראו נושא מיוחד: מאמינים בברית החדשה). ישוע מכנה את מערכת היחסים החדשה שלו עם המאמינים "ברית חדשה" (ראו מתי כו 28; מרקוס יד 24; לוקס כב 20; א"ק"ר יא 25). זו גם הצהרה משפטית וגם קריאה לאורח חיים בצלם המשיח (ראו מתי ה 48; רומים ח 30-29; ב"ק"ר ג 18; ז 1; גלטים ד 19; אפסים א 4; ד 13; א"ת"ס ג 13; ד 7, 3; ה 23; א"פ"ט א 15), התקבלו על ידי אלוהים (רומים ד) וזו גם קריאה לאורח חיים של קדושה (מתי ה 48)! המאמינים לא נושעו בגלל המעשים, אבל הם מקבלים קריאה לחיות בציות (ראו אפסים ב 8-10; ב"ק"ר ג 5-6). אורח חיים יראה אלוהים הוא הוכחה לישועה, ולא דרך לישועה (ראו יעקב וראשונה ליוחנן). עם זאת, לחיי נצח יש מאפיינים! מתח זה מופיע בבירור דרך האזהרות בברית החדשה (ראו נושא מיוחד: כפירה).

□ "מתן התורה, עבודת הקודש" שאול מתייחס ל:

1. משה שקיבל את התורה בהר סיני (ראו שמות יט-כ)
2. ארון הקודש בתקופת הנדודים במדבר (ראו שמות כה-מ, ספר ויקרא)

□ "ההבטחות" אלוהים גילה את התוכניות העתידיות שלו (ראו רומים א 2; מעשי שליחים יג 32; טיטוס א 2; עברים א 1) דרך הברית הישנה.

מכיוון "שהבריתות" מוזכרות קודם לכן, כנראה "שההבטחות" מתייחסות למשיח (ראו רומים ט 5, למשל בראשית ג 15; מט 10; דברים יח 15, 18-19; ב"ש ז; תהילים טז 10; קיח 22; ישעיהו ז 14; ט 6; יא 5-1; דניאל ז 27, 13; מיכה ה 2-5; זכריה ב 6-13; ו 12-13; ט 9; יא 12).
 הבטחות אלו (בריתות) הן גם ללא תנאים וגם עם תנאים. מעשיו של אלוהים הם ללא תנאים (בראשית טו 21-12), אבל יש תנאי והוא אמונה וציות (ראו בראשית טו 6 ורומים ד). רק עם ישראל קיבל התגלות מאלוהים לפני בואו של ישוע (היו מספר אנשים חריגים כמו איוב וכו').

ט 5 "אבות" זו התייחסות לאברהם, יצחק ויעקב, אבות בראשית יב-נ (ראו רומים יא 28; דברים ז 8; י 15).

□ **"ומהם, מצד יחוסו האנושי, המשיח"** זו התייחסות לשושלת הפיזית של המשיח (ראו רומים א 3, ראו נושא מיוחד: משיח ברומים א 4), משוח, זה שנבחר על ידי אלוהים לקיים את הבטחותיו ותכונותיו, (רומים י 6).
 ביונית המונח "משיח" מתרגום כמו בעברית "משוח". בברית הישנה יש שלוש קבוצות של מנהיגים שנמשכו בשמן מיוחד וקדוש.

1. מלכי ישראל
2. כהנים של עם ישראל
3. נביאים של עם ישראל

זה היה סמל לכך שאלוהים בחר בהם למשימה מיוחדת. ישוע מילא את תפקידים של שלושת הקבוצות (ראו עברים א 3-2). ישוע הוא התגלמות אלוהים (ראו ישעיהו ז 14; ט 6; מיכה ה 2-5; קולוסים א 13-20).
 ראה נושא מיוחד "בשר" ברומים א 3.

NASB	"המשיח מצד יחוסו האנושי, שהוא מעל הכל, אל מבורך לעולמי עולמים"
NKJV	"המשיח שהגיע, שהוא מעל הכל, אל מבורך לעולמי עולמים"
NRSV	"בא המשיח, שהוא מעל הכל, אל מבורך לעולמי עולמים"
TEV	"והמשיח כאדם ששייך לגזע שלהם. שאלוהים שמעל הכל, ישובח לעולמי עולמים"
NJB	"הגיע המשיח אשר מעל הכל, אל מבורך לעולמי עולמים"

מבחינה דקדוקית זו אולי דוקסולוגיה של הרב (TEV, לפי המסורת היהודית), אך ההקשר תומך בכך ששאלו מכריז על אלוהותו של ישוע (יש הקשר לדוקסולוגיה של האב בתרגום השבעים; ראו ספר J. Murray, II, pp. 245-248). שאול לא משתמש במונח *Theos* בהקשר לישוע פעמים רבות, אבל במקום זה הוא כן משתמש (ראו מעשי שליחים כ 28; ב:תס א 12; טיטוס ב 13; פיליפים ב 6). כל אבות הקהילה הקדומה פירשו שטקסט זה מתייחס לישוע. בספר של Bruce Metzger, *A Textual Commentary On the Greek New Testament*, pp. 520-522 מדבר על כך שהאפשרויות השונות קשורות למקום שבו סימני הפיסוק ממוקמים. כתבי היד הקדומים נכתבו באותיות גדולות וללא:

1. היון
2. סימני פיסוק
3. חלוקות פסקאות
4. לא היו רווחים בין מילים

□ **"שהוא מעל הכל"** זה יכול להיות ביטוי תיאורי לאלוהים האב או ישוע הבן. המילים משקפות את הצהרתו של ישוע במתי כח 19 ושהצהרתו של שאול בקולוסים א 15-20. ביטוי מלכותי זה מדגיש את הבורות של עם ישראל בגלל שדחו יש את ישוע מנצרת.

□ **"לעולמים"** באנגלית רשום "לתמיד" ביונית רשום "עד עולם" (ראו לוקס א 33; רומים א 25; יא 36; גלטים א 5; א"ט מ א 17). ביטוי זה מתקשר לביטויים נוספים (1) "עד עולם" (ראו מתי כא 19 [מרקוס יא 14]; לוקס א 55; יוחנן ו 58, 5; ח 35; יב 34; יג 8; יד 16; ב"קר ט 9) או (2) "לעולם ועד" (אפסים ג 21). נראה כי אין הבחנה בין הניבים במילה "לעולמים". המונח "דורות/עידנים" ברבים מתקשר למבנה הדקדוקי "פאר/הדר" ביהדות או אולי גם מתייחס למספר עידנים בעולם היהדות, "עידן התמימות", "ועידן הרשע", "העידן שיבוא", או "עידן הצדקה".

□ **"אמן"** ראו נושא מיוחד ברומים א 25.

רומים ט 6-13 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)
 6 לא כאלו דבר אלהים שב ריקם. (במדבר כג' יט') הרי לא כל אשר מִיִּשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל הֵם. 7 גם לא משום היותם צאצאי אברהם הכל בנים, אלא -- "ביצחק יקרא לך זרע." (בראשית כא' יב') 8 כלומר, לא בני הבשר הם בנים לאלהים, אלא בני ההבטחה נחשבים לזרע. 9 הן זה דבר ההבטחה: "למועד אשוב אליך כעת חיה ולשרה בן." (בראשית יח' י"ח; יד' 10) ולא זו בלבד, אלא גם רבקה בהיותה הרה לאיש אחד, ליצחק אבינו, (בראשית כה'

כא"י¹¹ בטרם נולדו בניה ובטרם עשו טוב או רע נאמר לה "ורב יעבד צעיר", (בראשית כה' כג')¹² כדי שתכונן תכנית אלהים המשתתת על בחירה, לא מתוך מעשים אלא לפי קריאתו של הקורא --¹³ ככתוב: "ואהב את-יעקב, ואת-עשו שנאתי."

ט 6 "דבר אלוהים" בהקשר זה הביטוי מתייחס להבטחות הברית הישנה. הבטחותיו של אלוהים הן לנצח (ראו במדבר כג 19; יהושע כה 45; כג 14; ש ב"מ י 10; ישעיהו מ 8; נה 11; נט 21).

NASB, NRSV, TEV, NJB

"נכשל"

NKJV

"ללא כל השפעה"

מונח זה (*ekpiptō*) מופיע בתרגום השבעים מספר פעמים בהקשר למשהו (ישעיהו ו 13) או משהו (ראו ישעיהו יד 12) שנפול. זהו חייוי פעיל מושלם, שמציין מצב של קיום עם תוצאות לעתיד. ראו הערה לעיל לגבי בטחון דבר אלוהים.

NASB

"הרי לא כל ישראל הם צאצאי ישראל"

NKJV

"הרי לא כל אשר מישראל ישראל הם"

NRSV

"הרי לא כל בני ישראל שייכים באמת לישראל"

TEV

"הרי לא כל עם ישראל הוא עם אלוהים"

NJB

"הרי לא כל צאצאי ישראל הם ישראל"

המשמעות של פרדוקס זה קשורה למשמעויות המקראיות של המונח "ישראל"

1. ישראל, משמע צאצאי יעקב (ראו בראשית לב 22-32)
 2. ישראל, משמע העם הנבחר של אלוהים (ראו TEV)
 3. ישראל מבחינה רוחנית, הכוונה לקהילה, (ראו גלטים ו 16; א"פ ט ב 8,9; התגלות א 6) לעומת ישראל כעם (ראו רומים ט 3-6)
- רק חלק מילדיו של אברהם היו ילדי ההבטחה (ראו רומים ט 7). אפילו היהודים לא קיבלו צדקה אך ורק על בסיס שושלתם (ראו רומים ט 7), אך על בסיס אמונתם (ראו רומים ב 28-29; ד 1; יוחנן ח 31-59; גלטים ג 7-9; ד 23). רק שארית (ראו נושא מיוחד ברומים ט 27-28) מהעם קיבלו את ההבטחות באמונה וחיו על פיהן (רומים ט 27; יא 5).
- פסוק 6 מתחיל עם מילות התנגדות (רומים ט 14, 19, 30; יא 1). זה ממשיך את סגנון הכתיבה של שאול (ביקורת). הוא מעביר תוכן של אמת באמצעות מתנגדים (דקדוקית באנגלית, להלן מספר דוגמאות, מלאכי א 7,6,2 [פעמיים], 13,12; ב 17,14 [פעמיים]; ג 14,13,7).

ט 7 חצי מספוק זה הוא ציטוט מבראשית כה 12. לא כל ילדיו של אברהם הם ילדי הברית של אלוהים (ראו בראשית יב 3-1; טו 11-1; יז 1-21; יח 1-15; גלטים ד 23). זה מציין את ההבדלה בין ישמעאל ליצחק כפי שכתוב ברומים ט 8-9, ובין יצחק ועשיו ברומים ט 10-11.

ט 8 בפסוק זה שאול משתמש במונח "בשר" כדי להתייחס למוצא לאומי (ראו רומים א 3; ד 1; ט 3,5, ראו נושא מיוחד ברומים א 3). שאול משווה בין הילדים הטבעיים של אברהם (היהודים ברומים ט 3) לילדים הרוחניים (ילדי ההבטחה) של אברהם (אלה שיבטחו בהבטחת המשיח באמונה, ראו רומים ב 28-29). זה לא אותו הניגוד כמו ברומים ח 4-11, העולם החוטא לעומת בני האדם שנושעו.

ט 9 זהו ציטוט מתוך בראשית יח 10, 14. ילדי ההבטחה (הזרע) הם באו דרך שרה בגלל יוזמתו של אלוהים. ובסופו של דבר דרך ילדי ההבטחה הגיע המשיח. יצחק הגשים הבטחה מיוחדת שאלוהים נתן לאברהם בבראשית יב 3-1.

ט 10 נשותיהם של אברהם, יצחק ויעקב היו עקרות; הן לא יכלו להרות. חוסר היכולת שלהן להביא ילד הייתה אחת הדרכים שדרכן אלוהים הראה שהוא בשליטה על הבטחות הברית, ועל המשיח. כמו כן המשיח לא הגיע דרך הבן הבכור של האבות הקדומים (מבחינה תרבותית הייתה ציפיה שהמשיח יגיע מהבן הבכור שהיה עשיו). המיקוד הוא על הבחירה של אלוהים ולא על מה שמקובל (ראו רומים ט 11-12).

ט 11-12 פסוקים אלה הם משפט אחד ביוונית. התיאור הוא מבראשית כה 19-34. דוגמה זו מוכיחה כי בחירתו של אלוהים (ראו רומים ט 16) לא מבוססת על (1) שושלת אנושית או (2) זכות אנושית או מעשים/הישגים (ראו רומים ט 16). זהו המנגנון החדש של הבטחה, הברית החדשה (ראו ירמיהו לא 31-34; יחזקאל לו 22-36). עם זאת, יש לזכור כי בחירתו של אלוהים היא לא נועדה בשביל להוציא מן הכלל, אלא בשביל לכלול! המשיח הגיע מזרע נבחר, אבל הוא יחזור בשביל כל המאמינים (אלה שבחרו להאמין, ראו רומים ב 28-29; ד 23, 22-25; רומים י).

ט 11 "תכנית" מילה זו מורכבת משני מונחים ביוונית *pro* ביחד עם *tithēmi*, ולמילה מספר מובנים

1. ברומים ג 25
א. משהו שמוצג בפומבי
ב. מתנת פיוס
2. תוכנית מקדם
א. של שאול, רומים א 13
ב. של אלוהים, אפסים א 9
שם העצם (*prosthesis*), שמופיע בפסוק זה, פירושו "לקבוע מראש"
1. מתקשר ללחם הפנים בבית מקדש, מתי יב 4; מרקוס ב 26; לוקס ו 4
2. מתקשר לתוכנית הגאולה של אלוהים, רומים ח 28; ט 11; אפסים א 11, 5; ג 10; ב"ט א 9; ג 10
שאלו השתמש במספר מונחים מורכבים עם מילת היחס *pro* (לפני) ברומים ח, ט' ובאפסים א (המונחים מתייחסים לתוכנית של אלוהים)
1. *proginōskō* (מראש), רומים ח 29
2. *proorizō* (תוכנן מראש), רומים ח 29 (אפסים א 11, 5), 30 (אפסים א 9)
3. *prosthesis* (מטרה שתוכננה מראש), רומים ט 11
4. *proetoimazō* (הקדמה מראש), רומים ט 23
5. *prolegō* (נאמר בעבר), רומים ט 29
6. *proelpizō* (קיווה מראש), אפסים א 12

ט 12 זהו ציטוט של הנבואה מבראשית כה 23 הקשורה לעשיו ויעקב. זה מוכיח שרביקה ויעקב פעלו בשביל למלא נבואה, ולא לרווח אישית, כאשר יצחק גנב את הברכה!

ט 13 "ואת עשיו שנאתי" זהו ציטוט ממלאכי א 2-3. "שנאה" זהו ביטוי של דימוי. באנגלית זה נשמע קשה, אך השוו את בראשית כט 31-33; דברים כא 15; מתי י 37-38; לוקס יד 26; יוחנן יב. המונחים האנתרופומורפיים "אהבה" ו"שנאה" אינם מתייחסים לרגשותיו של אלוהים כלפי אותם אנשים, אלא מחויבותו לשושלת של המשיח ולהבטחה. יעקב היה בן ההבטחה על בסיס הנבואה בבראשית כה 23 לעומת זאת על פי מלאכי א 2-3, עשיו מתקשר לאדום (צאצאיו של עשיו).

נושא מיוחד: שפה אנטרופומורית לתאר אלוהות

SPECIAL TOPIC: ANTHROPOMORPHIC LANGUAGE TO DESCRIBE DEITY

1. סוג זה של שפה (כלומר, אלוהות מתוארת מתארת במונחים אנושיים) נפוץ מאוד בבשרית השנה (כמה דוגמאות)
ה. חלקי הגוף הפיזי
11. עיניים – בראשית א 4, 31; ו 8; שמות לג 17; מדבר יד 14; דברים יא 12; זכריה ד 10
12. ידיים – שמות טו 17; מדבר יא 23; דברים ב 15
13. זרוע – שמות ו 6; טו 16; דברים ד 34; ה 15
14. אוזניים – מדבר יא 18; א שמואל ח 21; ב מלכים יט 16; תהילים ה 1; י 17; יח 6
15. פנים – שמות לג 11; ויקרא כ 3, 5, 6; מדבר ו 25; יב 8; דברים לא 17; לב 20; לד 10
16. אצבע – שמות ח 19; לא 18; דברים ט 10; תהילים ח 3
17. קול – בראשית ג 9, 11, 13; שמות טו 26; יט 19; דברים כו 17; כז 10
18. רגל שמות כד 10; יחזקאל מג 7
19. צורה אנושית – שמות כד 9-11; תהילים נז; ישעיהו ו 1; יחזקאל א 26
20. מלאך אדוני – בראשית טז 7-13; כב 11-15; לא 11, 13; נח 15-16; שמות ג 4, 13-21; יד 19; שופטים ב 1; ו 22-23; יג 22-3
ו. פעולות פיזיות (ראה דוגמאות)
7. מדבר כמנגנון הבריאה – בראשית א 3, 6, 9, 11, 14, 20, 24, 26
8. הליכה (כלומר צליל) – בראשית ג 8; ויקרא כו 12; דברים כג 14
9. סוגר את הדלת של תיבת נח – בראשית ז 16
10. מריח את הקורבנות – בראשית ח 21; ויקרא כו 31; עמוס ה 21
11. יורד – בראשית יא 5; יח 21; שמות ג 8; יט 11, 18, 20
12. קובר את משה – דברים לד 6
ז. רגשות אנושיות (דוגמאות)
5. התחרט – בראשית ו 6, 7; שמות לב 14; שופטים ב 18; א שמואל טו 29, 35; עמוס ז 3, 6
6. כעס – שמות ד 14; טו 7; מדבר יא 10; יב 9; כב 22; כה 3, 4; לב 10, 13, 14; דברים ו 15; ז 4; כט 20

7. קנאה – שמות כ 5; לד 14; דברים ד 24; ה 9; ו 15; לב 16, 21; יהושע כד 19

8. שקץ/תיעוב – ויקרא כ 23; כו 30; דברים לב 19

ח. מונחים משפחתיים (כמה דוגמאות)

5. אבא

א. של ישראל – שמות ד 22; דברים יד 1; ישעיהו א 2; סג 16; סד 8; ירמיהו לא 9; הושע

יא 1

ב. של המלך – ב שמואל ז 11-16; תהילים ב 7

ג. מטאפורות של פעולה אבהית – דברים א 31; ח 5; לב 14-6; תהילים כז 10; משלי ג

12; ירמיהו ג 4, 22; לא 20; הושע יא 4-1; מלאכי ג 17

6. הורה – הושע יא 4-1

7. אמא – ישעיהו מט 15; סו 13-9 (אנלוגיה לאם מניקה)

8. מחזר צעיר ונאמן - הושע א-ג

II. סיבות לשימוש בשפה זו

ה. זה הכרחי לאלוהים לגלות את עצמו לבני אדם. אין אוצר מילים אחר מאשר אנושי. אלוהים הוא רוח ואנחנו

משתמשים לתאר אותו בגוף זכר בגלל האנשה (אנתרופומורפיזם).

ו. אלוהים לוקח את ההיבטים המשמעותיים ביותר בחיי האדם ומשתמש בהם כדי לגלות את עצמו לעולם

חוטא (אבא, אמא, הורה, מחזר).

ז. לפעמים זה הכרחי (למשל בראשית ג 8), אבל אלוהים לא רוצה להיות מוגבל לשום צורה פיזית (ראה

שמות כ; דברים ה)

ח. האנתרופומורפיזם האולטימטיבי הוא התגלמותו של ישוע! אלוהים הפך לאדם פיזי, ניתן היה לגעת בו

(ראה א יוחנן א 3-1) המסר של אלוהים הפך לדבר אלוהים (ראה יוחנן א 18-1).

III. לדין קצר, קרא G. B. Caird, *The Language and Imagery of the Bible*, chapter 10,

"Anthropomorphism," in *The International Standard Bible Encyclopaedia*, pp. 152-154

רומים ט 14-18 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)

¹⁴אם כן מה נאמר? היש אי-צדק אצל אלהים? חס וחלילה! (איוב ח' ג')¹⁵ הרי למשה הוא אומר: "ונחנתי את-אשר אחן, ורחמתי את-אשר ארחם." (שמות לג' יט')¹⁶ לפיכך אין זה בידיו של האדם הרוצה או המתאמץ, כי אם ביד אלהים המרחם.¹⁷ ואכן אומר הכתוב לפרעה: "בעבור זאת העמדתיך, בעבור הראתך את לחי, ולמען ספר שמי בכל-הארץ." (שמות ט' טז')¹⁸ ובכן הוא מרחם על מי שהוא רוצה, ומקשה את לב מי שהוא רוצה.

ט 14 "אם כן מה נאמר" שאלו לעתים משתמש בצורת ביקורת בכתביו (ראו רומים ג 5; ד 1; ו 1; ז 7; ח 31; ט 30,19,14)

□ "היש אי צדק אצל אלוהים?" בגלל הדקדוק אנחנו מצפים לתשובה "לא". אלוהים לא שם את האחריות על בני האדם בגלל שריבונותו הוא הגורם המכריע (ראו רומים ט 19). זהו סוד הבחירה של אלוהים. הדגש העיקרי בהקשר זה הוא שאלוהים חופשי לעשות כרצונו עם בני האדם (בני האדם שמרדו), עם זאת ריבונותו של אלוהים מתגלה בחסד (ראו הערה ברומים ט 15), ולא בכוח נוקשה.

יש לציין שלמרות שאלוהים יודע את העתיד של כל אדם, בחירתו הריבונית לא מבוסס על כך. כי אם הדבר היה נכון אז הבחירה של אלוהים הייתה מבוססת על המעשים האישיים של כל אדם (ראו רומים ט 16; א"פט ב 1). מאחורי קו מחשבה שגוי זה עומדת השקפת היהודים המסורתית של שגשוג וצדקה (ראו דברים כז-כח; איוב ותהילים עג). אבל, אלוהים בוחר לברך את הלא ראויים דרך אמונה (לא מעשים, ראו רומים ה 8). אלוהים הוא יודע הכל אך הוא בחר להגביל את בחירותיו (1) ברחמים ו (2) בהבטחה. יש צורך בתגובה מצד בני האדם, שהולכת ביחד עם החיים החדשים שאלוהים נותן מבחירה.

□ "חס וחלילה" שאלו לעתים משתמש בצירוף מילים זה בשביל להדגיש את התשובה לשאלה שלו (ראו רומים ג 31,6,4; ו 2,15; ז 7,13; יא 1,11; א"קרו 15; גלטים ב 17; ג 21; ו 14). זהו צירוף מילים שמופיע בשפה העברית ולא באנגלית.

ט 15 זהו ציטוט מספר שמות לג 19. אלוהים חופשי לפעול בהתאם לתוכנית הגאולה שלו. אפילו משה לא הרוויח את ברכתו של אלוהים (ראו שמות לג 20). הוא היה רוצח (ראו שמות ב 11-15). המפתח הוא שבחירותיו של אלוהים מבוססות על רחמים (ראו רומים ט 18-23; יא 30,31,32).

ט 15-16 "מרחם" מילה יוונית זו (*eleos*, ראו רומים ט 23,18,16,15; יא 32,31,30) מופיע בתרגום השבעים (LXX) ובעברית התרגום שלה הוא חסד *hesed* (חשוב לזכור כי מחברי הברית החדשה היו הוגים עבריים שכתבו ביוונית), משמעות המילה היא "יציבות, ונאמנות של ברית". חסדו ובחירתו של אלוהים תקפים על רבים (יהודים [יצחק], לא ערבים [ישמעאל]; ישראל [יעקב], לא אדום [עשיו], יהודים מאמינים וגויים מאמינים, ראו רומים ט 24). אמת זו היא אחד המפתחות להבין את הדוקטרינה של בחירה מראש (גאולה אוניברסלית). מפתח נוסף בהקשר של רומים ט-יא הוא להבין את אופיו ורומיו של אלוהים (אלוהים הוא לא משתנה, ראו רומים ט 23,18,16,15; יא 32,31,30), הוא לא מבוסס על מעשי אדם. רחמיו של אלוהים יגיעו לכל מי שיבחר להאמין במשיח. ישוע פותח את הדלת עבור כל מי שבוחר להאמין (ראו רומים ה 18-19).

נושא מיוחד: חסד - SPECIAL TOPIC: LOVINGKINDNESS (*hesed*)

למונח זה (BDB 338 I, KB 336 II) יש שדה סמנטי רחב.

א. יש קשר לבני אדם.

1. חסד כלפי חבר (כלומר א שמואל כ 14; ב שמואל טז 17; ב דברי הימים כד 22; איוב ו 14; תהילים קמא 5; משלי יט 22; כ 6)
2. חסד כלפי עניים ונזקקים (מלאכי ו 8)
3. אהדה של ישראל כלפי יהוה (ראה ירמיהו ב 2; הושע ו 4, 6)
4. היופי הזמני של פרח בר (ראה ישעיהו מ 6)

ב. יש הקשר לאלוהים

1. ברית של אהבה נאמנות ואהבה

א. "דרך גאולה מאויבים וצרות" (כלומר בראשית יט 19; לט 21; שמות טו 13; תהילים לא 16; לב 10; לג 18, 22; לו 7, 10; מב 8; מד 26; סו 20; פה 7; צ 14; צד 18; קז 8, 15, 21, 31; קט 21-22; קמג 8, 12; ירמיהו לא 3; עזרא ז 28; ט 9)

ב. "בשמירה על חיים מהמוות" (כלומר, איוב י 12; תהילים ו 4-5; פו 13)

ג. "בגדילה של החיים הרוחניים" (כלומר תהילים קיט 41, 76, 88, 124, 149, 159)

ד. "בגאולה מהחטא" (ראה תהילים כה 7; נא 1; קל 7-8)

ה. "בשמירה על הברית" (כלומר דברים ז 9, 12; ב דברי הימים ו 14; נחמיה א 5; ט 32; דניאל ט 4; מיכה ז 20).

2. תיאור של היחס האלוהי (כלומר שמות לד 6; תהילים פו 15; קג 8; נחמיה ט 17; יואל ב 13; יונה ד 2; מיכה ז 20)

3. לב ליבו של אלוהים

א. "שפע" (כלומר במדבר יד 18; נחמיה ט 17; תהילים פו 5; קג 8; קמה 8; יואל ב 13; ירמיהו ד 2)

ב. "אדיר" (כלומר שמות כ 6; דברים ה 10; ז 9)

ג. "נצחי" (כלומר א דברי הימים טז 34, 41; ב דברי הימים ה 13; ז 3, 6; כ 21; עזרא ג 11; תהילים ק 5; קו 1; קז 1; קטח 1, 2, 3, 4, 29; קלו 1-26; קלח 8; ירמיהו לג 11)

ד. כמו מבצר (כלומר תהילים נט 17)

ה. יש הקשר לכוחו של אלוהים (כלומר תהילים סב 11-12a)

4. מעשי החסד (כלומר ב דברי הימים ו 42; תהילים פט 2; ישעיהו נה 3; סג 7; איכה ג 22)

ישנם תרגומים שונים למילה באנגלית. לדעתי הסיכום הכי טוב הוא "הברית של אלוהים מבוססת על נאמנות ואין חוטים שמחזקים אותה." זה מקביל למונח "אהבה" (*agapaō*) אשר מופיע בברית החדשה. אלוהים אוהב ונאמן בגלל מי שהוא!

ט 17-18 פסוק 17 הוא ציטוט בעל משמעות רבה משמות ט 16; פסוק 18 הוא המסקנה של הכתוב בשמות. כתוב כי פרעה הקשה את ליבו בשמות ח 15, 19, 32; ט 34. כתוב שאלוהים הקשה את ליבו בשמות ד 21; ז 3; ט 12; י 20, 27; יא 10. דוגמה זו מראה את ריבונותו של אלוהים (ראו רומים ט 18). פרעה אחראי לבחירותיו. אלוהים השתמש ביהירותו, ועקשנותו של פרעה בשביל לקיים את רצונו עבור עם ישראל (ראו רומים ט 18).

שימו לב כי תכלית מעשיו של אלוהים עם פרעה היו לצורך פדיון; מטרת מעשיו היו:

1. להראות את כוחו של אלוהים (לעומת האלילים של מצרים, בדומה לבראשית א – הסיפור של בבל)
2. בשביל לגלות את אלוהים למצרים, כלומר לכל העולם (ראו רומים ט 17)

לפי קו המחשבה מערבי (אמריקה) יש חשיבות רבה לפרט, אך לפי קו מחשבה מזרחי יש מוקד בצורך של הכלל. אלוהים השתמש בפרעה בשביל לגלות את עצמו לעולם. הוא יעשה את אותו הדבר דרך היהודים שלא מאמינים (ראו רומים יא). בהקשר זה יש מוקד על הכלל ולא על הפרט. זכרו את הדוגמאות מהברית הישנה בהקשר של הכלל

1. מות ילדיו של איוב בגלל הדיון של אלוהים עם השטן (ראו איוב א-ב)
2. מות החילים מעם ישראל בגלל חטאו של עקן (ראו הושע ז)

3. הילד שנולד לדוד ובת שבע מת בגלל החטא של אביו (ראו ב"ש"מ יב 15).
 כולנו מושפעים מבחירות שנעשו על ידי אחרים. ניתן לעיין בנושא החברה בברית החדשה ברומים ה 12-21.

□ **"ובכן אומר הכתוב..."** שאול מגלם את הכתובים ובכך הוא נתן להם תוקף חיים ורלוונטיות (ראו רומים י 6-8). שאול מגלם "חטא" ו-"מוות" ברומים ו-ז).

רומים ט 19-26 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)
19 אֲזִי אֶתְּךָ תֹאמֵר לִי: "מִדּוּעַ הוּא עוֹד מֵאֲשִׁים, שֶׁהָרִי מִי יַעֲמֵד נֶגֶד רְצוֹנוֹ?" **20** אַךְ מִי אַתָּה, בֶּן-אָדָם, כִּי תִתְּנֶכֶח עִם אֱלֹהִים? הֲאֵם יֹאמֵר מַעֲשֵׂה לַעֲוֹנָהוּ "מִדּוּעַ כָּכָה עֲשִׂיתִנִּי?" (יִשְׁעִיהוּ מֵה' ט') **21** הֲאֵם מֵאוֹתוֹ חָמַר אֵין יוֹצֵר רִשְׁאֵי לִיצֵר כָּלִי אֶחָד לְכָבוֹד, וְכִלֵּי אַחֵר לְשִׁמוּשׁ שְׂאֵין בּוֹ כְבוֹד? (יִרְמִיָהוּ יח' ג'-ו') **22** וְהִנֵּה אִם אֱלֹהִים, אֵפֶךָ כִּי חִפְץ לְהִרְאוֹת אֶת זַעְמוֹ וְלִגְלוֹת אֶת כּוֹחוֹ, סָבַל בְּאֶרֶץ רוּחַ רַב כָּלִי זַעַם מוֹכְנִים לְהִרְסָם, (מִשְׁלֵי טז' ד') **23** כְּדֵי לְגַלוֹת אֶת עֹשֶׂר כְּבוֹדוֹ בְּכִלֵּי חֲנִיכָה שֶׁמֵּרָאשׁ הֵכִין אוֹתָם לְכָבוֹד? -- **24** כְּלוֹמֵר, אוֹתָנוּ אֲשֶׁר גַּם קָרָא לָא רַק מִקְרָב הַיְהוּדִים אֲלֵא גַם מִקְרָב הַגּוֹיִים, **25** כְּמוֹ שֶׁהוּא אֹמֵר גַּם בְּהוֹשֵׁעַ: "אֲקָרָא לְלֹא-עַמִּי עַמִּי, וְלֹא-רַחֲמָה רַחֲמָה. (הוֹשֵׁעַ ב' כה') **26** וְהִנֵּה בְּמִקּוֹם אֲשֶׁר-יֹאמֵר לָהֶם לֹא-עַמִּי אַתֶּם, יֹאמֵר לָהֶם בְּנֵי אֵל-חַי.

ט 19 "מי יעמוד נגד רצונו" זהו חיווי פעיל מושלם, אשר מדגיש עובדה עם השכלות מתמשכות (ראו ב דברי הימים; כ 6; איוב ט 12; תהילים קלה 6; דניאל ד 35). שאול ממשיך עם הביקורת. באופן הגיוני, אם אנחנו עוקבים ומבינים את סגנון הכתיבה של שאול אנחנו נוכל להבין את מחשבותיו. ראו מבוא לפרק זה סעיף ב 1. צריך לראות את רצון אלוהים בשני מישורים. המישור הראשון הוא תוכנית הגאולה עבור העולם החוטא (ראו בראשית ג 15). תוכנית זו לא מושפעת מהבחירה של הפרט. המישור השני, אלוהים בוחר להשתמש בבני האדם ככלי (ראו שמות ג 7-9; י). הוא בוחר בבני האדם בשביל לממש את תוכניתו (הן באופן חיובי, למשל משה, והן באופן שלילי, למשל פרעה).

ט 20-21 אלו דימויים מישיעיהו כט 16; מה 9-13; סד 8 וירמיהו יח 12-1. יהוה מתואר כיוצר מכיוון שאפילו את האדם הוא יצא מעפר (ראו בראשית ב 7). שאול מדגיש את ריבונו של היוצר באמצעות שלוש שאלות – שתי שאלות ברומים ט 20 והשלישית ברומים ט 21. השאלה השלישית מחזירה את הקוראים לאלולוגיה בין משה לפרעה. ניגוד דומה מופיע בדוגמה של

1. יצחק – ישמעאל, רומים ט 8-9
2. יעקב – עשיו ברומים ט 10-12
3. עם ישראל ואדום ברומים ט 13

שאלו משתמש באותה אלולוגיה בשביל לשקף את המצב של היהודים המאמינים לעומת לא מאמינים. בחירתו החיובית של אלוהים מתבטאת בסופו של דבר בהכללתם של גויים מאמינים (ראו רומים ט 24-29, 30-33)!

בגלל המבנה בדקדוקי יש ציפייה לתשובה

1. תשובה "לא" לשאלה ברומים ט 20
2. תשובה "כן" לשאלה ברומים ט 21

ט 22 "אם" משפט תנאי מותנה ממעמד ראשון, כלומר ניתן להניח שהוא נכון מנקודת מבטו של המחבר, אך ללא מסקנה דקדוקית. פסוקים 22-24 הם משפט אחד ביוונית. פסוק 22 מבטא את אופיו של אלוהים. אלוהים הוא אלוהי הצדק. בני האדם ישאו באחריות למעשיהם. אבל הוא אלוהי הרחמים. לכל בני האדם מגיע למות (ראו רומים א 18-ג 21). הצדק אינו חדשות טובות! אופיו של אלוהים בעיקר ברחמים ולא זעם (ראו דברים ה 9-10; ז 9; הושע יא 8-9). הוא פועל בשביל לגאול (ראו יחזקאל לו 22-33). יש לו סבלנות לעולם החוטא (ראו יחזקאל יח). הוא אפילו משתמש ברוע בשביל לקיים את התוכנית שלו (למשל, השטן, פרעה, אשור, נבוכדנצר, ואפילו בעם ישראל שלא מאמין כפי שמתואר ברומים יא)!

NASB	"חפץ להפגין את זעמו"
NKJV	"רוצה לגלות את זעמו"
NRSV	"השתוקק לגלות את זעמו"
TEV	"רצה להראות את כעסו"
NJB	"מוכן לגלות את כעסו"

אלוהים מפגין את זעמו בשביל להראות את כוחו (רומים ט 22) וכדי לגלות את עושר כבודו (ראו רומים ט 23). למעשיו של אלוהים תמיד יש מטרת גאולה (פרט לגיהינום, שהוא היעד האחרון של בידוד בגלל חטא ואי-אמונה)

□ **"כלי זעם"** מונח זה ממשיך את המטאפורה ברומים ט 20-21, אלוהים כיוצר. כלי זעם מתייחסים לבני אדם שאינם מאמינים שאלוהים משתמש בהם בשביל לקדם את תוכנית גאולתו.

NASB, NKJV "מוכנים"

זו צורת הבינוני שלילית ומושלמת. מילה שכתובה בפפירוס ומדברת על משהו שמוכן לייעוד. לאי-אמונה ומרד יהיו השלכות ביום הדין. למרות זאת, אלוהים משתמש גם במורדים בשביל להשיג את מטרותיו לגאולה. בספרו של M. R. Vincent, *Word Studies*, vol. 2, כתוב "הם לא הותאמו על ידי אלוהים להרס, אלא במובן תואר, הם מוכנים ובשלים להרס, הבינוני מציין מצב נוכחי שנוצר בעבר, אך אין רמז אך הוא נוצר" (עמוד 716).

□ "הרס" ראה נושא מיוחד ברומים ג 3.

ט 23 "כדי לגלות את עושר כבודו בכלי חנינה" משפט זה מראה את כוונתו הנצחית של אלוהים (כלומר, רחמים). הפועל בעל התניות אאוריסטיות פעילות. אלוהים גילה את עושר כבודו בכך ששלח את ישוע!

- לעתים קרובות שאול מתייחס לעושר של
1. טוב ואורך רוחו וסבלנותו, רומים ב 4
 2. כבודו בכלי חנינה, רומים ט 23
 3. חסדו, אפסים א 7
 4. כבודו של ירושת, אפסים א 18
 5. טוב וחסדו כלפינו במשיח, אפסים ב 7
 6. המשיח לגויים, אפסים ג 8
 7. כבודו, אפסים ג 16
 8. תפארת הרז בקרב הגויים, קולוסים א 27

□ **"שמראש הכין אותם לכבוד"** אותה אמת נאמרת ברומים ח 29-30 ואפסים א 11,4. פרק זה מבטא בצורה הכי בולטת את ריבונותו של אלוהים בברית החדשה. אלוהים בשליטה מלאה על הבריאה ועל הגאולה! אין לטשטש אמת זו. עם זאת, יש לקחת את שליטתו של אלוהים באיזון עם בחירתו לברית. זה נכון שחלק מהבריתות בברית הישנה הן ללא תנאים ולא דורשות תגובה מצד האדם, למשל בראשית ט 8-17; טו 12-21. אך יש גם בריתות אחרות אשר מותנות בתגובה של אדם (למשל, גן עדן, נח, משה, דוד). שום אדם לא יכול להשפיע על תוכנית הגאולה של אלוהים. אלוהים בחר לאפשר לבני האדם לקחת חלק בתוכניתו. הזדמנות זו שאלוהים נתן לבני האדם יוצרת מתח תיאולוגי בין ריבונות (רומים ט) ורצון חופשי של בני האדם (רומים י).

זה לא נכון לבחור דגש מקראי אחד ולהתעלם מאחר. יש מתח בין דוקטרינות שונות בגלל שאנשי המזרח מציגים את האמת בזוגות דיאלקטיים. חשוב להבין דוקטרינה ביחס לדוקטרינות אחרות. יש מספר חלקים לאמת. אין ספק שיש כאן תעלומה! שאול לא מסיק שהמסקנה ההגיונית שהלא מאמינים ערוכים (*kataptizō*) לזעם אלוהים (רומים ט 22) והמאמינים ערוכים (*proetoiimazō*) לכבוד (רומים ט 23). האם בחירת אלוהים היא הגורם המכריע או שבחירתו מבוססת על רחמים לכל בני האדם, וחלק דוחים את הזמנתו? האם לבני האדם יש חלק בגורל שלהם (ראו רומים ט 30-21)? יש דעות שונות בשני הצדדים (אוגוסטין - פלגיוס). לדעתי מושג הברית מאחד את שני הצדדים עם הדגש על אלוהים. בני האדם יכולים רק להגיב ליוזמה של אלוהים (למשל, יוחנן ו 65,44). אבל מבחינתי, אופיו של אלוהים אינו גחמני, אך רחום. הוא מושיט את ידיו לכל בני האדם שנבראו בצלמו (ראו בראשית א 27,26). יש לי קשיים משלי סביב הקשר זה. הוא מאוד חזק, עם זאת הוא כתוב שחור על גבי לבן. המוקד של הכתוב באי-אמונתם של היהודים שהביא להכללת הגויים (רומים יא)! אבל זה לא המקום היחיד שמדבר על ישותו של אלוהים!

□ **"כבוד"** ראו הערה ברומים ג 23.

ט 24 פסוק זה מרחיב את נושא הבטחת אלוהים. אלוהים גילה רחמיו לבני האדם על בסיס בחירתו. ההבטחה של בראשית ג 15 מתקשרת לכל בני האדם (בגלל שאין יהודים עד לרומים יב). הקריאה של אברהם מתייחסת לכל בני האדם, בראשית יב 3. קריאת ישראל כממלכת כוהנים קשורה לכל בני האדם (ראו שמות יט 5-6)! הסוד של אלוהים כעת התגלה במלואו (ראו אפסים ב 11-13; גלטים ג 28; קולוסים ג 11).

עמדתו של שאול מרומים ט 24 תהיה מלווה ביציטוטים מהברית הישנה (רומים ט 25-29)

1. רומים ט 25, הושע ב 23
2. רומים ט 26, הושע א 10
3. רומים ט 27, ישעיהו י 22 ו-או הושע א 10
4. רומים ט 28, ישעיהו י 23
5. רומים ט 29, ישעיהו א 9

ט 25-26 זהו ציטוט מתרגום השבעים (LXX) של הושע ב 23 (עם מספר שינויים) ומהושע י 10, יש התייחסות לעשרת השבטים הצפוניים, אך במקום זה שאל מתייחס לגויים. זהו שימוש אופייני של מחברי הברית החדשה. המחברים ראו בקהילה מימוש ההבטחות לישראל (ראו ב"קר ו 16; טיטוס ב 14; א"פט ב 5-9). בהקשר זה הכתוב בהושע מתייחס לאי-אמונתם של עם ישראל. אלוהים שיקם את עשרת השבטים ושאל ראה בכך עדות לאהבתו וסליחתו של אלוהים, בגלל זה הוא יודע שאלוהים יכול לסלוח גם לעובדי אלילים (גויים).

רומים ט 27-29 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)
27 וישעיהו מכריז על ישראל: "כי אם-יהיה מספר בני ישראל כחול הים, שאר ישוב בו. 28 כן-כלה ונחרצה אדני עשה בקרב הארץ." (ישעיהו י' כב'-כג') 29 וכן אמר ישעיהו קדם לכן: "לולי יהוה צבאות הותיר לנו שריד כמעט כסדם היינו לעמרה דמינו."

NASB, NKJV, NRSV, NJB
TEV

"כי אם"
"למרות אם"

זהו משפט תנאי ממעמד שלישי (ean ביחד עם דרך האווי), אשר מציין פעולה עם פוטנציאל.

ט 27-28 זהו ציטוט מתרגום השבעים (LXX) של ישעיהו י 22-23. הנוסח המקובל הוסיף משפט מסכם מתרגום השבעים של ישעיהו י 23. אך הוא נעדר מכתבי היד היווניים הקדומים P⁴⁶, א, B, A, דבר המוכיח שהיו תוספות שנוספו בזמן העתקה. תרגום UBS⁴ מדרג את ההשמטה "ודאי".

ט 27 "כחול הים" זה חלק מהשפה המטפורית, ההיפרבולית, של הבטחות האל לאברהם (ראו בראשית טו 5; כב 17; כו 4).

□ "שאר ישוב בו" המונח "שאר" בשימוש על ידי נביאי הברית הישנה ומתייחס לחלק בעם ישראל שנלקח לגלות והוחזרו לארץ על ידי אלוהים. שאל משתמש במנח בשביל להתייחס ליהודים שמאמינים באלוהים ו-או ליהודים ששמעו את הבשורה והגיבו באמונה למשיח. אפילו בתוך הברית הרוחנית רק חלק היו באמת עומדים בצדקה מול אלוהים. למרות בחירתו של אלוהים עדיין יש דרישה לתגובה של אמונה מצד בני האדם (ראו ישעיהו א 16-20). שאל משתמש בביטוי זה מהברית הישנה בשביל להתייחס לאלו ששמעו את הבשורה, אך רובם לא האמינו וקיבלו את המשיח. רק אחוז קטן מאלו ששמעו את הבשורה במאה הראשונה (יהודים וגויים) הגיבו באמונה. לאלו שהגיבו באמונה שאל קורא "שאר".

נושא מיוחד: שלושה פרושים למונח שארית (KB 1375, BDB 984)
SPECIAL TOPIC: THE REMNANT (BDB 984, KB 1375), THREE SENSES

מושג ה"שאר הנאמן" הנו נושא שחוזר על עצמו בברית הישנה (בעיקר בנביאי המאה השמינית וברמיהו) למונח יש שלושה פרושים:

1. אלה ששרדו את הגלות (ראו, עזרא ט 8, 14-15; נחמיה א 2-3; ישעיהו י 20-23; יז 4-6; לז 4, 31-32; מז 3; ירמיהו כג 3; לא 7-8; מב 15, 19; מד 12, 14, 28; מיכה ב 12; ה 7-8; ז 18; חגי א 12-14; ב 2; זכריה ח 6, 11-12)
2. אלה שנשארו נאמנים ליהוה (ראו, ישעיהו ד 5-1; יא 11, 16; כח 5; יואל ב 32; עמוס ה 14-15)
3. אלה שהם חלק מההתחדשות האסקאטולוגית (ראו, עמוס ט 11-15; זכריה ח 6)

משל הזרוע במרקוס ד 1-20 ומתי יג 1-23, המצטט את ישעיהו ו 9-10, הוא דוגמה טובה לאופן שהברית החדשה מפרשת מונח זה (שימו לב לרומים ט 6 בהתייחס לישראל בימיו של שאל)

"השאר" בברית החדשה מדבר על היהודים (ראו רומים ט 27-29) והגויים שבטחו במשיח (ראו ט 24-26) ברומים ט 30-35; יא 11-24, 25-32 שאל מדבר על שתי הקבוצות. הקבוצה של המאמינים בישראל אינה רק מבוססת על גזע (כלומר, רומים ט 6; ב 18-19), אלא זו קבוצה של מאמינים בהתגלות שניתנה על ידי אלוהים בישוע. זה נראה כי אמירה זו מכחישה מקומות מהברית הישנה (כלומר, ירמיהו לא 7-9; מיכה ה 7-8) שמדברים על שישראל כלאום היא השארית. אנא עיין בנושא המיוחד: מדוע הבטחות הברית הישנה נראות שונות מהבטחות הברית החדשה? הבשורה משנה הכל!

ט 28

NASB

"כי כלה ונחרצה"

NKJV	"גמר...וצמצם"
NRSV	"במהירות ובהחלטיות"
TEV	"במהירות חרץ את גורלו"
NJB	"ללא היסוס או עיכוב"
REB	"יהיה סיכום סופי"
NIV	"במהירות וסופיות"
NET	"במלואו ובמהירות"

יש משחק מילים בין שתי מילים יווניות (המילה המורכבת *sun* היא שכיחה בכתביו של שאול).

1. *suntelōn*, חיווי פעיל בעתיד של המילה

א. *sun*

ב. *teleō*

פירוש המילה "להתגשם" או "להתממש" (ראו מרקוס יג 4; לוקס ד 13,2; מעשי שליחים כא 27; עברים ח 8).

2. *suntemnōn*, חיווי פעיל בעתיד של המילה

א. *sun*

ב. *temnō*

פירוש המילה "לקצר" או "לבצע מהר" (המילה מופיע רק בפסוק זה, אבל צורה דומה מופיעה במעשי שליחים כד 4)

יש מקומות שיש לייחס יותר חשיבות לצליל של המילה ולא רק לאטימולוגיה, והקשר.

לאלהים יש תוכנית ישועה עבור עמו האמיתי ויש תוכנית משפט לכל השאר!

קשה לפרש פסוק זה לכן היו סופרים שניסו להוסיף ביטויים בשביל להסביר מה לדעתם משמעות הפסוק.

תרגום UBS⁴ נותן דירוג "A" (ודאי).

ט 29 זהו ציטוט מתרגום שבעים LXX של ישעיהו א 9, פסוק שמדבר על החטא של עם ישראל.

☐ "יהוה צבאות" בהתאם להקשר תואר זה מתייחס לאלוהים במובן צבאי, "שר צבא יהוה" (ראו יהושע ה 13-15), או במובן של מנהל, יש גם הקשר למונח בבלי שקשור לאמונה באלים רבים, "אדון צבא שמיים". הכוכבים הם יצירתו של אלוהים ולא אלים; הם לא שולטים על שום דבר (ראו בראשית א 16; תהילים ח 3; קמז 4; ישעיהו מ 26).

נושא מיוחד: השמות לאלוהות SPECIAL TOPIC THE NAMES FOR DEITY

ה. אל *El* (BDB 42, KB 48)

1. המשמעות המקורית של המונח הקדום והכללי לאלוהות אינו ידוע בוודאות, למרות שמלומדים רבים מאמינים שהוא מגיע משורש אכדי שמשמעו "להיות חזק" או "להיות עוצמתי" (השוו לבראשית יז 1; במדבר כג 19; דברים ז 21; תהלים נ 1)

2. בפנתיאון הכנעני האל העליון הוא אל *El* (Ras Shamra texts)

3. בכתבי הקודש אל בדרך-כלל מורכב עם מונחים אחרים. צירופים אלו הפכו לאמצעי לאפיין את אלוהים.

א. אל-עליון *El-Elyon* (BDB 42 & 751 II), ברא' יד 18-22; דבר' לב 8; ישע' יד 14

ב. אל-רואי *El-Roi* ("האל שרואה" או "האל שמראה את עצמו", BDB 42 & 909), ברא' טז 13

ג. אל-שדי *El-Shaddai* ("אל רב-כוח" או "אל מלא חמלה" או "אל ההר", BDB 42 & 994), ברא' יז 1; לה 11; מג 14; מט 25; שמות ו 3

ד. אל-עולם *El-Olam* (האל הנצחי, BDB 42 & 761), ברא' כא 33. מונח זה קשור באופן תיאולוגי להבטחת אלוהים לדוד בשמ"ב ז 13, 16

ה. אל-ברית *El-Berit* ("אל הברית", BDB 42 & 136), שופ' ט 46

4. אל משווה עם

א. יהוה בתהל" פה 9; ישע' מב 5

ב. אלהים בברא' מו 3; איוב ה 8, "אֲנִי הָאֵל אֱלֹהֵי אֲבִיךָ"

ג. שדי בברא' מט 25

ד. "קנאה" בשמות לד 14; דבר' ד 24; ה 9; ו 15

ה. "רחמים" בדבר' ד 31; נחמ' ט 31

ו. "גדול ונורא" בדבר' ז 21; י 17; נחמ' א 5; ט 32; דני' ט 4

ז. "דעת" בשמ"א ב 3

ח. "מעוזי חיל" בשמ"ב כב 33

- ט. "הנותן נקמות לי" בשמ"ב כב 48
 י. "הקדוש" בישע' ה 16
 יא. "גבורה" בישע' י 21
 יב. "ישועתי" בישע' יב 2
 יג. "גדול וגיבור" בירמ' לב 18
 יד. "גמול" בירמ' נא 56
5. שילוב של כל השמות העיקריים של אלוהים בתנ"ך נמצא ביהוש' כב 22 (אל, אלהים, יהוה, חוזר על עצמו)
 1. עליין (BDB 751, KB 832)
1. המשעות הבסיסית היא "גבוה", "רם", "או" "נישא" (השוו לברא' מ 17; מל"א ט 8; מל"ב יח 17; נחמ' ג 25; ירמ' כ 2; לג 10; תהל' יח 13).
 2. נעשה שימוש בשם זה במשמעות מקבילה לכמה שמות/תארים אחרים של אלוהים
- א. אלהים *Elohim* - תהל' מז 2-1; עג 11; קז 11
 ב. יהוה *YHWH* - ברא' יד 22; שמ"ב כב 14
 ג. אל-שדי *El-Shaddai* - תהל' צא 9, 1
 ד. אל *El* - במד' כד 16
- ה. אלה *Elah* - נעשה בו שימוש לעתים קרובות בדני' ב-ו ועזרא ד-ז, קשור ל-*illair* ("אל עליין" בארמית) בדני' ג 26; ד 2; ה 18, 21
3. לעתים קרובות נעשה שימוש בשם זה על-ידי אנשים שלא היו ישראלים
 א. מלכיצדק, ברא' יד 18-22
 ב. בלעם, במד' כד 16
 ג. משה, כאשר הוא דיבר על העמים בדבר' לב 8
 ד. הבשורה על-פי לוקס בברית החדשה נכתבה לגויים וגם עושה שימוש במקבילה היוונית *Hupsistos* (השוו לפרק א 32, 35, 76; ו 35; ח 28; מה"ש ז 48; טז 17)
- ז. אלהים *Elohim* (רבים), אלוה *Eloah* (יחיד), נעשה שימוש בעיקר בשירה (BDB 43, KB 52)
1. מונח זה לא נמצא מחוץ לתנ"ך.
 2. המילה יכולה לציין את אלוהי ישראל או את אלוהי העמים (השוו לשמות יב 12; כ 3). משפחתו של אברהם הייתה פוליתאיסטית (השוו ליהושע כד 2).
 3. זה יכול להתייחס לשופטים ישראלים (השוו לשמות כא 6; תהל' פב 6).
 4. המונח אלוהים מתייחס גם לישויות רוחניות אחרות (מלאכים, שדים) כמו בדבר' לב 8 (LXX); תהל' ח 5; איוב א 6; לח 7.
 5. בכתבי הקודש זהו השם/תואר הראשון לאלוהות (השוו לברא' א 1). נעשה שימוש בלעדי בשם זה עד בראשית ב 4, שם הוא משולב עם יהוה. הוא מתייחס באופן בסיסי (תיאולוגית) לאלוהים כבורא, כמקיים וכמכלכל את כל החיים על הארץ (השוו לתהל' קד) שם זה נרדף לשם אל (השוו לדבר' לב 15-19). הוא גם יכול להקביל לשם יהוה מכיוון שמזמור יד (אלהים) זהה למזמור נג (יהוה), מלבד השינוי בשמות האלוהיים.
 6. למרות שהוא בגוף רבים ונעשה בו שימוש בהתייחסות לאלוהים אחרים, מונח זה מציין לעתים קרובות את אלוהי ישראל, אך בדרך-כלל הגוף של הפועל שיצורף אל השם יהיה בגוף יחיד כדי לציין את השימוש המונותאיסטי.
 7. מונח זה נמצא בפיהם של אנשים לא ישראלים כשם של האלוהות.
 א. מלכיצדק, ברא' יד 18-22
 ב. בלעם, במד' כד 2
 ג. משה, כאשר הוא מדבר על העמים, דבר' לב 8
8. זה מוזר ששם נפוץ לאל המונותאיסטי של ישראל הוא ברבים! למרות שאין וודאות, הנה התאוריות השונות.
 א. בעברית יש הרבה שמות בגוף רבים שלעתים קרובות נעשה בהם שימוש לשם הדגשה. דבר נוסף הקשור להסבר זה הוא המאפיין העברי המאוחר שנקרא "ריבוי מלכותי", שבו נעשה שימוש בריבוי כדי להאדיר רעיון.
 ב. זה יכול להתייחס למועצה שמימית שאיתה אלוהים נפגש בשמיים ושעושה את רצונו (השוו למל"א כב 19-23; איוב א 6; תהל' פב 1; פט 5, 7).
 ג. ישנה אפילו האפשרות ששם זה משקף את ההתגלות של הברית החדשה של אל אחד בשלוש אישיות. בברא' א 1 אלוהים בורא; בראש' א 2 הרוח מרחפת, ומתוך הברית החדשה אנו יודעים שישוע הוא הגורם (agent) של אלוהים האב בבריאה (השוו ליוח' א 3, 10; רומ' יא 36; קור"א ח 6; קול"א 15; עבר' א 2; ב 10).
 ח. יהוה (BDB 217, KB 394)
1. זהו השם שמשקף את האל כאלוהים שכורת בריתות; אלוהים כמושיע, גואל! בני אדם מפרים בריתות, אך אלוהים נאמן לדברו, להבטחותיו ולבריתו (השוו לתהל' קג).

- שם זה נזכר לראשונה בשילוב עם אלהים בבראשית ב 4. בבראשית א-ב אין שני תיאורים של הבריאה, אלא שני דגשים שונים: (1) אלוהים כבורא של העולם (הפיזי) ו (2) אלוהים כבורא הייחודי של האנושות. בראשית ב 4 - ג 24 מתחיל את ההתגלות המיוחדת לגבי המטרה והמעמד המיוחד של האנושות, וכמו כן לגבי בעיית החטא והמרד הקשורים למעמד ייחודי זה.
2. בבראשית ד 26 נאמר: "אֵז הוּמַל לְקָרָא בְשֵׁם יְהוָה". אף על פי כן, שמות ו 3 רומז שאנשי הברית המוקדמים (האבות ומשפחותיהם) ידעו את אלוהים כ-אל שדי בלבד. ניתן הסבר לשם יהוה רק פעם אחת בשמות ג 13-16, במיוחד בפסוק 14. בכל זאת, הכתבים של משה מפרשים מילים לעתים קרובות באמצעות משחקי-מילים ולא לפי האטימולוגיה (השוו לברא' יז 5; כז 36; כט 35-13). יש מספר תאוריות בנוגע למשמעות של שם זה (לוקח מDBI, כרך 2, עמ' 409-411).
- א. משורש ערבי, "להראות אהבה עזה"
 - ב. משורש ערבי "לנשוף" (יהוה כאל הסערה)
 - ג. משורש אוגריתי (כנעני) "לדבר"
 - ד. מכתובת פיניקית, צורת פועל גורמת (causative participle) שמשמעותה "האחד שמקיים", או "האחד שמייסד"
 - ה. מבניין קל בעברית "האחד שהוא (קיים)", או "האחד שנכח" (בזמן עתיד, "האחד שיהיה")
 - ו. מבניין הפעיל בעברית "האחד שמביא לידי קיום"
 - ז. מהשורש העברי "לחיות" (השוו לברא' ג 20), במשמעות "האחד והיחיד שחי-לנצח"
 - ח. מההקשר של שמות ג 13-16 יש משחק מילים של צורת העתיד שנעשה בה שימוש בעבר, "אני אמשיך להיות מה שהייתי" או "אני אמשיך להיות מה שתמיד הייתי" (השוו ל J. Wash, *A Survey of Syntax in the Old Testament*, Watts, עמ' 67). השם המלא יהוה מובע לעתים קרובות בקיצור או ייתכן גם בצורתו המקורית.
- (1) יה *Yah* (לדוגמא, הללו - יה, BDB 219, השוו לשמות טו 2; יז 16; תהל' פט 8; קד 35)
 - (2) יהו *Yahu* (בסיום שמות, כמו ישעיהו)
 - (3) יו *Yo* (בתחילת שמות, כמו יואל)
3. בתקופה יותר מאוחרת ביהדות שם ברית זה נעשה כל-כך קדוש (הטטרגרמטון) שיהודים יראו להביע אותו שמא הם יפרו את המצווה של שמות כ 7; דברים ה 11; ו 13. אז הם החליפו את המונח העברי ל-"בעל", "אדון" *adonai* -- "אדון או אדוני" (האדון שלי). כאשר הם הגיעו לשם יהוה בקריאת התנ"ך, הם הגו אותו כ-"אדון". זאת הסיבה ש-יהוה נכתב כ-אדון (Lord) בתרגומים באנגלית.
4. כמו בשם אל, יהוה לעתים קרובות משולב עם מונחים אחרים כדי להדגיש מאפיינים מסוימים של אלוהים הברית של ישראל. למרות שיש הרבה שילובים אפשריים, הנה כמה מהם.
- א. יהוה - יְרָאָה *Yireh* (יהוה יספק, BDB 217 & 906), ברא' כב 14
 - ב. יהוה - רִפְאֶךָ *Rophekha* (יהוה הוא הרופא שלך, BDB 217 & 950, בניין קל בזמן הווה), שמות טו 26
 - ג. יהוה - נָסִי *Nissi* (יהוה הוא הדגל שלי, BDB 217 & 651), שמות יז 15
 - ד. יהוה - מְקַדְשְׁכֶם *Meqaddishkem* (יהוה הוא האחד שמקדש אתכם, BDB 217 & 872, בניין פיעל בזמן הווה), שמות לא 13
 - ה. יהוה - שְׁלוֹמִים *Shalom* (יהוה הוא שלום, BDB 217 & 1022), שופ' ו 24
 - ו. יהוה - צְבָאוֹת *Sabaoth* (BDB 217 & 878), שמ"א א 3, 11; ד 4; טו 2; לעתים קרובות בספרי הנביאים
 - ז. יהוה - רֹעֵי *Ro'i* (יהוה הוא הרועה שלי, BDB 217 & 944, בניין קל בזמן הווה), תהל' כג 1
 - ח. יהוה - צְדָקָנוּ *Sidqenu* (יהוה הוא הצדקה שלנו, BDB 217 & 841), ירמ' כג 6
 - ט. יהוה - שְׁמָהּ *Shammah* (יהוה שם, BDB 217 & 1027), יחז' מח 35

NASB	"לולי...הותיר לנו שריד"
NKJV	"לולי... הותיר לנו זרע"
NRSV	"לא השאיר ניצולים"
TEV	"לא השאיר לנו צאצאים"
NJB	"לא השאיר לנו ניצולים"

בתרגום העברי של ישעיהו א 9 מופיע המילה "שארית", אבל בתרגום השבעים מופיעה המילה "זרע" (NKJV). כאשר אלוהים שפט את עם ישראל הוא תמיד חס על (1) השארית שהאמינה (2) שושלת המשיח. אלוהים חס על המעטים בשביל להגיע לרבים.

□ "סודם...עמורה" פסוק 28 מתקשר למשפט אלוהים. פסוק זה מזכיר שתי ערים שעבדו אלילים והושמדו על ידי אלוהים בבראשית יט 24-26, הן הפכו לצרוף מילים של משפט אלוהים (ראו דברים כט 34; ישעיהו יג 19; ירמיהו כ 16; מט 18; נ 40; עמוס ד 11).

רומים ט 30-33 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)
30 אִם כֵּן מֵה נֶאמַר? גֹּיִים שֶׁלֹּא רָדְפוּ צְדָקָה הִשִּׁיגוּ צְדָקָה, אֲבָל צְדָקָה שֶׁעַל-יְסוּד אֲמוּנָה. **31** יִשְׂרָאֵל, לְעֵמֶת זֹאת, חִתְרוּ לְתוֹרַת שֶׁל צְדָקָה, אֲךָ לְתוֹרָה זוֹ לֹא הִגִּיעוּ. **32** מִדְּעוּ? מִפְּנֵי שֶׁלֹּא בִקְשׁוּהָ מִתּוֹךְ אֲמוּנָה, אֲלֵא מִתּוֹךְ מַעֲשִׂים. הֵם נִכְשְׁלוּ בְּאֲבֵן הַנֶּגֶף, **33** כִּכְתוּב: "הַנְּנִי יִסֹּד בְּצִיּוֹן אֲבֵן נֶגֶף וְצוּר מְכֻשׁוֹל, וְהַמְאֲמִין בּוֹ לֹא יִבּוֹשׁ."

ט 30-31 זו המסקנה של תכלית הבחירה של אלוהים. פסוקים 30-33 מסכמים את רומים ט ונותנים הקדמה לרומים י. גויים שהאמינו בישוע קיבלו צדקה, אך לא כל היהודים ניצדקו מכיוון שבחרו לא להאמין (ראו רומים ט 6)!

אלוהים פועל מתוך יחסים של ברית. אלוהים תמיד לוקח את היוזמה וקובע את התנאים. על האדם להגיב

בחזרה בתשובה, אמונה, והתמדה. האם בני האדם נושעים

1. על ידי ריבונות של אלוהים

2. על ידי רחמיו של אלוהים באמצעות אמונה בעבודת הצלב

3. על ידי אמונה אישית?

בנושא "רדיפה" ראו הערה ברומים יד 19.

ט 30 "צדקה" ראו נושא מיוד ברומים א 17. שם העצם מופיע שלוש פעמים ברומים ט 30 ופעם אחת ברומים ט 31. "הצדקה" על יסוד אמונה מנוגדת "לצדקה" על יסוד התורה. שוב ישנו ניגוד בין הברית הישנה לחדשה. כל "הבעיות" של הברית הישנה בעצם פתחו דלת להביא את הבשורה לכל העולם, כפי ששאלו כותב ברומים יא.

ט 32 "מתוך מעשים" הנוסח המקובל הוסיף את המילים "של התורה". זו הייתה תוספת שהתווספה מאוחר יותר. שאלו לעתים קרובות השתמש בביטוי "מעשי התורה" (ראו רומים ג 20, 28; גלטים ב 16; ג 2, 5, 10). עם זאת, כתבי יד יוונים P⁴⁶, א, B, F, * ו-A, G משמיטים את המונח בפסוק זה. תרגום UBS⁴ מדרג את הטקסט הקצר יותר דירוג "B" (במעט ודאי).

אנחנו לא ניצדקים בזכות מעשים אלא בזכות עבודת הצלב. העולם החוטא לא יכול להשיג צדקה, זוהי מתנה

שניתנת לכל מי שמאמין במשיח (ראו רומים ג 21-31). עם זאת, יש לקבלה (ראו רומים ט 33; יוחנן א 12; ג 16;

רומים ד 1; י 9-13; אפסים ב 8-9). אפילו אותם יהודים ההולכים לפי המסורת והדת בצורה כנה הם מפספסים אמת

!זו

George Eldon Ladd בספרו *A Theology of the New Testament*, מעלה נקודה טובה:

"לעתים קרובות אנחנו חושבים ששאלו מלמד על התורה מהניסיון האישי שלו כרב דתי, או שהוא

מלמד מנקודת מבט של יהודי טיפוס ששומר את התורה. עם זאת, אנחנו צריכים להבין שהבסיס לתיאולוגיה

של שאלו לא מבוסס על האוטוביוגרפיה הרוחנית שלו, ולא על האופי הלגליסטי של הפרושים של

המאה הראשונה אלא על שתי דרכים לצדקה: אמונה ולגליזם" (עמוד 495).

ט 33 זהו ציטוט משולב של ישעיהו כח 16 וישעיהו ח 14.

"הַנְּנִי יִסֹּד בְּצִיּוֹן אֲבֵן נֶגֶף", ישעיהו כח 16

"אבן נגף וצור מכשול", ישעיהו ח 14

"והמאמין בו לא יבוש" כח 16

בכך ששאלו שילב את הפסוקים בדרך זו (טכניקה רבנית) הוא שינה את המשמעות של ישעיהו כח 16 מחיובית לשלילית. שאלו משתמש בפסוקים מהברית הישנה למטרותיו.

1. הוא בוחר באיזה תרגום להשתמש (LXX, MT, או תרגום משלו)

2. הוא משנה את ההתייחסות (מגלות לגויים)

3. הוא משלב טקסטים

4. הוא משנה כותרות וכינוי גוף, בין יהוה לישוע

□ "המאמין בו לא יבוש" ציטוט מישעיהו כח 16. הביטוי מופיע גם ברומים י 11 והוא ביטוי דומה לכתוב ביואל ב 32, מופיע ברומים י 13. המפתח לישועה הוא (1) האובייקט (אבן נגף) ו- (2) קבלה אישית (המאמין בו). ראה נושא מיוחד אמונה ברומים ד 5.

□ "אבן" במקור זהו תואר לאלוהים (ראו תהילים יח 1-2, 31, 46; דברים לב 18; א"ש ב 2; תהילים כח 1; לא 3; מב 9; עא 3; עח 35), אבל הוא הפך לתואר למשיח (ראו בראשית מט 24; תהילים קיח 22; ישעיהו ח 14; כח 16; דניאל ב 34-35, 44-45; מתי כא 42-44). היהודים פספסו ודחו את המרכיב העיקרי בהבטחת הברית של אלוהים (המשיח, ראו א"ק א 23). היהודים לא הבינו את המטרה של המשיח, אף לא את הדרישות הבסיסיות של ברית אלוהים.

המשיח הפך לאבן נגף עבור היהודים (ראו ישעיהו ח 14; לוקס ב 34), אבל עבור המאמינים היהודים והגויים הוא הפך לאבן פנה (ראו ישעיהו כח 16; א"פט ב 6-10).

נושא מיוחד: "אבן" (KB 7, BDB 6) "אבן בוחן" (KB 944, BDB 819)
SPECIAL TOPIC: "STONE" (BDB 6, KB 7) and "CORNERSTONE" (BDB 819, KB 944)

I. שימוש בברית הישנה

- א. האבן היא פריט חזק ועמיד ובברית הישנה היא תיארה את יהוה (ראו איוב לח 6; תהילים יח 2 בפסוק זה יש 2 מילים שונות למילה "אבן", BDB 700, 849).
- ב. המונח התפתח לתואר שקשור למשיח (ראו בראשית מט 24; תהילים קיח 22; ישעיהו כח 16).
- ג. המונח "אבן" מייצג את המשפט של אלוהים שיביא המשיח (ראו ישעיהו ח 16 [BDB 1078]; דניאל ב 34-35, 44-45 [BDB 1078]).
- ד. המונח התפתח למטאפורה של מבנה (במיוחד ישעיהו כח 16).
 1. אבן יסוד/בוחן, זו אבן יציבה ומרכזית שנתנה יסוד לכל זוויות של הבניין, שמה "אבן הפינה"
 2. אולי יש התייחסות לאבן יסוד האחרונה שהוצבה והחזיקה את כל הקירות ביחד (ראו זכריה ד 7; אפסים ב 20, 21), שמה "אבן הראש"
 3. אולי יש התייחסות ל"אבן המפתח", זו האבן שממוקמת במרכז של הכניסה ומחזיקה את המשקל הקיר כולו

II. שימוש בברית החדשה

- א. ישוע ציטט מספר פעמים מתהילים קיח בהתייחסות לעצמו (ראו מתי כח 41-46; מרקוס יב 11-10; לוקס כ 17).
- ב. שאול מצוטט את תהילים קיח בהקשר לדחייתם ואי-אמונתם של עם ישראל ביהוה (ראו רומים ט 33).
- ג. באפסים ב 20-22 שאול משתמש במושג "אבן הפינה" בהתייחסות למשיח
- ד. כיפא משתמש במושג בהתייחסות לישוע (א"פט ב 1-10). ישוע הוא אבן הפינה והמאמינים הם אבנים חיות (כלומר, המאמינים הם מקדש, ראו א"קר ו 19), שבנות את המקדש החדש, ראו מרקוס יד 58; מתי יב 6; יוחנן ב 19-20. היהודים דחו את יסוד תקוותם כאשר דחו את ישוע כמשיח.

III. הצהרות תיאולוגיות

- א. יהוה אישר לדוד/שלמה לבנות את בית המקדש. אלוהים אמר שאם הם ישמרו על הברית הוא יברך ויהיה עמם (ראו ב"שמ ז), אבל אם הם לא ישמרו על הברית בית המקדש ייהרס (ראו א"מל ט 9-1).
- ב. היהדות התמקדה בשמירת המסורת והזניחה את הצד האישי של אמונה (ראו ירמיהו לא 31-34; יחזקאל לו 22-38). אלוהים חפץ במערכת יחסים אישית עם הבריאה שלו (ראו בראשית א 27-26). לוקס כ 17-18 ומתי ה 20 מדברים על משפט אלוהים על היהדות.
- ג. ישוע השתמש במושג בית המקדש כדימיו לגופו הפיזי (ראו יוחנן ב 19-22). אמונה אישית בישוע היא המפתח למערכת יחסים עם יהוה (כלומר, יוחנן יד 6; א"יוח ה 10-12).
- ד. הישועה מחזירה את צלם אלוהים שנפגע בבני האדם (ראו בראשית א 26-27; בראשית ג) וכעת יש לנו התחברות עם אלוהים. המטרה של האמונה המשיחית היא אורח חיים בצלם המשיח. על המאמינים לחיות כאבנים חיות (כלומר, כל אחד מאתנו הוא מקדש קטן שנבנה על אבן הפינה/המשיח).
- ה. ישוע הוא הבסיס ואבן היסוד של אמונתנו (כלומר, הוא האלפא והאומגה). ועם זאת, הוא גם אבן הנגף וצור מכשול (ראו ישעיהו כח 16). בלי המשיח אנחנו מפספסים את הכל. אין פשרות בנושא זה!

שאלות לדיון

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתם אחראים לפרש בעצמכם את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתם, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתם לא צריכים להשאיר את זה לפרשן.

שאלות לדיון אלו ניתנו כדי לעזור לכם לחשוב היטב על הנושאים הגדולים בחלק זה של הספר. הן נועדו להיות מעוררות חשיבה ולא סופיות.

1. כיצד פרק ט' (בחירת אלוהים) מתקשר לפרק י' (הרצון החופשי של בני האדם)?
2. מה הנושא המרכזי של רומים ט 1-29?
3. האם אלוהים הפר את הבטחתו לישראל?
4. ציין את היתרונות של עם ישראל (ט 4-5).
5. האם כל היהודים הוצדקו? מדוע, ומדוע לא (ט 6)?
6. אם האדם נאלץ לעשות את רצון אלוהים, האם הוא אחראי מבחינה מוסרית?
7. כיצד "רחמים" הם המפתח לבחירתו של אלוהים (ראו רומים טו, טז, יח, כג; יא 30-32)?

רומים י

חלוקה של קטעים לפי תרגומים מודרניים

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
ישראל והבשורה	עם ישראל זקוק לבשורה	צדקה אמיתית באה מאמונה	ישראל והבשורה	ישראל נכשלת לראות שאלוהים הוא המקדש אותנו
ט 30-4		ט 30-4	ט 30-4	
ישועה עבור כולם			ישועה עבור כולם	העדות של משה
י 5-13		י 5-13	י 5-13	י 5-13
	עם ישראל דוחה את הבשורה	עם ישראל אחראי לכישלונותיו		לעם ישראל אין תרוץ
י 14-21	י 14-21	י 14-17	י 14-17	י 14-15
				י 16-17
		י 18-21	י 18-21	י 18-21

מחזור קריאה שלישי

מעקב אחר כוונתו המקורית של המחבר ברמת הפסקה

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתה אחראי לפרש בעצמך את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתה, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתה לא צריך להשאיר את זה לפרשן.

קרא את הפרק ברציפות. זהה את הנושאים. השווה את חלוקת הנושאים שלך עם חמשת התרגומים המודרניים. אין השראה בחלוקה לפסקאות, אבל זהו המפתח לעקוב אחר כוונתו המקורית של המחבר, שזה הלב של הפרשנות. לכל פסקה של נושא אחד ויחיד.

1. פסקה ראשונה
2. פסקה שנייה
3. פסקה שלישית
4. וכו'.

תובנות הקשר

א. פרק י' מתמקד בהזדמנות לישועה שניתנה לעם ישראל על ידי יהוה במשיח. פרק ט' עוסק בכך שאלוהים בחר ביהודים בשביל להביא את הבשורה לכל העולם (ראו בראשית ג 15; יב 3; שמות יט 5-6) אך היהודים סירבו לקבל את בחירתו (כלומר, ברית של ציות דברים כז-ט).

ב. שאול ממשיך להשתמש בפסוקים מהברית הישנה בכדי להציג את הבשורה (ראו תובנות טקסט, סעיף ה של רומים ט). זה מאפיין גם את הדרשות במעשי השליחים, הידועות בשם *kerygma* (כלומר, מה שהוכרז). ראו נושא מיוחד *kerygma* ברומים א 2.

ג. הנקודות המרכזיות של רומים ט 30-4 הן

1. הגויים מקבל את צדקת אלוהים באמצעות אמונה במשיח
2. היהודים לא מקבל את צדקת אלוהים בגלל אי-אמונתם במשיח
3. התורה לא יכלה להביא צדקה. לא ניתן להשיג צדקה במעשים, זו מתנה שניתנה מאלוהים באמצעות המשיח (ראו רומים ג 21-31)

ד. בפרשנות של Bruce Corley and Curtis Vaughan in *A Study Guide Commentary, Romans*, published by Zondervan עמודים 115-116, יש תמצית של חטאי עם ישראל

1. גאווה ומרד, רומים י 2
2. עיוורון רוחני, רומים י 2,3
3. צדקה עצמית, רומים י 3
4. עקשנות, רומים י 4

אני גם מתחבר לדברי הפרשנות של פרק ט' בהקשר לפרק י' "הבחירה של אלוהים היא ביחד עם הבשורה (ראו א"תס א 4-10), בעצם פרק ט (6-29) מדבר על ריבונותו של אלוהים בעוד שפרק י' מתמקד בצורת הבישור של שאול (י 1-21). כאשר אנחנו מבשרים את הבשורה חשוב לזכור שאנחנו עושים את החלק שלנו ואלוהים יהיה נאמן לבנות את הייעוד של הקריאה במשיח" (עמוד 114).

ה. בדומה לרומים ט', ברומים י' יש הרבה ציטוטים מהברית הישנה

1. רומים י 5 – ויקרא יח 5
2. רומים י 6 – דברים ל 12 עם רמיזה לכתוב בדברים ט 4
3. רומים י 7 – דברים ל 13 עם רמיזה לכתוב בתהילים קז 26
4. רומים י 8 – דברים ל 14
5. רומים י 11 – ישעיהו כח 16
6. רומים י 13 – יואל ב 32
7. רומים י 15 – ישעיהו נב 7 או נחום א 15
8. רומים י 16 – ישעיהו נג 1
9. רומים י 18 – תהילים יט 4
10. רומים י 19 – דברים לב 21
11. רומים י 20 – ישעיהו סה 1
12. רומים י 21 – ישעיהו סה 2

לימוד מילים וביטויים

רומים י 4-1 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)
1 אחי, משאלת לבי ותפלתי לאלהים -- שישועו. אני מעיד עליהם שיש להם קנאה לאלהים, אבל קנאה שאין עמה דעת; כי מאחר שלא ידעו את צדקת האלהים ונסו להקים צדקה משלהם, לא נכנעו לצדקה של אלהים. הרי המשיח הוא תכלית התורה, כדי שיצדק כל מי שמאמין

י 1 "אחי" לרוב שאול משתמש במונח זה כאשר הוא מציג נושא חדש (ראו רומים א 13; ז 4,1; ח 12).

□ "משאלת לבי ותפלתי לאלהים – שישועו" שאול התפלל כי הוא האמין שתפילתו יכולה לשולל שינוי ושהיהודים יכולים להיוושע. זוהי נקודת יסוד בנושא הבחירה של אלוהים! ראו נושא מיוחד: תפילת הפגעה ברומים ט 3. יש וריאציה בכתב יד עתידי ובו כתוב "עבורם". בנוסח המקובל כתוב "עבור ישראל". עם זאת, בגלל הוכחות של כתבי היד בתרגום באנגלית כתוב "עבורם" (MSS P⁴⁶, א*, B, C, D*, F, G). תרגום UBS⁴ נותן דירוג "A" (ודאי).

י 2 "שיש להם קנאה לאלהים" הכנות וההתלהבות אינן מספיקים (ראו רומים י 3-4). לשאול היה ניסיון אישי בעניין זה (ראו מעשי שליחים ט 1; גלטים א 14; פיליפים ג 6)!

י 2-3 "אבל קנאה שאים עמה דעת. כי מאחר שלא ידעו את צדקת האלהים" המונח "ידעו" (רומים י 2, *epiginōskō*) יכול לשמש בני תפקידים.

1. היהודים לא הבינו את הבשורה החופשית (המובן ביוונית של המילה "לדעת")
 2. ליהודים לא הייתה מערכת יחסים שמבוססת על אמונה עם אלוהים (המובן בעברית של המילה "לדעת", ראו בראשית ד 1; ירמיהו א 5).
- היהודים הבינו שבברית עם אלוהים יש צורך בתגובה (רומים י 16, 18, 19), אבל הם החליפו את האמונה במעשים שהובילו לגאווה, יהירות, ודת (רומים י 3)!

SPECIAL TOPIC: KNOW (illustrated from - (המחשה מספר דברים) - ידע (Deuteronomy))

- למילה "ידע" (*yada*, BDB 393, KB 390) יש מספר משמעויות בגזע מאוחד *Qal/stem*.
1. ההבנה של טוב ורע- בראשית ג 22; דברים א 39; ישעיה ז 14-15; יונה ד 11
 2. לדעת על ידי הבנה – דברים ט 2, 3, 6; יח 21
 3. לדעת על ידי ניסיון – דברים ג 19; ד 35; ח 2, 3, 5; יא 2; כ 20; לא 13; יהושע כג 14
 4. לקחת בחשבון – דברים ד 39; יא 2; כט 16
 5. לדעת בצורה אישית
- א. אדם – בראשית כט 5; שמות א 8; דברים כב 2; לג 9; ירמיהו א 5
- ב. אלוהים – דברים יא 28; יג 2, 6, 13; כח 64; כט 26; לב 17
- ג. יהוה – דברים ד 35, 39; ז 9; כט 6; ישעיהו א 3; נ"ו 10-11
- ד. מינית – בראשית ד 1, 17, 25; כד 16; לח 26
6. ללמוד מימנות או יד – ישעיהו כט 11, 12; עמוס ה 16
7. להיות חכם/נבון – דברים כט 4; משלי א 2; ד 1; ישעיהו כט 24
8. הידע של אלוהים
- א. משה – דברים לד 10
- ב. ישראל – דברים לא 21
- מבחינה תאולוגית סעיף #5 מאוד חשוב. האמונה בכתובים היא יומית, גדלה, ומבוססת על ידידות אינטימית עם אלוהים (ראה נושא מיוחד - *Koinōnia* Special Topic). זו לא אמונה לבדה או חיים על פי מוסר השכל. זו מערכת יחסים אישית ואינטימית. זו הסיבה ששאלו השתמשו בבית המשיחי באפסים ה 22-ו' 9 בשביל להמחיש את אהבת המשיח לקהילה.

י 3 "צדקת אלוהים" בהקשר לרומים ט-יא ביטוי זה התייחס למעמד (רומים ד) שאלוהים נתן למאמינים, אותו מעמד מבוסס אך ורק על

1. רחמיו
 2. עבודת הצלב
 3. רוח הקודש
 4. חזרה בתשובה ואמונה מצד בני האדם, ואורח חיים של ציות והתמדה.
- אפשר להבין כיצד היהודים לא הבינו את צדקת אלוהים. הברית הישנה שמה דגש על ציות לתורה (ראו דברים ד 28-ו 25, 24, 17, 3). היהודים נכשלו למצוא את האיזון הדרוש בין אמונה וחזרה בתשובה (ראו דברים ה 29-30; ו 5). בספר דברים אנחנו לומדים בבירור שאלוהים פעל לא בגלל הצדקה של עם ישראל, אלא בגלל ישותו (ראו רומים ט 27, 24, 13, 7, 6); י 22-12; יחזקאל לו 22-38). אפילו הכנענים נשללו לא בגלל צדקת ישראל אלא בגלל חטאם (ראו רומים ט 4-6; בראשית טו 16). ראו נושא מיוחד ברומים א 17.

□ "לא נכנעו לצדקה של אלוהים" הפועל בזמן הטית חיווי שלילי, אבל אופן הפועל הוא אמצעי (ראו תרגום TEV). השינוי נובע בגלל אופן הפועל ביונית קוינה. לכן יש חשיבות להקשר. "להיכנע" זהו מונח צבאי למתקשר לשרשרת פיקוד. היהודים ניסו להרוויח את צדקתו של אלוהים, אך זו הייתה מתנה (ראו רומים ג 24; ה 15; ו 23; אפסים ב 8-9). שאלו הבין אמת זו בבירור כאשר היה בדרכו לדמשק.

נושא מיוחד: כניעה (*hupotassō*)
SPECIAL TOPIC: SUBMISSION (*hupotassō*)

- בתרגום השבעים למונח זה יש עשר מילים שונות. כאשר מתרגמים מונח זה מעברים משמעותו היא "לצוות" או "זכות הפיקוד". להלן מספר שימושים במונח בתרגום השבעים (LXX).
1. אלוהים מצווה (ראו ויקרא י 1; יונה ב 1; ד 6-8)
 2. משה מצווה (ראו שמות לו 6; דברים כז 1)
 3. המלך מצווה (ראו ב"דברי ימים לא 13)
- בברית החדשה המונח קשור לציות, כמו שציוו התלמידים במעשי השליחים י 48. עם זאת יש עם מספר הקשרים למונח זה בברית החדשה.
1. כניעה מבחירה (לעיתים קרובות אופן פועל אמצעי)
 2. ניתן לראות את ישוע שהוא נכנע
- א. לאב (ראו א"קר טו 25)

- ב. להוריו הארציים (ראו לוקס ב 51)
 3. יש הבט של כניעה בחיי התלמידים לטובת הבשורה
 א. כניעה למאמינים אחרים (ראו אפסים ה 21)
 ב. נשים מאמינות (ראו קולוסים ג 18; אפסים ה 22-24; טיטוס ב 5; א"פט ג 1)
 ג. מאמינים נכנעים לשלטון (ראו רומים יג 1-7; א"פט ב 13)
 על המאמינים לעשות מעשים מתוך אהבה, למען אלוהים, המשיח, מלכות אלוהים, וטובת אחרים.

בדומה למונח *agapaō* (אהבה) הקהילה נותנת משמעות חדשה בהתאם לצרכים של מלכות אלוהים וטובת האחר. מונח זה מתקשר לחוסר אנוכיות שלא מבוססת על ציווי, אלא על מערכת יחסים חדשה עם אלוהים במשיח. המאמינים מצייתים ונכנעים לטובת הכלל ובשביל לברך את המשפחה של אלוהים.

4 י

NASB, NKJV, NRSV
 TEV
 NJB

"הרי המשיח הוא סוף התורה"
 "הרי המשיח השלים את התורה"
 "אבל עכשיו התורה הושלמה עם המשיח"

הצהרה תואמת את הכתוב במתי ה 17-48. התכלית והמטרה של התורה לא הייתה ישועה, אך הרשעה, ותכלית זו נמשכת (ראו גלטים ג 24-25). להלן מספר מקומות בכתובים בהקשר זה; גלטים ג 1-29 ואיגרת אל העברים.

כאשר דנים בנושא זה יש לייחס חשיבות רבה להקשר. שאלו משתמש בברית הישנה במספר דרכים שונות. כאשר שאל מדבר על אורח חיים משיחי, הוא לוקח את הברית הישנה כהתגלות אלוהים (ראו רומים טו 4; א"ק ר י 11,6), אך כאשר שאל מדבר על נושא הישועה הוא מתייחס לברית הישנה כברית שמימשה את תכליתה (ראו עברים ח 13). הוא משתמש בה כמטאפורה לעידן שחלף. בשורת האמונה בישועה היא העידן החדש של הרוח. הזמן של התורה חלף! ראו נושא מיוחד: דעותיו של שאלו השליח כלפי תורת משה ברומים יג 9.

NASB, NKJV
 NRSV
 TEV
 NJB

"הצקה לכל המאמין"
 "שתהיה צדקה לכל המאמין"
 "שכל המאמין מוצדק לפני אלוהים"
 "כדי שכל מי שלו אמונה יהיה מוצדק"

יש לפרש את רומים ט-יא כיחידה אחת. חשוב להבין את פרק ט (דגש על ריבונותו של אלוהים) ביחד עם פרק י (יש קריאה לכולם להאמין ולקבל את ישוע, ראו רומים י 4,9,11,13; ג 22; ד 11,16). האוניברסליות של אהבת אלוהים ותכלית גאולתו מוזכרת בבראשית ג 15; יב 3; שמות יט 5-6. הנביאים דיברו לעתים קרובות על אהבתו של אלוהים ועל תוכניתו לאחד את כל בני האדם. העובדה שיש אלוהים אחד שברא את כל בני האדם בצלמו מוכיחה שההזמנה לגאולה היא עבור כולם. עם זאת, איש לא יכול להגיב בלי הרוח (ראו יוחנן ו 65,44). לכן נשאלת השאלה, "האם אלוהים מושך את כל בני האדם לישועה?". והתשובה היא "כן!" (ראו יוחנן ג 16; ד 42; א"יוח ב 2; ד 14; א"טמ ב 4; ב"פט ג 9). לעומת השקר של החטא ושל השטן הוא שאלוהים לא מושך/מזמין את כולם לקבל את ישועתו. כאשר שאלו בישר היו יהודים שקבלו את הבשורה והיו כאלו שלא; היו גויים שקיבלו והיו כאלה שלא!

המונח היווני "אמונה" (*pisteuō*) מתורגם על ידי שלושה מונחים באנגלית, "להאמין", "אמונה", "ולבטוח". מדובר באמונה מתמשכת בזמן הווה. כאשר אנחנו מקבלים את מתנת החסד של אלוהים דרך המשיח לא מדובר בעובדות או ידע מיוחד (תיאולוגיה, פרטים שקרו בהיסטוריה, מידע על הבשורה). הברית החדשה היא ברית; אלוהים קובע את הסדר ויזם את התגובה הנדרשת, אך על האדם להגיב בחזרה בתשובה ואמונה מתמשכת. ציות והתמדה הם חלק בלתי נפרד מהאמונה שלנו. אורח חיים ושרות הם המטרה!

נושא מיוחד: זמני הפועל היווניים שנעשה בהם שימוש לישועה
SPECIAL TOPIC GREEK VERB TENSES USED FOR SALVATION

הישועה היא לא מוצר, אלא מערכת יחסים. היא לא מסתיימת כאשר מישהו בוטח במשיח; היא רק מתחילה! היא לא ביטוח כנגד שריפות, וגם לא כרטיס כניסה לשמיים, אלא חיים של גדילה בדמיון למשיח. יש לנו אמרה מפורסמת בארה"ב שאומרת שככל שזוג חי יותר זמן ביחד, ככה הם יתחילו להיידמות יותר אחד לשני. זאת התכלית של הישועה!

הישועה כפעולה שהושלמה (זמן הטית פועל ביוונית קלאסית)

– מה"ש טו 11

- רומ' ח 24
 - טימ"ב א 9
 - טיט' ג 5
 - רומ' יג 11 (משלב את זמן הטית פועל ביונית קלאסית עם עתיד)
 - הישועה כמצב קיומי (מושלם)
 - אפס' ב 5, 8
 - הישועה כתהליך מתמשך (הווה)
 - קור"א א 18; טו 2
 - קור"ב ב 15
 - פטר"א ג 21
 - הישועה כהשלמה עתידית (עתיד בזמן פועלי או בהקשר)
 - רומ' ה 9, 10; י 9, 13
 - קור"א ג 15; ה 5
 - פיל' א 28
 - תסל"א ה 8-9
 - עבר' א 14; ט 28
 - פטר"א א 5, 9
- לפיכך, הישועה מתחילה עם החלטה התחלתית של אמונה (השווה ליוח' א 12; ג 16; רומ' י 9-13), אך זה חייב להפיק תהליך של חיי אמונה (השווה לרומ' ח 29; גלט' ב 19-20; אפס' א 4; ב 10), אשר ביום מן הימים יושלם בראייה (השווה ליוח"א ג 2). מצב סופי זה נקרא פיאור בכבוד. ניתן להמחיש את זה כ
1. ישועה התחלתית - הצדקה (נושעים משכר החטא)
 2. ישועה מתקדמת - התקדשות (נושעים מכוחו של החטא)
 3. ישועה סופית - פיאור בכבוד (נושעים מנוכחות החטא)

רומים י 5-13 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)

⁵ משה אמנם כתב על הצדקה שמתוך אמונה: "אל-תאמר בלבבך מי יעלה השמימה?" (דברים ל' יב'-יג') זאת, כדי להוריד את המשיח.⁷ או "מי ירד לתהום?" זאת, כדי להעלות את המשיח מן המתים.⁸ אבל מה היא אומרת? "כי-קרוב אליך הדבר, בפיך ובלבבך." (דברים ל' יד') זהו דבר האמונה שאנו מבשרים.⁹ ואם אתה מודה בפיך שישועה הוא האדון ומאמין בלבבך שאלהים הקים אותו מן המתים -- תושע.¹⁰ הרי בלבבו מאמין איש ויצדק, ובפיו יודה ויושע.¹¹ והכתוב אומר: "כל המאמין בו לא יבוש." (ישעיהו כח' טז)¹² אין הבדל בזה בין יהודי ללא-יהודי, כי אדון אחד לכלם ורב חסד הוא לכל הקוראים אליו, (תהילים קמה' יח)¹³ שכן "כל אשר-יקרא בשם יהוה ימלט."

י 5 פסוק זה מרמז על הכתוב בויקרא יח 5. יש בטחון להבטחת אלוהים. אם היה איש שיכל לשמור את כל התורה אז הוא היה מוצדק לפני אלוהים (ראו לוקס י 28; גלטים ג 12). הפסוקים ברומים ג 9, 10-18, 19, 23; ה 18; יא 32 מציגים מציאות אחרת. כל בני האדם חטאו. כל החוטא ימות (ראו בראשית ב 17; דברים ל 18; יחזקאל יח 20, 4). הברית הישנה הפכה לגזר דין מוות, קללה (ראו רומים ז 10; גלטים ג 13; קולוסים ב 14).

י 6-8 הפסוקים הללו מרמזים על הכתוב בדברים ל 11-14 בתרגום השבעים (LXX), שאותו שאול שינה למטרותיו. במקור משה דיבר בפסוקים ההלו בהקשר לתורה (בעיקר יש מוקד על אהבה והברית שבלב, ראו דברים ל 6, 16, 20), אבל כאן שאול מתייחס למותו, ותחייתו של ישוע (ראו רומים י 9; אפסים ד 9-10). שאול ממקד את הקוראים בעובדה שהישועה היא מתנה שניתנת לכל המאמין בישוע המשיח (ראו דברים ל 15-20). הישועה פתוחה עבור כולם, משהו שהיה שונה מאוד מתורת משה.

י 6 "אך כך אומרת הצדקה שמתוך אמונה" לפני כן שאול הגדיר את המונחים "חטא", "חסד", "כתבי הקודש", כעת הוא מגדיר את "הצדקה שמתוך אמונה". ברומים י 6, 7, 8 שאול משתמש בציטוטים מהברית הישנה.

□ "לבבך" הלב מייצג האני הפנימי של האדם. ראו נושא מיוחד ברומים א 24.

□ "יעלה...ירד" בני האדם לא צריכים ללכת לחפש איפשהו את המשיח; אלוהים שלח אותו בפומבי לכולם. אין צורך במאמצי אדם.

י 8 "כי קרוב אליך הדבר" זהו ציטוט מדברים ל 14. בדברים ל 11 הדגש הוא על כך שרצונו של יהוה לעמו ישראל הוא בהישג יד (כלומר, רומים י 12-13). שאול משתמש בקטע זה (רומים י 11-14) בשביל להדגיש שהבשורה זמינה לכולם!

י 9 "אם" זהו משפט תנאי ממעמד שלישי, *homolegeō*, פירושו "לומר" או "אותו הדבר", כלומר "להסכים בפומבי" (לדבר בקול כדי שאחרים ישמעו). יש חשיבות להכריז את האמונה במשיח בפומבי (ראו מתי י 32; לוקס יב 8; יוחנן ט 22; יב 42; א"ט מ ו 12; א"יוח ב 23; ד 15). בימי הקהילה הקדומה הטבילה הייתה דרך להכריז על האמונה בפני אחרים. האדם הנטבל היה מכריז על אמונתו בנוסח "אני מאמין שישוע הוא אדון". ראה נושא מיוחד להלן.

נושא מיוחד: הודאה
SPECIAL TOPIC CONFESSION

- א. ישנן שתי צורות של אותו שורש יווני שמשתמשים בהם להודאה או הצהרה, *homolegeō* ו-*exomologeō*. המונח שיוחנן משתמש בו מורכב מ-*homo*, אותו הדבר; *legō*, לדבר; ו-*ex*, מ-. המשמעות הבסיסית היא להגיד את אותו הדבר, להסכים עם. ה-*ex* נוסף לרעיון של הצהרה פומבית.
- ב. התרגומים באנגלית לקבוצת מילים זו הם
1. לשבח (praise)
 2. להסכים (agree)
 3. להכריז (declare)
 4. להצהיר (profess)
 5. להודות (confess)
- ג. לקבוצת מילים זו יש לכאורה שני שימושים מנוגדים
1. לשבח (את אלוהים)
 2. להודות בחטא
- יתכן שאלו התפתחו מהתודעה של האנושות לקדושת האל ולחטא שלהם. להכיר באמת אחת היא הכרה בשתיהן.
- ד. השימושים של הברית החדשה בקבוצת מילים זו הם
1. להבטיח (השווה למתי יד 7; מה"ש ז 17)
 2. להסכים למשהו (השווה ליוח' א 20; לוקס כב 6; מה"ש כד 14; עבר' יא 13)
 3. לשבח (השווה למתי יא 25; לוקס י 21; רומ' יד 11; טו 9)
 4. להיות תמים-דעים עם
- א. אדם (השווה למתי י 32; לוקס יב 8; יוח' ט 22; יב 42; רומ' י 9; פיל' ב 11; יוח"א ב 23; התג' ג 5)
- ב. אמת (השווה למה"ש כג 8; יוח"א ד 2)
5. להצהיר פומבית על (מובן חוקי שהתפתח להצהרה דתית, השווה למה"ש כד 14; טימ"א ו 13)
- א. ללא הודאה באשמה (השווה לטימ"א ו 12; עבר' י 23)
- ב. עם הודאה באשמה (השווה למתי ג 6; מה"ש יט 18; עבר' ד 14; יעקב ה 16; יוח"א א 9)

"ישוע כאדון"
NASB
NKJV
"האדון ישוע"
NRSV, TEV, NJB
"ישוע הוא האדון"

התוכן התיאולוגי של הקהילה הקדומה היה מבוסס על הכרזת האמונה דרך טקס הטבילה. השימוש במונח "אדון" מצהיר על אלוהותו של ישוע (ראו יואל ב 32; מעשי שליחים ב 32, 33-36; י 36; א"ק יב 3; ב"קר ד 5; פיליפוס ב 11; קולוסים ב 6); בעוד ששמו "ישוע" שניתן בלידתו מצהיר על כך שהיסטורית הוא בא בבשר ודם (ראו א"יוח ד 3-1). הצהרה זו היא גם משמשת כקריאה לתלמידות/אורח חיים בצלם המשיח. הרבנים השתמשו במילה "אדון" בהתייחסות ליהוה בעת קריאת הכתובים. ראו נושא מיוחד: השמות לאלוהות ברומים ט 29. שאול מאשר זאת ברומים י 13 כאשר הוא מצטט מיואל ב 32.

- לישוע ניתנים מספר תארים בעלי משמעות.
1. ישוע המשיח – מעשי שליחים ה 42; ט 22; יז 3; יח 5, 28; א"קר א 23
 2. ישוע בן האלוהים – מתי ד 6, 3; מעשי שליחים ט 20; יג 33; רומים א 4
 3. ישוע הוא האדון – רומים ט 9

נושא מיוחד: שם האדון
SPECIAL TOPIC: THE NAME OF THE LORD

זה היה ביטוי נפוץ בברית החדשה עבור הנוכחות האישית והכח הפעיל של אלוהים בעל שלוש הישויות בקהילה. זאת לא הייתה נוסחת קסם, אלא פנייה לאופיו של אלוהים. לעתים קרובות ביטוי זה מתייחס לישוע כאדון (השווה פיל' ב 11)

1. בהכרזת האמונה של מישו בישוע בזמן הטבילה (השווה לרומ' י 9-13; מה"ש ב 38; ח 12, 16; י 48; יט 5; כב 16; קור"א א 13, 15; יעקב ב 7)
 2. בגירוש שדים (השווה למתי ז 22; מרק' ט 38; לוקס ט 49; י 17; מה"ש יט 13)
 3. בריפוי (השווה למה"ש ג 6, 16; ד 10; ט 34; יעקב ה 14)
 4. במעשה שירות (השווה למתי י 42; יח 5; לוקס ט 48)
 5. בזמן משמעת קהילתית (השווה למתי יח 15-20)
 6. בזמן הטפה לגויים (השווה ללוקס כד 47; מה"ש ט 15; טו 17; רומ' א 5)
 7. בתפילה (השווה ליוח' יד 13-14; טו 2, 16; טז 23; קור"א א 2)
 8. דרך להתייחס למשיחיות (השווה למה"ש כו 9; קור"א א 10; טימ"ב ב 19; יעקב ב 7; פטר"א ד 14)
- כל מה שאנחנו עושים כמכריזים, משרתים, עוזרים, מרפאים, מגרשי שדים, וכו', אנחנו עושים בהתאם לאופי שלו, לכוח שלו, להשגחה שלו -- בשמו!

□ **"ומאמין בלבבך"** ביטוי זה מקביל להודאה, ובכך מעניק שני היבטים של אמונה. המונח המקראי "מאמין" (*pistis*), ראו נושא מיוחד ברומים ד 3,5) מדבר על

1. אמון אישי (עברית)
 2. תוכן אינטלקטואלי (יוונית)
 3. התחייבות רצונית מתמשכת (ראו דברים ל 20).
- בברית הישנה המונח "לב" מתייחס לישותו של האדם. שאלו מזכיר את המונחים "פה" ו "לב" בגלל רומים י 8 (מופיע ציטוט מדברים ל 14). שאלו לא אמרת זאת בשביל לבסס חוק שעל המאמין להתפלל בקול רם בשביל להיוושע.

□ **"שאלהים הקים אותו מן המתים"** האמונה המשיחית מבוססת על העבודה שישוע קם מן המתים (ראו רומים ד 24; ח 11; א"ק ר טו). זו אמת מרכזית בדרשות האפוסטוליות (*kerygma*, ראו נושא מיוחד ברומים א 2) של מעשי השליחים (כלומר, ב 31-32; ג 15; ד 10; ה 30; י 40; יג 30, 37).

אלוהים קיבל את שרותו וקורבנו של ישוע, ההוכחה לכך היא שהוא הקימו מן המתים. הברית החדשה טוענת ששלושת הישיות של אלוהים היו מעורבות בתחייתו של ישוע.

1. האב – מעשי שליחים ב 24; ג 15; ד 10; ה 30; י 40; יג 30, 33, 34, 37; יז 31; רומים ו 9, 4; ח 11; י 9; א"ק ר ו 14; ב"ק ר ד 14; גלטים א 1; אפסים א 20; קולוסים ב 12; א"תס א 10
2. הרוח – רומים ח 11
3. הבן – יוחנן ב 19-22; י 17-18

י **10 "יוצדק"** המטרה של אלוהים עבור כל מאמין היא לא רק שיגיע לגן עדן בעתיד אלא אורח חיים בצלם המשיח בהווה! קטע נוסף בנושא הבחירה מראש הוא באפסים א 3-14, והוא מתחבר לאמת של רומים י 4. המאמינים נבחרו להיות קדושים ללא אשמה! בחירת אלוהים איננה רק דוקטרינה, אלא היא אורח חיים (ראו דברים ל 15-20). פסוק 10 משקף את הדגש על תלמידות (מתי כח 19-20), ישוע וצדקה (למדו אותם לשמר את כל מה שצויתו). איזון דומה נמצא באפסים ב 8-9 (הישועה היא מתנת אלוהים דרך המשיח) וקריאה "למעשים טובים" באפסים ב 10. רצון אלוהים שנחיה בצלמו.

י **11** זהו ציטוט מישעיהו כח 16. בישעיהו ההתייחסות היא לאמונה במשיח, אבן הפינה של אלוהים (ראו רומים ט 33-32). בעוד שרומים פרק ט' שם דגש על ריבונותו של אלוהים, רומים פרק י' שם דגש על הצורך של בני האדם להגיב להזמנה של המשיח. שימו לב למילה "כל" ברומים י 13,4, "כולם" רומים י 12! זהו האיזון התיאולוגי בנושא הבחירה (בחירה מראש) של רומים ט.

□ **"המאמין בו"** חיווי פעיל בהווה עם מילת יחסי *epi* (ראו רומים ד 24; ט 33; א"ט מ א 16). האמונה אינה רק תגובה ראשונית אלא צורך מתמשך בישועה! הישועה מורכבת מתיאולוגיה (אמיתות הבשורה) ומערכת יחסים אישית (ישות הבשורה) שמבוססת על אורח חיים בצלם המשיח (אורח חיים של הבשורה). יש להיזהר מאמונות קלות אשר מפרידות בין אמת וחיים, בין צדקה והתקדשות. אמונה שמביאה לידי ישועה זו אמונה שנמשכת ומשנה חיים! חיי נצח מביאים שינוי לאופי שלנו! ראו נושא מיוחד: אמונה ברומים ד 5.

NASB, TEV "לא יתאכזב"
NKJV, NRSV "לא יבוש"
NJB "לא תהיה שום סיבה לבושה"

כל מי בוטח ("מאמין") במשיח לא יחיש. זהו ציטוט מישעיהו כח 16, שהיה פסוק מפתח בדבריו של שאול ברומים ט 33.

י 12 "אין הבדל בין יהודי ללא יהודי" זו הטחה מרכזית של הברית החדשה (ראו רומים ג 29,22; גלטים ג 28; אפסים ב 11-13; קולוסים ג 11). אלוהים פדה את בני האדם באמצעות מעשיו. אלוהים חפץ שכל בני האדם שנבראו בצלמו יחיו בהתחברות עמו! כולם מוזמנים!
 זהו אופיו האוניברסלי של הבשורה ("כולם" רומים י 12) שמדבר על.
 1. אין הבחנה בין יהודים לגויים; כולם אבודים (ראו רומים ג 9, 22-23; יא 32)
 2. אין הבחנה בין יהודים לגויים; כולם יכולים להיושע.
 הבשורה מסירה את כל המחסומים של בני האדם (ראו יואל ב 28-29; א"ק ר יב 13; גלטים ג 28; קולוסים ג 11), לפחות כשמדובר בנושא הישועה.

▣ **"רב חסד"** כאשר שאל חושב על חסדו של אלוהים לעתים קרובות הוא משתמש במילה עושר (לפחות ככה כתוב בתרגום באנגלית, ראו רומים ב 4; ט 23; יא 12 [פעמיים], 33; א"ק ר א 5; ב"ק ר ח 9; אפסים א 18,7; ב 7; ג 16,8; פיליפים ד 19; קולוסים א 27; ב 2).

י 13 בציטוט זה מיואל ב 32 שאל מציג שני דגשים חשובים
 1. בספר יואל כתוב "יהוה", לעומת זאת שאל (ברומים) וכיפא (במעשי שליחים ב 21) שינו את השם ל"ישוע" (ראו גם יוחנן יב 41 לעומת ישעיהו ו 9-10; פיליפים ב 9 לעומת ישעיהו לה 22-25; רומים ט 33 לעומת ישעיהו ח 13-14)
 2. בספר יואל המילה "מלט" מתייחס לגאולה פיזית, אולם ברומים שאל מדבר על סליחה רוחנית וישועה נצחית. בברית הישנה המונח "לקרוא בשם" מרמז על פולחן/טקס מסוים שבאמצעותו האדם מכריז על אמונה בציבור. אותו רעיון מוזכר במעשי שליחים ז 59; ט 14, 21; כב 16; א"ק ר א 2; ב"ט מ ב 22. ראו נושא מיוחד: נקרא ברומים א 6.

רומים י 14-15 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)
 14 **אך כיצד יקראו אל מי שלא האמינו בו? וכיצד יאמינו בזה אשר לא שמעו אותו? וכיצד ישמעו באין מבשר?** 15 **כיצד יבשרו אם לא ישלחו? הן כתוב: "מה-נאוו רגלי מבשרי טוב!**

י 14-15 יש סדרה של שאלות ואחריהן ציטוטים מהברית הישנה שמעלים את הנקודה שבני ישראל מעולם לא הגיבו להזמנה של יהוה (ראו נחמיה ט; מעשי שליחים ז). אלוהים שולח מבשרים (נביאים, שליחים, מטיפים, מורים, ומבשרים). אותם מבשרים הוא ברכות שאלוהים שולח לבני האדם. כאשר אלוהים שולח את מבשרי הבשורה על השומעים להגיב כנדרש. שאל העלה מחשבה זו באמצעות ציטוט מישיעיהו נב 7. שאל לוקח את הפסוק מהברית הישנה בשביל להתייחס למבשרי הבשורה.
 לאמונה יש כמה יסודות: (1) להאמין בבשורה; (2) לקבל את הישות; (3) אורח חיים שמבוסס על חזרה בתשובה ואמונה; (4) אורח חיים של ציות; ו- (5) התמדה (ראו הערות ברומים א 5).

י 15 זהו ציטוט מישיעיהו נב 70. הישועה באה משמיעת הבשורה וקבלת הבשורה. המבשרים נשלחו בשביל "שכולם" ייושעו!
 מספר טקסטים יווניים קדומים (כלומר, MSS א², G, F, D) מוסיפים ביטוי מתרגום השבעים של ישעיהו נב 7. תרגום UBS⁴ נותן דירוג "A" (ודאי) לטקסט הקצר יותר.

NASB, NKJV, NRSV, NJB	"מה נאות הרגליים"
TEV	"כמה נפלאה הביאה"
NET	"הכל בזמן מתאים"
NET footnote	"בא בזמן הנכון או המתאים"

המונח "נאה" משמש במובן המטאפורי. ההתייחסות היא ל"זמן" ולא למראה.

רומים י 16-17 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)
 16 **אבל לא הכל צייתו לבשורה, שכן ישעיהו אומר: "אדני, מי האמין לשמענו?" (ישעיהו נג' א')** 17 **לפיכך האמונה באה בשמיעה והשמיעה -- בהכרזת דבר המשיח.**

י 16 שאל שוב משתמש בהצהרות נבואיות של הברית הישנה, שבמקור התייחסו למסר של יהוה לעם ישראל, אולם שאל מתייחס לבשורה של ישוע המשיח. כשם שעם ישראל דחו את אלוהים בברית הישנה, כך גם היהודים בתקופה של שאל דחו את הבשורה. זהו ציטוט מישיעיהו נב 1 אך קשור גם תיאולוגית קשור לכך שעם ישראל דחה את דר אלוהים בישיעיהו ו 9-13.

י 17 הבשורה היא קודם כל מסר (גלטים ג 2). אך המסר שהוכרז הפך לדבר, "דבר המשיח" (קולוסים ג 15-16).

□ **"דבר המשיח"** בגלל ההקשר ביטוי זה מתייחס למסר אודות המשיח. הטפת הבשורה היא דרכו של אלוהים להביא את ההזמנה שיש לנו במשיח לכל העולם.

ישנן מספר וריאציות בכתבי יד יווניים קדומים.

1. MSS P⁴⁶, א*, B, C, D* בכתבי היד האלה כתוב "דבר המשיח"

2. לעומת בכתבי היד MSS א° A, D°, K, P, כתוב "דבר אלוהים"

וריאציה ראשונה היא יוצאת דופן (ראו קולוסים ג 16), ולפיכך אפשר לשער שהיא הופיעה במקור (זהו אחד היסודות של ביקורת טקסטואלית). תרגום UBS⁴ נותן דירוג "A" (ודאי). וריאציה זו מופיעה רק כאן ובמקום נוסף בכל הברית החדשה. הווריאציה השנייה מופיעה במספר מקומות (ראו לוקס ג 2; יוחנן ג 34; אפסים ו 17; עברים ו 5; יא 3).

רומים י 18-21 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)

¹⁸שואל אני, האם לא שמעו? בודאי שכן, הלא "בכל הארץ יצא קוץ, ובקצה תבל מליהם!" (תהילים יט'
ה')¹⁹ועוד שואל אני, האם ישראל לא ידע? הרי משה כבר אמר: "אני אקניאכם בלא עם, בגוי נבל
אקעיסקם". (דברים לב' כא)²⁰וישעיהו מעז לומר: "נדרשתי ללוא שאלו נמצאתי ללא בקשני." (ישעיהו סה'
א')²¹והוא אומר לישראל: "פרשתי ידי כל-היום אל-עם סורר ומורה."

י 18 שואל טוען כי מרבית היהודים שמעו את המסר והם אחראיים לדחייתו (ביטוי יווני שלילי; התשובה המצופה היא "לא"). הבורות היא לא הבעיה אלא אי-אמונה מרצון!

שאל מצטט מתהילים יט 4 ושואל מדבר על כך שאלוהים מדבר דרך הבריאה ונותן לבני האדם התגלות

טבעית (ראו רומים א-ב). שאל משנה

1. העדות האוניברסלית ("בכל הארץ" ו"בקצה תבל")

2. יש שינוי בדרך שבה נשמע המסר, ממצב שקט של (בריאה) למצב של הכרזת הבשורה (שליחים, נביאים,

מבשרים, רועה קהילה, ומורים, ראו אפסים ד 11), התייחסות להתגלות מיוחדת (ראו תהילים יט 8-14)

ה העיקרית היא שמסר הבשורה יצא לעולם בימיו של שאל (עולם יווני-רומי). שאל משתמש בפרשנות רבנית; הוא משנה את ההקשר של הברית הישנה עבור התיאולוגיה שלו, מטרה פולמוסית. חשוב לציין ששאל, וכן שאר השליחים השתמשו בברית הישנה באופן ייחודי שהיה בהדרגת רוח הקודש (ראו ב"פט א 20-21). המאמינים כיום, לא יכולים לשחזר את שיטות הפרשנות של סופרי הברית החדשה.

נושא מיוחד: אילומינציה

SPECIAL TOPIC: ILLUMINATION

"אלוהים פעל בעבר כדי לגלות את עצמו בצורה ברורה לאנושות. בתיאולוגיה זה נקרא התגלות. הוא בחר אנשים מסוימים לתעד ולהסביר את ההתגלות העצמית הזאת. בתיאולוגיה זה נקרא השראה. הוא שלח את רוחו במטרה לעזור לקוראים להבין את דברו. בתיאולוגיה זה נקרא הארה. הבעיה שעולה כאשר אנחנו עומדים על כך שהרוח מעורב בהבנת דבר אלוהים היא -- מדוע יש כל-כך הרבה פירושים שלו?"

חלק מהבעיה נמצאת בהבנה המוקדמת או חוויות אישיות של הקורא. לעתים קרובות ישנה התייחסות לאג'נדה אישית בכך שמשתמשים בכתבי הקודש באופן שהוצא מההקשר או באופן אטומיסטי. לעתים קרובות כופים רשתות תיאולוגיות על הכתובים ובכך מאפשרים להם לדבר רק בתחומים ובדרכים מסוימות. לא ניתן להשוות הארה עם השראה למרות שרוח הקודש מעורב בשניהם. השראה (ראה נושא מיוחד השראה) חדלה עם הברית החדשה. רוב הטקסטים של הברית החדשה שקשורים לאילומינציה מתייחסים לידע של הבשורה וחיים בצלם משיח (ראה, רומים ח 12-17; א קורנ ב 10-13; אפסים א 17-19; פיליפים א 9-11; קולוסים א 9-13; א יוחנן ב 20-27). זו, למעשה, אחת ההבטחות של "הברית החדשה" (ראה ירמיהו מא 31-34, במיוחד פסוק 34).

הגישה הכי טובה יכולה להיות לנסות לעמוד על הנושא המרכזי של קטע, ולא לפרש כל פרט בטקסט. זוהי המחשבה הטופיקלית שמעבירה את האמת המרכזית של המחבר המקורי. להכין תרשים של הספר או של היחידה הספרותית יכול לעזור לעקוב אחר כוונת המחבר המקורי שהיה תחת השארה. שום פרשן הוא לא תחת השראה. אנחנו לא יכולים לשחזר את שיטת הפרשנות של מחברי כתבי הקודש. אנחנו כן יכולים וחייבים לנסות להבין מה הם אמרו לאנשים בזמנם ואז להעביר את האמת הזאת לימינו. יש חלקים מסוימים בכתבי הקודש שהם מעורפלים או חבוים (עד לזמן או תקופה מסוימת). תמיד יהיו חוסר הסכמות בנוגע לטקסטים ונושאים מסוימים אך אנחנו חייבים להצהיר בבירור את האמיתות המרכזיות ולתת חירות עבור פרשנויות אינדיבידואליות בגבול הכוונה המקורית של המחבר. פרשנים חייבים להתהלך באור שיש להם, ותמיד להיות פתוחים לקבל יותר אור מכתבי הקודש והרוח. אלוהים ישפוט אותנו בהתבסס על רמת ההבנה שלנו ואיך אנחנו חיים בהתאם להבנה זו.

י 19-20 עם ישראל שמע את המסר (בשתי השאלות [רומים י 18, 19] יש ציפייה לתשובה "לא"), עוד מפיו של משה. הם שמעו והבינו את המסר שאמצעות אמונה כל אחד יכול לקבל צדקה.

בפסוקים אלה, דיבר אלוהים עם בני בריתו על הכללתם של הגויים. שאל מבהיר נקודה זו כאשר מצוטט מדברים לב 21 ברומים י 19 ומצוטט מישעיהו סה 2-1 ברומים י 20-21. וזאת בשביל להביא את היהודים למשיח (באמצעות קנאה).

י 21 זהו ציטוט מתרגום השבעים של ישעיהו סה 2 בהקשר של בני הברית דוחים את יהוה (ראו ישעיהו סה 7-1). אלוהים היה נאמן; עם ישראל לא היה נאמן. בעבר אי-אמונתם הובילה למשפט זמני על כל ישראל, אבל בעתיד כאשר הם יאמינו במשיח אז יגיע משפט הנצח!

שאלות לדיון

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתם אחראים לפרש בעצמכם את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתם, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתם לא צריכים להשאיר את זה לפרשן.

שאלות לדיון אלו ניתנו כדי לעזור לכם לחשוב היטב על הנושאים הגדולים בחלק זה של הספר. הן נועדו להיות מעוררות חשיבה ולא סופיות.

1. אם בחירתו של אלוהים כה חשובה, מדוע שאל מתפלל עבור עם ישראל ברומים י 1? מדוע פסוקים 9-13 מדגישים את הצורך בתגובה מצד בני האדם?
2. מה משמעות של פסוק 4? "האם המשיח הוא תכלית התורה?"
3. פרט את השלבים שמרכיבים את האמונה (על פי רומים 9-10).
4. מדוע שאל מצוטט כל כך הרבה פסוקים מהברית הישנה? האם הפסוקים היו רלוונטיים לקהילה ברומא (אשר ברומה הייתה מורכבת מגויים)?
5. כיצד פסוקים 11-13 קשורים לפרק ט'?
6. כיצד פסוקים 14-15 קשורים לבישור עולמי?
7. כיצד רצון חופשי וישועה אלה שני דברים שהולכים ביחד (כפי שמתואר ברומים י')?

רומים יא

חלוקה של קטעים לפי תרגומים מודרניים

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
שארית ישראל	אלוהים לא דחה את כל ישראל	דחיית ישראל היא לא סופית	חסד אלוהים על ישראל	שארית ישראל
יא 10-1	יא 10-1	יא 10-1	יא 6-1 יא 10-7	יא 6-1 יא 10-7
ישועת הגויים	דחיית ישראל היא לא סופית			אלוהים ישקם את היהודים בעתיד
יא 12-11	יא 36-11	יא 12-11	יא 12-11 ישועת הגויים	יא 12-11
יא 12-11		יא 16-13	יא 15-13	יא 15-13
		משל עץ הזית	יא 18-16	יא 24-16
יא 24-17		יא 24-17	יא 24-19	יהודים מקבלים את ישוע
שיקום ישראל		כל ישראל יושע	חסדו של אלוהים על כולם	יהודים מקבלים את ישוע
יא 32-25		יא 32-25	יא 32-25	יא 29-25 יא 32-30
			שבח לאלוהים	מזמור לאלוהים על חסדו וחכמתו
יא 36-33		יא 36-33	יא 36-33	יא 36-33

מחזור קריאה שלישי

מעקב אחר כוונתו המקורית של המחבר ברמת הפסקה

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתה אחראי לפרש בעצמך את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתה, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתה לא צריך להשאיר את זה לפרשן.

קרא את הפרק ברציפות. זהה את הנושאים. השווה את חלוקת הנושאים שלך עם חמשת התרגומים המודרניים. אין השראה בחלוקה לפסקאות, אבל זהו המפתח לעקוב אחר כוונתו המקורית של המחבר, שזה הלב של הפרשנות. לכל פסקה של נושא אחד ויחיד.

1. פסקה ראשונה
2. פסקה שנייה
3. פסקה שלישית
4. וכו'.

תובנות הקשר

- א. פרק יא ממשיך את הקשר הפרדוקסאלי בין הבחירה של אלוהים לבשורה. הבחירה של הברית הישנה הייתה לשירות, אילו הבחירה של הברית החדשה היא לישועה! במובן מסוים המאמינים נקראו להיות חלק מהמשפחה של אלוהים (ברית החדשה) וגם משרתיו של אלוהים (ברית ישנה). הבחירה מורכבת מהקבוצה ומהפרט, במובן החיובי והשלילי (יעקב/ישראל-עשו/אדום; משה/פרעה). בסופו של דבר המתח אינו רק בין ריבונותו של אלוהים לרצונו החופשי של האדם, אך בעצם אופיו של אלוהים. רומים פרקים ט-יא מדגישים שוב ושוב את חסדו של אלוהים ואת המקד של העולם החוטא. אלוהים נאמן ובני האדם לא.
- בחירתו של אלוהים זו לא דוקטרינה שמטרתה למנוע מבני האדם לבוא לאלוהים אלא היא בסיס של תקווה, ובטחון עבור אלה שהגיבו ל (1) הבטחותיו של אלוהים ו- (2) לבנו של אלוהים העושה ברית.
- ב. בפרק ט שאלו הכריז על ריבונותו והחופש של אלוהים. אפילו ביחסי ברית, אלוהים הוא חופשי. ברומים י שאלו הכריז שהיהודים חופשיים לקבל או לדחות את הבטחותיו של אלוהים ובריתו. מכיוון שעם ישראל הוכיח את אי נאמנותו לברית עם אלוהים, באיזשהו מובן אלוהים דחה אותם. עם זאת, בפרק יא, שאלו מכריז על נאמנותו של אלוהים, אפילו לנוכח חסר נאמנותם של עם ישראל (ראו דברים ח).
- ג. בעבר, כמו בהווה, רק שארית מעם ישראל מאמינים במשיח אלוהים. שאלו עצמו היה דוגמא לכך. הדחייה של היהודים פתחה את הדלת עבור הגויים להאמין בישוע. הכללת הגויים תביא ל (1) השלמת בחירת אלוהים או (2) למספר הנבחרים על ידי אלוהים, יהודים וגויים כאחד. הכללת הגויים תניע/תגרום ליהודים לבטוח במשיחו האלוהים, ישוע.
- ד. בדומה לפרקים ט-י, גם בפרק זה שאלו משתמש במספר ציטוטים מהברית הישנה
1. רומים יא 3 – א"מל יט 14
 2. רומים יא 4 – א"מל יט 18
 3. רומים יא 8 – ישעיהו כט 10 ודברים כט 4
 4. רומים יא 9 – תהילים סט 22
 5. רומים יא 10 – תהילים סט 23
 6. רומים יא 26 – ישעיהו נט 20-21
 7. רומים יא 27 – ישעיהו כט 9
 8. רומים יא 34 – ישעיהו מ 13-14
 9. רומים יא 35 – איוב לה 7; מא 11

לימוד מילים וביטויים

רומים יא 1-6 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)
¹אם כן, אני שואל, האם נטש אלוהים את עמו? (תהילים צד' יד) בשום פנים לא! הרי גם אני בן עם ישראל, מזרע אברהם ומשבט בנימין.² אלוהים לא נטש את עמו, העם שהוא ידע מקדם. וכי אינכם יודעים מה אומר הפתוב על אלוהים, כיצד התלונן על ישראל לפני אלוהים?³ "אדני, את-נביאיך הרגו ואת-מזבחתייך הרסו; ואותר אני לבדי, ויבקשו את-נפשי לקחתה." (מלכים א', יט' י; יט' יד)⁴ אך מה אומר לו דבר אלוהים? "השארתי לי בישראל שבעת אלפים אשר לא-כרעו לבעל." (מלכים א', יט' יח)⁵ כן גם בימינו נשארה שארית על-פי בחירה של חסד.⁶ ואם בחסד, הרי שלא עוד מתוך מעשים; אחרת החסד חדל להיות חסד.

- יא 1 "האם נטש אלוהים את עמו? בשום פנים לא!" עוד לפני שקוראים את התשובה לשאלה יש לקוראים צפייה לתשובה שלילית "לא". שאלו עונה על שאלה זו בפסוקים 10-1. חלק זה מתייחס לטיעון של שאלו שהוזכר בפרקים הקודמים. פרקים ט-יא בונים יחידה ספרותית, וכוח מתמשך.
- המילה "נטש" (חיווי אאוריסטי אמצעי) פירושה בעצם "לשלול" או "להשליך". המילה מופיע ב
1. מעשי שלחים ז 39 – עם ישראל במדבר דוחה את הנהגתו של משה.
 2. מעשי שלחים יג 46 – היהודים בבית הכנסה באנטיוכיה דוחים את שאלו כאשר הוא מטיף את הבשורה.
 3. א"טמ א 19 – לחלק מחברי הקהילה באפסוס נשברה ספינת אמונתם (כלומר, הימנאוס ואלקסנדר).
- יהוה לא נטש את עמו! עם ישראל נטש את יהוה על ידי אי ציות, עבודת אלילים וכעת צדקה עצמית.
- מעניין לציין כי בכתב היד היווני-העתיק P46, F, G מופיע המילה "יורשים" במקום המילה "אנשים/עמו", אולי המילה במקור מתהילים צד 14 של תרגום השבעים. תרגום UBS⁴ נתן למילה "עמו" דירוג "A" (ודאי).

□ **"בשום פנים לא!"** זוהי דרך אופיינית לשאול לדחות השערות (צורת כתיבה של ביקורת, ראו רומים ג 31,6,4; ו 15,2; ז 13,7; ט 14; יא 11,1).

□ **"הרי גם אני בן עם ישראל"** שאול הוא בעצמו דוגמה לכך שיש שארית של מאמינים מעם ישראל. לעוד מידע על הרקע היהודי של שאול ראו פיליפים ג 5.

□ **יא 2 "אלוהים לא נטש את עמו"** קטע זה אולי מרמז על הכתוב בתהילים צד 14 (ראו דברים לא 6; א"ש"מ יב 22; א"מ ל ו 13; איכה ג 31-32). בקטע זה הוא עונה על השאלה שמופיע ברומים יא 1.

□ **"העם שהוא ידע מקדם"** זוהי התייחסות ברורה לבחירתו של אלוהים בעם ישראל. ראו הערות ברומים ח 29. זה מחזיר אותנו לטענה של רומים ט, וכך גם רומים יא 4-6. המוקד הוא לא על המעשים של עם ישראל, אלא על בחירתו של אלוהים. אלוהים נאמן להבטחותיו בגלל ישותו ולא בגלל המעשים של עם ישראל (ראו יחזקאל לו 22-32).

□ **"מה אומר הכתוב"** זה מתייחס לאלוהי שברח מאיזבל בא"מל יט 10, הציטוט מופיע ברומים יא 3.

יא 4 **"השארתי לי בישראל שבעת אלפים"** המילה "לי" לא נמצאת בנוסח המסורה של א"מל יט 18 (שאול לא מצוטט מתרגום השבעים או MT), שאול הוסיף את המילה בשביל להדגיש את בחירתו של אלוהים. השארית הנאמנה של א"מל יט 18 מבוססת על בחירתו של אלוהים ולא על בחירתם לדחות את עבודת הבעל. הנקודה ששאול מעלה היא, אפילו בימיו של אלוהי הייתה קבוצה קטנה של מאמינים. בתקופה ששאול גם הייתה שארית של מאמינים מעם ישראל (ראו נושא מיוחד ברומים ט 27-28). בכל עידן היו יהודים שקיבלו את האמונה בישוע. שאול טען שאותם היהודים הם הגיעו לאמונה בחסד ורחמים של אלוהים (ראו רומים יא 5-6).

□ **"לבעל"** היהודים בדרך כלל השתמשו בתנועות של המילה "בושה" (*bosheth*) לעיצורים של שמות פגניים של אלילים בשביל לעשות צחוק מעבודת אלילים זרה.

יא 5-6 אלה הם פסוקי מפתח. הם מחברים בין מעשיו של אלוהים בעבר (ברית הישנה) עם ההווה. מחברים בין בחירת אלוהים לחסד (ראו רומים ט 15,16,18; יא 30,31,32). חסדו של אלוהים הוא בראש הסדר, אך יש גם צורך באמונה מצד בני האדם (ראו מרקוס א 15; מעשי שליחים ג 16,19; כ 21), עם זאת, חסדו לא מבוסס על מעשי אדם (ראו אפסים ב 9-8; ב"ט מ א 9; טיטוס ג 5). אמיתות אלו חשובות לאור ההצהרות של שאול ברומים ט-יא.

יא 6 **"אם"** זהו משפט תנאי ממעמד ראשון, כלומר ניתן להניח שהוא נכון מנקודת מבטו או למטרותיו הספרותיות. הישועה ניתנת בחסדו של אלוהים (ראו הערה ברומים ג 24, ראו רומים ו 23; אפסים ב 8-9).

□ בפסוק 6 בתרגום KJV יש ביטוי סיום "הרי שלא עוד מתוך מעשים; אחרת הַסֵּד חֵדֵּל לְהִיֹּת חֵסֵד" (בדיוק כמו בתרגום עברי החדש). ביטוי זה אינו נכלל ברוב כתבי היד היווניים הקדומים P⁴⁶, A, C, D, G, P ובגרסאות לטיניות ישנות, אך שתי צורות שונות של הביטוי מופיעות בכתבי היד א^c, B. תרגום UBS⁴ נותן דירוג "A" (ודאי) להשמטה של הביטוי.

רומים יא 7-10 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)
7 וַיִּבְכַּן מֶה? יִשְׂרָאֵל לֹא הִשִּׁיג אֶת מִבְּקָשׁוֹ, אֲבָל הַנִּבְחָרִים הַשִּׁיגוּ; וְהַשָּׂאֵר הִקְשׁוּ לִבָּבָם, כְּכַתּוּב: "נָתַן לָהֶם הָאֱלֹהִים רוּחַ תְּרַדְמָה, עֵינִים לֹא לִרְאוֹת וְאָזְנִים לֹא לִשְׁמֹעַ עַד הַיּוֹם הַזֶּה." (ישעיהו כט' י'; דברים כט' ג')
10 אֲמַר: "יְהִי-שְׁלַחְנָם לִפְנֵיהֶם לֶפֶחַ וּלְרִשֵׁת וּלְשִׁלּוּמִים לְמוֹקֵשׁ. 10 תַּחֲשַׁכְנָה עֵינֵיהֶם מִרְאוֹת, וּמִתְנִיָּהֶם תְּמִיד הַמַּעַד."

יא 7 **"ובכן מה? ישראל לא השיג את מבוקשו"** ביוונית הפסוק מתחיל בסדר זה בשביל להדגיש את קו המחשבה של שאול. יהודים רבים ניסו להשיג צדקה מול אלוהים על ידי טקסים דתיים, זכות גזעית, ומעשים. אך בעצם הם פספסו את המטרה! לא יתהלל איש לפני אלוהים (ראו א"ק א 29; אפסים ב 9).

NASB	"אבל הנבחרים השיגו"
NKJV	"אבל הנבחרים השיגו את זה"
NRSV	"הנבחר השיג"
TEV	"אלוהים בחר בקבוצה קטנה שמצאה"
NJB	"אבל רק המעטים שנבחרו"

"שארית" זהו מונח מהברית הישנה (ראו נושא מיוחד ברומים ט 27-28), בקטע זה שאול מתייחס ל 7,000 אנשים ממלכים א' פרק יט פסוק 18. הפתח הוא לא מאמץ אישי, גזע, או דת (ראו רומים יא 6), אלא חסד אלוהים בבחירה (ראו אפסים יג 3-14).

□ **"והשאר הקשו לבבם"** זהו זמן הטית חיווי שלילי (ראו ב"קר ג 14). יש רמז שאלוהים הקשה את ליבם (ראו רומים יא 8-10). המתווך של קושי לב הוא הרע (ראו ב"קר ד 4). "קשה" (pōroō) הוא מונח רפואי לקור רוח או עיוורון (ראו רומים יא 25; ב"קר ג 14; אפסים ד 18). מונח זה מופיע במרקוס ו 52. מונח זה שונה מ *sklērunō* שמופיע ברומים ט 18, זו מילת מנוגדת לרחמים (ראו עברים ג 15,8; ד 7). פסוק זה הוא סיכום של רומים יא 1-6. חלק אשר נבחרו האמינו, וחלק שלא נבחרו הקשו לבבם. למרות זאת, פסוק זה לא כתב בהסגר לכן לא מדובר במימרה תיאולוגית. הוא חלק מוויכוח תיאולוגי מתמשך. יש מתח בין האמת שמוצגת בפסוק זה לבין ההזמנה האוניברסלית של רומים י'. זו תעלומה. לכן הפתרון הוא לא לשלול או למזער את אחת מצדי הדילמה של הפרדוקסים.

יא 8-10 הפסוקים הללו הם ציטוטים מישעיהו כט 10 (רומים יא 8), דברים כט 4 (רומים יא 8), אך לא מתרגום השבעים (או MT) ותהילים טט 22-23 (רומים יא 9-10). הם משקפים את הקריאה והמשימה שישעיהו קיבל עבור עם ישראל המורד ברומים ו 9-13. ישעיהו הציג את דבר אלוהים, אך עמו של אלוהים לא יכל, ולא הגיב. שאול נתן מספר דוגמאות מהברית הישנה שבהם אלוהים הקשה את לב האדם (רומים ט 13, 15, 17).

יא 8
"אלוהים נתן להם רוח של תרדמה"
"אלוהים נתן להם רוח אדישה"
"אלוהים אטם את ליבם ושכלם"
NASB, NKJV
NRSV, NJB
TEV

המילה היוונית (*katanuxis*) מופיעה רק במקום זה בכל הברית החדשה, פירושה עקיצה עם רעלים שמטשטשים את החושים.

יא 10 "תחשכנה עיניהם מראות, ומתניהם תמיד המעד" זמן ציווי חיווי שלילי ואחריו זמן ציווי חיווי פעיל. זו התעלומה של ריבונותו של אלוהים והרצון החופשי של אלוהים. אלוהים הוא מקור ויוזם כל הדברים, ובכל זאת הוא בחר לתת לבני האדם, שנבראו בצלמו, את אפשרות הבחירה. אלא שבחרים לא להאמין מקשים את ליבם (כלומר, זו בחירתם).

בהקשר זה שאול מכריז על תוכניתו הנצחית של אלוהים לגאולת כל בני האדם. בגלל אי האמונה של היהודים כעת יש דלת לגויים לקבל את המשיח ולהאמין וזאת בשביל להביא את היהודים למשיח באמצעות קנאה! אלוהים לא רוצה למנוע מבני האדם להאמין אלא להפך (אפסים ב 11-13)! לב קשה יביא לקציר גדול יותר (כמו בדוגמא של פרעה)!

רומים יא 11-16 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)
11 על כן שאול אני, האם מעדו קדי שיפלו ללא קום? חס וחס וחס! אלא שבמעידתם הישועה לגויים, להקניא אותם. 12 ואם מעידתם היא עשר לעולם והפסדם הוא עשר לגויים, שלמותם -- על אחת כמה וכמה! 13 אליכם הגויים אני מדבר; בהיותי אני שליח לגויים מכבד אני את שרותי, 14 בתקוה לעורר קנאה בבני עמי ולהושיע כמה מהם. 15 הרי אם הדרתם היא רצוי בשביל העולם, מה תהיה השבתם אם לא תקומה ממות אלי חיים? 16 אם תרומת העסה קדש, כן גם הבצק! (במדבר טו' יט'-כא') ואם השרש קדש, כן גם הענפים.

יא 11 "על כן שאול אני" זהו אותו משפט רטורי כמו ברומים יא 1. שאול ממשיך את הטיעון התיאולוגי שלו בדרך אחרת. ברומים יא 10-11 שאול מדבר על כך שלא כל עם ישראל נדחה על ידי אלוהים; ברומים יא 11-24 הדחייה הזו היא לא לתמיד; אלא יש לה תכלית. בדרך הדחייה נכללו הגויים.

"הם לא מעדו די שיפלו ללא קום?"
"האם מעדו בשביל ליפול?"
"כאשר היהודים מעדו, הם לא נפלו לאבדן"
"האם היהודים נפלו לנצח, או שהם פשוט מעדו"
NASB
NKJV, NRSV
TEV
NJB

יש ציפייה לתשובה "לא". אי-אמונתם של עם ישראל הוא מצב זמני.

"על ידי חטאם"
"דרך נפילתם"
NASB
NKJV

בהקשר זה מדובר על כך שעם ישראל דחה את ישוע כמשיח (ראו רומים יא 12).

□ **"הישועה לגויים"** זו הייתה הצהרה מאוד חריפה עבור היהודים של המאה הראשונה (ראו רומים יא 12; מעשי שליחים יג 46; יח 6; כב 21; כח 28).

□ **"להקניא אותם"** המונח "קנא" מופיע ברומים י 19; יא 14. לתוכניתו של אלוהים בהקשר לכלול הגויים יש שתי מטרות.

1. גאולה עבור כל בני האדם
2. להחזיר את השארית של עם ישראל לחזרה בתשובה ואמונה אישית
אני באופן אישי תוהה אם סעיף 2 מתקשר ל
1. התעוררות בקרב היהודים באחרית הימים (זכריה יב 10)
2. היהודים המאמינים מהמאה הראשונה ומשאר המאות
3. בתי כנסת משיחיים מודרניים יכולים להיות הגשמת ההבטחה

יא 12-14 בפסוקים אלה יש סדרה של עשרה משפטים מותנים הקשורים לאי-אמונתם של עם ישראל ביחס לאמונה של הגויים. פסוקים 12, 14, 15, 16, 17, 18, 21, 24 הם משפטי תנאי ממעמד ראשון כלומר ניתן להניח שהם נכונים מנקודת מבטו של המחבר או למטרותיו הספרותיות, בעוד שפסוקים 22, 23 הם מפשטי תנאי ממעמד שלישי, המעידים על פעולה עתידי אפשרית.

NASB
NKJV
NRSV
TEV
NJB

יא 12
"על אחת כמה וכמה שלמותם"
"עוד יותר בעת מלאותם"
"כמה יותר בעת הכללתם"
"אם כן, מה יהיה גודל הברכה, כאשר המספר של היהודים המאמינים יושלם"
"חשבו איזו תועלת תהיה כאשר כולם יקבלו את ישוע"

עיקר הפרשנות של פסוק זה הוא במשמעות המונח "שלמותם". האם המונח מתקשר ל (1) יהודים שנושעים, רומים יא 14, 26, או (2) המספר הסופי של המאמינים הנבחרים מהיהודים והגויים ביחד?

יא 13 **"אליכם הגויים אני מדבר"** פרקים ט-יא מהווים יחידה ספרותית שעונה על השאלה, "מדוע משיח היהודים נדחה על ידי היהודים?" עם זאת, עולה שאלה נוספת, מדוע דווקא בקטע זה שאול בחר להתמודד עם שאלה זו. פסוקים 13, 24-25, ככל הנראה משקפים את הבעיה בין יהודים והגויים בקהילה ברומא. אנחנו לא יודעים אם מדובר בבעיה בין מאמינים גויים ויהודים או בין מאמינים גויים ויהודים לא מאמינים (בית הכנסת).

□ **"אני שליח לגויים"** שאול הדגיש את הקריאה הייחודית לשרת בעולם של גויים (ראו מעשי שליחים ט 15; כב 21; כו 17; רומים א 5; טו 16; גלטים א 16; ב 7, 9; א"ט ב 7; ב"ט מ ד 17).

NASB, NKJV	"אני מתגאה בשרותי"
NRSV	"אני מתפאר בשרותי"
TEV	"אני מתגאה בעבודתי"
NJB	"אני גאה בכך שנשלחתי"

משמעות המונח "מתפאר/מתגאה" יכולה להיות (1) הכרת תודה; (2) גאווה; או אפילו (3) להפיק את המרב ממהו. ואולי שאול מדבר כך בשביל לשקף את הבעיה בקהילה ברומא! שאול הוא (1) שמח לשרת את הגויים או (2) ראה שהשרות שלו מעורר קנאה בקרב היהודים (ובכך מביא אותם לאמונה בישוע, ראו רומים יא 11, 14; ט 3-1).

יא 14 **"ולהושיע כמה מהם"** זו הייתה קריאת הבישור של שאול. הוא ידע שחלק יקבלו את הבשורה (ראו א"ק ר א 21), בעוד שאחרים לא (ראו א"ק ר ט 22). זו תעלומת בחירת אלוהים (הברית הישנה והחדשה)!

יא 15 הדחה (זו מילה שונה מרומים יא 1 "נטש") היא חלק מתוכנית אלוהים בשביל לגואל את כל בני האדם (*kosmos*). הצדקה העצמית וההירות של היהודים הדגישו בבירור את הצורך שלהם באמונה (ראו רומים ט 30-33).

אמונה ביהוה ובמשיחו היא המפתח לצדקה, ולא מעשי אדם. אך זכרו, דחיית ישראל הייתה בשביל לפדות את כל בני האדם. אין מקום לגאווה, לא מצד היהודים ולא מצד הגויים. ככל הנראה זה היה המסר ששאל ניסה להעביר לקהילה ברומא!

□ **"רצוי בשביל העולם"** מונח תיאולוגי אשר מקביל ל"צדקת אלוהים". המונח המורכב מ *alassō* ו- *kata* (לשנות, להחליף). המונח מתייחס לשינוי מעוינות לשלום, ובכך, שיקום החסד (ראו רומים ה 11; יא 15; ב"ק ה 18, 19). אלוהים רוצה לשקם את ההתחברות שהייתה בגן עדן. החטא שבר את ההתחברות, אך המשיח מחזיר את צלם ודמותו של אלוהים בכל המאמין. כל המאמין מקבל פיוס וקבלה (הקבלה של רומים יא 15). בני האדם לא יכלו לשקם את היחסים, אבל אלוהים יכל ושיקם!

□ **"ממות אלי החיים"** ההקשר מתייחס לעם ישראל, אז האם

1. ביטוי זה מתייחס לשיקום עם ישראל
2. ביטוי מתייחס ל"מספר המלא" של הנושעים מקרב היהודים הגויים (כלומר, עם רוחני, ראו רומים ט 6; יא 26-25)
3. ביטוי זה מתייחס (ראו רומים ו 13) לעידן החדש, לחיי תחייה? לדעתי מדובר בסעיף #3. לפירוט ומידע נוסף תוכלו לעיין ב"מבוא" של ספר התגלות.

יא 16 **"אם תרומת העֶסָה קִדְשׁ"** זהו משפט תנאי ממעמד ראשון, ניתן להניח שהוא נכון מנקודת מבטו של המחבר או למטרותיו הספרותיות. של רמז לספר במדבר טו 17-21. זו מטאפורה שדומה למושג הפירות הראשונים בברית הישנה (או המעשר), שניתנים לאלוהים בשביל לסמל שכל הקציר שייך לו. לשארית המאמינים יש השפעה על כל עם ישראל (ראו בראשית יח 27-33; ב"ק ז 14). המטפורה של "היצירה הראשונה" מקבילה ל"שורש" (ראו ירמיהו יא 16-17), יש התייחסות לכל מי שהיה נאמן בעם ישראל, ובמיוחד שלושת האבות (כלומר, "שורש", רומים יא 16-17) של הברית הישנה (ראו רומים יא 28).

רומים יא 17-24 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)

¹⁷ ואם נכרתו כמה ענפים מעץ הזית, (ירמיהו יא' טז') ואתה, זית-בר, הרכבת במקומם ושתפת בשרש העץ ובלשדו,¹⁸ אזי אל תתנשא על הענפים. אם תתנשא, דע לך שלא אתה נושא את השרש, אלא השרש נושא אותך.¹⁹ אתה תאמר: "הענפים נכרתו כדי שארכב אני."²⁰ פה! בגלל אי-אמונה נכרתו, אך אתה על-ידי אמונה מחזיק מעמד. אל תתגאה אלא המלא יראה,²¹ שהרי אם לא חס אלהים על הענפים המקוריים, גם עליך לא יחוס.²² לכן שים לב לטובו של אלהים ולחמרתו: מחד גיסא חמרה כלפי הנכשלים; מאידך גיסא, טובו של אלהים עליך אם תעמד בטובו, ולא -- גם אתה תכרת.²³ ואם לא ימשיכו בחסר אמונתם ירכבו גם הם, שכן אלהים יכול להחזירם ולהרכיבם.²⁴ הרי אם אתה נכרת מעץ זית בר מטבעו, ובנגוד לטבע הרכבת על עץ זית טוב, כל שכן אלה, המקוריים, ירכבו על עץ הזית שלהם!

יא 24-17 באופן מפתיע המילה "אתה" בפסקה זו היא בגוף יחיד (בפסוק 25 המילה היא בגוף רבים). מה המשמעות?
1. גוי אחד כסמל לכל הגויים
2. מכיוון שהייתה בעיה בקהילה ברומא בין הנהגה של יהודים גויים, יכול להיות ששאל מתייחס למנהיג בקהילה ברומא (ראו רומים יא 18-20)

יא 17 **"אם"** ראו הערה ברומים יא 12-24.

□ **"נכרתו כמה ענבים"** הכוונה היא לבני ישראל שלא מאמינים (ראו רומים יא 18, 19, "ענפים מקוריים" רומים יא 21).

□ **"זית הבר"** הכוונה היא לגויים שקיבלו את ישוע ואת הבשורה.

□ **"הרכבת"** שאל ממשיך המטאפורה מרומים יא 16. השתלת זית בר לעץ משפרת את התבואה (ראו רומים יא 24).

□ **"שורש העץ"** הביטוי המקורי היה, "שורש השפע" (תרגום UBS⁴ נותן דירוג "B" [כמעט ודאי]), הביטוי מופיע בתרגומים MSS, א*, B, C. יש מספר גרסאות אחרות בתרגומים יווניים שונים (עוד מידע ניתן למצוא בספר Bruce Metzger, *A Textual Commentary on the Greek New Testament*, עמוד 526).

□ **"עץ הזית"** זהו הסמל של מדינת ישראל (ראו רומים יא 24; תהילים נב 8; קכח; ירמיהו יא 16; הושע יד 6). זו המטאפורה השנייה מהברית הישנה שבעזרתה שאל מתאר את היחסים בין גויים ליהודים.

יא 18 "אזי אל תתנשא על הענפים" זהו ציווי בזמן הווה עם מילת יחס שלילית מה שבדרך כלל אומר לעצור פעולה אשר בתהליך. פסוק זה ביחד עם רומים יא 25,23,13 מרמז שהייתה בעיה בין היהודים והגויים בקהילה ברומא.

יא 19-20 פסוק 19 הוא מציג ביקורת מצד שאול. בקטע זה שאול מסביר מדוע היהודים נדחו. בגלל אי-אמונתם, ולא בגלל שאלוהים אוהב יותר את הגויים! הגויים נכללו רק בגלל אהבתו של אלוהים (ראו בראשית ג 15) ואמונתם! כמו כן אמונתם של הגויים יכולה לגרום ליהודים לחזור בתשובה (בגלל הקנאה, ראו רומים יא 14,11).

	20 יא
NASB	"אבל אתה עומד באמונתך"
NKJV	"ואתה עומד באמונה"
NRSV	"אבל אתה עומד רק על ידי אמונה"
TEV	"בזמן שאתה נשאר במקום כי אתה מאמין"
NJB	"אם אתה עדיין עמוד, זה רק בזכות אמונתך"

זהו חיווי פעיל מושלם. עם זאת, מדובר בהקשר של עשרה משפטי תנאי. אנחנו עומדים לפני אלוהים על ידי אמונתנו. אם אנחנו נפסיק להאמין לא נכלל יותר לעמוד מול אלוהים. הישועה היא (1) תגובה ראשונית שמבוססת על אמונה; (2) לחיות באמונה; (3) תהליך של אמונה מתמשכת; ו- (4) השלמת האמונה. הזהרו מכל מערכת תיאולוגית שמתמקדת רק באחת מהאמיתות המקראיות הללו. ראו נושא מיוחד: המילה ישועה ביוונית ברומים י 4. אלוהים הוא הסופר, היוזם, והמקיים, והקול של הישועה, בתוך מערכת יחסים של ברית. אלוהים בחר שהעולם החוטא יוכל לחזור בתשובה ולחיות באורח חיים שמבוסס על אמונה מתמשכת. הוא מצפה לצייתנות, אורח חיים בצלם המשיח, והתמדה.

NASB	"אל תתגאה, אלא המלא יראה"
NKJV	"אל תהיה שחצן, אלא המלא יראה"
NRSV	"אל תתגאה, אלא עמוד ביראת כבוד"
TEV	"אתה אל תהיה גאה; במקום זאת המלא יראה"
NJB	"הדבר צריך לגרום ליראה ולא לגאווה"

שתי הצהרות אלה הן ציווי בזמן הווה. הצהרה הראשונה יש מילת יחס שלילית, בדרך כלל פירושה להפסיק מעשה שנמצא בתהליך. קטע זה חושף בעיה בקהילה ברומא. הסיבה ליראה מופיע ברומים יא 21.

יא 21 "גם עליך לא יחוס" כמו שעם ישראל נכרת מיהוה בגלל הגאווה ואי-אמונה כך גם יהיה גורל הקהילה אם היא תעזוב את האמונה במשיח ותתמלא בצדקה עצמית וגאווה. האמונה הראשונית צריכה להיות בלווה באורח חיים מתמשך (ראו מתי יג 1-23; מרקוס ד 1-12; לוקס ח 4-10). יש להתנגד לגאווה בכל הכוח. קיבלנו את הישועה בחסדו של אלוהים וכל המאמינים במשיח הם משפחה אחת!

נושא מיוחד: כפירה (APHISTĒMI) SPECIAL TOPIC APOSTASY (APHISTĒMI)

למונח היווני *aphistēmi* יש שדה סמנטי רחב. למרות זאת, המונח האנגלי "כפירה" (apostasy) מופק ממונח זה וגורם לקוראים מודרניים לקרוא אותו עם דעה קדומה. הקשר, כמו תמיד, הוא המפתח, ולא הגדרה מודרנית. זהו מונח המורכב ממילת היחס *apo*, שמשמעותה "מ-" או "הרחק מ-", ו-*histēmi*, "לשבת", "לעמוד", או "לתקן". שימו לב לשימושים (הלא-תיאולוגיים) הבאים:

1. להסיר פיזית
 - א. מבית המקדש, לוקס ב 37
 - ב. מבית, מרק' יג 34
 - ג. מאדם, מרק' יב 12; יד 50; מה"ש ה 38
 - ד. מכל הדברים, מתי יט 27, 29
2. להסיר פוליטית, מה"ש ה 37
3. להסיר במובן יחסי, מה"ש ה 38; טו 38; יט 9; כב 29
4. להסיר באופן חוקי (גירושין), דבר' כב 1, 3 (תרגום השבעים) ובברית החדשה, מתי ה 31; יט 7, מרק' י 4; קור'א ז 11
5. להסיר חוב, מתי יח 27
6. להראות חוסר דאגה על-ידי עזיבה, מתי ד 20; יוח' ד 28; טז 32
7. להראות דאגה על-ידי אי-עזיבה, יוח' ח 29; יד 18

8. להסכים או להרשות, מתי יג 30; יט 14; מרק' יד 6; לוקס יג 8
 במובן התיאולוגי לפועל גם יש משמעות רחבה:
 1. לבטל, לסלוח, למחול על האשמה של החטא, שמות לב 32 (תרגום השבעים); במד' יד 19; איוב מב
 10, ובברית החדשה, מתי ו 12, 14-15; מרק' יא 25-26
 2. להימנע מחטא, טימ"ב ב 19
 3. להזניח על-ידי התרחקות מ-
 א. התורה, מתי כג 23; מה"ש כא 21
 ב. האמונה, יחז' כ 8 (תרגום השבעים); לוקס ח 13; תסל"ב ב 3; טימ"א ד 1; עבר' ג 12
 מאמינים מודרניים שואלים הרבה שאלות תיאולוגיות שמחברי הברית החדשה מעולם לא חשבו עליהן. אחת מהן
 קשורה לנטייה המודרנית להפריד בין אמונה לנאמנות.

יש אנשים בכתבי הקודש אשר מעורבים עם עמו של אלוהים ומשהו קורה.

א. בתנ"ך

- א. אלו אשר שמעו את הדיווח של שנים-עשר (עשרת) המרגלים, במדבר יד (השווה לעבר' ג 16-19)
- ב. קורח, במדבר 16
- ג. בניו של עלי, שמואל א ב, ד
- ד. שאול, שמואל א 11-31
- ה. נביאי שקר (דוגמאות)
 1. דבר' יג 5-1; יח 19-22 (דרכים לזהות נביא שקר)
 2. ירמיהו כח
 3. יחזקאל יג 7-1
- ו. נביאות שקר
 1. יחזקאל יג 17
 2. נחמיה ו 14
- ז. מנהיגים רעים של ישראל (דוגמאות)
 1. ירמיהו ה 30-31; ח 2-1; כג 4-1
 2. יחזקאל כב 31-23
 3. מיכה ג 5-12

ii. בברית החדשה

א. משמעו של המונח היווני הוא באופן מילולי לכפור. גם התנ"ך וגם הברית החדשה מאשרים התחזקות של הרוע ושל לימוד שקר לפני הביאה השנייה (השווה למתי כד 24; מרק' יג 22; מעשי השליחים כ 29, 30; תסל"ב ב 9-12; טימ"ב ד 4). ייתכן שמונח יווני זה משקף את דבריו של ישוע במשל הזורע הנמצא במתי יג; מרק' ד; ולוקס ח. מורי השקר הללו הם בבירור לא משיחיים, אך הם הגיעו מבפנים (השווה למה"ש כ 29-30; יוח"א ב 19); למרות זאת, הם מסוגלים לפתות וללכוד מאמינים לא בוגרים (השווה לעבר' ג 12).

השאלה התיאולוגית היא האם מורי השקר היו אי פעם מאמינים? קשה לענות על שאלה זו מפני שהיו מורי שקר בקהילות מקומיות (השווה ליוח"א ב 18-19). לעתים קרובות המסורות התיאולוגיות שלנו עונות על שאלה זו ללא התייחסות לקטעים ספציפיים בכתובים (מלבד מקרים של הוצאת פסוקים מהקשרם כדי כביכול להוכיח את הדעה הקדומה של מישהו).

ב. אמונה למראית עין

1. יהודה, יוחנן יז 12
2. שמעון המכשף, מה"ש ח
3. הדוברים במתי ז 23-13
4. הדוברים במתי יג; מרק' ד; לוקס ח
5. היהודים ביוחנן ח 31-59
6. אלכסנדר והימנאוס, טימ"א א 19-20
7. אלו בטימ"א ו 21
8. הימנאוס ופיליטוס, טימ"ב ב 16-18
9. דימס, טימ"ב ד 10
10. מורי שקר, פטר"ב ב 19-22; יהודה 10-12
11. צורי משיח, יוח"א ב 18-19

ג. אמונה חסרת פרי

1. קור"א ג 10-15
2. פטר"ב א 8-11

אנחנו חושבים על הקטעים האלו לעתים רחוקות מכיוון שהתיאולוגיה השיטתית שלנו (קלוויניזם, ארמיניאניזם וכו') מנתיבה לנו את התגובה השולטת. בבקשה אל תשפטו אותי מראש מכיוון שאני מעלה את הנושא הזה. הדאגה שלי היא תהליך פרשני תקין. אנחנו חייבים לתת לכתבי הקודש לדבר אלינו ולא לנסות להתאים אותם לתיאולוגיה נוכחית. זה לעתים קרובות כואב ומזעזע מכיוון שהרבה מהתיאולוגיה שלנו קשורה לקהילה, לתרבות או ליחסים

הורים, חברים, רועי קהילה), ולא לכתובים. חלק מהאנשים השייכים לאלוהים מתגלים כאנשים שהם לא חלק מהאנשים השייכים לאלוהים (לדוגמא, רומ' ט 6).

יא **22 "לטובו של אלהים ולחמרתו"** דרכיו של אלוהים לא ברורות לעולם החוטא (ראו ישעיהו נה 8-11). לבחירתו שלנו יש השלכות. למאמינים אין פטור מאחריות. בחירתו של אלוהים בעם ישראל לא הבטיחה ישועה לכל אחד ואחד.

■ **"אם תעמוד בטובו"** זהו משפט תנאי ממעמד שלישי בהווה. בינוי זה פירושו שהאמונה היא תנאי מתמשך עבור הגויים (זהו הצד ההפוך של ריבונותו של אלוהים כפי שמתוארת ברומים ט); עלינו להיות חרוצים ולשמור על אמונתנו (ראו פיליפים ב 12-13). התייחסות היא להתמדה של הקבוצה ושל הפרט (ראו גלטים ו 9; התגלות ב 2,17; ג 6,13,22). זו התעלומה והמתח של הכלל והפרט בכתבי הקודש. ישנן הבטחות (המבוססות על ישותו של אלוהים) וישנן תנאים וחובות (המבוססות על תגובה מצד בני האדם) ביחסים של ברית. ראו נושא מיוחד: הצורך בהתמדה ברומים ח 25.

יא **23** פסוק זה עוקב אחר הדפוס הדקדוקי והתיאולוגי של רומים יא 22. אם היהודים יחזרו בתשובה ויאמינו אז אלוהים יכלול גם אותם. אם הגויים יפסיקו להאמין, הם יידחו (ראו רומים יא 20). אלוהים רוצה שהאמונה שלנו תהיה אורח חיים מתמשך.

רומים יא 25-32 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)

²⁵הן, אחי, אינני רוצה שיעלם מכם הַרְז הַזֶּה, כִּי תִהְיוּ חֲכָמִים בְּעֵינֵיכֶם: קְהוּת לֵב אַחְזָה בְּמַדַּת מֵה אֶת יִשְׂרָאֵל, עַד אֲשֶׁר יִכְנַס מְלֹא הַגּוֹיִים.²⁶ וְכִּי כָל יִשְׂרָאֵל יִשָּׁע, כְּמוֹ שִׁכְתוֹב: "וּבֹא מִצִּיּוֹן גּוֹאֵל וְיָשִׁיב פֶּשַׁע בִּיעֶקֶב,²⁷ וְאֲנִי זֹאת בְּרִיתִי אִתְּכֶם, (ישעיהו נט' כ'-כא') כִּי אֶסְלַח לְעוֹנֵם." (ירמיהו לא' לג')²⁸ אֲמַנֶּם בְּמֵה שְׂנוֹגַע לְבַשׁוֹרָה הֵם אוֹיְבִים בְּגַלְלָכֶם, אֲבָל בְּמֵה שְׂנוֹגַע לְבַחִירָה אֱהוּבִים הֵם בְּגַלְלֵי הָאֲבוֹת, (ויקרא כו' מו')²⁹ שֶׁהָרִי אֵין הָאֱלֹהִים מִתְחַרֵּט עַל מִתְנוֹתָיו וְעַל בַּחִירָתוֹ.³⁰ וְכִשֶּׁם שֶׁאַתֶּם בְּעֵבֶר לֹא צִיתֶם לְאֱלֹהִים, אַךְ כַּעַת רְחַמְתֶּם אֶגֶב אֵי-צִיּוֹתֶם,³¹ כֵּן גַּם אֱלֹהֵי לֹא צִיתוּ כַּעַת, וְכִּי בְּרַחֲמִים אֲשֶׁר הִשְׁפַּעוּ עֲלֵיכֶם יִרְחַמוּ גַם הֵם כַּעַת;³² כִּי אֱלֹהִים כֹּלֵא אֶת הַכֹּל בְּאֵי-צִיּוֹת כְּדִי שִׁיַּרְחֵם עַל הַכֹּל.

יא **25 "הן, אחי, אינני רוצה שיעלם מכם"** זה ביטוי אופייני לשאלו השליח (ראו רומים א 13; א"ק ר י 1; יב 1; ב"ק א 8; א"תס ד 13). ביטוי זה מציג דיון חשוב. השימוש בו דומה לשימוש שישועה עשה במונח "אמן, אמן". לעתים קרובות שאלו משתמש בביטוי בשביל לסמן נושא חדש.

NASB, NKJV, NRSV
TEV
NJB

"ר"
"אמת ר"
"סיבה נסתרת לכל זה"

נושא מיוחד: רז SPECIAL TOPIC: MYSTERY

I. בברית הישנה
מילה ארמית זו (KB 1980, BDB 1112), raz, פירושה "להסתיר" "לשמור בסוד". היא מופיע מספר פעמים בספר דניאל (ראו דניאל ב 18, 19, 27, 28, 29, 30, 47; ד 9). זה הופך לנושא מרכזי בספרות האפוקליפטית ומוזכר לעתים קרובות במגילות ים המלח. אלוהים מגלה את עצותיו הנסתרות לנביאיו (ראו בראשית יח 17; ירמיהו כג 18; דניאל ט 22; עמוס ג 7).
בפרשנות של מגילות ים המלח כתוב שההתגלות של אלוהים היא באמצעות (1) דרך המסר של נביאי הברית הישנה (raz), אך גם דרך (2) הפרשנות (pesher) של "מורה הצדקה". דפוס זה של התגלות מאפיין את הספרות האפוקליפטית.

II. בבשורות המונח "רז" מתייחסת לתובנות הרוחניות מהמשלים של ישוע.

1. מרקוס ד 11
2. מתי יג 11
3. לוקס ח 10

III. שאלו משתמש במונח זה בכמה דרכים שונות

1. עם ישראל שהקשה את ליבו כדי לאפשר לגויים לקבל את המשיח. לאחר מכן בעזרת הגויים היהודים יקבלו את המשיח (ראו רומים יא 25-32).

2. הבשורה יצאה לעולם, והכריזה שכולם יכולים לקבלים את המשיח (ראו רומים טז 25-27; קולוסים ב 2).
 3. הגוף החדש והביאה השנייה (ראו א"ק ר טו 5-57; א"תס ד 13-18).
 4. התכנית לקבץ את הכל במשיח (ראו אפסים א 8-11).
 5. היהודים והגויים שניהם יורשים (ראו אפסים ב 11-13 ג).
 6. יחסים אינטימיים בין המשיח והקהילה, דוגמא מעולם הנישואין (ראו אפסים ה 22-33).
 7. הגויים נכללו בברית עם אלוהים וקיבלו את הרוח של המשיח בשביל לחיות באורח חיים בצלמו, כלומר, להחזיר את צלם אלוהים בבני האדם (ראו בראשית א 26-27; ה 1; ו 11, 13-11; ח 21; ט 6; קולוסים א 26-28).
 8. צורת המשיח באחרית הימים (ראו א"תס ב 1-11).
- IV. המזמור של הקהילה הקדומה בנושא רז הבשורה מופיע בא"ט מ ג 16.
- V. בספר התגלות המונח מתקשר סמלים האפוקליפטיים של יוחנן
1. התגלות א 20
 2. התגלות י 7
 3. התגלות יז 6,5
- VI. תעלומות אלה הן אמיתות שבני האדם אינם יכולים לגלות; יש צורך בהתגלות מאלוהים.

□ "פן תהיו חכמים בעינכם" זהו רמז נוסף למתח בקהילה/קהילות ברומא (ראו רומים יא 18).

NASB	"קהות לב חלקית קרתה לעם ישראל"
NKJV	"קהות לב קרתה לעם ישראל"
NRSV	"קהות לב על חלק מעם ישראל"
TEV	"העקשנות של עם ישראל היא זמנית"
NJB	"חלק מעם ישראל התעוור"

הצהרה זו קשורה לתוכן של כל הפרק. בעבר היו יהודים שקיבלו את ישוע וכך גם יהיה בעתיד. אלוהים גרם לעיוורון זה (רומים יא 8-10) בגלל שעם ישראל דחה את ישוע, אבל אלוהים משתמש בעיוורון זה בשביל לגאול את כל בני האדם. אלוהים הבטיח ישועה לכולם (ראו בראשית ג 15). הוא בחר באברהם בשביל להגיע לכל העמים (ראו בראשית יב 3). הוא בחר בעם ישראל בשביל להגיע לכל העמים (ראו שמות יט 5-6, ראו נושא מיוחד ברומים ח 28). עם ישראל נכשל במשימה זו בשל גאוותו, ואי-אמונתו. אלוהים רצה להגיע לכל העמים דרך הברכות של ישראל (ראו דברים כז-כט). עם ישראל לא שמר על הברית, לכן, זמנית הגיע משפט אלוהים על עם ישראל. אלוהים השתמש במשפט זה בשביל לממש את מטרתו לגאול את כל בני האדם באמצעות אמונה (ראו רומים יא 30-31; יחזקאל לו 38-22).

□ "עד אשר יכנס מלוא הגויים" מונח זה (*pleroma*) ברומים יא 12 מדבר על היהודים. שני הפסוקים מדברים על ריבונותו ובחירתו של אלוהים. המילה "עד" מסמלת שיש פרק זמן מוגבל (ראו לוקס כא 24).

יא 26 "כל ישראל יושע" שנים שני פרשנויות אפשריות.

1. הכוונה היא למדינת ישראל – לא כל יהודי כפרט יושע אלא הרוב בנקודה מסוימת בהיסטוריה.
 2. יש התייחסות לישראל הרוחנית, הקהילה.
- שאלו השתמש במושג זה ברומים ב 28-29; גלטים ו 16; א"פ ט ב 5,9; התגלות א 6. יש הקבלה בין המושג "שלמותם" ברומים יא 12 ו-"מלוא הגויים" ברומים יא 25. אלוהים בחר "בכולם" אבל כל אחד בפרט צריך לבחור בו. ההבטחה של עץ הזית יום אחד תושלם.

יש פרשנים שאומרים כי יש להתייחס לישראל כלאום רק בגלל

1. ההקשר של רומים ט-יא
2. הציטוטים מהברית הישנה ברומים יא 26-27
3. ההצהרה הברורה של רומים יא 28

אלוהים עדיין יש אהבה ורצון שזרע אברהם יושע! עם ישראל צריך להאמין במשיח (זכריה יב 10). זה לא ברור אם לאותם היהודים שהקשו את ליבם תהיה הזדמנות לחזור בתשובה ולקבל את המשיח. כאנשים שחיים בתרבות אמריקאית אנחנו נוטים לשאול שאלות שקשור לפרט, אבל הכתובים מתמקדים בכלל. שאלות מסוג זה יש להשאיר לאלוהים. הוא יפעל בצדק כלפי בני האדם שהוא אוהב!

□ **"כמו שכתוב"** הכוונה היא לשתי הציטוטים מתרגום השבעים של ישעיהו נט 20-21 (רומים יא 26), וישעיהו כז (רומים יא 27). הישועה מותנה באמונה בישוע המשיח. אין תוכנית ב', רק תוכנית א'. יש רק דרך אחת להושע (ראו יוחנן י 7-18; יא 25-29; יד 6).

יא 27 ציטוט מישעיהו כז 9, מדובר בשיקום עם ישראל והזמנה לארץ המובטחת (רומים יא 1-11) ביחד עם העמים הגויים (ראו רומים יא 12-13). רק אלוהים יודע אך נבואה זו תתממש. דרך הברית החדשה הגויים והיהודים באחדות של אמונה במשיח (ראו אפסים ב 11-13). מספר נבואות מהברית הישנה מתקשרות לקהילה. אלוהים הוא נאמן לממש את הבטחותיו, גם כאשר בני האדם לא נאמנים (ראו יחזקאל לו 22-36).

יא 28 פסוק זה משקף את ההיבטים של בחירת אלוהים.

1. בברית הישנה הבחירה של אלוהים הייתה מבוססת על שרות; אלוהים בחר בבני האדם בשביל לגאול את העם

2. בברית החדשה הבחירה מתקשרת לבשורה ולישועה; ישועה זו היא תמיד הייתה מטרתו של אלוהים (ראו בראשית ג 15).

אלוהים נאמן להבטחותיו. זה נכון גם לגבי המאמינים בבריתו. המפתח הוא נאמנותו של אלוהים ולא של בני האדם, חסדו שלא אלוהים ולא מעשי אדם. בחירתו של אלוהים היא לצורך ברכה ולא הפרדה!

□ **"אהובים הם בגלל האבות"** זו הבטחה של שמות כ 5-6 ודברים ה 9-10; ז 9. המשפחות מקבלות ברכה בכלל אמונתם של הדורות הקודמים. ישראל קיבלה ברכה בגלל האבות (ראו דברים ד 37; ז 8; י 15). אלוהים הבטיח לדוד שהמשיח יולד משבט יהודה (ראו ב"ש ז). עם זאת, יש לציין כי אפילו "האבות" לא הצליחו לשמור על התורה באופן מלא (ראו יחזקאל לו 22-36). אלוהים מחפש אנשי אמונה ויש פוטנציאל שהאמונה תעבור מדור לדור (ראו א"ק ר 16-8).

יא 29

NASB, NKJV, NRSV

TEV

NJB

"כי מתנתיו ובחירתו אינם ניתנות לביטול"

"כי אלוהים לא משנה את דעתו לגבי מי הוא בוחר ומברך"

"אלוהים לא לוקח בחזרה את מתנתיו או מבטל את בחירתו"

זה לא מתייחס למתנות רוחניות שאלוהים נותן לפרט (ראו א"ק יב), אלא להבטחת הישועה של אלוהים. נאמנותו של אלוהים היא התקווה של עם ישראל (ראו מלאכי ג 6) והקהילה!

יא 30-32 פסוקים אלו מהווים סיכון של תוכניות ומטרותיו של אלוהים.

1. תוכניותיו ומטרותיו תמיד מבוססות על רחמיו (ראו הערה ברומים ט 15-16), לא על דטרמיניזם שרירותי.

המונח "רחם" מופיע ארבע פעמים בהקשר זה (רומים ט 15, 16, 18, 23).

2. אלוהים שפט את כל בני האדם. יהודים וגויים חוטאים כולם (ראו רומים ג 9, 19, 23; ה 11).

3. אלוהים השתמש בחוסר האונים של בני האדם כהזדמנות להפגין את רחמיו לכולם (ראו רומים ה 12-21; יוחנן ג 16). כולנו זקוקים לרחמיו!!!

יא 30 והפסוק 31 מופיע המילה "כעת" שמרמזת על שינוי רוחני של עם ישראל על ידי אמונה במשיח (ראו זכריה יב 10). כשם שגבר חסדו של אלוהים על אי-אמונתם של הגויים כך גם יגבר חסדו על אי-אמונתם של היהודים.

רומים יא 33-36 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)

33 מה עמק עֶשֶׂר הָאֱלֹהִים, מִה עֵמֶק חִכְמָתוֹ וְדַעְתּוֹ! (תהילים צב' ו') אֵין חֶקֶר לְמִשְׁפָּטָיו וְאֵין מִשְׁיָג אֶת דְּרָכָיו, (דניאל ב' כ'; איוב יא' ז'-ט')³⁴ כִּי "מִי-תִכְנֶן אֶת-רוּחַ יְהוָה וְאִישׁ עֲצָתוֹ יוֹדִיעֵנוּ?" (ישעיהו מ' יג')³⁵ וּמִי הֶקְדִּים לַתֵּת לוֹ דָּבָר וְיִשְׁלַם לוֹ? (איוב מא' ב'; ירמיהו כג' יח')³⁶ הֲרֵי הִכָּל מִמְנוֹ, הִכָּל דְּרָכּוֹ, וְהִכָּל אֱלֹהֵינוּ. לוֹ הֶכְבֹּד לְעוֹלָמִים! אָמֵן.

יא 33-36 זו אחת הדוקסולוגיות החשובות של שאול. שאול מתפלא מדרכיו של אלוהים: אלוהים נאמן לבריתו, והוא זה שמגשים אותה.

יא 33 "עשר" זהו ניב מעודף על שאול (ראו רומים ב 4; ט 23; י 12; יא 33, 12; אפסים א 8, 7; ב 7; ג 16, 8; פיליפים ד 19; קולוסים א 27). הבשורה היא חלק מתוכנית החסד של אלוהים (ראו ישעיהו נה 7-1).

□ **"אין חקר למשפטיו ואין משיג את דרכיו"** זו דוקסולוגיה שמתקשרת לאמיתות הפרדוקסליות של הרומים ט-יא (ראו ישעיהו נה 8-11).

יא 34 זהו ציטוט של ישעיהו מ 13-14 מתרגום השבעים, אלוהים מציל את עמו ומחזיר אותו מהגלות. בא"ק ב 16 שאל מצטט את אותו הקטע אך מייחס את התואר "אדון", לישוע.

יא 35 זהו ציטוט חלקי מאיוב לה 7 או מא 11.

יא 36 "הרי הכל ממנו, הכל דרכו, והכל אליו" בהקשר זה ביטויים אלה מתייחסים לאלוהים האב (ראו א"ק יא 12), יש גם מקומות דומים בברית החדשה שמתייחסים לאלוהים הבן (ראו א"ק ח 6; קולוסים א 16; עברים ב 10). שאל מכריז שכל הדברים הם מאלוהים וחוזרים לאלוהים.

□ "לו הכבוד לעולמים" זוהי ברכה אופיינית בברית החדשה. זה יכול להתייחס ל

1. לפעמים לאב (ראו רומים טז 27; אפסים ג 21; פיליפים ד 20; א"פ ט ד 11; ה 11; יהודה 25; התגלות ה 13; ז 12)

2. לפעמים לבן (ראו א"ט מ א 17; ב"ט מ ד 18; ב"פ ט ג 18; התגלות א 16)

ראו הערות נוספות ברומים ג 23

□ "אמן" ראו נושא מיוחד ברומים א 25.

שאלות לדיון

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתם אחראים לפרש בעצמכם את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתם, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתם לא צריכים להשאיר את זה לפרשן.

שאלות לדיון אלו ניתנו כדי לעזור לכם לחשוב היטב על הנושאים הגדולים בחלק זה של הספר. הן נועדו להיות מעוררות חשיבה ולא סופיות.

1. כיצד עם ישראל פספס את דרך הישועה של אלוהים?
2. ציין שני סיבות ששאל נותן בשביל להוכיח שאלוהים נטש את עמו?
3. מדוע הקשה אלוהים את ליבם של היהודים? ואך הוא עשה זאת?
4. מה כוונת המושג "שארית" בישראל (ראו רומים יא 2-5)?
5. הגדירו את המונח "רז" בברית החדשה.
6. מה משמעות פסוק 26? מדוע? אך הפסוק קשור לרומים ט 6?
7. איזו אזהרה נותן שאל למאמינים הגויים (ראו רומים יא 17-24)?

רומים יב

חלוקה של קטעים לפי תרגומים מודרניים

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
חיים חדשים במשיח יב 2-1	קורבן חי לאלוהים יב 8-1	חיים מוקדשים יב 2-1	חיים של שרות לאלוהים יב 2-1	הלל רחני יב 2-1
יב 8-3		יב 8-3	יב 8-3	ענוה וצדקה יב 13-3
כללים של חיים משיחיים יב 21-9	התנהג כמשיח יב 21-9	תוכחה יב 13-9	יב 13-9	ברכו גם את אויבכם יב 21-14
		יב 21-14	יב 16-14	יב 21-14
			יב 21-17	

מחזור קריאה שלישי

מעקב אחר כוונתו המקורית של המחבר ברמת הפסקה

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתה אחראי לפרש בעצמך את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתה, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתה לא צריך להשאיר את זה לפרשן.

קרא את הפרק ברציפות. זהה את הנושאים. השווה את חלוקת הנושאים שלך עם חמשת התרגומים המודרניים. אין השראה בחלוקה לפסקאות, אבל זהו המפתח לעקוב אחר כוונתו המקורית של המחבר, שזה הלב של הפרשנות. לכל פסקה של נושא אחד ויחיד.

1. פסקה ראשונה
2. פסקה שנייה
3. פסקה שלישית
4. וכו'.

תובנות הקשר לפסוקים 8-1

- א. כאן מתחיל החלק המעשי של רומים (יב 1-13 טו). שאול היה שולח את מכתביו בהתאם למצב בקהילה, לכן יש קטעים דוקטרינאליים וגם מעשיים. שאול כתב את האיגרת בשביל להתייחס לבעיה/משבר מקומי בקהילה ברומא. מאחר ופרקים א-ח הם סיכום דוקטרינאלי מאוד עמוק, כך גם החלק המעשי הוא עמוק באותה המידה.
- ב. תיאולוגיה ללא אורח חיים היא לא מאלוהים (ראו מתי ז 24-27; יוחנן יג 17; רומים ב 13; יעקב א 22, 25; ב 14-26). זה ברור ששאול מלמד שהישועה היא מתנת חסד שנינת באמצעות אמונה בישוע, אבל מתנה זו נועדה בשביל לשנות באופן קיצוני את חיינו! הישועה היא מתנה, אך היא חייבת להיות מלווה באורח חיים בצלם המשיח! אין להפריד בין צדקה והתקדשות!
- ג. פסוקים 2-1 מהווים מבוא לכל החלק המעשי. זהו הבסיס לחיים בהדרכת הרוח (כלומר רומים ט).
- ד. פסוקים 3-8 דנים במתנות רוחניות. עלינו לתת פרי של שרות לאלוהים (ראו דברים ו 4-5; מתי כב 37) ולאחרים (ראו ויקרא יט 18; מתי יט 19). מתנות אלו מדגישות את האחדות של המאמינים במשיח (ראו אפסים ד 10-1). על המאמינים לשאוף לאחדות ולא לאחידות. אלוהים נתן לנו כלים בשביל לנוכל לשרת אחד את השני (ראו א"ק יב 7, 11; אפסים ד 11-13)!

רומים יב 1-2 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)
 1 וְבִכְן, אֲחִי, בְּגִלְל רַחְמֵי אֱלֹהִים אֲנִי מִבְקֵשׁ מִכֶּם שֶׁתִּמְסְרוּ אֶת גּוֹפְכֶם קֶרֶבַן חַי, קָדוֹשׁ וְרָצוּי לֵאלֹהִים; כִּי תַעֲבֹדוּהוּ עֲבֹדָה שְׁבִלֵב.² וְאֵל תִּדְמוּ לְעוֹלָם הַזֶּה, כִּי אִם הַשְׁתַּנּוּ עַל-יְדֵי הַתְּחַדְּשׁוֹת הַדַּעַת כְּדֵי שֶׁתִּבְחִינוּ מֵהוּ רָצוֹן אֱלֹהִים, מֵהוּ הַטּוֹב וְהַרְצוּי וְהַמְּשָׁלֵם בְּעֵינָיו.

יב 1 "ובכן" באיגרת אל הרומים שאול משתמש במונח זה בנקודות מעבר משמעותיות בשביל להציג את אמיתות הבשורה.

1. ברומים ה 11 המונח סיכם הנושא "הצדקה באמונה"
2. ברומים ח 11 המונח סיכם את הנושא התקדשות, יחסי המאמין לחטא.
3. ברומים יב 1 המונח מתקשר לאורח חיים שמבוסס על צדקה והתקדשות.

"אני מפציר בכם"
 "אני מבקש מכם"
 "אני פונה אליכם"
 "אני מתחנן בפניכם"

ביטוי זה גם רגיש וגם נוקשה. זו קריאה לאורח חיים הולם. שאול משתמש לעתים קרובות במונח זה (ראו רומים יב 1; טו 30; טז 17; א"ק א 10; ד 16; טז 15; ב"ק ב 8; ה 20; ו 1; יא 1; יב 8; אפסים ד 1; פיליפים ד 2; א"ת ס ד 10; א"ט מ א 3; פילימון 9-10).

□ "אחי" לעתים קרובות שאול משתמש במונח זה כדי להציג נושא חדש.

□ "בגלל רחמי אלוהים" בתרגום השבעים ביטוי זה מתאר את חמלתו של יהוה (ראו שמות לד 6). כאן יש התייחסות להתקדמות הדוקטרינרית של רומים א-יא. באיגרת אל הרומים יש דגש ברור על "רחמיו" של אלוהים (גם *oikēirō* וגם *eleeō*) כלפי העולם החוטא (ראו רומים ט 23, 18, 16, 15; יא 32, 31, 30; יב 8; טו 9). בגלל חסדו ורחמיו של אלוהים על המאמינים לחיות באורח חיים שמבוסס על יראת שמיים (ראו אפסים א 4; ב 10), מתוך הכרת תודה ולא בזכות (ראו אפסים ב 8-9). אלוהים נתן לנו חיים חדשים (כלומר, קולוסים ג 9, 10, 12) בשביל שנוכל להביא אנשים אחרים לאמונה במשיח!

□ "תמסרו" זהו זמן הטית מקור. זה אחד מכמה מונחי הקרבה ששימשו בהקשר זה: קרבן, רומים יב 1; קדוש, רומים יב 1; רצוי, רומים יב 1. אותו רעיון מופיע ברומים ו 19, 16, 13. בני האדם ימסרו את עצמם או לאלוהים או לשטן. כשם שהמשיח נכנע לרצון האב ואפילו הלך למות על הצלב, כך גם אנחנו כתלמידי ישוע צריכים לחיות (ראו ב"ק ה 14-15; גלטים ב 20; א"יוח ג 16).

□ "גופכם" האמונה המשיחית שונה מהפילוסופיה היוונית, שעל-פיה הגוף הוא רע. נכון הגוף שלנו הוא זירת הפיתויים אך מבחינה מוסרית הוא נטרלי. המונח "גוף" מקביל ל"דעת" ברומים יב 2. על המאמינים למסור את כל כולם לאלוהים (ראו דברים ו 5; א"ק ו 20), כשם שבעבר התמסרו לחטא (ראו רומים ו).

□ "חי" מדובר במשהו שונה מהטקסים של עובדי אלילים או היהודים (בטקסים הקורבן היה מת, ראו רומים ו 13; גלטים ב 20). לא מדובר בנזירות (להתייחס לגוף בצורה נוקשה למטרות דתיות). אנחנו לא צריכים להעניש את הגוף שלנו אלא לחיות באורח חיים שצלם המשיח.

□ "קורבן חי, קדוש" המונח "קדוש" פירושו "להפריד משהו לשרות אלוהים". המוקד של המונח בהקשר זה הוא שעל המאמין להיות זמין לשרות ולמטרותיו של אלוהים.

נושא מיוחד: קדוש
SPECIAL TOPIC: HOLY

1. התנ"ך
 א. האטימולוגיה של המונח *קדוש* (BDB 872) אינה וודאית, יתכן שכנענית. יתכן שמשמעותו של חלק מהשורש (כלומר, קד) היא "להפריד". זהו המקור להגדרה הפופולרית "מופרד (מהתרבות הכנענית, השוו לדבר' ז 6; יד 2, 21; כו 19) לשימוש של אלוהים."

ב. הוא מתייחס לנוכחות של אלוהים בדברים, מקומות, זמנים ואנשים. לא נעשה בו שימוש בספר בראשית, אך הוא נהיה נפוץ בשמות, ויקרא, ובמדבר.
 ג. בספרות הנבואית (במיוחד ישעיהו והושע) האלמנט האישי שקודם נכח, אך לא הודגש, מופיע בחזית. הוא הופך להיות אמצעי לציין את המהות של אלוהים (השוו לישע' ו 3). אלוהים הוא קדוש. שמו המציג את אופיו הוא קדוש. עמו, שעליו להפגין את אופיו לעולם נזקק, הוא קדוש (אם הם מצייתים לברית באמונה).

1. שם תואר, BDB 872 קדוש, בשימוש

- ב. אלוהים, ישעיהו ה 16; ו 3 (שילוש); ראה נושא מיוחד הקדוש
- ג. שמו, ישעיהו מ 25; מט 7; נז 15
- ד. משכנו, ישעיהו נז 15
- ה. השבת שלו, ישעיהו נח 13

2. הפועל, BDB 872 קדש, "להקדיש"

- א. האופי של אלוהים, ישעיהו ה 16; כט 23
- ב. אלוהים, ישעיהו ח 13; סה 5
- ג. מלאכי אלוהים, ישעיהו יג 3
- ד. שם אלוהים, ישעיהו כט 23
- ה. חג, ישעיהו ל 29
- ו. בני אדם מקודשים, ישעיהו סו 17

3. שם עצם, BDB 871 קדש, "הקדשה", "הפרדה"

- א. זרע קדוש, ישעיהו ו 13
- ב. הר קדוש, ישעיהו יא 9; כז 13; נו 7; נז 13; סה 11, 25; סו 20
- ג. להתבדל, ישעיהו כג 18
- ד. דרך הקדושה, ישעיהו לה 8
- ה. מקום קדוש, ישעיהו מג 28; סב 9; סד 11
- ו. עיר קדושה, ישעיהו מח 2; נב 1
- ז. הקדוש, ישעיהו מט 7 (ראה נושא מיוחד הקדוש)
- ח. זרוע קדושה, ישעיהו נב 10
- ט. יום קדוש, ישעיהו נח 13
- י. עם קדוש, ישעיהו סב 12
- יא. רוח קודש, סג 10, 11
- יב. כס האלוהים, ישעיהו סג 15
- יג. מקום קדוש, ישעיהו סג 18
- יד. ערי הקדושה, ישעיהו סד 10

ד. רחמיו ואהבתו של אלוהים הם חלק בלתי נפרד מהרעיונות התיאולוגיים של בריתות, צדק ואופי נחוץ. בזאת המתיחות באלוהים כלפי אנושות לא קדושה, נפולה ומורדת. ישנו מאמר מאוד מעניין על הקשר שבין אלוהים כ"רחום" ואלוהים כ"קדוש" בספרו של Robert B. Girdlestone, *Synonyms of the Old Testament*, עמ' 112-113.

ii. הברית החדשה

- א. כותבי הברית החדשה (מלבד לוקס) הם הוגי דעות עבריים, אך כאלו שמושפעים מיוונית קוינה (לדוגמא, תרגום השבעים). זהו התרגום היווני לתנ"ך, ולא מחשבה, דת או ספרות יוונית קלאסית, אשר שולט באוצר המילים שלהם.
- ב. ישוע הוא קדוש מכיוון שהוא מאת אלוהים וכמו אלוהים (השוו ללוקס א 35; ד 34; מה"ש ג 14; ד 27, 30). הוא הקדוש והצדיק (השוו למה"ש ג 14; כב 14). ישוע הוא קדוש מפני שהוא ללא חטא (השוו ליוח' ח 46; קור"ב ה 21; עבר' ד 15; ז 26; פטר"א א 19; ב 22; יוח"א ג 5).
- ג. מכיוון שאלוהים הוא קדוש, על ילדיו להיות קדושים (השוו לויק' יא 44-45; יט 2; כ 7, 26; מתי ה 48; פטר"א א 16). מכיוון שישוע הוא קדוש, על תלמידיו להיות קדושים (השוו לרומ' ח 28-29; קור"ב ג 18; גלט' ד 19; אפס' א 4; תסל"א ג 13; ד 3; פטר"א א 15). משיחיים נושעים כדי לשרת באופן שישקף את המשיח (קדושה).

□ "רצוי לאלוהים" זה מתייחס למנחה ראויה בברית הישנה (ראו רומים יב 2). יש קשר למונח "תמים" בהתייחסות לבני האדם (ראו בראשית ו 9; יז 1; דברים יח 13; איוב א 1).

NASB	"שזו עבודה רוחנית של הלל"
NKJV	"שזה השרות הראוי"
NRSV	"שזה שרות ההלל שלך"
TEV	"זו השרות האמתי שעליך להציע"
NJB	"באופן שראוי לבני האדם"

מונח זה [logikos] נגזר מ *logizomai*, שפירושו "לתבנה" (ראו מרקוס יא 31; א"ק יג 11; פיליפים ד 8). בהקשר זה השרות שלנו יכול להיות מרצון או משהו הגיוני. אבל המונח שימש גם במובן ה"רוחני", בדומה לא"פט ב 2. זה נראה כי הרעיון כאן הוא שנמסור את ה"אני" לאלוהים ולא קורבנות של חיות או טקסים. אלוהים רוצה את שנמסור את חיינו באהבה וברצון לשרת, ולא נחייה מתוך ציווי שלא משנה את אורח חיינו.

יב 2 "ואל תדמו" זהו ציווי שלילי בהווה (או זמן הווה מושלם) שמשמעותו דרך כלל לעצור מעשה שנמצא בתהליך. יש ניגוד לרומים יב 2 דומה לניגוד בפיליפים ב 6-8, בין השינוי החיצוני (*schema*, 2:8) והשינוי הפנימי (*morphe*, 2:6-7). על המאמינים לחיות בשונה מהעולם החוטא (העידן הישן של מרד), אלא להשתנות באופן קיצוני ולחיות באורח חיים של המשיח (העידן החדש של הרוח).

□ **"לעולם הזה"** פשוטו כמשמעו המונח "עידן". היהודים הבדילו בין שני עידנים (ראו מת יב 32; מרקוס י 30; לוקס כ 35-34), עידן הרוע הנוכחי (ראו גלטים א 4; ב"ק ד 4; אפסים ב 2) והעידן שעתיד לבוא (ראו מתי כח 20; עברים א 3; א"יוח ב 15-17). המאמינים חיים בתקופה של מתח בין שני העידנים. בגלל שני ביאות של המשיח המאמינים חיים בתקופה של חפיפה בין "מה שכבר קרה" ומה "שעתיד לקרות", מלכות אלוהים בהווה ובעתיד.

נושא מיוחד: העידן הנוכחי והעידן שעתיד לבוא SPECIAL TOPIC: THIS AGE AND THE AGE TO COME

נביאי הברית הישנה ראו את העתיד כהמשך של ההווה. עבורם העתיד יהיה שיקום ישראל הגיאוגרפית. עם זאת, אפילו הם ראו שיקום זה כיום חדש (ראה ישעיהו סה 17; יו 22). צאצאי אברהם דחו את יהוה (גם לאחר הגלות) התפתחה פרדיגמה חדשה בספרות האפוקליפטית היהודית הבין-דתית (כלומר, א חנוך, ד עזרא, ב ברוך). כתבים אלה עושים הבחנה בין שני עידנים. העידן הנוכחי שהוא רע ובשליטת השטן והעידן שעתיד, עידן של צדקה הנשלט על ידי הרוח והמשיח (לעתים קרובות המשיח מתואר כלוחם דינמי).

בתחום זה של תיאולוגיה (חזון אחרית הימים) יש התפתחות ברורה. תיאולוגים קוראים לזה "התגלות פורגורסיבית". ברית החדשה מאשרת את המציאות של שני העידנים (כלומר, דואליזם זמני)

ישוע	שאל	עברים (שאל)
מתי יב 32; יג 39,22	רומים יב 2	עברים א 2; ו 5; יא 3
מרקוס י 30	א קורינתים א 20; ב 6,8; ג 18	
לוקס טז 8; יח 30; כ 35-34	ב קורינתים ד 4	
	גלטים א 4 אפסים א 21; ב 7,2; ו 12 א טימותיאוס ו 17 ב טימותיאוס ד 10 טיטוס ב 12	

בתיאולוגיה של הברית החדשה שני העידנים מקבילים בגלל נבואות בלתי צפויות בעניין שתי ביאות המשיח. התגלמותו של ישוע הגשימה את רוב נבואות הברית הישנה של פתיחת העידן החדש (דניאל ב 44-45). עם זאת, בברית החדשה כתוב על העידן שהמשיח ישפוט, ויכבוש, אבל ראשית הוא בא כמשרת לסבול (ישעיהו נג; זכריה יב 10), כשהוא צנוע ועניו (ראה זכריה ט 9). הוא ישוב בכוח בדיוק כי כתוב בברית הישנה (ראה התגלות יט). שילוב העידנים גרם למלכות אלוהים להיות בהווה (פתיחה), אך גם בעתיד (לא הושלמה במלואה). זה המתח שקיים בברית החדשה בין עידן שכבר, אבל עדיין לא!

□ **"כי אם השתנו"** על המאמינים להשתנות (ראו רומים ו 4; ז 6; ב"ק ה 17; גלטים ו 15; אפסים ד 22-24; קולוסים ג 10), ולא רק להחזיק בידע! הצורה דקדוקית של מונח זה יכולה להיות ציווי אמצעי בהווה, "המשיכו להשתנות" או ציווי

שלילי בהווה, "תשמרו על השינוי שקיבלתם". אותו עיקרון מתאים למילה "התחדשות" בפסוק זה. לניגוד דומה השוו את יחזקאל לו 26-27 (מתנה מאלוהים). שניהם נחוצים!
מילה זו מופיע גם במתי יז 2 (ההשתנות של ישוע), במקום זה ישותו של ישוע נחשפה. הישות החדשה (ראו ב"פ ט א 3-4) ניתנת לכל המאמינים (ראו ב"ק ג 18; אפסים ד 13).

▣ "התחדשות הדעת" השורש של מילה יוונית זו מתקשר לחדש באיכות (*kainos*) ולא חדש בעידן (*chronos*). עבור היהודים חוש הראייה והשמיעה היו חלונות הנפש. אתה הופך למה שאתה משקיע את המחשבות בו. המאמינים מקבלים פרספקטיבה חדשה כאשר הם נושעים ומקבלים את רוח הקודש (ראו אפסים ד 13, 23; טיטוס ג 5). רוח הקודש והשקפת עולם חדשה הם הדברים שמחדשים את הדעת ומשנים את האורח חיים. המאמינים מסתכלים על המציאות בצורה שונה לחלוטין בגלל התחדשות הדעת ורוח הקודש. מאמינים מקבלים דעת חדשה והדבר מביא אורח חיים חדש! זו הבטחה של הברית החדשה (ראו ירמיהו לא 31-34).

נושא מיוחד: התחדשות (*anakainōsis*)
SPECIAL TOPIC: RENEW (*anakainōsis*)

למונח יווני זה בצורתיו השונות (*anakainōō, anakainizō*) יש שתי משמעויות בסיסיות.

1. "לגרום למשהו להיות חדש ושונה (כלומר יותר טוב)" – רומים יב 2; קולוסים ג 10
2. "לחזיר משהו למצב קודם שהיה יותר טוב" – ב"ק ד 16; עברים ו 4-6

בספרו של Moulton and Milligan, *The Vocabulary of the Greek Testament*, כתוב שמונח זה (כלומר, *anakainōsis*) לא מופיע בספרות היוונית הקדומה, ושאלו הראשון שהשתמש בו וכנראה מאז הוא בשימוש (עמוד 34).

בספר של Frank Stagg, *New Testament Theology*, יש הערה מעניינת

"ההתחדשות וההשתנות בידי אלוהים בלבד. המילה *anakainōsis*, שם עצם של פועל, שמתאר תהליך של התחדשות מתמשכת, כמו ברומים יב 2 'הַשְׁתַּנּוּ עַל-יַדִּי הַתְּחַדְּשׁוּת הַדְּעַת' ושנייה אל הקורינתים ד 16, 'הַאֲדָם הַפְּנִימִי שְׁלָנוּ מִתְּחַדֵּשׁ יוֹם יוֹם'. בקולוסים ג 10 כתוב 'הַאֲדָם הַחֲדָשׁ, הַהוֹלֵךְ וּמִתְּחַדֵּשׁ בְּדַעַת לְפִי צֶלֶם בּוֹרְאוֹ'. ובכן 'האדם החדש', 'ההתחדשות', או 'השינוי' מתייחסים למעשה ראשוני ותהליך מתמשך של אלוהים הנצחי שמחזיק את חיי הנצח" (עמוד 118).

▣ "כְּדִי שֶׁתִּבְחִינוּ מֵהוּ רְצוֹן אֱלֹהִים" זהו מקור בזמן הווה. המילה (*dokimazō*) היא פועל עזר עם הקונוטציה של "לבחון עם כוונה לאשר". ראו נושא מיוחד ברומים ב 18.

רצונו של אלוהים שכולם יושעו דרך המשיח (ראו יוחנן ו 39-40), ולאחר שישעו שיחיו באורח חיים של המשיח (ראו רומים ח 28-29; גלטים ד 19; אפסים א 4; ד 13, 15; ה 17-18). הביטחון של המאמין (ראו נושא מיוחד ברומים ה 2) מבוסס על

1. הבטחותיו של אלוהים
2. השכינה של רוח הקודש (ראו רומים ח 14-16)
3. שינוי בחייו של המאמין (ראו יעקב & א"יח) "אין שורש אין פרי" (ראו מתי יג 9-19, 23).

▣ "מהו רצון אלוהים" ראו נושא מיוחד להלן

נושא מיוחד: רצון (*thelēma*) אלוהים
SPECIAL TOPIC: THE WILL (*thelēma*) OF GOD

הבטחה של יוחנן

- ישוע הגיע לעשות את רצונו של האב (ראה ד 34; ה 30; ו 38)
- להקים ביום אחרון מכל איש אשר האב נתן לבן (ראה ו 39)
- שכל המאמין בבן (ראה ו 29, 40)
- לענות על התפילות שקשורות לעשיית רצונו של אלוהים (ראה ט 31 וראשונה ליוחנן ה 14)

הבטחות הסינופטיים

- זה קריטי לעשות את רצונו של אלוהים (ראה נתי ז 21)

- עשיית רצון אלוהים עושה אותנו לאחים ואחיות במשיח (ראה מתי יב 50; מרקוס ג 35)
- זה לא רצון אלוהים שמישהו יאבד (ראה מתי יח 14; א טימותיאוס ב 4; ב פטרוס ג 9)
- גולגולתא היה רצונו של האב בשביל ישוע (ראה מתי כו 42; לוקס כב 42)

מכתביו של שאול

- הבגרות והשרות של כל המאמינים (ראה רומים יב 1-2)
- המאמינים חולצו מהעולם הרע (ראה גלטים א 4)
- רצונו של אלוהים היה בתוכנית הגאולה שלו (ראה אפסים א 5, 9, 11)
- המאמינים חווים וחיים במלאות הרוח (ראה אפסים א 17-18)
- המאמינים מלאים בתובנת אלוהים (ראה קולוסים א 9)
- המאמינים שלמים ומלאי בטחון (ראה קולוסים ד 12)
- מאמינים התקדשו (ראה א תסלוניקים ד 12)
- המאמינים מודים על כל דבר (ראה א תסלוניקים ה 18)

מכתביו של פטרוס

- המאמינים עושים את הנכון (כלומר, מצייתים לרשויות) ומשתיקים אנשים טיפשים, פותחים הזדמנויות לבישור (ראה א פטרוס ב 15)
- סבל המאמינים (ראה א פטרוס ג 17; ד 19)
- מאמינים לא חיים לפי תאוות בני אדם (א פטרוס ד 2)

מכתביו של יוחנן

- המאמינים עומדים לנצח (ראה א יוחנן ב 17)
- המאמינים הם מפתח למענה לתפילה (ראה א יוחנן ה 14)

□ **"הטוב והרצוי והמשלם"** כל הדברים האלה מייצגים את רצונו של אלוהים עבור המאמינים (ראו פיליפים ד 4-9). בגרות רוחנית היא רצונו של אלוהים עבור כל מאמין (ראו מתי ה 48).

□ **"והמשלם"** פירושו של מונח זה "בשל", "מצויד במלואו לביצוע משימה". לא מדובר ב"חיים ללא חטא". מונח זה מתקשר ל

1. רגליים וידיים שנשברו אך נרפאו וחזרו לעבוד
2. רשתות דיג שנקרעו אך נתפרו ושוב חזרו לשימוש
3. עוף שהגיע למצב בשלות
4. אוניות הקשורות לשייט

רומים יב 3-8 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)
על-סמך החסד אשר נתן לי, הריני אומר לכל אחד מכם: איש אל יחשב את עצמו ליותר משראוי לו לחשב, אלא יהא צנוע בהערכתו, כמדת האמונה שהעניק לו אלהים.⁴ כשם שבגוף אחד יש לנו איברים רבים ולא לכל האיברים אותו תפקיד,⁵ כך אנחנו הרבים מהים גוף אחד במשיח וכל אחד איבר לחברו.⁶ ויש לנו מתנות שונות, לפי החסד הנתן לנו: אם נבואה הריהי כמדת האמונה;⁷ אם לאיש שרות, ישרת; אם הוא מורה, ילמד;⁸ מי שמתנתו העדוד, יעודד; הנותן יתן בתום לב; המנהיג ימלא את תפקידו בשקידה; והגומל חסד יעשה זאת במאור פנים.

יב 3 פסוקים 1-2 מדגישים את הצורך ב"התחדשות הדעת". ברומים יב 3 יש משחק מילים עם המילה "חשב". בספרו של *The Zondervan Study Guide Commentary, Romans*, Bruce Corley and Curtis Vaughan, מופיעה הבחנה זו:

"חשיבה מוגזמת...חשיבה נכונה...חשיבה תכליתית" (עמוד 138).

יש צורך לזהות את המאפיינים.

פסוק זה, כמו יא 13-24, עשוי לשקף

1. המתח שהיה בקהילה ברומא בין יהודים וגויים מאמינים
2. העובדה ששאול שלח את האיגרת קורинтос (בסוך מסע הבישור השלישי שלו), שם הוא נתקל במאמינים יהירים.

□ **"על סמך החסד אשר נתן לי"** זמן הטית הבינוני שלילי. שאול קיבל את החסד באירוע שחוהו בעבר (כלומר, בדרך לדמשק). בהקשר זה "חסד" מתקשר למתנה רוחנית (ראו רומים טו 15; א"ק ר ג 10; טו 10; גלטים ב 9; אפסים ב 9; אפסים ג 7-8), ולא למתנת הצדקה (ראו רומים ד). התייחסות היא לקריאתו של שאול להיות שליח לגויים (ראו מעשי שליחים ט 15; רומים א 1, 5; גלטים א 15-16; ב 7-8; אפסים ג 1-2, 8; א"ט ב 7; ב"ט ד 17).

□ "הריני אומר לכל אחד מכם" האזהרה של רומים יב 3 מיועדת לכל המאמינים ולא רק למנהיגים.

□ "איש אל יחשב את עצמו ליותר משראוי" ראו נושא מיוחד: השימוש של שאול במונח *Huper* ברומים א 30.

□ "שהעניק לו אלוהים" זהו זמן הטית חיווי פעיל. המאמינים לא בוחרים את המתנות הרוחניות שלהם (ראו א"קר ז 11; יב 11; אפסים ד 7). המתנות ניתנות על ידי הרוח לטובת הכלל (ראו א"קר יב 7). מתנות הרוח ניתנות למאמין לשרות גוף המשיח, הקהילה ולא בשביל לרומם את האדם.

□ "כמדת האמונה" זה מתייחס ליכולתו של המאמין לתפקד ביעילות במתנות הרוחניות שקיבל (ראו רומים יב 6). יש להשתמש במתנות הרוחניות באמצעות פרי הרוח, וככה לשמור על בריאות רוחנית (ראו רומים יב 9-12; גלטים ה-23-22). המתנות הן סוגי השרות הגוף המשיח ואילו הפרי הוא התחדשות הדעת. שני המרכיבים נחוצים לשרות.

יב 4 זוהי מטפורה נפוצה בכתבי של שאול. התלות ההדדית של החלקים השונים מתארת את הקהילה (ראו א"קר יב 12-27; אפסים א 23; ד 16,12,4; ה 30; קולוסים א 24,18; ב 19). האמונה המשיחית מורכבת מהפרט ומהכלל!

יב 5 "אֲנֶחְנוּ הַרְבִּים מְהִיִּם גּוֹף אֶחָד בְּמִשִּׁיחַ" פסוק זה מדגיש את האחדות והמגוון של המאמינים. זהו המתח שהיה בקרב הקהילה בהקשר למתנות רוחניות. פרק יג של א"קר מלמד על מגוון המתנות הרוחניות (ראו א"קר יב, יד). המאמינים לא בתחרות, אלא בשיתוף פעולה!

יב 6-8 ביוונית פסוקים אלה בונים משפט אחד אך ללא פועל עיקרי. בדרך כלל תורגם כציווי מגוף שלישי, "בוא נשתמש".

יב 6 "מתנות...סוד" המונחים "מתנות" (*charismata*) ו"סוד" (*charis*) בעלי אותו שורש ביוונית, שפירושו "ניתן באופן חופשי". ראו הערות ברומים ג 24. רשימת מתנות הרוח מופיעה בא"קר יב; רומים יב; אפסים ד; א"פ ט ד. הרשימות והסדר אינם זהים. בכתובים לא כתוב כיצד לזהות אילו מתנות רוחניות יש בחיינו. ספר לא-מקראי שאני ממליץ בנושא עקרונות של המתנות הרוחניות הוא Paul Little, *Affirming the Will of God*. כאשר המאמין לומד לזהות את רצונו של אלוהים הוא גם לומד להכיר את תחום השרות שלו. לכאורה המאמינים מתמקדים יותר במתנות באופן כללי מאשר בכיוון הספציפי שאלוהים קרא להם לשרת (בעזרת מתנות הרוח).

□ "אם" זהו מונח *eite* (ראו רומים יב 6,7 [פעמיים], 8), פירושו "אם" או "אם כן". בדרך כלל מופיע ציווי בהווה אחרי מונח זה (ראו א"קר יב 26; ב"קר א 6) ולא שם פועל (ראו א"קר ג 22; ח 5; ב"קר ה 10), ולכן זהו משפט תנאי ממעמד ראשון, כלומר ניתן לשער שהמתנות הרוחניות קיימות בין מאמינים.

□ "נבואה" זה לא מתייחס לאותם הנבואות של הברית הישנה שנכתבו כהתגלות מאלוהים. בברית הישנה הנביאים כתבו את הכתובים (בהשראה). בברית החדשה מדובר במעשה של הכרזת האמת של אלוהים. זה יכול להיות קשור גם לניבוי (ראו מעשי שליחים יא 27-28; כא 10-11). המוקד הוא לא על תוכן חדש אלא הסבר כיצד ליישם את המסר של הבשורה בחיי היומיום. למונח יש כמה כיוונים. זה יכול להיות תפקיד שהמאמין קיבל, (ראו א"קר יד 1,39) ומתנה רוחנית ספציפית (ראו א"קר יב 28; יד 29; אפסים ד 11). שאול מדבר על כך גם בכתביו אל הקורינתים שנכתבו בערך באותה התקופה (ראו א"קר יב 10,12; יג 8; יד 1,5,29,39).

נושא מיוחד: נבואה בברית החדשה SPECIAL TOPIC: NEW TESTAMENT PROPHECY

- i. המונח הוא שונה מהנבואה בברית הישנה (611 BDB), בברית הישנה יש משמעות רבנית שמבוססת על התגלות מיהוה (ראה מעשי שליחים ג 18, 21; רומים טז 26). רק נביאים יכלו לכתוב את כתבי הקודש.
 - א. משה נקרא נביא (ראה דברים יח 15-21).
 - ב. ספרי ההיסטוריה (יהושע-מלכים [מלבד רות]) נקראו "נביאים ראשונים" (ראה מעשי השליחים ג 24).
 - ג. הנביאים ראו בכהן הגדול המקור המידע מאלוהים (ראה ישעיהו-מלאכי).
 - ד. החלוקה השנייה של רשימת הספרים היא "נביאים" (ראה מתי ה 17; כב 40; לוקס טז 16; כד 25, 27; רומים ג 21).

ii. בברית החדשה המונח בשימוש במספר דרכים שונות.

- א. יש התייחסות לנביאי הברית הישנה ולמסר שבעל ההשראה (ראה מתי ב 23; ה 12; יא 13; יג 14; רומים א 2)
- ב. המסר מתייחס ליחיד ולא לרבים או קבוצה (כלומר, נביאי הברית הישנה דיברו בעיקר לעם ישראל)
- ג. יש התייחסות גם ליוחנן המטביל (ראה מתי יא 9; יד 5; כא 26; לוקס א 76) וגם לישוע כמי שמכריזים של מלכות אלוהים (ראה מתי יג 57; כא 11, 46; לוקס ד 24; ז 16; יג 33; כד 19). ישוע טען שהוא גדול יותר משאר הנביאים (ראה מתי יא 9; יב 41; לוקס ז 26).
- ד. נביאים אחרים בברית החדשה
1. התקופה המוקדמת בחייו של ישוע כמתועד בבשורה של לוקס (כלומר, Mary's memories)
- א. אלישבע (ראה לוקס א 41-42)
- ב. זכריה (ראה לוקס א 67-79)
- ג. שמעון (ראה לוקס ב 25-35)
- ד. חנה (ראה לוקס ב 36)
2. תחזיות אירוניות (בר קיפא, יוחנן יא 51)
- ה. יש התייחסות למישהו שמכריז את הבשורה (רשימת המתנות בראשונה לקוריתים יב 28-29; אפסים ד 11)
- ו. יש התייחסות למתנה מתמשכת בקהילה (ראה מתי כג 34; מעשי שליחים יג 1; טו 32; רומים יב 6; א קוריתים יב 10, 28-29; יג 2; אפסים ד 11). לפעמים יש התייחסות לנשים (ראה לוקס ב 36; מעשי שליחים ב 17; כא 19; א קוריתים יא 4-5).
- ז. יש התייחסות לספר התגלות האפוקליפטי (ראה התגלות כב 7, 10, 18, 19)

iii. נביאי הברית החדשה

- א. הם לא בעלי אותה התגלות כמו נביאי הברית הישנה (כלומר הכתובים). הצהרה זו נכונה בגלל השימוש במשפט "האמונה" (כלומר ההרגשה של הבשורה השלמה) שכתוב במעשי השליחים ו 7; יג 8; יד 22; גלטים א 23; ג 23; ו 10; פיליפים א 27; יהודה ג 20. זה ברור מהביטוי המלא ביהודה ג, "האמונה שנתתם לנו ואתם תלמדו לקדושים". האמונה שהיא "אחת ולתמיד" מתייחסת לאמיתות, לדוקטרינות, למושגים, לתפיסת העולם של המאמינים. הדגש על אחת ולתמיד הוא בסיס המקראי להשראה מבחינה תאולוגית לכתבי הברית הישנה והבסיס לא מאפשר למקורות אחרים להיחשב כהתגלות. ישנם דברים שהם לא בטוחים, אזורים אפורים בברית החדשה, אבל המאמינים מאשרים באמונה שכן מה "שנחזיק" לאמונה פעילה הוא כתוב בברית החדשה. מושג זה נקרה "התגלות השילוש".
1. אלוהים גילה את עצמו בהיסטוריה של מרחב זמן (התגלות)
2. הוא בחר בסופרים אנושיים מסוימים לתעד ולהסביר את מעשיו (השראה)
3. הוא נתן לרוחו לפתוח את ליבם ונפשם של בני האדם כדי להבין את הכתובים, לא באופן מוחלט, אך במידה מספקת לישועה ולחיים משיחיים אפקטיביים (אילומינציה). הנקודה היא שההשראה מוגבלת לכותבי כתבי הקודש. אין עוד מכתבי סמכות, חזיונות או התגלויות. הקנון נסגר. יש לנו את כל האמת הדרושה על מנת להגיב כראוי לקריאה של אלוהים. ניתן לראות אמת זו דרך ההסכמה שנוצרה בזמן בחירת כתבי הקודש למרות שהיו חילוקי דעות בין הסופרים המקראיים למאמינים כנים. אין סופר או דובר מודרני עם אותה מנהיגות אלוהית שהייתה לכותבים של כתבי הקודש.
- ב. במובנים מסוימים נביאי הברית החדשה דומים לנביאי הברית הישנה.
1. נבואות על אירועים עתידיים (למשל שאול, מעשי שליחים כז 22; אגבוס, מעשי השליחים יא 27-28; כא 10-11; ועוד נביאים ששמם לא מוזכר; מעשי שליחים כ 23)
2. הכרזה על משפט (כלומר שאול, מעשי שליחים יג 11; כח 25-28)
3. מעשים סמליים המציגים באופן מובהק אירוע (ראה אגבוס, מעשי השליחים כא 11)
- ג. הנביאים מכריזים על אמיתות הבשורה לעתים בדרכים של נבואה (ראה מעשי השליחים יא 27-28; כ 23; כא 10-11), אבל זה לא המוקד העיקרי. התנבאות בראשונה לקוריתים היא בעצם כלי להביא את השורה (ראה יד 24, 39)
- ד. הנביאים הם אמצעים של רוח הקודש לדבר בצורה ברורה את ההדרכה של אלוהים למצב חדש, תרבות, או תקופת זמן (ראה א קוריתים יד 3).
- ה. הנביאים היו פעילים בקהילת פאולין הקדומה (ראה א קוריתים יא 4-5; יב 28, 29; יג 2, 8, 9; יד 1, 3, 4, 5, 6, 22, 24, 29, 31, 32, 37, 39; אפסים ב 20; ג 5; ד 11; א תסלוניקים ה 20) והם מוזכרים Didache (לימוד של 12 התלמידים, שנכתב בסוף המאה הראשונה או במאה השנייה, התאריך לא בטוח) במונטיזם של המאות השנייה והשלישית בצפון אפריקה.

iv. האם המתנות בברית החדשה נפסקו?

- א. קשה לתת תשובה לשאלה זו. בואו נבהיר את הבעיה על ידי הגדרת מטרת המתנות. האם הן נועדו לאשר את בישור הבשורה או שהן דרכים לשרת את הקהילה ואת העולם האבוד?
- ב. האם צריך להסתכל על ההיסטוריה של הקהילה או על ההיסטוריה של הברית החדשה על מנת לקבל תשובה? בברית החדשה אין אינדיקציה שהמתנות הרוחניות הן זמניות. אלא שמשמשים בכתוב בראשונה לקורנתים יג 8-13 על מנת לתת תשובה בעצם מפספסים את הכוונה הסופית של הכתוב, הכל מלבד אהבה יעלם.
- ג. אני מתפתה לומר כי מאז הברית החדשה, ההיסטוריה של הקהילה היא לא הסמכות, המאמינים צריכים להצהיר שיש מתנות. עם זאת, אני מאמין כי תרבות משפיעה על הפרשנות. ישנם פסוקים ברורים שאנחנו כבר לא מיישמים (כלומר, נשיקה קדושה, נשים עם כיסוי ראש, הקהילה הייתה בבית, וכו'). אם התרבות משפיעה על הכתוב, אז למה לא ההיסטוריה של הקהילה?
- ד. זו שאלה פשוטה שאין לה תשובה סופית. יש מאמינים שתומכים ב"הפסקת המתנות" ואחרים תומכים "אין הפסקה". בתחום זה, כמו בנושאים פרשניים רבים, הלב של המאמין הוא המפתח. בברית החדשה יש לנו דו משמעות בגלל התרבות. הקושי הוא להחליט מה מהכתובים מושפע מתרבות/היסטוריה ומה הוא לכל הדורות ותרבויות (ראה, *How to Read Fee and Stuart's the Bible for All Its Worth*, pp. 14-19; 69-77). ברומים יד 1-15; יג ובראשונה לקורנתים ח 10 אנחנו קוראים ובמינים עד כמה קריטי חופש הדין ואחריות. מאוד חשוב לענות על שאלה זו בגלל.
1. כל מאמין חייב ללכת באמונה באור שיש להם. אלוהים מסתכל על הלב ועל המניעים שלנו.
 2. כל מאמין חייב לאפשר למאמינים אחרים ללכת בהבנת האמונה שלהם. חייבת להיות סובלנות בתוך גבולות המקרא. אלוהים רוצה שאנחנו נאהב זה את זה כמו שהוא אוהב.
- ה. לסכם את הנושא, כמשיחיים עלינו לחיות חיים של אמונה ואהבה, לא תיאולוגיה מושלמת. שתהיה לנו מערכת יחסים עם אלוהים אשר תשפיע על היחסים שלנו עם אחרים, דבר שיותר חשוב ממידע סופי או שלמות בהבנת הכתובים.

▣ "כמדת האמונה" ישר קשר ישיר לרומים יב 3 "כְּמִדַּת הָאֱמוּנָה שֶׁהֶעֱנִיק לֹאֱלֹהִים" (ראו אפסים ד 7). חשוב להתייחס להקשר הרחב של הפרק, כלומר האופן בו המאמינים משתמשים במתנות שלהם. זה מתקשר ללב ולמניעיו של המאמין שמשרת בתפקיד שאלוהים נתן לו, ולפירות הרוח המופיעים בגלטים ה 22-23.

יב 7

NASB
NKJV, NRSV
TEV
NJB

"אם שרות"
"או שרות, הבה נשתמש לזה בשרות"
"אם זה לשרות, עלינו לשרת"
"אם למנהל, השתמש בו למנהל"

יש הבדלים בין תרגומים-מודרניים שונים מכיוון באנגלית אין מילה מקבילה למונח יווני זה (*diakonia*). משמעות המונח יכולה להיות (1) שרות מעשי או (2) ניהול (ראו מעשי שליחים ו 1; א"ק יב 28,5). במילון של The *Analytical Greek Lexicon Revised* by Harold K Moulton, מפרש מונח זה "תפקיד, שרות, או משרד" ברומים יב 7; א"ק יב 5; קולוסים ד 17; ב"ט מ ד 5" (עמוד 92). בהקשר זה המוקד הוא לעזור למאמינים אחרים.

▣ "מורה, ילמד" מתנה זו (*didaskō*) מופיעה בא"ק יב 28; יד 26. היא קשורה לנביאים במעשי שליחים יג 1 ועם רועי קהילות באפסים ד 11. הקהילה הקדומה ראתה באנשים אלה בעלי מתנות שמשרתים במספר תחומים. דרך הטפה, נבואה, בישור ולימוד אנחנו מכריזים את הבשורה, אך עם דגשים ושיטות שונות.

יב 8 "מי שמתנת העדוד, יעודד" מונח זה (*parakalēō*) קשור להוראה (ראו א"ט מ ד 13). כנראה מדובר במיומנות שדרכה מוכרזת אמת האלוהים. אם כך אז יש קשר לאפסים ד 15, 16 "אֵלָא נְדַבֵּר אֶת הָאֱמֶת בְּאַהֲבָה... כְּדִי שִׁיגִדֵּל הַגּוֹיף וְיִבְנֶה בְּאַהֲבָה"

▣ "הנותן יתן בתום לב" ראו נושא מיוחד להלן

נושא מיוחד: נדיבות/כנות (*haplotēs*)
SPECIAL TOPIC: GENEROUS/SINCERE (*haplotēs*)

למונח זה (*haplotēs*) היו שתי קונטציות, "נדיבות" או "כנות". המונח הוא מטאפורה שקשורה לחזון.

בברית הישנה העין שימש כמטאפורה למניע בשני אופנים.

1. עין רעה (קמצנית, ראו דברים טו 9 ומשלי כג 6; כח 222)
2. עין טובה (נדיבה, ראו משלי כב 9)
ישוע השתמש במונח זה (ראו מתי ו 23-22; כ 15).
שאלו השתמש במונח זה בשני מובנים

1. "פשטות, כנות ויושר" (ראו ב"ק א 12; יא 3; אפסים ו 5; קולוסים ג 22)
2. "נדיבות" (ראו רומים יב 8; ב"ק ח 2; ט 11, 13)

□ "המנהיג ימלא את תפקידו בשקידה" התייחסות היא למנהיגות משיחית.

□ "והגומל חסד יעשה זאת במאור פנים" זה מתייחס לסיוע לחולים ונזקקים. אין להבדיל בין ההטפה והדוקטרינה לבין שרות ועזרה בקהילה. אלה שני צדדים של מטבע אחד. זה לנו רק בשורה אחת ויחידה!

שאלות לדין (פסוקים 8-1)

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתם אחראים לפרש בעצמכם את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתם, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתם לא צריכים להשאיר את זה לפרשן.

שאלות לדין אלו ניתנו כדי לעזור לכם לחשוב היטב על הנושאים הגדולים בחלק זה של הספר. הן נועדו להיות מעוררות חשיבה ולא סופיות.

1. מה זה אומר למסור את הגוף כקורבן חי (רומים יב 1)?
2. האם לכל מאמין יש מתנה רוחנית (רומים יב 8-1; א"ק יב 7)? אם כן, האם המאמין יכול לבחור איזו מתנה הוא רוצה?
3. מה היעוד של מתנות רוחניות?
4. האם יש רשימה מקיפה של המתנות בכתובים?
5. כיצד המאמין יכול לזהות את המתנה שלו?

תובנות הקשר לפסוקים 9-21

- א. הכותרת הכי טובה לפסוקים אלה היא "הנחיות ליחסים בין משיחיים". זהו דיון במעשי בנושא אהבה (ראו מתי ה-ז; א"ק יג; א"יח ג 18; ד 7-21).
- ב. רומים פרק יב דומה בתוכן ובמבנה לראשונה אל הקורנתים פרקים יב-יג. מיד לאחר דיון בנושא מתנות הרוח יש אזהרה בנושא גאוה ודגש על אורח חיים שמבוסס על מעשים ואהבה.
- ג. ההקשר עוסק במספר נושאים
 1. היחסים שלנו עם מאמינים אחרים (ראו רומים יב 9-13). נושא זה עולה גם ברומים יד 1-טו 13; א"ק ח 11; י 23-33
 2. היחסים שלנו עם לא מאמינים או יותר נכון עם מאמינים אחרים איתם יש לנו קונפליקט (ראו יב 21-14). נראה כי קטע זה משקף את הדרשה על ההר (ראו מתי ה-ז)
 3. חלוקה זו לא הכרחית כי כל הנושאים חופפים זה לזה
- ד. בקטע זה בולט הדגש על אורח חיים משיחי (ציווי פעיל בהווה, ראו רומים יב 4 [שלוש פעמים], 16, 20 [פעמיים], 21 [פעמיים]), וצורת הפועל בינוני משמשת במובן של ציווי שבע עשרה פעמים). הישועה היא מתנת חסד שקיבלו דרך עבודת הצלב ושכינה של רוח הקודש, אבל מי שמקבל מתנה זו צריך לחיות בהתחייבות ובאורח חיים משיחי! ישוע הוא "אדון" וזו אינה מטאפורה (ראו לוקס ו 46)!
- ה. בפרק זה יש מספר צורות הפועל בינוני בהווה המשמשות במובן של מילת יחס עם ציווי שלילי שפירושה בדרך כלל להפסיק פעולה שכבר בתהליך, רומים יב 14, 16 (פעמיים), 17, 19, 21. במובן מסוים ניתן להגדיר חטא

כמעשה של לקיחת מתנתיו של אלוהים מעבר לגבולות שאלוהים קבע.

1. על המשיחיים להיות "פתוחים", פתוחים להתחדשות הדעת, פתוחים בלב, ופתוחים לשרת אחרים (ראו יעקב ב).

לימוד מילים וביטויים

רומים יב 9-13 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)
9 תהא אהבתכם ללא העמדת פנים. שנאו את הרע ודבקו בטוב. (תהילים לד' טו'; עמוס ה' טו')¹⁰ אהבו איש את רעהו באהבת אחים כנה. הקדימו לנהג כבוד איש ברעהו.¹¹ שקדו ואל תתעצלו. היו נלהבי רוח ושרתו את האדון.¹² גילו בתקנה. היו סבלנים בצרה. התמידו בתפלה.¹³ תנו את חלקכם לצרכי הקדושים ושאפו להכניס אורחים.

יב 9 "תהא אהבתכם ללא העמדת פנים" בטקסט היווני לא היו מילים מקשורות (*asyndeton*) בהקשר זה, דבר שהוא יוצא דופן ביוונית קוינה. זה אולי משקף את הצורה הדקדוקית של מתי ה. צורה דקדוקית זו תדגיש כל אחד מהביטויים כיסוד אמת.

"ללא העמדת פנים/צביעות" היה מונח תיאטרי שפירושו "לדבר מאחורי המסכה". אסור לאהוב בצביעות (ראו ב"קרו 6). אהבה מאפיינת את המאמינים (ראו יוחנן יג 34-35; טו 12, 17; א"יוח ג 11, 18; ד 7-21 בגלל שהיא חלק מישותו של אלוהים.

▣ "שנאו את הרע" זהו בינוני פעיל בהווה המשמש במובן של ציווי. על המאמינים להתרחק מרע (ראו א"תס ה-22 21). לעתים המאמינים מופתעים מדוע דברים מסוימים קורים בחיים שלהם אך הם שוכחים שכאשר אנחנו נותנים מקום לחטא בחיים שלנו יהיו לכך השלכות שישפיעו על חיינו.

NASB, NKJV	"היצמדו למה שטוב"
NRSV	"החזיקו במה שטוב"
TEV	"היו נאמנים לטוב"
NJB	"דבקו בטוב"

זהו בינוני שלילי בזמן הווה המשמש במובן של ציווי "דבקו" (ראו תרגום שבעים של בראשית ב 24 מעשי שליחים ח 29; פיליפים ד 8; א"תס ה 21-22). שימו לב לצורך בחריצות והתמדה!

יב 10

NASB	"היו מסורים זה לזה באהבת אחים"
NKJV	"התנהגו באהבת אחים בינכם"
NRSV	"אהבו איש את רעהו בחיבה הדדית"
TEV	"אהבו איש את רעהו כמשיחיים"
NJB	"אהבו איש את רעהו באהבת אחים כנה"

זהו מונח יווני מורכב (*phileō + storge*) השילוב של אהבת אחים עם אהבת משפחה מופיע רק בפסוק זה בכל הברית החדשה. זו מצווה לאהוב איש את רעהו (ראו א"תס ד 9). הסדר הדקדוקי של המשפט מעיד על הדגשה.

NASB	"הקדימו לנהוג בכבוד איש עם רעהו"
NKJV	"בכבוד התנהגו איש עם רעהו"
NRSV	"הפגינו כבוד איש לרעהו"
TEV	"שיקדו לנהוג בכבוד איש לרעהו"
NJB	"שיהיה כבוד בינכם"

זהו בינוני אמצעי בהווה המשמש במובן של ציווי. על המאמין להחשיב את האחים והאחיות שלו באמונה ליותר חשובים מעצמו (ראו אפסים ד 2; פיליפים ב 3).

יב 11

NASB	"אל תזניחו את השקידה"
NKJV	"לא פגרו בחריצות"

NRSV
TEV
NJB

"לא לפגר בהתלהבות"
"עבדו קשו ואל תאצלו"
"שרתו את האדון במאמץ והתלהבות"

אהבה אמיתית מייצרת התלהבות וכוח (ראו גלטים ו 9).

NASB, NKJV, NRSV
TEV
NJB

"נלהבים ברוח"
"עם לב מלא במסירות"
"ברצינות רוחנית"

זהו בינוני אמצעי בהווה המשמש במובן של ציווי. פירוש המונח הוא להביא למצב "רתיחה". זה יכול להתייחס לשכינה של רוח הקודש (RSV, ראו מעשי שליחים יח 25; התגלות ג 15-16).

□ "ושרתו את האדון" זהו בינוני אמצעי בהווה המשמש במובן של ציווי. בחלק מכתבי היד היווניים המערביים (MSS, *D, F, G) כתוב "שרתו בזמן" (*kairos*) במקום "את האדון" (*kurios*). תרגום כזה מדגיש שיש לשרת את האדון בכל פעם שיש הזדמנות (ראו יוחנן ט 4; אפסים ה 16).
ככל הנראה יש בלבול שנוצר בין התרגומים השונים. בכתבי היד האחרים P⁴⁶, א, B, A מופיע הביטוי "שרתו את האדון". תרגום UBS⁴ נותן דירוג "ודאי" לתרגומים עם הביטוי "אדון".

יב 12 "גילו בתקווה" זהו בינוני אמצעי בהווה המשמש במובן של ציווי (ראו רומים ה 2). המונח "תקווה" שימש לעתים קרובות בהקשר לביאה השנייה (ראו רומים ה 2; ח 24; טו 13; א"תס ה 8). לא מדובר בתקווה במובן של משאלה, אלא במובן של הברית החדשה כלומר, אירוע ודאי ללא זמן מסוים. ראו הערות נוספות ברומים ד 18; ה 2.

□ "התמידו" זהו בינוני אמצעי בהווה המשמש במובן של ציווי. פירוש המונח "התמדה, פעילה, יציבה, רצונית".

□ "בצרה" כמו ברומים ה 5,3 ה"תקווה" קשורה לצרה (*thlipsis*). זה משהו שצריך להיות נורמאלי לכל מי שהולך אחרי ישוע בעולם חוטא (ראו מתי ה 10-12; יוחנן טז 3-1; י 14; מעשי שליחים יד 22; רומים ה 3-4; ח 17; ב"קר ד 18-16; ו 3-10; יא 23-30; פיליפים א 29; א"תס ג 3; ב"טמ ג 12; יעקב א 2-4; א"פט ד 12-16). אנחנו לא צריכים לחפש צרות אך גם לא לברוח מהן! ראו נושא מיוחד ברומים ה 3.

□ "התמידו בתפילה" זהו בינוני אמצעי בהווה המשמש במובן של ציווי. התפילה מבוססת על משמעת רוחנית וזו מתנה מאלוהים. המאמינים יכולים לבוא לפני אלוהים. אלוהים בחר לשים גבולות מסוימים בהקשר לתפילה (מעשי שליחים א 14; ב 42; ו 4; אפסים ו 18-19; קולוסים ד 2). לתפילה יש אחריות גדולה. ספר מומלץ בנושא *Three Crucial Questions About Spiritual Warfare* by Clinton Arnold, pp. 43-44, 187-188.

יב 13

NASB, NRSV
NKJV
TEV
NJB

"תתרגמו לצרכי הקדושים"
"תיקחו חלק בצרכי הקדושים"
"תנו את חלקכם בצרכי המשיחיים הנזקקים"
"תתנו לך מי שבמחסור מאנשי הקדושים של אלוהים"

פועל יווני זה *koinōneō* פירושו "דידות עם". שאול משתמש במונח זה במספר מובנים. המונח מדבר גם על צורך פיזי (ראו גלטים ו 6) וגם בהקשר של עבודת משותפת בבישור הבשורה. אפילו בהקשר של "להשתתף בסבל המשיח" (פיליפים ג 8-10; א"פט ד 13) וגם בסבל של שאול (ראו פיליפים ד 14). לחיות באחדות עם המשיח פירושו לחיות באחדות עם עמו בכל מצב! ראו נושא מיוחד: קדושים ברומים א 7.
זהו בינוני אמצעי בהווה המשמש במובן של ציווי (ראו משלי ג 27; גלטים ו 10). על המאמינים לעבוד קשה בשביל שיהיה להם עודף לתת לאחרים בשם ישוע (ראו ב"קר ח 11-12; אפסים ד 28).

נושא מיוחד: SPECIAL TOPIC: KOINŌNIA

המונח "התחברות" (*Koinōnia*) משמעותו
1. קרבה עם אישיות

א. עם הבן (ראה א יוחנן א 6; א קורינתים א 9)

- ב. עם הרוח (ראה ב קורינתים יג 14; פיליפים ב 1)
 ג. עם האב והבן (ראה א יוחנן א 3)
 ד. עם אחים ואחיות בברית (ראה א יוחנן א 7; מעשי השליחים ב 42; גלטים ב 9; פילימון 7)
2. קרבה עם קבוצות או דברים
 א. עם הבשורה (ראה פיליפים א 5; פילימון 6)
 ב. עם הדם של המשיח (ראה א קורינתים י 16)
 ג. לא עם חשכה (ראה ב קורינתים ו 14)
 ד. עם סבל (ראה פיליפים ג 10; ד 14; א פטרוס ד 13)
3. מתנה או תרומה שנעשו בצורה נדיבה (ראה רומים יב 13; טו 26; ב קורינתים ח 4; ט 13; פיליפים ד 15; עברים יג 16)
4. מתנת החסד של אלוהים דרך המשיח, אשר משקמת את האחדות איתו ועם האחים והאחיות. זה קובע את היחסים האופקיים (בן אדם לאדם) אשר מבוססים על מערכת יחסים אנכית (אדם לבורא). מתנת החסד מדגישה את הצורך בשמחה של הקהילה המשיחית. (ראה עברים י 25).

□ **"ושאפו להכניס אורחים"** זהו בינוני אמצעי בהווה המשמש במובן של ציווי. פשוטו כמשמעו "להתמיד לארח" (ראו הערה ברומים יד 19, ראו א"ט מ ג 2; טיטוס א 8; עברים יג 2; א"פ ט ד 9). זה היה שרות מאוד חשוב בקהילה הקדומה בגלל המוניטין הרע שהיה לכל "האכסניות" באזור רומא. זה בעיקר התייחס לאירוח של שליחים בשרות.

רומים יב 14-21 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)
 14 בָּרְכוּ אֶת רוֹדְפֵיכֶם, בָּרְכוּ וְאֵל תִּקְלְלוּ. 15 שִׂמְחוּ עִם הַשְּׂמֵחִים וּבְכוּ עִם הַבּוֹכִים. 16 הֲיוּ תְּמִימֵי דַעִים זֶה עִם זֶה. אֵל תִּהְיוּ בְּגִדּוֹלוֹת וְאֵל תִּבְדְּלוּ מֵאֲנָשִׁים פְּשׁוּטִים. אֵל תִּהְיוּ חֲכָמִים בְּעֵינֵיכֶם. (משלי ג' ז'; ישעיהו ה' כא') 17 אֵל תִּשְׁלְמוּ לְאִישׁ רָעָה תַּחַת רָעָה. (משלי כד' כט') בְּקִשׁוֹ אֶת הַטּוֹב בְּעֵינֵי כָל בְּנֵי אָדָם. 18 עַד כִּמָּה שֶׁהַדָּבָר בִּידְכֶם חָיו בְּשִׁלוֹם עִם כָּל אָדָם. 19 יִקְרִי, אֵל תִּתְנַקְמוּ אֲלֵהֶם לְזַעַם, כִּי כָתוּב "לִי נִקָּם וְשָׁלֵם אָמַר יְהוָה". (דברים לב' לה') 20 אֲבָל "אִם-רָעַב שֶׁנֶּאֱרָא הָאֲכִילֵהוּ לֶחֶם, וְאִם-צָמָא הִשְׁקֵהוּ מַיִם; כִּי גִחְלִים אֶתְּהָ חֲתָה עַל-רֵאשׁוֹ." (משלי כה' כא'-כב') 21 אֵל תִּנִּיחַ לְרַע לְהַתְגַּבֵּר עֲלֶיךָ, אֲלֵהֶם הַתְגַּבֵּר עַל הָרַע בְּטוֹב.

יב 14 "ברכו את אלה שרודפים אותך" זהו ציווי פעיל בהווה אשר מופיע פעמים בפסוק זה. המונח ברכו מופיע במספר מקומות (ראו מתי ה 44; לוקס ו 28; א"ק ד 12; יעקב ג 9-12; א"פ ט ג 9). בתרגום P46 (תרגום The Chester Beatty Papyri) ובכתב היד B (Vaticanus), המילה "אותך" לא כתוב, דבר שהופך את ההצרה ליותר כללית. בנושא "רדיפה" ראו הערה ברומים יד 9.

□ **"אל תקללו"** זהו ציווי אמצעי בהווה עם מילת יחס שלילית, כלומר בדרך מדובר על להפסיק פעולה שכבר נמצאת בתהליך. הכוונה היא להשתמש בשם אלוהים לנקמה (דומה לכתוב ב"ק ר יב 3). זה לא מתייחס לניבול פה (ראו אפסים ד 29; א"פ ט ג 9).

יב 15 "שמחו עם השמחים ובכו עם הבוכים" שני השמות פועל במובן של ציווי. המשיחיים הם משפחה. יש להתנהג באהבה אחד כלפי השני ולא בתחרות. בגלל ההקשר של רומים יב 14-21 ייתכן במדובר בהזדמנות שיש למאמינים לבשר דרך נסיבות החיים לחברה של לא מאמינים.

	יב 16
NASB, NKJV	"היו באותו קו מחשבה זה עם זה"
NRSV	"תחיו בהורמוניה זה עם זה"
TEV	"שכולכם תדאגו לאחרים"
NJB	"התייחסו לכולם בחסד"

זו צורת הבינוני פועל הפעילה בהווה המשמשת במובן של ציווי (ראו רומים טו 5; ב"ק יג 11; פיליפים ב 2). פסוק 16 יכול להתקשר לסכסוך בין

1. יהודים וגויים מאמינים בקהילה ברומא (ראו רומים יא 13-24)
2. סכסוך בין אנשים ממעמד כלכלי שונה
3. מתנות רוחניות שונות
4. מסורת, והעדפה אישית

□ **"אל תהלכו בגדולות ואל תבדלו מאנשים פשוטים"** זהו ציווי פעיל בהווה עם מילת יחס שלילית, בדרך כלל המשמעות היא לעצור פעולה שנמצאת בתהליך. המונח "פשוטים" יכול להתייחס "לעשות מטלות פשוטות" או "להיות בקרב אנשים פשוטים"

□ **"אל תהיו חכמים בעיניכם"** זהו ציווי אמצעי בהווה עם מילת יחס שלילית, בדרך כלל המשמעות היא לעצור פעולה שנמצאת בתהליך (ראו משלי ג 7; ישעיהו ה 21; א"ק ר י 12; גלטים ו 3). אין על המאמינים להתנשאות על הלא-מאמינים.

יב 17 "אל תשלמו לאיש רעה תחת רעה" זו צורת הבינוני פעילה בהווה המשמשת במובן של ציווי עם מילת יחס שלילית, בדרך כלל המשמעות היא לעצור פעולה שנמצאת בתהליך. זה תפקידו של אלוהים ליישר את ההדורים ולא תפקידם של המאמינים (ראו משלי כ 22; כד 29; מתי ה 38-48; לוקס ו 27; א"תס ה 15; א"פט ג 9).

□ **"בקשו את הטוב בעיני כל בני האדם"** זו צורת הבינוני פועל אמצעית המשמשת במובן של ציווי (ראו ב"ק ר ח 21; א"תס ה 22; א"טמ ג 7). יש אולי רמיזה על הכתוב במשלי ג 4 בתרגום השבעים (LXX). המאמינים צריכים לבשר, עלינו לא לעשות דבר שעלול לפגוע בלא-מאמינים (ראו א"ק ר ט 19-23). גם אם אנחנו מוכיחים מישהו יש לעשות זאת באהבה.

יב 18 "עד כמה שהדבר בידכם חיו בשלום עם כל בני האדם" זהו משפט תנאי ממעמד ראשון, ניתן להניח שהוא נכון מנקודת מבטו של המחבר או למטרותיו הספרותיות. בחלק השני של הפסוק יש צורת בינוני פעילה בהווה המשמשת במובן של ציווי. לא תמיד הכל בשליטה שלנו אבל הדקדוק מרמז לעתים קרובות זה אפשרי לחיות בשלום עם כל בני האדם (ראו מרקוס ט 50; ב"ק ר יג 11; א"תס ה 13).

יב 19 "אל תתנקמו" זו צורת הבינוני פעילה בהווה עם מילת יחס שלילית המשמשת במובן של ציווי, בדרך כלל המשמעות היא לעצור פעולה שנמצאת בתהליך. אלוהים יעשה צדק יום אחד (ראו ויקרא יט 18; דברים לב 35; עברים י 30).

□ **"כי כתוב"** זהו חיווי שלילי מושלם, יש התייחסות לדבר אלוהים. ניב זה מקביל ל "ויאמר יהוה" (ראו א"ק ר יד 21; ב"ק ר ו 17). זהו ציטוט מדברים לב 35.

יב 20 "אבל אם רעב" זהו משפט תנאי ממעמד שלישי שמעיד על פעולה עתידית אפשרית. בחיים שלנו תמיד יהיו אויבים או אנשים שמנסים לפגוע בנו!

□ **"כי גחלים אתה חתה על-ראשו"** זהו ציטוט ממשלי כה 21-22. להלן מספר תיאוריות פרשנות לקטע זה:

1. זה היה ביטוי תרבותי אולי ממצרים שפירושו, אדיבות היא הדרך הטובה ביותר להפוך אויב לחבר. זו התגובה המצופה ממשיחיים (ראו מתי ה 44)
2. ה"גחלים" על ראשו של האדם מייצגים את הבושה שהאדם הפוגע מרגיש כאשר האדם הנפגע מגיב באהבה וסליחה (ראו Ambrosiaster, Augustine and Jerome)
3. אוריגנס ויוחנן כריסטומוס אמרו שהטוב לב של המאמין יגרום לאלוהים לשפוט באופן יותר חמור את מי שפוגע ולא חוזר בתשובה (ראו ספר בנושא *Jerome Biblical Commentary*, vol. 2, p. 326).

כל האפשרויות שלעיל הן רק תיאוריות. המפתח הוא בהצהרות סיכום של שאול ברומים יב 21..

יב 21 "אל תניח לרע להתגבר עליך, אלא התגבר על הרע בטוב" זהו ציווי שלילי בהווה וציווי פעיל בהווה. הדרך שבה נבחר להגיב למצב לא צודקים היא זו שתקע ותחשוף האם יש בנו שלום ושמחה. מרירות היא כמו סרטן רוחני. המאמינים צריכים לתת את העול של המרירות לאלוהים.

□ **"רע"** המונח יכול להתייחס לאנשים רעים (ראו נושא מיוחד ברומים טז 20), או שהמונח מתייחס לרע באופן כללי (ראו רומים יב 9; א"תס ה 22-21). בפסוק זה יש דו משמעות אשר נפוצה בברית החדשה (ראו מתי ה 37; ו 13; יג 28, 19; יוחנן יז 15; ב"תס ג 3; א"יח ב 13-14; ג 12; ה 18-19). יש לזכור שהמטרה של כל ההנחיות ששאל נותן היא ביטור!

שאלות לדיון

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתם אחראים לפרש בעצמכם את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתם, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתם לא צריכים להשאיר את זה לפרשן.

שאלות לדין אלו ניתנו כדי לעזור לכם לחשוב היטב על הנושאים הגדולים בחלק זה של הספר. הן נועדו להיות מעוררות חשיבה ולא סופיות.

1. מדוע בפסוקים 9-21 יש כל כך הרבה משפטי ציווי בהווה עם מילת יחס שלילית?
2. רשמו בעמודה את כל המצוות בפסוקים אלה. זו רשימה טובה ופרקטית לאורח חיים בצלם המשיח!
3. מדוע קשה להבין אילו פסוקים מתייחסים ליחסים בין מאמינים ואילו מתייחסים ליחסים בין מאמינים ללא-מאמינים?

יוחנן יג

חלוקה של קטעים לפי תרגומים מודרניים

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
ציות לשלטונות	להיכנע לשלטון	המשיחיים והמדינה	חובות כלפי רשויות שלטון	כניעה לסמכות ממשלתית
יג 7-1	יג 7-1	יג 7-1	יג 5-1 יג 7-6	יג 7-1
אהבת אחים	אהבת הזולת	האהבה מקיימת את התורה	מצוות ליחסים	אהבה ומלחמה
יג 10-8	יג 10-8	יג 10-8	יג 10-8	יג 10-8
יום המשיח קרב	לבשו את המשיח	הביאה השנייה של המשיח קרבה		ילדי האור
יג 14-11	יג 14-11	יג 14-11	יג 13-11 יג 14	יג 14-11

מחזור קריאה שלישי

מעקב אחר כוונתו המקורית של המחבר ברמת הפסקה

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתה אחראי לפרש בעצמך את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתה, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתה לא צריך להשאיר את זה לפרשן.

קרא את הפרק ברציפות. זהה את הנושאים. השווה את חלוקת הנושאים שלך עם חמשת התרגומים המודרניים. אין השראה בחלוקה לפסקאות, אבל זהו המפתח לעקוב אחר כוונתו המקורית של המחבר, שזה הלב של הפרשנות. לכל פסקה של נושא אחד ויחיד.

1. פסקה ראשונה
2. פסקה שנייה
3. פסקה שלישית
4. וכו'.

תובנות הקשר לפסוקים 8-1

- א. רומים פרק יב עוסק בעיקר בנושא היחסים בין המאמינים (ראו רומים יג 9-13) והיחסים של המאמינים עם החברה (ראו רומים יג 14-21), פסוקים 7-1 בפרק יג עוסקים בעיקר בנושא של היחסים בין המאמינים לשלטון הממשלתי. עם זאת, אין חלוקה קונטקסטואלית בין הנושאים. שאלו ראה בכל זה נושא אחד. ללא דיכטומיה בין חילונים למשיחיים. כולם שייכים לאלוהים. על המאמינים להיות כלי בידיו בכל תחום בחיים! ניתן לראות את ההקשר בין שני הפרקים ברומים יב 18.
- ב. המאמינים מבינים את נושא רשויות השלטון במספר דרכים. בברית הישנה השלטון עבר בשושלת של קין (ראו בראשית ד 16-22). מגדל בבל (ראו בראשית יא) מתקשר לניסיון של בני האדם לקבל שלטון עצמי ללא אלוהים. הרעיון של מלכות בתוך ישראל נועד בשביל שאלוהים ישתמש בתורה וברועה צאן (המלך) בשביל לשלוט, אך הדבר נכשל בגלל החטא של בני האדם. ישוע דן בנושא רשויות השלטון במתי כב 21 ומרקוס יב 17 בצורה ברורה. זה מפתיע ששאלו לא מזכיר את דבריו של ישוע בהקשר זה (למרות שנראה שיש הקבלה בין רומים יג 7-1, 11 למתי כב 15-22, 39). יש תפקיד שאלוהים נתן לממשלה בעולם החוטא. לעתים קרובות לשליחים היה מאבק אך להיכנע לסמכות של שלטון ושל דת. זו משימה לא קלה שתלויה בסמכות של רשויות השלטון. שאלו מצד אחד היה מוגן על ידי האזרחות הרומית ומצד שני גם סבל רדיפות מצד השלטונות השונים. עם זאת, בספר התגלות, יוחנן מדבר על הממשלה כ"הזונה הגדולה" (ראו התגלות יז)!

עלינו לתמוך ברשויות השלטון אלא אם כן הוא הולך נגד מצפנינו המודרך ברוח הקודש או דורש מאתנו כניעה מוחלטת בכל תחום. סדר אזרחי יותר טוב מכאוס (ראו ב"תס ב 6-7).

ג. אותו נושא מופיע בטיטוס ג 1 ובא"פט ב 13-17.

ד. היהדות הייתה דת חוקית תחת הממשל הרומי של המאה הראשונה. המשיחיות הייתה נחשבת לכת בתוך היהדות במשך שנים רבות (ראו מעשי שליחים יב 12-16). הדבר הניק הגנה משפטית לתנועת המבשרים בשנים הראשונות. אחת המטרות של מעשי השליחים הייתה להראות שהאמונה המשיחית אינה מהווה איום פוליטי לממשל הרומי. רומא סיפקה שלום ויציבות בינלאומית (*pax Romana*) בתקופה שבה התפשטה הבשורה (ראו א"טמ ב 1-2).

ה. קטע זה נכתב לאור חוויותיו האישיות של שאול עם רשויות השלטון. זה יתכן כי שאול הוסיף קטע זה בגלל

1. המתח בתוך הקהילה הרומית שהיה קשור לשלטון דתי (למשל, היו הגבלות על טקסים יהודיים). יתכן שזה מה שגרם למספר יהודים משיחיים לעזוב את הבירה (כלומר, ראו מעשי שליחים יח 12-16). בהיעדרם קמו מנהיגים גויים.
2. המתחים ברומא שהיו כתוצאה מהטפת הבשורה בקהילות גדולות של יהודים ברומא. ההיסטוריון סואטוניוס, בספרו *Life of Claudius 25.2*, מתעד שהקיסר גירש את היהודים מהברית בשנת 49 לספירה בגלל המהומות הרבות שנגרמו על ידי "Chrestus". מילה זו אולי גרסת כתיב בלטינית למילה משיח (Christos).

לימוד מילים וביטויים

רומים יג 1-7 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)

1 כִּל אָדָם יִכְנַע לְרִשְׁיֹת הַשְּׁלֹטוֹן, שֶׁהֵרִי אֵין שְׁלֹטוֹן אֲלָא מִטַּעַם אֱלֹהִים, וְהַשְּׁלֹטוֹת הַנוֹכְחִיִּים נִקְבְּעוּ מִטַּעַם אֱלֹהִים. (משלי ח' טו'; דניאל ד' כט')² לְפִיכֶּךָ כָּל הַמִּתְקוֹמִם נֶגְדַּ הַשְּׁלֹטוֹן מִתְנַגְדִּים לְצוֹ אֱלֹהִים, וְהַמִּתְנַגְדִּים יִבְיֹאוּ עַל עַצְמָם מִשְׁפָּט. (ירמיהו כז' ח')³ הֵרִי אֵין פְּחַד הַשְּׁלִיטִים עַל עוֹשֵׂה הַטּוֹב, אֲלָא עַל עוֹשֵׂה הָרַע. הָאֵם אַתָּה רוֹצֵה שְׁלֹא לְפַחַד מִן הַשְּׁלֹטוֹת? עֲשֵׂה אֶת הַטּוֹב וְתִצְּחֶה לְשִׁבַּח מֵהֶם.⁴ הַשְּׁלֹטוֹת הֵם מִשְׁרְתֵי אֱלֹהִים לְטוֹבָתְךָ. אַךְ אֵם תַּעֲשֶׂה אֶת הָרַע, עֲלִיר לְפַחַד; שֶׁהֵרִי לֹא לַחֲנֹם הֵם מִחֲזִיקִים בְּחַרְבִּי, כִּי מִשְׁרְתֵי אֱלֹהִים הֵם לְנִקָּם וְלִשְׁפָּר זַעַם עַל עוֹשֵׂי הָרַע.⁵ לָכֵן עֲלִיר לְהִכְנַע (קוהלת ח' ב') לֹא רַק בְּגִלְל הַזַּעַם, אֲלָא גַם בְּגִלְל הַמִּצְפּוֹן.⁶ וְלָכֵן אַתֶּם גַּם מִשְׁלָמִים מִסִּים, כִּי מִשְׁרְתֵי אֱלֹהִים הֵם הַשּׁוֹקְדִים עַל מְלִי תִּפְקִידָם זֶה.⁷ תִּנּוּ לְכָל אָדָם מֵה שְׁמַגִּיעַ לוֹ: מִס לְמִי שְׁעַל הַמָּס; מִכֶּס לְמִי שְׁעַל הַמָּכֶס; יִרְאֵה לְמִי שְׁרָאִי לִירָא מִמֶּנּוּ; כְּבוֹד לְמִי שְׁמַגִּיעַ לוֹ כְּבוֹד.

יג 1 "כל אדם יכנע" זהו (1) ציווי פעיל בהווה כלומר, "תמשיך להיכנע" או (2) ציווי אמצעי בהווה, כלומר "הכניעו את עצמכם" (ראו טיטוס ג 1; א"פט ב 13). "הכנע" היה מונח תצבאי ששימש לתיאור שרשרת פיקוד. שאול פונה לכל המאמינים. שאול טוען שעל המאמינים להיכנע אחד לשני (ראו אפסים ה 21). בימנו המונח להיכנע מתקבל כמשהו שלילי. אבל זו מילה שמתארת ענווה והבנה עמוקה את המקום שלנו באלוהים. כתוב שישוע נכנע ל (1) הוריו (ראו לוקס ב 51) וגם (2) לאביו שבשמים (ראו א"קר טו 28). הוא המדריך שלנו! ראו נושא מיוחד כניעה ברומים י 3.

▣ "לרשויות שלטון" למרות ששאול משתמש במילה (*exousia*) בהקשרים אחרים בשביל להתייחס לכוחות מלאכיים, בעיקר לשדים (ראו רומים ח 38; קולוסים א 16; ב 10, 15; אפסים א 21; ג 10; ו 12), כאן ההקשר ל"רשויות אזרחיות" (ראו א"קר ב 6, 8; טיטוס ג 1; א"פט ב 13). זה נראה כי הכתובים מרמזים שיש רשויות רוחניות שמאחורי ממשל אנושי (דניאל י; דברים לב 8 בתרגום השבעים "בְּהִנָּחַל עֲלֵינוּ גוֹיִם בְּהִפְרִידוֹ בְּנֵי אָדָם יִצְבַּ גְּבֻלַת עַמִּים לְמִסְפָּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" ראו שני ספרים בנושא, Oscar Cullman, *Christ and Time and Hendrikus Berkhof, Christ and the Powers*). בכל זאת רשויות שלטון פועלים תחת אלוהים (ראו רומים יג 1, 6, 4). ראו נושא מיוחד להלן.

נושא מיוחד: סמכות (*exousia*) SPECIAL TOPIC: AUTHORITY (*exousia*)

1. השימוש בבשורה של לוקס – זה מעניין לראות אך לוקס משתמש במונח *exousia* (סמכות, כוח או זכות חוקים).

1. בלוקס ד 6 השטן טוען שהוא מסוגל לתת לישוע סמכות
2. בלוקס ד 36, 32 היהודים נדהמו כיצד ישוע לימד בסמכות.
3. בלוקס ט 1 ישוע נתן את כוחו וסמכותו לתלמידיו

4. בלוקס י 19 הוא נתן את סמכותו לשבעים שליחים
 5. בלוקס כ 8,2 שואלים על סמכותו של ישוע
 6. בלוקס כב 53 ניתנה הסמכות לרשויות השלטון להרשיע ולהרוג את ישוע.
- למרות שזה לא כתוב בבשורה של לוקס אבל בבשורה של מתי ישוע מכריז הצהרה מדהימה
 "נתנה לי כל סמכות בשמים ובארץ" (מתי כח 18).
- ישוע הכריז שיש לי סמכות בגלל

1. הדבר שדיבר אלוהים
 - א. בטבילה (לוקס ג 21-22)
 - ב. בהר כאשר ישוע לבש הדר (לוקס ט 35)
 2. שהוא מילא את נבואות הברית השינה
 - א. שבט יהודה (בראשית מט 10)
 - ב. משושלת ישי (ראו ב"ש מ ז)
 - ג. נולד בבית לחם (ראו מיכה ה 2)
 - ד. נולד בתקופת האימפריה הרביעית (דניאל ב)
 - ה. עזר לעניים, עיוורים, נזקקים (ישעיהו)
 3. כאשר ישוע גירש שדים הוא גילה את כוחו וסמכותו על השטן וממלכתו
 4. דרך תחייתו מהמתים הוא גילה את כוחו על החיים והמוות.
 5. הניסים גילו את כוחו וסמכותו על כל הדברים
 - א. טבע
 - ב. אוכל
 - ג. ריפוי
 - ד. קריאת מחשבות
 - ה. דיג
- II. שאל משתמש במילה "סמכות" בהקשר לנשים משיחיות
 נושא הסמכות נדון בא"ק ר יא בהקשר של כיסוי ראש.
 להלן הערות מהפרשנות של א"ק ר.

"א"ק ר יא 10 משום כך חובה שתהיה מרות על ראש האשה מפני המלאכים" ניתן להבין את השימוש במונח סמכות ב"ק ר במספר מובנים. הנושא העיקרי (בהקשר זה) הוא שמייצגת "סמכות" (*exousia*). ראשית, יש לציין כי המונח *exousia* לעתים קרובות קשור למונח *dunamis* (כוח). במילון של Otto Betz *New International Dictionary of New Testament Theology*, vol. 2, pp. 606-611 יש מאמר מעניין בנושא במונח *exousia*. להלן מספר דוגמאות.

"שני המונחים *exousia* ו-*dunamis* קשורים לשרות של ישוע בברית החדשה, וגם הסמכות והכוח שקיבלו המאמינים" (עמוד 609).

"ה *exousia* של המאמינים. סמכותו של המאמין מבוססת על השלטון של המשיח שהוא מקור הכל. הסמכות מתלווה בחופש ובשרות" (עמוד 611).

"הוא יכול לעשות הכל" (ראו א"ק ר ו 12; י 23 *exestin*); משפט שנאמר תחילה בקורינתוס, לאחר מכן נאמר על ידי שאול מכיוון שהוא נכון" (ראו עמוד 611).

"אולם בפועל, החופש של הסמכות מוגבל באופן תיאורטי ומנוהל בהתחשבות לתועלת המאמין והקהילה לנוכח העבודה שהגאולה השלמה עוד תהיה בעתיד (א"ק ר ו 12; י 23)" (עמוד 611).

"הכל מתר [*exestin*], אך לא הכל מועיל; הכל מתר [*exestin*], אך לא הכל בונה. איש אל יבקש את טובת עצמו אלא את טובת זולתו" (א"ק ר י 23 עמוד 611).

במכתביו של שאול אל הקורינתים הוא משתמש לעתים קרובות בשני המונחים הללו.

1. *exousia*, א"ק ר ז 37; ט 4,5,6,12 (פעמיים); יא 10; ב"ק ר יג 10
2. *dunamis*, א"ק ר א 18; ב 4,5; ד 19,20; ה 4; טו 24,43; ב"ק ר ד 7; ו 7; ח 3 (פעמיים); יב 9; יג 4 (פעמיים).

זכויות וכוח היו סוגיות מרכזיות עבור כולם. שאול מנסה לדבר בעדינות בנושא זה. בהקשר זה שאול מעודד את הנשים לקבל את הסדר בבריא שאלוהים עשה (כלומר המשיח-הגבר-האישה) לצורך הגדילה של מלכות אלוהים. שאול טען כי תיאולוגית זה מסוכן לקחת פסוקים 11-12 (א"ק ר יא)

1. ולהוציא את הפסוק מהקשרו
2. ליישם בקהילות שיטה נוקשה בנושא היחסים בין גברים ונשים / בעל ואישה. שאול דיבר על משהו מסוים שהיה קשור לאותה עת ואין לייחס את זה לכל תרבות ולכל תקופה

3. לפספס את האיזון של שאול בין החופש במשיח והאחריות של הקהילה המשיחית.

מאיפה קיבלו הנשים המשיחיות את החופש להיות מדריכות הלל (למשל, בקהילה או בקבוצות בית)? בטוח לא מבית הכנסת. האם זו מגמה תרבותית שהתחילה ברומא במאה הראשונה? זה בהחלט אפשרי ולדעתי זה עוזר להסביר היבטים רבים של פרק זה. עם זאת, ייתכן והחופש שהנשים קיבלו הוא מכוח הבשורה וצלם אלוהים ששוקם. בעידן הנוכחי יש שוויון בכל התחומים. אבל אפשר להשתמש בשוויון זה לרע. שאול פונה לשוויון לא הולם.

הספר של F. F. Bruce, *Answers to Questions*, עזר לי לחשוב על הרבה מהנושאים השנויים במחלוקת הקשורים למסורות של הקהילות של התרבות המערבית-מודרנית. כפרשן תמיד חשבת שכיסי ראש על הנשים נועד בשביל להדגיש את מתנת אלוהים (או את השוויון המשותף של בראשית א 26,27), ולא בשביל להדגיש את הסמכות של הבעל. עם זאת, לא יכולתי למצוא חיזוקים לפרשנות במשאבים המקראיים, לכן לא רציתי להיכנס ללימוד ופרשנות של נושא זה. אני עדיין זוכר את ההקלה שקיבלתי כאשר קראתי בספרו של F. F. Bruce שבו הוא הסביר שהוא מרגיש את אותו הדבר (ראו *Answers to Questions* עמוד 95). אני חושב שכל המאמינים נקראו לעבודת השרות לבניית גוף המשיח (ראו אפסים ד 11-12)!

נושא מיוחד: ממשלה אנושית SPECIAL TOPIC: HUMAN GOVERNMENT

i. מבוא

א. הגדרה - הממשלה האנושית היא ארגון שמספק ומאבטח צרכים (ראה בראשית ד; יא). בני אדם הם יצורים חברתיים (עוד לפני החטא (ראה בראשית ב 18). משפחות, שבטים, ועמים נותנים לנו קהילה.

ב. מטרה – אלוהים מעדיף את הסדר על פני אנרכיה.

1. חקיקת משה, ביחוד עשרת הדיברות, היא רצון אלוהים לאנושות. יש מאזן בין הלל וחיים.
2. אין צורה או מבנה של ממשלה בכתובים, אם כי התאוקרטיה של עם ישראל היא מהשמייים. לא דמוקרטיה ולא קפיטליזם הוא אמת מקראית. על המאמינים לפעול בהתאם למסגרת הממשלתית שבה הם נמצאים. המטרה של המשיחיות היא לבשר ולשרת לא לעשות מהפכה. כל הממשלות הן חולפות!

ג. מקור השלטון האנושי

1. הקתוליות הרומית טענה שממשלת האדם היא צורך פנימי, עוד לפני החטא. כנראה אריסטו היה הראשון אשר טען הנחת יסוד זו. הוא אומר, "האדם הוא חיה פוליטית" והוא מתכוון שהממשלה "קיימת לקידום החיים הטובים".
2. הפרוטסטנטיות, בייחוד מרטין לותר, טען שהממשלה האנושית טבועה בחטא. הוא קורא לממשלה "מלכות יד שמאל של אלוהים". הוא אמר כי "הדרך של אלוהים לשלוט באנשים רעים היא לשים אנשים רעים בשליטה".
3. קארל מרקס טען כי הממשלה היא האמצעי שבו אנשי אליטה שומרים על ההמונים תחת שליטה. לדעתו, לממשלה ודת יש תפקיד דומה

ii. חומר מקראי

א. ברית ישנה

1. ישראל היא התבנית שתהיה בשמים. בישראל העתיקה יהוה היה המלך. תיאוקרטיה היא המונח המשמש לתיאור שלטון ישיר של אלוהים (ראה א שמואל ח 4-9).
2. ניתן לראות את ריבונותו של אלוהים בממשל האנושי במינוי
א. כל המלכים, דניאל ב 21; ד 17, 24-25
ב. שלטון משיחי, דניאל ב 44-45
ג. נבוכדנצר (ניאו-בבילון), ירמיהו כז 6; דניאל ה 28
ד. כורש השני (פרס), ב דברי הימים לו 22; עזרא א 1; ישעיהו מד 28; מה 1
3. אנשי אלוהים צריכים להיות כנועים ולכבד ממלכות שפולשות או כובשות:
א. דניאל א-ד, נבוכדנצר (ניאו-בבילון)
ב. דניאל ה, בלשאצר (ניאו-בבילון)
ג. דניאל ו, דריווש (פרס)
ד. עזרא ונחמיה (פרס)
4. היה מצווה של שארית יהודה להתפלל עבור כורש ושלטון צאצאיו.
א. עזרא ו 10; ז 23
ב. על היהודים היה להתפלל עבור סמכות אזרחית, שמנה אבות ג 2

ב. ברית החדשה

1. ישוע הראה כבוד לממשלות אנושיות

- א. מתי יז 24-27, הוא שילם את מס המקדש (רשויות דתיות ואזרחיות נועדו להיות באחדות, ראה א פטרוס ב 17)
- ב. מתי כב 15-22; מרקוס יב 13-17; לוקס כ 20-26, ישוע תמך במס לקיסר ובכך בסמכות רומית אזרחית
- ג. יוחנן יט 11, אלוהים מאפשר לסמכות אזרחית לתפקד
2. דבריו של שאול בהקשר לממשלות אנושיות
- א. רומים יג 1-5, המאמינים חייבים להיכנע לפני רשויות אזרחיות כי הם הוקמו על ידי אלוהים
- ב. רומים יג 6-7, על המאמינים לשלם מיסים ולכבד את הרשויות אזרחיות
- ג. א טימותיאוס ב 1-3, על המאמינים להתפלל עבור רשויות אזרחיות
- ד. טיטוס ג 1, על המאמינים להיות כפופים לאשיות אזרחיות
3. דבריו של פטרוס בהקשר לממשלות אנושיות
- א. מעשי שלחים ד 1-31; ה 29, כיפא ושאל לפני הסנהדרין (דוגמא מקראית של אי ציות לרשויות)
- ב. א פטרוס ב 13-17, על המאמינים להיכנע לרשויות אזרחיות לטובת החברה ובישור
4. דבריו של יוחנן בהקשר לממשלות אנושיות
- א. התגלות יז, הזונה של בבל מייצגת את הממשלה האנושית, מאורגנת ומתפקדת בנפרד מאלוהים
- ב. התגלות יח, הזונה של בבל נפלה

ii. סיכום

- א. ממשלה אנושית (בעולם חוטא) מוסמכת על ידי אלוהים. לא מדובר ב "זכות אלוהית של מלכים" אלא משימה אלוהית של הממשלה. (כלומר סדר ולא כאוס). אין צורה מועדפת.
- ב. זוהי חובה דתית של המאמינים לציית ולהתפלל עבור סמכות אזרחית
- ג. ראוי שהמאמינים יתמכו בממשלה האנושית על ידי תשלום מיסים ויחס של כבוד.
- ד. הממשלה האנושית היא לצורך הסדר האזרחי. הם משרתו של אלוהים עם משימה.
- ה. הממשלה מוגבלת בסמכותה. המאמינים חייבים לפעול לטובת מצפונם ולדחות את הממשלה כאשר היא חורגת מגבולותיה המכוונים. כפי שאוגסטין הצהיר ב The City of God, אנחנו אזרחים בשתי ממלכות, אחת זמנית ואחת לנצח (ראה פיליפים ג 20). יש לנו אחריות בשניהם, אבל הממלכה של אלוהים היא היסוד והיא הסופית! יש אחריות מצד הפרט ומצד החברה כלפי אלוהים.
- ו. עלינו לעודד מאמינים שעובדים במערכת הדמוקרטית להשתתף באופן פעיל בתהליך הממשל וליישם, במידת האפשר, את כתבי הקודש.
- ז. השינוי החברתי צריך להגיע לאחר המרה אינדיווידואלית. אין תקוות אסתטולוגיות ברורות בממשלה. כל ממשלות האדם, אפילו ממשלות לפי רצון אלוהים, הן ביטוי של חטא כי הן ארגון שמנסה לפעול ללא אלוהים. יוחנן מבטא מונח זה כאשר הוא משתמש במילה "העולם" (ראה א יוחנן ב 15-17)

NASB	"הקיימים נקבעו על ידי אלוהים"
NKJV	"הקיימים ממונים על ידי אלוהים"
NRSV	"שמיסודים על ידי אלוהים"
TEV	"נקבעו מטעם אלוהים"
NJB	"מונו על ידי אלוהים"

זוהי צורת הבינוני שלילית ומושלמת צורה דקדוקית זו קובעת שאלוהים עומד מאחורי כל סמכות אנושית (ראו יוחנן יט 11; דניאל ב 21; ד 17). זה לא מתייחס לכך "שהזכות ניתנה מאלוהים" אלא לרצון אלוהים לסדר. עדיף שיהיה סדר אזרחי מאשר כאוס (ראו רומים יג 6).

יג 2 "כל המתקומם נגד השלטון" זוהי צורת הבינוני אמצעית בהווה. זה מתייחס למרד אישי נגד סדר, כלומר, "להיות במצב של יריבות" (ראו מעשי שלחים יח 6; יעקב ה 6). במרקוס יב 17, ישוע מדבר על השלטון והקהילה. במעשי שלחים ה 25-32 אנחנו רואים מה קורה כאשר הרשויות עוברות את הגבול.

☐ "מתנגד...מתנגדים" זהו חיווי פעיל מושלם וצורת בינוני פעילה. מדובר במרד מיושב או מבוסס. אלוהים רוצה שיהיה סדר בעולם החוטא (ראו רומים יג 4,6). כאשר אנחנו מתנגדים לסדר אנחנו מתנגדים לאלוהים, אלא אם כן ומדובר במצב שבו הרשויות עוברות את הגבול שניתן להם מאלוהים. הסוגיה הרוחנית האמיתית היא כניעה לסמכות. העולם החוטא רוצה אוטונומיה!

□ **"יביאו על עצמם משפט"** בתרגום KJV כתוב "הרשעה" כלומר "קללה". מילה זו קיבלה משקל גדול יותר בשפה האנגלית משנת 1611 לספירה. בתרגום NKJV כתוב "משפט". בהקשר זה המונח יכול להתייחס ל (1) למשפט אלוהים או (2) עונש אזרחי (ראו רומים יג 4). אותם אנשים מביאים על עצמם משפט בגלל עמדותיהם ומעשיהם כנגד סמכות (ראו יוחנן ג 17-21).

יג 3 ראו הערה מקבילה בא"פ ט ב 14.

□ **"השליטים"** ראו נושא מיוחד *Archē* ברומים ח 38.

□ **"שלטונות"** ראו נושא מיוחד ברומים יג 1.

יג 4 **"הם משרתי אלהים לטובתך"** רשויות השלטון פועלות נגד אזרחים שמפרים את החוק ולכן עוזרים למאמין לא לקום כאשר יש מצב של אי-צדק (ראו רומים יב 17-19). מרטין לותר הצהיר "הדרך של אלוהים לשלוט באנשים רעים היא לעצם לתת שליטה לאנשים רעים" (הכוונה היא שאלוהים בשליטה, וגם כאשר יש אנשים רעים בעלי סמכות הם שם בגלל הסכמתו).

"אם" זהו משפט תנאי ממעמד שלישי, כלומר יש פעולה עתידית שאולי תתרחש.

NASB	"כי לא לחנם הם נושאים את החרב"
NKJV	"כי לא לשווא הם נושאים את החרב"
NRSV	"כי הרשויות לא נושאות את החרב לשווא"
TEV	"כוחם להעניש הוא אמת"
NJB	"לא סתם הסמל של הסמכות הוא חרב"

המילה "חרב" (*machaira*) מתייחסת לחרב הרומית המשמשת בעונש מוות (ראו מעשי שליחים יב 2; רומים ח 35). קטע זה ומעשי שליחים כה 11 מתייחסים לעונש מוות בברית החדשה, בעוד שבראשית ט 6 מציין בבירור את נקודת המבט של הברית הישנה. הנושא מופיע בחלק הראשון של ספר ויקרא יט 18. בברית הישנה גם אם אדם הרג מישהו בטעות, למשפחה של האדם שנהרג הייתה את הזכות לנקום "עין תחת עין". נראה כי שאל מתייחס לרשויות דרך נקודת מבט של הברית הישנה. בא"תס ד 6 כתוב שאלוהים הוא הנוקם, וגם ברומים יב 19. שני הפסוקים מתייחסים לדברים לב 35 (ראו עברים י 30).

יג 5 **"לכן עליך להיכנע"** ישנן שתי סיבות שצוינו (1) בשביל לא לקבל עונש, מאלוהים או מהשלטון ו- (2) בשביל השקט המצפוני של המאמין.

□ **"אלא גם בגלל המצפון"** במקור מונח יווני זה מתייחס לתודעה פנימי שקשורה לחמשת החושים. הכוונה לחוש פנימי (ראו רומים ב 15). שאלו השתמש במונח זה פעמיים במשפטיו במעשי שליחים (כלומר, כג 1; כד 16). הוא דיבר על כך שבמודע הוא לא הפר שם דבר נגד אלוהים (ראו א"ק ד 4). המצפון הוא ההבנה המתפתחת של המניעים והמעשים בחייו של המאמין, המצפון מבוסס על

1. השקפת עולם מקראית
2. שכינה של רוח הקודש
3. אורח חיים שמבוסס על דבר אלוהים.

הדבר אפשרי רק כאשר האדם מקבל בצורה אישית את הבשורה.

יג 6 **"לכן אתם גם משלמים מיסים"** זהו חיווי פעיל בהווה, אולם זה יכול להיות גם ציווי פעיל בהווה (ראו תרגום JB). זה דוגמא אחת לאחריותו של המאמין בגלל רשויות השלטון הן משרתי אלוהים (ראו רומים יג 2-1).

יג 7

NASB	"תנו לכל בני האדם את מה שמגיע להם: מס...; מכס...; יראה...; כבוד"
NKJV	"לכן תמסרו את כל מה שמגיע להם: מס...; מכס...; יראה...; כבוד"
NRSV	"שלמו לכל אחד את מה שמגיע לו – מיסים...; הכנסה...; כבוד...הוקרה"
TEV	"תשלמו להם את מה שאתם חייבים להם; תשלמו להם מיסים וארנונה, ותראו כבוד ויראה לכולם"
NJB	"תשלמו לכל פקיד רשויות את מה שמגיע לו – אם זה מס או מכס, יראה או כבוד"

פסוק זה יכול להתייחס לשתי קבוצות נפרדות של רשויות בשלטון (ראו תרגום RSV), אך ככל הנראה הכוונה היא לכך שעל המאמינים לשלם מיסים וגם לכבד את הרשויות בגלל שהם נקבעו מטעם אלוהים (ראו רומים יג 1, 4 [פעמים]; 6; מתי כב 15-22).
שני המונחים, "מס" ו-"מכס" הם שמות נרדפים (למרות שבתרגום TEV יש הבדלה). בענף האטימולוגיה (המשמעות המקורית), "מס" מתייחס למסים שמשלמת האומה שנכבשה (ראו לוקס כ 22) ו-"מכס" מתייחס למיסים אישיים של האזרח (ראו מתי יז 25; כב 17, 19).

תובנות הקשר לפסוקים 14-8

- א. ניתן להבין את רומים יג 1-7 כקטע ספרותי בודד. עם זאת, הנושא של פסוק 7 ממשיך במובן אחר ברומים יג 8. למאמינים יש חובה כלפי הרשויות; אך יש להם גם חובה אחד כלפי השני.
- ב. פסוקים 8-10 מציגים קו מחשבה אחד, בדומה לרומים יג 11-14. הם ממשיכים את הדיון של רומים יב בנושא של אהבה כלפי אחרים.
- ג. שאלו משתמש בעשרת הדברות כמדריך מוסרי עבור המאמינים בברית החדשה, הוא מראה את הרלוונטיות של הברית הישנה בהקשר לאורח חיים יראה שמיים (התקדשות), לא בהקשר לישועה (צדקה, ראו גלטים ג). זה נראה כי שאלו שילב בין כמה מקורות בשביל לבנות את ההנחיות האתיות שלו:
1. דבריו של ישוע
 2. הדרכת הרוח
 3. הברית הישנה
 4. הידע שהיה לו מהרבנות
 5. הידע שהיה לו מהוגים יוונים (במיוחד סטואיקון)
- זה מה שמאפיין את "תורת האהבה" – אהבה כלפי אלוהים, בני אדם, שרות לאלוהים, שרות לזולת!
- ד. בפסוקים 11-14 יש אוריינטציה אֶקְסְטְרוֹוֹלֵנְטִית (אחרית ימים). הניגוד בין אור לחושך היה אופייני לספרות היהודית, הוא הופיע גם במגילות ים המלח. הוא גם נפוץ בכתביהם של שאלו ויוחנן. המתח בין "מה שכבר קיים למה שיבוא". ה"עידן החדש" (מלכות אלוהים) הוא התחיל והוא יושלם בקרוב. קטע זה דומה לא"תס ה 11-1.
- ה. פסוקים 13-14 שינו את חיו של אוגוסטין בקיץ של שנת 386 לספירה. בספרו *Confessions* ח 29 הוא כותב, "לא אקרא יותר, ולא אצטרך לקרוא; מיד בסוף משפט זה, אור נקי הציף את לבי וכל החושך והספק נעלמו."

לימוד מילים וביטויים

רומים יג 8-10 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)
⁸אל תהיו חייבים דבר לאיש מלבד אהבת הזולת, כי האוהב את הזולת קיים את התורה. ⁹הן המצוות "לא תנאף", "לא תרצח", "לא תגנב", "לא תחמד", (שמות כ' יב-יג; דברים ה' טז-יז) וְכָל מִצְוַת אַחֵרֶת, כְּלוּלֹת בְּמֵאֵר וְאַהֲבַת לְרֵעֶךָ כְּמוֹךָ. (ויקרא יט' יח)¹⁰האהבה אינה גורמת רעה לזולת, (תהילים טו' ג') לכן האהבה היא קיים התורה במלואה.

יג 8 "אל תהיו חייבים דבר לאיש" זהו ציווי פעיל בהווה עם מילת יחס שלילית, בדרך כלל פירושו לעצור מעשה שכבר נמצא בפעולה. לביטוי זה יש שני שליליים. אולי זה קשור לנושא המיסים (ראו רומים יג 6-7). חוב כספי הוא תמיד משפיע על המצב הרגשי שלנו ולפעמים גם על הרוחני. יש להיזהר מחומרנות. היא פוגעת ביכולתם של המאמינים לעזור לאחרים. עם זאת, יש לפרש את הכתובים בהתאם לתקופה שבהם נכתבו. הכתובים הם לא עיתון בוקר! פסוקים 8-10 מדגישים את חשיבות האהבה בין איש לרעהו (1) כאחים בברית (מתי כב 39-40; יוחנן יג 34-35) ו- (2) ועמיתים (ראו מתי ה 42; גלטים ו 10).

במילון 1, NIDNTT, בעמוד 668, לפועל "חייב" יש שני מובנים

1. בבשורה הכוונה לחוב
2. בכתביו של שאלו הכוונה היא לאחריות.

בהקשר זה כנראה שאלו משלב בים שני המובנים.

□ "מלבד אהבת הזולת" זו המחשבה העיקרית של רומים יג 8-10 (ראו יוחנן יג 34; טו 12; רומים יב 10; א"ק יג; פיליפים ב 3-4; א"תס ד 9; עברים יג 1; ב"פט א 7; א"יוח ג 11; ד 7, 11-12).

□ **"האוב את הזולת"** פועל זה הוא צורת בינוני פעילה בהווה. לא מדובר במעשה אחד אלא באורח חיים. המונח "זולת" פירושו "מישהו מסוג אחר" (*heteros*), למרות שאין הרבה הבחנה בין המילה *heteros* ו-*allos* (מישהו מאותו הסוג) ביוונית קוינה. בהקשר זה שאול כנראה מתייחס לכל אדם אחר, מאמין ולא מאמין (ראו לוקס יב 14-21; י 25-37). אולם, הציטוט מספר ויקרא יט 18 בהתקשר זה מתייחס לאנשים באותה הברית (בן ישראל).

המשיחיים צריכים לאהוב מאמינים אחרים כאחים, ואת הלא-מאמינים כאחים פוטנציאליים (ראו גלטים ו 10). המאמינים הם משפחה. כל אחד חי ומשרת לטובת כולם (ראו א"ק יב 7).

"קיים את התורה" NASB, NKJV, NRSV
"ציית לתורה" TEV
"ביצע ההתחייבויות שלו" NJB

זהו פועל יווני (*plēroō*) נפוץ וניתן לפרש אותו במספר מובנים. זהו חיווי פעיל מושלם, וניתן לפרש אותו "קיימתם ותמשיכו לקיים". בספרו של Robert Hanna, *A Grammatical Aid to The Greek New Testament*, כתוב "הפועל קשור לאמירות המכילות אמת כללית, שקשור לאפוריזמים" (עמוד 28). הפועל מופיע ברומים יג 10 (ראו גלטים ה 14; ו 2).

יג זה לא יוצא דופן ששאול משתמש בתורת משה (שמות כ 13-17; דברים ה 17-21; ויקרא יט 18) בשביל לעודד את המאמינים בברית החדשה. באפסים ו 2-3, שאול משתמש באחת מעשרת הדברות כדי לעודד את המאמינים (ראו א"ט מ א 9-10). הפסוקים הברית הישנה הם לא הדרך לישועה, אבל הברית הישנה היא דבר אלוהים שנותן הדרכה לאורח חיים עם אלוהים והסובבים אותנו (ראו רומים טו 4; א"ק י 6, 11). ייתכן ששאול משתמש בציטוטים מהברית הישנה כאמצעי להזדהות עם המאמינים היהודים והגויים בקהילה ברומא. השימוש במונח "קיים" קשור גם לדבריו של ישוע במתי ה 17.

ייתכן שמדובר בהתייחסות לחוק באופן כללי, חוקים ונורמות חבריות ולא לתורת משה (ראו תרגום JB). עם זאת, העובדה ששאול מצטט מהברית הישנה ברומים יג 9 מרמזת על התייחסות לתורת משה. שימו לב שרק בעזרת אהבה נוכל לקיין את התורה ולא בעזרת דת! ראו נושאים מיוחדים להלן.

- ישוע משתמש בקטע זה בשילוב עם קריאת שמע (כלומר, דברים ו 4-6) כתמצית של התורה (ראו מתי כב 37-40; מרקוס יב 29-31; לוקס י 27).
- עבור שאול קטע זה הוא סיכום של קטע זה (כלומר, היחסים בין מאמינים בברית, ראו גלטים ה 14), יש התייחסות למצווה של ישוע במתי ז 12; לוקס ו 31

נושא מיוחד: דעותיו של שאול השליח כלפי תורת משה SPECIAL TOPIC: PAUL'S VIEWS OF THE MOSAIC LAW

תורת משה היא טובה והיא מאלוהים (ראה רומים ז 12, 16).
 א. זו לא הדרך לצדקה וקבלתו של אלוהים (זו אפילו יכולה להיות קללה, ראה גלטים ג). ראה נושא מיוחד Mosaic Law and the Christian.

- התורה היא עדיין רצונו של אלוהים מכיוון שהתורה היא הגילוי העצמי של אלוהים (לעיתים קרובות שאול מצטט מהברית הישנה בשביל להרשיע או/ו לעודד מאמינים).
- מאמינים קיבלו את הידע מהברית הישנה (ראה רומים ד 23-24; טו 4; א קורינתים י 6, 11), אבל הם לא נושעו על ידי הברית הישנה (ראה מעשי השליחים טו; רומים ד; גלטים ג; אל העברים). לברית הישנה יש תפקיד בתהליך ההתקדשות אבל לא בתהליך הצדקה.
- ישנו שימוש בברית החדשה:

- להראות חטא (ראה גלטים ג 15-29)
 - לתת הדרכה לאמינים בחברה
 - ללמד מאמינים על החלטות מוסריות
- ישנו ספקטרום תאולוגי שקשור לתורה, מהקללה (ראה גלטים ג 10-13) יש מעבר לברכה ותמידות דבר שיוצר בעיה בהבנת דעתו של שאול לגבי התורה. בספר James Stewart, *A Man in Christ* מגלה את החשיבה והכתיבה הפדגוגית של שאול:

"בדרך כלל ישנה צפייה מאדם שבונה לעצמו צורת מחשבה, ודוקטרינה להיות נוקשה ככל האפשר עם משמעות המונחים שבהם הוא משתמש, כמו כן אתה מצפה לדייקנות בנוסח של הרעיונות המובילים. אתה תצפה שהמילה שבה הכותב משתמש במובן מעשי, תהי" בעלת אותה משמעות בהמשך. אבל לא תוכל

את זה במכתביו של שאול. הרבה מהנוסח של שאול הוא קל להבנה.. 'התורה קדושה' הוא כותב, 'בְּאֲדָם
הַפְּנִימִי שָׁבִי אֲנִי שָׁמַח בְּתוֹרַת אֱלֹהִים' (רומים ז 12, 22) ישנו הבט של *nomos* שבגללו במקום אחר שאול
אומר 'הַמְּשִׁים פְּדָה אֹתָנוּ מִקְּלַלַּת הַתּוֹרָה' (גלטים ג 13)" (עמוד 26)

נושא מיוחד: תובנות בהקשר לשמות כ 12-17 (עשרת הדיברות) INSIGHTS TO EXODUS 20:12-17 (THE TEN COMMANDMENTS)

שמות כ 13, רצח (KB 1283, BDB 953)

I. הקשר

- א. חשוב לזכור שאפילו מצוות בעלות אופי חברתי הן באמת דתיות. ריבונותו של אלוהים על בריאותו והגאולה מבוססת על המצוות הללו. אלוהים מצווה לא לרצוח כי צלמו ודמותו בכל אדם, לכן הוא דואג לחיי אדם.
- ב. חשוב לזכור כי המצוות משקפות את קהילת האמונה. האיסור לקחת חיי אדם חל בראש ובראשונה על הקהילה של המאמינים. כמו כן המשמעות חלה על כל בני האדם.

II. לימוד מילים ומונחים משמעותיים.

א. "רצח"

1. זהו מונח לא נפוץ (*rasah*, BDB 953, KB 1283) בהקשר ללקיחת חיים, הוא מופיע רק 46 פעמים בבית הישנה. ישנם מספר מונחים חופפים שמופיעים מאות פעמים.
2. נראה כי המונח (*rasah*) בעל שתי משמעויות, אחת קצרה ואחת מורחבת.
- א. במקור זה היה קשור לנטילת חייו של בן ברית עם הסכמה מראש, יש קשר למונחים "גואל משפחה", או "גואל *go'el*". מדובר במעשה של נקמה באישור החוק (ראו במדבר לה 30-34; ויקרא כד 13-23). מידה כנד מידה "Lex *Talionis*", "עין תחת עין", (ראו בראשית ט 5-6). מאוחר יותר נבנו ערי המקלט (דברים ד 41; יהושע כ 3) בשביל שכן הברית שהרג מישהו בטעות יוכל לברוח ולהימלט מהנקמה של משפחת הקורבן.
- ב. לאחר מכן המונח התייחס למניע מאוחר לקיחת חיים. מושג "רצח בכוונת תחילה" נכנס לתמונה! (ראו שמות כא 12-14; במדבר לה 11, 22; דברים כח 24).
- ג. יש חשיבות להבחנה במצווה זו. זה נראה כי לפי ההקשר יש התייחסות רק לבני ברית בתוך הקהילה. המונח התקשר לגואל משפחה, או לדם של נקמה, ראו הושע ד 2; ירמיהו ז 9. מילה זו מתייחסת לא רק לתורה אלא גם למניע. והמושג המורחב מתייחס לכל בני האדם.
3. מונח זה בוודאי אינו מתקשר לנושא האתי-מודרני של עונש מוות או מלחמה. אלוהים אף פעם לא אסר על עם ישראל לצאת למלחמה או להוציא להורג.
4. התרגום המתאים ביותר שברור בתרבות המודרנית שלנו יהיה "רצח בכוונת תחילה"

III. תובנות קונטקסטואליות

- א. המצווה השישית, השביעית, והשמינית מורכות רק משתי מילים בעברית. הן קצרות ולעניין.
- ב. כל החיים קשורים לאלוהים. הדרך שבה אנו מתייחסים לאחרים משקפת את מחשבותינו על אלוהים.

IV. ברית החדשה

א. ישוע

1. ישוע מרחיב מצווה זו (ראו מתי ה 21-26) ונותן לנו נושא לדיון בהקשר לאופן שבו יש ליישם מצווה זו בימנו.
2. ישוע שינה את היסוד של עשרת הדיברות ממעשים למניעים. מה שאנחנו חושבים הוא בונה אותנו! "מה שהאדם חושב בליבו, זה מה שהוא". המחשבות שלנו בעלות רלוונטיות ומשמעות יותר רבה.

ב. יוחנן

1. א"יוח ג 15, המונח שנאה שווה ערך לרצח.
2. המונחים היווניים שמופיעים במתי ה 21; א"יוח ג 15 הם שונים אך בעלי משמעות זהה.
3. שימו לב לפן החיובי של א"יוח ד 19-21.

V. יישום האמת

- א. למרות שאדם שרצח מישהו בטעות יכול להימלט מהנקמה ולמצוא מחסה בעיר מקלט (ראו במדבר לה; יהושע כ), הוא עדיין היה צריך להיות במאסר עד למות הכהן הגדול. יש השלכות! אף על פי שפסוק זה לא מתקשר ישירות להתאבדות, שכן ככל הנראה אנשי התנ"ך לא חשבו על מעשה כזה, הכתוב עדיין נותן עיקרון רוחני שמתקשר לקדושת חיי האדם וריבונותו של אלוהים שברא את כולם בצלמו עם תוכנית. טקסט זה רלוונטי לימנו!
- ג. טקסט אינו מתייחס לשאלה המודרנית בהקשר ל: (1) עונש מוות או (2) מלחמה. עבר עם ישראל מלחמה והוצאה להורג היו דברים שגרתיים. ובכל זאת, עיקרון משמעות החיים הוא חשוב מאוד כי כולנו נבראו בצלמו ודמותו של אלוהים.
- ד. בטקסט זה יש הרחבה בנושא כבוד וקדושת חיי אדם! כקהילה מאמינים מעשנו משקפים לא רק אותנו אלא את כל הקהילה שלנו. מתנת החיים היא לפרט ולכלל כאחד. אנחנו אחראים לכל התעללות פיזית, חברתית או פסיכולוגית בגופנו וגם בקהילתנו. במיוחד כאשר אנחנו חיים בתרבות שיש לנו את חופש הדיבור והאופציה לשנות את המערכת.

שמות כ 14, ניאוף (KB 658, BDB 610)

I. הקשר

- א. זה ברור שמצווה זו מתקשרת לכבוד האדם לאלוהים שמתבטא בכבוד לחיים, רכוש, ואישה (ראו ירמיהו ה 8). בתרגום השבעים יש סדר שונה למצוות.
- ב. ההקבלה הדאטרונומית מראה שהאמת של מונח זה רלוונטית לתרבות שלנו.
- ג. כבוד להורים היה מפתח לחברה יציבה, כך גם מצווה זו.
- ד. מצווה זו מרמזת את הבעלות של אלוהים על חיי המשפחה והמין.

II. לימוד מילים

- א. המונח העיקרי בטקסט זה הוא "ניאוף". חשוב להבין מונח זה לאור התרבות העתיקה.
1. בהקשר של הברית הישנה מונח זה נבדל מהמונח "זנות". ניאוף מתייחס לכך שלפחות אחד מהצדדים נשוי. לעומת זאת המונח "זנות" מרמז על כך ששני הצדדים לא נשואים (ראו משלי כט 3; לא 3). אין הבחנה ברורה במונחים היווניים בברית החדשה.
 2. אפשרות זו מסיבה את הסיבה לדגש על מצב משפחתי מכיוון שיש התייחסות לזכויות של ירושה בהקשר להבטחת אלוהים בארץ ישראל. כל 50 שנה (חג היובל) כל האדמות היו אמורות לחזור לבעלות של השבט המקורי (ראו ויקרא כה 8-17).
 3. הניאוף היה נידון תרבותית עוד לפני תורת משה (ראו בראשית יב 10; כו 7; לט 9)
 4. הניאוף נחשב כחטא נגד
 - א. בני העם – שמות כ 14; דברים ה 18
 - ב. נישואין - ויקרא יח 20
 - ג. אלוהים – בראשית כ 13-1; כו 7-11
 5. לניאוף היה עונש מוות לשני הצדדים
 - א. ויקרא כ 10
 - ב. דברים כב 22-24
 - ג. יחזקאל טז 40 (מטאפורה)
 - ד. יש אזרות במשלי א-ט

III. ברית החדשה

- א. ישוע השתמש בספר ויקרא יט 18 כתמצית התגלות הברית הישנה (ראו לוקס י 27). זה מאשר כי עשרת הדיברות קשורים ליחסנו לאחרים.
- ב. במתי ה 28 ישוע מרחיב את המצוות של הברית הישנה. הוא שם דגש על המניע ולא על הפעולה. היהודים ראו במחשבות כזרע של הנפש. מחשבות האדם הן אלו שבנו אותו (משלי כג 7). וזה הופך את עשרת הדיברות כמעט לבלתי ניתנות לשמירה-זו המטרה! (ראו גלטים ב 15-ג 29).

IV. יישום

- א. נישואין הם אולי האנלוגיה הכי טובה בהקשר לאורח חיים ומחויבות לאלוהים. זו הדרך הטובה ביותר להבין את המציאות של מושגי הברית הישנה (מלאכי ב 14). הכבוד שלנו לבן/בת הזוג בכל ההיבטים, עוזר לנו להבין את התוכן של פסוק זה..
- ב. יציבות ונאמנות בחיי הנישואין, כמו כן כבוד להורים, הם עמוד תווך של חוזק חברתי ואריכות חיים.
- ג. יש להדגיש כי שמיניות היא מתה מאלוהים (ראו בראשית א 28, 27; ט 1, 7). זה היה הרעיון של אלוהים והרצון לכל בני האדם. המצוות לא נועדו בשביל למנוע חופש או שמחה מבני האדם אלא בשביל לתת הנחיות אלוהיות לעולם חוטא. הגבולות נועדו בשביל לתת טוב ואושר לטווח הרחוק.

למרות שהעולם החוטא ניצל לרעה את מיניות (וכמו כן שאר המתנות של אלוהים), יש למיניות כוח ועוצמה רבה כאשר היא תחת שליטה והנחייה של אלוהים.
ד. יש לכבד את הקדושה של האדם (זכר או נקבה) בגלל שכולנו נבראנו בצלמו של אלוהים (בראשית א 27). אסור לשים להתמקד על "אני/עצמי" בתחום זה.

שמות כ 15, לגנוב (KB 198, BDB 170)

א. מידע כללי

- א. ביחד עם כל התקנות של עשרות הדיברות, יש לראות את היבט האהבה וכבוד לאלוהים כיסוד לאורח חיים שלנו. זו תועבה בעיני אלוהים אם מישהו מכריז שהוא מכיר אותו ובו זמנית גונב מבני בריתו (ראו א"יוח ב 7-11; ד 20-21).
- ב. מצווה זו נועדה לעזור לשמור על החווה בקהילת הברית. כאשר יש לנו התחברות רוחנית כנה הדבר ימשוך אנשים לא מאמינים לבוא ולהכיר את אלוהים.
- ג. כל המצוות קשורות לכך שאלוהים הוא אדון החיים, וכך גם מצווה זו! אנחנו לא הבעלים. התאוה שיש לנו לרכוש עומדת מאחורי מצווה זו (ראו תהילים נ 10-12).

א. לימוד מילים וביטויים

- א. זו המצווה השלישית במחצית השנייה של עשרות הדיברות שמורכבת משתי מילים בעברית.
- ב. מושא האיסור לא מוזכר אבל הוא מתקשר ל
 1. שתי המצוות הקודמות שקשורות לעבירות הון.
 2. שיש ליישם את המצווה באופן מידי (שמות כא 16) ומתמשך (ראו דברים כד 7). ראו גם בראשית לז.
- ג. למונח מספר צורות
 1. מצווה זו נתנה לו בהשראת אלוהים
 2. המצווה מרחיבה את צו בית הדין
 3. יש קטע עם הקשר למצווה זו בשמות כב 1.
 4. כנראה שישוע משתמש בקטע זה בהקשר לגנבה (ראו מתי יט 18)
- ד. גנבה נחשבה לאיסור בחוק גם בתרבויות עתיקות אחרות, בדרך כלל העונש היה מוות, קטיעת איבר, או החוק דרש להחזיר פי 30.
- ה. ישנם כמה קטעים מקבילים משמעותיים המגדירים ומסבירים אמת זו:
 1. ויקרא יט 18-1 – "קדשים תהיו: כי קדוש, אני יהוה אלהיכם"
 - א. אורח חיינו צריך לשקף את המאפיינים המשפחתיים של אבינו ואלוהינו (ראו ויקרא יט 18).
 - ב. אמונתנו חייבת להשפיע על חיינו מדי יום, גם לגרום לנו לעשות מעשים נכונים וגם לעזור לנו לא לעשות טעויות, ומאחורי הכל צריך להיות מניע נקי (ראו ויקרא יט 17).
 2. עמוס ח 4-7 – אלוהים שונא ניצול לרעה!
 3. מיכה ו 6-8 – אלוהים רוצה שמאחורי מעשנו יהיו מניעים נקיים. צריך לבחור את הלב שלנו ולראות מה היסוד לכך שאנחנו לא גונבים? האם זה בגלל אהבה וכבוד לאלוהים או בגלל מניע אחר (למשל, דת וכו'...).
 4. שמות כב 1 – יש להשיב את מה שנגנב! לחטא יש מחיר!

א. יישום

- א. Joy Davidman אשתו של C. S. Lewis כתבה ספר מעניין בנושא עשרות הדיברות. היא מתרגמת מצווה זו כ"אל תנסה להשיג משהו בחינם". זה בהחלט מרחיב את ההבנה בנושא זה. היא גם אמרה "הקנין אינו חטא ואינו זכות, אלא הלוואה שנתנה באמון מאלוהים".
- ב. גניבה, כמו שאר החטאים בעולם מטופלת על ידי הלב החדש (ראו ירמיהו לא 31-34; יחזקאל לו 26; אפסים ד 28). כאשר אלוהים נותן לב חדש זה מדהים לראות את השינוי מהטבע הישן שהיה מבוסס על "לקחת" לטבע החדש שמבוסס על "לתת"!
- ג. הכבוד שלנו לאלוהים מתגלה כאשר אנחנו מכבדים את בני בריתנו! אמת זו התוקן של הדיברות.
- ד. העולם החוטא גונב בדרכים שונות!

שאלות לדיון

1. כיצד האדם המודרני גונב?
2. כיצד השבה של משהו גונב לבעלים שלנו קשורה לחזרה בתשובה?
3. כיצד פסוק זה מתקשר להשקפת העולם הקפיטליסטית של רכוש?

שמות כ 17, אל תחמוד (KB 328, BDB 326)

א. הקדמה

- א. אפשר לראות את הקשר בין חמש המצוות האחרונות באופן הבא:
1. במדבר ו, ז, ח אוסרים על פגיעה בבן ברית בכוננת תחילה.
 2. במדבר ט אוסר על פגיעה מילולית בבן הברית.
 3. במדבר י אוסר על פגיעה בבן הברית דרך מחשבות.
- ב. זה נכון שמעשה החמדות פוגע באדם עצמו ולא ברעהו. עם זאת, יתכן שמצווה זו רוצה למנוע מהמחשבות להפוך למעשה.
- ג. רבים רואים במצווה זו כמושג ייחודי שנמצא רק בתורה של עם ישראל ולא נמצא בחוקים של שאר תרבויות המזרח הקדום. זהו מושג שמדבר על איסור מחשבות מסוימות. עם ישראל ראה במחשבות כמקור למעשים רעים (ראו משלי כג 7; יעקב א 14-15). זה נראה כי פסוק זה מתייחס למחשבות העולות במעשים.
- להלן מספר מקומות בכתובים שבהם המונח "חמד" מופיע בהקשר למעשה (ראו דברים ז 25; יהושע ז 21; מיכה ב 2).
- ד. אם באמת המצוות מסודרת לפי סדר החשיבות (הראשונה הכי חשובה...) אז הדבר עוזר לנו להבין את המקום של מצווה זו. קודם כל להלל את אלוהים, אבל הגישה והמניעים שיש לנו כלפי הדברים של העולם משפיעים על המסירות האמיתית לאלוהים. ניתן לראות דגש זה בדרשה על הרהר של ישוע, מתי ו 33 – "אך דרשו בראשונה את מלכות אלהים ואת צדקתו ונוסף לכם כל-אלה (כלומר פסוקים 19-32)".

א. לימוד מילים וביטויים

- א. למרות ששמות כ 17 ודברים ה 21 אלו פסוקים זהים, יש כמה הבדלים משמעותיים:
1. האישה נכללת במושג הגדול יותר של "בית" או רכושו של אדם בספר שמות כ, בעוד שבדברים ה היא נמצאת בקטגוריה אחרת.
 2. בשמות כ מופיע המונח "חמד" שפירושו "רצון לרכוש", אך בדברים ה מופיע המונח "רצון/חשק" (BDB 16, KB 20), וכמו כן גם המונח "חמד". המונח "חמד" מדבר על החשק שקשור לביצוע המעשה בעוד "תשוקה/רצון" מתמקד בגישה בלבד.
 3. כמו כן, שמות פרק כ, נכתב לעם ישראל בתקופת הנדודים במדבר, לכן אין הזכר של המילה "שדה/אדמה" ברשימת הרכוש, בעוד שבדברים פרק ה מחדש את אותן המצוות עבור חברה מיושבת בארץ המובטחת.
- ב. המונח "חמד" יכול גם להתייחס לחשק לדברים טובים (ראו תהילים יט 10; א"ק יב 31).
- ג. תשוקה לא ראויה היא הגורם העיקרי לחטא של השטן, אדם וחווה, וכל אחד מאתנו. שאול מדגיש את המאבק האישי שלו עם "חשק" ברומים ז 7-8. לחמוד פרושו חוסר שביעות, וחוסר אמונה באלוהים שיספק את כל מה שאנו זקוקים לו.
- ד. מספר מקומות בברית החדשה שקשורים למונח זה.
1. הבעיה של בני האדם היא חוסר שביעות ותאוות בצע (ראו לוקס יב 15; א"טמ ו 8-10).
 2. חמדות נכללת ברשימת החטאים שישוע מדבר עליה (ראו מרקוס ז 17-23; א"ק ה 10; אפסים ה 5; קולוסים ג 5)

א. יישום

- א. הפתרון לתאוות בצע וחוסר שביעות רצון היא:
1. אהבה – רומים יג 8-10
 2. שביעות רצון – עברים יג 5; פיליפים ד 11-13 (לחלוק עם אחרים, פיליפים ד 14)
- ב. המצווה אומרת "לעצור" אבל רק ישוע נותן את האמצעים לעשות זאת! בו יש לנו את הכוח לשלוט על המחשבות שלנו במידה מסוימת.
- ג. אלוהים יודע את הלב ואת המחשבות שלנו
1. א"דברי הימים כח 9
 2. משלי כ 27
 3. תהילים קלט 1, 23
 4. ירמיהו יז 10
 5. רומים ח 27
 6. התגלות ב 23
- ד. כאשר אנחנו לוקחים דבר מסוים והופכים אותו לעיקר אז אנחנו הופכים אותו לחטא. בני האדם שנבראו בצלם אלוהים הם מוחלטים או נצחיים ולא הדברים מסביב! לחמדות יש כוח להרוס דברים בקהילה!

א. הערות נוספות מדברים ה 21:

דברים ה 21 "תחמוד... ולא תתאוה", שני פעלים שהם שם נרדף:

א. "תחמוד" - Qal, BDB 326, KB 325 לא מושלם, הפירוש הוא "חשק עז" לדברים חומריים, שיכולים להיות במובן השלילי או החיובי. בהקשר זה מדובר ברצון בלתי נשלט ואנוכי כלפי משהו ששייך לרעך (בין בריתך).

ב. "תאוה" - Hiphthpael, BDB 16, KB 20 לא מושלם, הפירוש הוא "רצון" (ראו דברים יד 26) או "תשוקה" (לרוב יש הקשר מיני כמו בדברים ה 21) לקבל יותר בשביל ה"אני" בכל מחיר (למשל, במדבר יא 4; תהילים קו 14; משלי יג 4; כא 26; כג 6,3; כד 1).

זה מתייחס לגישה והמניעים הפנימיים של האדם. זוהי אבן דרך לכל המצוות האחרות. זו המצווה היחידה שנותנת הסבר מדוע יש לשמרה, ולא איך. מצווה זו לא רק אומרת "אל תעשה" אלא גם "על תחשוב בצורה כזו". ישוע לימד שעלינו לא רק "לא להרוג" אלא גם לא לשנוא, או להיות בגישה שעלולה להוביל לרצח. ישוע לקח את שאר המצוות שלב קדימה כאשר התמקד במניע והלב שלנו ולא רק במעשה עצמו, בדומה למצווה זו (ראו מתי ה 17-48). יש הבדל עצום בין אדם שלא גונב מפני שהוא רוצה לרצות את אלוהים לאדם שלא גונב כי הוא חושש שייתפס. הראשון פועל על פי עקרונות משיחיים והשני פועל על פי אינטרס אישי.

שאלות לדין

1. מה זה לחמוד?
2. מה זה חמדנות בעולם המודרני?
3. האם המחשבות שלנו הן חטא?
4. מדוע יש חשיבות רבה למחשבות בחיים המשיחיים?
5. מדוע יש קצת שוני בין המצוות בשמות כ 17 למצוות בדברים ה 21?

□ "הן המצוות" יש התייחסות לעשרת הדיברות. סדר הרישום של עשרת הדיברות עוקב אחר כתב היד-יווני B, שנקרא Vaticanus. זהו מעט שונה מנוסח המסורה בעברית של שמות כ ודברים ה. המחצית השנייה של עשרות הדיברות מתייחסת ליחסים בתוך עם (איש לרעהו) כשהבסיס הוא יחסים עם יהוה.

□ "וכל מצווה אחרת" זהו משפט תנאי ממעמד ראשון, כלומר ניתן להניח שהוא נכון מנקודת מבטו של המחבר או למטרותיו הספרותיות. יש עוד מצוות אחרות. במילים אחרות, שאול מסכם את כל הדיברות או אפילו כל "חוק" באופן כללי.

יש גרסאות שונות במסורות של כתב היד היווני בהקשר לסדר שבו רשומות עשרת הדיברות. ליהדות יש סדר אחד; לקתולים ופרוטסטנטים יש סדר שונה. לסדר השונה אין השפעה על המשמעות.

□ "כלולות במאמר" זהו ציטוט מספר ויקרא יט 18. אותו ציטוט מופיע מספר פעמים בבשורות (ראו מתי ה 43; יט 19; כב 39; מרקוס יב 31; לוקס י 27). ישוע מכנה מצווה זו עיקרית. הציטוט מופיע גם בגלטים ה 14 ויעקב ב 8. כאשר אדם אוהב את אלוהים הוא גם יאהב את מה שאלוהים אוהב (את בני האדם שנבראו בצלמו, ראו בראשית א 26-27).

□ "ואהבת לרעך כמוך" המאמינים חייבים לאהוב את עצמם כמו שאלוהים אוהב אותם לפני שהם יכולים ללמוד לאהוב וקבל אחרים. אהבה עצמית מאלוהים אינה רעה. האמת העיקרית של פרק זה היא – אהבו אחרים (ראו רומים יג 10). מי שחווה את אהבתו הכנה של אלוהים הוא יאהב אחרים באותה הצורה (ראו יוחנן ג 16). זו נקודה מכרעת באורח חיים בצלם המשיח, כאשר אנחנו בנכוחות של אהבת אלוהים אין צורך ב"חוק/מצווה".

רומים יג 11-14 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)

¹¹נוסף על כך, ידועים לכם הזמנים, הינו שכעת השעה להתעורר מן השנה, כי ישועתנו קרובה עכשו יותר משהיתה ביום שהתחלנו להאמין.¹² הלילה חולף והיום קרב. על כן נסירה מעלינו את מעשי החשך ונלבש את שריון האור.¹³ וכמו ביום נתנהג נא כנאורים, לא בהזלות ובשכרות, לא בזממה ופריצות, לא בריב וקנאה, (משלי כג' כ)¹⁴ כי אם לבשו את האדון ישוע המשיח, ואל תדאגו לגוף במגמה להשביע את התאוות.

NASB	"עשו זאת"
NKJV	"ועשו זאת"
NRSV	"בנוסף"
TEV	"עליכם לעשות זאת"
NJB	"חוץ מזה"

בדרך זו שאול מקשר את הנדברים שנאמרו (רומים יג 9-10) ביחד עם הדברים הבאים (רומים יג 11-14). היו עושי הדבר ולא רק שומעי הדבר (ראו יעקב א 25,23,2) יש ליישם את האהבה בחיים.

□ **"ידועים לכם הזמנים"** זהו בינוני פעיל מושלם. המונח למילה זמן (*kairos*) התייחס לפרק זמן מיוחד, לא זמן כרונולוגי רגיל (*chronos*). המאמינים צריכים לחיות בתודעה ש (1) המשיח יכול לשוב בכל רגע ו- (2) העידן החדש הגיע.

□ **"הינו שכעת השעה"** זו מטאפורה, "השעה" (המונח מופיע לעתים קרובות בבשורה של יוחנן), מתייחסת לרגע מיוחד (המילה דומה למונח *kairos*) בתוכנית הגאולה של אלוהים (ראו רומים ג 26; א"ק ר 29; י 11; יעקב ה 8; א"פ ט ד 7; ב"פ ט ג 9-13; א"יוח ב 18; התגלות א 3; כב 10). המונח מופיע בהקשר לצליבתו ושובו של ישוע.

□ **"שנה"** מונח זה מטאפורית מדבר על מצב של שאננות מוסרית ורוחנית (ראו אפסים ה 8-14; א"תס ה 6). למילים יש משמעות בהקשר ספציפי. יש להיזהר מהגדרה קבועה. לכל מילה יש מספר משמעויות (שדה סמנטי).

□ **"כי ישועתנו קרבה"** הישועה מבוססת על החלטה ראשונית ותהליך מתמשך (ראו נושא מיוחד ברומים י 14). הישועה תושלם כאשר המאמינים יקבלו את הגוף החדש (ראו א"יוח ג 2; א"תס ד 13-18; עברים ט 28; א"פ ט א 5). תיאולוגית מונח זה נקרא "פאר/אדר" (ראו רומים ח 30). לכל דור של מאמינים יש תקווה לראות את המשיח חוזר בעודם חיים (ראו לוקס כא 28). וגם שאול ציפה לכך (ראו א"תס ד 15).

□ **"משהיתה ביום שהתחלנו להאמין"** השלב הראשון באמונה המשיחית מתחיל בהחלטה (צדקה מיידית והתקדשות), אך הפרי של החלטה זו הוא אורח חיים יראה שמיים (תהליך ההתקדשות, ראו נושא מיוחד ברומים ו 4) בצלם המשיח (פאר/אדר). על האדם לקבל את הזמנתו של אלוהים במשיח (ראו יוחנן א 12; ג 16; רומים י 9-13). ההחלטה הראשונית היא רק הצעד הראשון!

□ **יג 12 "הלילה חולף"** זה מתייחס לעידן הרע הנוכחי שחולף ומתחלף בעידן החדש (ראו א"ק ר 29-31; י 11; יעקב ה 8; אפסים ה 8, 14; א"יוח ד 7; ב"יוח ב 17-18; התגלות א 3; כב 10). ראו נושא מיוחד ברומים יב 2. שאול, ובמיוחד יוחנן משתמשים בניגודיות בין אור לחשך, וכמו גם מגילות ים המלח.

□ **"היום קרב"** זהו חיווי פעיל מושלם. אלה הימים האחרונים (ראו פיליפים ד 5; יעקב ה 9). אנחנו חיים בימים האחרונים מאז שישוע קם לתחייה. הם יימשכו עד לביאה השנייה. כל המאמינים מהמאה הראשונה מופתעים שהמשיח עוד לא חזר. עם זאת העידן החדש זורח במשיח.

אני רוצה להוסיף הערה מההקדמה של פרשנות לספר התגלות. ניתן לקרוא את כל הפרשנות בחינם באתר האינטרנט www.freebiblecommentary.org

"מתח מספר שש" (שיבתו הקרובה של המשיח לעומת העיכוב *Parousia*)

לימדו את רוב המאמינים כי ישוע עומד להגיע בקרוב, ובאופן בלתי צפוי (ראו מתי י 23; כד 27, 34, 44; מרקוס ט 1; יג 30). אבל עד כה המשיח עוד לא הגיע! הקרבה של שובו היא תקווה מובטח בכל דור, ובדור שהמשיח ישוב יהיו הרבה רדיפות. על המאמינים לחיות כאילו המשיח מגיע מחר, אבל בו זמנית גם לשרת ולהביא את הבשורה (ראו מתי כח 19-20) למקרה שהוא יתעכב. במספר מקומות בבשורות (ראו מרקוס יג 10; לוקס יז 2; יח 8) וגם באיגרת הראשונה, והשנייה אל תסלוניקים כתוב שהביאה השנייה תהיה מאוחרת (*Parousia*). יש כמה אירועים היסטוריים שצריכים לקרות לפני הביאה השנייה:

1. בישור בכל רחבי העולם (ראו מתי כד 15; מרקוס יג 10)

2. ההתגלות של "איש החטא" (ראו מתי כד 15; ב"תס ב; התגלות יג)

3. הרדיפה הגדולה (ראו מתי כד 21, 24; התגלות יג)

קיימת דו משמעות תכליתית (ראו מתי כד 42-51; מרקוס יג 32-36)! תחייה כל יום כאילו הוא האחרון אבל בו זמנית תתכנן את השרות שלך

□ **"נסירה...ונלבש"** זהו זמן הטית ציווי אמצעי, המציין אירוע. המשפט מרמז על "שימו את עצמם הצידה...נלבשה אחד ולתמיד". גם אלוהים וגם האדם פעילים בתהליך הצדקה (חזרה בתשובה ואמונה) והתקדשות (אורח חיים יראה שמיים). מטאפורה שקשורה ללבוש היא נפוצה בכתביו של שאול. על המאמינים להוריד את בגדי החושך וללבוש בגדי קרב (ראו אפסים ד 22-25; קולוסים ג 10, 12, 14). אנחנו חיילים משיחיים שמתכוננים למלחמה רוחנית (ראו אפסים ו 10-18). ראו הערה ב NIDNTT, vol. 1, pp. 315-316.

□ **"שריון האור"** יש כנראה התייחסות לישעיהו נט 17. על המאמינים ללבוש את המגן ואת כלי נשק של הצדקה (ראו ב"ק ר ו 7; י 4; אפסים ו 11, 13; א"תס ה 8). השריון של אלוהים הוא לרשות המאמינים אבל בשביל לקבל אותו הם חייבים

1. להכיר בכך שיש להם צורך באלוהים

2. לקבל את ההנחיה של אלוהים

יג 13 "נתנהג נא כיאות" זהו הטית פעיל-חיווי פעיל, משמעות המשפט היא "הליכה". הכוונה היא לאורח חיים (ראו אפסים ד 17,1; ה 15,2). שאלו משתמש במונח זה יותר מ 33 פעמים.

רשימת החטאים בפסוק זה מורכבת ממונחים בזוגות. יש חפיפה בין המונחים. ייתכן ושאלו רצה להשתמש במילים נרדפות. ראו נושא מיוחד ברומים א 28-32.

מונחים אלה עשויים להתייחס למתח שבין יהודים וגויים מאמינים בקהילה ברומא. המאמינים הגויים החדשים אולי המשיכו (1) לעסוק בחלק ממנהגי הפולחן ועבודת אלילים או (2) שאלו אשר על המנהיגים היהודים שחזרו (הם עזבו בגלל הצו של הקיסר נירון) להתנהג ביהירות.

□ **"לא בהוללות ושיכורת"** הכוונה לחוסר מוסריות מינית שקשורה לטקסים של עבודת אלילים ושיכרות. חטאים אלו מופיעים ברשימת החטאים בגלטים ה 21, הם כתובים זה לצד זה.

□ **"לא בזמה ופריצות"** צמד זה חופף את הצמד הראשון. המונח השני מורחב במספר מקומות בברית החדשה (ראו מרקוס ז 22; ב"ק יב 21; גלטים ה 19; אפסים ד 19; א"פ ט ד 3; ב"פ ט ב 7). אם זוג ראשון מתמקד בשכרות, זוג זה מתמקד באי-מוסריות מינית.

□ **"לא בריב וקנאה"** מונחים אלה מדברים על סכסוך בין אנשים (ראו גלטים ה 20). אולי ההתייחסות מתקשרת להתנהגות בלתי הולמת של הזוג הראשון (הוללות ושיכרות). אם שאלו מתייחס למשיחיים (ראו א"ק ג 3; קולוסים ג 8), אז אסור שלחטאים אלו יהיה מקום בחיי המאמין. עם זאת, בהקשר זה פסוק זה מהווה ניגוד למאמינים, כך שבמובן זה מדובר באזהרה.

יג 14 "לבשו את האדון ישוע" מטאפורה זו מתייחסת לגלימת המלוכה של ישוע המלך שכעת לבוש המאמינים (עמדת ההתקדשות). יש פרשנים שרואים במשפט זה רמיזה לבגדי טבילה. מטאפורה לבוש מוזכרת לראשונה ברומים יג 12. זוהי דרך להראות את העמדה החדשה של המאמינים במשיח. זה גם מדגיש את העבודה כי המאמינים חייבים ליישם את אורח החיים החדש (תהליך ההתקדשות) בגלל העמדתם החדשה במשיח (ראו אפסים ד 22,24; קולוסים ג 8). בגלטים ג 27 אמת זו מתבטא כהצהרת עובדה, חיווי; בפסוק זה אמת זו היא ציווי (זמן הטית אמצעי), פקודה. המתח בין החיווי והציווי הוא אותו מתח שקיים בין העובדה שקיבלנו את העמדה במשיח לבין הצורך להחזיק בה ולשמור עליה (ראו נושא מיוחד ברומים ו 4). אנחנו "קדושים" ברגע הישועה, אבל עלינו להמשיך להיות "קדושים" זהו הפרדוקס המקראי של הישועה שניתנה במתנה במשיח והקריאה לחיות באורח חיים בצלם המשיח!

□ **"להשביע את"** זהו ציווי אמצעי בהווה עם מילת יחס שלילית. בדרך כלל צורת דקדוק זו מרמזת הצורך לעצור פעולה שנמצאת בתהליך. משפט זה מרמז כי היו משיחיים ברומא שחיו חיים לא מוסריים. יתכן וחלקם עדיין עסקו בטקסים פולחניים ועבודת אלילים.

זה קשה להסביר הלימוד של הברית החדשה בנושא של משיחיות והבשר. מחברי הברית החדשה מציגים את המצב של בני האדם או שחור או כלבן. יש סתירה בין משיחיות ובשר. עם זאת זו המציאות של "מה שכבר נעשה" ומה ש"עוד לא" הושלם בחיים שלנו. שאלו מחלק את בני האדם לשלוש קבוצות (א"ק ב 14-ג 1):

1. האדם הטבעי (האדם האבוד), רומים ב 14
2. האדם הרוחני (האדם הנושע), רומים ג 1
3. האדם של הבשר (משיח שחי בבשר או תינוק במשיח), רומים ג 1

□ **"לגוף במגמה להשביע את המאנות"** שאלו ידע טוב מאוד את הסכנה של הטבע החוטא שלנו (ראו רומים ז; אפסים ב 3), אך ישוע נתן את הכוח והרצון לחיות למען אלוהים (ראו רומים ו). זהו מאבק מתמשך (ראו רומים ח 5-7; א"יוח ג 9-6). ראו נושא מיוחד: בשר (sarx) ברומים א 3.

שאלות לדיון

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתם אחראים לפרש בעצמכם את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתם, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתם לא צריכים להשאיר את זה לפרשן.

שאלות לדיון אלו ניתנו כדי לעזור לכם לחשוב היטב על הנושאים הגדולים בחלק זה של הספר. הן נועדו להיות מעוררות חשיבה ולא סופיות.

1. מדוע ההצהרות של שאול בנושא רשויות השלטון היו מאוד קיצוניות עבור המשיחיים הראשונים?
2. האם על המשיחיים להיכנע לכל צורת ממשל?
3. האם על המשיחיים להיות כפופים לכל דרישה חוקית של הממשל?
4. האם פסוק 1 שהמלכים קיבלו את זכותם מאלוהים?
5. האם שאול מלמד תיאולוגיה חדשה או שמא קיים תקדים בדבריו של ישוע במתי כב 21?
6. האם יש מקרים שבהם המשיחיים יכולים לא לציית לחוק אזרחי (ראו מעשי שליחים ה 25-32)?
7. כיצד פסוק 4 מתקשר לסוגיית עונש מוות?
8. האם המצפון המשיחי תמיד צודק (ראו רומים יג 5)?
9. על סמך פסוק 8, האם זה נכון למאמינים לא צריכים להחזיק כרטיס אשראי?
10. האם פסוק 8 מדבר על אהבתנו למשיחיים אחרים או לכל בני האדם?
11. מדוע שאול משתמש בצורת כתיבה ביקורתית בשביל לעודד את המאמינים של הברית החדשה?
12. מדוע שאול מפרט חטאים כה נוראים בהקשר למאמינים?
13. כיצד המאמין "לובש את האדון ישוע"?

רומים יד

חלוקה של קטעים לפי תרגומים מודרניים

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
אל תשפוט את אחיך	תורת החופש	אהבה מכבדת את המצפון של אחרים	אל תשפוט אחרים	חסד כלפי המצפון
יד 12-1	יד 13-1	יד 4-1	יד 4-1	יד 12-1
		יד 6-5	יד 12-5	
		יד 9-7		
		יד 12-10		
אל תגרום לאחיך למעוד	התורה של אהבה		אל תגרום לאחרים ליפול	
יד 23-13		יד 23-13	יד 18-13	יד 21-13
	יד 23-14		יד 23-19	
				(יד 22-טו 6)
				יד 23-22

מחזור קריאה שלישי

מעקב אחר כוונתו המקורית של המחבר ברמת הפסקה

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתה אחראי לפרש בעצמך את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתה, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתה לא צריך להשאיר את זה לפרשן.

קרא את הפרק ברציפות. זהה את הנושאים. השווה את חלוקת הנושאים שלך עם חמשת התרגומים המודרניים. אין השראה בחלוקה לפסקאות, אבל זהו המפתח לעקוב אחר כוונתו המקורית של המחבר, שזה הלב של הפרשנות. לכל פסקה של נושא אחד ויחיד.

1. פסקה ראשונה
2. פסקה שנייה
3. פסקה שלישית
4. וכו'.

תובנות בהקשר לפסוקים 12-1

א. פרק זה מנסה לתת איזון לפרדוקס בין החופש לאחריות שיש למאמינים במשיח. יחידה ספרותית זו נגמרת ברומים טו 13.

ב. ניתן לשער שהבעיה שהניע פרק זה הייתה המתח בין המאמינים היהודים והגויים בקהילה ברומא (או אולי זה היה קשור לחוויה שעבר שאול בקורינתוס). לפני שקיבלו את ישוע היהודים נטו להיות דתיים והגויים נטו לחיות חיים לא מוסריים. חשוב לזכור, פרק זה מופנה למי שהולך באמת אחרי ישוע. פרק זה אינו מתייחס למאמינים שחיים בבשר NASB (ראו א"ק ג 1). המניע מתייחס לשתי הקבוצות. יש סכנה בקיצוניות של שני הצדדים. דיון זה לא מעודד לגליזם או ליברליות. זכרו כי שאול כתב את האיגרת אל הרומים מקורינתוס. הבעיה בקורינתוס הייתה רוח של פילוג, והבעיה ברומא הייתה סוגים שונים של מאמינים.

ג. על המאמינים להקפיד שלא להפוך את התיאולוגיה או האתיקה שלהם כסטנדרט עבור כל המאמינים האחרים (ראו ב"ק ר י 12). על המאמינים לחיות לאור התובנה שהם קיבלו אך גם להבין שלא תמיד

התיאולוגיה שהם בנו היא מאלוהים. כל המאמינים עדיין מושפעים מחטא. עלינו לעודד, להדריך, וללמד איש את רעהו דרך דבר אלוהים, אך תמיד לעשות הכל באהבה. ככל שגדל הידע שלנו אנחנו מבינים עד כמה שהידע שלנו קטן ומוגבל (ראו א"ק יג 12)!

ד. הגישה והמניע שיש לאדם לפני אלוהים הם הבסיס למעשים. המשיחיים יעמדו למשפט לפני המשיח בגלל הדרך שבה התייחסו איש לרעהו (ראו רומים יד 10, 12; ב"ק ה 10).

ה. מרטין לותר אמר, "האדם המשיחי הוא אדון חופשי מכל, ולא כפוף לאיש; האדם המשיחי הוא משרת של כולם, וכפוף לכולם". אמת המקראית מוצגת לעתים דרך פרדוקס.

ו. נושא מורכב וחשוב זה מוצג ביחידה הספרותית של רומים יד 1-13 וכמו כן בא"ק ה-י וקולוסים ב 23-8. ספר מומלץ בנושא *Gordon Fee and douglas Stuart, How To Read the Bible For All Its Worth*, עמודים 75-86.

ז. עם זאת, יש לציין כי פלורליזם בקרב מאמינים הוא אינו דבר רע. לכל מאמין יש נקודות חוזק וחולשה. כל אחד צריך ללכת לאור התובנה האישית שהוא קיבל, ותמיד לפתוח את הכתובים והרוח בשביל לקבל תובנה נוספת. בשלב זה אנחנו רואים במראה, במעורפל (א"ק יג 8-13) ואנחנו צריכים לעבור את השלב הזה באהבה (רומים יד 15) ושלוה (רומים יד 17, 19) בשביל לבנות אחד את השני.

ח. שאול לא משתמש בתארים "חזק" ו-"חלש" למשוא פנים. זו בהחלט לא הייתה כוונתו. בשתי הקבוצות היו מאמינים כנים. אנחנו לא צריכים לשנות מאמינים אחרים שיהיו כמונו! אנחנו מקבלים זה את זה במשיח!

ט. ניתן לחלק הטיעון למספר חלקים

1. עלינו לקבל אחד את השני מכיוון שאלוהים מקבל אותנו במשיח (ראו רומים יד 3, 1; טו 7);
2. אל תשפטו איש את רעהו מכיוון שהמשיח הוא האדון והשופט שלנו (ראו רומים יד 3-12);
3. האהבה יותר חשובה מחופש אישי (ראו רומים יד 13-23);
4. עלינו ללכת אחרי המשיח ולשים בצד את הזכות לחנך את הזולת (ראו רומים טו 1-13).

לימוד מילים וביטויים

רומים יד 1-4 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)

¹קבלו את החלש באמונה, אך לא לשם ופחים על דעות.² אחד מאמין שמתר לאכל הכל; אחר, שהוא חלש, אוכל מאכלים צמחיים.³ אל יבוז האוכל לזה שאינו אוכל, וזה שאינו אוכל אל יחרץ משפט על האוכל, שכן אלהים קבל אותו ברכון.⁴ מי אתה כי תשפט את עבדו של אחר? הרי בעיני אדוני הוא עומד או נופל. אך הוא יעמד, כי האדון יכול לעזר לו לעמד.

יד 1

NASB	"עכשיו קבלו"
NKJV	"קבלו"
NRSV, TEV	"ברכו"
NJB	"תקבלו בברכה"

זהו ציווי אמצעי בהווה (ראו רומים טו 1). זוהי מצווה מתמשכת עם הדגש על הנושא. שם הגוף "אתם" נמצא בפועל היווני, מתייחס למשיחיים "חזקים" (ראו טו 1). זה מרמז כי היו 2 קבוצות בקהילה ברומא. ייתכן ויש קשר ל (1) המתח בין היהודים והגויים משיחיים (ראו רומים טו 7-21) או (2) סוגי אישיות שונים. כל ההקשר מתייחס למאמינים אמתיים וכנים; חלקם חזקים וחלקם חלשים באמונתם. בפרק זה אמונה מתקשרת לאופן שבו המאמין מבין ומיישם את הבשורה.

NASB, NKJV	"זה אשר חלש באמונה"
NRSV, TEV	"אלו החלשים באמונה"
NJB	"אם אמונתו של אדם אינה חזקה מספיק"

בתרגום היווני יש דגש על ביטוי זה (כלומר בתרגום היווני הפסוק מתחיל בביטוי זה). פשוטו כמשמעו "החלש באמונה". זמן הווה מתמקד בעובדה שמדובר באורח חיים. הכוונה היא להלך רוח לגליסטי. בפרק זה יש התייחסות לשלושה תחומים בחיי המאמין:

1. איסורי מאכל (ראו רומים יד 2, 6, 21)

2. דגש על ימים מיוחדים (ראו רומים יד 5-6)

3. איסור לשתות יין (ראו רומים יד 17, 21)

אותו סוג של אדם מוזכר ברומים טו 1; א"קר ח 9-13; ט 22. עלינו לשים לב ולבחון את חיינו לפני שאנחנו מכניסים את עצמו לקטגוריה (מאמין חזק או חלש). לעתים קרובות המאמינים חלשים בתחום אחד וחזקים באחר. הגישה של שאול בנושא זה מאוד שונה בגלטים ד 9-10; קולוסים ב 16-23. בגלטים וקולוסים הטקסט מתייחס לגישה והלימוד של מורי שקר. בקהילה ברומא ההתייחסות היא למאמינים כנים בעלי מצפון. פרשנים רבים חושבים ש"החלשים באמונה" הם בעצם המאמינים היהודיים ששמים דגש על קיום מצוות התורה בהתאם למסורת של הרבנים (כלומר התלמוד). זה מתאים לסעיפים 1 ו-2 בפסקה הראשונה, אבל לא מתאים לסעיף 3. מסיבה זו לדעתי שאול מתייחס לסוגי אישיות שונים בהקשר זה. כלומר זה יכול להתייחס למאמינים היהודים או הגויים שעדיין חיים בהתאם למסורת של העבר!

נושא מיוחד: חולשה (astheneō) SPECIAL TOPIC: WEAKNESS

מורי השקר מתהדרים בתארים ובסגנון הרטורי שלהם, אבל שאול יודע את הערך של "חולשה" (astheneō). שאול משתמש במושג החולשה במספר דרכים שונות.

1. חולשתו של אלוהים חזקה יותר מבני האדם, א"קר א 25
2. חלש בעולם, א"קר א 27
3. הפחד והחולשה של שאול, א"קר ב 3; ט 22; ב"קר יא 29, 30; יב 5
4. שאול וצוות השרות שלו, א"קר ד 10; ב"קר יא 21
5. מאמין חלש (ראו רומים יד 1-13), א"קר ח 9, 10, 11, 12; ט 22
6. מחלה פיזית, א"קר יא 30
7. חלקים מגוף האדם, א"קר יב 22
8. גוף פיזי, א"קר כו 43
9. הנוכחות הפיזית של שאול או כישוריו הרטוריים, ב"קר י 10
10. חולשתו של שאול הגבירה את כוחו של אלוהים, ב"קר יב 9, 10; יג 4, 9
11. המסר של ישוע דרך שאול, ב"קר יג 3
12. הגוף הפיזי של שאול, ב"קר יג 4

NASB

NKJV

NRSV

TEV

NJB

"אך לא בשביל לשפוט את דעתו"

"אך לא בשביל להתווכח על דברים מפוקפקים"

"אך לא בשביל ויכוחים על דעות"

"אך אל תתווכח איתם על דעותיהם האישיות"

"מבלי להתחיל ויכול"

על המאמינים לקבל מאמינים אחרים שאיתם הם לא מסכימים ולא לנסות לשנות אותם! זה דורש חופש מצפון כבסיס לחברות, ולא אחידות שמופעלת בכוח. כל המאמינים נמצאים בתהליך. הם צריכים לתת לרוח זמן לעבוד ולבנות בגרות רוחנית, אבל גם כאשר תהיה בגרות רוחנית יהיו גם אי-הסכמות.

יד 2 התזונה המוזכרת בפסוק זה מתקשרת למטרות דתיות ולא לבריאות. לבעיית התזונה היו שני סיבות אפשריות (1) מצוות מהיהדות שקשורות למזון (ראו ויקרא יא) או (2) בשר שהיה קורבן לאלילים (ראו א"קר ח-י). ישוע לימד בבירור כי המזון אינו מה שמטא את האדם (ראו מתי טו 10-20; מרקוס ז 14-23). אמת זו מתוארת בעזרת החזון של כיפא לגבי קורנליוס במעשי השליחים י.

יד 3 "אל יבוז האוכל" זהו ציווי פעיל בזמן הווה של המונח *ezoutheneō* עם מילת יחס שלילית, בדרך כלל פירוש, להפסיק מעשה שכבר נמצא בתהליך.

משמעות המונח "לבוז" היא "לקטין בערך", "להחשיב כחסר ערך", "ללעוג" (ראו רומים יד 10; לוקס יח 9; א"קר ו 4; טז 11; ב"קר י 10; גלטים ד 14; א"תס ה 20). על המאמינים להתרחק מצדקה עצמית והתנשאות. החזק באמונה לא צריך לגנות את החלש.

☐ **"משפט"** זהו ציווי פעיל בהווה עם מילת יחס שלילית, בדרך כלל פירוש, להפסיק מעשה שכבר נמצא בתהליך. על החלשים באמונה להפסיק לשפוט את מעשי אחיהם שאיתם יש להם חילוקי דעות.

☐ **"שכן אלוהים קיבל אותו ברצון"** זהו זמן הטית פועל עם חיווי אמצעי. המונח "קיבל" מופיע גם ברומים יד 1. הבסיס לקבלה ואחדות הוא אלוהים, כשהם הוא קיבל דרך המשיח (רומים טו 7) כך גם עלינו לקבל אחרים. בהקשר זה פסוק 3 מדבר למאמינים "חלשים" בעלי מצפון מוקפד.

יד 4 "מי אתה" ביוונית יש דגש על ביטוי זה, והכוונה היא לחלש באמונה.

□ "עבדו" מונח זה *oiketēs*, השורש של מונח זה הוא *oikos*, שמשמעותו "בית", לכן מדובר על עבד או עובד בית (ראו לוקס טז 13; מעשי שליחים י 7; רומים יד 4; א"פט ב 18). מונח זה מופיע באותו הקשר בתרגום השבעים (ראו בראשית ט 25; כז 37; מד 33, 16; נ 18). ביוונית המונח הנפוץ לעבד ומשרת הוא *doulos*. בפסוק זה שאול מכריז שכל מאמין הוא עבד/משרת של ישוע. הוא האדון היחיד של המאמינים ורק בפניו נעמוד למשפט (ראו ב"קר ה 10).

□ "הרי בעיני אדוני הוא עומד או נופל" בהקשר זה שאול מתייחס למאמין החלש, אבל זה ברור שההצהרה מתייחסת לשתי הקבוצות. על המאמין קודם להוציא את הקורה מעיני קודם (ראו מתי ז 15-1).

□ "אך הוא יעמד, כי האדון יכול לעזר לו לעמד" זו הבטחה נפלאה (ראו רומים ה 2-1; יהודה 24-25). ראו נושא מיוחד לעמוד ברומים ה 2. בפסוק יש וריאציה שונה בכתב יד יווני. בתרגום NKJV ובכתבי היד D, F, G, 048, 0150, Vulgate, מופיעה המילה "אלוהים" (*Theos*), לעומת זאת, בתרגומים MSS P⁴⁶, א, A, B, C, P מופיעה המילה "אדון" (*kyrios*). מילון UBS⁴ מדרג את המילה "אדון" בדירוג ודאי (A).

רומים יד 5-9 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)
5 יֵשׁ אָדָם הַמְחֻשֵׁב יוֹם אֶחָד יוֹתֵר מִיּוֹם אַחֵר, וַיֵּשׁ שְׂמֻחָשִׁיב כָּל יוֹם וְיוֹם. יְהֵא כָּל אָדָם בְּטוֹחַ בְּדַעְתּוֹ. 6 מִי שְׂמֻחָשִׁיב אֶת הַיּוֹם מְחֻשֵׁב אוֹתוֹ לְשֵׁם הָאֵדוֹן. הַאוֹכֵל אוֹכֵל לְשֵׁם הָאֵדוֹן, שֶׁכֵּן הוּא מוֹדֶה לְאֱלֹהִים. וְזֶה שֶׁאֵינוֹ אוֹכֵל, לְשֵׁם הָאֵדוֹן אֵינוֹ אוֹכֵל וְגַם הוּא מוֹדֶה לְאֱלֹהִים. 7 אִישׁ מֵאֲתָנוּ אֵינוֹ חֵי אֶת חַיּוֹ לְשֵׁם עֲצֻמוֹ וְאִישׁ אֵינוֹ מֵת לְשֵׁם עֲצֻמוֹ. 8 כְּשֶׁאֵנוּ חַיִּים, לְשֵׁם הָאֵדוֹן אֵנוּ חַיִּים. כְּשֶׁאֵנוּ מֵתִים, לְשֵׁם הָאֵדוֹן אֵנוּ מֵתִים. לְפִיכָּה, בֵּין שְׂחַיִּים בֵּין שְׂמֵתִים, לְאֵדוֹן אֵנוּ שִׂיכִים; 9 שְׂהָרִי הַמְּשִׁיחַ מֵת וְקָם שׁוֹב לְחַיִּים כְּדֵי שִׁיְהִי אֵדוֹן גַּם לְמֵתִים גַּם לְחַיִּים.

יד 5 "יש אדם המחשיב יום אחד יותר מיום אחר" יש אנשים שמייחסים חשיבות לימי דת ומסורת (כלומר, ימים מסוימים או אירועים וחגים, ראו גלטים ד 10; קולוסים ב 16-17). כל הימים שייכים לאלוהים באופן שווה. אין ימים מיוחדים. אין ימים קדושים יותר מאחרים. כל הימים קדושים!

□ "יהא כל אדם בטוח בדעתו" זהו ציווי שלילי בהווה. זה המפתח לקבל שלום בנושא זה. ההוכחה הפנימית של המאמינים היא מפתח להדרכה במעשיהם באישיים (ראו רומים יד 23). אך היא הדרכה לכל שאר המאמינים. אני לא יכול לשים את אלוהים בקופסא תיאולוגית אישית. לא תמיד התיאולוגיה שלי היא של אלוהים!

ו 6 "לשם האדון" ביטוי תואר זה מופיע שלוש פעמים ברומים יד 6 ופעמיים ברומים יד 8. על המאמינים לעשות בחירות בחיים "לשם האדון" (ראו אפסים ו 7; קולוסים ג 23), ולא רק לשם העדפות אישיות, מסורת, דת, או דעות!

יד 6 "איש מאתנו אינו חי את חייו לשם עצמו" אין משיחי שהוא מבודד כמו אי. המשיחיים חיים בראש ובראשונה עבור המשיח (ראו רומים יד 8). מעשיהם של המאמינים משפיעים על אחרים. הם חלק ממשפחה רוחנית גדולה. לכן, הם צריכים לשים גבול על החופש האישי שלהם באהבה (ראו א"קר י 27, 24-33). והם צריכים לאפשר לאחרים לצמוח בחופש אישי. דת מובילה לצדקה עצמית שאינה מאלוהים. המילים הקשות ביותר של ישוע היו מופנות כלפי הפרושים.

יד 8 "כשאנו...כשאנו" אלו משפטי תנאי ממעמד שלישי. על המאמינים לשרת את האדון בכל פעם שיש הזדמנות לכך (ראו אפסים ו 7; קולוסים ג 23)!

יד 9 "אדון גם למתים וגם לחיים" יש כאן סדר יוצא דופן למונחים אלה. סדר זה אולי משקף את מותו ותחייתו של ישוע. ועכשיו הוא ריבון על שני הממלכות.

אמת זו נותנת סיבה תיאולוגית לכך שעל המאמינים לחיות בשביל אחרים. המאמינים לא שייכים לעצמם; הם הם נקנו במחיר. הם המשרתים של ישוע, אשר מת עבורם, שיחרר אותם מעבדות לחטא למען יהיו עבדים לאלוהים (ראו רומים ו). על המאמינים לשאוף לחיות בצלם המשיח, למות לעצמם ולשרת אחרים (ראו ב"קר ה 14-15; גלטים ב 20; א"יוח ג 16).

רומים יד 10-12 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)
10 ומדוע אתה חורץ משפט על אחיך? מדוע אתה בז לאחייך? הרי כלנו נעמד לפני כס המשפט של אלהים; (משלי יד' כא')¹¹ הלא כתוב: "חי-אני, נאם-יהוה, (ישעיהו מט' יח) כִּי-לִי תִכְרַע כָּל-בְּרָךְ וְכָל-לְשׁוֹן תוֹדֶה לְאֱלֹהִים." (ישעיהו מה' כג')¹² וּבְכֵן כָּל אֶחָד מֵאֲתָנוּ יֵתֵן דִּין וְחֻשְׁבוֹן עַל עֲצֻמוֹ לְפָנֵי אֱלֹהִים.

□ שתי השאלות שמופיעות ברומים יד 10 הן המוקד של רומים יד 1-12. שתי הקבוצות המוזכרות ברומים יד 3 הן שוב בניגוד. קבוצה אחת "שופטת", והקבוצה השנייה מגיבה "בבוז" שתי הגישות הן לא מתאימות ל"עבדים"! רק לאדון ישוע המשיח יש את הזכות "לבקר" או "להתנשא". מאמינים ששופטים הם (1) לוקחים את תפקידו של אלוהים ו- (2) פועלים מחוץ לסמכותם.

□ "הרי כולנו נעמוד לפני כס המשפט של אלוהים" אותה אמת מופיעה בב"ק ה 10. המאמינים יצטרכו לתת הסבר לאדון מדוע הם התייחסו בצורה כזו כלפי אחרים. ישוע הוא יהיה השופט העליון (ראו מתי כה 31-46). בתרגום NKJV כתוב "כס המשפט של המשיח". כתב היד היוונים C², א², תומכים את תרגום KJV. המונח *Theos* מופיע בתרגומים MSS א, B, C, D, F, G. ככל הנראה פרשנים שינו את הטקסט היווני כך שישתלב עם ב"ק ה 10. יתכן גם פרשנים שינו את הפסוק בשביל להתנגד להשקפה הקדומה שישוע היה "המאמץ". יש מספר גרסאות לטקסט זה שנינו להפוך את הקטע לאורתודוקסי יותר (ראו *Bart D. Ehrman's The Orthodox Corruption of Scripture*, published by Oxford University Press, 1993), עמודים 90-91. מילון UBS⁴ נותן למונח *Theos* דירוג "B" (כמעט ודאי).

יד 11 "הלא כתוב" זהו חייו של יושלם. זהו ניב מיוחד שמתייחס לציטוטים מהברית הישנה. יש רמיזה לכתוב ברמיהו מה 23, הפסוק מצוטט גם בפיליפים ב 10-11.

□ "חי אני" זהו נוסח של שבועה ביחד עם שם הברית של אלוהים, יהוה (ראו שמות ג 14). הוא האלוהים הנצחי. לכן הוא נשבע בעצמו. ראו נושא מיוחד שמות לאלוהים ברומים ט 29.

יד 12 "ובכן כל אחד מאתנו יתן דין וחשבון על עצמו לפני אלוהים" המשיחיים יעמדו למשפט (ראו ב"ק ה 10), ואם אנחנו מבקרים מאמינים אחרים ניתן על כך דין וחשבון לאלוהים. מספר כתבי יד יווניים קדומים משמיטים את המילה "לפני אלוהים". ברור שזה משתמע מההקשר. וריאציה זו אולי הושפעה מהכתוב בפסוק 10. מילון UBS⁴ נותן דירוג "C" (יש קושי להחליט האם אכן המילה הופיעה בכתבי המקור) להכללה של המילה (כלומר MSS א, C, D, A).

תובנות בהקשר לפסוקים 13-23

א. הנושא כיצד על המאמינים להתנהג עם מאמינים אחרים מתחיל ברומים יד 1-12. הוא מבוסס על האמת שעלינו לקבל את כל סוגי המשיחיים מכיוון שהמשיח, הוא האדון והשופט היחיד של כולם, והוא מקבל את שתי הקבוצות. לעתים קרובות יש דברים רוחניים בעלי משמעות לקבוצה אחת בגלל עברם, אישיותם, או ניסיונם, אינם משמעותיים לאלוהים.

ב. זה החלק השני בדיון של החופשי המשיחי והאחריות, והוא מפתח את הנושא מנקודת מבט אחרת. בפסוקים המוקד הוא על אהבת אלוהים במשיח כמניע מרכזי עובר המאמינים לאהוב אחרים. כשם שישוע שם את חייו למען המאמינים, כך גם עליהם להקריב את החופש שלהם בשביל אחרים (כלומר, מאמינים אחרים, ראו ב"ק ה 13-14; א"יח ג 16). גם ברומים יג 8-10 אנחנו רואים שאהבה היא הבסיס ליחסים.

ג. להרבה משיחיים קשה לקבל את העובדה שכל הדברים בעולם הפיזי הם נקיים בפני עצמם. לעתים קרובות המאמינים מאשימים את "הדברים" סביב כסיבה לחטא בחייהם, והם לא מוכנים להאשים את עצמם. שאול מכריז שוב ושוב כי כל הדברים הם נקיים (ראו רומים יד 14, 20; א"ק ו 12; י 25-26; א"ט מ ד 4; טיטוס א 15). הוא מבסס את הצהרותיו על הלימוד של ישוע במרקוס ז 18-23. אוכל תמא מופיע בחזון של כיפא בהקשר לכך שאלוהים מקבל את קורנליוס (מעשי שליחים י 15).

ד. חלק זה מופנה בעיקר ל"אח החזק". שאול מסביר של "כל הדברים טובים" אבל לא הכל מועיל בשביל המשפחה של אלוהים (ראו א"ק ו 12; י 23). החופש של האח החזק יכולה לשבור מאמינים אחרים. על המאמינים לשמור אחד על השני, דרך ישוע ולמען ישוע.

ה. זה מאוד מעניין ששאול אינו מצהיר או רומז כי "האח החלש" נמצא בתהליך רוחני אשר יוביל אותו להיות "אח חזק". כל הדיון הזה לא סובב סביב גדילה רוחנית, אלא סביב אהבה בין מאמינים בעלי דעות שונות. מההבדל

בין המאמינים בשתי הקבוצות מבוסס על סוגי אישיות, הכשרה רוחנית, וחווייה אישית, שאול לא מתכוון שקבוצה היא "בסדר" והשנייה לא. המשמיה של המאמין היא לא לשנות אחרים אלא לאהוב ולכבד מאמינים שחושבים שונה ממנו. יש להתמקד על לב האדם. אלוהים אוהב, מקבל, ונתן את בנו עבור כל סוגי בני האדם/קבוצות.

לימוד מילים וביטויים

רומים יד 13-23 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)
 13 לכן אל נשפט עוד איש את רעהו, אלא שזה יהיה שפוטכם: שלא יתן איש אבן נגף או מכשול לפני אחיו. 14 יודע אני, וגם בטוח אני באדון ישוע, ששום דבר אינו טמא בפני עצמו, אלא טמא הוא למי שחושב אותו לטמא. 15 אם בגלל המאכל שלך נגרם צער לאחייך, הרי שאינך מתהלך עוד בדרך של אהבה. אל נא תהרס במאכלך אדם שהמשיח מת בעדו. 16 ובכן, שלא יצא שם רע למה שטוב בעיניכם; 17 כי מלכות אלהים אינה אכילה ושתייה, אלא צדק ושלום ושמחה ברוח הקדוש. 18 מי שמשרת את המשיח בדרך זו, רצוי הוא לאלהים ומקבל על הבריות. 19 לכן נחתר נא אל דברים שמביאים לידי שלום, ואל דברים שבאמצעותם יבנה איש את רעהו. (תהילים לד' טו') 20 אל תהרס את מלאכת אלהים בגלל מאכל. אמנם הכל טהור, אך רע המעשה כשאדם אוכל והאכילה היא למכשול. 21 מוטב שלא לאכל בשר ולא לשתות יין ולהמנע מכל מה שיש בו כדי להכשיל את אחייך. 22 יש לך אמונה, חיה בה בעצמך לפני אלהים. אשרי האדם שאינו מרשיע את עצמו במה שהוא בורר לו. 23 אך האוכל ובלבו ספק - אשם, כי לא מתוך אמונה פעל. וכל מה שאינו מתוך אמונה חטא הוא.

יד 13 "לכן אל נשפט איש את רעהו" (דקדוק) דרך האווי פעילה בהווה עם מילת יחס שלילית, בדרך כלל המשמעות היא להפסיק מעשה שכבר נמצא בתהליך. זו לא אזהרה אלא איסור. פסוק זה דומה לרומים יד 16. המונח "לשפט" מופיע 5 פעמים ברומים יד 1-12, וזו הפעם הרביעית שהוא מופיע בקטע השני של רומים יד 13-23.

נושא מיוחד: האם המשיחיים צריכים לשפוט אחד את השני? SPECIAL TOPIC: SHOULD CHRISTIANS JUDGE ONE ANOTHER?

- א. בראשונה לקורנתים ה 12 שאול והקהילה צריכים להתמודד עם חברי הקהילה (התשובה ההגיונית לשאלה בפסוק 12 היא "כן"), אבל על המאמינים לתת לאלוהים להתמודד עם אנשים שהם לא חברי קהילה. על המאמינים לא לשפוט אחד את השני (ראה מתי ז 5-1, 15-20; רומים יד 1-15; יג, אלא
1. עלינו לבחון את פירותיו של חבר קהילה בעמדת מנהיגות (ראה א קורנתים ו 3-1; מתי ז)
 2. אנחנו צריכים להפעיל את המשמעת של הקהילה כאשר המוניטין נמצא בסכנה.
- זה לעתים קרובות קו דק! במשטמה, שאול טוען כי האדם החוטא בראשונה לקורנתים ה, העמד בתחום השיפוט של אלוהים (כלומר, מחוץ לקהילה).
- אפשר לתהות כיצד ההקשר הזה קשור לחברה המודרנית שבה למאמינים ולא למאמינים יש הזדמנות להצביע על נורמות חברתיות. האם על המאמינים להשתתף בתהליך המדיני? הקשר זה מוגבל למשמעת הקהילה ולא לדמוקרטיה מערבית מודרנית. המאמינים הם אזרחים בשני ממלכות עם חובות וזכויות בשניהן! רוח, רצון, ודבר אלוהים עוזרים לנו למצוא את הדרך הנכונה בעולם החוטא, אבל הלא מאמינים מנוצלים ומתומרנים על ידי החטא, האנוכיות, והשטן. הם לא זקוקים לצדקה העצמית שלנו ולא לכך שנשפוט אותם אלא הם זקוקים לעדות אמיתית וחמלה. הם אינם מסוגלים להבין את המניעים, המטרות והמעשים שלנו.
- הבעיה סביב הנושא אך ומתי על המאמינים "לשפוט" אחד את השני גרמה לכמה כתבי יד יווניים לשנות טקסט זה
1. כתב היד הקדום ביותר של פפירוס P⁴⁶ (בערך שנת 200 לספירה) וכן התרגום הקופטי בהאירי (המאה השלישית) ותרגום פשיטתא הסורית (המאה ה-5) השמיטו את מילת השלילה ותרגמו את המשפט כציווי, "שפטו אלה הנמצאים בפנים [הקהילה]" (ראה Bruce M. Metzger, *Textual Commentary on the Greek New Testament*, עמוד 551).
 2. תרגום הקופטי הסאהדידי (המאה ה-3) מעמיד את מילת השלילה במשפט הקודם, "מה יש לי לשפוט את מי שבחוץ ולא את אלה שבפנים? יש לשפוט מי שנמצא בפנים" (Metzger עמוד 51).
 3. הטקסט של UBS⁴ אינו מכיר בגרסאות אלו כמקור.
- ב. יש להתמודד עם נושא זה בשתי דרכים
1. על המאמינים לא לשפוט אחד את השני (ראה מתי ז 5-1; לוקס ו 42,37; רומים ב 11-1; יעקב ד 12-11)
 2. על המאמינים לעשות הערכה למנהיגים בקהילה (ראה מתי ז 6, 15-16; א קורנתים יד 29; א תסלוניקים ה 21; א טימותיאוס ג 1-31; א יוחנן ד 6-1).
- כמה קריטריונים להערכה נכונה

1. הערכה צריכה להיות לצורך אישור (ראה א יוחנן ד 1 – "מבחן" לצורך אישור)
2. ההערכה צריכה להיעשות בענווה ועדינות (ראה גלטים ו 1)
3. ההערכה אינה מתמקדת בסוגיות של העדפה אישית (ראה רומים יד 23-1; א קורינתים ח 13-1; י 23-33)
4. הערכה צריכה לזהות מנהיגים "שאינן להם חלק בביקורתיות" בתוך הקהילה והחברה (ראה א טימותיאוס ג).

□ **"שלא יתן איש אבן נגף או מכשול לפני אחיו"** זהו שם פועל פעיל בהווה עם מילת יחס שלילית, בדרך כלל המשמעות היא להפסיק מעשה שכבר נמצא בתהליך. או אמת כתובה ברומים יד 21 וקולוסים ח 9. המונח "מכשול" מתייחס למשהו שגורם למעוד בדרך. המונח "אבן נגף" מתייחס למנגנון הפעלה שמורכב על מלכות בעלי חיים. האמונה המשיחית היא כמו תאגיד. עלינו לשמור, ולעודד את אחינו המאמינים. אמונה היא משפחה!

יד 14

NASB	"יודע אני ומשוכנע אני באדון ישוע"
NKJV	"יודע אני ומשוכנע על ידי האדון ישוע"
NRSV	"אני יודע ומשוכנע באדון ישוע"
TEV	"האחדות של עם האדון ישוע נותנת לי וודאות"
NJB	"עכשיו אני מודע לחלוטין, ומדבר בשם האדון ישוע"

זוהי צורה פעילה של המונח *oida*, אשר משמש במובן של זמן הווה עם חיווי מושלם-שלילי. פשוטו כמשמעו, "אני ידעתי ואני אמשיך לדעת ולהיות בטוח". זה מתחבר לאמת ברומים יד 5, 22-23. המאמינים מקבלים תובנה לגבי דברים רוחניים דרך מערכת יחסים עם רוח הקודש. על המאמינים לחיות לאור האמת שקיבלו.

□ **"שום דבר אינו טמא בפני עצמו"** אותה אמת מופיעה במעשי השליחים י 9-16. הדברים לא רעים, בני האדם הם הרעים. שום דבר בבראשית לא נברא טמא או רע (ראו רומים יד 20; מרקוס ז 23-18; א"ק"ר י 25-26; א"ט"מ ד 4; טיטוס א 15)!

□ **"אלא טמא הוא למי שחושב אותו לטמא"** הכוונה לטמא מבחינת הדת. על המאמינים לבחון את מעשיהם בעזרת מצפונם (ראו רומים יד 2, 5-23). גם אם הם לא בטוחים לגבי נושא מסוים, יש ללכת לאור האמת שקיבלו. אין על המאמינים לשפוט אחרים בהתאם לאמת שהם קיבלו, במיוחד בנושאים בעלי מספר משמעויות (ראו רומים יד 1, 3, 4, 10, 13).

יד 15 **"אם בגלל המאכל שלך נגרם צער לאחריך"** זהו משפט תנאי ממעמד ראשון, ניתן להניח שהוא נכון מנקודת מבטו של המחבר או למטרותיו הספרותיות. אהבה, לא זכות; אחריות, ולא חופש ה הדברים שקובעים את אורח חיינו. פסוק זה יכול להתייחס ל (1) מצוות שקשורות לאוכל (ויקרא יא) או (2) מזון שהוקרב לאילילים (ראו א"ק"ר ח-י). פסוק 20 מסביר אמת זו בצורה ברורה.

□ **"הרי שאינך מתהלך עוד בדרך של אהבה"** לעתים משפט זה נקרא "תורת החירות" (ראו יעקב א 25; ג 12), "תורת המלכות" (ראו יעקב ב 8), או "תורת המשיח" (ראו גלטים ו 2). לברית החדשה יש אחריות והנחיות!

NASB, NKJV	"אל נהרוס עם האוכל שלך את מה שהמשיח מת עבורו"
NRSV	"אל תיתן לאוכל שלך להרוס מישהו שהמשיח מת עבורו"
TEV	"אל תיתן לאוכל שאתה אוכל להרוס את האדם שעבורו מת המשיח"
NJB	"בוודאי שאין לך את החופש לאכול את מה שאתה אוהב אם זה גורם לנפילה של מישהו שעבורו מת המשיח"

זהו ציווי בהווה עם מילת יחס שלילית, בדרך כלל המשמעות היא לעצור מעשה שכבר נמצא בתהליך. זהו משפט חזק מאוד. החופש של מאמין אחד לא צריך לגרום להרס של מאמין אחר! לא מדובר על לאבד את הישועה, אלא לאבד את השלום, ביטחון, ויעילות השרות. ראו את ספרו של - F. F. Bruce, *Answers to Questions*. עמודים 88-89.

המונח "להרוס" ביוונית הוא *lupeō*, פירושו "לגרום לאבל, צער, או כאב" (אותה מילה מופיעה בתרגום השבעים). שאול משתמש לרוב במילה זו ב"בקר (ראו ב"ק"ר ב 2, 4, 5; ו 10; ז 8, 9, 11). המילה להרוס היא חזקה מידי.

זה לא מתייחס לאובדן ישועה, אלא הוכחה של רוח הקודש. כל מעשה שנעשה ללא אמונה הוא חטא (ראו רומים יד 23).

יד 16

NASB
NKJV, NRSV
TEV
NJB

"אל תיתן לדבר שטוב בשבילך לצאת בשם רע"
"שלא יצא שם רע למה שטוב בשבילך"
"אל תיתן למשהו שטוב בשבילך לקבל שם רע"
"אל תתפשר על זכותך"

זהו ציווי פסיבי בהווה עם מילת יחס שלילית, כלומר לעצור מעשה שכבר נמצא בפעולה. החופש יכול בקלות להפוך לרישיון!

"דבר טוב" בפסוק זה מתייחס למעשיו של המאמין החזק. אם המאמין החזק מתנהג בחופש שלו באופן כזה שפוגע רוחנית במאמינים חלשים הרי שאותו "דבר טוב" פתח דלת לרע!
זה נראה כי פסוק זה משנה את המיקוד מהיחסים בין מאמינים לדאגה ללא-מאמינים (ראו רומים יד 18).
בתרגום באנגלית מופיע המילה "חילול השם" אשר הכוונה בדרך כלל ללא-מאמינים.

יד 17 "מלכות אלוהים" הביטוי הנ"ל מופיע באל הרומים רק בפסוק זה. מונח זה מתקשר לישוע. מלכות אלוהים היא גם במציאות של כאן ועכשיו וגם תושלם בעתיד (ראו מתי ו 10).
חיי הקהילה כגוף המשיח (כלל) יותר חשובה מהחופש האישי של הפרט! ראו נושא מיוחד להלן.

נושא מיוחד: מלכות אלוהים

SPECIAL TOPIC: THE KINGDOM OF GOD

בברית הישנה יהיה נחשב כמלך ישראל (השווה א שמואל ח 7; תהילים י 16; כד 9-7; כט 10; מד 4; פט 18; צה 3; ישעיהו מג 15; מד 6) והמשיח מוצג כמלך אידאלי (ראה תהילים ב 6; ישעיהו ט 6-7; יא 5-1). עם הולדתו של ישוע בבית לחם (4-6 לפנה"ס) מלכות האלוהים פרצה אל תוך ההיסטוריה האנושית עם כוח חדש וגאולה ("ברית החדשה" ראה ירמיהו לא 31-34; יחזקאל לו 27-36)

1. יוחנן המטביל הכריז שמלכות אלוהים קרובה (מתי ג 2; מרקוס א 15)
2. ישוע לימד בבירור שמלכות אלוהים בתוכו ובלימודיו (ראה מתי ד 17, 23; י 7; יב 28; לוקס י 9, 11; יא 20; יז 21; כא 31-32). עם זאת, מלכות אלוהים היא גם העתיד (ראה מתי טז 28; כד 14; כו 29; מרקוס ט 1; לוקס כא 31; כב 16, 18).

בבשורות הסינופטיות יש הקבלות במרקוס ולוקס אנחנו רואים את הביטוי, "מלכות האלוהים". זה היה נושא שכיח בלימודיו של ישוע ויש ערבוב בין ההווה שהוא שלטונו של אלוהים בלב המאמין, ובין העתיד ששלטונו יושלם בכולם. זה בא לידי ביטוי בתפילתו של ישוע במתי ו 10. מתי אשר כותב ליהודים, מתי, העדיף את שלא להשתמש בשם האלוהים (כלומר, ממלכת השמים), ואילו מרקוס ולוקס, כתבו לגויים, השתמשו בתואר המקובל, שימוש בשם האלוהות.

זהו ביטוי מפתח בבשורות הסינופטיות. בדרשה הראשונה והאחרונה של ישוע, ורוב המשלים שלו מתייחסים לנושא מלכות האלוהים. זה מתייחס שלטונו של אלוהים בלב האדם בזמן הווה! זה מפתיע שיוחנן משתמש בביטוי רק פעמיים (אף פעם במשלים של ישוע). בבשורתו של יוחנן "חיי נצח" זו המטאפורה המרכזית.

ישנו מתח סביב הביטוי כתוצאה שישוע כבר הגיע אבל גם תהיה הביאה השנייה. הברית הישנה התמקדת רק באחת הביאות של משיח אלוהים – הביאה הצבאית, שופטת, מלאת פאר והדר – אבל הברית חדשה מגלה משיח שהגיע לסבול כמתואר בישעיהו נג וכמלך צנוע כמתואר בזכריה ט 9. ישנם שני עדינים/דורות ביהדות (ראה נושא מיוחד This Age and the Age to Come), עידן החטא ועידן הצדקה, הם חופפים. כיום ישוע שולט בלב המאמינים, אך יום אחד ישלוט על כל הבריאה. הוא יבוא כמו שחזו אליו בברית הישנה (ראה התגלות יט)!
המאמינים "שכבר" חיים בישוע לעומת אלא "שעדיין לא" חלק ממלכות אלוהים (ראה Gordon D. Fee and Douglas Stuart's *How to Read The Bible For All Its Worth*, pp. 131-134).

□ "אלא צדק ושלום ושמחה ברוח הקדש" רוח הקודש מעניקה את התכונות הללו למאמין ולקהילה. אלה מאפיינים חיצוניים ופנימיים של משפחת אלוהים.

בפסוק זה שאול משתמש במונח "צדקה" במובן מיוחד. ראו נושא מיוחד ברומים א 17. בדרך כלל שאול מדבר על הצדקה במובן של הצהרה משפטית, העמדה הסליחה שנתן אלוהים למאמין במשיח (ראו רומים ג 21-לא 4).

העולם החוטא קיבל צדקה, ועכשיו על המאמינים להיות צדיקים. זו גם מתנה וגם מטרה, חיווי וגם ציווי, מעשה של אמונה ואורח חיים של אמונה! ראו נושא מיוחד ברומים ו 4.

יד 18 כאשר המאמין החזק מגביל את החופש שלו למען המאמין החלש בכך הוא משרת את המשיח. הדרך הכי טובה להעיד על אהבתנו למשיח היא דרך אהבה, דאגה ואכפתיות כלפי אחרים.

▫ **"ומקובל על הבריות"** זה ליכול להתייחס לכך שהאהבה בין מאמינים יכולה להיות עדות ולפתוח דלת לשרות לקהילת הלא-מאמינים (ראו רומים יד 16; "ב"קר ח 21; א"פט ב 12). האופן שבו אנו מתייחסים אחד לשני בתוך הקהילה הוא עדות חזקה, חיובית או שלילית.

יד 19 "לכן נחתור" מונח זה, *diōkō*, הוא ביטוי נפוץ בתרגום השבעים של הברית הישנה ושכיח גם בכתביו של שאול, פירושו "ללכת בלהיטות" או "להשתדל להשיג משהו באופן רציני". שאול משתמש במונח זה ברומים ט 30, 31; יב 13; ובפסוק זה בהקשר של "לחתור"; אבל ברומים יב 14 יש הקשר למי שרודף את המאמינים (ראו א"קר ד 12; בהקשר לעצמו, טו 9; "ב"קר ד 9; גלטים א 23, 13; פיליפים ג 6).

זהו חיווי פעיל בהווה (MSS א, A, B, F, G, L & P) או דרך אווירי פעילה בהווה (MSS C, D) המשמש במובן של ציווי. תרגום UBS⁴ משתמש בדרך אווירי ומדרך דקדוק זה "D" (קושי רב בוודאות). שימו לב לאילו דברים על המאמינים לחתור

1. אירוח, רומים יב 13
2. לדברים שבונים את הקהילה ונותנים שלום, רומים יד 19
3. אהבה, א"קר יד 1
4. צלם המשיח, פיליפים ג 12, 14
5. מה טוב לכל הבריות, א"תס ה 15
6. צדק, חסידות, אמונה, אהבה, סבלנות וענוה, א"טמ ו 11
7. צדק, אמונה, אהבה ושלום, עם כל הקוראים אל יהוה בלב טהור, ב"טמ ב 22

▫ **"דברים שבאמצעותם יבנה איש את רעהו"** זו צריכה להיות מטרתו של המאמין (ראו תהילים לד 14; עברים יב 14). החופש וההבנה התיאולוגית של המאמין צריכים להוביל ליציבות וצמיחה של גוף המשיח (ראו רומים טו 2; א"קר ו 12; יד 26; אפסים ד 12). ראו נושא מיוחד לבנות ברומים טו 2.

יד 20 "אל תהרס את מלאכת אלהים" זהו ציווי פעיל בהווה עם מילת יחס שלילית, בדרך כלל הכוונה לעצור פעולה שכבר נמצאת בתהליך. זהו פועל מורכב (*kata + luō*). שילוב זה מופיע רק שלוש פעמים בכתביו של שאול (ראו ב"קר ה 1 בהקשר למילה מוות וכאן ובגלטים ב 18 בהקשר של הרס). יש משחק מילים בין "לבנות" ברומים יד 19 ולהרוס בפסוק זה. שתיהן קשורות למטאפורה של בנייה.

מהי "מלאכת אלוהים" בהקשר זה? זה לא מתייחס לבשלות רוחנית, אלא לפעילות הרוח בחייהם של המאמינים "החלשים". שאול לא מדבר על כך שקבוצה אחת צריכה לעזור לקבוצה השנייה להשתנות ולחיות בהתאם לה, לא בפרק זה ולא בא"קר ח-י!

▫ **"אמנם הכל טהור"** ראו הערה ברומים יד 14.

NASB	"אבל הם רעים עבור האדם שאוכל ופוגע"
NKJV	"אבל זה רע לאדם שאוכל בשביל לפגוע"
NRSV	"אך זה לא נכון שתגרום לאחרים ליפול בגלל מה שאתה אוכל"
TEV	"זה לא נכון לאכול דבר שיגרום למישהו אחר ליפול לחטא"
NJB	"אך זה הופך לרע כאשר על ידי אכילה אתה גם למישהו אחר ליפול"

פסוק זה הוא האמת המרכזית של פרק זה (ראו א"קר י 25-26; טיטוס א 15).

זה מתייחס לבשר שהוקרב לאילים (ראו א"קר ח-י). הבשר לא היה טוב או רע, אבל אם המאמין החלש חושב שזה לא הולם לאכול בשר כזה, ולאחר מכן הוא רואה את אחיו המשיחי אוכל בשר זה, הוא מתפתה ואוכל אתו אז אתו הבשר שהוא דבר נטרלי מבחינה מוסרית הופך למשהו רע, מכיוון שהמאמין החלש הלך נגד מצפונם שניתן לו מאלוהים (ראו רומים יד 23).

רוב התרגומים באנגלית מתייחסים ל"אח החזק" בפסוק זה, מכיוון שבגלל אכילתו הוא מכשיל את המאמין החלש והמושפע. התרגום הקתולי של NAB נותן אפשרות נוספת ומתייחס ל"אח החלש", "זה לא בסדר שהאדם יאכל אוכל שפוגע במצפונם". בהקשר זה האופציה הראשונה מתאימה יותר אך הדו משמעות יכולה להיות תכליתית ואולי יש התייחסות לשני הצדדים בדומה לרומים יד 22-23.

יד 21 אלו מילים ל"אחים החזקים". זה הבסיס היחיד בכתובים לתפיסה התיאולוגית של "התנזרות מוחלטת" ממאכלים או משקאות מסוימים. משיחיים חזקים חייבים להגביל את חירותם למען אחיהם החלשים/אנשים אחרים שמחפשים את האמת (לא מאמינים). חלק מהגבלת חירות זו היא תרבותית, אזורית/לפי זרם של האמונה. אלו שני הטיות פועל-מקור פעילים עם מילת יחס שלילית אשר מרמזים על "אף פעם אל תעשה מעשה זה". חלק מפרשים ששני פעלים אלו מתייחסים רק למקרים מסוימים (ראו א"ק ח-י). מובן מאליו שלא ניתן לאסור על אכילה ושתייה.

יד 22

"לאמונה שלך יש הרשעה אישית לפני אלוהים. אשרי האיש שאינו מרשיע את עצמו בדברים שהוא מאשר"

NASB

"האם יש לך אמונה? השתמש בה בעצמך לפני אלוהים. אשרי האיש שאינו מרשיע את עצמו בדברים שהוא מאשר"

NKJV

"לאמונה שלך יש הרשעה אישית לפני אלוהים. מבורך האיש שאין לו סיבה להרשיע את עצמו בגלל מה שהוא מאשר"

NRSV

"היצמד למה שאתה מאמין בעניין זה, לכן, בינך לבין אלוהים. אשרי הם אלה שאינם חשים אשמה כאשר הם עושים משהו לדעתם הוא צודק!"

TEV

"תאחז באמונה האישית שלך, בינך לבין אלוהים ואשרי האדם שמקבל החלטה מבלי לפגוע במצפוני"

NJB

זה משקף את העובדה כי על המאמינים לחיות לאור ההתגלות האישית שקיבלו מרוח הקודש, ודבר אלוהים (ראו רומים יד 5). על המאמינים ללכת לאור ההתגלות שקיבלו; אך באופן כזה שלא יפגע באמונה של אחיהם. פסוק 22 מתייחס ל"אח החזק", ואילו פסוק 23 מתייחס ל"לאח החלש". פסוק 22 מתחיל עם וריאציה של כתב יד. בחלק מהתרגומים זו שאלה (NKJV) ובחלק זו הצהרה (NASB, NRSV, TEV, JB).

□ "בורר" ראו נושא מיוחד ברומים ב 18.

יד 23 "בליבו ספק" זהו חיווי שלילי מושלם שמורכב מהמונחים *kata + krinō*, כלומר

1. "יוצא באור אשם על ידי ההשוואה" (ראו, Harold K. Moulton, *The analytical Greek Lexicon Revised*, עמוד 216)

2. "לא הרשעה, אלא העונש שמתואר בהמשך הפסוק" (ראו רומים ה 18,16; ח 1 [ראו, Moulton and

[Milligan, *The Vocabulary of the Greek Testament*, p. 328])

כאן יש התייחסות לאדם שפוגע במצפוני של אחיו וכתוצאה מכך הוא חווה כאב בגלל ההרשעה של רוח הקודש.

□ "אך האוכל" זהו משפט תנאי ממעמד שלישי.

□ "כל מה שאינו מתוך אמונה חטא הוא" במקומות שיש בהם דו משמעות, חטא מתייחס להפרה של התורה אלא להפרה של המצפון שלנו. עלינו ללכת לאור התובנה שקיבלנו – ותמיד להיות פתוחים לתובנה נוספת מהכתובים ורוח הקודש.

כאשר המאמין מבין את רצונו של אלוהים (בהקשר מדובר על האמונה שלנו), הבנה זו היא שקובעת את מעשיו. זה נורמאלי שבין מאמינים בוגרים רוחנית יהיו דעות שונות על נושאים מקראיים, וכל אחד מהם יהיה ברצון אלוהים.

□ בכתבי יד יוונים מסוימים יש את הדוקסולוגיה של רומים טז 25-27 בסוף פרק יד. ויש מספר כתבי יד שיש שני הפרקים. יש גם כתב יד שנכתב על פפירוס, P⁴⁶, ובו הדוקסולוגיה היא בסוף פרק טו. יש שישה מקומות שונים בספר אל הרומים שבהם יש הדוקסולוגיה (לפי המסורת של כתב היד היווני של אל הרומים). לדיון מלא השוו עם פרשנות, A *Textual Commentary of the Greek New Testament* by Bruce M. Metzger, published by United Bible Societies, עמודים 536-533. להלן סיכום קצר של התיאוריות.

1. לדבריו של Origen היה כופר ברומא בשם Marcion, והוא הסיר את שני הפרקים האחרונים של רומים. זה

היה מסביר את הדוקסולוגיה ברומים יד.

2. חוקרים אחרים משערים כי שאול כתב גרסה אחת של רומים ששלחה לרומא (פרקים א-יד), ולאחר מכן ראה שיש צורך לשלוח את אותו המכתב לאפסוס עם תוספת של שני פרקים; רומים י-טז. הרשימה הארוכה של הברכות (רומים טז) משקפת את אפסוס ולא את רומא.
3. הברכות ברומים טז היו מיועדות למאמינים בדרך לרומא בכיוון שפְּרִיֶסְקִילָה וְעֶקְיֶלֶס היו באפסוס ולא נמצא רישום שהם הגיעו בסופו של דבר לרומא.
4. הדוקסולוגיה לא הייתה כתובה במקור ונוספה מאוחר יותר על ידי סופרים למטרות של הלל בספר של, M. R. Vincent, *Word Studies*, vol. 2, יש ציטוט מעניין בנושא.
"כנגד התיאוריות הללו היא העובדה שבכל כתבי היד השונים של שאול MSS (כשלוש מאות), יש את אותם הפרקים בעם החיבור והסדר, למעט הדוקסולוגיה" (עמי 750).

שאלות לדין

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתם אחראים לפרש בעצמכם את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתם, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתם לא צריכים להשאיר את זה לפרשן.

שאלות לדין אלו ניתנו כדי לעזור לכם לחשוב היטב על הנושאים הגדולים בחלק זה של הספר. הן נועדו להיות מעוררות חשיבה ולא סופיות.

1. תאר את האח "החלש" יותר. האם שאול רומז שהאח "החלש" הוא לא בוגר רוחנית?
2. אך החופש המשיחי קשור לאחריות המשיחית?
3. האם הכל בטבע הוא "נקי" או ניטרלי מבחינה מוסרית (רומים יד 14, 20)?
4. מדוע עניין האכול היה נושא כה חשוב בקורינתוס (ראו א"ק ר ח, י')?, זכרו ששאול כתב את האיגרת אל הרומים מקורינתוס.
5. הסבירו את הקשר בין ידע, חופש, ואהבה בפרק זה.
6. על מה עלינו לבסס את ההתחברות בקהילה?
7. על מה אנו מבססים את הבחירות והמעשים האישיים שלנו?
8. כיצד מעשינו משפיעים על אחרים? מה זה דורש מאתנו?
9. כיצד אנו קובעים אתיקה משיחית נכונה?
10. האם יתכן שיהיו אי הסכמות בין מאמינים בוגרים רוחנית בעוד ששניהם ברצון אלוהים?

רומים טו

חלוקה של קטעים לפי תרגומים מודרניים

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
התחשבו באחרים ולא בעצמם	שאו עול של אחרים	החזקים צריכים לשאת את החלשים	התחשבו ברצון של אחרים, ולא שלכם	(יד טו-6)
טו 6-1	טו 6-1	טו 6-1	טו 6-1	
הבשורה היא בשביל היהודים והגויים כאחד	שבחו את אלוהים ביחד		הבשורה לגויים	
טו 13-7	טו 13-7	טו 13-7	טו 12-7	טו 12-7
			טו 13	טו 14
סיכום תפקידו של שאול	מירושלים עד אלזריקון	הערות אישיות	הסיבה לכך ששאול כותב בצורה נועזת	השרות של שאול
תוכניתו של שאול לבקר ברומא	התוכנית לבקר ברומא		התוכנית של שאול לבקר ברומא	תוכניתו של שאול
טו 29-22	טו 33-22	טו 29-22	טו 29-22	טו 26-22
				טו 29-27
טו 33-30		טו 33-30	טו 33-30	טו 33-30

מחזור קריאה שלישי

מעקב אחר כוונתו המקורית של המחבר ברמת הפסקה

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתה אחראי לפרש בעצמך את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתה, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתה לא צריך להשאיר את זה לפרשן.

קרא את הפרק ברציפות. זהה את הנושאים. השווה את חלוקת הנושאים שלך עם חמשת התרגומים המודרניים. אין השראה בחלוקה לפסקאות, אבל זהו המפתח לעקוב אחר כוונתו המקורית של המחבר, שזה הלב של הפרשנות. לכל פסקה של נושא אחד ויחיד.

1. פסקה ראשונה
2. פסקה שנייה
3. פסקה שלישית
4. וכו'.

תובנות הקשר לפסוקים 13-1

- א. הדיון בנושא החופש והאחריות במשיח ממשיך מפרק יד לרומים טו 13-1.
- ב. ניתן לחלק את כל הטיעון של רומים יד 1-טו 13 לכמה חלקים
 1. קבלו אחד את השני מכיוון שאלוהים מקבל אותנו במשיח (ראו רומים יד 3,1; טו 7)
 2. אל תשפטו זה את זה מכיוון שהמשיח הוא האדון והשופט היחיד שלנו (ראו רומים יד 12-3)
 3. אהבה יותר חשובה מחופש אישי (ראו רומים יד 13-23)
 4. תלכו אחרי הדוגמא של ישוע ותשימו את עצמם בצד למען טובת הזולת (ראו רומים טו 13-1)
- ג. פרק טו 5-6 משקף את המטרה של רומים יד 1-טו 13 שמורכבת משלושה חלקים
 1. תחיו בהרמוניה זה עם זה

2. תחיו בהתאם לדוגמא של המשיח
3. בלב ובפה אחד תתנו שבח לאלוהים

ד. שאול מתייחס לאותו המתח בין החופש האישי לאחריות של הקהילה גם בא"ק ח-י'.

לימוד מילים וביטויים

רומים טו 1-6 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)
 1 אנחנו החזקים חִיבִים לשאת את חִלְשֹׁת החלשים ולא לבקש הנָאָה לעצמנו. 2 כל אחד מאתנו יִדָּאג לטובת רעהו כדי שרעהו יבָנֶה, 3 שְׁכֵן גַם המשיח לא בִקֵּשׁ הַנָּאָה לעצמו, אלא כִּכְתוּב: "וְחִרְפוֹת חוֹרְפִיךָ נָפְלוּ עָלַי." (תהילים סט' י') 4 וְהָרִי כָּל מָה שֶׁנִּכְתַּב מִקֵּדָם, נִכְתַּב לְהַדְרִכְתֵּנוּ, כְּדִי שֶׁתְּהִיָּה לָנוּ תִקְוָה מִתּוֹךְ הַסְבָּלֹנוֹת וְהַנְחָמָה שֶׁבְּכַתּוּבִים. 5 וְאַלֵּהִי הַסְבָּלֹנוֹת וְהַנְחָמָה יִתֵּן וְתִהְיֶה תְּמִימֵי דַעִים זֶה עִם זֶה כְּרִצּוֹן הַמְּשִׁיחַ יֵשׁוּעַ, 6 כְּדִי שֶׁבְּלֹב אֶחָד וּבְפֶה אֶחָד תְּהַלְלוּ אֶת אֱלֹהִים, אֲבִי אֲדוֹנֵנוּ יֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ.

טו 1

NASB	"עכשיו אנחנו החזקים צריכים לשאת את חולשתם של חסרי הכוח"
NKJV	"אז אנחנו החזקים צריכים לשאת ייסורי המצפון של החלש"
NRSV	"אנו החזקים צריכים להשלים עם כישלונם של החלשים"
TEV	"אנחנו החזקים באמונה צריכים לעזור לחלשים לשאת את העול שלהם"
NJB	"עלינו על החזקים מוטלת החובה להשלים עם ייסורי המצפון של החלשים"

אלו שתי צורות מקור המשמשות במובן של ציווי. אזכור של החזקים והחלשים מעיד על כך שפרק טו ממשיך את הדיון שהחל בפרק יד 1. נראה כי דיון זה משקף את המתח שהיה בקהילה ברומא, ובכל הקהילות, בנושא כיצד המשיחיים חיים את חייהם בהקשר ל

1. מקומות בעלי דו משמעות בכתובים
2. דרישות של הברית הישנה
3. תגובות לנושאים תרבותיים שאינם מוסריים

ספר טוב שעזר לי בתחום הזה הוא, *Gordon Fee, Gospel and Spirit*.

עבור קוראים מודרניים, כאשר יש תיוג של "חלשים" ו-"חזקים" יש דעה קדומה שמדובר במשהו טוב ולא טוב. זו לא הייתה כוונתו של שאול. הקבוצה החזקה התייחסה לאלו שקיבלו חופש מחיי דת ומסורת. היחסים שלהם עם אלוהים לא מבוססים על ביצוע משימו מסוימות או הימנעות מאיסורים דתיים. הקבוצה השנייה היא גם מורכבת ממאמינים משיחיים כנים. עם זאת, הם ראו את אמונתם דרך השתקפות של מושג דתי וניסיון של עבר. היהודים המשיחיים שמרו את המסורת של הברית הישנה. הגויים שקיבלו את ישוע נטו לשמור על חלק ממושגי הדת (אלילים) הישנה שלהם. אך שימו לב כי שאול לא כינה הלך רוח זה כ"חטא" בקרב מאמינים. רק כאשר הם הלכו נגד מצפונם זה הפך לחטא (ראו רומים טו 23).

המונח *adunatos*, "ללא כוח" (ראו מעשי שליחים יד 8) הוא מתקשר למונח *astheneō* (ראו רומים יד 21,1); א"ק ר ח 7,10,11,12; ט 22), שמשמעותו גם "בלי כוח".

מטקסט זה משתמע כי על המשיחיים לדאוג בצורה אוהבת ולעבוד אחד עם השני, ולא לסבול ולשמור טינה לחלשים באמונה. המונח "לשאת" מופיע ביוחנן יט 17 ובלוקס יד 27 בהקשר לישוע שנשא את הצלב. שאול היה מודע למתח שיכל להתרחש בין אנשי דת. הוא היה תלמידו של גמליאל, שהיה רב של הבית הספר הליברלי של הלל.

☐ "ולא לבקש הנאה לעצמנו" זהו ציווי פעיל בהווה, אשר בדרך כלל משמעותו להפסיק מעשה בתהליך. אנוכיית היא סימן לחוסר בגרות רוחנית; לעומת זאת הליכה אחרי הדוגמא של המשיח (ראו רומים טו 3; פיליפים ב 1-11) היא סימן לבגרות רוחנית. שוב, שאול פונה אל החזקים (ראו רומים יד 1,14,16,21,27). זה לא מעיד על כך שכל האחריות של היחסים על הכתפיים שלהם. שאול גם פונה אל החלשים ברומים יד 3,20,23; טו 5-6,7.

טו 2 "כל אחד ידאג לטובת רעהו" המונח "רעהו" משמש במובן של אח משיחי. שאול לא מתכוון לכך שמישהו ידאג לטובת רעהו על חשבון הרשעה של המצפון האישי, אלא על הצדדים לא לכפות את הדעות שלהם על הצד השני. יש להתמקד על האחדות וגדילה של גוף המשיח, ולא על החופש האישי (ראו א"ק ט 19-23; י 24-33; אפסים ד 1-16).

NASB	"להנחיתו"
NKJV	"מוביל להנחיה"
NRSV	"למטרה הטובה כדי שרעהו יבנה"
TEV	"כדי לבנות אותם באמונה"
NJB	"לעזור להם להיות משיחיים חזקים יותר"

זהו הנושא העיקרי של רומים יד (ראו רומים יד 16,19). זהו גם אחד המבחינים למתנות רוחניות שנמצא

בא"ק י 23; יב 7; יד 26; אפסים ד 29.

בהקשר זה הכוונה שהמאמין החזק יגביל את החופש האישי שלו בהווה במטרה לעזור לאחיו לגדול באמונה.

בספרו של Joseph A. Fitzmyer and Raymond E. Brown, ed., *The Jerome Biblical Commentary*, vol. 2, יש תגובה מעניינת על פסוק זה.

"לעתים קרובות אנחנו מפרשים 'לבנות את רעהו' בהתייחסות להתפתחות האישית של אח באמונה. אך בהתחשב בכך

ששאל שלעתים קרובות שאול משתמש במטאפורות מעולם הבנייה בשביל להתייחס למאמינים במונח של

תאגיד/קהילה, אז ללא ספק שלבטו זה יש משמעות חברתית, תאגידית (ראו א"ק יד 12; אפסים ד 12; רומים יד

19) (עמוד 328).

נושא מיוחד: לחנך/לבנות EDIFY SPECIAL TOPIC:

שאלו משתמש לעתים קרובות במונח זה *oikodomeō* ובצורותיו האחרות. פירושו "לבנות בית" (ראו מתי 24 ז), אולם עם הזמן השתמשו במונח כמטפורה ל:

1. גוף המשיח, קהילה, א"ק יד 9; אפסים ב 21; ד 16

2. בניה

א. אחים חלשים, רומים טו 1

ב. האנשים סביבנו, רומים טו 2

ג. אחד את השני, רומים טו 2

ד. הקדושים לשרות, אפסים ד 11

3. אנחנו בונים או חונכים

א. באהבה, א"ק ח 1; אפסים ד 16

ב. בכך שאנחנו שמים גבול לחופש האישי שלנו, א"ק י 23-24

ג. בכך שאנחנו נמנעים מהשערות, א"ט מ א 4

ד. שמים הגבלות מסוימות בזמן שרות הלל (זמרים, מורים, נביאים, דוברי לשונות, ומתרגמים),

א"ק יד 3-4, 12

4. כל הדברים מבהירים את

א. סמכותו של שאול, ב"ק י 8; יב 19; יג 10

ב. הצהרות סיכום ברומים יד 19; א"ק יד 26

טו 3 "שכן גם המשיח" המשיח הוא המופת והדוגמא שלנו. אותה אמת מופיע גם ברומים טו 5; פיליפים ב 1-11; א"פ ט ב 21; א"יוח ג 16.

□ "ככתוב" זהו חיווי שלילי בהווה, שהיה ביטוי לציטוט מהברית הישנה. זהו ציטוט מתהילים סט 10. על ידי ההתייחסות לדוגמא של ישוע (הוא לא חיפש טובת עצמו, ראו פיליפים ב 5-8) ביחד עם הציטוט מהברית הישנה, שאול משתמש שני מקורות הסמכות החשובים ביותר בתקופת הקהילה הקדומה (ראו את ספרו של Newman and Nida, *A Translator's Handbook on Paul's Letter to the Romans*, p. 271). ישוע הוא הדוגמא שלנו, בגלל שהוא לא חיפש טובת עצמו הוא נשא את החטא של העולם כולו (ראו א"יוח ג 16).

נראה ששאול מקשר

1. ישוע נשא את החרפה של המשיח

2. שאול נשא את החרפה של הבשורה

כל מי שמשרת את אלוהים בעולם החוטא משלם מחיר מסוים.

1. הדחייה והצליבה של ישוע

2. שאול מספר על הדחייה והרדיפה בב"ק ד 7-12; ו 3-10; יא 23-33. בסופו של דבר ראשו של שאול נכרת.

טו 4 "הרי כל מה שנקטב מקדם, נקטב להדרקתנו" הברית הישנה נכתבה גם עבור המאמינים של הברית החדשה (ראו רומים ד 23-24; טו 4; א"ק ט 10; י 6,11). והיא גם רלוונטית למאמינים בברית החדשה (ראו ב"ט מ ב 15; ג 17-16). ישנה המשכיות, אך גם אי-רציפות בין בתי הבריתות.

□ "מתוך הסבלנות והנחמה שבכתובים" שימו לב איך האמת של דבר אלוהים משולבת עם אורח חיים של המאמין. אמונה ומעשים קשורים ביחד (ראו רומים טו 5). הם גורמים לביטחון בחיים, במוות, בהבטחות של ביאת המשיח.

□ **"שתיה לנו תקווה"** דרך האווי פעילה בהווה, שמשמע כי תקוותנו תלויה בפעולות שהזכרו קודם ברומים טו 4. בברית החדשה המונח "תקווה" מתייחס לעתים קרובות לביאה השנייה והשלמת הישועה (ראו רומים ח 30; א"יח ג 2). ביוניט למונח זה אין הקונטציה של אי וודאות. הביאה השנייה היא אירוע ודאי עם אלמנט זמן לא ידוע. לעתים קרובות שאול משתמש במונח זה במובנים במספר מובנים, אך כולם קשורים זה לזה. לעתים קרובות זה קשור להגשמת אמונתו של המאמין. זה יכול לבוא לידי ביטוי כפאר, חיי נצח, ישועה מוחלטת, ביאה שנייה וכו'. השלמה היא ודאית אך אלמנט הזמן הוא עתידי ולא ידוע. לפעמים אותו הקשר קיין בין "אמונה" ו-"אהבה" (ראו א"ק יג 13; א"תס א 3; ב"תס ב 16). להלן רשימה חלקית של השימושים של שאול במונח זה:

1. הביאה השנייה, גלטים ה 5; אפסים א 18; ד 4; טיטוס ב 13
2. ישוע הוא תקוותנו, א"טמ א 1
3. ביטחון הבשורה, קולוסים א 23
4. השלמת הישועה, א"תס ה 8
5. כבוד אלוהים, רומים ה 2, ב"ק ג 12; קולוסים א 27
6. ביטחון הישועה, א"תס ה 8
7. חיי נצח, טיטוס א 2; ג 7
8. הגאולה של כל הבריה, רומים ח 20
9. אמונה, רומים ח 23-25; טו 4
10. תואר של אלוהים, רומים טו 13
11. רצונו של שאול לכל המאמינים, ה"ק א 7

טו 5 "ואלוהי...יתן" זה הטית פועל פעיל, המבטא משאלה או תפילה. לתפילתו של שאול ברומים טו 5-6 היו שתי בקשות.

1. תהיו תמימי דעים (ראו רומים יב 16; ב"ק יג 11; פיליפים ב 2)
2. שבלב אחד ופה אחד תהללו (ראו רומים טו 6,7,9).

□ **"אלהי הסבלנות והנחמה"** זה מעין התואר של אלוהים (ראו רומים טו 13; א"ק א 3). המאמינים מקבלים מאפיינים אלה של אלוהים דרך כתבי הקודש (ראו רומים טו 4). ראו נושא מיוחד: הצורך בהתמדה ברומים ח 25.

טו 6 "אלוהים, אבי אדונו ישוע המשיח" זהו תואר האלוהות בברית החדשה (ראו ב"ק א 3; אפסים א 3; קולוסים א 3; א"פט א 3; שימו לב לתואר דומה ברומים א 7). זה לא אלוהי הפילוסופיה אלא אלוהי ההתגלות. שימו לב לשני התארים ששאול נותן לאלוהים בתפילתו ברומים טו 1-6.

1. אלוהי הסבלנות והנחמה
 2. אלוהים, אבי אדונו ישוע המשיח
- ראו נושאים מיוחדים: התמדה ברומים ח 25 ואבא ברומים א 7.

רומים טו 7-13 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)
7 על כן קבלו איש את רעהו, כשם שגם המשיח קבל אותנו לכבוד אלהים.⁸ ואני אומר שהמשיח היה למשרת הנמולים בגלל נאמנות אלהים, כדי לקיים את ההבטחות שנתנו לאבות, (תהילים צח' ג')⁹ וכדי שהגויים יהללו את אלהים על רחמינו, (תהילים פו' ט') ככתוב: "על-כן אודך בגוים ולשמך אזמרה." (תהילים יח' ג')¹⁰ ועוד הוא אומר: "הרנינו גוים עמו" (דברים לב' מג')¹¹ ועוד: "הללו את יהוה כל-גוים, שבחוהו כל-האמים." (תהילים קיז' א')¹² וישעיהו אומר: "והיה שרש ישי אשר עמד לנס עמים, אליו גוים ידרשו." (ישעיהו יא' י')¹³ ואלהי התקווה ימלא אתכם כל שמחה ושלוש באמונתכם, כדי שתגאה בכם התקווה בכם רוח הקדש.

טו 7
"קבלו איש את רעהו"
NASB, TEV, NKJV
NRSV
NJB **"התייחסו אחד לשני בדרך ידידותית"**

זהו ציווי אמצעי בהווה. על המאמינים להמשיך לקבל איש אחד את השני מכיוון שהמשיח קיבל אותם! אותה אמת כתובה ברומים יד 1. עם זאת, כאן יש סדרה של ציטוטים מהברית השנייה בהקשר לכך שאלוהים מקבל את הגויים (ראו רומים טו 9-12). יתכן שזה שיקף את המתח שהיה בקהילה ברומא. המשיחיות מתאפיינת בהקרבה עצמית בין מאמינים (ראו רומים א 12; יב 5,10,16; יג 8; 14,13,19; טו 5,7,14; טז 16).

□ **"כשם שגם המשיח קיבל אותנו"** זמן הטית פועל עם חיווי אמצעי. זה הדבר שצריך להניע את המעשים של המאמינים (ראו רומים יד 3). ברומים יד המוקד היה על

1. המשיח כאדון ושופט, רומים טו 12-1
 2. המשיח הדוגמא שלנו לאהבה ונתינה עצמית, רומים טו 13-23
- המשיח קיבל אותנו, עלינו לקבל אחרים!

▫ **"כבוד לאלוהים"** ראו הערות ברומים ג 23.

טו 8 "המשיח היה למשרת הנמולים" ישוע הוא דרכו של אלוהים להגשים את הנבואות של הברית הישנה (ראו מתי י 6; טו 24). זה יכול להיות מופנה למתח שהיה בקהילה ברומא בין היהודים והגויים.

NASB	"בשם האמת של אלוהים כדי לאשר את ההבטחות שנתנו לאבות"
NKJV	"למען האמת של אלוהים, לאשר את ההבטחות שנתנו לאבות"
NRSV	"בשם אלוהים האמת כדי שהוא יאשר את ההבטחות שנתנו לאבות"
TEV	"בשם היהודים, בשביל להראות שאלוהים הוא נאמן, לקיים את הבטחותיו שנתנו לאבות"
NJB	"כדי שאלוהים יוכל לקיים בנאמנות את ההבטחות שניתנו לאבות"

ככל הנראה זה מתייחס להבטחות שאלוהים נתן לעם ישראל בברית הישנה (ראו רומים ד 16). עם זאת, זה יכול להתייחס להבטחותיו של אלוהים לפדות את כל בני האדם (ראו בראשית ג 15; יב 3; שמות יט 5-6; ישעיהו ב 4-2; נו; טו 18-24).

המסר של הברית החדשה הוא הגשמת התקווה של הברית הישנה, לא מדובר במשהו חדש לחלוטין. המשימה של ישוע הייתה (1) להגשים את התקווה המובטחת לישראל ו- (2) לפתוח דלת לגויים (ראו רומים ג 29-30; ט 30; י 11-12, 16-20; יא 25, 32; טז 25; יז 11-21). ישראל נכשלה במשימת הבשור לגלות את אלוהים ולמשוך את הגויים לאמונה, אבל ישוע הסמיך עם ישראל רוחני-חדש (ראו רומים ט 6; גלטים ו 16) בשביל לבצע משימה אוניברסלית זו (ראו מתי כח 19-20; לוקס כד 47; יוחנן ג 16; מעשי שליחים א 8).

▫ **"לקיים"** ראו נושא מיוחד ברומים ד 16.

טו 9-12 זו סדרה של ציטוטים מהברית הישנה בשביל להראות שהגויים היו תמיד חלק מתוכנתו של אלוהים (ראו נושא מיוחד: תוכנית הגאולה של יהוה ברומים י 16-20). להלן הסדרה של הציטוטים מהברית הישנה

1. רומים טו 9 – תהילים יח 49 או ב"ש כב 50
2. רומים טו 10 – דברים לב 43
3. רומים טו 11 – תהילים קיז 1
4. רומים – ישעיהו יא 10,1

שימו לב שיש ציטוט מכל חלק בקאנון העברי: תורה, נביאים, וכתובים

טו 9 "יהללו את אלוהים על רחמיו" רחמי אלוהים הם המפתח התיאולוגי פרדסטיניצי של רומים (ראו רומים ט 15, 16, 18, 23) והכללת הגויים (ראו רומים יא 30, 31, 32; טו 9). רחמיו של אלוהים הם שהצילו את ישראל. רחמיו של אלוהים מושיעים גויים שבאים באמונה. המנגנון לא מבוסס על מעשי אדם (ראו רומים ט), אלא על אופיו של אלוהים שלא משתנה ומלא ברחמים (ראו שמות לד 6; נחמיה ט 17; תהילים קג 4, 8; יואל ב 13) והבטחת המשיח (ראו ישעיהו יא 10,1).

זה מעניין שהגויים יהללו את אלוהים יד ליד

1. וידוי/שבח
2. הלל

כאשר המאמין שר לאלוהים, הוא מתוודה/מודה! מזמורים, כמו עקרי אמונה, הם דרך טובה להתוודות (ראו רומים י 9-13).

טו 13 "ואלוהי התקווה" זו דוקסולוגיה לסגירת היחידה הספרותית שהחלה ברומים יד 1. זהו תואר נוסף לאלוהים.

▫ **"ימלא אותכם בשמחה ושלוש"** זהו הטית פועל פעיל, המציין את תפילתו של שאול למען המאמינים ברומא. באנגלית כתוב "ימלא את כולם" (ראו רומים ה 1-2; יד 17).

NASB, NKJV, NRSV	"לאמין"
TEV	"באמצעות אמונתכם בו"
NJB	"באמונתכם"

זהו חייוי פעיל בהווה. זה מבטא את הביטחון של התמדה באמצעות אמונה מתמשכת במשיח, והכוח של רוח הקודש, התוצאה היא שמחה ושלוש. אמונה במשיח אינה רק תגובה ראשונית אך תגובה שמבוססת על אורח חיים.

□ "כדי שתגאה בכם התקוה" זהו מקור פעיל בהווה של המונח *perisseuō*, שפירושו "מעל ומעבר". ראו הערות בנושא "תקווה" ברומים טו 4.

נושא מיוחד: שפע (*PERISEUŌ*) SPECIAL TOPIC: ABOUND

בדרך כלל רק שאול משתמש במונח זה. זה מציין שפע ועודף (כלומר במובן החיובי).

1. האמת של אלוהים שופעת לתהילתו, רומים ג 7
 2. בגלל מתנת החסד במשיח, שפעו הרבים, רומים ה 15
 3. המאמינים שפעו בתקווה, רומים טו 13
 4. המאמינים לא מקבלים שבח מאלוהים בכך שהם אוכלים / לא אוכלים מאכלים מסוימים, א"קר ח 8 (ראו מרקוס ז 17, 15 – 23)
 5. המאמינים שופעים בבניית הקהילה, א"קר יד 12
 6. המאמינים שופעים בעובדת האדון, א"קר טו 58
 7. המאמינים משתתפים בסבלו של המשיח אך גם בנחמה שלו, ב"קר א 5
 8. השרות של הצדקה שופע בתהילה, ב"קר ג 9
 9. השבח של המאמינים מוסיפים לשפע תהילתו של אלוהים, ב"קר ד 15
 10. המאמינים בשפע שמחה, ב"קר ח 2
 11. למאמינים יש שפע בכל (אמונה, מוצא פי, תובנה, רצינות, ואהבה), כמו כן במתנה לקהילה בירושלים, ב"קר ח 7
 12. החסד שופע על כל המאמינים, ב"קר ט 8
 13. המאמינים נותנים שבח לאלוהים, ב"קר ט 12
 14. החסד השפיע על המאמינים, אפסים א 8
 15. אהבת המאמינים צריכה להיות בשפע, פיליפים א 9
 16. המאמינים מהללים את אלוהים בגלל שאול, פיליפים א 26
 17. שפע, פיליפים ד 12, 18
 18. המאמינים מתמלאים בהודיה, קולוסים ב 7
 19. בקרב המאמינים יש שפע אהבה, א"תס ג 12
 20. לגדול באורח חיים יראה שמיים, א"תס ד 1
 21. התמלאו באהבה למען מאמינים אחרים, א"תס ד 10
- שאלו מבין את חסדו של אלוהים "מעל ומעבר" במשיח, כך גם, הוא הבין שעל המאמינים ללכת בשפע ואהבתו של המשיח בכל יום בחייהם.

□ "בכוח רוח הקודש" רוח הקודש היא ישות מהשילוש, והיא פעילה בעידן החדש שבו המאמינים חיים. שום דבר בעל ערך לא קיים בלי רוח הקודש (ראו רומים טו 19; א"קר ב 4; א"תס א 5). ראו נושא מיוחד ברומים ח 9, 11.

שאלות לדיון

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתם אחראים לפרש בעצמכם את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתם, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתם לא צריכים להשאיר את זה לפרשן.

שאלות לדיון אלו ניתנו כדי לעזור לכם לחשוב היטב על הנושאים הגדולים בחלק זה של הספר. הן נועדו להיות מעוררות חשיבה ולא סופיות.

1. מהי האמת המרכזית של אומים יד 1-טו 13?
2. מדוע שאול מצטט מהברית הישנה בפסוקים 9-12? איזו אמת הפסוקים מלמדים?

תובנות בהקשר לפסוקים 14-33

- א. במובנים רבים הסוף של איגרת זו דומה לדברי הפתיחה בפרק א 8-15
 1. הפסוקים מחזקים את אמונתם (ראו רומים א 8)
 2. הם מחזקים את השליחות של שאול לגויים (ראו רומים א 13, 14)
 3. הם מעידים את הרצון של שאול לבקר את הקהילה ברומא (ראו רומים א 10, 13)

4. זה מבטא את רצונו של שאול שיעזרו לו בדרכו למחוזות אחרים שהבשורה בהם לא נשמעה (ספרד, ראו רומים א 13)

ב. ושוב, יש רמז למתח שהיה קיים בין היהודים והגויים בקהילה ברומא, המתח היה לאורך כל המכתב אך בעיקר בפרקים ט-יא, יד 1-טו 13.

ג. כמו כן, יש רמז למתח בקהילה הקדומה סביב מעמדו האפוסטולי של שאול. נראה שהוא גם מגן על עצמו ברומים טו 15-19; א 2,5.

ד. יחידה ספרותית זו מכילה שני נושאים.

1. השרות האפוסטולי, האוונגליסט של שאול לגויים (ראו רומים טו 14-21)

2. תוכניתו המסע הבישור של שאול עשויות להוביל אותו דרך רומא (ראו רומים טו 22-33)

לימוד מילים וביטויים

רומים טו 14-21 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)

¹⁴אני בטוח, אחי, שאתם שופעים טוב, מלאים כל דעת ויודעים גם להוכיח איש את רעהו.¹⁵ בכל זאת כתבתי לכם פה ושם בהעזה רבה למדי, כמי שמעורר את זכרוכם, וזאת על-סמך החסד הנתון לי מאת אלהים¹⁶ להיות משרת-קדש של המשיח ישוע בשביל הגויים ולכנה בבשורת אלהים, כדי שהגויים יהיו למנחה רצויה, מקדשת ברוח הקדש.¹⁷ לכן, הודות למשיח ישוע יכול אני להתגאות בדברים השייכים לאלהים¹⁸ ולא אעז לדבר בלתי אם על הדברים שהמשיח עשה דרכי כדי להביא את הגויים לידי ציית, וזאת על-ידי דבור ומעשה,¹⁹ בכח אותות ומופתים, ובכח רוח הקדש, באפן שהספקתי לבשר את בשורת המשיח מירושלים וסביבותיה עד אלוריקון.²⁰ ואמנם השתדלתי לבשר במקומות שטרם השמיעו בהם את שם המשיח, כדי שלא אבנה על יסוד של אחרים,²¹ אלא ככתוב: "אשר לא-ספר להם ראו, ואשר לא-שמעו התבוננו."

טו 14

NASB	"ובנוגע אליכם אחי, אני עצמי משוכנע"
NKJV	"אני בטוח בנוגע אליכם, אחי"
NRSV	"אני עצמי מרגיש בטוח בנוגע אליכם, אחי ואחיותיי"
TEV	"חברי: אני עצמי מרגיש בטוח שאתם"
NJB	"זה לא בגלל שיש לי ספק לגביכם, אחי, להפך אני די בטוח שאתם"

המונח "אני" (*auto egō*) מאוד מודגש ביוונית. שאול באמת מחמיא לקהילה זו ("בטוח" חיווי שלילי מושלם). בפסוק 14 שאול מכריז על שלושה דברים על המשיחיים ברומא.

1. הם שופעים בטוב (חיווי פעיל בהווה)

2. מלאים כל דעת (בינוני שלילי מושלם)

3. יודעים גם להוכיח איש את רעהו, בינוני שלילי מושלם

משתמע מפסוק זה ששאול לא מביא לקהילה ברומא מסר חדש, אלא הוא מסביר ומבהיר את הבשורות הטובות שכבר שמעו וקיבלו (ראו רומים טו 15).

☐ "אתם שופעים טוב, מלאים כל" כמו שיש דגש על המונח "אני" בביטוי הראשון, כך גם כאן יש דגש על "אתם". שאול השתמש במונח זה רק פעמיים (רומים טו 1; טו 14).

המונח "מלאים" (*plēroō*) הוא בינוני שלילי מושלם. שאול משתמש במונח זה לעתים קרובות ברומים (ראו רומים א 29; ח 4; יג 8; טו 13, 14, 19). הוא משתמש בשם העצם של המונח *plērōma* לעתים ברומים (ראו רומים יא 25, 12; יג 10; טו 29), אבל אף פעם הוא לא משתמש בשם התואר של המונח. זה היה רצונו של שאול שכל המאמינים יהיו מלאים בבשורה כדי שיחיו בשפע אהבה ושרות. למאמינים יש את כל מה שהם צריכים במשיח. הם צריכים לקבל הבטחה זו.

☐ "שופעים טוב, מלאים כל דעת" יש שתי דרכים להבין את המונחים האלה: (1) שהם מתייחסים להקשר של היחידה הספרותית הקודמת, רומים יד 1-טו 13- האהבה בין מאמינים למרות ההבדלים שיש למאמינים בתחומים מסוימים. אפשרות זו נתמכת על ידי השימוש במונח "טוב" ברומים יד 16; טו 2 ובפסוק זה או שיש אפשרות (2) שהמונחים מתייחסים לבשורה, אמונה, ומסורת.

☐ "יודעים גם להוכיח איש את רעהו" הקהילה נועדה על ידי אלוהים בשביל לעודד ולהוכיח איש את רעהו (ראו א"ק ר יב 7; קולוסים ג 16; א"תס ה 14; ב"תס ג 15). אנחנו נושענו בשביל לשרת, ואנחנו משרתים את אלוהים בכך שאנחנו משרתים אחד את השני! אנחנו חיים למען הגדילה והבריאות של כל הגוף!

טו 15 "כתבתי לכם פה ושם בהעזה רבה למדי" שאול כתב איגרת זו מקורינתוס. הוא הותקף על ידי מספר אנשים באותה קהילה שהוא נועז במכתביו, אך חלש באישיותו. צורת הפועל של המילה "העזה" כתבה בב"ק ר י 12, 2; יא 21. הנועזות של שאול היא פרי של ישועותו, קריאתו וידיעת הבשורה.

□ **"על סמך החסד הנתון לי מאת אלוהים"** שאול מתייחס לחסד אלוהים (ראו רומים א 5; יב 3; א"ק ג 10; טו 10; גלטים ב 9; אפסים ג 7-8) שקרא, הושיע, ושלח אותו לגויים (ראו רומים יא 13; טו 16). זו דרך שאלוהים מאשר את שליחותו וסמכותו (ראו רומים א 1, 5).

טו 16 "כהן... מנחה רצויה" בפסוק 16 ו-17 יש מספר מונחים שקשורים לכהן. "כהן" מופיע בהקשר לעבודת הכהנים ברומים טו 27. ועברים ח 2 המונח מופיע בהקשר למשיח. שאול ראה את עצמו ככהן (ראו פיליפים ב 17) שהביא את הגויים כמנחה לאלוהים, שזו הייתה המשימה של עם ישראל (ראו שמות יט 5-6; ישעיהו טו 20). הקהילה קיבלה משימה אוונגליסטית זו (ראו מתי כח 18-20; לוקס עד 47; מעשי שליחים א 8). הקהילה מתאורת במונחים שקשורים לכהונה מהברית הישנה בא"פט ב 9, 5; התגלות א 6.

□ **"הבשורה של אלוהים** היא לא רק הבשורה של ישוע (ראו מרקוס א 1; רומים א 16; טו 19; א"ק ט 12, 18; ב"ק ר ב 12; ד 4; ט 13; י 14; גלטים א 7 וכו'), והבשורה של ישוע יכול להיקרא "הבשורה של אלוהים" (ראו מרקוס א 14; רומים טו 16; ב"ק יא 7; א"תס ב 8, 9; א"פט ד 17). זהו הלב של אלוהים כפי שמתואר בבראשית ג 15; יב 3; שמות יט 5-6; ישעיהו ב 2-4; נא 4, 5).

□ **"מקודשת ברוח הקודש"** זהו בינוני שלילי מושלם, "הייתה מקודשת ותמשיך להיות מקודשת ברוח הקודש". זה אולי שוב משקף את המתח בין היהודים הגויים בקהילה ברומא. שאול מצהיר בבירור שהעמים (גויים) הם נכללו וימשיכו להיות חלק ממשפחת אלוהים ברוח הקודש (ראו א"ק ו 11).

טו 17-19 שימו לב לפעולה המאוחדת של השילוש: לאלוהים (פסוק 7); במשיח (רומים טו 17); ובכוח רוח הקודש (רומים טו 19). שימו לב גם לשילוש בפסוק 30. למרות שהמונח "שילוש" הוא לא מקראי, המושג הוא כן (ראו מתי ג 17-16; כח 19; מעשי שליחים ב 33-34; רומים ח 9-10; א"ק יב 4-6; א"פט א 2). ראו נושא מיוחד ברומים ח 11.

טו 18-19 שאול מפרט את היעילות של השרות שלו; (1) בדיבור; (2) במעשים; (3) אותות; (4) מופתים; (5) ובכוח של רוח הקודש.

הערה בקשר לווריאציה של כתב יד שקשורה לסעיף 5, "הרוח" (B, MS): במספר תרגומים מוסיפים "רוח הקודש" (למשל, MSS, A, D*), בחלק כתוב "הרוח של אלוהים" (למשל, MSS, P⁴⁶, א, D¹). למרות שיש הרבה ווריאציות, הן לא משפיעות על אמיתות של קטע זה. בדרך כלל מדובר בניסיון של הסופרים המאוחרים לתקן דברים בברית החדשה בזמן העתקה. מילון UBS⁴ נותן דירוג "C" (קושי בוודאות).

טו 18 "כדי להביא את הגויים לידי ציית" מטרתו של אלוהים הייתה תמיד שבני האדם ישקפו את דמותו. הבשורה של ישועה משקמת את דמותו של אלוהים באבד בבראשית ג. התחברות אינטימית עם אלוהים היא בשיתוף עם אופי יראה שמיים. המטרה של המשיחיות היא התחברות עם אלוהים ואורח חיים בצלם המשיח בהווה!

□ **"על ידי דבור ומעשה"** זה משקף את השרות של שאול, ולא את הציית של המאמינים ברומא. וברור שזה קשור לכוח של רוח הקודש ברומים טו 19.

טו 19 "בכוח אותות ומופתים" מונחים אלו מופיעים יחד בהרבה מקומות במעשי השליחים (ראו מעשי שליחים יד 10-8; טז 16-18, 25-26; כ 9-12; כח 8-9), הם מתארים את כוחו של אלוהים שפועל דרך הבשורה (ראו ב"ק יב 12). זה נראה שאלו מילים נרדפות. זה לא ברור למה בדיוק השאול מתכוון באותות ומופתים. גם כאן, אולי זה רמז למתח שהיה קיים סביב שליחותו של שאול. כפי שאלוהים אישר את המעשים של התלמידים, כך גם אלוהים אישר את עבודתו של שאול בקרב הגויים באמצעות אותות ומופתים.

□ **"באפן שהספקתי לבשר את בשורת המשיח"** זהו מקור פעיל מושלם של המונח *plēroō* (ראו רומים טו 14). מכאן משתמע כי שאול האמין שסיים את משימת הבישור במזרח הים התיכון (ראו רומים טו 23).

□ **"עד אליריקון"** מחוז רומי זה המכונה גם Dalmatia, נמצא בצד המזרחי של הים האדריאטי צפונית מערבית לחצי האי Grecian (מקדוניה). במעשי השליחים אין תיעוד ששאול בישר באותם האזורים (ראו רומים כ 1-2). "עד" פירושו יכול להיות "בגבול" או "באזור של".

טו 20 "אמנם השתדלתי לבשר במקומות שטרם השמיעו בהם את שם המשיח" זו הייתה האסטרטגיה המיסיונרית של שאול (ראו א"ק ג 10; ב"ק י 15-16). הוא רצה לבשר לגויים שלא הייתה להם הזדמנות לשמוע ולקבל את הבשורה. בדרך כלל הוא היה בוחר במקום אסטרטגי גדול באימפריה הרומית בשביל שהקהילה שתקום תוכל לבשר ולתלמד את המאמינים באזור.

טו 21 זהו ציטוט מתרגום השבעים של ישעיהו נב 15 שמדבר על בגויים ששומעים על אלוהים. שאול בחר בבבואה זו כאסטרטגיה לבישור.

רומים טו 22-29 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)
22²² לכן גם פעמים רבות נמנע ממני לבוא אליכם. אבל כעת, הואיל ואין לי עוד מקום לפעלה באזורים האלה, ושנים רבות משתוקק אני לבוא אליכם,²⁴ אני מקנה שבדרכי לספרד אסור לראותכם, ולאחר שאהנה קמעה אצלכם תשלחוני להמשך דרכי.²⁵ אולם כעת אני עולה לירושלים לעזרת הקדושים,²⁶ כי מקדוניה ואכיה ראו לנכון לתרם תרומה לענני הקדושים.²⁷ הם ראו זאת לנכון וזוהי חובתם כלפיהם; שכן אם הגויים שתפו בדברים הרוחניים שלהם, עליהם גם לסייע להם בדברים חמריים.²⁸ לכן לאחר שאשלים זאת ואמסר להם בחתימתי את התרומה הזאת, אסור אליכם בדרכי לספרד.²⁹ אני בטוח כי כאשר אבוא אליכם, אבוא במלוא ברכת המשיח.

טו 22 "לכן" סיבה זו מוסברת ברומים טו 20.

▣ "פעמים רבות נמנע ממני" זהו חיזוי שלילי לא מושלם. פעמים רבות שאול רצה להגיע לרומא אבל זה נמנע ממנו (ראו רומים א 13). הוא לא ציין את הסיבה לכך. אולי זה היה אלוהים, השטן, אנשים רעים או שנפתחו לו הזדמנויות אחרות לבישור.

זכרו, שאול כתב את האיגרת אל הרומים בזמן שהיה בקורינתוס. כאשר שאול היה בקורינתוס מתנגדיו תקפו אותו מכיוון שהוא לממש את תוכניתו המסע שלו. ההתקפות הגיעו מתוך הקהילה בקורינתוס והן השפיעו על שאול. ייתכן שהוא כבר ציין שהתוכניות המסע שלו התבטלו שוב ושוב.

טו 23 "אבל כעת, הואיל ואין לי עוד מקום לפעלה באזורים האלה" יש להבין פסוק זה בהקשר לאזור הגיאוגרפי המוגבל של אסיה הקטנה או אזור מזרח הים התיכון. שאול לא בישר לכולם באזור ההוא, רק לחלקם.

▣ "ושנים רבות משתוקק אני לבוא אליכם" שאול הביע הרבה פעמים את הרצון שלו לבקר ברומא (ראו רומים א 15-10; מעשי שליחים יט 21; כג 11).

בקטע ישנה גרסה של כתב יד יווני שאינו מופיע בהערות שוליים של UBS⁴. בכתבי יד יווניים קדומים MSS P⁴⁶, א, A, D, F, G, L מופיעה המילה "רבות" (polus) אשר גם מופיע ברומים טו 22, ובכתבי היד MSS B, C & P מופיעה המילה "כמה" (ikanos). יתכן וזה הפריע לסופרים ששאול חזר על הצהרה זו מספר פעמים.

טו 24 "בדרכי לספרד" שאול רצה להגיע לאזור המערבי של האימפריה הרומית (ראו ב"קר י 16). שאול שוחרר מהכלא הרומי לאחר שמעשי השליחים נכתבו ואז הוא המשיך למסע הבישור הרביעי שלו. האיגרות א"טמ, ב"טמ וטיטוס נכתבו במהלך מסע בישור זה. כנראה יש אזכור של זה בב"טמ ד 10, במספר כתבי יד יווניים א, C ובתרגום לטיני וקופטי מופיע העיר "Gaul". בסוף המאה הראשונה, היה סופר שכתב "מכתב אל הקורינתים" ה 7 והוא טען ששאול הגיע ל"גבולות של המערב".

▣ "ולאחר שאהנה קמעה אצלכם" ביטוי זה הפך לצירוף מילים טכני בקרב הקהילה, לעזור למיסיונרים שבמסע בישור (ראו מעשי שליחים טו 3; א"קר טז 11,6; ב"קר א 16; טיטוס ג 13; ג"יח 6). הקהילה ברומא לא הצליחה לסייע כספית לקהילה בירושלים, אך הם יכולים לסייע למסע הבישור העתידי של שאול.

טו 25 "לעזרת הקדושים" לעתים קרובות מונח זה מופיע בהקשר לגיוס כפסים (ראו רומים טו 31; א"קר טז 15; ב"קר ח 4; ט 1). ראו נושא מיוחד: קדושים ברומים א 7.

טו 26 "תרמו לענייני הקדושים" שאול קיבל תרומה זו (ראו נושא מיוחד Koinōnia ברומים יב 13) במשך מספר שנים מ (1) גלטיה ואסיה הקטנה (ראו א"קר טז 4-1), ו- (2) מקדוניה ואכיה (ראו ב"קר ח-ט). הוא קיבל רעיון זה מהקהילה באנטיוכיה (ראו מעשי שליחים יא 30; יב 25). המטרה הייתה לאחד את היהודים והגויים בקהילות. קהילות הגויים ראו לנכון לעזור (ראו רומים טו 26,27). ראו נושא מיוחד להלן.

SPECIAL TOPIC: HUNGER רעב מיוחד:

- א. מבוא
- א. רעב הוא תזכורת בהווה למצב של העולם החוטא והבריאה.
- ב. רעב הוא היבט אחד של בעיית הרע והסבל. הוא מיוחס ישירות לבני האדם ולא לאלוהים. אף על פי שאלוהים לפעמים בירך או קילל את היבול בשביל להעניש/לתגמל את עמו (ויקרא כו; דברים כז-כח), באופן כללי זה לא התייחס ללא מאמינים (כלומר, אלוהים הוא המספק ומקיים, ראו מתי

ה 45). הרעב הוא דוגמא נוספת לחמדנות, אנוכיות, וחומריות של בני האדם. בעיית הרעב היא לא באמת חוסר מזון, אלא במוטיבציה ובסדר העדיפויות של בני האדם
ג. הרעב היא הזדמנות עבור הנושעים לשקף את אהבת אלוהים. הצורה שבה המאמינים מגיבים לצרכי הקהילה והסביבה משקפת מי בהם באמת.

ii. חומר מקראי

א. ברית ישנה

1. משה

- א. בברית הישנה היו עניים בקרב עם ישראל (דברים יד 28-29)
- ב. בתורה יש הנחיות מיוחדות עבור העניים (שמות כג 11; ויקרא יט 10; כג 22; דברים כד 19-22)
- ג. התורה קבעה קורבנות מיוחדות לעניים (ויקרא יד 21)
- ד. אלוהים ציווה שעם ישראל יהיה בעל רחמים ועם ידיים פתוחות לנזקקים ועניים (ראו דברים טו 7-11, ראו איוב כט 16; ל 25; לא 23-16)

2. ספרות חכמה

- א. היו ברכות מיוחדות לאלה שעזרו לעניים (תהילים ד 14)
- ב. עזרה לעני נחשבה כעזרה לאלוהים (משלי יד 31; יז 5; יט 17)

3. הנביאים

- א. אלוהים דורש לעבוד אותו בצדקה וחמלה לנזקקים (ראו ישעיהו נח 6-7; מיכה ו 8)
- ב. המסר של אלוהים היה צריך להיות מוכרז גם לעניים ונזקקים (ישעיהו סא 1-2)
- ג. נביאי אלוהים התנגדו נגד ניצול חברתי (עמוס ב 6-8; ה 10-13; מיכה)

ב. ברית החדשה

1. הבשורות

- א. עזרה לנזקקים (מרקוס י 21; לוקס ג 11)
- ב. המשפט שלנו יהיה מבוסס על מעשינו ואהבתנו כלפי הזולת בשם ישוע. למעשה, לעזור לאחרים זה לעזור לישוע (מתי כה 31-46)
- ג. מרקוס יד 7, לפעמים קטע זה מתפרש בצורה לא נכונה, הפסוק לא משקף חוסר דאגה לעניים. לפסוק יש דגש על הייחודיות של ישוע ולא להתעלם מהעניים.
- ד. ישעיהו סא 1-2, הפסוקים משקפים כי מי שמקבל את המסר של אלוהים יהיה מנודה חברתית (לוקס ד 18; ז; יד 21)

2. שאול

- א. שאול מהקהילה באנטיוכיה את רעיון של מנחת אהבה לעניים בקהילה בירושלים (ראו רומים טו 26; א"ק"ר טז 1; ב"ק"ר ח 4,6,19; גלטים ב)
- ב. שאול מדגיש חסד, אמונה, ומעשים (אפסים ב 8-10).
- 3. יעקב (ספרות חכמה)
 - א. אמונה באלוהים ללא דאגה חברתית היא חוסר בגרות רוחנית (יעקב ב 14-17)
 - ב. יעקב אפילו אומר כי אמונה ללא מעשים מתה היא!
- 4. יוחנן – כל האיגרת הראשונה מאת יוחנן מכריזה שבטחון המאמין מבוסס על חיי אמונה ושרות (א"יוח ג 17-18).

iii. סיכום

א. הסבל והצורך של בני האדם קשורים לחטא. ישנם כמה היבטים למונח הרעב:

- 1. התנהגות מטופשת (משלי יט 15)
- 2. עונש של אלוהים (דברים כז-כח)
- 3. קשר לשירות רוחני (ב"ק"ר יא 27)
- 4. נסיבות תרבותיות (תאווה בצע וכו')
- 5. נסיבות גשמיות (רעב, שיטפונות, ברד, וכו')
- ב. אלוהים דואג לבני האדם. הוא אוהב את הנזקקים בצורה ייחודית!
- ג. בפועל הקהילה היא המענה של אלוהים לצורך של בני האדם (פיזי ורוחני)
 - 1. מעשה אישי ישר
 - 2. פעילות משותפת/קהילתית
 - 3. ארגון פוליטי שיעשה שינוי
- ד. עלינו לבחון את הסדר העדיפויות החברתי והאישי לאור כתבי הקודש (ב"ק"ר ח-ט)
- ה. אנחנו צריכים לפתוח את עינינו, ידנו, וליבנו לצורך שסביבנו; בקהילה ובעולם.
- ו. העזרה שאנחנו נותנים קשורה לבריאה החדשה שלנו במשיח (מתי כח 18-20). העזרה שלנו צריכה להיות רוחנית ופיזית.

טו 27 "אם" זהו משפט תנאי ממעמד ראשון שנחשב נכון מנקודת מבטו של המחבר או למטרותיו הספרותיות. אם הגויים הם חלק מהברכות הרחניות של היהודים (ראו רומים י-יא) אז עליהם לסייע בצורך הפיזי של קהילת האם בירושלים.

טו 28

NASB	"כשראיתי זאת, ושמתי את חתמתי על הפרי שלהם"
NKJV	"כשבצעתי זאת וחתמתי להם את הפרי הזה"
NRSV	"לאחר שהשלמתי זאת, ומסרתי להם את מה שנאסף"
TEV	"כשסיימתי משימה זו והעברתי להם את כל הכסף שנאסף עבורם"
NJB	"אז כשסיימתי זאת ומסרתי רשמית את מה שנאסף"

זהו זמן הטית בינוני פעיל עם זמן הטית בינוני אמצעי. יש כאן רמז ששאלו היה חותם על החבילה בשביל להבטיח את בטיחות תכולתה. זו אולי דרך ששאלו טוען כי כל הכסף שנשלחו דרכו יגיע ליעד. בשביל להבטיח זאת הוא לוקח עמו כמה נציגים מהקהילות התורמות (ראו מעשי שליחים כ 4). בנושא חותם ראו נושא מיוחד ברומים ד 11.

טו 29 שימו לב שהמילה *plēroō / plērōma* מופיעה כאן שוב. ראו הערות ברומים טו 14.

□ "ברכת המשיח" שאול מתייחס לברכה שהלימוד/בישור של הבשורה מביא. זה לא מתייחס לתפילה בהקשר זה. מספר טקסטים יוונים קדומים ניסו להבהיר הבנה זו והוסיפו את הביטוי, "ברכת הבשורה של המשיח" (MS, A², NKJV). הטקסט הקצר יותר נמצא בתרגומים MSS א*, A, B, C, D, F, G, P, מילון UBS⁴ נותן דירוג "A" (ודאי) לטקסט הקצר יותר.

רומים טו 30-33 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)
³⁰ ואני מבקש מכם, אחי, למען אדונו ישוע המשיח ולמען אהבת הרוח, להאבק יחד אתי בתפלות לאלהים בעדי, ³¹ כדי שאנצל מידי הסוררים בארץ יהודה ושרותי למען ירושלים יהיה לרצון בעיני הקדושים, ³² וכדי שאבוא אליכם בשמחה, כרצון אלהים, ואנוח בחברתכם. ³³ אלהי השלום עם כלכם. אמן.

טו "אני מבקש מכם...להאבק יחד אתי" ביונית אלו מונחים חזקים. הראשון מופיע ברומים יב 1. והשני מופיע בזמן תפילתו של ישוע בגת שמנים. שאול חש צורך עמוק בתפילה עבורו ושרותו (ראו ב"קר א 11; אפסים ו 18-20; קולוסים ד 3; א"תס ה 25; ב"תס ג 1). החוויה שלו בירושלים הייתה קשה (ראו רומים טו 31). הוא מגיע לרומא אבל לא בצורה שרצה. ראו נושא מיוחד: תפילת הפגעה ברומים ט 3.

טו 30-33 שאול מבטא שלושה רצונות בתפילתו

1. שהוא ינצל מהאויבים ביהודה (ראו מעשי שליחים כ 22-23)
2. שהמתנה מקהילות הגויים תתקבל בברה בקהילה בירושלים (ראו מעשי שליחים טו 1; כא 17)
3. שהוא יוכל לבקר ברומא בדרכו לספרד

טו 30 "להאבק יחד אתי" מונח זה מופיע רק בפסוק בכל הברית החדשה. זה שילוב של המונח *sun* (יחד עם) – *agōnizomai* (להתמודד, ראו א"קר ט 25; קולוסים א 29; ד 12; א"טמ ד 10; ו 12). זהו מקור הפועל, שאול מעודד את המאמינים ברומא להתפלל ביחד איתו עבור המסע לירושלים.

טו 31 "הסוררים" זה מתייחס ליהודים שמתנגדים לשאלו או מתיידיים, ולא לקהילה בכלל (ראו רומים יא 30, 31).

טו 32 תפילתו של שאול מסתיימת בשתי בקשות: (1) שהוא יבוא אליהם בשמחה ו- (2) שהוא יוכל לנוח בחברתם (זמן הטית פועל אמצעי עם דרך אוויל של המונח *sunanapauomai*, מופיע רק בפסוק זה בכל הברית החדשה, אבל הוא מופיע בישעיהו יא 6. שאול מצטט מישעיהו יא 10, 11 ברומים טו 12). שאול זקוק לזמן של מנוחה והתאוששות בקרב מאמינים בוגרים (ראו ב"קר ד 7-12; ו 3-10; יא 23-33)! בסופו של שאול לא קיבל זמן של מנוחה אלא היה שנים במעצרים ומשפטים. לפסוק זה יש גרסאות כתב-יד רבות.

טו 33 "אלוהי השלום" זהו תואר של אלוהים (ראו רומים טז 20; ב"קר יג 11; פיליפים ד 9; א"תס ה 23; ב"תס ג 16; עברים יג 20).

□ "אמן" ראו נושא מיוחד ברומים א 25.

שאלות לדין

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתם אחראים לפרש בעצמכם את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתם, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתם לא צריכים להשאיר את זה לפרשן.

שאלות לדין אלו ניתנו כדי לעזור לכם לחשוב היטב על הנושאים הגדולים בחלק זה של הספר. הן נועדו להיות מעוררות חשיבה ולא סופיות.

1. כיצד הברית הישנה מועילה למאמינים בברית החדשה (רומים טו 54; א"ק ר י 11,6)?
2. מדוע שאל מצוטט מהברית הישנה ברומים טו 9-12? איזו אמת הפסוקים הללו מלמדים?
3. היכן בפרק זה מופיע המתח בין היהודים לגויים?
4. היכן בפרק זה מופיע המתח בנושא שליחותו של שאל?
5. מה הייתה הסיבה ששאל אסף תרומה מקהילות הגויים לקהילה בירושלים (רומים טו 15-28)?
6. מה הייתה האסטרטגיה המיסיונרית של שאל? מדוע הוא רצה להגיע לספרד?
7. כיצד ומדוע שאל מתאר את עבודתו ככהן (פסוק 16) בהתייחס לישראל כממלכת כוהנים (שמות יט 5-6) או לקהילה (א"פ ט ב 9,5; התגלות א 6)?
8. האם אלוהים ענה לתפילתו של שאל בפסוקים 30-33?

רומים טז

חלוקה של קטעים לפי תרגומים מודרניים

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
ברכות אישיות טז 2-1	ההמלצה על פבי טז 2-1	ברכות טז 2-1	ברכות אישיות טז 2-1	ברכות ואיחולים טז 2-1
	ברכות לקדושים ברומא טז 16-3	טז 16-3	טז 5-3 טז 7-5 טז 11-8 טז 11-8 טז 15-12 טז 16	טז 5-3 טז 16-5
טז 20-17	הימנעו מאנשים שגורמים לפילוגים טז 20-17	טז 20-17	הנחיות אחרונות טז 20-17 טז 21-20	אזהרה והערה נוספת טז 20-17
טז 23-21	דרשת שלום מחבריו של שאול טז 24-21	טז 21 טז 22 טז 23	טז 22 טז 23	ברכות אחרונות והערה נוספת טז 23-21
דוקסולוגיה טז 27-25	ברכה טז 27-25	טז 27-25	תפילת ושבח טז 26-25 טז 27	דוקסולוגיה טז 27-25

מחזור קריאה שלישי

מעקב אחר כוונתו המקורית של המחבר ברמת הפסקה

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתה אחראי לפרש בעצמך את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתה, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתה לא צריך להשאיר את זה לפרשן.

קרא את הפרק ברציפות. זהה את הנושאים. השווה את חלוקת הנושאים שלך עם חמשת התרגומים המודרניים. אין השראה בחלוקה לפסקאות, אבל זהו המפתח לעקוב אחר כוונתו המקורית של המחבר, שזה הלב של הפרשנות. לכל פסקה של נושא אחד ויחיד.

1. פסקה ראשונה
2. פסקה שנייה
3. פסקה שלישית
4. וכו'.

תובנות בהקשר לפסוקים 1-27

א. שימו לב שכל הנשים בקטע זה היו עמיתים לשרות הבשורה של שאול (ראו פיליפים ד 3): פבי ברומים טז 1; פריסקילה ברומים טז 3; מרים ברומים טז 6; יוניס ברומים טז 7; טריפינה וטרופוסה ברומים טז 12; פרסיס ברומים טז 12; "אמו" ברומים טז 13; יוליה ברומים טז 15; ו"אחותו" ברומים טז 15. יש להיזהר מדוגמטיות בשרות. לכל המאמינים יש מתנות (ראו א"ק ר יב 7, 11), וכולם בשרות מלא (ראו אפסים ד 12). ברשימה זו יש אישה שהיא דיקן, פיבי, ואולי אפילו שליחה, יוליה (ראו יואל ב 28; מעשי שליחים ב 16-21). קשה לדעת אך להבין עניין זה באופן מקראי בגלל הסגנון כתיבה של שאול שמלווה בודו משמעות כמו בא"ק ר יא 4-5 לעומת יד 34.

ב. שימו לרקע של שמות אלה

1. יהודים מאמינים: פריסקילה, אנדרוניקוס, יוניס, ומרים;
2. שמות משפחה רומיים-אצילים: פריסקילה, אמפליאטוס, אפליס, נרקיסוס, יוליה, פילולוגוס;
3. שמות משפחה יהודיים-אצילים: ארטוס, הורודיון.

ג. פסוקים 1-16 הם ברכותיו האישיות של שאול, ואילו פסוקים 17-20 הם אזהרות אחרות נגד מורי שקר. בפסוקים 21-23 צוות השרות שולח ברכות מקוריות.

ד. יש דיון מאוד מועיל על פרק טז בספר פרשנות Tyndale New Testament Commentary by F. F. Bruce, אם לקרוא יש עניין במחקר מפורט של השמות בפרק זה יש לעיין בעמודים 266-284.

ה. יש ספק באיזה פרק שאול מסיים את המכתב. הסיום מופיע מספר פעמים בסוף פרק יד, טו (MS⁴⁶ P), טז, בכתבי היד היווניים הקדומים. עם זאת, הסוף המסורתי של האיגרת הוא בפרק טז 25-27 והוא מופיע בתרגומים MSS P⁶¹, א, B, C, D, וכמו כן בטקסט היווני Clement של רומא (שנת 95 לספירה).

פסוק 24 אינו מופיע בכתבי יד-יווניים ישנים יותר, P⁶¹, P⁴⁶, in the older Greek manuscripts, א, B, C, A, וגם לא בטקסט הלטיני או היווני ששימש את הטקסט המקורי של אלכסנדריה. לדיון מלא בנושא הגרסאות השונות ניתן לקרוא את הספר של Bruce M. Metzger, *A Textual Commentary on the Greek New Testament*, עמודים 536-533.

לימוד מילים וביטויים

רומים טז 1-2 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)
¹אני ממליץ לפניכם על אחותנו פבי, שמשית הקהילה בקונקרא. ²קבלו נא אותה באדון, כיאה לקדושים, ועזרו לה בכל דבר שתזדקק לכם; כי אכן היתה עזר לרבים וגם לי.

טז 1 "אני ממליץ לפניכם" פסוקים 1-2 משמשים ככתב המלצה על פבי השמשית. כנראה היא זו שהביא את המכתב לרומא. יש עוד מספר מקומות בברית החדשה שיש בהם כתבי המלצה (ראו מעשי שליחים יח 27; א"ק ר טז 3; ב"ק ר ג 1; n 18-24; פיליפים ב 19-30).

□ "פבי" פירוש הם הוא "בהיר" או "זוהר"

NASB, NKJV	"משרת של הקהילה"
NRSV	"שמשיית הקהילה"
TEV	"שמשרת את הקהילה"
NJB	"שמשיית של הקהילה"

זה המונח *diakonos*. יחיד, נקבה. ביוונית משמעות המונח היא משרת/שמש. המונח מופיע (1) בהקשר למשיח ברומים טו 8; מרקוס י 45 (2) בהקשר לשאול באפסים ג 7; קולוסים א 23, 25; (3) משמשים בפיליפים א 1; א"ט ג 11.

יש הוכחות הן בברית החדשה והן בכתבי הקהילה הקדומה על שרות של שמשים. דוגמא נוספת לנשים שהיו בשרות בקהילה הן האלמנות (ראו, בא"ט ג 11; ה 3-16). בתרגום RVS כתובה המילה שמשיית ברומים טז 1. בתרגום NASB, NIV המילה מופיע בהערות שוליים. בתרגום NEB כתוב "זו שמכהנת בשרות". לכל המאמינים יש

קריאה, מתנות ושרות מלא (ראו אפסים ד 12). לחלקם יש קריאה של מנהיגות בשרות. אנחנו חייבים לשים את הכתובים מעל המסורת שלנו! אותם שמשים/שמשות היו משרתים ולא מועצת מנהלים. בספרו של M. R. Vincent, *Word Studies*, vol. 2, עמודים 1196,752 כתוב שבחוקה האפוסטולית, מסוף המאה השנייה או תחילת המאה השלישית, יש הבחנה בין חובות והסמכה של נשים בקהילה

1. שמשות
2. אלמנות (ראו א"ט מ ג 11; ה 9-10)
3. בתולות (ראו מעשי שליחים כא 9 ואולי גם א"ק ר ז 34)
- אותן החובות היו
 1. טיפול בחולים
 2. לטפל באלו שעברו רדיפות
 3. לבקר אסירים שהיו בכלא בגלל אמונתם
 4. לימוד מאמינים חדשים
 5. סיוע בטבילת נשים
 6. פיקוח כלשהו על הנשים בקהילה.

נושא מיוחד: נשים בכתבי הקודש SPECIAL TOPIC WOMEN IN THE BIBLE

- א. התנ"ך
 1. הנשים נחשבו באופן תרבותי כרכוש
 1. נכללו ברשימת הרכוש (שמות כ 17)
 2. היחס לאמות (שמות כא 7-11)
 3. נדר של נשים היה ניתן לביטול על-ידי גבר אשר היה אחראי חברתית (במדבר ל)
 4. נשים כשלל מלחמה (דברים כ 14-10; כא 14-10)
 - ב. באופן מעשי היתה הדדיות
 1. האיש והאישה נבראו בצלמו של אלוהים (בראשית א 26-27)
 2. כיבוד האב והאם (שמות כ 12 [דברים ה 16])
 3. יראת כבוד כלפי האם והאב (ויקרא יט 3; כ 9)
 4. גברים ונשים יכלו להיות נזירים (במדבר ו 1-2)
 5. לבנות היתה זכות ירושה (במדבר כז 1-11)
 6. היו חלק מאנשי הברית (דברים כט 10-12)
 7. הליכה בהתאם ללימוד של האב והאם (משלי א 8; ו 20)
 8. הבנים והבנות של הימן (משפחה לוית) הדריכו את המוזיקה בבית המקדש (דהי"א כה 5-6)
 9. בנים ובנות ינבאו בעידן החדש (יואל ב 28-29)
 - ג. נשים היו העמדות הנהגה
 1. אחותו של משה, מרים, נקראה נביאה (שמות טו 20-21; שימו לב גם למיכה ו 4)
 2. נשים קיבלו כישרון מאלוהים לטוות חומרים לאוהל מועד (שמות לה 25-26)
 3. אשה, דבורה, גם היתה נביאה (השווה לשופ' ד 4), והדריכה את כל השבטים (שופ' ד 4-5; ה 7)
 4. חולדה היתה נביאה שהמלך יאשיהו ביקש ממנה לקרוא ולפרש את "ספר התורה" שזה עתה נמצא (מל"ב כב 14; דהי"ב לד 22-27)
 5. המלכה אסתר, אישה יראת ה', הצילה את היהודים בפרס
- ii. הברית החדשה
 - א. במבחינה תרבותית גם ביהדות וגם בעולם הרומי-יווני הנשים היו אזרחיות סוג ב' עם מעט זכויות (מקדוניה היתה יוצאת דופן).
 - ב. נשים בעמדות הנהגה
 1. אלישבע ומרים, נשים יראות ה' שהיו זמינות לאלוהים (לוקס א-ב)
 2. חנה, אשה יראת ה' ששרתה במקדש (לוקס ב 36)
 3. לידיה, מאמינה ומנהיגת קהילת בית (מה"ש טז 14, 40)
 4. ארבע הבנות הבתולות של פיליפוס היו נביאות (מה"ש כא 8-9)
 5. פבי, שמשית הקהילה בקנכראה (רומ' טז 1)
 6. פריסקילה, עמיתתו של שאול והמורה של אפולוס (מה"ש יח 26; רומ' טז 3)
 7. מרים, טריפינה, טריפוסה, פרסיס, יוליה, אחותו של נראס, מספר נשים שהיו עמיתות לעבודה של שאול (רומ' טז 6-16)
 8. יוניס (KJV), יתכן ששליחה (רומ' טז 7)
 9. אבהודיה וסינטיכי, עמיתות לעבודה של שאול (פיל' ד 2-3)
 - iii. כיצד מאמינים בימינו מאזנים את הדוגמאות התנ"כיות המחולקות?
 - א. כיצד מישוהו יכול להבדיל בין אמיתות היסטוריות או תרבותיות, אשר מתייחסות רק להקשר המקורי, לבין אמיתות נצחיות אשר תקפות לכל הקהילות ולכל המאמינים לאורך כל הדורות?

1. אנחנו חייבים לקחת את כוונת המחבר המקורי שהיה תחת השראה נורא ברצינות. כתבי הקודש הם דבר אלוהים והמקור היחיד לאמונה ומעשה.
2. אנחנו חייבים לטפל בטקסטים מלאי השראה שהם תלויי היסטוריה באופן ברור.
 - א. הפולחן (כלומר, טקסים וליטורגיה) של ישראל (השווה למה"ש טו; גלט' ג) היהדות של המאה הראשונה
 - ב. ההצהרות של שאול בראשונה אל הקורינתים שהן תלויות היסטוריה באופן ברור.
 - (1) מערכת החוקים של רומא הפגאנית (קור"א ו)
 - (2) הישארות כעבד (קור"א ז 20-24)
 - (3) רווקות (קור"א ז 1-35)
 - (4) בתולין (קור"א ז 36-38)
 - (5) מזון שהוקרב לאיליל (קור"א ח; י 23-33)
 - (6) מעשים לא ראויים בסעודת האדון (קור"א יא)
3. אלוהים גילה את עצמו בצורה ברורה ומלאה לתרבות מסוימת, בזמן מסוים. אנחנו חייבים לקחת ברצינות את ההתגלות, אבל לא את כל ההיבטים של ההתאמה ההיסטורית שלה. דבר אלוהים נכתב בשפה אנושית, ממוען לתרבות מסוימת בזמן מסוים.
 - א. הפרשנות של כתבי הקודש חייבת להתחקות אחר כוונת המחבר המקורית. מה הוא אמר לאנשים בזמנו? זה בסיסי והכרחי לפרשנות תקינה. אבל אז עלינו ליישם את זה לימינו. ובכן, הנה הבעיה עם נשים בהנהגה (יתכן שסוגיית הפרשנות האמיתית מגדירה את התנאי. האם היו יותר מקומות שירות מאשר רועי קהילה שהיו בהנהגה? האם שמשיות ונביאות נחשבו למנהיגות?). זה די ברור ששאול, בקור"א יד 34-35 ובטימ"א 9-15, עומד על כך שנשים לא צריכות לקחת חלק בהנהגת ההלל הפומבי! אבל איך אני מיישם את זה היום? אני לא רוצה שהתרבות של שאול או התרבות שלי ישתיקו את רצונו ודבריו של אלוהים. יתכן שזמנו של שאול היה יותר מידי מגביל, אך יתכן שגם זמני יותר מידי פתוח. אני מרגיש כל-כך לא בנוח להגיד שדבריו ולימודו של שאול הם אמיתות מותנות של המאה הראשונה הקשורות למצבים מקומיים. מי אני שאני אתן למחשבותיי או לתרבות שלי לסתור מחבר תחת השראה?!
 - למרות זאת, מה אני עושה כשישנן דוגמאות בכתובים של נשים בהנהגה (אפילו בכתביו של שאול, השווה לרומים טז)? דוגמא טובה לכך היא הדין של שאול בהלל פומבי בקור"א יא-יד. בפרק יא 5 נראה שהוא נתן רשות להטפה ותפילות של נשים בהלל פומבי כאשר ראשן מכוסה, אך בפרק יד 34-35 הוא דורש שהן יישארו בשקט! היו שמשיות (השווה לרומ' טז 1) ונביאות (השווה למה"ש כא 9). גיוון זה הוא הנותן לי חירות לזהות את הערותיו של שאול (בנוגע להגבלות על נשים) כהערות שמוגבלות לקורינתוס ואפסוס של המאה הראשונה. בשתי הקהילות היתה בעיה של נשים שמממשות את החירות החדשה שלהן (השווה ל-Bruce Winter, *After Paul Left Corinth*), משהו שהיה יכול לגרום לקושי עבור הקהילה להביא את המשיח לחברה שלהם. היה צורך להגביל את החרות שלהן כדי שהבשורה תהיה יותר אפקטיבית.
 - הזמן שלי הוא בדיוק ההפך מהזמן של שאול. בימינו הבשורה יכולה להיות מוגבלת אם נשים מלומדות המתבטאות בבהירות לא יוכלו לבשר את הבשורה ולא יוכלו להנהיג! מהי המטרה של הלל ציבורי? האם היא לא בישור ותלמידות? האם אלוהים יכול לקבל כבוד ולהיות מרוצה מנשים בהנהגה? נראה שכתבי הקודש בשלמותם אומרים "כן"!
 - אני רוצה להיכנע לשאול; התיאולוגיה שלי מבוססת בעיקרה עליו. אני לא רוצה להיות יותר מידי מושפע על-ידי הפמיניזם המודרני! למרות זאת, אני מרגיש שהקהילה הגיבה באיטיות לאמיתות מהכתובים, כמו חוסר ההולמות של העבדות, גזענות, קנאה עיוורת וסקסיזם. היא גם הגיבה באיטיות לניצול של הנשים בעולם המודרני. אלוהים במשיח שחרר את העבד והאישה. אני לא אעז לתת לטקסט תלוי תרבות להחזיק להם את הכבלים.
 - נקודה אחת נוספת: כפרשן אני יודע שקורינתוס היתה קהילה מאוד משובשת. המתנות הרוחניות היו מוערכות ביותר ומוצגות לראווה. יתכן שנשים גם לקחו בזה חלק. אני גם מאמין שאפסוס הושפעה על-ידי מורי שקר שניצלו נשים והשתמשו בהן כדוברות ממלאות-מקום בקהילות הבית של אפסוס.
 - ג. המלצות לקריאה נוספת

How to Read the Bible For All Its Worth by Gordon Free and Doug Stuart (pp 61-77)

Gospel and Spirit: Issues in New Testament Hermeneutics by Gordon Fee

Hard Sayings of the Bible by Walter C. Kaiser, Peter H. Davids, F. F. Bruce, and Manfred T. Branch (pp. 613-616; 665-667)

□ "קהילה" ראו נושא מיוחד להלן.

נושא מיוחד: קהילה (ekklēsia)
SPECIAL TOPIC: CHURCH (ekklēsia)

מונח יווני זה, *ekklesia*, מורכב משתי מילים, "מתוך" ו"נקראו". למילה זו היה שימוש חילוני (כלומר, קריאה למפגש של אזרחים, ראה מעשי השליחים יט 41,39,32) השימוש של תרגום השבעים במונח "קהילת" ישראל (*Qahal*, BDB 874, KB 1078, ראה במדבר טז 3; כ 4; דברים לא 30), הוא שימוש דתי. אנשי הקהילה הקדומה ראו את עצמם כאנשי אלוהים, וכאנשים שממשיכים את הברית הישנה. הם היו ישראל החדשה (ראה רומים ב 28-29; גלטים ג 29; ו 16; א פטרוס ב 9,5; התגלות א 6), הגשמה של משמשתו של אלוהים (ראה בראשית ג 15; יב 3; שמות יט 5-6; מתי כח 18-20; לוקס כד 47; מעשי השליחים א 8; ראה נושא מיוחד: תוכנית הגאולה הנצחית של יהוה).

- למונח זה יש מספר משמעויות בבשורות ובמעשי השליחים
1. מפגש חולין בעיר, מעשי השליחים יט 41,39,32
 2. אנשי אלוהים במשיח, מתי טז 18 ואפסים
 3. קהילה מקומית של מאמינים במשיח, מתי יח 17; מעשי שליחים ה 11 (בפסוקים אלה, הקהילה בירושלים); מעשי השליחים יג 1; רומים טז 5; א"קרב טז 19; קולוסים ד 15; פילימון פסוק 2
 4. עם ישראל יחד, מעשי השליחים ז 38, הדרשה של סטפנוס
 5. העם של אלוהים במחזור מסוים, מעשי השליחים ח 3; גלטים א 2 (יהודה או ישראל) הקהילה היא לא בניין אלא אספה של אנשים. במשך מאות שנים לא היו בנייני קהילות. ביעקב (אחד מהספרים הראשונים של המשיחיות) הקהילה מכונה "*synagōgē*" (האספה). מונח זה עבור הקהילה מופיע רק בספר של יעקב (ראה יעקב ב 2; ה 14).

□ "קִנְיָאָה" זה היה אחד משני נמלי הים של קורינתוס, ממוקם במצד המזרחי (ראו מעשי שליחים יח 18).

טז 2 "קבלו נא אותה באדון כיאה לקדושים" זהו הטית פועל אמצעי, דרך האווי של המונח *prosdechomai*, פירושו "לקבל באדיבות כאורח" (ראו פיליפים ב 29). שאלו סמך על פבי ורצה שהקהילה תקבל את אותה ותעזור לה בשמו. עצם העובדה שהוא היה צריך לציין את זה בכתב מעידה על המצב התרבותי שהיה ברומא.

□ "קדושים" זה לא רק מתייחס למעמד שקיבלו המאמינים במשיח אלא גם תקווה שזה אורח חייהם, אופי שמבוסס על התקדשות והתקדמות במעמד שקיבלו במשיח. המונח "קדושים" תמיד מופיע ברבים מלבד פעם אחת בפיליפים ד 21, ואפילו שם הוא מופיע במובן של הכלל. להיות משיחי זה להיות חלק מקהילה, משפחה וגוף של מאמינים. הקהילה המודרנית במערב הפחיתה בערך של היבט הקהילה באמונה המקראית! ראו נושא מיוחד קדושים ברומים א 7.

□ "ועזרו לה בכל דבר שתזדקק לכם" מבחינה דקדוקית יש כאן 2 דרכי האווי. הראשון *paristēmi* (זמן הטית פועל פעיל), פירושו "להיות ליד בשביל לעזור". והשני, *chrēzō* (פעיל בהווה), פירושו "לעזור בכל מה שנדרש" (ראו ב"ק"ר ג 1). זו התייחסות לסיוע חומרי למשרתים נודדים. זו הייתה המטרה של מכתב ההמלצה.

NASB, NKJV

NRSV

TEV

NJB

"היא הייתה עזר לרבים"

"היא הייתה נדיבה לרבים"

"שכן היא עצמה הייתה חברה טובה להרבה אנשים"

"דאגה להרבה מאוד אנשים"

מונח זה, *proistatis*, מופיע רק בפסוק זה בכל הברית החדשה. ההתייחסות יכולה להיות לעזרה פיזית או כלכלית. במקור המילה התייחס לאישה עשירה. מאחר ופבי הייתה במסע לרומא (ראו רומים טז 1), ועזרה לרבים (ראו רומים טז 2), אז מבחינה היסטורית זה אולי נכון לגביה.

רומים טז 3-16 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)

³ דרשו בשלום פריסקילה ועקילס חברי לעבודה במשיח ישוע, אשר סכנו את ראשם בעד נפשי, ולא רק אני מכיר להם טובה, אלא גם כל קהלות הגויים.⁴ דרישת שלום לקהלה שבביתם. דרשו בשלום אפינטוס יקירי, שהיה פרי ראשון למשיח במחוז אסיה.⁵ דרשו בשלום מרים, שעמלה רבות בשבילכם.⁶ דרשו בשלום אנדרוניקוס ויוניס, בני-עמי שהיו אתי במאסר; נכבדים הם בקרב השליחים וגם היו במשיח לפני.⁷ דרישת שלום לאמפליאטוס יקירי באדון.⁸ דרישת שלום לאורבנוס חברנו לעבודה במשיח, ולאיקטכיס יקירי.⁹ דרישת שלום לאפליס הבחון במשיח ולבני ביתו של אריסטובולוס.¹⁰ דרישת שלום להורודיון בן-עמי ולבני ביתו של נרקיסוס אשר באדון.¹¹ דרישת שלום לטריפינה וטריפוסה העמלות באדון, ולפרסיס החביבה שעמלה רבות באדון.¹² דרישת שלום לרופוס הנבחר באדון, ולאמו שהיא כאם לי.¹³ דרישת שלום לאסינקריטוס, לפליגון, להרמס, לפטרובס והרמס ולאחים אשר

אתם. (תהילים ס' יד')¹⁵ דְרִישַׁת שְׁלוֹם לְפִילוֹלוֹגוֹס וְיֹלְיָהּ, לְנֶרְאָס וְאַחֹתוֹ, לְאוֹלִימְפָס וְכָל הַקְּדוֹשִׁים אֲשֶׁר
אתם.¹⁶ בְּרָכוּ לְשֵׁלוֹם אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ בְנִשְׁיָקָה קְדוֹשָׁה. כָּל קְהֵלוֹת הַמְּשִׁיחַ דוֹרְשׁוֹת בְּשֵׁלוֹמְכֶם.

טז 3 "פריסקילה ועקילס" שמה כתוב לפני בעלה, מבחינה תרבותית זה היה יוצא דופן (ראו מעשי שליחים יח 26, 18; א"ק ר טז 19; ב"ט מ ד 19). יתכן שהיא הייתה באצולה רומאית או האיטיות הדומיננטית בנישואים שלה. גם שאול וגם הזוג הזה עסקו בבניית אוהלים או עבודות עור. שאול קורא להם "חברי לעבודה במשיח". הוא אולי שמע על החזקות והחולשות של הקהילה ברומא דרך זוג זה.

טז 4 "סכנו את ראשם" זהו ביטוי למונח "גרזן מוציא להורג". אין לנו מידע בכתובים למה בדיוק שאול התכוון.

□ "ולא רק אני מכיר להם טובה, אלא גם כל קהילות הגויים." שאול אסיר תודה על החברות והעזרה של זוג זה. הוא אפילו מרחיב את שרותם "כל קהילות הגויים". שאול אולי מתייחס לסיוע שהם נתנו לשרותו (ראו מעשי שליחים יח 28-24).

טז 5 "קהילה" ההתייחסות היא למאמינים ולא לבניין. פירוש מונח זה "אלה שנקראו". בברית הישנה, תרגום שבעים, התרגום של המונח היה "קהל". קהילה הקדומה הייתה ההמשך וההגשמה של הברית הישנה, "קהילת ישראל", לא מדובר בקבוצה סגורה או כת. ראו נושא מיוחד ברומים טז 1.

□ "שבביתם" המשיחיים הראשונים נפגשו בבתיים (ראו רומים טז 23; מעשי שליחים יב 12; א"ק ר טז 19; קולוסים ד 15; פילימון 2). בנייני הקהילות לא היו קיימים עד המאה השלישית לספירה.

□ "אפינטוס" פירוש השם הוא "שבח".

□ "שהיה פרי ראשון" זה נאמר גם על בני משפחתו של סטפנוס בא"ק ר טז 15.

□ "מאסיה" הכוונה לפרובינציה הרומית המהווה את שלישי של מערב טורקיה של ימנו.

טז 6 "מרים שעמלה רבות בשבילכם" אין שום ידע בכתובים על האישה הזו. ייתכן שהיא הייתה מסיונרית מהקהילה ברומא. יש הרבה מאמינים חזקים שאותם אנחנו לא מכירים אבל החשוב הוא שאלוהים מכיר אותם.

טז 7 "שהיו אתי במאסר" פרשנים לא בטוחים על איזה מאסר שאול מתייחס. שאול סבל רבות עבור אמונתו (ראו ב"ק ר ד 8-11; ו 4-10; יא 25-28). הוא היה בכלא בפיליפיים, קיסריה, רומא, וכנראה בעוד מספר מקומות (למשל אפסוס, א"ק ר טו 32; ב"ק ר א 8).

□ "יוליה" לא ידוע אם זה שם גברי או נשי, ניתן לדעת בוודאות רק על ידי ניקוד. יש מספר ואריאציות של כתבי יד יווניים, הראשונה היא "Ioulian" וכתובה ב MSS א, B, C, D, F, G, P, ללא ניקוד. השם הנשי כתוב בתרגומים MSS B², D², 0150. בכתב היד P⁴⁶ ובכמה תרגומים קופטיים מופיע השם "Ioulian" שהוא גם שם נשי. יש חוקרים שטוענים שזו הייתה שגיאת כתיב. השם הנשי מופיע ברומים טז 15. ייתכן ושני האנשים ברומים טז 7 היו

1. שני יהודים משיחיים שהיו בכלא עם שאול
2. אח ואחות
3. בעל ואישה

אולי אכן למילה "שליחים" היה שימוש נרחב והיו גם נשים בשרות של שליחים. זה מעניין כי ביוונית השם "Junias" לא נמצא בשום ספרות רומית, אבל השם Junia היה מאוד נפוץ. זה היה שם משפחה. למידע נוסף בנושא נשים ושרות אני ממליץ על הספר *Women Leaders and the Church*, by Linda L. Belleville, pp. 188 footnote 42.

NASB
NKJV
NRSV
TEV
NJB

"בולטים הם בקרב השליחים"
"שיש להם חשיבות בקרב השליחים"
"בולטים הם בקרב השליחים"
"הם ידועים היטב בקרב השליחים"
"אותם שליחים בולטים"

זה יכול להתייחס לשנים עשר או לקבוצה גדולה יותר של "שליחים" (ראו מעשי שליחים יד 14,4; יח 5; א"ק ד 9; גלטים א 19; פיליפים ד 11, אבל יש רמז שההתייחסות היא לשנים עשר השליחים. ראו נושא מיוחד *Apostellō* ברומים א 1.

□ "היו במשיח לפני" פירוש הדבר שהם היו תלמידיו של ישוע עוד לפני החוויה של שאול בדרך לדמשק.

טז 8-16 השמות בקטע זה אינם ידועים לפרשנים. הם אהובים על ידי אלוהים ושאול, אבל שמם ושירותם לא רשום בשום מקום בברית החדשה או הספרות הקדומה. מה שמעניין הוא שיש שילוב של (1) שמות נפוצים של עבדים; (2) שם רומי אציל; (3) שמות משפחה יהודיים. יש נשים וגברים. יש אנשים עשירים ומבשרים נודדים. ויש זרים מפרס. ישוע יכול לשבור כל חומה רוחנית או תרבותית (ראו רומים ג 22; י 12; יואל ב 28-32 [מעשי שליחים 14-21]; א"ק יב 11; גלטים ג 28; קולוסים ג 11)!

טז 8 "אֶמְפִּיאָטוּס" שם זה בדומה ליוליה ופְּרִיִּקְלָה הוא שם משפחה רומי ידוע.

□ "יקירי באדון" באנגלית מופיע המונח "אהוב", אותה מילה שמופיעה כאשר אלוהים מדבר על ישוע במתי ג 17; יז 5, שאולי זה תואר משירי המשרתים של ישעיהו (ראו מתי יב 18, ציטוט של ישעיהו מב 1). עם זאת שאול משתמש במונח בשביל להתייחס למאמינים (ראו רומים א 7; טז 9,8; א"ק ד 14,17; טו 58; אפסים ו 21; פיליפים ב 12; קולוסים ד 7,9,14; א"ט ו 2; פילימון 16).

טז 9 "אוֹרְבָּנוֹס" פירוש השם הוא "תושב עיר" או "יליד העיר".

□ "במשיח" זהו ביטוי חוזר ונשנה, ביחד עם הביטוי "באדון". כל המשרתים היו חלק ממשפחה אחת, ומושיע אחד.

□ "אִיֶּסְטָכִיס" זה לא שם נפוץ, פירושו "אוגן". ארכיאולוגיה מצאה שם זה קשור למשפחתו של קיסר.

טז 10 "הבחון במשיח" ביטוי זה מתייחס למישהו שעבר ניסיונות/קשיים ונשאר נאמן. ראו נושא מיוחד ברומים ב 18.

□ "בני ביתו" ישנם חוקרים המשערים כי ביטוי מתייחס לעבדיו של אֶרִיִּסְטוֹבּוּלוֹס, ולא בני משפחתו, וזה נכון גם לגבי הביטוי ברומים טז 11, "לְבָנֵי בֵּיתוֹ שֶׁל נְרְקִיסוֹס".

□ "של אֶרִיִּסְטוֹבּוּלוֹס" מספר חוקרים (*Lightfoot*) משערים שזה היה אחיו של הורדוס אגריפס הראשון (זה שהרג את יוחנן השליח במעשי השליחים יב). אם כן אנחנו רואים כיצד הבשורה התחילה להתפשט גם למשפחות מלוכה ואנשי אצולה.

טז 11 "הורודיון" יתכן ומדובר בעבד של משפחת הורדוס.

□ "בְּנֵי בֵּיתוֹ שֶׁל נְרְקִיסוֹס" יתכן שזה התייחס למשרתו הידועה של הקיסר קלאודיוס. אם כן אנחנו רואים כיצד הבשורה התחילה להתפשט גם למשפחות מלוכה ואנשי אצולה.

טז 12 "טְרִיפִינָה" פירוש השם הוא "עדין".

□ "טְרִיפּוֹסָה" פירוש השם "עדין". ייתכן שהן היו אחיות, אולי אפילו תאומות.

□ "העמלות באדון" למונח יש קונוטציה של עבודה קשה "עד כדי תשישות".

□ "פרסיס" פירוש השם "אישה פרסית".

טז 13 "רופוס" פירוש השם "אדום" או "ג'ינג'י". היה אדם ידוע ברומא בשם רופוס (ראו מרקוס טו 21). לא ידוע אם מדובר באותו אדם.

NASB	"איש נבחר באדון"
NKJV, NRSV	"נבחר באדון"
TEV	"משרת מצטיין בשרות האדון"
NJB	"עבד נבחר של האדון"

פשוטו כמשמעו "הנבחר". כאן המונח מתייחס לא רק לקריאתו של אלוהים, אלא גם לאורח חייו שהיה מבוסס

על שרות. אמו גם עזרה לשאול.

טז 14 "הרמס" זה היה שמו של אל המזל. זה היה שם נפוץ בקרב העבדים של המאה הראשונה בעולם היווני-רומי.

טז 15 "כל הקדושים" ראו נושא מיוחד: קדושים ברומים א 7.

טז 16 "נשיקה קדושה" אין שום מידע למנהגים סביב הנשיקה, מי נישק את מי או מתי. המסורת שעבר מבית הכנסה לקהילה הייתה שהגברים מברכים גברים בנשיקה על הלחי וכך גם הנשים (ראו א"ק טז 20; ב"ק יג 12; א"תס ה 26; א"פ ט ה 14). מנהג זה הפך לבעיה בקרב הקהילה מכיוון שהוא לא נראה בעין טובה על ידי הלא מאמינים, ולכן בהרבה קהילות הפסיקו לברך בנשיקה "קדושה", למרות שג'סטין מרטיר מזכיר זאת במאה השנייה.

רומים טז 17-20 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)
17 ואני מבקש מכם, אחי: השמרו מן המעוררים מחלוקות ומן המכשילים, הפועלים בנגוד ללמוד שלמדנתם, והתרחקו מהם.¹⁸ אנשים כאלה אינם משרתים את אדוננו המשיח, אלא את הכרס שלהם, ובאמרי נעם ובדבורים יפים הם מוליכים שולל את לב התמימים.¹⁹ שמח אני עליכם, כי ציזיתכם נודע לכל, אבל רצוני שתהיו חכמים לטוב ותמימים לגבי הרע.²⁰ ואלהי השלום יכריע במהרה את השטן תחת רגליכם. חסד אדוננו ישוע המשיח עמכם.

טז 17 נראה כי שאול מוסיף אזהרה זו באופן מפתיע בהקשר זה. עם זאת, ייתכן ושאול הוסיף אזהרה זו כניגוד למשרתים יראי שמיים שאותם הוא משבח. ברומים טז 17-18 יש רשימה של דברים שאותם מרי שקר עשו.

1. הם עוררו מחלוקות
 2. הם מכשילים את המאמינים
 3. הם לימדו בניגוד להנחיות הקהילה
 4. הם היו משרתים את הכרס שלהם
 5. הם היו מוליכים שלל את לב התמימים דרך אמרי נועם ודיבורים יפים.
- רשימה זו לא מתייחס למאמין ה"חלש/חזק" שמתואר ברומים טו 13.

□ "התרחקו מהם" זהו ציווי פעיל בהווה. זהו נושא שחוזר על עצמו (ראו גלטים א 8-9; ב"תס ג 14,6; ב"יוח י).

טז 18

NASB, NRSV, TEV
NKJV
NJB

"התיאבון שלהם"
"הכרס שלהם"
"תאוות הבצע שלהם"

פשוטו כמשמעו "כרס" (ראו פיליפים ג 19; טיטוס א 12). מורי השקר עשו הכל על פי האינטרס האישי שלהם.

□ "באמרי נעם ובדבורים יפים" לעתים קרובות מורי שקר בעלי אישיות דינמית (ראו קולוסים ב 4). לעתים קרובות הם מדברים בצורה הגיונית ומושכת. היזהרו! יש מספר דרכים לבחון מורי שקר, להלן מספר מקומות בכתובים: דברים יג 1-5; יח 22; מתי ז; פיליפים ג 2-3, 18-19; א"יוח ד 3-1.

□ "מוליכים שולל את לב התמימים" זהו חיווי פעיל בהווה המציין פעולה מתמשכת. לכאורה מאמינים חדשים היו תמימים ופגיעים ("תמימים לגבי רע, רומים טז 19).

טז 19 "כי ציזיתכם נודע לכל" יש כאן התייחסות לרומים א 8. זה עוד מקום שבו שאול מגזים.

□ "חכמים לטוב ותמימים לגבי רע" זה משקף את דבריו של ישוע (ראו מתי י 16; לוקס י 3).

טז 20 "אלוהי השלום" זהו תואר של אלוהים (ראו רומים טו 33; ב"ק יג 16; פיליפים ד 9; א"תס ה 23; עברים יג 20).

□ "יכריע במהרה את השטן תחת רגליכם" יש רמז לכתוב בבראשית ג 15. המאמין מקבל ניצחון דרך מערכת יחסים עם המשיח (ראו א"יוח ה 20-18). זו הבטחה נפלאה וגם אחריות. בהקשר זה השטן מגלם את הבלבול והפילוגים שנגרמים על ידי מורי השרה בשביל לגרום לקהילה לאבד את המיקוד של הבשורה. מאחורי כל מורה שקר יש רוח רעה! עם זאת הבשורה מפזרת את החושך עבור אלה שבחרים בה וחיים עלפיה. ספר מומלץ בנושא מלחמה רוחנית *Three Crucial Questions About Spiritual Warfare*, by Clinton E. Arnold

נושא מיוחד: רוע אישי
SPECIAL TOPIC: PERSONAL EVIL

i. זהו נושא מאוד מורכב מכמה סיבות.
1. התנ"ך לא מגלה אויב מושבע לטוב, אלא עבד של יהוה שמציע לאנושות בחירה אחרת ומאשים את האנושות בחוסר צדק (A. B. Davidson, *Old Testament Theology*, עמ' 300-306).
2. הרעיון של אויב מושבע אישי של אלוהים התפתח בספרות (הלא-קאנונית) שבין הבריתות תחת ההשפעה של הדת הפרסית (הזורואסטרית). זה, בתורו, השפיע עמוקות על היהדות הרבנית.
3. הברית החדשה מפתחת את הנושאים התנ"כיים בקטגוריות בולטות באופן מפתיע, אך סלקטיביות. אם מישהו ניגש ללימוד הרוע מהיבט של תיאולוגיה תנכ"ית (כל ספר או מחבר או ז'אנר נלמדים ונרשמים בתרשים לחוד) אז מתגלים היבטים מאוד שונים של הרוע.

אך אם מישהו ניגש ללימוד הרוע בגישה לא תנכ"ית או גישה נוספת על הכתובים של דתות העולם או דתות המזרח אז הרבה מההתפתחות של הברית החדשה מבושרת בדואליזם הפרסי והרוחניות היוונית-רומית.

אם מישהו מסור מראש לסמכות השמימית של הכתובים, אז ההתפתחות של הברית החדשה חייבת להראות כהתגלות הדרגתית. משיחיים חייבים להישמר ולא לתת לפולקלור יהודי או ספרות אנגלית (לדוגמא, Milton, Dante) להבהיר את הנושא. ישנן ללא ספק מיסטריות וחוסר בהירות בתחום זה של ההתגלות. אלוהים בחר לא לגלות את כל היבטים של הרוע, המקור שלו והמטרה שלו, אך הוא כן גילה את התבוסה שלו!

ii. בתנ"ך נראה שהמונח שטן (KB 1317, BDB 966) או שוטן מתייחס לשלושה קבוצות נפרדות.

1. אנשים שוטנים (שמ"א כט 4; שמ"ב יט 22; מל"א יא 14, 23, 25; תה"ל קט 6)
2. מלאכים שוטנים (במד' כב 22-23; זכר' ג 1)
3. שדים שוטנים (בהי"א כא 1; מל"א כב 21; זכר' יג 2)

רק בשלב יותר מאוחר, בתקופה שבין הבריתות, הנחש של בראשית ג מזוהה עם השטן (השוו לחכמת שלמה ב 23-24; חנוך ב לא 3), ואפילו יותר מאוחר זה הופך לדעה רבנית (השוו למסכת סוטה 9, ומסכת סנהדרין 29א). "בני האלהים" של פרק ו הפכו למלאכים רעים בחנוך א נד 6. הם הפכו למקור הרוע בתיאולוגיה הרבנית. אני מציין את זה לא כדי לעמוד על הדיוק התיאולוגיה של זה, אלא כדי להראות את ההתפתחות. בברית החדשה פעולות תנ"כיות אלו מיוחסות לרוע מלאכי, מגולם (כלומר, השטן) בקור"ב יא 3; התג' יב 9.

זהו דבר מורכב או בלתי אפשרי (תלוי בנקודת המבט שלכם) לקבוע את המקור של הרוע המגולם מהתנ"ך. סיבה אחת לכך היא בגלל המונותאיזם החזק של ישראל (השוו למל"א כב 20-22; קה"ל ז 14; ישע' מה 7; עמוס ג 6). כל הסיבתיות יוחסה ליהוה כדי להדגים את הייחודיות והעליונות שלו (השוו לישע' מג 11; מד 6, 8, 24; מה 6-5; 14, 18, 21, 22).

מקורות שנתנים לנו מידע אפשרי הם (1) איוב א-ב, שם השטן הוא אחד מ"בני האלהים" (כלומר, מלאכים) או (2) ישע' יד; יחז' כח, שם נעשה שימוש במלכי המזרח התיכון הגאים (בבל וצור) כדי לתאר את גאוותו של השטן (השוו לטימ"א ג 6). יש לי רגשות מעורבים בנוגע לגישה זו. יחזקאל משתמש במטאפורות של גן עדן לא רק עבור מלך צור כשטן (השוו ליחז' כח 12-16), אלא גם עבור מלך מצרים כעץ הדעת טוב ורע (יחז' לא). למרות זאת, נראה שישעיהו יד, ובמיוחד פסוקים 12-14, מתארים מרד מלאכי באמצעות גאווה. אילו אלוהים רצה לגלות לנו את המקור והטבע הספציפיים של השטן, אז אלו הם דרך ומקום מאוד עקיפים לעשות את זה. אנחנו חייבים להגן על עצמנו מהנטייה של התיאולוגיה השיטתית לקחת חלקים קטנים ומעורפלים של בריתות, מחברים, ספרים וז'אנרים שונים, ולחבר אותם כחלקים של פאזל שלם אחד.

iii. שטן בברית החדשה

Alfred Edersheim (*The Life and Times of Jesus the Messiah*, כרך 2, נספחים XIII [עמ' 748-763] ו-XVI [עמ' 770-776]) אומר שהיהדות הרבנית הושפעה באופן כבד מהדואליזם הפרסי והספקולציה השדית. הרבנים הם לא מקור טוב לאמת בתחום הזה. ישוע סוטה באופן קיצוני מהלימוד של בתי הכנסת. אני חושב שהרעיון הרבני של התיווך המלאכי וההתנגדות בנתינת התורה למשה בהר סיני פתחה את הדלת לרעיון של אויב מושבע מלאכי של יהוה ושל האנושות. ישנם שני אלים עליונים בדואליזם הפרסי (זרתוסטרה), *Ahkiman* ו-*Ormaza*, טוב ורע. דואליזם זה התפתח לדואליזם היהודי המוגבל של יהוה והשטן.

היו שני אלים של הדואליזם האיראני (זורואסטריאניזם)

1. *Ahura Mazda*, לאחר מכן שמו היה *Ohrmazd*, שהיה האל הבורא, האלוהים הטוב
2. *Angra Mainyu*, לאחר מכן שמו היה *Ahriman*, רוח ההרס, האל הרשע.

אין ספק שיש בברית החדשה התגלות הדרגתית שנוגעת בהתפתחות הרוע, אך לא בצורה מפורטת כמו שהרבנים מצהירים. דוגמא טובה לכך היא "המלחמה בשמים". הנפילה של השטן היא הכרחית לפי ההגיון, אך לא

ניתנים פרטים. ומה שכן ניתן מכוסה בז'אנר אפוקליפטי (השוו להתג' יב 4, 7, 12-13). למרות שהשטן הובס והוגלה לארץ, הוא עדיין מתפקד כמשרת של יהוה (השוו למתי ד 1; לוקס כב 31-32; קור"א ה 5; טימ"א א 20).

אנחנו חייבים לרסן את הסקרנות שלנו בתחום זה. נכון שישנו כוח אישי של פיתוי ורוע, אך יש רק אלוהים אחד ובני האדם עדיין אחראים למעשיהם. יש קרב רוחני, גם לפני וגם אחרי הישועה. הניצחון יכול לבוא ולהישאר אך ורק באמצעות ודרך האלוהים בעל שלוש הישויות. הרוע כבר הובס ויוסר בעתיד (ראה התגלות כ 10)!

- "חסד אדונו ישוע המשיח עמכם" אלו מילות סיום נפוצות של שאול (ראו א"ק ר טז 23; ב"ק ר יג 14; גלטים ו 18; פיליפים ד 23; קולוסים ד 18; א"תס ה 28; ב"תס ג 18; התגלות כב 21). אולי שאול כתב משפט זה בידו. זו הייתה דרכו לאמת את מכתביו (ראו ב"תס ג 17; א"ק ר טז 21; קולוסים ד 18)

רומים טז 21 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)
21 טימותיאוס, חברי לעבודה, וגם לוקיוס ויסון וסופטרוס בני-עמי דורשים בשלומכם

טז 21-23 פסוקים אלו הם כתב יד שנכתב לפני. שותפיו של שאול שלחו את ברכותיהם.

טז 21 "לוקיוס" זה יכול להיות

1. לוקס הרפא (ראו קולוסים ד 14), או אולי ניב "למישהו משכיל מאוד"
2. לוקיוס ממסירין (ראו מעשי שליחים יג 1)
3. משיחי לא ידוע

□ "יסון" זה אולי אותו יסון שבביתו שהה שאול בסלוניקה (TU מעשי שליחים יז 5-9)

□ "סופטרוס" איש זה אולי הסופר שמוזכר במעשי שליחים כ 4.

רומים טז 22 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)
22 אני טרטיוס, הכותב את האגרת הזאת, שואל בשלומכם באדון

טז 22 "טרטיוס, הכותב אגרת זו" שאול השתמש בסופר (*amanuensis*) כדי לכתוב את מכתביו (ראו א"ק ר טז 21; גלטים ו 11; קולוסים ד 18; ב"תס ג 17). אני חושב שלשאול היו בעיות בראיה, ולא הוא לא יכל לכתוב בכתב קטן שהיה נדרש בכתיבה על מגילות מעור (ראו גלטים ו 18)!

רומים טז 23-24 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)
23 גיוס המארח אותי ואת כל הקהלה דורש בשלומכם. ארסטוס גזבר העיר וקורטוס אחינו דורשים בשלומכם.
24 חסד אדונו ישוע המשיח עם כלכם. אמן.

טז 23 "גיוס" יכול להיות ומדובר ב:

1. גיוס טיטוס, מעשי שליחים יח 7
2. גיוס מדרבי (מעשי שליחים יט 29; כ 4; א"ק ר א 14)
3. גיוס מהאיגרת השלישית של יוחנן 1

□ "המארח אותי ואת כל הקהילה" אירוח כזה דרוש בקהילה. היו מאמינים בעלי משאבים שנתנו לשליחים חדר. אחרים, כאיש הזה, פתחו את ביתם לאספות של הקהילה. קהילות בית היו הנורמה במאה הראשונה. ראו נושא מיוחד: קהילה (*Ekklesia*) ברומים טז 1.

□ "ארסטוס גזבר העיר" הוא מוזכר גם במעשי שליחים יט 22; ב"תמ ד 20. שרתו היה קשור לשאול.

□ "קורטוס" בלטינית משמעות השם היא "ריביעי". ייתכן והוא היה אחיו של טרטיוס, אשר בלטינית משמעות שמו היא "שלישי" (ראו רומים טז 22).

טז 24 פסוק זה אינו מופיע בכתבי היד היוונים הקדומים P⁴⁶,⁶¹, א, A, B, C, 0150. בחלק מכתבי היד הפסוק מופיע אחרי פסוק 23, ובחלק הוא מופיע אחרי פסוק 27. זה ברור כי אנחנו לא קוראים את המקור. פסוק זה הושמט מהתרגומים NASB, NRSV, TEV ו-NJB. ה-UBS⁴ מדרג את השמטתו כ"וודאית" (A). כביכול זה ניסיון לסיים את המכתב וגם כאן יש בעיה של הדוקסולוגיה סיום בדומה לרומים יד, טו, ופרק טז בטקסטים יוניים עתיקים שונים.

רומים טז 25-27 (טקסט הברית החדשה בתרגום עברי חדש)
²⁵וְהוּא אֲשֶׁר יָכוֹל לְחַזֵּק אֶתְכֶם לְפִי בְשׂוֹרְתִי וְהַכְרִזְתִּי יֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ -- לְפִי הַתְּגָלוֹת הָרַז שֶׁהָיָה כְּמוֹס בְּעֵתוֹת עוֹלָם, אַךְ כְּעַתָּה, בְּפִקְדַת אֱלֹהֵי עוֹלָם, נִתְגַּלָּה עַל-יְדֵי כְּתוּבִים נְבוֹאִיִּים וּפְרָסָם לְכָל הַגּוֹיִּים כְּדִי לְהַבְיִיאֵם לְיְדֵי צִיּוֹת שְׂבָאֲמוֹנָה -- ²⁷הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר לֹא לְבַדּוֹ הַחֲכָמָה, לֹא הַכְּבוֹד בְּיֵשׁוּעַ הַמְּשִׁיחַ לְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים. אָמֵן.

טז 25-27 פסוקים אלה הם משפט אחד ביוונית. ניתן למצוא ברכה זו במספר כתבי יד יווניים קדומים בסוף פרק יד, טו. הקשר זה מהווה מיזוג של הנושאים העיקריים בספר שנכתב אולי בידו של פול עצמו. יש הסבורים כי ייתכן שדוקסולוגיה זו היא:

1. מכתב לאיגרת אל האפסים
 2. מכתב לאלה שבדרכם לרומא בגלל
 - א. שאול מעולם לא ביקר ברומא, ובכל זאת הוא מוסר דרישת שלום לעשרים ושש אנשים
 - ב. בפרק טז מופיע האזכור הראשון של מורי השקר
 - ג. דוקסולוגיה זו מופיעה בכתבי היד היווניים במספר מקומות שונים
- יתכן ושאלו כתב שני עותקים, רומים א-יד כאיגרת שנשלחה לרומא, ורומים א-טז כאיגרת לאפסוס. להלן מספר הסברים למדוע יש הרבה תיאוריות בנושא
1. העובדה שרבים מהמשרתים בפרק זה היו במסעות רבים
 2. העובדה שאין כתב יד יווני שאין בו את פרק טז
 3. מורי השקר שמוזכרים ברומים יד 1-טו 13.

טז 25 "והוא אשר יכול" זהו תואר נוסף של אלוהים אשר מופיע שלוש פעמים בברית החדשה (ראו אפסים ג 20; יהודה 24).

שימו לב כיצד אלוהים מקים מאמינים

1. שאול מציג את הבשורה
 2. לימוד על ישוע המשיח
 3. שאול חושף את תוכנית הישועה הנצחית של אלוהים שנשמרה בסוד (מסתורין)
- עתה הבשורה של ישוע המשיח היא עומדת לרשות כולם!

□ **"רז"** לאלוהים הייתה תוכנית גאולה עבור בני האדם עוד לפני שנכנס החטא לעולם (ראו בראשית ג). רמזים תוכניתו מתגלים בברית הישנה (ראו בראשית ג 15; יב 3; שמות יט 5-6; ובמעברים האוניברסאליים בנביאים). אולם התוכנית המלאה לא הייתה ברורה (ראו א"ק ב 6-8). כאשר ישוע ורוח הקודש נשלחו הכל התחיל להיות ברור יותר. שאול משתמש במילה "רז" בשביל להתייחס לתוכנית הגאולה של אלוהים (ראו א"ק ד 1; אפסים ב 11-13; ו 19; קולוסים ד 3; א"ט מ א 9). עם זאת, הוא משתמש במספר מובנים שונים:

1. התקשות חלקית של עם ישראל כדי לאפשר לגויים לקבל את המשיח. אותם הגויים יגרמו לקנא מצד היהודים ובכך הם יקבלו את ישוע כמשיח הנבואה (ראו רומים יא 25-32).
2. הבשורה הוכרזה לגויים, אשר כעת הם במשיח דרך המשיח (ראו רומים טז 25-27; קולוסים ב 2).
3. הגוף החדש בביאה השנייה (ראו א"ק טו 5-57; א"טס ד 13-18)
4. כל הדברים חוברים במשיח (אפסים א 8-11).
5. היהודים והגויים הם יורשים (ראו אפסים ב 11-13)
6. האינטימיות בין המשיח לקהילה מתוארת במונח נישואין (ראו אפסים ה 22-23)
7. הגויים חלק מעם הברית ומקבלים את רוח הקודש של המשיח בשביל לחיות באורח חיים בצלם המשיח, דבר שמשקם את דמותו של אלוהים בעולם החוטא (ראו בראשית ו 5, 11-13; ח 21; בראשית א 26-27; ה 1; ט 6; קולוסים א 26-27).
8. צורך המשיח של אחרית הימים (ראו ב"תס ב 11-1).
9. סיכום של הקהילה הקדומה בנושא זה כתוב בא"ט מ ט 16.

טז 26 "נגלה" תוכניתו של אלוהים מתגלה בבירור לכל בני האדם. זוהי הבשורה של ישוע המשיח (ראו אפסים ב 11-ג 13).

□ **"על ידי כתובים"** ישוע גילה תעלומה זו דרך מעכשיו וישותו של ישוע. כפי שניבאו נביאי הברית הישנה. קהילה של הברית החדשה שמורכבת מיהודים וגויים תמיד הייתה חלק מתוכנתו של אלוהים (ראו בראשית ג 15; יב 3; שמות יט 6-5; ירמיהו לא 31-34).

□ **"אלוהים עולם"** ראו נושא מיוד להלן.

SPECIAL TOPIC: ETERNAL (*aiōnios*) נצח/עולם

בספרו של Robert B. Girdlestone, *Synonyms of the Old Testament*, יש הערה מעניינת על המילה "נצח":

שם התואר "*aiōnio*" מופיע יותר מארבעים פעמים בברית החדשה בהקשר לחיי נצח, שנחשבת בחלקה כמתנה בהווה, ובחלקה במתנה בעתיד. ברומים טז יש גם הקשר לקיומו האינסופי של אלוהים; בעברים ט 12; יג 20 מדובר על הכפרה האינסופית של קורבן המשיח; וברומים טז 25; ב"ט א 9; טיטוס 2 מדובר על העידן שחלף.

מילה זו מופיע גם בהקשר לאש הנצחית, מתי יח 8; כה 41; יהודה א 7; עונש נצחי, מתי כה 46; משפט עולם במרקוס ג 29; עברים ו 2; הרס נצחי, ב"טס א 9. בפסוקים אלה המילה מרמזת על סופיות, וככל הנראה מסמנת שכאשר יגיע יום הדין, לא תהיה אפשרות לקחת את הזמן בחזרה או לשנות משהו כי הכל יעבור באופן מוחלט ולתמיד. אנחנו מבינים מעט מאוד על העתיד, על היחסים של חיי האדם לשאר היקום, ועל המשקל המוסרי של חוסר אמונה, לאור הנצח. כמו שמצד אחד אסור לנו להוסיף לדבר אלוהים, כך גם מצד שני אסור לנו להחסיר שום דבר מדברו; ואם יש לנו אי וודאות מסוימת סביב הדוקטרינה של עונש נצחי, עלינו לחיות בסבלנו, ולדבוק בבשורת האהבה במשיח, תוך הכרה בכך שיש רקע אפל אשר איננו מסוגלים להבין" (עמודים 318-319).

□ "ופורסם לכל הגויים" זהו זמן הטית הפועל עם צורת פועל שלילית. ביוונית המשפט נמצא בסוף הפסוק לצורך הדגשה. אלוהים מציג את הבשורה לכל העולם, וזו תמיד הייתה מטרתו (ראו בראשית ג 15)!

NASB, TEV
NKJV
NRSV
NJB

"מובילה לציות באמונה"
"בשביל ציות באמונה"
"בשביל להביא ציות באמונה"
"להביא אותם לציות של אמונה"

ישנן דרכים שונות להבין ביטוי זה; הוא עשוי להתייחס ל:

1. דוקטרינה על ישוע

2. ביטחון במשיח

3. ציות לבשורה הן בהתחלה והן כאורח חיים

תיאולוגית (ראו רומים א 5) מונח הציות צריך לבוא בשילוב עם במושג של חזרה בתשובה ואמונה (ראו מרקוס א 15; מעשי שליחים ג 16, 19; כ 21).

טז 27 "האלוהים אשר לו לבדו החכמה" יש כאן רמז למונותאיזם (ראו נושא מיוחד ברומים ג 30; דברים ט 4-5) כמו ליהדות לאמונה המשיחית יש רק אלוהים אחד, עם זאת אלוהותו המלאה של ישוע וישות הרוח כולם מתחברים עם אלוהים בשילוש (ראו נושא מיוחד ברומים ח 11).

□ "לו הכבוד... לעולמי עולמים" ראו הערה ברומים ג 23.

□ "אמן" ראו נושא מיוחד ברומים א 25.

שאלות לדיון

זהו ספר פרשנות שמטרתו להיות מדריך לימוד, מה שאומר שאתם אחראים לפרש בעצמכם את הכתובים. כל אחד מאתנו חייב ללכת באור שיש לנו. אתם, כתבי הקודש ורוח הקודש בראש סדר העדיפויות בפרשנות. אתם לא צריכים להשאיר את זה לפרשן.

שאלות לדיון אלו ניתנו כדי לעזור לכם לחשוב היטב על הנושאים הגדולים בחלק זה של הספר. הן נועדו להיות מעוררות חשיבה ולא סופיות.

1. כיצד שאול הכיר את כל האנשים מהקהילה ברומא אם הוא מעולם לא היה שם?
2. האם קיימות עדויות מקראיות לכך שנשים היו שמשות (ראו רומים טז 1; א"טמ ג 11; ה 3-16)?
3. תאר את השיטות שבהן השתמשו מורי השקר (ראו רומים טז 17-18).

תקציר הגדרות של במנה דקדוקי יוני

יוונית קוינה, המכונה לעתים קרובות יוונית הלניסטית, הייתה שפה נפוצה בעולם של הים התיכון מתקופת הכיבוש של אלכסנדר הגדול (323-336 לפנה"ס ..) ועד לשנת 500 לספירה (בערך שמונה מאות שנה, 300 לפנה"ס – 500 לספירה). זו לא הייתה סתם יוונית מפושטת או קלאסית, במובנים רבים במנה חדש יותר של יוונית שהפכה לשפה השנייה של המזרח הקדום והעולם של הים התיכון.

היוונית של הברית החדשה הייתה ייחודית במספר מובנים, בגלל המשתמשים שלה, למעט לוקס והמחבר של אל העברים, כולם כנראה השתמשו בארמית כשפתם העיקרית. לכן, הכתיבה שלהם הושפעה מניבים וצורות מבניות של ארמית. כמו כן, הם קראו וציטטו את תרגום השבעים (תרגום יוני לברית הישנה) אשר נכתב גם ביוונית קוינה. אבל תרגום השבעים נכתב על ידי סופרים יהודים ששפת האם שלהם לא הייתה יוונית.

זוהי תזכורת לכך שאנחנו לא יכולים להכניס את הברית החדשה לתוך מבנה דקדוקי הדוק. לבנה יש הרבה ייחודיות וגם הרבה במשותף עם (1) תרגום השבעים; (2) כתבים יהודיים נוספים כגון אלה של יוסף בן מתתיהו; ו (3) הפפירוס המצוי במצרים. כיצד אנו ניגשים לניתוח דקדוקי של הברית החדשה?

התכונות הדקדוקיות של יוונית קוינה ויוונית בברית החדשה משתלבות ביחד. במובנים רבים זה היה זמן של דקדוק פשוט. ההקשר הוא המדריך העיקרי שלנו. למילים יש רק משמעות בהקשר רחב יותר, ולכן, אנחנו יכולים להבין את הבנה הדקדוקי לאור (1) סגנון של מחבר מסוים; ו (2) הקשר מסוים. אין לנו אפשרות להגדיר הגדרות סופיות של צורות ומבנים ביוונית.

יוונית קוינה היתה בעיקר שפה מילולית. לעתים קרובות המפתח לפרשנות הוא סוג ומבנה הפעלים. ברוב המשפטים הפועל יופיע ראשון, דבר שמעיד על עליונותו. בשביל לנתח פועל ביוונית עלינו לשים לב לשלושה חלקים של מידע: (1) הדגש הבסיסי של הזמן, בטווי, ואופן (מקרי או מורפולוגי); (2) משמעות הבסיסית של פועל מיוחד (לקסיקוגרפיה); ו (3) ההקשר (תחביר)

א. זמן

- א. זמן או היבט כרוך ביחד של הפועל והפעולה שהושלמה או לא הושלמה. זה נקרא לעתים קרובות "מושלם" או "לא מושלם"
1. "זמן מושלם" מתמקד על התרחשות הפעולה. אין מידע נוסף מלבד העובדה שמהו קרה! אין מידע על ההתחלה, המשכיות, או השיא של פעולה מסוימת.
 2. "זמן לא מושלם" מתמקד על התהליך המתמשך של הפעולה. ניתן לתאר אותו במונחים של פעולה ליניארית, מתקדמת וכו'.

ב. ניתן לסווג את הזמנים בהתאם לאיך שהמחבר רואה התקדמות הפעולה

1. זה התרחש = זמן הטית
 2. זה התרחש ויש לציית לתוצאות = מושלם
 3. התוצאות קשורות למשהו שקרה בעבר, אבל לא תקף להווה = עבר לעבר
 4. זה מתרחש = הווה
 5. זה התרחש = עבר לא מושלם
 6. זה יתרחש = עתיד
- המונח "נושע" הוא דוגמה קונקרטי לזמן פעלים אלה יכולים לעזור בפרשנות. המונח בשימוש במספר זמנים בשביל להראות את התהליך ואת השיא של הפעולה
1. זמן הטית - "נושע" (ראה רומים ה 24)
 2. מושלם - "נושעתם ויש תהליך של המשכיות" (ראה אפסים ב 8,5)
 3. הווה - "נושעים" (ראה א"ק א 18; טו 2)
 4. עתיד - "תושעו" (ראה רומים ה 10,9; י 9)

ג. תוך התמקדות זמני הפועל, פרשנים מחפשים את הסיבה שהמחבר המקורי בחר להביע את עצמו בזמן מסוים. הזמן הסטנדרטי היה זמן הטית. זו הייתה תבנית זמן רגילה "לא מסוימת", "לא מסומנת". יש מגוון של דרכים שאותן ההקשר מציין. המשמעות היא פשוטה, משהו התרחש. היבט

של זמן עבר מיועד רק לדרך חיווי. אם יש שימוש בכל זמן אחר, יש דגש על משה יותר ספציפי. אבל על מה?

1. זמן מושלם. מדבר על פעולה הושלמה עם תוצאות מתמשך. מבחינות מסוימות זה היה שילוב של זמן הטית וזמן הווה. בדרך כלל המיקוד הוא על התוצאות או על השלמת פעולה (לדוגמה: אפסים ב 5 & 8, "נושעתם ותמשיכו להיות נושעים").
2. זמן עבר לעבר. כמו זמן מושלם אלא שהתוצאות נפסקו. דוגמה: יוחנן יח 16 "כִּיפָּא עָמַד בְּחוּץ עַל-יַד הַשַּׁעַר"
3. זמן הווה. מדבר על פעולה חלקית או לא מושלמת. ההתמקדות היא בדרך כלל על המשכיות של האירוע. דוגמה: א"יוח ג 6 & 9 "כל העומד בו לא יחטא." "כל הנולד מאלוהים אינו חוטא."
4. עבר לא מושלם. בזמן הקשר להווה הוא מקביל לקשר שיש בין הזמן המושלם וזמן עבר. עבר לא מושלם מדבר על פעולה שלא הושלמה והופסקה או תחילה של פעולה בעבר. דוגמה: מתי ג 5 "אז יצאו אליו ירושלים וכל יהודה"
5. זמן עתיד. מדבר על פעולה במסגרת זמן עתיד. המיקוד על פוטנציאל ההתרחשות ולא על ההתרחשות עצמה. לעתים קרובות הוא מדבר על הוודאות של האירוע לדוגמה: מתי ה 4-9, "אשרי...כי הם..."

II. אופן הפועל

א. אופן הפועל מתאר את הקשר בין הפעולה של הפועל לבין הנושא.

ב. ביטוי פעיל, טוען שהנושא מבצע את הפעולה של הפועל.

ג. אופן פועל שלילי פירושו שהנושא קיבל את הפעולה של הפועל שנצרה על ידי מתוך חיצוני. אותו מתוך חיצוני המייצר את הפעולה צוין בברית החדשה בעזרת מילות יחסות ומקרים הבאים:

1. מתוך אישי על ידי *hupo* עם יחסת (ראה מתי א 22; מעשי השליחים כב 30).
2. מתוך ביניים אישי על ידי *dia* עם יחסת (ראה מתי א 22).
3. מתוך לא אישי על ידי *en* (דקדוק) אופן פועל מסיע.
4. לפעמים לא מדובר במתווך אישי או לא אישי אלא רק באופן פועל מסיע.

ד. אופן פועל אמצעי מייצר את הפעולה של הפועל והוא מעורב באופן ישיר בפעולה. לעתים הוא נקרא קולו של אופן הפועל המוגבר. מבנה זה מדגיש את הנושא של המשפט בדרך כלשהי. מבנה זה לא נמצא באנגלית. ביוונית יש מגוון משמעויות לתרגום. להלן מספר דוגמאות:

1. רפלקסיבי – פעולה ישירה של הנושא עבור עצמו. דוגמה: מתי כז 5 "תלה את עצמו"
2. אינטנסיבי – הנושא יוצר את הפעולה עבור עצמו. דוגמה: ב"קר יא 14 "השטן עצמו מתחפש למלאך אור."
3. הדדי – משחק בין שני נושאים. דוגמה: מתי כו 4 "החליטו."

III. אופן

א. ישנם ארבעה סוגי אופן ביוונית קוינה. הם מצביעים על היחס של הפועל למציאות, בתוך המחשבה של המחבר. האופנים מתחלקים לשתי קטגוריות: מה שמציין את המציאות (חיווי) ומה שמבצע על פוטנציאל (דָרְךָ הָאוּי, ציווי, ובחירה).

ב. אופן החיווי היה מצב הרוח הרגיל לבטא פעולה שהתרחשה או מתרחשת, בתוך המחשבה של המחבר. זהו האופן היחיד ביוונית אשר הביע זמן מסוים, היבט זה היה משני.

ג. אופן דרך האווי הביע פעולה עתידית סבירה. משהו שעוד לא קרה, אבל רוב הסיכויים יקרה. לאופן יש הרבה במשותף לחיווי בעתיד. ההבדל שדרך האווי מבטא מידה מסוימת של ספק. באנגלית זה בא לידי ביטוי לעתים קרובות במונחים "יכול", "היה", "עשוי", או "אולי".

ד. אופן הבחירה הביע משאלה שהיתה אפשרית מבחינה תיאורטית. צעד אחד מהמציאות מאשר דרך האווי. אופן הבחירה מבטא אפשרות בתנאים מסוימים. אופן זה הוא נדיר בברית החדשה. שימוש הנפוץ ביותר שלו הוא הביטוי המפורסם של שאול, "חלילה" ("שלא יקרה לעולם"), הביטוי מופיע חמש עשרה פעמים (ראה רומים ג 31,6,4; ו 2, 15; ז 13,7; ט 14; יא 11,1; א"קר ו 15; גלטים ב 17; ג 21; ו 14). יש עוד דוגמאות בלוקס א 38, כ 16, מעשי שליחים ח 20, א"תס ג 11.

ה. אופן ציווי מדגיש פקודה שהיתה אפשרית, אבל הדגש הוא על כוונת הדובר. האופן קובע אפשרות רצונית שמותנת בבחירתו של אחר. היה שימוש באופן זה בתפילות ובבקשות. בברית החדשה פקודות אלו נמצאות רק בזמן הווה ובזמן הטית.

ו. חלק מהמורים לדקדוק מסווגים את צורת הפועל בִּינוּנִי כאופן. צורת הפועל בינוני נפוצה מאוד בברית החדשה בשפה היוונית, בדרך כלל מוגדרים כשם תואר פעילי. פועל בינוני מתורגם יחד עם הפועל העיקרי. ישנם הרבה אפשרויות לתרגם פועל בינוני. מומלץ לעיין במספר תרגומים באנגלית. ניתן להיעזר בספרו של *The Bible in Twenty Six Translations* published by Baker.

ז. חיווי זמן הטית פעיל הוא דרך רגילה לציין התרחשות. כל אופן, זמן, או אופן הפועל היה בעל משמעות ספציפית שאותה המחבר המקורי רצה להעביר.

IV. עזרי לימוד הבאים יעזרו לכל מי שלא מכיר את השפה היוונית:

א. Friberg, Barbara and Timothy. *Analytical Greek New Testament*. Grand Rapids: Baker, 1988.

ב. Marshall, Alfred. *Interlinear Greek-English New Testament*. Grand Rapids: Zondervan, 1976.

ג. Mounce, William D. *The Analytical Lexicon to the Greek New Testament*. Grand Rapids: Zondervan, 1993.

ד. Summers, Ray. *Essentials of New Testament Greek*. Nashville: Broadman, 1950.

ה. ישנם קורסים בנושא יוונית קוינה במכון המקראי Moody Bible Institute in Chicago, IL.

V. שם עצם

א. מבחינה תחבירית, שמות עצם מסווגים על ידי יחס. היחס הוא צורה מנוקדת של שם העצם שמתקשר לפועל ולחלקים אחרים של המשפט. ביוונית קוינה יש הרבה פונקציות של יחס שמסומנות על ידי מילות יחס. היחס מסוגל לזהות מספר הקשרים, מילות היחס נותנות הפרדה ברורה לתפקודים אפשריים.

ב. מילות יחס ביוונית מסודרות לפי שמונה קטגוריות:

1. יחס נומינטיבי משמש עבור מתן שמות והוא בדרך כלל הנושא של המשפט או הסעיף. משמש עבור נושא שם העצם ושם התואר עם קשר לפועל "להיות" או "להיות ל".

2. יחסת הקנין שימש לתיאור ובדרך כלל מוקצה תכונה או איכות למילה שאליה הוא מקושר. הוא ענה על השאלה, "איזה סוג?" באנגלית הוא מתבטא במילת היחס "של".

3. יחסה של שם עצם או תואר המציינת מקור מדובר באותו מבנה כמו יחסת הקנין, אבל יחס זה שימש לתיאור הפרדה. בדרך כלל הפרדה מנקודה בזמן, מקור, או מוצא. באנגלית הוא מתבטא במילת היחס "מ-".

4. משא עקיף שימש לתיאור עניין אישי. זה יכול להצביע על היבט חיובי או שלילי. באנגלית הוא מתבטא במילת היחס "ל-".

5. יחסת המקום בעל אותו מבנה כמו של משא עקיף, מדובר בתיאור מעמד או מיקום, זמן או גבולות של הגיון. באנגלית הוא מתבטא במילות היחס "ב-, על, אצל, בין, במהלך, על ידי, חוץ מ-".

6. יחס מסייע בעל אותו מבנה כמו של יחסת המקום ומשא עקיף. ביטא אמצעים או שותפות. באנגלית הוא מתבטא במילת היחס "על ידי" או "עם".

7. יחסת המשא הישיר שימש לתיאור המסקנה של פעולה. הוא מבטא הגבלה. השימוש העיקרי היה עם משא ישיר. הוא ענה על השאלה, "כמה רחוק?" או "באיזו מידה?"

א. יונית היא שפה מדויקת מאוד כי יש לה כל כך הרבה מלת אחווי. מלת אחווי מחברות מחשבות (פסוקית, משפט, ופסקה). מלת האחווה הן כה נפוצות עד כי היעדרן (רטוריקה) היא בעלת משמעות פרשנית. למעשה אותן מלת אחווי וקשור מגלות את קו המחשבה של המחבר. לעתים קרובות הן חיוניות לקביעת כוונת המחבר.

ב. להלן רשימה של מספר מילות אחווי וקשור ומשמעויותיהן (מידע זה נלקט מ- H. E. Dana and (Julius K. Mantey's *A Manual Grammar of the Greek New Testament*).

1. מלות קשור של זמן

א. *epei, epeidē, hopote, hōs, hote, hotan* – "כאשר"

ב. *heōs* – "בעוד"

ג. *hotan, epan* – "בכל עת"

ד. *eōs, achri, mechri* – "עד"

ה. *priv* (מקור) – "לפני"

ו. *hōs* – "מאז", "מתי", "כמו"

2. מלות קשור של הגיון

א. מטרה

(1) *hina* (SUBJ.), *hopōs* (SUBJ.), *hōs* – "כדי", "כי"

(2) *hōste* (יחסת המשא הישיר) – "כי"

(3) *pros* (יחסת המשא הישיר) או *eis* (יחסת המשא הישיר) – "כי"

ב. תוצאה (יש קשר הדוק בין צורות דקדוקיות של מטרה ותוצאה)

(1) *hōste* (מקור, הנפוץ ביותר) – "על מנת", "ובכך"

(2) *hiva* (נושא) – "כך"

(3) *ara* – "לכן"

ג. סיבה או נימוק

(1) *gar* (סיבה/נימוק/מסקנה) – "עבור", "בגלל"

(2) *dioti, hotiy* – "בגלל"

(3) *epei, epeidē, hōs* – "מאז"

(4) *dia* (עם יחס הפועל) ו- (מקור) – "בגלל"

ד. מסקנות

(1) *ara, poinun, hōste* – "לכן"

(2) *dio* (מלת אחווי) – "באיזה מקרה", "מדוע", "לכן"

(3) *oun* – "לכן", "אז", "אם כן", "כתוצאה מכך"

(4) *toinoun* – "בהתאם"

ה. מילת ניגוד

(1) *alla* (מלת ניגוד חזקה) – "אבל", "למעט"

(2) *de* – "אבל", "עם זאת", "ובכל זאת", "מצד שני"

(3) *kai* – "אבל"

(4) *mentoi, oun* – "עם זאת"

(5) *plēn* – "אף על פי כן" (בעיקר בלוקס)

(6) *oun* – "עם זאת"

ו. השוואה

(1) *hōs, kathōs* (פסוקית השוואה)

(2) *kata* (בצרוף כבול, *kathosper, kathaper, katho, kathoti*)

(3) *hosos* (באל העברים)

(4) *ē* – "מאשר"

ז. המשכי או סדרה

(1) *de* – "ו", "עכשיו"

(2) *kai* – "ו"

(3) *tei* – "ו"

(4) *hina, oun* – "כי"

3. שימוש לדגש (5) *oun* – "אז" (ביוחן)

- א. *alla* – "ודאות", "כן", "למעשה"
- ב. *ara* – "אכן", "בהחלט", "באמת"
- ג. *gar* – "אבל באמת", "בהחלט", "אכן"
- ד. *de* – "אכן"
- ה. *ean* – "אפילו"
- ו. *kai* – "אפילו", "אכן", "באמת"
- ז. *mentoi* – "אכן"
- ח. *oun* – "באמת", "בהחלט"

VII. משפטי תנאי

- א. משפט תנאי מכיל סעיף תנאי אחד או יותר. זהו מבנה דקדוקי שעוזר בפרשנות משום שהוא מספק את התנאים, והסיבות מדוע הפעולה של הפועל הראשי מתרחשת או לא מתרחשת. היו ארבעה סוגים של משפטי תנאי. חלקם מתקשרים לנקודת המבט של המחבר וחלקם למטרתו שהייתה בגדר רצון.
- ב. משפט תנאי ממעמד ראשון הביע פעולה או משהו שהיה נכון מנקודת מבט המחבר או את מטרתו למרות שהמשפט מבוטא בעזרת מילת החיבור "אם". במספר הקשרים את המשפט ניתן לתרגם "מאז" (ראה מתי ד 3; רומים ח 31). עם זאת, לא כל משפטי התנאי ממעמד ראשון נכונים למציאות. לעתים קרובות הם שימשו כדי להצביע על טיעון או להדגיש את הטעות (ראה מתי יב 27).
- ג. משפט תנאי ממעמד שני לעתים קרובות נקרא "בניגוד לעובדה". הוא קובע משהו שלא נכון בשביל להבהיר טיעון מסוים. דוגמאות:
 1. "אלו הִיָּה זֶה נְבִיא, הִיָּה יוֹדֵעַ מִי הִיא וּמֵה טִיבָה שֶׁל הָאִשָּׁה הַנּוֹגֵעַת בּוֹ -- שֶׁהִיא אִשָּׁה חוֹטָאִת." (לוקס ז 39)
 2. "אלו הִאֲמַנְתֶּם לְמִשְׁחָה, הִיִּיתֶם מְאֲמִינִים לִי" (יוחן ה 46)
 3. "אלו עָדִין הַשְּׂתַדְלָתִי לְמִצָּא חֵן בְּעֵינֵי בְּנֵי אָדָם, לֹא הִיִּיתִי עֹבֵד הַמְּשִׁיחַ." (גלטים א 10)
- ד. משפט תנאי ממעמד שלישי מדבר על פעולה עתידית אפשרית. לעתים קרובות הוא מדבר על הסיכוי שהפעולה תקרה. בדרך כלל מרמז על אקראיות. הפעולה של הפועל הראשי מותנת בפועלת הפסוקית "אם". דוגמאות מא"יח א 6-10; ב 4,6,9,15,20,21,24,29; ג 21; ד 20; ה 14,16.
- ה. משפט תנאי ממעמד רביעי הוא בעל סיכוי נמוך להתרחש. נדיר בברית החדשה. להגיד את האמת, אין משפט תנאי ממעמד רביעי שלם, שבו שני חלקי התנאי תואמים את ההגדרה. דוגמה למשפט תנאי חלקי ניתן למצוא במשפט הפתיחה של א"פט ג 14. דוגמה נוספת למשפט תנאי חלקי ניתן למצוא בסוף המשפט במעשי השליחים ח 31.

VIII. שלילה

- א. ציווי בזמן הווה עם מילת חיבור לעתים קרובות (אך לא תמיד) הוא בעל דגש על הפסקת פעולה שכבר בתהליך. כמה דוגמאות: "אל תאצרו לכם אוצרות עלי אדמות..." (מתי ו 19), "אל תדאגו לנפשכם..." (מתי ו 25), "אל תמסרו את איבריכם לחטא ככלים של רשע..." (רומים ו 13), "ואל תעציבו את רוח הקדש..." (אפסים ד 30), "אל תשתכרו מיין..." (אפסים ה 18).
- ב. התניה אאוריסטית עם מילת חיבור מדגישה "אפילו אל תתחיל את הפעולה". מספר דוגמאות: "אל תחשבו..." (מתי ה 17); "ולכן אל תדאגו..." (מתי ו 31); "לכן אל תבוש..." (ב"טמ א 8).
- ג. מלת שלילה כפולה עם דרך האווי היא בעלת דגש שלילי. "לעולם, אף פעם" או "בשום מקרה". כמה דוגמאות: "לא יראה מות לעולם" (יוחן ח 51); "לא אכל בשר לעולם..." (א"קר ח 13).

IX. תווית לייחוד שם עצם

א. ביוונית קוינה תוית ידוע "ה-" בעלת שימוש דומה גם בשפה האנגלית. תפקידה היה "להצביע", ע
לדרך למשוך תשומת לב למילה, שם או ביטוי. השימוש משתנה בין מחבר למחבר בברית החדשה.
תוית ידוע יכולה לשמש כ:

1. כמילת גוף נוגדת (דקדוק) רומז;
2. סימן התייחסות לנושא או אדם שהוזכר קודם לכן;
3. דרך לזהות את הנושא במשפט עם פועל מקשר. דוגמאות: "אלוהים הוא רוח" (יוחן ד 24);
"אלוהים הוא אור" (א"יוח א 5); "אלוהים הוא אהבה" (ד 8,16).

ב. בשפה יוונית קוינה לא היו (בלשנות) תוויות של אי-ידוע, תווית מסמנת (מסמנת שם עצם בלתי
מיודע) כמו בשפה האנגלית. משמעות של העדר תוית ידוע יכולה להיות
1. מיקוד במאפיינים או תכונה של משהו
2. מיקוד בקטגוריה של משהו

ג. היה שוני בין השימושים השונים של חברי הברית החדשה בתווית לייחוד שם עצם.

X. דרכים להצגת דגשים בברית החדשה בשפה היוונית

א. טכניקות להצגת הדגש משתנות ממחבר למחבר בברית החדשה. המחברים הכי עקביים ורשמיים היו
לוקס והמחבר של אל העברים.

ב. ציינו כבר שזמן הטית חיווי פעיל היה סטנדרטי להדגשה, אבל לכל זמן, אופן הפועל, או אופן היה
משמעות פרשנית. זה לא מרמז על כך שזמן הטית חיווי פעיל לא היה בעל משמעות דקדוקית
משמעותית (דוגמה: רומים ו 10 [פעמים]).

ג. סדר המילים בשפה יוונית קוינה

1. יוונית קוינה היתה שפה מנוקדת שלא הייתה תלויה, כמו אנגלית, בסדר מילים. לכן, המחבר
יכל לשנות את הספר הרגיל בשביל להראות
א. את הדגש אשר המחבר רצה להראות לקורא
ב. להראות את משהו שהמחבר חשב שיפתיע את הקורא
ג. להראות את הלב של המחבר
2. סדר המילים הרגיל ביוונית הוא עדיין נושא לא מיושב. עם זאת, הסדר הרגיל כביכול הוא:

א. עבור פועל קישור

(1) פועל

(2) נושא

(3) משלים

ב. עבור פועל יוצא

(1) פועל

(2) נושא

(3) משא

(4) משא עקיף

(5) צירוף יחס

ג. עבור צירוף שמני

(1) שם עצם

(2) מגדיר

(3) צירוף יחס

3. סדר המילים יכול להיות נקודה חשובה מבחינה פרשנית. דוגמאות

- א. "הם הושיטו לי ולבר-נבא את יד ימינם לאות שתוף". הביטוי "יד ימינם לאות שתוף"
הוא פיצול שמראה את משמעותו. (גלטים ב 9).
- ב. "עם המשיח" כך מתחיל הפסוק. מותו של המשיח היה במרכז (גלטים ב 20).
- ג. "פְּעָמִים רַבּוֹת וּבְדַרְכֵי רַבּוֹת" (עברים א 1). הניקוד על אך אלוהים גילה את עצמו,
לא ע העובדה של התגלות.

ד. בדרך כלל היה דגש מסוים

1. מלות גוף אשר הופיעו בתבנית הפועל. דוגמה: "הנה אתכם אני..." (מתי כח 20).

2. היעדר של מלת אחוי, או חיבור אחר בין מילים, ביטויים, או משפטים. זה נקרא (רטוריקה) השמטה של מילות קישור. דוגמאות:
- א. אשרי, מתי ה' 3 (הדגיש את הרשימה)
 - ב. יוחנן יד 1 (נושא חדש)
 - ג. רומים ט 1 (פרק חדש)
 - ד. ב"קר יב 20 (הדגיש את הרשימה)
3. חזרה על מילים או ביטויים הקיימים בהקשר נתון. דוגמאות: "לתהילת כבוד על חסדו" (אפסים א 6, 12 & 14). ביטוי זה שימש להראות את העבודה של כל ישות בשילוש.
4. השימוש בצירוף מילים או ניבים (צליל) בין מונחים
- א. לשון נקיה, יופמים - מילים חלופיות עבור נושאי טאבו, כמו "לישון" במקום מוות (יוחנן יא 11-14) או "רגל" במקום גניטליאה (רות ג 7-8; א"ש כד 3).
 - ב. גנוב דברים [מלים] - מילים חלופיות עבור שם אלוהים, כמו "מלכות אלוהים" (מתי ג 21) או "קול מן השמיים" (מתי ג 17).
 - ג. צורת ביטוי
 - (1) הגזמה (מתי ג 9; ה 29-30; יט 24)
 - (2) הצהרות (מתי ג 5; מעשי שליחים ב 36)
 - (3) פְּרִסְוִיפִיקָצְיָה (א"ק טו 55)
 - (4) אירוניה (גלטים ה 12)
 - (5) קטעים פואטיים (פיליפים ב 6-11)
 - (6) צלילים בין מילים
 - (א) "קהילה"
 - (I) "קהילה" (אפסים ג 21)
 - (II) "קריאה" (אפסים ד 1, 4)
 - (III) "נקראתם" (אפסים ד 1, 4)
 - (ב) "חופשי"
 - (I) "אשה חופשית" (גלטים ד 31)
 - (II) "חופש" (גלטים ה 1)
 - (III) "חופשי" (גלטים ה 1)
- ד. שפת אם - שפה שהיא בדרך כלל תרבותית:
 - (1) שימוש פיגורטיבי של "אוכל" (יוחנן ד 31-34)
 - (2) שימוש פיגורטיבי של "בית המקדש" (יוחנן ב 19; מתי כו 61)
 - (3) ניב בעברית של חמלה, "שנאה" (בראשית כט 31; דברים כא 15; לוקס יד 36; יוחנן יב 25; רומים ט 13)
 - (4) "כל" לעומת "רבים". השווה ישעיהו נג 12 & 11 ("רבים"). מילים נרדפות ברומים ה 18 & 19.
5. השימוש בביטוי בלשני במקום במילה אחת. דוגמה: "אדון ישוע המשיח"
6. שימוש מיוחד בשמות עצם
- א. כאשר יש תווית לייחוד שם עצם (אֶטְרִיבוֹטִיבִי) אז התרגום היה "אותו הדבר".
 - ב. כאשר אין תווית לייחוד שם עצם (נשוא) אז התרגום היה שם גוף אינטנסיבי - "עצמו", "עצמה", "הוא עצמו".
- ה. סטודנט למקרא אשר לא יודע את השפה היוונית יכול לזהות דגש במספר דרכים:
1. שימוש במילון אנליטי ושימוש בהערות מהטקסט מהשפה היוונית/אנגלית.
 2. להשוות בין מספר תרגומים באנגלית, במיוחד להשוות בין מספר תיאוריות שונות של תרגומים. לדוגמה: תרגום "מילה במילה" (KJV, NKJV, ASV, NASB, RSV, NRSV) בהשוואה לתרגום דינמי (Williams, NIV, NEB, REB, JB, NJB, TEV). תרגום מומלץ *The Bible in Twenty-Six Translations published by Baker*
 3. *The Emphasized Bible* by Joseph Bryant Rotherham (Kregel, 1994)
 4. שימוש בתרגום מילולי
 - א. *The American Standard Version of 1901*
 - ב. *Young's Literal Translation of the Bible* by Robert Young (Guardian Press, 1976)

לימוד הדקדוק הוא קשה אך הכרחי לפרשנות תקינה. הגדרות, הערות ודוגמאות נועדו לעודד אנשים שאינם קוראים ביוזינית להשתמש בהערות דקדוקיות המופיעות בספר זה. הגדרות אלה נכתבו בשפה פשוטה. אין להשתמש בהן בצורה דוגמטית, אלא כאמצעי להבנה של תחביר הברית החדשה. אני מקווה שהגדרות אלו יעזרו לקוראים להבין את הערותיהם של אחרים עזרי לימוד שונים בנושא הברית החדשה.

עלינו להיות מסוגלים לאמת את הפרשנות שלנו על סמך המידע שנמצא בכתובים. דקדוק הוא אחד הכילים המועילים בברית החדשה; כמו כן רקע היסטורי, הקשר הספרותי, שימוש במילים מודרניות, ומעברים מקבילים.

ביקורת טקסטואלית

נושא זה יעסוק בהסבר הערות המופיעות בספר פרשנות זה. להלן התקציר של החומר שנעבור עליו

- I. מקורות טקסטואליים של הכתובים באנגלית
 - A. הברית הישנה
 - B. הברית החדשה
- II. הסבר קצר על הבעיות והתיאוריות של "הביקורות התחתונה" נקראת גם "ביקורת טקסטואלית".
- III. מקורות נוספים בנושא

I. מקורות טקסטואליים של הכתובים באנגלית

A. הברית הישנה

1. נוסח המסורה (ובקיצור נה"מ או MT) – הטקסט העברי שערך רבי עקיבא בשנת 100 לספירה. המבטאים, השוליים, נקודות פיסוק ומנגנון החלו להתווסף במאה השישית לספירה והעריכה הסופית היה במאה התשיעית לספירה. העריכה נעשתה על ידי משפח נוסח המסורה. צורת הטקסט זהה לזו שבמשנה, תלמוד, אונקלוס, פשיטתא, וולגטה.
2. תרגום השבעים (LXX) - מסורת אומרת שתרגום השבעים נכתב על ידי 70 חוקרים יהודים ב-70 יום עבור ספריית אלכסנדריה והתרגום היה באחריות המלך תלמי השני (246-285 לפנה"ס). כנראה שהתרגום הוזמן על ידי מנהיג יהודי שהתגורר באלכסנדריה. מקור מסורת זו הוא מתוך "איגרת אריסטיאס". תרגום השבעים LXX טקסטואלית שונה מהטקסט של רבי עקיבא (MT).
3. מגילות ים המלח (DSS) - מגילות מדבר יהודה נכתבו בתקופה הרומית לפנה"ס (200 לפנה"ס עד 70 לספירה) על ידי כת של בדלנים יהודים בשם "האיסיים". כתבי היד שנמצאו באזור ים המלח מגלים משפחה טקסטואלית עברית שונה במקצת, מתרגום השבעים ותרגום נוסח המסורה.
4. כמה דוגמאות ספציפיות כיצד השוואה של טקסטים אלה סייעו לפרשנים להבין את הברית הישנה

A. תרגום LXX סייע למתרגמים להבין את תרגום MT

- (1) תרגום LXX של ישעיהו נב 14, "רבים יופתעו עליך".
 - (2) תרגום MT של ישעיהו נב 14 "בדיוק כמו רבים נדהמו מעליך"
 - (3) בישעיהו נב 15 יש הבדלה של שם גוף בתרגום LXX
(א) LXX, "עמים רבים יתפלאו ממנו"
(ב) MT, "אז הוא מפזר עמים רבים"
- ב. תרגום DSS סייע למתרגמים וחוקרים להבין את תרגום MT
- (1) תרגום DSS של ישעיהו כא 8, "ואז זעק החוזה, על המגדל שאני עומד..."
 - (2) תרגום MT של ישעיהו כא 8, "ויקרא אריה! אדוני, אני תמיד עומד על המגדל השמירה..."
- ג. שני התרגומים סייעו להבהיר את הכתוב בישעיהו נג 11
- (1) LXX & DSS, לאחר עמל של נפשו הוא יראה אור, הוא יהיה מרוצה"
 - (2) MT, "הוא יראה...בעמל נפשו, הוא יהיה מרוצה"

B. הברית החדשה

1. קיימים מעל 5,300 כתבי יד של הברית החדשה ביוונית, לא כולם מלאים. כ-85 נכתבו על נייר פפירוס ו-268 הם כתבי יד שנכתבו באותיות גדולות. מאוחר יותר, במאה התשיעית לספירה, התפתח הכתב הקטן. יש בערך 2,700 עותקים בפורמט כתב יד יווני. יש לנו גם בערך 2,100 עותקים של רשימות של כתבי הקודש המשמשים להלל.
2. כ-85 כתבי יד יווניים המכילים חלקים מן הברית החדשה שנכתבו על נייר פפירוס שוכנים במוזיאונים. חלקם מתוארכים למאה השנייה לספירה, אך רובם שייכים למאה השלישית והרביעית. שום תרגום של MSS אינו מכיל את כל הברית החדשה. רק בגלל שאלה הם העתיקים הכי עתיקים של הברית החדשה זה לא אומר שיש להם פחות גרסאות. רבים מהם הועתקו מהר לשימוש מקומי. תהליך ההעתק לא נעשה בצורה יסודית. לכן יש גרסאות רבות.
3. קודקס סינאיטיקוס, הידועה באות עברית א (aleph) או (01), שנמצא במנזר סנט קתרין בהר סיני מאת טישנדרוף. הוא מתוארך מהמאה הרביעית, ומכיל גם את תרגום LXX של

הברית הישנה ותרגום ביוונית של הברית החדשה. כתב יד זה הוא חלק מ "אלכסנדריה טקסט".

4. קודקס אלכסנדרינוס, המכונה "A" או (02), כתב יד יווני מהמאה החמישית שנמצא באלכסנדריה, מצרים.
5. קודקס ותיקנוס, המכונה "B" או (03), נמצא בספריה של הוותיקן ברומא הוא מתוארך מאמצע המאה הרביעית לספירה. מכיל גן את תרגום LXX של הברית הישנה וגם תרגום ביוונית של הברית החדשה. כתב יד זה הוא חלק מ "אלכסנדריה טקסט".
6. קודקס אפראמי, המכונה "C" או (04), כתב יד יווני מהמאה החמישית שהושמד בחלקו.
7. קודקס בזא ארם, המכונה "D" או (05), כתב יד יווני מהמאה החמישית או השישית. כתב יד זה הוא הנציג הראשי של "הטקסט המערבי". הוא מכיל תוספות רבות והיה הכלי היווני העיקרי עבור תרגום המלך ג'יימס KJV.
8. ניתן לקבץ את כתבי היד - MSS NT לשלוש משפחות, אולי ארבע, בעלות מאפיינים מסוימים.

א. טקסט אלכסנדרני ממצרים

- (1) P^{75}, P^{66} (בערך בשנת 200 לספירה) אשר תעד את הבשורות
 - (2) P^{46} (בערך בשנת 225 לספירה), אשר תעד את מכתביו של שאול
 - (3) P^{72} (בערך בשנים 225-250 לספירה), אשר תעד את פטרוס ויהודה
 - (4) קודקס B, הנקרא Vaticanus (בערך בשנת 325 לספירה), כלל את הברית הישנה והחדשה
 - (5) ישנם ציטוטים מקוריים מטקסט זה
 - (6) כתבי יד של MSS אשר מציגים סוג טקסט זה הם א, C, L, W, 33
- ב. טקסט מערבי מצפון אפריקה
- (1) ציטוטים מאבות הכנסייה הצפון אפריקנית, טרטוליאן, סיפריאן, ותרגום לטיני ישן.
 - (2) ציטוטים מתוך תרגום אירנאוס
 - (3) ציטוטים מתוך תרגום טטיאני ותרגום סורי קדום
 - (4) קודקס "D" Bezae בעל אותו סוג טקסט
- ג. טקסט ביזנטי מזרחי מקונסטנטינופול
- (1) סוג טקסט זה משקף ביותר מ 80% את כתב היד MSS 5,300
 - (2) באנטיוכיה השתמשו בציטוטים אלה אבות הכנסייה הסורית, הקפדואנים, יוחנן כריסוסטומוס וטרודורט
 - (3) קודקס A, מכיל רק את הבשורות
 - (4) קודקס E (המאה השמינית) תרגום מלא של הברית החדשה
- ד. הסוג הרביעי הוא "קיסרי" מארץ ישראל
- (1) ניתן לזהות אותו בעיקר בבשורה של מרקוס
 - (2) יש עוד הוכחות בכתב יד P^{45} ו-W

ii. הבעיות והתיאוריות של "הביקורות התחתונה" נקראת גם "ביקורת טקסטואלית".

א. אך נוצרו הגרסאות

1. בטעות או בשוגג (רוב הטעויות הם כתוצאה מ)
 - א. טעות שנוצרה בזמן העתקה ידנית, הדבר נובע מחזרה על סיומת במילה אצל מילה אחרת בסוף המשפט (הומויט'ל'אוטון).
 - (1) השמטת מילה כפולה או ביטוי מילה (haplography)
 - (2) חזרה על משפט או שורה של טקסט יווני (דיטוגרפיה)
 - ב. ישנם טעויות איות שנוצרות בזמן העתקה מפה לאוזן (itacism). לעתים שגיאות כתיב נובעות בגלל מילים שצליל שלהם דומה ביוונית.
 - ג. בטקסטים היווניים הראשונים לא היו פרקים, חלוקה של פסוקים או חלוקת מילים. לכן אם האותיות לא ממוקמות נכון נוצרות מילים שונות.
2. נעשו בכונה
- א. נעשו שינויים כדי לשפר את הצורה הדקדוקית של הטקסט שהועתק.
 - ב. נעשו שינויים כדי להתאים את הטקסט לטקסטים מקראיים אחרים (הרמוניזציה)
 - ג. נעשו שינויים בשביל לאחד שני גרסאות שונות לאחת (אחוד)
 - ד. נעשו שינויים כדי לתקן בעיה בולטת בטקסט (ראה א"ק"ר יא 27; א"י"ח ה 7-8)

ה. יש שינויים שקשורים לרקע היסטורי, כמו כן היו סופרים שרשמו הערות בשולים וסופרים אחרים שפתחו את השוליים והדבר זה גרם לשגיאות (ראה יוחנן ה 4)

ב. העקרונות הבסיסיים של ביקורת טקסטואלית (הנחיות לקריאת טקסט כאשר קיימות מספר גרסאות)

1. הטקסט אשר יוצא דופן דקדוקית הוא כנראה המקור
2. הטקסט הקצר ביותר הוא כנראה המקור
3. לטקסט הישן יותר יש חשבה רבה יותר בגלל שהוא יותר קרוב למקור, שאר הטקסטים בעלי חשיבות שווה.
4. כתבי יד של MSS ממקומות שונים מבחינה גיאוגרפית אך עם אותו המסר הם בדרך כלל מקור
5. מבחינה טקסטית בעלי חשיבות פחותה, במיוחד טקסטים שקשורים לדיונים תיאולוגיים בתקופת כתבי היד, כמו נושא השילוש בא"יוח ה 7-8, הם בעלי עדיפות עליונה.
6. הטקסט שיכול להסביר בצורה הטובה ביותר את המקור של גרסאות אחרות
7. להלן שני ציטוטים שיכולים לסייע ולהביא איזון

א. ספרו של J. Harold Greenlee's, *Introduction to New Testament Textual Criticism*

, עמוד 68: "דוקטרינה משיחית לא יכולה להיות מבוססת על טקסט שנוי במחלוקת; ותלמידי הברית החדשה צריכים לשים לב ולא לצפות מהטקסט להיות יותר אורתודוכסי או תואם את הדוקטרינה האישית, הטקסט צריך להיות תואם להשראה של המחבר המקורי."

ב. W. A. Criswell אמר ל-Greg Garrison מארח חדשות *The Birmingham News*

שהוא לא מאמין שכל מילה בכתובים היא מלאת השראה, "לא כל מילה שניתנה לציבור המודרני היא בעלת השראה מכיוון שעברו מאות שנים והרבה מתרגמים. קריסוול אמר: "אני מאוד מאמין בביקורת הטקסטואלית. לכן, אני חושב, החצי האחרון של פרק טז בבשורה של מרקוס הוא כפירה: הפסוקים ללא השראה, אלא המצאה/רקח...כאשר אתה משווה בין כתבי היד אתה מגלה שלא היה סוף כזה לבשורה של מרקוס. מישהו הוסיף את הכתוב..."

הפטריארך של SBC inerrantists גם טען ישנם "אינטרפולציה" ביוחנן ה,

ישוע בברכת בית חסדא. והוא דן בשני התיאורים השונים של התאבדות יהודה

(ראה מת כז ומעשי שליחים א): "זוהי רק השקפה אחרת על נושא ההתאבדות,"

קריסוול אמר. "אם זה נמצא בכתובים, אז יש הסבר לכך. ושני התיאורים של

ההתאבדות של יהודה נמצאים בכתובים." קריסוול הוסיף,

"ביקורת טקסטואלית היא מדע נפלא. מדע שהוא לא חולף. הוא דינמי ומרכזי..."

III. בעיות בכתב היד (ביקורת טקסטואלית)

א. מקורות נוספים בנושא

1. *Biblical Criticism: Historical, Literary and Textual*, by R.H. Harrison
2. *The Text of the New Testament: Its Transmission, Corruption and Restoration* by Bruce M. Metzger
3. *Introduction to New Testament Textual Criticism*, by J. H Greenlee

מילון מונחים

אימוץ. זו הייתה אחת הדעות המוקדמות ביחס של ישוע לאלוהות. בעצם דעה זו טענה כי ישוע היה אדם רגיל והוא אומץ בדרך מיוחדת על ידי אלוהים בטבילתו (ראה מתי ג 17; לוקס א 11) או בתחייתו מהמתים (ראה רומים א 4). ישוע חי חיי מופת, ובשלב מסוים (טבילה, תחייה) אלוהים אימץ אותו ל- "בנו" (ראה רומים א 4; פיליפים ב 9). דעה זו הייתה קיימת בקהילה הקדומה של המאה השמינית. במקום שאלוהים יהפוך לאדם (ההתגלמות) הוא הפך את זה ועכשיו האדם הופך לאלוהים!
קשה לבטא כיצד ישוע, אלוהים הרב, קיבל גמול והלל על חיי מופת. אם הוא כבר היה אלוהים איזה תגמול הוא יכול לקבל? אם הוא היה מטרם היות עולם אך הוא יכול להיות מכובד יותר? למרות שקשה לנו להבין, בצורה מיוחדת אלוהים נתן לישוע כבוד על כך שעשה את רצון האב.

בית הספר אלכסנדריה. שיטת פרשנות זו התפתחה באלכסנדריה, מצרים במאה השנייה לספירה. השיטה הייתה מבוססת העקרונות הפרשניים של פילון האלכסנדרוני, שהיה חסיד של אפלטון. לעתים קוראים לשיטה זו שיטה אלגורית. פרשנות זו הייתה בקרב הכנסייה עד לתקופת הרפורמציה. תומכה היו אוריגן ואוגוסטין. ספר בנושא *Moises Silva, Has The Church Misread The Bible? Academic, 1987*

Alexandrinus אלכסנדרינוס. כתב יד יווני מהמאה החמישית מאלכסנדריה, מצרים כולל את הברית הישנה, האפוקריפה, ורוב הברית החדשה. זהו אחד המקורות/ראיות העיקריים שלנו לכל הברית החדשה היוונית (למעט חלקים של מתי, יוחנן, ב"ק). יש הסכמה בקרב רוב החוקרים שכתב היד הוא המקור.

אלגוריה. זהו סוג של פרשנות מקראית שהתפתחה במקור בתוך יהדות אלכסנדריה. הפרשנות הפכה לפופולרית על ידי פילון מאלכסנדריה. דחף הבסיסי של פרשנות זו היה להפוך את כתבי הקודש רלוונטיים לתרבות של האדם או למערכת הפילוסופית על ידי התעלמות מרקע היסטורי / או ההקשר הספרותי. הפרשנות מחפשת את המשמעות הרוחנית מאחורי כל טקסט כתוב. חשוב לציין כי ישוע במתי יג, ושאל בגלטים ד, השתמשו באלגוריה בשביל להעביר את המסר של אמת. עם זאת, זו הייתה צורה של טיפולוגיה ולא רק אלגוריה.

הלקסיקון האנליטי. זהו סוג של כלי מחקר המאפשר לזהות צורות שונות של יוונית בברית החדשה. קומפילציה, שמסודרת לפי סדר אלפביתי יווני, של צורות והגדרות בסיסיות. בשילוב עם תרגום בין - ליניארי, הדבר מאפשר לקורא שלא מבין יוונית לנתח את הדקדוק היווני והצורות התחביריות של הברית החדשה. זהו ביטוי המשמש לתיאור ההשקפה שכל הכתובים נכתבו בהשראת אלוהים, ולכן, אין סתירה בין הכתוב אלא כל הפסוקים משלימים זה את זה. הכרזה אישור היא הבסיס לשימוש במעברים מקבילים בפרשנות מקראית.

דו משמעות. זה מתייחס לאי וודאות שיש במסמך מסוים כאשר יש שתי/או יותר משמעויות אפשריות או כאשר יש התייחסות לשני/או יותר דברים בבת אחת. ייתכן כי יוחנן משתמש בעמימות תכליתית (דו משמעות).

אנתרופומורפי. משמעות "שמיחס תכונות אנושיות ליצורים לא-אנושיים", מונח זה משמש לתיאור שפה דתית על אלוהים. השורש של המילה נמצא במונח היווני אנושות. זה אומר שאנחנו מדברים על אלוהים כאילו הוא היה אדם. אלוהים מתואר במונחים פיסיקליים, סוציולוגיים ופסיכולוגיים המתייחסים לבני אדם (ראה בראשית ג 8; א"מל כב 19-23). זאת, כמובן, רק אנלוגיה. עם זאת, אין לנו קטגוריה או מונחים אחרים חוץ מאנושיים לכן אנחנו משתמשים בהם. לכן, כל הידע הנכון שיש לנו על אלוהים הוא מוגבל.

אסבור אנטיוכיה. שיטה זו של פרשנות המקרא פותחה באנטיוכיה, סוריה במאה השלישית לספירה כתגובה לשיטה האלגורית של אלכסנדריה, מצרים. פרשנות זו מתמקדת במשמעות ההיסטורית של הכתובים. פירוש הכתובים בצורה של ספרות אנושית. פרשנות זו במחלוקת האם לישוע היו שני טבעיות (נסטוריאניזם) או טבע אחד (אלוהים במלואו ואדם במלואו). פרשות זו הוכרזה ככפירה על ידי הכנסייה הקתולית הרומית ועברה למיקום חדש בפרס איראן והייתה בעלת השפעה קטנה. מאוחר יותר העקרונות ההרמטיים הבסיסיים שלה הפכו לעקרונות פרשנות של הרפורמים הפרוטסטנטים (לותר וקלווין).

קשור לאנטיזתה. זהו אחד משלושת המונחים המתארים את הקשר בין שורות של השירה עברית. המונח מתקשר לשורות השירה בעלות משמעות הפוכה (ראה משלי י 1; טו 1).

ספרות אפוקליפטית. בעיקר זה היה ז'אנר יהודי ייחודי. סוג של כתיבה בימי הפלישה וכיבוש היהודים על ידי מעצמות עולם זרות. היסוד של ספרות זו מבוסס על כך העובדה שאלוהים הוא גואל אשר ברא ושלט באירועי עולם, ועם ישראל הוא מיוחד ויקר בעיניו. ספרות זו מבטיחה ניצחון סופי לעם ישראל בעזרת אלוהים. ספרות בעלת הרבה סמלים ומונחים נסתרים. לעתים קרובות האמת מוצגת בצבעים, מספרים, חזיונות, חלומות, מילות קוד ולעתים קרובות דואליזם חד בין טוב לרע. כמה דוגמאות לז'אנר זה הן: (1) בברית הישנה, יחזקאל (פרקים לז-מח), דניאל (פרקים ז-יב), זכריה; (2) בברית החדשה, מתי כד; מרקוס יג; ב"תס ב וספר התגלות.

אפולוג (אפולוגטיקה). מן השורש היווני "הגנה משפטית". זוהי משמעת ספציפית בתוך התיאולוגיה שנותנת ראיות וטענות רציונליות למען הדת הנוצרית.

A priori אפריורי. שם נרדף למונח "הנחה מראש". שיקול דעת מהגדרות קודמות, עקרונות או עמדות אשר מניחים שהם נכונים. מה שמתקבל ללא בדיקה או ניתוח.

אריאניות. האריאנים נקראו על שם מייסדם, אריוס מאלכסנדריה מצרים במאה השלישית והרביעית. הוא אישר כי ישוע היה קיים אבל לא היה במלואו אלוהים (לא אותה מהות כמו האב), אולי בגלל הכתוב במשלי ח 22-31. הוא קיבל אתגר מהבישוף מאלכסנדריה, שפתח מחלוקת (בשנת 318 לספירה) שנמשכה שנים רבות. האריאניות הפכה לאמונה רשמית של הכנסייה המזרחית. בשנת 325 לספירה ועדת ניקיאה מצאה את אריוס אשם וקבעה את האלוהות של הבן.

אריסטו. הוא היה אחד הפילוסופים של יוון העתיקה, תלמידו של אפלטון ומורה של אלכסנדר הגדול. השפעתו, גם היום, קשורה לתחומים רבים של מחקרים מודרניים. זאת משום שהוא הדגיש את הידע באמצעות תצפית ומיון. זהו אחד העקרונות של השיטה המדעית.

כתב יד. זהו השם שניתן לכתבי המקרא. כל כתבי היד המקוריים הלכו לאיבוד. נותרו רק עותק עותקים. זהו המקור של רבים מהגרסאות הטקסטואליות של כתבי יד יווניים ועבריים.

Bezae. זהו כתב יד יווני ולטיני של המאה השישית לספירה. מכונה באות "D". הוא מכיל את ספרי הבשורה מעשי השליחים וכמה מן האיגרות. הכתב יד מאופיין במספר תוספות ספרות. הוא מהווה את הבסיס של "הנוסח המקובל", כתב היד היווני-מסורתי שמאחורי הגרסה של המלך ג'י'מס KJV.

דעה קדומה. זהו המונח המשמש לתיאור נטייה חזקה כלפי אובייקט או נקודת מבט. חשיבה שבה אין יחס שווה כלפי אובייקט מסוים או נקודת מבט. זוהי עמדה קדומה.

סמכות המקרא. מונח זה משמש במובן מיוחד מאוד. להבין את מה שמהחבר המקורי אמר בתקופתו וליישם אמת זו בימינו. הסמכות המקראית מוגדרת בדרך כלל כהתבוננות בכתובים כמקור מנחה. עם זאת, לאור הפרשנויות השגויות בימנו, הגבלתי את התפיסה המקראית לפרשנות המבוססת על עקרונות השיטה ההיסטורית-דקדוקית.

קנון. זהו מונח המשמש לתיאור כתבים אשר בעלי השראה ייחודית. מתייחס גם לברית הישנה וגם לחדשה.

כריסטוצנטרי. זהו מונח המשמש לתיאור מרכזיותו של ישוע. אני משתמש בו בהקשר לרעיון שישוע הוא אלוהים של כל הכתובים. הברית הישנה מבציעה עליו והוא מגשים את מטרת הפרשנות (ראה מתי ה 17-48).

פרשנות. זהו סוג של מחקר הספר. הוא נותן את הרקע הכללי של ספר המקרא. לאחר מכן המחקר מסביר את המשמעות של כל חלק בספר. יש חלקים שמתמקדים ביישום, וחלקים אחרים מתמקדים בתוכן הטכני. ספר אלה מועילים, אך יש להשתמש בהם לאחר מחקר אישי. אין לקבל את כל מה שהפרשן כותב ויש מקום גם לבקר את הכתוב. זה מועיל לעשות השוואה בין כמה פרשנויות בעלות פרספקטיבות תיאולוגיות שונות.

קונקורדנציה. זהו סוג של כלי מחקר ללימוד המקרא. הוא מפרט התרחשות של כל מילה בברית הישנה והחדשה. הכלי עוזר הכמה דרכים: (1) זיהוי המילה העברית או היוונית שעומד מאחורי המילה באנגלית; (2) השוואה בין קטעים שבהם נעשה שימוש באותה מילה יוונית או עברית; (3) למצוא מקומות שבהם ישנם שני מילים שונות שמתורגמות באותה מילה באנגלית; (4) הכלי מראה את תדירות השימוש של מילים מסוימות בספר מסוים או על ידי מחבר מסוים; (5) זהו כלי לעזור במציאת קטע בכתובים (ראה *Walter Clark's How to Use New Testament Greek Study Aids*, עמודים 54-55).

מגילות ים המלח. זה מתייחס לסדרת טקסטים עתיקים שנכתבו בעברית ובארמית, נמצאו ליד ים המלח בשנת 1947. הם היו הספרות הדתיות של היהדות במאה הראשונה. הלחץ של הכיבוש הרומי ומלחמות הקנאים בשנות השישים גרמו ליהודים להסתיר את המגילות בצנצנות חרס אטומות הרמטית במערות או בחורים באדמה. המגילות עזרו לנו להבין את הרקע ההיסטורי של ישראל במאה הראשונה, וגם אישרו את נוסח המסורה כמאוד מדויק, לפחות למה שנוגע לעידן לפנה"ס. ראשי התיבות של המגילות הם "DSS".

דדוקטיבי. זו שיטה של לוגיקה או חשיבה שמבוססת על עקרונות כלליים ליישומים ספציפיים באמצעות סיבה. שיטה זו מנוגדת לחשיבה אינדוקטיבית, אשר משקפת את השיטה המדעית שמבוססת על מסקנות (תיאוריות).

דיאלקטי. זו שיטת חשיבה של הסקת מסקנות שלפיה כל מה שיותר או פרודוקסלי הוא מחובר ביחד, ומחפש תשובה מאוחדת הכוללת את שני צדי הפרדוקס. יש הרבה דוקטרינות מקראיות שמבוססות על שיטה זו והמונחים שמתקשרים הם הריבונות מול רצון אלוהים; אמונה-מעשים; החלטות-תלמידות; החופש המשיחי-האחריות המשיחית.

גולה. מונח יווני שבו השתמשו היהודים שחיו בארץ ישראל לתאר יהודים אחרים שחיים מחוץ לגבולות הארץ המובטחת.

שווה ערך דינמי. זוהי תיאוריה של תרגום הכתובים. תרגום הכתובים יכול להיות מבוסס על "מילה במילה", בתרגום כזה עבור כל מילה יוונית או עברית יש מילה באנגלית, "לשכתוב" שמתמקד יותר בתרגום התוכן והמחשבה מאשר ניסוח ופיוסוק מקורי. בין שתי תיאוריות אלה קיים "שווה ערך דינמי", אשר לוקח את הטקסט המקורי ברצינות, אבל התרגום הוא במבנה דקדוקי מודרני. ספרים מומלצים שדנים בתיאוריות של תרגומים הם Fee and Stuart's *How to Read the Bible For All Its Worth*, p. 35 and in Robert Bratcher's Introduction to the TEV.

אקלקטי. מונח זה משמש בהקשר של ביקורת טקסטואלית. זה מתייחס לפרקטיקה של בחירת טקסט מכתבי יד יווניים שונים בשביל להתקרב למקור. הביקורת פוסלת את ההשקפה שטוענת שכל משפחה של כתבי יד יווניים היא מתחברת למקור.

אינטרפרטציה. זה ההפך של הפרשנות. אם הפרשנות היא "המוביל מחוץ ל-" כוונת המחבר המקורי, מונח זה מרמז "המוביל לתוך" רעיון או דעה זרה.

אטימולוגיה. המדע העוסק בחקר מוצאן והתפתחותן של מילים ומשמעויותיהן. בפרשנות, אטימולוגיה אינה ההתמקדות העיקרית, אלא העכשוויות משמעות ושימוש במילה. זהו המונח הטכני לפרקטיקה של פרשנות קטעים מסוימים. זה אומר "להוביל לחוץ" (של הטקסט), מטרתו של המדע להבין את כוונתו של המחבר המקורי לאור הרקע ההיסטורי, הקשר הספרותי, תחביר ומשמעות המילה.

ז'אנר. זהו מונח צרפתי המציין סוגים שונים של ספרות. המונח מתמקד בחלוקת צורות ספרותיות לתוך קטגוריות בעלות מאפיינים משותפים: נרטיב היסטורי, שירה, משל, האפוקליפטיקה וחקיקה.

הגנוסטיקה. רוב הידע שלנו על כפירה זו מגיע ממכתבי הגנוסטיקה של המאה השנייה. עם זאת תחילת הרעיונות היו נוכחים במאה הראשונה (ולפני כן).

מספר עקרונות של ולנטיאן וגאנוסטיזם קרנטיאני של המאה השנייה הם: (1) הגוף ורוח הם מחוץ לזמן (דואליזם אונטולוגי). הגוף הוא רע, והרוח טובה. אלוהים שהוא רוח, לא יכול להיות מעורב ישירות עם גוף רע; (2) יש האצלות (eons או רמות של מלאכים) בין אלוהים לגוף/חומר. האחרון או הנמוך בחשיבותו הוא יהוה של הברית הישנה, אשר ברא את העולם (kosmos); (3) ישוע הוא ברמה של יהוה אבל יותר גבוה בסולם, קרוב יותר לאלוהים האמיתי. יש כאלה ששמים את ישוע גבוה, אך עדיין לא גבוה כמו אלוהים וכמובן שהוא לא התגלמות של האלוהות (ראה יוחנן א 14). מאחר שהגוף הוא רע, זה לא יכל להיות שלישוע היה גוף אנושי והוא היה אלוהים במלואו. הוא היה פנטום רוחני (ראה א"יוח א 3-1; ד 6-1); (4) הישועה הושגה באמצעות אמונה בישוע ביחד עם ידע מיוחד, אותו הידע נמצא אצל אנשים מיוחדים. ידע (סיסמאות) נדרש בשביל לעבור דרך תחומים רוחניים. בשביל להגיע לאלוהים היה צורך בלגיטימיות יהודית. מורי השקר הגנוסטיים דנו בשתי מערכות אתיות מנוגדות: (1) עבור חלק אורח החיים מנותק לגמרי מהישועה. עבורם, הישועה והרוחניות היו קשורות לידע סודי (סיסמאות) ורמות של מלאכים (eons); (2) עבור אחרים, אורח חיים היה חיוני לישועה. הם הדגישו את אורח החיים הסגפני כעדות לרוחניות אמיתית.

הרמנויטיקה. זהו המונח הטכני של העקרונות המנחים את הפרשנות. זו גם קבוצה של הנחיות ספציפיות וגם אומנות/מתנה. הרמנויטיקה מקראית מחולקת בדרך כלל לשתי קטגוריות עקרונות כלליים ועקרונות מיוחדים. מתייחסים לסוגים שונים של ספרות שנמצאת בכתובים. לכל סוג אחר (ז'אנר) יש הנחיות ייחודיות משלו אבל ישנן גם הנחות משותפות ונהלי פרשנות.

ביקורתיות גבוהה. זהו הנוהל של פרשנות המקרא המתמקד ברקע ההיסטורי והמבנה הספרותי של ספר מקראי מסוים.

אידיום. מילה זו משמשת את הביטויים שנמצאו בתרבויות שונות בעלי משמעות מיוחדת שלא קשורה למשמעות המונחים הבודדים. דוגמאות מודרניות: "אתה פשוט הורג אותי". גם בכתובים יש ביטויים בסגנון.

אילומינציה. מונח שמתאר את אלוהים דיבר לבני אדם. המושג המלא מתבטא בדרך כלל על ידי שלושה מונחים: (1) התגלות - אלוהים פעל בהיסטוריה של בני האדם; (2) השראה - הוא נתן את פרשנות נכונה על מעשיו לאנשים מסוימים שנבחרו לרשום זאת עבור בני האדם; (3) אילומינציה – הוא נתן את רוחו כדי לעזור לבני האדם להבין את ישותו.

אינדוקטיבי. זוהי שיטה של לוגיקה או חשיבה העוברת מן הפרטים אל הכלל. זוהי השיטה האמפירית של המדע המודרני. זוהי הגישה של אריסטו.

בין השורות. כלי מחקר המאפשר לאלה שאינם קוראים את השפה המקראית לנתח את המבנה ומשמעותה. התרגום באנגלית מבוסס על מילה במילה ומתחת לכל שורה כתובה שפת המקור. כלי זה, בשילוב עם "הלקסיקון האנליטי", ייתן את ההגדרות הבסיסיות של עברית ויוונית.

השראה. רעיון זה מבוסס על כך שאלוהים דיבר עם בני האדם דרך הנחיות שנתן למחברי המקרא לרשום בצורה מדויקת וברורה את התגלותו. המושג המלא מתבטא בדרך כלל בשלושה מונחים: (1) התגלות-אלוהים פעל בהיסטוריה של בני האדם; (2) השראה - הוא נתן את פרשנות נכונה על מעשיו לאנשים מסוימים שנבחרו לרשום זאת עבור בני האדם; (3) אילומינציה – הוא נתן את רוחו כדי לעזור לבני האדם להבין את ישותו.

שפת התיאור. יש קשר ליבנים שבברית הישנה. שפה שמדברת במונחים שקשורים לחמשת החושים. לא מדובר בתיאור מדעי.

גליזם. גישה זו שמה דגש על חוקים או טקס. הגישה שמה דגש על ביצועיו של אדם כאמצעי קבלה על ידי אלוהים. הגישה שמה דגש על הביצועים ולא על היחסים, למרות ששני ההיבטים חשובים בשביל לבנות מערכת יחסים בין אלוהים קדוש ועולם חוטא.

ליטרלי. זהו שם אחר לשיטה המתמקדת בטקסטים ההיסטוריים של הרמנויטיקה מאנטיוכיה. על פי השיטה הפרשנות כרוכה במשמעות הברורה של השפה האנושית, למרות שהשיטה מבחינה בשפה פיגורטיבית.

ז'אנר ספרותי. זה מתייחס לצורות שונות של התקשורת האנושית, כגון שירה או נרטיב היסטורי לכל סוג ספרות יש נהלים מיוחדים בנוסף לעקרונות הכלליים של כל הספרות הכתובה.

חידה ספרותית. זה מתייחס למחלקות המחשבה של ספר מקראי. זה יכול להיות מורכב מכמה פסוקים, פסקאות או פרקים. יחידה עצמאית עם נושא מרכזי.

ביקורת התחתונה. ראה "ביקורת טקסטואלית".

כתב יד. מונח זה מתייחס להעתקים שונים של הברית החדשה היוונית. בדרך כלל העתקים מחולקים לסוגים שונים (1) חומר עליו הם כתובים (פפירוס, עור), או (2) צורת הכתיבה עצמה (אותיות גדולות או כתב מחובר). כתב מקוצר "MS" (יחיד) או "MSS" (רבים)

נוסח המסורה. זה מתייחס למאה התשיעית לספירה. כתבי יד עבריים של הברית הישנה שנוצרו על ידי דורות של מלומדים יהודיים. כתבי היד מכילים תנועות ותווים טקסטואליים. זהו הבסיס של הברית הישנה באנגלית. טקסט זה אושר היסטורית על ידי MSS עברית, במיוחד ישעיהו, מתוך מגילות ים המלח. קיצור "MT".

מטונימיה. צורת ביטוי שבה שם של דבר אחד משמש לייצג משהו אחר הקשור אליו. למשל, "הקומקום רותח" הפרוש הנכון הוא "המים בתוך הקומקום רותחים".

שברי מוראטורין. זוהי רשימה הקנונית של ספרי הברית החדשה. נכתבה בשנת 200 לספירה. הרשימה בעלת אותם עשרים ושבעה ספרים כמו הברית החדשה הפרוטסטנטית. הרשימה מוכיחה שהכנסיות באזורים שונים של האימפריה הרומית היה "בעצם" הגדירו את הקנון לפני מועצות הכנסייה הגדולות של המאה הרביעית.

התגלות טבעית. זוהי קטגוריה אחת שקשורה את התגלות אלוהים לבני האדם. יש קשר לסדר הטבעי (רומים א 19-20) ולמוסר (רומים ב 14-15). מדובר על כך בתהילים יט 6-1 ורומים א-ב. זה שונה מהתגלות מיוחדת, שהיא הגילוי העצמי של אלוהים בישוע מנצרת.

קטגוריה תיאולוגית זו מודגשת על ידי תנועת "כדור הארץ הישן" בקרב מדענים נוצריים (כמו Hugh Ross) הם משתמשים בקטגוריה זו כדי לטעון שכל האמת היא האמת של אלוהים. הטבע הוא דלת פתוחה לידע על אלוהים; זה שונה מהתגלות מיוחדת (הכתובים). היא מאפשרת למדע המודרני את החופש לחקור את סדר הטבע. לדעתי זו הזדמנות חדשה להיות עדות לעולם מדע-מערבי מודרני.

נסטוריאניזם. נסטורוס היה פטריארך של קונסטנטינופול במאה החמישית. הוא הוכשר באנטיוכיה, סוריה והכריז כי לישוע היו שני ישויות, אחת אדם במלואו והשנייה אלוהים במלואו. השקפה זו חרגה מהשקפת העולם האורתודוכסית של אלכסנדריה. הדאגה העיקרית של נסטורוס היתה סביב התואר "אמא של אלוהים", שניתן למרים. נסטורוס התנגד לקירילוס האלכסנדרוני. אנטיוכיה היתה המטה הכללי של הגישה הדקדוקית-היסטורית אל פרשנות המקרא, ואילו אלכסנדריה הייתה המטה הכללי של בית הספר לפרשנות (אלגורי). בסופו של דבר נסטורוס פוטר וגורש.

המחבר המקורי. זה מתייחס למחברים/סופרים המקוריים של כתבי הקודש.

פפירי. זהו סוג של חומר כתיבה ממצרים. הוא עשוי מקני הנהר. עליו כתובים העתיקים העתיקים ביותר של הברית החדשה היוונית.

קטעים מקבילים. הם חלק מן הרעיון כי כל הכתובים הם מאלוהים, לכן, הוא הפרשן הטוב ביותר של אמיתות פרדוקסליות. הם מועילים גם כאשר מישהו מנסה לפרש קטע לא ברור או דו משמעי. הם גם עוזרים למצוא את המעבר הברור ביותר בנושא נתון, וגם את כל ההיבטים המקראיים האחרים של נושא נתון.

פּרָפְרָזָה. זו היא תיאוריה של תרגום המקרא. ניתן בתיאוריה רצף אנלוגי של "מילה במילה", בתרגום כזה עבור כל מילה יוונית או עברית יש מילה באנגלית, "לשכתוב" שמתמקד יותר בתרגום התוכן והמחשבה מאשר ניסוח ופיסוק מקורי. בין שתי תיאוריות אלה קיים "שווה ערך דינמי", אשר לוקח את הטקסט המקורי ברצינות, אבל התרגום הוא במבנה דקדוקי מודרני. ספר מומלץ שדן בתיאוריות של תרגומים הוא *Fee and Stuart's How to Read the Bible For All Its Worth*, p. 35.

פסקה. זוהי היחידה הספרותית הפרשנית הבסיסית בפרוזה. הוא מכיל מחשבה מרכזית אחת והתפתחותה. אם נתמקד בנקודה העיקרית לא נפספס את כוונת המחבר המקורי.

קרתנות. מתקשר לטיעונים הנכללים לסביבה תיאולוגיה/רקע תרבותי. שיטה זו אינה מבחינה בטבעה של אמת מקראית או יישומה.

פרדוקס. זה מתייחס לאמיתות שנראות שסותרות את עצמן, אך הן בעצם נכונות, קיים מתוח מסוים. האמיתות בונות אמת בכך שמציגות את שני הצדדים. אמיתות מקראיות הן (אסטרונומיה) קבוצת פּוֹכְבִים.

אפלטון. הוא היה אחד הפילוסופים של יוון העתיקה. הפילוסופיה שלו השפיעה מאוד על הכנסייה הקדומה באמצעות חוקרים באלכסנדריה, מצרים, ומאוחר יותר, אוגוסטין. הוא הניח שכל דבר על פני האדמה הוא אשליה ורק עותק של אָרְכִיטֵיפ רוחני. מאוחר יותר תיאולוגים השוו את "רעיונותיו" לתחום הרוחני.

הנָחָה מְרָאשׁ. מדובר בהבנה מראש של עניין. לעתים קרובות אנו יוצרים דעות על נושאים לפני שפינו לכתבי הקודש. נטייה זו ידועה גם כהטיה, עמדה קדומה, או ההבנה מראש.

הוכחת טקסט. פירוש הכתובים על ידי ציטוט פסוק ללא התייחסות להקשר של הכתוב ביחידה הספרותית. זה מוציא דברים מהקשרם ולא ניתן להבין את כוונת המחבר המקורי, בדרך כלל זה ניסיון להוכיח חוות

דעת אישית דרך על ידי קביעה של סמכות מקראית.

היהדות הרבנית. שלב זה בחי" העם היהודי החל בגלות בבל 538-586 לפנה"ס). לא הייתה יותר השפעה של הכהנים ובית המקדש, בתי הכנסת המקומיים הפכו למרכז החיים היהודיים. בתי הכנסת הפכו למרכז התרבות, הלל ולימוד הכתובים של החיים הדתיים. בימיו של ישוע "דת הסופרים" הייתה מקבילה לזו של הכהנים. בחורבן ירושלים בשנת 70 לספירה, הפרושים שלטו בחי" הדת של היהודים. השליטה הייתה מאופיינת בפרשנות מעשית, ומשפטית של התורה כפי שמוסבר במסורת שבעל פה (תלמוד).

התגלות. השם שניתן למושג שאלוהים דיבר לבני האדם. המושג המלא מתבטא בדרך כלל בשלושה מונחים: (1) התגלות-אלוהים פעל בהיסטוריה של בני האדם; (2) השראה - הוא נתן את פרשנות נכונה על מעשיו לאנשים מסוימים שנבחרו לרשום זאת עבור בני האדם; (3) אילומינציה – הוא נתן את רוחו כדי לעזור לבני האדם להבין את ישו.

שדה סמנטי. זה מתייחס למשמעויות הקשורות למילה. קונוטציות שונות שיש למילה מסוימת בהקשרים שונים.

תרגום השבעים. הוא השם שניתן לתרגום חמשת חומשי תורה ליוונית קוינה. על פי המסורת תרגום השבעים נכתב על ידי 70 חוקרים יהודים ב-70 יום עבור ספריית אלכסנדריה, מצרים. תאריך המסורת הוא בסביבות 250 לפנה"ס. (באמת אולי עברו יותר ממאה שנים כדי להשלים את התרגום). תרגום זה הוא משמעות מהסיבות הבאות (1) התרגום נותן לנו להשוות טקסט עתיק עם נוסח המסורה; (2) התרגום מגלה לנו את המצב של הפרשנות היהודית במאה השנייה והשלישית לפנה"ס; (3) התרגום נותן לנו את ההבנה היהודית המשיחית לפני דחיית ישוע. קיצור השם של התרגום הוא "LXX".

קודקס סינאיטיקוס. זהו כתב יד יווני של המאה הרביעית לספירה. הוא נמצא על ידי המלומד הגרמני, Tischendorf, בבית נזירים בהר ג'בל מוסא. קיצור הדרך של כתב היד הוא "aleph" [א]. הוא מכיל גם את הברית הישנה וגם את החדשה. אחד מכתבי היד העתיקים ביותר והוא נכתב באותיות גדולות MSS.

רוחניות. מונח זה הוא שם נרדף לאגרריזציה והוא מסיר את ההקשר ההיסטורי והספרותי של קטע כתוב ומפרש אותו על בסיס קריטריונים אחרים.

סינונימי. מתייחס למונחים בעלי משמעות דומה (אבל במציאות אין שתי מילים בעלות חפיפה סמנטית). המילים הללו דומות כל כך שאפשר להחליף ביניהן במשפט מבלי לאבד את המשמעות. שם נרדף משמש גם כדי לייחד אחת משלוש צורות ההקבלה הפואטית בשפה העברית. הוא מתייחס לשתי שורות של שירה בשביל לבטא את אותה האמת (ראה תהילים קג 3).

סינטקס. זהו מונח יווני המתייחס למבנה של משפט. מתייחס לאופן שבו חלקים של משפט משתלבים יחד בכדי לבנות מחשבה שלמה.

סינתטי. זהו אחד משלושת המונחים המתייחסים לסוגי השירה העברית. מונח זה מדבר על שורות שירה במובן מצטבר, לפעמים למונח קוראים "אקלים" הוא אוסף של מאפיינים מטאורולוגיים (תהילים יט 7-9)..

תיאולוגיה שיטתית. שיטה שמנסה להתייחס לאמיתות המקרא באופן מאוחד ורציונלי. זהו תיאור לוגי, ולא רק היסטורי, של התיאולוגיה הנוצרית והוא מתחלק לקטגוריות (אלוהים, אדם, חטא, ישועה וכו').

תלמוד. הקודיפיקציה של המסורת שבעל פה. היהודים מאמינים כי ניתנה למשה על ידי אלוהים בהר סיני. במציאות מדובר בחוכמה הקולקטיבית של המורים היהודים. יש שני גרסאות שונות של התלמוד: הבבלי, והקצר הלא גמור.

ביקורת טקסטואלית. זהו לימוד כתבי היד של הכתובים. לימוד זה הכרחי משום שאין לנו כתבי מקור והעותקים שונים זה מזה. הלימוד מסביר את הווריאציות של הכתוב ומנסה להגיע (קרוב ככל האפשר) למקור. שם נוסף הוא "ביקורת תחתונה".

הנוסח המקובל. הוא נוסח הברית החדשה בשפת המקור היוונית שנערך והוגה על ידי סדרת מלומדים באירופה המהדורה השנייה של אלזביר התפתחה בשנת 1633 לספירה. ביסודו הוא נוסח שהופק ממספר כתבי יד וגרסאות לטיניות של ארסמוס מרוטרדם (1510-1535), סטפנוס (1546-1559), ואלזביר (1624-1678).

בספרו *An Introduction to the Textual Criticism of the New Testament*, עמוד 24, A. T. Robertson כותב "הטקסט הביזנטי הוא למעשה הנוסח המקובל". הטקסט הביזנטי הוא הפחות חשוב משאר משפחות כתבי היד-יווניים (מערבי, אלכסנדרוני, ביזנטי). הוא מכיל טעויות שהצטברו במשך מאות שנים מטקסטים שהועתקו ביד. עם זאת A.T. Robertson כותב "הנוסח המקובל שמר על משמעות הטקסט בצורה מדויקת" (עמוד 21). מסרת כתב יד זו (במיוחד המהדורה השלישית של ארסמוס שנת 1522) היא הבסיס של תרגום המלך ג'יימס KJV שנת 1611 לספירה.

תורה. זהו המונח העברי "הוראה". השם שניתן לחמשת הספרים הראשונים של התנ"ך (מבראשית עד דברים). עבור היהודים זו החלוקה המוסמכת ביותר של הקאנון העברי.

טיפולוגיה. זהו סוג מיוחד של פרשנות, בדרך כלל במדובר באמת של הברית החדשה שבמקור נמצאת בקטעים של הברית הישנה. קטגוריה זו של הרמנויטיקה היתה מרכיב מרכזי בשיטת אלכסנדריה. מומלץ להשתמש בפרשנות זו לדוגמאות ספציפיות שרשומות בברית החדשה (בעבר השתמשו לרעה בפרשנות זו)

ותיקנוס. זהו כתב היד היווני של המאה הרביעית לספירה. הוא נמצא בספריה של הוותיקן. זה במקור הוא הכי את הברית הישנה, ספרים חיצוניים, והברית החדשה. עם זאת, חלקים מסוימים אבדו (בראשית, תהילים, איגרות הרועה, פילימון והתגלות). זהו כתב יד מועיל בקביעת הניסוח המקורי. הכתב יד מכונה "B".

וולגטה. זהו השם של התרגום הלטיני של הכתובים. הוא הפך לתרגום היסוד או "הנפוץ" של הכנסייה הרומית-קתולית. התרגום נכתב בערך בשנת 380 לספירה.

ספרות חוכמה. זה היה ז'אנר של ספרות שכיח במזרח הקדום (ובעולם המודרני). זה בעצם היה ניסיון ללמד את הדור החדש אך לחיות חיים מוצלחים באמצעות שירה, משל או מאמר. ז'אנר זה היה מכוון יותר לפרט מאשר לחברה. הז'אנר התבסס על חוויות של חיים ותצפית ולא התקשר להיסטוריה. בכתובים, איוב דרך שיר היה בנוכחות יהוה, אבל השקפת עולם דתית זו אינה מפורשת בכל חוויה אנושית. כז'אנר הוא מצהיר על אמיתות כלליות. עם זאת, אין להשתמש בו בכל מצב. אלו הן הצהרות כלליות שאינן חלות על כל מצב.

אותם חכמי הספרות העזו לשאול את השאלות הקשות של החיים. לעתים קרובות הם ערערו חלק מההשקפות הדתיות-מסורתיות (איוב וקהלת). הם בונים איזון ונותנים תשובות קלות לטרגדיות של החיים.

תמונה עולמית והשקפת עולם. הן תנאי נלווה. מושגים פילוסופיים הקשורים לבריאה. המונח "תמונת עולם" מתייחס ל- "אך" הייתה הבריאה בעוד המונח "השקפת עולם" מתייחס ל- "מי". מונחים אלה רלוונטיים לבראשית א-ב, הפרשנות יותר עוסקת במי ברא, ולא באך הוא ברא.

יהוה. זהו שם הברית של אלוהים בברית הישנה. הוא נקוב בשמות ג' 14. זהו המונח העברי "להיות". בני ישראל פחדו להגיד השם לשווא; לכן, הם החליפו את שמו ל אדוני Adonai. כך השם מתורגם לאנגלית.

הצהרה דוקטרינרית

אני לא מייחס כל כך חשיבות להצהרות או עקרי אמונה. אני מעדיף לעמוד על הכתובים. עם זאת, אני מבין הצהרת האמונה תספק לאלה שאינם מכירים אותי דרך להעריך את נקודת המבט המקראית שלי. בימנו ישנם כל כך הרבה שגיאות תיאולוגיות, להלן סיכום קצר של התיאולוגיה שלי.

1. הכתובים, הן הברית הישנה והן החדשה, הם דבר אלוהים הנצחי, מלא בהשראה וסמכות. זוהי ההתגלות של אלוהים שרשמה על ידי בני אדם תחת מנהיגות על טבעית. זהו המקור היחיד של אמת ברוחה על אלוהים ועל המטרות שלו. זהו גם המקור היחיד לאמונה פרקטית עבור הקהילה שלו.
2. יש רק אלוהים אחד שהוא נצחי, בורא, וגואל. הוא היוצא של כל הדברים נראים ובלתי נראים. הוא גילה את עצמו כאלוהים אוהב ואכפתי אם כי הוא גם הוגן וצדיק. הוא גילה את עצמו בשלוש ישויות נפרדות: אב, בן ורוח הקודש; נפרדות, עם זאת זהות וכולן אחת.
3. אלוהים הוא בשליטה. יש גם תוכנית נצחית עבור הבריאה שלו וגם תוכנית ממוקדת המאפשרת רצון חופשי. אלוהים יודע הכל ושום דבר לא קורה בלי הרשות שלו, עם זה הוא הוא מאפשר לדברים לקרות הן בין מלאכים והן בין בני אדם. ישוע נבחר על ידי אלוהים וכל המאמין בישוע עומד בו. למרות שאלוהים יודע הכל לבני האדם אין גורל שנקבע מראש. כל אחד אחראי למעשים ומחשבות שלו.
4. בני האדם, אם כי נבראו בצלם אלוהים וללא חטא, בחרו למרוד באלוהים. למרות שהפיתוי הגיע מגורם על טבעי, אדם וחווה היו אחראים לבחירה שלהם. המרד שלהם השפיע על האנושות ועל הבריאה. כולנו זקוקים לחסד ורחמי אלוהים עבור המצב החברה שלנו והמצב הפרט.
5. אלוהים נתן את הדרך לשיקום עבור העולם החוטא. ישוע המשיח, בן האלוהים, הפך לאדם, חיי חיים ללא חטא, ובאמצעות מותו, שילם את המחיר על החטא של בני האדם. הוא הדרך היחידה לשיקום והתחברות עם אלוהים. אין דרך אחרת לקבל ישועה רק דרך אמונה בישוע.
6. כל אחד מאתנו חייב לקבל באופן אישי את ההזמנה של אלוהים, הזמנה לקבל סליחה ושיקום בישוע. עלינו לבחור לבטוח בהבטחותיו של אלוהים דרך ישוע ולעזוב כל חטא ידוע בחיינו.
7. כאשר אנחנו בטוחים במשיח וחוזרים בתשובה אנחנו מקבלים סליחה על הכל. עם זאת, העדות ליחסים החדשים עם המשיח היא שינוי, ואורח חיים שונה. המטרה של אלוהים עברו בני האדם היא לא רק שהם יגיעו לגן עדן יום אחד אלא שהם יחיו בצלם המשיח בהווה. מי שנושע באמת, אם כי חוטא מדי פעם, ימשיך לחיות באמונה וחזרה בתשובה במהלך החיים.
8. לרוח הקודש אפשר גם לקרוא "ישוע נוסף". הוא נוכח בעולם בשביל להוביל את האבודים למשיח ולפתח אורח חיים בצלם המשיח אצל הנושעים. מתנות הרוח ניתנות בישועה. המתנות ניתנות בשביל לתת חיים ושרות לגוף המשיח, הקהילה. המתנות מונעות על ידי פרי הרוח והן ביסודן העמדות והמניעים של ישוע. הרוח פעילה בימינו כפי שהייתה פעילה בתקופת המקרא.
9. האב שם את ישוע המשיח לשופט על כל הדברים. הוא יחזור לכדור הארץ כדי לשפוט את כל בני האדם. כל מי שהאמין בישוע שמם נכתב בספר החיים והם יקבלו גוף החדש בשובו. הם יהיו איתו לנצח. עם זאת, אלה שסירבו להזמנה של אלוהים הם יופרדו לנצח מהתחברות עם אלוהים השילוש. הם יורשעו יחד עם השטן ומלאכיו. תיאולוגיה זו היא שלמה או יסודית אבל היא מטעמי ליבי. אני מתחבר למשפט הבא:

"הדבר הבסיסי-אחדות, הדבר המשני-חופש, והכי חשוב- אהבה."